KENNETH SLAWENSKI

üzüntü, muz kabuğu ve J.D. SALINGER*

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

Biyografi

*SEL

üzüntü, muz kabuğu ve J. D. SALINGER • KENNETH SLAWENSKI *

Üzüntü, muz kabuğu ve J. D. SALINGER*

KENNETH SLAWENSKI, 2004 yılından bu yana Dead Caulfields (Ölü Caulfieldler) adındaki internet sitesini yönetiyor. www.deadcaulfields.com adresindeki site, J. D. Salinger'ın hayatı ve eserlerine adanıyor. Yazarın yoğun araştırmalarla yürüttüğü site J. D. Salinger'ın sadece ünlü romanı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a değil, aynı zamanda usta yazarın daha az bilinen, yayımlanmış ya da yayımlanmamış öykülerine de yoğunlaşıyor.

J. D. Salinger'ın eserlerini okumanın onunla birlikte ruhani bir aydınla arayışında inanılmaz bir yolculuğa çıkmak demek olduğunu belirten Kenneth Slawenski, yaptığı araştırmalar sonucu internet sitesinde yayınladığı akademik ve açıklayıcı verilerle Salinger'ın hayatına en çok yaklaşan araştırmacı oldu. 7 yıllık bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkan *Üzüntü, Muz Kabuğu ve Salinger* yazarın tek kapsamlı yaşam öyküsüdür.

HÜLDA ÖKLEM SÜLOŞ, 1956 İzmir doğumlu. 1974'te İzmir Amerikan Kız Koleji ve 1979'da Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi (EÜGSF) Mimarlık bölümünden mezun oldu. Mesleki çalışmalarının yanı sıra bazı yerel gazeteler için çevirmenlik yaptı. Hâlen İzmir'de mimar olarak çalışmaya ve çeviri yapmaya devam etmektedir.

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85 Faks: (0212) 516 97 26

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

*SEL YAYINCILIK: 501
ISBN 978-975-570-520-0

Üzüntü, muz kabuğu ve
J. D. SALINGER
Kenneth Slawenski

Kitabın Özgün Adı:
J. D. Salinger: A Life Raised High
Türkçesi: Hülda Öklem Süloş
Biyografi

© Kenneth Slawenski, 2010
© Pomona, England LTD ve erzähl: perspektive Literary Agency M. & K. Gröner, Germany aracılığıyla Sel Yayıncılık, 2010

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Gül Korkmaz
Kapak ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Haziran 2011

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Kenneth Slawenski

Üzüntü, muz kabuğu ve J. D. SALINGER

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

Biyografi

İÇİNDEKİLER

Giriş 11
1 Sonny 13
2 Tutku 33
3 Kararsızlık 51
4 Yer Değişikliği 77
5 Cehennem 91
6 Araf 137
7 Tanınma 153
8 Yeniden Teyit 167
9 Holden 183
10 Kavşak 207
11 Yerleşme 231
12 Franny 243
13 İki Aile 251
14 Zooey 263
15 Seymour 287
16 Karanlık Zirve 303
17 Kopuş 323
18 Veda 331
19 Sessizliğin Şiiri 351
20 Çavdardan Çıkış 371
Notlar 385

Anneme...

Teşekkürler

Aşağıdaki kuruluşlara ve şahıslara nazik dayanışmaları ve paha biçilmez destekleri nedeniyle minnetle teşekkür etmek isterim.

Princeton Üniversitesi, Nadir Kitaplar ve Özel Toplu Eserler Departmanı, Firestone Kütüphanesi:
Story Dergisi ve Story Pres Arşivleri
Harold Ober Associates Arşivleri
Ian Hamilton Çalışma Belgeleri
Ernest Hemingway Toplu Eserleri

New York Halk Kütüphanesi, El Yazmaları ve Arşivler Bölümü:
The New Yorker Arşivleri
Charles Hanson Towne Belgeleri 1891 – 1948

Harry Ransom Beşeri Bilimler Araştırma Merkezi, Teksas Üniversitesi, Austin:
J.D. Salinger Toplu Eserleri

Morgan Kütüphane ve Müzesi:
J.D. Salinger – E. Michael Mitchell Toplu Eserleri

Bryn Mawr Koleji Kütüphanesi Özel Toplu Eserleri:
Katharine Sergeant White Belgeleri

The New York Times

San Diego Tarih Cemiyeti

Ailem
Michael Anello
Joseph Alfandre ve ailesi

Brin Friesen
W.P. Kinsella
Grzegorz Musial
Jere Call

Andy Hollis

Bu kitabı hayata geçiren sabırlı editörüm Mark Hodkinson'a özel teşekkürlerimi sunuyorum.

Giriş

Yedi yıl boyunca "J.D. Salinger'ın yaşamına ve eserlerine" (tanımında ilan edildiği gibi) adanmış web sitesi Dead Caulfields'i (Ölü Caulfieldler) yürüttüm. Zaman içerisinde site çok büyüdü ve sağlıklı bir akış kazandı ama günlük e-posta üretimi ender olarak birkaç taneyi aştı. Bu nedenle, 28 Ocak 2010 Perşembe günü postamı kontrol ettiğimde açılmak için bekleyen üç-dört değil, tam 57 mesaj bulduğumda içine düştüğüm şaşkınlığı tasavvur edemezsiniz. Ben onlarla yüzleşme cesaretini toplayana kadar saatlerce öylece açılamadan kaldılar. En baştaki e-postaya şöyle bir göz attığımda, tam olarak ne olduğunu ve o günü her daim nasıl anımsayacağımı anladım. Haberler en kasvetli, en korkunç başlıklarıyla posta kutumdan bana bakıyorlardı. Şöyle yazıyordu: Huzur içinde uyu J.D. Salinger. Şöyle yazmalıydı: Mahvolduk.

Burada muhtemelen birkaç açıklama sözcüğü uygun olacaktır. Salinger'ın sitesini yürüttüğüm neredeyse tüm zaman boyunca, Salinger'ın yaşamının, eserleri için duyduğum takdir de layıkıyla akıtılmış olarak, gerçek ve adil ve tarafsız hikâyesini bir gün iletmeye kararlı bir şekilde bu kitabın üzerinde çalıştım. Yedi yıl sonra nihayet bu görevi tamamlamış bulunmaktayım. Aslına bakılırsa, son bölümümün son taslağını sadece bir hafta önce gönderdim. Demek ki yedi yıl boyunca ben Salinger'a, eserlerine, felsefesine ve yaşamındaki en küçük detaylara tamamıyla gömülü yaşamıştım. Salinger sürekli arkadaşım olmuştu. Ve şimdi yoktu.

E-postalarımı belki bir süreliğine bir kenara itebildiysem de, web sitemi ihmal edemedim. Şimdi üç haftalık olan son ileti, yazara doksan birinci doğum günü nedeniyle gönderilmiş olan ve aniden münasebetsiz görünen uzun yaşam dilekleriyle dolu içten bir kutlama mesajı. Salinger'ın ölümüne seslenmeyi amaçlayarak, şimdiye kadar çoktan hazırlamış olmam gereken ama aklıma getirmek bile istemediğim bir övgüye birkaç uygun sözcük dökmesi için beynime yalvardım. Ümitsizce, yazarla eşleşecek bir duygu aradım. Bir mezar taşı yazısı olmayacaktı bu. Holden Caulfield'in, yağmur

yağmaya başlayıp da öncelikleri değişene kadar Allie'nin mezarına çiçek koyan sahtekârlara duyduğu tiksintiyi anımsadım. Salinger ölüme inanmıyordu ve ben de bunu biliyordum. Öyleyse sunmam gereken üzüntü değil, bir selam, bir minnete çağrı olmalıydı. Salinger'ın hak ettiği onaylanmaydı ve ben, onu sunarken başkalarının da bana katılmasını istedim.

Hâlâ iletimin kalitesinden şüpheliyim. Salinger'ın şimdiye kadar almış olduğu sayısız dokunaklı saygı yazısının yanında solgun kalıyor. Ama hiç olmazsa dürüst ve yürekten. Ölen için yas tutmuyor, selama davet ediyor. Bu selam J.D. Salinger'ın anısına değil, J.D. Salinger'ın ruhuna ve ben bu selamı, yazarı şimdi ya da gelecek yıllarda onurlandırmak isteyen herkese burada tekrar sunuyorum:

Oku. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı keşfet, ister ilk kez olsun, ister yirminci kez.

Dokuz Öykü'yü, *Franny ve Zooey*'i, *Yükseltin Tavan Kirişini* ve *Seymour*'ı oku. Salinger'ın eserlerini onlara derinden gömülü olan yazarın anısı için yeniden deneyimle. İnsan Salinger gitmiş olabilir —bu nedenle dünya daha boş bir yer— ama o, yarattığı sayfaların içerisinde her zaman yaşamaya devam edecek ve sanatı aracılığıyla bugün de yarın da, New York bulvarlarında yürüdüğü ve New Hampshire ormanlarında gezindiği zamanlardaki kadar canlı kalacak.

Kenneth Slawenski
New Jersey, ABD
Mart 2010

1
Sonny

Büyük Savaş her şeyi değiştirmişti. 1919'un ilk günlerinde insanlar, vaatler ve belirsizliklerle dolu taptaze bir yeni yıla uyandılar. Eski yaşam biçimleri, inançları ve onlarca yıl boyunca karşı koyulmayan varsayımlar artık sorgulanmaya ve yok olmaya başlamıştı. Silahlar susalı sadece birkaç hafta olmuştu. Kadim Dünya şimdi yıkıntılar içindeydi ve onun yerini liderlik görevini üstlenmeye hazırlanan yeni bir ulus almıştı. O topraklardaki hiçbir yer bu işe New York kadar hevesli ve hazır değildi.

Barışın ilk yılının ilk gününde Miriam Jillich Salinger bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Ablası Doris, altı yıl önce doğmuştu. Doris'in doğumundan o güne kadar geçen yıllar içinde, Miriam birkaç düşük yapmıştı. Bu çocuğu da az kalsın kaybedeceklerdi. İşte bu yüzden Miriam ve Solomon Salinger oğullarının doğumuna hem sevinmiş hem de rahatlamışlardı. Ona Jerome David adını vermişlerdi ama hayatının ilk gününden itibaren onu Sonny diye çağırdılar.

Sonny, hem geleneksel olmayan hem de hırslı bir orta sınıf Yahudi ailesine doğmuştu. Salinger soyu, Rus İmparatorluğu'nun Polonya-Litvanya sınırındaki küçük bir Yahudi yerleşimi (*shtetl*) olan Sudargas Köyü'ne kadar uzanıyordu. Kayıtlar ailenin 1831'den beri burada yaşadığını gösteriyor. Ne var ki, Salingerlar geleneğe ve nostaljiye hiç teslim olmadılar. Sonny doğduğunda bu dünyayla olan bağları neredeyse tümüyle kopmuştu. Sonny'nin babası güçlü ve azimli bir adamdı ve kendi yolunda yürümeye kararlıydı. Her göçmen çocuğu gibi, o da ailesinin doğduğu dünya ile arasında hiçbir bağ bırakmamaya kesin kararlıydı; orası onun gözünde çağdışıydı. Solomon isyankârdı ve o sırada henüz bunu kendi de bilmese de isyankârlığı aslında bir aile geleneğiydi. Salingerlar, nesiller boyu bildiklerinden şaşmamışlar, hemen hemen hiç geriye bakmamışlar ve attıkları her adımda daha da zengin olmuşlardı. Sonny'nin bir gün yansıtacağı gibi, "atalarının korkunç yüksekliklerden küçük su konteynerlerine dalmak" -ve her seferinde hedefi vurmak- gibi tuhaf bir de tutkuları vardı.[1]

Sonny'nin büyük büyük babası Hyman Joseph Salinger, Sudargas'dan, oranın önde gelen ailelerinden birine damat olmak üzere, daha zengin bir kasaba olan Taurage'a, taşınmıştı. J.D. Salinger, daha sonra yazılarında büyük büyük babasını aile reisi olarak onurlandırdı, onun ruhunun her zaman kendisini kolladığını hissettiğini açıkladı ve onu soytarı Zozo olarak ölümsüzleştirdi. Hyman Joseph tüm yaşamı boyunca Rusya'dan ayrılmadı ve büyük erkek torununun doğumundan dokuz yıl önce öldü. Salinger onu bir fotoğraftan, başka bir dünyaya açılan bir pencereden tanımıştı. Uzun siyah pelerini içinde dimdik duran, sarkık beyaz sakallı ve muhteşem burunlu, üzerinden soyluluk akan yaşlı bir köylünün, Salinger'ın her aklına gelişinde ürperdiğini itiraf ettiği resmiydi bu.[2]

Sonny'nin büyük babası, Simon F. Salinger da hırslı bir adamdı. Kıtlık yılı olan 1881'de (her ne kadar Tourage'da kıtlık olmasa da) ailesini ve evini bırakarak Birleşik Devletler'e göç etmiş, Amerika'ya vardıktan kısa bir süre sonra Pensilvanya'nın Wilkes-Barre kentinde, kendi gibi Litvanyalı bir göçmen olan Fannie Copland'la evlenmişti. Çift daha sonra Cleveland, Ohio'ya taşınmışlar ve kentin çok sayıdaki göçmen mahallelerinden birinde bir apartman dairesi tutmuşlardı. Fannie 16 Mart 1887'de hayatta kalan beş çocuğundan ikincisini, Sonny'nin babası Solomon'u işte bu evde doğurmuştu.[3]

Salingerlar 1893'te, Simon'ın tıp okuluna gittiği Louisville, Kentucky'de yaşıyorlardı. Simon'ın Rusya'da aldığı din eğitimi işe yaramış ve hahamlık yaparak eğitim masraflarını karşılamasını sağlamıştı.[4] Tıp doktoru derecesini alır almaz din görevini bırakan Simon Pensilvanya'ya kısa bir dönüşten sonra, ailesini Chicago'nun merkezindeki son duraklarına, pratisyen hekimlik yapacağı Cook Country Hastanesi yakınlarında bir yere taşıdı.[5] Sonny büyük babasını, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın okurları ne kadar tanıdıysa o kadar tanıyabildi. Sık sık New York'a oğlunu ziyarete giden Dr. Salinger, otobüste giderken yüksek sesle sokak levhalarını okuyarak torununu utandıran sevimli adama, Holden Caulfield'in büyük babasına ilham kaynağı oldu. Simon Salinger 1960 yılında, yüzüncü yaş gününden kısa bir süre sonra öldü.

*

Çavdar Tarlasında Çocuklar'ın başlangıç satırlarında, Holden Caulfield, "benden önce neler yaptıklarının ve diğer her şeyin ve tüm o David Copperfield tarzı saçmalıkların" anlatımıyla alay ederek, ailesinin geçmişini okuyucuyla paylaşmayı reddeder. "Eğer onlarla ilgili herhangi özel bir şey-

den söz edersem, anneme ve babama muhtemelen inme iner." diye açıklar Holden. Holden'ın anne babasına ait bu açık belirsizlik doğrudan Salinger'ın anne babasının tutumlarından kaynaklanmaktadır. Sol ve Miriam, özellikle çocuklarına, geçmişe ait olaylardan çok az söz etmişlerdi. Salinger ailesinin içine işleyen bu ketum hava, büyüdüklerinde Doris ve Sonny'nin de mahremiyete çok önem veren insanlar olmalarına neden oldu.

Salingerların, bu kadar mahremiyet meraklısı olmaları dedikodulara da yol açmıştı. İlerleyen yıllarda Miriam ve Sol'un öyküsü fazlasıyla abartıldı. Bu durum, 1963'de, Warren French adında bir edebiyat eleştirmeninin *Life* dergisindeki bir makalede Miriam'ın İskoç-İrlandalı olduğu iddiasına yer vermesiyle başladı. Zaman içerisinde İskoç-İrlandalı terimi, Salinger'ın annesinin aslında İrlanda'da County Cork'da doğduğu iddiasına dönüştü. Ve bu daha sonra Salinger'ın anne ve babası hakkında yaygın bir şekilde tekrarlanan bir öyküye yol açtı: Miriam'ın sözüm ona Katolik İrlandalı olan ailesi, onun Sol ile olan evliliğine, Sol'ün Yahudi olması nedeniyle sert bir şekilde karşı çıkmış ve çifte kaçmaktan başka seçenek bırakmamışlardı. Ve kızlarının kendilerine karşı geldiğini öğrenince, bir daha onunla hiç konuşmamışlardı.

Bunların hiçbir gerçek dayanağı yoktu, ancak yine de Salinger'ın ablası Doris bile 2001'deki ölümüne kadar annesinin İrlanda'da doğduğuna ve Sonny ile kendisinin büyük anne ve büyük babalarıyla ilişkilerinin kasıtlı olarak kesilmiş olduğuna inandırılmıştı.

Miriam'ın ailesini çevreleyen şartlar ve Sol ile olan evliliği, abartılı söylentiler olmaksızın dahi yeterince acı vericiydi. Salinger'ın annesiyle babası geçmişlerini çocuklarından saklamaya kalkışarak bu acıyı iyice ağırlaştırdılar. Bu yöntemle sadece geçmişlerine dair kurmaca yorumlara davetiye çıkarmakla kalmamışlar, aynı zamanda çocuklarının kafalarını da iyice karıştırmışlardı. Miriam ve Sol, Doris ve Sonny'nin doğal ilgilerine dizgin vurmaya çalışarak tüm yaşamları boyunca peşlerini bırakmayan uydurma bir geçmişe prim vermişlerdi.

Sonny'nin annesi 11 Mayıs 1891'de, Iowa'nın Atlantic adlı küçük bir Orta-batı kasabasında Marie Jillich olarak doğmuştu.[6] Annesi Nellie o doğduğu sırada yirmi, babası George Lester Jillich Jr. ise yirmi dört yaşındaydı. Marie, kayıtlara göre yaşayan altı çocuktan ikincisiydi.[7] Büyük babası ile büyük annesi, George Lester Sr. ve Mary Jane Bennett, Iowa'daki ilk yerleşik Jillichlerdi. Alman göçmeni bir ailenin torunu olan George Sr. karısıyla tanışıp evlendiği Ohio'ya Massachusetts'den taşınmıştı. İç savaş sırasında

kısa bir süre için 192. Ohio Alayı'nda görev yaptıktan ve 1865'de eve döndükten sonra karısı Mary Jane, Marie'nin babasını dünyaya getirdi. George Sr. daha sonra kendini başarılı bir tahıl tüccarı olarak kabul ettirdi. 1891 geldiğinde birlikte çalıştığı oğulları George Jr. ve Frank ile birlikte, Jillich klanının başına geçmişti.

Daha sonraları Marie, annesi Nellie'nin 1871'de Kansas City'de İrlandalı göçmen bir ailenin kızı olarak dünyaya geldiğini öne sürdü. Ancak dört Federal Nüfus Sayım kayıtlarına göre (1900, 1910, 1920 ve 1930) annesinin Iowalı olma olasılığı daha yüksek. Aile içi söylentiler, Marie'nin 1910 başlarında, Jillich aile çiftliği yakınlarında bir kasaba fuarında (böyle bir çiftliğin var olmaması nedeniyle olasılık dışı bir yer) Solomon'la karşılaştığını belirtir. Ailesinin "Sollie", arkadaşlarının "Sol" diye hitap ettiği, bir Chicago sinema salonunun yöneticisi olan Solomon, bir seksen boyunda, Marie'nin karşı koyulmaz bulduğu büyükşehir inceliğine sahip bir adamdı. Henüz on yedisinde olan Mary, Sol'un zeytin rengiyle çelişen açık renkli teniyle ve uzun kızıl saçlarıyla göze çarpan güzel bir kızdı. Aşkları ani ve şiddetli oldu ve Sol, en başından beri Marie ile evlenmeye kararlıydı.

Hızla gelişen, bazısı üzücü bir dizi olay sonucu, Marie Sol'le 1910 baharında evlendi. Simon'ın gelişiyle Salingerların giderek düzelen durumlarına karşın, Jillichler aniden güçlüklerle karşı karşıya kalmaya başlamışlardı. Marie'nin babası önceki yıl ölmüştü.[8] Aileyi ayakta tutamayan anne daha sonra en küçük çocuğunu yanına alarak Michigan'a taşındı ve burada yeniden evlendi. Marie, yaşı ve Sol'le yaşadığı ilişki nedeniyle annesiyle birlikte gitmedi. Solomon'la yaşadığı ani aşk ve evlilik, özellikle Nellie Jillich'in de Sonny'nin doğum yılı olan 1919'da ölüp Marie'yi kimsesiz bırakmasıyla talihli bir olay niteliği kazandı.[9] Belki de, annesiyle babasını arka arkaya kaybetmesi Marie'nin onlar hakkında çocuklarıyla bile konuşmak istememesi için yeterli bir nedendi. Geçmişe yapışmak yerine, kendini tümüyle kocasıyla olan yeni hayatına adamıştı. Artık tek ailesi Salingerlardı. Bu yüzden Yahudiliği kabul edip Musa'nın kız kardeşi olan Miriam'ın adını alarak onlar tarafından onaylanmak istedi.

Simon ve Fannie, süt beyaz cildi ve kestane rengi saçlarıyla Marie'nin "biraz İrlandalı" gibi göründüğünü düşündüler.[10] Binlerce bekâr Yahudi kızın bulunduğu bir şehirde, Sollie'nin aileye, Iowa'dan Yahudi olmayan kızıl saçlı bir kız getireceğini asla düşünmemişlerdi. Bütün bunlara karşın Salingerlar Miriam'ı yeni gelinleri olarak kabul ettiler ve kısa bir süre sonra Miriam onların Chicago'daki evlerine yerleşti.

Miriam Sol'la birlikte sinema salonunda çalışmaya başladı; bilet ve yiyecek içecek satıyordu. Her ikisinin de tüm çabalarına karşın salon işi yürümedi ve yeni damadı iş aramak zorunda bırakarak kapandı. Sol, kısa bir süre sonra Hofco markasıyla Avrupa'dan et ve peynir ithal eden J.S.Hoffman & Company'de bir iş buldu; sinema salonunda yaşadığı hayal kırıklığından sonra iş alanında bir daha asla başarısız olmayacağına yemin etti ve kendini yeni görevine adadı. Bu bağlılık işe yaradı ve Sol, Aralık 1912'de Doris dünyaya geldikten sonra Hoffman'ın New York şubesinde kendini havalı bir şekilde "peynir fabrikası yöneticisi" olarak tanıtacağı genel müdürlüğe terfi etti.[11]

Sol'ün yeni işi nedeniyle Salingerlar'ın New York kentine taşınmaları gerekti ve Batı 113. Cadde'de 500 numaraya, Columbia Üniversitesi'yle Saint John the Divine Katedrali'ne yakın konforlu bir eve yerleştiler. Sol şimdi peynirle birlikte jambon -en koşer (Yahudi kurallarına uygun hazırlanmış yiyecekler—ç.n.) olmayan yiyecekler- satışı işinde çalışıyordu. Fevkalade gururlandığı bir Salinger geleneğini sürdürmeyi başarmış ve kendinden önceki kuşağın ilerisine geçmişti. İşi her şeyi olmuştu ve 1917'de otuzuncu yaşına yaklaşırken Solomon Salinger'ın saçları tamamiyle ağarmıştı.[12]

*

1920'ler görülmemiş refah yıllarıydı ve hiçbir yer New York kadar parıltılı değildi. Burası Amerika'nın, hatta belki de dünyanın ekonomik, kültürel ve entellektüel başkentiydi. Kentin değerleri radyo yoluyla kıtanın bir ucundan diğer ucuna ışınlanıyor ve basın yoluyla milyonlar tarafından özümseniyordu. Sokaklarına ulusların ekonomik canlılığı egemen olmuştu. Reklamcılığı ve pazarları o kuşağın arzu ve zevklerini yönlendiriyordu. Salingerlar da işte böylesine elverişli bir ortam ve zamanda zenginleştiler.

Sonny'nin doğum yılı olan 1919 ile 1928 arasında Sol ve Miriam, aileyi üç kez Manhattan'ın hep daha zengin semtlerine taşıdılar. Sonny doğduğunda, Kuzey Harlem'de bir apartmanda, Broadway Bulvarı, 3681 numarada yaşıyorlardı. Yılsonu gelmeden, eski mahallelerindeki bir eve, 133. Cadde 511 numaraya taşındılar. 1928'de daha da iddialı bir taşınma gerçekleşti ve Central Park'tan sadece birkaç blok ötede, Batı 82. Cadde'de 215 numaralı bir apartman dairesi kiraladı. Evde hizmetkârlar için bir bölüm de vardı. Sol ve Miriam hemen Jennie Burnett adında bir İngiliz kadını yatılı hizmetçi olarak işe aldı. Sonny annesiyle babasının hoşgörüsü ve yükselen sosyal statüleri tarafından korunarak giderek artan bir refah dünyasında büyüyordu.

1920'li yıllarda, kişi sosyal merdivende yükseldikçe, din ve milliyet de artarak önem kazanıyordu. Özellikle New York'da, aile kökeni ve Protestanlık, saygınlığın temel nitelikleriydi. Salingerlar üst sınıflara ve şehrin üst kısımlarına doğru ilerlerken, sonunda kendilerini rahatsız edecek olan bir hoşgörüsüzlük atmosferinin içine doğru hızla sürüklendiler. Sol ve Miriam buna tepki olarak, Sonny ve Doris'i ılımlı dini ve etnik geleneklerin karışımı içinde büyüttüler. Çocuklarını asla kiliseye ya da sinagoga gitmeleri için zorlamadılar; Noel'i ve Hamursuz Bayramı'nı birlikte kutladılar. Salinger ileride, karakterlerinin çoğunda benzer bir geçmiş kullanacaktı. Hem Glass, hem Tannenbaum aileleri yarı-Hristiyan yarı-Yahudi miraslarını çekinmeden itiraf edeceklerdi. Holden Caulfield ise babasının 'bir zamanlar Katolik olduğunu, [ama sonradan] vazgeçtiğini" söyleyecekti.

Miriam oğluna hayrandı. Belki zor bir doğumla dünyaya geldiği için, belki de kendi gençliğindeki terk edilmişlik duygusuna tepki olarak onu şımartırdı. Sonny hata yapamazdı. Bu durum, disiplin sağlamaya çalışırken karısının ciddi boyutlara varabilen hiddetine neden olmak istemeyen Solomon'u sıkıntıya sokuyordu. Söylentilere göre, ailede bir kriz baş gösterdiği zaman, çoğunlukla Miriam'ın kararı etkili olur, bu da Sonny'yi büyük ölçüde denetimsiz bırakırdı.

Salinger annesinin ilgisi altında çiçek gibi açıldı, bütün yaşamı boyunca hep ona yakın oldu ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı bile ona ithaf etti: "Annem için". Annesi her zaman oğlunun kaderinde büyük biri olacağının yazılı olduğuna inandı, daha sonraları Sonny de bu inancı paylaştı. Sonuçta, az rastlanan bir ortak anlayış yetisine sahiptiler. Salinger ile annesi, Salinger'ın yetişkinlik döneminin ilk yıllarında birbirlerine dedikodu dolu mektuplar yazıyorlardı. Salinger, ona tanıdığı insanlarla ilgili alaycı öyküler anlatarak eğleniyordu. Savaş zamanında bile Miriam, film yıldızı dergilerinden makaleler kesiyor ve bunları, kenarlarına kendi düşüncelerini not ederek oğluna gönderiyordu. Salinger cephede, annesinin ona gönderdiği bu gazete küpürlerini okumak için saatlerini harcıyor ve bütün bu zaman içerisinde de hep Hollywood'u ve evi düşlüyordu. Birbirlerini bu şekilde destekleyen Miriam ve Jerome, çoğu kez başkalarını dışlamak pahasına kendilerini birleştiren bir mizah anlayışını ve samimiyeti paylaştılar. Annesinin onu çok iyi anlaması ve yeteneklerine inanması nedeniyle, Salinger başkalarından da aynı tutumu bekledi ve görüşlerine katılmayıp kendinden şüphelenenlere karşı oldukça sabırsız ve anlayışsız davrandı.

Bu şüphecilerin arasında Salinger'ın babası da vardı. Sol, statüsü yükselirken kendini, çoğu varlıklı işadamlarından ve bankerlerden oluşan komşularıyla özdeşleştirdi ve Yahudi göçmeni bir ailenin çocuğu olarak kalıtsal mirasının yavaş yavaş geçmişe gömülmesine izin verdi. 1920'de, nüfus sayımcılarına kendini "peynir fabrikası" yöneticisi olarak tanıtırken, anne babasının Rusya'da doğduğunu söylüyordu. 1930'lara doğru daha farklı bir konuma geçti ve sayımcılara komisyoncu tüccar olarak çalıştığını ve anne babasının Ohio'da doğduklarını söyledi. Solomon başarı yolunda bazı eklemeler yapmanın yanlış bir şey olmadığını düşünüyordu. Kimileri bunu oğlunun çok yakında varisi olacağı bir kurgu yeteneğinin belirtisi olarak görse de, Sol oğlunun hor gördüğü ve gelecekteki kahramanlarının sahtecilik, ödün ve hırs olarak kınayacakları tüm özellikleri taşımaya başlamıştı.

Daha da kötüsü, Sol hiçbir zaman oğlunun hedeflerini anlayamamış ve Sonny'nin neden daha becerikli olamadığına hayret etmişti. Salinger, gençliğinde anne ve babasına aktör olmaktan söz ettiğinde, Sol karısının üstü kapalı onayına rağmen bu fikre karşı çıktı. Daha sonra oğlu yazar olmak istediğinde Sol onunla yine alay etti. Sonuçta, Salinger babasını basiretsiz ve duygusuz olarak niteledi ve ilişkileri yara aldı. Yıllar sonra, Sonny'nin en iyi arkadaşı Herb Kauffman, gençliğinde Salingerlar'a gittiği bir yemekte Sonny ve Sol'un kavgaya tutuşmalarını anımsayacaktı. "Sol sadece oğlunun yazar olmasını istemiyordu." diyerek gözlemini belirtirken, Jerome'un babasına çoğunlukla adaletsiz davrandığını da ekleyecekti.

Muhtemelen Sol'ün ısrarıyla, Sonny her yaz New York'un uzağında konumlanmış olan Maine ormanları içerisindeki Wigwam Kampı'na gönderildi. Sol, Sonny'nin kamp deneyiminin ona uyumlu olmayı öğreteceğini düşündüyse de yanılmıştı. 1910'da kurulan Wigwam Kampı, spora ve yaratıcılığa aynı derecede önem veren farklı bir kamp modeliydi. Sonny bu atmosferde gelişti. Kamp kayıtları onun spor ve diğer grup aktivitelerinde yükseldiğini gösteriyor ama onun ilgisini en çok kampın tiyatro programı çekiyordu. Jerome 1930'da, on bir yaşındayken (Salinger kampta hem 'Sonny' hem 'Jerome' diye çağırılıyordu.) birkaç kamp oyununda rol aldı, ikisinde başrol oynadı ve "Kampın En Sevilen Aktörü" seçildi.[13] Bu, tiyatroya yıllar boyu süren bir büyüyle bağlanmasına neden olacaktı. Salinger fiziksel olarak da dikkat çekiciydi; diğer çocuklardan daha uzun boyluydu. Kampın 1930'da çekilmiş grup fotoğrafında, Tarzan'a benzemek için özellikle yırttığı gömleğiyle diğer çocukların arasında göze çarpıyordu.

Salinger hem bu ilginin tadını çıkarıyor hem de Wigwam Kampının keyfini sürüyordu. Ormandaki çocukluk yazları, anılarında her zaman mutlu ve canlı olarak kaldı. Bu anılar, daha sonraki yaşamında, benzer ortamlara sığınmasına ve birbirinin ardı sıra kahramanlarını kampa gönderdiği öyküleriyle oralara geri dönmesine neden olacaktı.*

*

1930'da Büyük Bunalım Amerika'yı ele geçirdi. New York artık fırsatlar kenti değildi. Ticaret ve iyimserliğin parıltılı sahneleri yerini ekmek kuyruklarına ve umutsuzluğa bırakmıştı. Miriam ve Sol'ün yüksek sosyeteye on yıl önce dikkat çekici girişleri şimdi tuhaf görünmekteydi. Kente nüfuz eden yoksulluğa direnen Salingerlar zenginliklerini artırmaya ve sosyal statülerini geliştirmeye devam ettiler. 1932'de, Manhattan'da Central Park'ın diğer tarafına, görkemli Yukarı Doğu Yakası'na taşındılar. Bu onların son taşınması olacaktı. Sol, bu kez ailesini Camegie Hill'de, Park Caddesi 91. Sokak'taki 1133 numaralı apartmanın lüks bir dairesine taşımıştı. Mevkinin öz-saygının tanımlayıcı unsuru olduğu bu birbirine benzemez mahalleler kentinde Salingerların yeni evi somut bir başarı örneğiydi. Zengin ve konforlu olan bu saygın adres Central Park manzaralıydı ve parktaki hayvanat bahçesiyle Metropolitan Sanat Müzesi'ne yürüyüş mesafesindeydi. Salingerlar bu yeni evleriyle öylesine gurur duyuyorlardı ki, yıllar boyunca antetli kağıtlarında aile ismi yerine Park Avenue adresini kullandılar.

Salingerların 1133'deki taşınmalarına kadar Sonny, Batı Yakası'ndaki devlet okullarına (mesela eyalet okuluna) gitti. Oysa başarılı Park Avenue iş adamlarının oğulları devlet okullarına gitmezlerdi. Bunun yerine, evden uzaktaki saygın bir yatılı okulda özel eğitim alırlardı. Salingerlar kendi oğulları için de aynı tür eğitimi arzu ettiler, ne var ki onun evden uzaklaşmasını istemiyorlardı, bu nedenle onu iyi bildikleri Batı Yakası'nda bir okula, 63. Sokak'taki McBurney Okulu'na göndermeyi yeğlediler.

* Kuruluşundan hemen hemen bir yüzyıl sonra, hâlâ faal olan Wigwam Kampı, Salinger'ın oraya kaydolduğu zamandan bu yana neredeyse hiç değişmedi. Seymour Glass'in "Hapworth 16, 1924"de bir hemşireye abayı yaktığı aynı reviri hâlâ barındırıyor. Ve hâlâ Holden Caulfield'in "Bovling Toplarıyla Dolu Okyanus"da ("The Ocean Full of Bowling Balls") acı acı şikâyet ettiği evden gelen "parayı yeme" politikasını sürdürüyor.

McBurney'ye yazılmak kuşkusuz devlet eğitiminden bir basamak üstündü ama burası yine de Salingerlar'ın yeni komşularının çocuklarının gittiği etkileyici hazırlık okullarından çok farklıydı. Daha da şaşırtıcısı, okul, komşusu olan YMCA tarafından işletiliyordu. Bu da o zaman on üç yaşında olan Sonny'nin Bar Mitzva'dan [on üç yaşına gelen Yahudi erkek çocuklarının dini sorumluluklarının başlaması—ç.n.], Young Men's Christian Association'a (Hristiyan Genç Adamlar Kuruluşu) geçmesi anlamına geliyordu.

Mc Burney'de, iki okul oyununda rol alan Sonny tiyatroya gittikçe artan bir ilgi göstermeye başladı. Bir taraftan da, daha sonra aletlerini metroda unuttuğunu itiraf edeceği, okul eskrim takımının kaptanlığını yapıyordu. Yazmaya da başlamıştı; okul gazetesi The Macburneian'a katkıda bulunuyordu. Akademik açıdan dersler kafasını karıştırıyor ve onu sıkıyordu. Günlerini penceresinden Central Park'ı seyrederek ve yakındaki Doğa Tarihi Müzesi'ni ziyaret ederek geçiriyordu. Bunların sonucunda aldığı zar zor geçer notlarla sınıfın sonuncuları arasında yer aldı. 1932-1933 eğitim yılında cebirden 66, biyolojiden 77, İngilizce'den 80, Latince'den 66 aldı. 1933-1934 yılı daha da kötüydü: İngilizce 72, geometri 68, Almanca 70, Latince 71.[14] Sonny bu notlarla bir devlet okulunda belki idare edebilirdi ama not ortalamasının paraya dönüştüğü özel bir okulda bu kabul edilemez bir performanstı. McBurney yönetimi, ortalamasını yükseltmek amacıyla yaz eğitimi için Manhasset Okulu'na gitmesi yerine, 1934 kayıt döneminde okula geri dönmemesini istedi.

Sonny'nin McBurney'den kovulması YMCA (Young Men's Christian Association-Hristiyan Genç Adamlar Kuruluşu ç.n.) ile olan bağına da büyük zarar verdi. Bu Sonny'nin resmi bir dini kurumla son çocukluk bağı oldu. Anne ve babaları sosyalleştikçe, Sonny ve Doris'in eğitimleri de giderek laikleşti. Aile 1930'ların ortasında her tür dini inancını göstermekten vazgeçmişti. Doris'in Mayıs 1935'deki evlilik töreni Salingerlar'ın oturma odasında gerçekleşti. Törende ne bir haham ne de bir papaz vardı, nikâh Etik Kültür Topluluğu'nun lideri ünlü hümanist reformcu Dr. John Lovejoy Elliott tarafından kıyıldı.

*

Eylül 1934'de Sonny on altısına yaklaşıyordu. Annesi ve babası onun bir yol ayrımında olduğunu hissettiler. Gönülsüzce de olsa, Sonny'nin evde bulabileceğinden daha disiplinli bir atmosfere ihtiyacı olduğunu fark ettiler. Aşırı hoşgörülü bir anne ve karısına boyun eğen bir babayla, Sonny'nin yatılı okula gitmesinin gerekli olduğu açıktı. Sonny oyunculuk eğitimi almak is-

tiyordu ama Sol bunu reddediyordu: Hâlâ etkisi devam eden Bunalım nedeniyle Sol'ün oğlu oyuncu olamazdı. Sonny yatılı askeri okula gidecekti.

Sol'ün, Sonny'yi McBurney'den kovulduğu için cezalandırmak amacıyla uzağa yolladığını düşünmek zor olmasa gerek. Ama veriler, Salingerlar'ın Valley Forge Askeri Akademisi'ni, aile meclisinde hep birlikte karar vererek seçtiklerini gösteriyor. Ayrıca, Sonny'nin Valley Forge'a gitmeyi ancak Holden Caulfield karakterinden bekleyebileceğimiz protestolar ve terslenmeler olmaksızın kabul etmiş olması da çok muhtemel. Bu sonucun arkasında yatan mantık çok basit: Miriam, oğlunu istemeden bir şey yapmaya asla zorlamazdı ve Sol de Miriam'a karşı gelmeye cesaret edemezdi.

Sol akademiyle haberleştikten sonra, kayıt görüşmesine oğluyla beraber gitmemeye karar verdi. Sol'ün Sonny'nin yanında bulunmayışı, baba ile oğul arasındaki ilişkinin bozulduğunu çağrıştırmakla birlikte Sol'ün yokluğunun daha rahatsız edici başka bir nedeni vardı. Bunalım, Amerika'daki Yahudilerin pozisyonuna soğuk bir etki yapmıştı. 1930'lar, başka yerlerde olduğu gibi Amerika'da da antisemitizm dönemiydi. Pek çok Amerikalı öfkeyle, hırslı bankacıları ve bu alanda önde gelen Yahudileri ekonomik çöküşten sorumlu tutuyordu. Yahudiler, bu koyu düşmanlıkla tecrit edilmiş ve pek çok alanda toplumdan dışlanmışlardı. Eğitim de bir istisna değildi. Pek çok üniversite ve özel okul Yahudi kayıtlarını minimumda tutmak üzere kota uygulaması başlattı. Hiç şüphesiz Sol bu uygulamadan haberdardı. Sonny'nin Valley Forge'daki mülakat gününde Sol evde kaldı ve kendisi yerine açık tenli ve sarışın karısını gönderdi. Sol'ün dinini reddetme girişiminde bulunduğuna dair hiçbir kanıt yoktur. Ama bu önemli olayda oğlunun şansını tehlikeye atacak bir araştırmaya maruz kalmamayı seçmiştir. Sorunlu ilişkileri süresince, Sol'ün oğluna olan sevgisini hiçbir olay o gün yanında olmayışı kadar iyi açıklayamaz.

Ablası, annesi ve Sonny, 18 Eylül Salı günü Valley Forge'a vardıklarında en düzgün tavırlarını takınmışlardı. Cumartesi günü yapılacak olan kayıt görüşmesinde bırakacakları izlenim, McBurney'nin Salinger'ın notlarını ve kısa bir aday değerlendirmesini akademiye göndermiş olması nedeniyle çok önemliydi. McBurney Sonny'nin dikkatini "dağınık" olarak niteleyip onu on sekiz kişilik sınıfta on beşinci sıraya yerleştirmiş, Sonny'nin IQ'sunu 111 olarak ölçmüş, yetenekli olmasına karşın "çalışkanlık" sözcüğünden bihaber olduğunu belirtmiş ve değerlendirmesini şöyle sonuçlandırmıştı: "Bizimle birlikte olduğu son dönemde ergenlik çağı tarafından büyük zarar görmüştür." [*aynen böyle*]

Neyse ki, Valley Forge daha zengin ve daha moda olan akademilerle rekabet edebilecek yenilikte bir okuldu. Aday "dağınık" dikkatli olsun ya da olmasın, parasını ödeyen bir asker adayını geri çevirmek istemediler ve Sonny'nin başvurusunu kabul ettiler. Rahat bir nefes alan Sol Salinger, iki gün sonra Manhattan'ın Franklin Caddesi'ndeki ofisinden akademiye, mülakatı yapan kişiye nezaketi nedeniyle teşekkür eden bir notla birlikte elli dolarlık kayıt parasını gönderdi. Ayrıca okul yetkilisi Chaplin Waldemar Ivan Rutan'a McBurney raporunu dikkate alarak yazdığı 20 Eylül 1934 tarihli mektupta "Jerome kendini gerektiği gibi idare edecektir ve...onun okul ruhunu mükemmel bulacaksınız." garantisini de verdi.

*

Jerome 1936'da Valley Forge'a girdiğinde, okulun disiplinli yönetimi, askeri hizmeti ve sert rutini içindeki 350 harp okulu öğrencisi arasına katıldı. Harp okulu öğrencileri sabah saat 6'da gruplar, dersler, konuşmalar ve bitmeyen yürüyüşlerle dolu bir güne uyandırılıyorlardı. Her şey ortaklaşa kullanılıyor ve sıkı bir program izleniyordu. Öğrenciler ortak odalarda uyuyor, yemek salonunda hep birlikte yemek yiyor ve Pazar günleri de kilise ayinine katılmak zorunda bırakılıyorlardı. Yat boruları gece saat tam 10'da çalıyor ve günü bitiriyordu. Bütün bu ritüeller sıkı bir biçimde yönetiliyor ve görev, onur ve itaati vurgulayan askeri bir atmosferle sarmalanıyordu. Kurallara uymayanlar çok sert bir şekilde cezalandırılıyordu ve Valley Forge'da pek çok kural vardı. Öğrencilerin kişisel eşyaları yönergelerle düzenleniyordu. Üniforma her zaman giyilecek ve tertemiz olacaktı. Akademi toprakları dışına izinsiz çıkmak ciddi bir suçtu. Kadınların kampüse girmesi yasaktı. Sigara içmek sadece öğrencinin ailesinden alınan yazılı bir izinle hoşgörülüyordu ve yatakhanede yasaktı.

Tüm yaşamı boyunca annesi tarafından şımartılan, derslerle hiç ilgisi olmayan ve kendi için konulan bir iki kurala bile uymaktan kaçınan biri olan Sonny'ye, bu sarsılmaz askeri disiplin dünyasına girmek büyük bir şok gibi geldi. Valley Forge'daki çoğu öğrencinin ondan hoşlanmaması, uyum sağlamasını daha da zorlaştırmaktaydı. Salinger zayıf, ince uzun bir gençti. (Okul fotoğraflarında her zaman en arka sıradadır ve üniformasının içinde yüzüyormuş gibi görünmektedir.) Bazı öğrenciler onun züppe New Yorklu davranışlarına sahip olduğunu düşündüler. Diğer öğrenciler ise Valley Forge'a normal girişten iki yıl sonra girerek birinci sınıf öğrencilerine yapı-

lan "taciz"den (zorbalıktan) kurtulmuş olmasına içerlediler. Hayatında ilk kez yalnızdı ve ailesinin desteğinden uzaktaydı. Sonny alaycılığa ve sahte bir ilgisizliğe sığındı; bunlar onu popülerlikten uzaklaştıracak davranış biçimleriydi.

Salinger kısa zamanda uyum sağladı. Takma adı Sonny'yi kullanmadı ve Jerome olarak çağırılmayı da reddetti. Şimdi yalnızca Jerry Salinger olarak biliniyordu. Çok şakacı olması ileride aralarından bazılarının en yakın dostlarına dönüşeceği bir grup öğrenciyi yanına çekti. William Faison ve Herbert Kauffman gibi, yaşça ondan büyük birkaç harp okulu öğrencisi mezuniyetlerinden çok sonra bile giderek artan bir bağ ile ona bağlanmaya devam ettiler. Salinger'ın iki oda arkadaşı, Richard Gonder ve William Dix onun çok yakın dostu oldular. Onlarca yıl sonra Salinger, Dix'i "en iyi ve en nazik" olarak anımsarken[15] Gonder, Salinger'la yaşadıkları maceraları mutlulukla hatırlayacak ve Jerry'yi "küçümseyici ama sevgi dolu" olarak niteleyecekti.[16]

Salinger'ın, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı yazarken Valley Forge'u Holden Caulfield'in özel okuluna temel oluşturacak şekilde kullandığı çok açıktır; bu nedenle de okuyucuları o günden beri Holden'ın kişiliğini genç Salinger'ın kişiliğinde anlamaya çalıştılar. Gittikleri okulların yapaylığıyla ve düzeni sağlayan "eski kafalılar"la alay eden Jerry ve Holden pek çok özelliği paylaştılar. Salinger da Holden gibi, birkaç saatliğine kampüsten kaçmak ya da yatakhane binasında sigara içmek olsa bile, kuralları çiğnemekten zevk alıyordu. Her iki delikanlı da taklitten, şakadan ve hazırcevaplıktan hoşlanıyordu. Ama Salinger Valley Forge'da sergilediği her Holdenvari nitelik için bir tane de, ileride yaratacağı bu karakterde hiç var olmayan bir özellik sunmaktaydı.

Bir keresinde, Salinger İngilizce öğretmeninin evine bir öğleden sonra çayına davet edilmişti. Bu buluşma, kuşkusuz *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da, Holden'ın Profesör Spencer'ı ziyaretinin esin kaynağıydı ama kesinlikle yaşam hakkında konuşmalarla ya da Mısırlılar hakkında yazılan kompozisyonlarla yüz yüze gelmeyi kapsamıyordu.

Gerçekten de Salinger'la aynı zamanda Valley Forge'a başlayan Ackley adında bir harp okulu öğrencisi vardı. Romanın yayınlanmasından uzun bir süre sonra, Ackley'nin en yakın arkadaşı, öfkeyle onun kitaptaki karakterle uzaktan ya da yakından hiçbir benzer tarafı bulunmadığını belirtti.

Talihsiz karakter James Castle da gerçek gibi görünür. Sınıf arkadaşları, Salinger'in okula girişinden hemen önce bir harp okulu öğrencisinin aka-

deminin pencerelerinin birinden düşerek öldüğünü anlatmışlardı. Doğal olarak, onun nasıl düştüğüne dair sorular oluşmuş ve trajedi birdenbire bir kampüs efsanesine dönüşmüştü.

Valley Forge'un kurucusu Albay Baker ve onun Pencey'deki dengi, müdür Mr. Thurmer, pek çok bakımdan birbirlerine benzerlerdi. Her ikisi de kâr peşinde koşar ve Pazar günleri öğrenci aileleri için bir tür Potemkin köyü [her türlü rezilliği örtmeye yönelik gösteriş, ç.n.] yaratırlardı. Şık ve kolalı askeri elbiseler içindeki Albay Baker, Jerry'nin sert alayları için kolay bir hedefti. Yine de yıllar sonra birkaç olayda Salinger yardım istemek ve öğüt almak için Baker'a danıştı. Baker'ın Salinger'ı onaylamasıyla başkalarının düşünceleri gölgede kaldı.

Salinger Valley Forge'da başarılıydı. Okulun otoritesine karşı oluşturduğu iç isyan ne olursa olsun kendi için gerekli disiplini sağlamıştı. Notları gözle görülür biçimde düzeldi. Yakın arkadaşlardan oluşan küçük bir çevre edindi. Okul içi sporları ve onun için pek de tipik olmayan koroyu da kapsayacak şekilde kampüs etkinliklerine katıldı. Valley Forge'da katıldığı kulüplerin ve kuruluşların sonraki yıllarda ona çok yararı dokundu. Fransızca Kulübü, Gayri Resmi Subay Kulübü, Plebe Detail (bir subay öğrenci grubu), Havacılık Kulübü ve Yedek Subay Eğitim Birliği'ndeki iki yıllık eğitimi, ileride İkinci Dünya Savaşı sırasındaki askeri hizmetine katkıda bulunacak ve her ne kadar yazar bunu kabullenmekte gönülsüz olsa da, muhtemelen bu yıllarda hayatta kalmasına yardımcı olacaktı.

Salinger, bir harp okulu öğrencisinden* beklenen her şeyi yerine getiriyordu ama gerçek ilgisi tiyatroya ve edebiyataydı. Salinger ondan istenen etkinliklerin dışında, önemi bütün diğerlerini gölgede bırakacak olan iki kampüs organizasyonuna katıldı: Tiyatro Kulübü Maske ve Mahmuz (Mask and Spur) ile akademi yıllığı Çapraz Kılıçlar (Crossed Sabres).

McBurney'deki oyunlarda gösterdiği performanstan sonra, normal zamanlarda ona düşmanca yaklaşan öğretim üyelerinin gönülsüz hayranlığını kazanmış ve aktörlük Salinger'ın yaşamına girmişti. Valley Forge'a sürüldükten sonra dahi oyunculuğu devam ettirmekte kararlıydı. Bu nedenle, çoğu kulübe zorunlulukla girmiş olmasına karşın, Maske ve Mahmuz'a çok isteyerek ve inanarak katıldı. Kulübte yeni yetişmekte olan on sekiz oyuncu vardı ve hepsi de Jerry'den daha yetenekliydi. Jerry yine de sahneye konan her oyunda rol aldı. Herkes Salinger'ın popüler olsa da olmasa da, doğuştan

*Salinger'ın akademinin ortamına ve müfredatına gösterdiği uyum, 1936 ilkbaharında mezuniyeti sırasında Öğrenci Albay rütbesine terfi ile ödüllendirildi.

yetenekli olduğunu kabullenmişti. Bir arkadaşı, sahne dışında bile "Shakespeare'den bir dize söyler gibi iddialı biçimde konuştuğunu" anımsayacaktı. Akademi yıllıkları sahne kostümü giymiş Salinger'ın kameraya doğru neşeyle poz verirken çekilmiş fotoğraflarıyla doludur.

Salinger yazarlığa Valley Forge'da başladığını sık sık söylerdi. Arkadaşları onu hep, yat boruları çaldıktan uzun süre sonra bile örtülerin altında fener ışığında bir şeyler karalarken anımsadılar. Okulun her iki yılında da, okul yıllığının edebiyat editörüydü ve dikkat çekici bir şekilde ön plandaydı. Hem 1935 hem 1936'nın Çapraz Kılıçlar'ında Jerry Salinger'sız bir sayfa görebilmek mümkün değil. Hemen her kulübün, her tiyatro oyununun ve pek tabiî ki yıllık komitesinin fotoğrafında o da vardır. 1936 fotoğrafı yarım sayfayı kaplayan büyüklüktedir. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın resimli dergi eki yerine geçebilecek olan bu yıllığın sayfa düzenlemisine Jerry'nin de katkısı olduğunu düşünebiliriz. Şapelin fotoğrafları, futbol maçında tezahürat yapan kalabalıklar ve hatta atlayan bir at üzerinde bir genç adam. Fakat Salinger, Çapraz Kılıçlar'a en büyük katkıyı yazılarıyla yapmıştı. Sesi hemen her sayfadan duyuldu: Alaycı, gözlemci ve espriliydi. "Sınıf Kehanetleri" bölümünde sınıf arkadaşları için geleceğe yönelik tahminlerde bulundu ve kendisinin büyük bir oyun yazmak üzere olduğu zamanlarda, bir arkadaşının "Mahatma Ghandi'yle strip poker oynayacağını" (*aynen böyle*) öngördü.[17]

Salinger iki olumlu yıldan sonra Valley Forge'dan mezun olduğunda gideceği yolu bulmuş görünüyordu. İlk girdiğinde ne kadar kaygılı olursa olsun, bu okulda yeteneklerini New York'da asla keşfedemeyeceği derecede keşfetmişti. Jerry'nin, bütün büyümüş de küçülmüşlüğü ve iğnelemeleri arasında orayla kurduğu sevgi bağını kabullendiği görülüyor. Mezuniyetinden sonra, Çapraz Kılıçlar'ın aracılığıyla, oraya taşımış olduğu gerçek içtenlik ve gizli alaycılık ruhunu simgeleyen bir armağan bıraktı ve Salinger 1936 Sınıf Şarkısı'nı yazdı. Ve bu şarkı Valley Forge'da hâlâ söylenmekte:

Gözyaşlarını saklama bu son günde.
Üzüntünden utanma:
Artık yürümemek gri çizgilerin içinde,
Ve oyunu bir daha oynamamak.
Dört yıl geçti sevinçlerle.
Bu eski zamanlarda kalamaz mıydık canım?
Bari sevgiyle an şimdi akıp giden bu günleri
Buradayken henüz, kalan birkaç tanesini.

Bu son geçit, yüreklerimiz ağır:
Şöyle bir bakıyoruz önümüzdekilere—
Asker olacaklar, bizim gibi
Yakında gelecek onların da günleri.
Şimdi uzak ama çok da değil,
Yalnızca birkaç yıl önlerindeki,
Evet, yakında anlayacaklar neden buğulu
Son törende gözlerimiz.

Işıklar kısılmış, borazan ötüyor
Unutmayacağız asla notaları
Ve şimdi bir grup gülümseyen delikanlı:
Kederle ayrılıyoruz.
Hoşçakallar söylendi, yürüyoruz ileri
Başarı aramaya gidiyoruz.
Valley Forge'dan gitti bedenlerimiz
Ama geride kaldı kalplerimiz.

*

1936 sonbaharında, Salinger New York Üniversitesi, Washington Square Kolej kampüsüne Sosyal Bilimler lisans derecesi için kayıt yaptırdı. Greenwich Village'da bulunan Washington Square, Salinger'ı, Valley Forge'a gönderilirken uzaklaşması istenen atmosfere, Park Avenue'daki evine geri getirdi. Askeri akademinin disiplininden uzakta bir kez daha, hızlı bir şekilde sıkıntıya ve umutsuzluğa sürüklendi.

İlk bakışta, Washington Square, Salinger için ideal bir ortam gibi görünür. Zevkler ve alışkanlıklarda avangard olan NYU'nün (New York Üniversitesi) bu ana bölümü, akademik ve artistik ruhu birleştirmesiyle nam salmıştı. Bu hesaba göre Salinger orada çok başarılı olabilirdi; belki hedefi de buydu. Ama Village kampüsünün bohem atmosferi, Salinger'ın yeteneklerini kullanabilmesi için bir fırsattan çok boşa harcanan bir zaman oldu. Tiyatroların, sinemaların ve kafelerin merkezinde yer alan kolej çevresi, Salinger'a sınıftan daha çekici geldi. İkinci dönemde vize notlarını aldığında geçemeyeceği iyice açıklık kazandı ve Jerry aniden okulu bıraktı.

Salinger New York Üniversitesi'ni bıraktıktan sonra babası ona yön vermeye çalıştı. Pratik bir adam olan Sol, Jerry'yi, çok yarar sağladığı et ve peynir ithalatına sokmak istedi. Doğal olarak, Jerry'nin babasının adımlarını izlemek gibi bir niyeti yoktu. Bu nedenle Sol, teklifi kısmen maskeleyip

şirin göstererek sundu. Oğluna "resmi eğitiminin resmen bittiğini"[18] söyledi ve hiç "ayrıntılara girmeden"* Fransızca ve Almancasını geliştirmek üzere Avrupa'ya seyahat edeceğini bildirdi. Bir Hofco iş ortağına çevirmenlik yapmak üzere Polonya ve Avusturya'ya seyahat edecekti. Bu "Domuz Pastırması Kralı" olarak bilinen ve Polonya'nın en zengin adamlarından biri olan Oskar Robinson adında bir jambon ihracatçısıydı. Salinger kabul etti. Aslında kendine seçme şansı da tanınmamıştı. Aldığı düşük notlarla bütün şansını yitirmişti. Ve Salinger böylece, 1937 Nisan'ının başında, bir sonraki yılı geçireceği Avrupa'ya doğru yola çıktı.

Londra ve Paris'te kısa molalar verdikten sonra Viyana'ya geçti. Kentin Yahudi mahallesinde kısa zamanda çok sevdiği bir ailenin yanında on ay kaldı ve ilk ciddi aşk macerasını bu ailenin kızıyla yaşadı. Salinger'ın Avusturyalı "ailesi" hakkında çok az şey biliyoruz; tüm bildiğimiz onları bütün yaşamı boyunca saflığın ve bütünlüğün sembolü olarak idealize ettiğidir. Salinger giderek artan bir idealizmle sık sık geri dönüp onlara bakacak ve kendi aile yaşamını, Viyana'da yaşadığı aile mutluluğuyla karşılaştıracaktı. Daha sonra Ernest Hemingway'e ailenin kızının masum güzelliğiyle ilgili anılarını anlatacaktı. Savaştan sonra ümitsizliğe düştüğünde, onu aramak üzere Viyana'ya geri döndü. 1947'de, onu ve ailesini "Tanıdığım Bir Kız" adlı öyküsüyle ölümsüzleştirdi.

Salinger Avusturyalı aşkının peşinde koşarken, Polonyalı sponsoru Oskar Robinson Viyana'da bir gazinoda ve rivayete göre rulet masasında kazanırken kalp krizi geçirerek öldü. Bunun üzerine Salinger kuzeyde bir Polonya kasabasına, Bydgoszcz'e gönderildi. Burada Robinson'un et paketleme fabrikasının konuk evinde kaldı ve babasının ithalat işinin daha da temelinde çalıştı.* Şafaktan önce kalkması ve kentteki mezbahada köylülerle emek sarf etmesi gerekiyordu. Salinger, her sabah Amerikan piyasasına "konserve piknik jambonları" olmaya yazgılı domuzları uğraşa didine kesime yürütüyordu. Bağrışan domuzların başları üzerinden lambalara ve yollarını kesmeye cesaret eden kuşlara ateş eden baş mezbahacı da ona eşlik ediyordu. Jerry anladı ki: et ithalatçısının yaşamı neyi kapsarsa kapsasın, büyük kısmına domuzlar hâkimdi. Salinger'ın Polonya'da öğrendiği tek şey, babasının mesleğinin kendisi için hiç uygun olmadığıydı.

*Salinger'ın bundan çıkardığı sonuç, babasının Polonya'ya seyahat edeceğinden hiç söz etmemiş olmasıydı. Eğer bilmiş olsaydı bir kez daha durup düşünecekti.

Salinger 1944'de, anne babasının, aile işini öğrenmesi için kendisini Polonya'da domuz katletmeye "sürüklemiş" olduklarını iddia etti.[19] 1951'de *The New Yorker* editörü William Maxwell, Salinger'ın, babasının kendi sorunlarını çözmeye çalışmasından nefret etmesine karşın "bir roman yazarı için, kabul edilebilir olsun ya da olmasın, her deneyimin değerli olduğu" sonucuna vardı.[20] Ayrıca Salinger'ın Avrupa'da geçirdiği yılı zaman bağlamının dışında incelemek mümkün değildir. Salinger'ın orada bulunduğu sırada Avusturya ve Polonya'nın her tarafına sinmiş olan korku atmosferi, hevesli genç yazarın üzerinde çok derin bir etki bırakacak ve buralardaki en güzel anılarını acılarla lekeleyecekti.

Salinger'ın Avrupa'da kalışı tarihin çok önemli bir zamanında gerçekleşmişti. Avrupa, 1938'de İkinci Dünya Savaşı'na doğru baş aşağı yuvarlanmaktaydı. Viyana'da yaşadığı aylar süresince, Avusturyalı Naziler zorbalıkla iktidara doğru ilerliyorlar ve suçlarına rağmen hapisten çıkarılan Nazi canileri hiç engellenmeden Viyana sokaklarına dehşet saçıyorlardı. Yahudilerin evleri ve işyerleri çeteler tarafından yağmalanırken yoldan geçen ve Yahudi olduklarından şüphelenilen insanlar, izleyenlerin alaylı kahkahaları arasında kaldırım kenarlarını ovmaya zorlanıyorlardı. Bu kâbusa şahit olan Salinger'ın çok benimsediği Viyanalı ailesi için duyduğu endişe, canını kurtarma duygularından ağır basıyordu. Kendisi bu tehlikeli yeri terk edebilirdi, oysa ev sahiplerinin gidebilecekleri başka hiçbir yer yoktu. Salinger New York'a dönmeden önce, Alman kuvvetleri Viyana'ya girdi ve Avusturya Devleti'nin varlığına son verdi. 1945'e gelindiğinde, Salinger'ın Avusturyalı ailesinin bütün üyeleri soykırımda öldürülmüştü.

Salinger Polonya'ya vardığında, Avusturya'nın korkulu günlerindeki gibi çok endişeli bir ulusla karşılaştı. Düşmanlarla kuşatılmış olan Polonya, Salinger'ın Avusturya'da şahit olduklarından sonra hissetmekten kendini alıkoyamadığı bir tedirginlikle kaplıydı. Sonraki birkaç yıl içerisinde Salinger'ın domuz kesiminden tanıdığı sadece birkaç kişi hayatta kalabilecekti.

* Polonya Salinger ile olan bağlantısından hep gurur duydu. Onu onurlandırmak üzere Bydgoszcz'de yıllık Salinger Festivali düzenlemeleri ve bugün bir alışveriş merkezi olan eski işyerine bir heykelini dikme planları üzerinde çalışılmaktadır. Krakow Postası gazetesine göre, 2009'da bu amaçla, Salinger'ı çavdarlar arasında ayakta dururken canlandıran bir heykel tasarımı seçilmiştir.

9 Mart 1938'de, Salinger Birleşik Devletler'e dönmek üzere, Southampton'dan Ile de France'a bindi. Bir kez daha ailesinin Park Avenue apartman dairesinde, Avrupa'nın gerginliklerinden uzakta emniyetteydi ve evine dönmüş olmaktan mutluydu. Yine de Maxwell'in sonraki gözlemi, gerçek öğesinden daha da fazlasını taşımaktaydı. Avrupa Salinger'ı, babasının ümit ettiği şekilde etkilememiş olabilirdi. Dönüşünde de gidişinde olduğu kadar amaçsızdı belki, ama hiç olmazsa kendi yaşamından bu kadar farklı, sürekli mücadele ve tehlike içinde olan hayatlar arasında yaşayarak geçmişte çok az ortak yön taşıdığı insanları anlamıştı. İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya'da savaştığı süre içerisinde davranışlarının bu şekilde değişmesi çok belirginleşti. 1937-1938 yıllarında Avrupa'da yaşadığı esnada, Salinger Alman kültürünü, Alman lisanını ve Alman halkını benimsemeye başlamış ve takdire değer Almanları, aralarındaki Nazilerden ayırmayı öğrenmişti.

*

O sonbahar, Salinger, Pensilvanya'nın kırsalında, Valley Forge Askeri Akademisi'nden çok da uzakta olmayan Ursinus Kolej'e kaydoldu. Konumunun çok tanıdık olması dışında bu kolej, Salinger'ın alışık olmadığı bir yerdi. Ursinus, Alman Reformcu Kilisesi tarafından desteklenmekteydi ve Salinger'ın okul arkadaşlarının çoğu Hollanda'dan gelmiş Pensilvanyalılardı. Ursinuslu öğrenciler üzerlerine isim etiketleri takmak ve kampüste dolaşırlarken birbirlerine selam vermek zorundaydılar. Küçük ve korunaklı bir yer olan Ursinus, Salinger'ın Manhattan'ın Yukarı Doğu Yakası'ndaki çok yönlü eğitiminden dünyalar kadar uzaktaydı.

Bu kapalı kolej çevresinde New Yorklu seçkin bir Yahudi çocuğu olağanüstü bir etki yapmış olmalıydı. Salinger'ın pek çok Ursinuslu sınıf arkadaşı daha sonra onu çok zor anımsadıklarını öne sürdüler; bazıları ise somurtkan ve alıngan hâlini anımsadılar. Bunlar çoğunlukla Salinger'ın erkek sınıf arkadaşlarıydı. Jerry ile ilgili en keyifli anılara her zaman kadınlar sahip olmuştur (Bu Ursinuslu erkek öğrencilerin öfkeli bakışlarını açıklayabilir). Salinger Ursinus'da derslere başladığı zaman neredeyse yirmi yaşında, muzip gülüşlü ve yakışıklı bir adam olmuştu. Bir-seksen-beş boyunda ve ince yapılıydı, kalabalıkta bile göze çarpıyordu. Uzun parmakları vardı, ama tırnakları yenmiş ve nikotinle lekelenmişti. Zeytin renkli teni ve neredeyse simsiyah saçları vardı. En unutulmaz özelliği derin, delici bakışlı, koyu renk gözleriydi. Bu özelliklerin hepsi 1938'in Ursinusu için çok eg-

zotik bir tablo oluşturuyordu ve kadınlar buna bayılıyordu. Kırk yedi yıl sonra Bir Ursinus mezunu şunları anlattı:

Jerry kolay kolay unutulmayacak bir karakterdi. Siyah Chesterfield palto giyen yakışıklı, hoş ve sofistike bir New Yorkluydu... Şimdiye kadar hiç böyle bir şey görmemiştik. Alaycı ve iğneleyici nükteleri ile mest olmuştuk. Kızların çoğu onun için deliriyorlardı.[21]

Oradaki kadınları büyülemek dışında, Salinger yeni bir coşkuyla başka ilgiler aramaya başladı. Kaydolduğu sekiz kurstan dördü dil ve yazı ile ilgiliydi: İngilizce Edebiyat, Fransızca ve iki farklı İngilizce Kompozisyon kursu. Kolej gazetesi *The Ursinus Weekly*'ye katkıda bulunmaya ve kendi köşesini yazmaya başladı. Baştaki "Sosyal Bölümü İkinci Sınıf Öğrencisinin Derin Düşünceleri: Alınamayan Diploma" başlığı kısa zamanda "J.D.S.'ın 'Alınamayan Diploma'sı"na dönüştü. Bu makaleler, Jerry'nin kolej yaşamına ait akıcı tanıtım yazılarından uzun ve her daim alaycı tiyatro değerlendirmelerine kadar uzanan çeşitli kampüs konuları hakkındaki görüşlerini içeriyordu. Daha şimdiden, romanları "sahte" olmakla suçluyordu. Bir keresinde yazar Margaret Mitchell'e çattı. "Hollywood'un iyiliği için, 'Rüzgâr Gibi Geçti'nin yazarının aynı fedakâr Miss Scarlet O'Hara'yı ya şehla ve dişlek olarak ya da kırk numara ayakkabıyla" yeniden yaratmasının iyi olacağını belirtti.[22] Başka bir "Book Dept." kitap yorumunda yeni arkadaşı Ernest Hemingway'e de aynı saygısızlığı yaptı: "Hemingway gerçek uzunluktaki ilk oyununu tamamladı. Umarız ki buna değmiştir. Ernest "Güneş de Doğar", "Katiller" ve "Silahlara Veda"dan sonra az çalışmış çok saçmalamıştır."

"Alınamayan Diploma" edebî bir nitelik taşımasa da Salinger, (çoğunlukla hayal kırıklığı ve bağışlama duyguları eşliğinde olsa da) hâlâ hayranları tarafından okunmakta olan bu köşesiyle genel yayıncılığa ilk atılımını yapmış oldu. "Alınamayan Diploma"da Salinger'ın kendi durumuyla veya Ursinus'a gitme kararıyla uzaktan da olsa bir bağlantı varsa eğer, bunu ilk yorumlarından biri olan 10 Ekim 1938 tarihli "Öykü" adlı yazısında bulabiliriz: "Bir zamanlar bıyık uzatmaya çalışmaktan yorgun düşen bir adam varmış. Bu aynı adam Babacığı için (ya da başka bir mantıklı adam için) çalışmak istemezmiş. Bu nedenle genç adam üniversiteye geri dönmüş."

Salinger, "Babacıklar" için çalışmaya istekli olsun ya da olmasın, New York'a dönmeden önce Ursinus'da sadece bir dönem geçirdi. Notlarının iyi olmamasına karşın, Ursinus'daki bu deneyiminden çok hoşnut kaldı; kolej-

den ve orada geçirdiği zamandan hep söz etti. Nihayet yaşamında gideceği yönü bulmuştu: profesyonel yazar olacaktı. Bu, güvene, sağlam inanca ve bir de başkalarının desteğine ihtiyacı olan bir karardı.

Salinger Ursinus'dan ayrıldıktan sonra izlemeye karar verdiği yol için annesiyle babasının onayına başvurmadı. Bunu yapmak yerine onlara yazar olmak istediğini açıkladı ve oldubittiye getirdi. Annesi, yine her zamanki gibi ona tam destek verdi ama Sol pek hevesli değildi. Birleşik Devletler, 1938'de Büyük Bunalım'dan emekleyerek çıkmaya çalışıyordu. Sol son dokuz yılını, ailesini etraflarındaki yoksulluk ve ümitsizlikten başarıyla koruyarak geçirmişti. Parlak işadamlarının bu yılların belirsizliğiyle parçalanışlarını görmüştü ve hayatın hiçbir garantisinin olmadığını biliyordu. Sol için, Sonny'nin kararı çılgınca ve tehlikeliydi. Baba ile oğul arasındaki anlaşmazlık artık daha da büyümüştü. Salinger, daha sonra yaşamında, babasını dar görüşlü ve güvensiz olarak niteleyecek ve bu özelliklerinden dolayı onu bağışlamakta güçlük çekecekti.

Salinger annesiyle babasından daha tarafsız bakan bir gözden destek aldı. Valley Forge'da, William Faison adında, Staten Islandlı ve kendinden yaşça büyük olan bir harp okulu öğrencisiyle arkadaş olmuştu. Faison, Salinger'ın mezuniyeti sırasında, onu, kısa bir süre önce kocası ve on yaşındaki kızıyla birlikte İskoçya'dan geri dönen büyük kızkardeşi Elizabeth Murray'le tanıştırdı. Otuz yaşında, ince zevkli, iyi eğitilmiş ve çok seyahat etmiş olan Murray, bir süre sonra fikirlerine her şeyden fazla değer verecek olan Salinger'ın çok hoşuna gitti. Elizabeth de karşılık olarak, Salinger'a tam destek verdi. 1938'de Greenwich Village'daki kafe ve restoranlarda edebiyatla birlikte Salinger'ın hırslarını tartışan ve birlikte uzun geceler geçiren iki yakın dost oldular. Salinger ona öyküler okudu, o da Salinger'a önerilerde bulundu. Elizabeth'in tavsiyesi üzerine, Salinger F. Scott Fitzgerald'ın yazılarını okumaya başladı. Fitzgerald'da yalnızca öyküneceği bir yazarı değil aynı zamanda bir ruh benzerini de bulmuştu. Elizabeth Murray, Salinger'ın yaşamına, yüreklendirilmeye en çok ihtiyacı olduğu zamanda girmişti, bu nedenle Salinger ona büyük bir minnet duydu. Gelecek yıllarda da hep iki yakın dost ve sırdaş olarak kalacaklardı.

1938'in sonlarına doğru, Salinger profesyonel bir yazar olmaya kesin karar verdi ve sırf annesi ve babasıyla uzlaşmak amacıyla -çünkü sadece biri kendini destekliyordu- yazarlık eğitimi almak üzere okula geri dönmeyi kabul etti.

2
Tutku

Salinger, Ocak 1939'da Columbia Üniversitesi'ne kaydoldu ve *Story* dergisinin editörü olan Whit Burnett tarafından verilen kısa öykü dersiyle, oyun yazarı-şair Charles Hanson Towne tarafından verilen şiir dersine yazıldı. Yaşamak için yazmaya karar vermesine karşın henüz ne türde yazacağını bilmiyor, oyunculuğa olan ilgisinden dolayı kendini senaryo yazarken düşlüyor, ama kısa öyküler de ilgisini çekiyordu. Bir karara varabilmek için yaklaşımı ve stili birbirinden çok farklı olan bu iki tanınmış profesyonelin verdiği derslerin her ikisine birden yazıldı.

Whit Burnett risk almayı seven bir insandı. O zamanki karısı Martha Foley ile birlikte, Bunalım'ın en yoğun döneminde, 1931'de Viyana'da *Story* dergisini kurmuştu. Çift, işi 1933'de New York'a taşıdı ve Dördüncü Cadde'de bürolarını açtı. Burnett'ın yönetimi altındaki *Story* kendini, daha geleneksel ve daha popüler dergiler tarafından geri çevrilen ama gelecek vaat eden genç yazarların eserlerini tanıtmaya adadı. Burnett'ın estetik içgüdülerine çok güvenilirdi. Tennessee Williams, Norman Mailer ve Truman Capote gibi yazarları dünyaya o tanıtmıştı. 1939'da 21,000 gibi alçakgönüllü bir tirajla, iki yakası bir araya gelmeyen *Story,* edebiyat çevrelerinde saygınlık kazandı ve zamanının önderi olarak kabul edildi.

Charles Hanson Towne ise tam tersine gelençğin simgesiydi. Salinger, sınıfına katıldığında altmış bir yaşında olan Towne edebiyat dünyasının her alanında sivrilmişti. Profesyonel olarak editörlük yapıyor ve aralarında *Cosmopolitan, McClure's* ve *Harper's Bazaar*'ın da bulunduğu bir dizi popüler dergiyi başarıyla yönetiyordu. Towne, editörlüğün yanı sıra yazmaya da zaman ayırıyordu. "Üretken" ve "çeşitli" terimleri Towne'ın eserlerini tanımlamakta yetersiz kalır. Pek çok oyun, roman, şarkı sözü yazan ve görgü kuralları hakkında bir de el kitabı hazırlayan Towne'ın en büyük aşkı şiirdi. Şiirleri de diğer çalışmaları gibi çok başarılıydı çünkü okurun beklentisine hitap ediyordu. Her zaman kâfiyeli olan şiirleri çağdaş okurun beklediği süslü bir anlatım tarzına sahipti. Towne'ın üslup özelliğini taşıyan 1919 tarihinde yazdığı tipik bir şiir: "Kendini Öldüren Biri Üzerine"

Beceriksizce Tanrı'ya geri döndüğünde
Şarkılarının yarısı yazılmış, işinin yarısı yapılmıştı,
Çürük ayakları kim bilir hangi yolları adımlamış,
Hangi huzur ve acı dağlarını kazanmıştı?

Umarım Tanrı gülümsemiş ve elini tutmuştur,
Ve demiştir ki, "Zavallı kaçak, ateşli budala!
Hayatın kitabını anlamak zordur
Neden kalamadın sanki okulda?

Salinger'ın bu tür dörtlüklerden ne öğrenmeyi ümit ettiği belirsizdir. Onun Towne'a şair olarak değil, oyun yazarı olarak kazandığı ün nedeniyle yaklaştığı düşünülebilir. Buna karşılık Columbia'da şiir öğretmeyi seçen Towne, Salinger'ı hiçbir zaman hiçbir ciddi ilgi gösterinediği bir sanat biçimine zorlamıştır.

Salinger'ın Columbia'ya girişi geçen yıllar içerisindeki üçüncü üniversiteye girme teşebbüsüydü ve artık kaybetmeyi göze alamazdı. Ursinus'da bir gün, arkadaşlarına Büyük Amerikan Romanı'nı yazacağını söyledi. Gizilgücünü ortaya çıkarmak amacıyla yazarlık derslerine katılma izni isteyerek anne babasına bile meydan okudu. Oysa dönem başladıktan sonra Salinger yine eskisi gibi gevşedi ve dikkati dağıldı. Burnett'ın dersine nadiren katılıyor ve neredeyse hiçbir şey üretmiyordu. Bunun yerine, Burnett'ın Salinger'a sonraları da hatırlatacağı gibi, en arka sırada oturup pencereden dışarıyı seyrederek zaman geçiriyordu.[1]

Salinger, Burnett'ın derslerindeki kayıtsızlığının aksine şiir derslerinde daha dikkatliydi. Kendini, hiç şüphesiz, Charles Hanson Towne'a Whit Burnett'dan daha yakın hissetmekteydi. Towne, yazar olarak Burnett'dan daha başarılıydı ve aktörlük ile senaryo yazarlığına olan ilgisi Salinger ile uyuşuyordu. Salinger, Towne'ın sınıfında şiirle yakınlaşmıştı ve üst-sınıf özentilerini ateşli bir biçimde küçümseyen şiirler yazmaya başladı. Kısa öykü ödevleri kaybolmuş olsa da, Columbia üslubunu taşıyan birkaç şiiri hâlâ mevcuttur. Charles Hanson Towne'ın toplu yazıları arasında, 1939'daki Columbia öğrencilerinin ödevleri de bulunmaktadır. Jerry Salinger tarafından yazılan "Central Park'ta Erken Sonbahar" bunlardan biridir ve şöyle başlar: "Sürüler hâlinde ve akıtarak salyalarınızı, mahkûm ettiniz kahverengi yaprakları ..."[2]

Columbia'daki ilk döneminin sonunda, Salinger'a, eğer yeteneği nedeniyle değilse ilgisi nedeniyle, Towne'ın 1937'de çıkan şiir kitabı ödül olarak verildi: Nisan Şarkısı. Aynı ödül, muhtemelen Towne'ın diğer dokuz şiir öğrencisine de verilmiştir. Salinger'ın kitabının içine şu sözcükler yazılmıştı:

Jerome Salinger'e
İlkbahar kursunda gösterdiği sürekli ilgi için
Columbia Üniversitesi, 1939
Charles Hanson Towne'dan, New York, 24 Mayıs 1939.

Columbia'da başına gelen önemli bir şey Salinger'ın rahatlığına son verdi. Bu olay, Jerry'nin beklediği gibi Towne'ın şiir dersinde değil, Burnett'ın dersinde meydana geldi ve çok önemsiz görünmesine karşın Salinger'ı sonsuza dek değiştirdi. Bir gün Whit Burnett öğrencilerine William Faulkner'ın "O Akşam Güneşi"ni okumaya karar verdi. Burnett öyküyü kayıtsız bir sesle okudu. Salinger daha sonra, onun "Alın size Faulkner, araya kimseyi koymadan." deyişini hiç unutmadı. "Bir kez bile... Burnett yazarla sevgili sessiz okuru arasına girmemiştir".[3] Bu alıştırma, Salinger'a iyi yazarlığın sınırlarını ve okura saygıyı öğretti. Mesleği süresince, Burnett'ın dersini hep hatırlayacak ve yazarken arka planda kalmak için çaba gösterecekti. Kendi egosunu bastırarak, okurla karakter arasında doğrudan bir katılım sağlanmasına izin verecek ve okur ile öykünün arasına asla girmeyecekti.

Salinger'a göre, Burnett sınıfa genellikle geç gelir, erken gider ama alçakgönüllü ve etkileyici bir biçimde ders anlatırdı. Bütün sınıfa yayılmış olan bir kısa öykü tutkusu vardı ve bu türe olan sevgisi en büyük öğretmendi. Öğrencilerini her sınıftan ve her üsluptan yazarla tanıştırarak ve her öyküyü görüş belirtmeden sunarak, onlara yalnızca iyi yazmanın önemini değil, aynı zamanda iyi okumanın saygınlığını da öğretmişti.

Sonunda galip gelen Whit Burnett'ın etkisi oldu. Ve Salinger nihayet kendini derslerine verdi. Aynı zamanda sınıf dışında da yazmaya başladı, evde ve yalnızken de yazıyordu. İlk dönemini pencereden dışarı bakarak ve yanında oturan çocuğa espriler yaparak geçiren Salinger, bir kez daha denemek üzere yeniden Burnett'ın dersine yazıldı.

Jerry, Eylül ayında Burnett'ın Pazartesi gece derslerindeki yerini aldı; sessizce içinde bir şeylerin değiştiği gerçeğini ve o bir şeylerin okul yılları boyunca övündüğü alaycılığını ve ukalalığını yavaş yavaş didiklediğini gizleyerek en arka sırada öylece oturdu. Salinger, o Kasım ayında Burnett'a yazdığı bir mektupta, egosuna kapılmış bir tembel olduğunu itiraf ederek pişmanlığını dile getirdi.[4] Cesaret gerektiren bir anda, nihayet ciddileşerek, çeşitli yazılarından oluşan bir dosyayla profesörüne gitti. Sayfaları karıştıran Burnett, arka sıradaki ilgisiz genç adamın içinde gömülü kalmış ciddi yeteneği henüz keşfetmiş olmanın şaşkınlığı içindeydi. "Daktilosundan aynı

anda birkaç öykü çıkmıştı sanki" diye anımsayacaktı yıllar sonra hâlâ hayretler içinde "ve bunların çoğu daha sonra basıldı."[5]

Dönem sonunda, Jerry'nin öğüt ve onay için başvurduğu baba figürü Whit Burnett Salinger'ın danışmanı oldu. Salinger onu hoşnut etmek çabasıyla çok uğraştı. Burnett mektuplarında Salinger'ı, cahilliğini kabullenen şaşkın ve tatlı çocuk olarak betimledi. Salinger Burnett'ın ilgisine o denli minnettardı ki bir keresinde editöre, onun için her şeyi yapabileceğini söyledi; cinayet işlemek dışında.[6]

1939 sonlarına doğru, Salinger "Gençler" ("The Young Folks") adlı kısa öyküsünü bitirdi ve kontrol etmesi için Burnett'a verdi. Burnett öyküyü o kadar beğenmişti ki, Salinger'a, bunu kocaman reklamlar arasına sıkıştırılmış kısa öyküler yayınlayan *Collier's* adlı popüler bir dergiye göndermesini önerdi. 1930'lar ve 1940'larda "kuşeler" olarak bilinen *The Saturday Evening Post, Harper's* ve çeşitli kadın dergileri kısa öykülerin değişmeyen toplanma yerleriydi.*

21 Kasım sabahı, Salinger, elindeki taslakla şehir merkezindeki *Collier's* bürosuna gitmek üzere yollara düştü ve öyküsünü bizzat kendi elleriyle teslim etti. Önceden tahmin ettiği gibi dergi öyküyü geri çevirdi.[7] Jerry, profesyonel yazın hayatının iniş çıkışlarıyla ilgili bu ilk deneyimini soğukkan- lılıkla karşıladı.

Öğrencisinin kuşelerle işi bittikten sonra, Burnett "Gençler"i geri aldı ve onu *Story Press*'e götürdü. Öykü haftalarca öylece beklerken, Burnett da içinden bu öyküyü *Story* dergisinde basıp basmamanın çelişkisini yaşamaktaydı. Burnett'ın hiçbir vaadde bulunmadığı Salinger için ise bekleyiş sanki sonsuza kadar sürmüştü.

Whit Burnett, Salinger'ın üzerine düşmedi. Pazartesi derslerinde arka sırada oturan bir dâhi keşfedip onu hızla üne de kavuşturmadı. Bunun yerine, Jerry'yi kendi başarısı için çalışmaya zorladı. Danışman olarak, öğrencisinin yazılarını yayınlamaya niyetliydi ama bir öğretmen olarak öğrencisinin şartları zorlamasını istedi. "Gençler" kendi dergisinden başka bir dergi tarafından da reddedilince Burnett devreye girdi ve öyküyü kurtardı.

Salinger, 1940'ın Ocak ayında, yirmi birinci yaş gününden kısa bir süre sonra *Story*'den "Gençler"in kabul edildiğini öğrendi ve gelecek baskıda yayınlanacağı sözünü aldı. Whit Burnett'a "heyecanlandığını" ama aynı zamanda biraz rahatladığını yazdı. Eski sınıf arkadaşlarının "Tanrıya şükür!" dediklerini görür gibiydi, "Gerçekten de çok söz etmişti!"[8] Başarısıyla gururlanan ve pro-

* "Kuşeler" terimi, bu dergilerin sayfaları için kullanılan parlak kuşe kağıttan kaynaklanmaktadır. Bu terim çoğu yazın insanı tarafından, içeriğin yüzeysel ve üstünkörü olduğunu belirtmek amacıyla alaycı biçimde de kullanılırdı.

fesyonel yazar olarak izleyeceği yoldan heyecan duymaya başlayan Salinger Columbia'da kaydını yenilememeye karar verdi. Okul günleri sona ermişti. Edebî zaferlerin göz kamaştırıcı yoluna girmiş olduğuna artık ikna olan Salinger, "Gençler"e yeni doğmuş bir bebek gibi davrandı. 5 Şubat'ta, *Story* dergisi ona, öyküsünün yayınlanışını ve yazarının edebiyat sahnesine çıkışını duyuran posta kartları yollayacakları bilgisini verdi. Salinger sevinçle kart alıcılarının isimlerini verdi ve sayının baskı öncesi kopyasını aldı.

Salinger, yeni sayının baskısını beklerken geçen her günün Noel arifesi gibi olduğunu söylüyordu. Heyecanlı bir şekilde, bunu kutlamak için evden uzaklaşmayı planlıyordu. Oysa seyahate giden annesi ve babası oldu; yalnız kaldığında plak çalıp bira içen, daktilosunu bir odadan ötekine taşıyan ve boş evde yüksek sesle bir şeyler okuyan oğullarını evde tek başına bırakıp gitmişlerdi.[9] Kendi heyecanıyla aklı başından alınan Salinger, ancak 24 Şubat'ta, "Gençler"in kabulünden neredeyse altı hafta sonra, ona tanımış oldukları fırsattan dolayı dergiye teşekkür etmeyi akıl edebildi. Burnett'ın Jerry'nin heyecanı karşısındaki tepkisi tıpkı bir baba gibi oldu. Salinger'a, öykü tanıtımının onun "zor beğenen bakışına" hitap ettiğini umduğunu söyledikten sonra onu Yazarlar Klübü'nün Mayıs ayındaki yıllık akşam yemeğine davet etti. Salinger bu teklifi sevinçle kabul etti.[10]

Story dergisinin bahar baskısı nihayet dünyayı J.D. Salinger'ın yazılarıyla tanıştırdı. Derginin kırmızı beyaz kapağının içinde, yazarına geciktirilerek 25 dolar ödenmiş olan beş sayfalık bir öykü bulunmaktaydı. Öykü, Salinger'a ve onun tanıdığı insanlara çok benzeyen karakterleri, kendi sığ yaşamlarının küçük ayrıntılarına takıntılı üst-sınıf üniversite öğrencilerini hicvetmekteydi. Bu, F. Scott Fitzgerald'ın yazma stilinden çok etkilenmiş olan tipik bir dönem özelliğiydi.

"Gençler" ağırlıklı olarak, bir partide tanışan iki gencin, Edna Phillips adında popüler olmayan bir kızla, William Jameson Junior adında tırnaklarını yiyip skoç içen ve Salinger'a benzeyen bir genç arasındaki diyalogdan oluşur. Konuşma Jameson'ın ilgisini üzerinde tutmak için ümitsizce çabalayan Edna'nın zoruyla sürer, çünkü yan odada ilgi odağı hâline gelmiş aptal bir sarışın Jameson'ın aklını başından almıştır.

Gelecekteki pek çok karakteri gibi, uyumsuz gençler de sırf eğlence olsun diye art arda sigara içerek Salinger'ın öykünün temel dayanağını oluşturmasına izin verirler: Bu Edna'nın içinden son sigarasını aldığı sahte elmas kaplı bir sigaralıktır. Jameson kendini nihayet Edna'dan koparabildiğinde, Edna

kendini hızla merdivenlerden yukarı, kendine ve diğer genç misafirlere yasak olan boş odalardan birine atar ve yirmi dakika sonra geri döner. Artık odanın bir köşesinde, yanındaki birkaç genç adamla hoşça vakit geçirmekte olan bir sarışın oturmaktadır. İçlerinden bir tanesi bir eliyle skoç bardağını tutarken diğer eliyle tırnaklarını yemektedir. O sırada Edna, içinde bir düzine sigara bulunan sahte elmas taşlı siyah kutuyu açar. İçinden bir sigara alır ve partidekilere müziği değiştirmelerini söyler. Edna Phillips dans etmek istemektedir.

*

Büyük Bunalım uzadıkça, insanlar zenginlerin mutlu yaşamlarını okumaktan hoşlanır oldular. Oysa "Gençler" zengin genç yaşamları özendirmek yerine, üst-sınıfın sıradan gerçeklerine ışık tutuyor, onların lüks içindeki yaşamlarının romantik olmayan gerçeğini ve boşluğunu ortaya çıkarıyordu. Salinger'ın bu ilk öyküsünün kahramanları uzun zamandan beri içgözlem ve empati özelliklerini kaybetmiş olan, bayağı sosyal yeteneklere sahip sıkıcı ve kırılgan insanlardı.

"Gençler"in ardından coşkusu yavaş yavaş sönmeye başlayan Salinger, başka öykü satamayacağını düşünmeye başladı. Sekiz aydır çeşitli dergilere birbiri ardına girişimlerde bulunmuş ama yanıt olarak yalnızca ret cevabı almıştı. Dışarıdan bakıldığında soğukkanlı görünüyor, sürecin değerini anladığını belirtiyor ve Whit Burnett'a, yeni mesleğine nihayet uyum sağladığını açıklıyordu. Ama içten içe, giderek daha da umutsuzlaşan Salinger aktör ya da senaryo yazarı olmayı düşlemeye başladı.

Mart 1940'da, Salinger, Burnett'a, "Hayatta Kalanlar" ("The Survivors") adında, yazmaya muhtemelen bir yıl önce başladığı başka bir çalışmasını gönderdi. Eser Salinger'ın yeteneğini doğrulasa da Burnett öykünün sonunu belirsiz buldu ve yeniden gözden geçirmesi için ona geri gönderdi. Sonraki ay içerisinde, Salinger editöre yeni bir öykü daha sundu. Bu kendini sıkıntıdan kurtarmak için etrafındakilerin yaşamlarını mahveden çok güzel, çok bencil ve çok baştan çıkarıcı bir kadını anlatan "Git Eddie'yi Gör" ("Go See Eddie") adında gergin diyaloglardan oluşan bir yazıydı. Burnett bunu da Story Press'in çok kullandığı bir özürle nazikçe geri çevirdi, kişisel olarak yazıyı beğendiğini ama parçanın dergiye "uygun olmadığını" söyledi.[11] 16 Nisan'da, Salinger'a bir mektup göndererek öyküyü *Esquire*'a göndermesini önerdi ve Esquire editörü Arnold Ginrich'e iletilmek üzere mektubuna kişisel bir de not ekledi. Salinger, ertesi gün umutsuzluğunu maskeleyen iyimser bir yanıt verdi ve

Burnett'a kişisel onayı için minnettarlığını belirtti. "Bu oldukça tatmin edici oldu," gibi belirsiz bir şeyler söyledi. Ama o bu sözleri karalarken "Git Eddie'yi Gör", Bumett'ın notuyla birlikte *Esquire*'a yollanmıştı bile.[12] Birkaç hafta sonra Salinger'ın iyimserliğinden eser kalmamıştı. "Git Eddie'yi Gör" diğer yazılarıyla aynı yazgıyı paylaşmış ve *Esquire* tarafından reddedilmişti.

Bununla birlikte, o Mayıs ayında en prestijli edebiyat ajanslarından biri olan Madison Caddesi'ndeki Harold Ober Associates, Salinger'ın temsilciliğini üstlenmeyi kabul etti. Ajans, Ober'a iki yıl önce katılan Dorothy Olding'i Salinger'ın eserlerini tanıtmakla görevlendirdi. Müşterilerinin arasında Pearl S. Buck ve Agatha Christie de bulunan otuzuna henüz basmış Olding, kendini ispatlamış bir aracıydı. Ama Salinger'ı asıl etkileyen Olding değildi. Harold Ober Associates, Salinger'ın idolü olan F. Scott Fitzgerald'ın da edebiyat ajansıydı. Ama Jerry, bu yeni ajansın, öykülerini dergilere satmayı garantileyeceğini düşündüyse, kesinlikle yanılıyordu. Salinger, Ober'la anlaşma imzaladıktan kısa bir süre sonra, *Harper's Bazaar*'da basılmayı bekleyen bir öyküsü olduğunu bildirdi. Oysa *Harper's* dergisinde 1949'a kadar hiçbir Salinger öyküsü basılmadı. Bu yazıyla ilgili başka hiçbir bilgiye ulaşılmadı. Ağustos'ta başka bir isimsiz yazı Whitt Burnett'a gönderildi. Bu öykü de geri çevrilmişti.

Salinger, Scott Fitzgerald'ın da benzer bir reddedilme dönemi geçirdiğini biliyordu. Bu durum endişelerinin biraz olsun yatışmasına neden oldu. Aslında, eserlerini satmaktaki yeteneksizliği üzerinde kara kara düşünen Fitzgerald'ın dairesine şöyle bir başını kaldırıp bakabilmesi için sadece bir blok yürümesi yeterliydi. Çünkü Fitzgerald hâlâ Manhattan'da, Salinger'ın doğumundan sadece altı hafta sonra taşındığı ve Salinger'ın o sırada Park Caddesi'nde yaşamakta olduğu yerin hemen yakınında, Lexington Caddesi 92. Sokak 1395 numarada yaşamaktaydı.

Ober'ın öykülerini tanıtmaktaki başarısızlığı ile endişeleri iyice artan Salinger bir kez daha aktör olmaktan söz etmeye başladı. "Gençler"i tiyatro için yeniden yazmak ve başrolünde oynamak istiyordu. Bir süre, radyo oyunları yazarak yeteneğini denedi ve Story Press tarafından hazırlanan bir radyo programı çalışmasına katıldı.[13] Genel olarak, senaryo yazmakta çok başarılı değildi ve yazmayı tümüyle bırakmayı düşünüyordu.[14] "Acaba yirmi bir yaşında bir demode miyim?" diye dertlenip duruyordu.

Salinger, 1940 yazının sonlarında, New England ve Kanada'ya bir ay sürecek olan bir yolculuğa çıktı, burada hayatının gidişatı üzerinde düşündü. Yalnızlığı ve içinde bulunduğu çevrenin de etkisiyle bir otelin lobisinde oturan insanlarla ilgili uzun bir öykü yazmaya başladı. Burnett'a Quebec'ten neşe

içinde şöyle yazıyordu: "Burası öykülerle dolu bir yer." Heyecanı arttıkça, kaderinin ilk olarak ve en çok kısa öykü yazarı olmak olduğunu olduğunu fark etti. Ve yaşamının sonuna kadar, yaratıcılığının en verimsiz zamanlarında Kanada'da geçirdiği dönemin etkilerini canlandırmaya çabaladı.

Dönüşünde, her zamankinden daha iyimserdi, ama gelişen olaylar güven duygusunu aniden yok ediverdi. 4 Eylül'de Story başka bir yazısını daha reddetti. Salinger aynı gün Kanada'da başladığı otel öyküsünü bitirdi ve önceki Mart'ta Burnett'ın tanıştırmış olduğu pek bilinmeyen bir aracıya, Jacques Chambrun'a gönderdi.[15] Salinger sonraları, Chambrun'u bu çalışmasını *The Saturday Evening Post*'a göndermekle görevlendirdiğini söyleyecekti.[16] Öykü reddedildi ve bu öyküden (ve bu konuyla ilgili olarak da Chambrun'dan) bir daha hiç söz edilmedi. Yılmayan Salinger "çekmeceye atılmış" olarak nitelediği eski bir öyküsüne, "Hayatta Kalanlar"a geri döndü ve onu yeniden yazdı. Öyküyü, kalitesizliğinden dolayı özür dileyen aptalca bir notla birlikte yeniden *Story*'ye gönderdi. Beklediği oldu ve Burnett bu yazıyı da geri çevirdi. Bu öykü de kayboldu.

Bu başarısızlıklara karşın Jerry soğukkanlılığını yitirmedi. Hiç yılmadı; Eylül'de Whit Burnett ve Elizabeth Murray'e otobiyografik bir roman yazacağını bildirdi ve bunun "yeni bir şey" olacağına söz verdi.[17] Yaşamında çarpıcı ne vardı da okurlar bunu okumaya değer bulacaklardı, bu belirsizdi. Ama Burnett bu fikri beğendi. Jerry'nin son çalışmaları karşısında oldukça kayıtsız göründükten sonra bu ilgi şaşırtıcı görülebilirdi. Ne var ki kendisi aksini düşünse de Salinger genç ve çocuksuydu. Bununla birlikte eğer bir romanın cazibesinin, editöre diğer öykülerini de çekici göstereceğini düşünüyorsa yanılıyordu. Burnett'ın ilgisi hızla ısrara dönüştü. *Story*'den hiç azalmadan gelmeye devam eden ret cevapları, şimdi beraberlerinde yeni bir roman talebini getirmekteydiler.

*

Yazgıya güçlü bir şekilde inanan Jerry Salinger, zaman zaman fazla alçakgönüllü yorumlarında belirginleşen gerçek düş kırıklıklarını açığa vuran derin kuşku dönemleri geçirse de tüm meslek yaşamı boyunca hep, içinde taşıdığı ya da sonradan geliştirdiği bir azme sahip oldu. Kendine güvensizlik duygusunun, tutkusunu azaltmasına izin vermedi. Çok az özellik bundan daha değerli olabilirdi.

Salinger'ın mesleği söz konusu olduğunda, özellikle ilk yıllarda, tutkusu ve güveni arasındaki farkı görmek önemlidir. Salinger hiç kuşkusuz, oldukça

özgüvenliydi. Güveninin bittiği durumlarda ise hep tutkusu devreye girdi. Bu tutku 1940 yılında ünlü olmaya ve edebî başarıya yönelikti. İlerleyen yıllarda, hedefi değişecek ama hedefin içindeki güdü Salinger'ı asla terk etmeyecekti.

Salinger'ın soğukkanlılığını koruyabilmesinin başka bir açıklaması daha vardı. Öyküsü "Git Eddie'yi Gör" nihayet yayınlanmak üzere kabul edilmişti. Tanınmış dergiler tarafından olmasa da, sonunda kabul edilmiş olması yazara bir onaylanma gibi gelmiş olmalıydı.

1940 yılı biterken, "Git Eddie'yi Gör" sınırlı sayıda tirajı olan akademik bir dergide, *Kansas City University Review*'da yayınlandı. Bu arada Salinger, ileride *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a dönüşecek olan romanını tasarlamaya başlamıştı.

Aynı yıl "Git Eddie'yi Gör" yayınlandı, Salinger'ın kendine güveni yerine geldi ve F. Scott Fitzgerald Hollywood'da kırk dört yaşında öldü.

*

Salinger, 1941'de yükselmekte olan ve eserleri çok satılan bilgili bir yazar olarak kendini kabul ettirdi.* Ortaya çıkan güçlük hangi yönü seçeceğiyle ilgiliydi: Yıl boyunca biri ticari, diğeri okurlarını kendilerini incelemeye yöneltecek olan çok farklı türde iki öykü yaratacaktı. Yıl sonuna doğru olgunluğu ve ünü arttı, Salinger ikisi arasında kaldı.

Hiçbir karşıtlık, paradoksu 1941'in açılış ve kapanış olaylarından daha iyi betimleyemez; ilki anlamsız bir eğlence, ikincisi yakınlaşan savaştı. 1941'in başında "Git Eddie'yi Gör"ün satışıyla cesaretlenen ama bir taraftan da nakit sıkıntısı çeken ve iş arayan

Salinger, en iyi dostu, Valley Forge'dan yaşça ondan büyük arkadaşı Herb Kauffman ile birlikte İsveç-Amerikan Denizcilik Şirketi tarafından işletilen lüks, art-deco [Fransız kökenli bir sanat akımı ç.n.] yolcu gemisi SS Kungsholm'un eğlence kadrosunda yer aldı.[18]

15 Şubat'ta soğuk New York limanından demir alan gemi Porto Riko, Küba, Venezuela ve Panama'ya uğramak üzere on dokuz günlük bir Karayip yolculuğuna çıktı. Jerry Salinger, savaş düşüncelerini erteleyen tropik konfor arayışındaki yolcularla birlikte, kâh kızlarla aşk maceraları yaşayarak, kâh arkadaşıyla güneşte uzanarak uzun sürecek bir tatil görevinin keyfini çıkarmaya koyulmuştu.

* Oysa o yıl da retler gelmeye devam etmişti. Haziran'da, Dorothy Olding, Salinger'ın daha önce The New Yorker tarafından geri çevrilen öyküsü, "Üç Kişilik Yemek"i ("Lunch For Three") Story'ye göndermiş ve öykü bir kez daha reddedilmişti.

Geminin eğlence kadrosunda yer alan Salinger, oyunlarda rol alıyor, danslarda zengin yolcuların kızlarının kavalyesi oluyor, günlerini güverte sporları düzenleyerek ve bizzat yaparak geçiriyordu. Kungsholm'da çekilmiş bir fotoğrafı, Salinger'ı kusursuz giysileri içinde bakımlı ve mutlu göstermektedir. Sevimliliğin resmidir bu. Salinger, Kungsholm'da geçirdiği zamandan çok keyif almıştı. Daha sonra, karanlık gerçeklerden kaçmak istediği zamanlarda, hep o yolculuğa geri dönecek, Porto Riko'nun güneşli kumsallarını ve Havana'nın mehtaplı limanınını anımsayacaktı.

Kungsholm'da geçirilen zaman yalnız genç yazar için değil ulus için de masumiyetin alacakaranlığıydı. Bir yıl önce Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı başlamıştı. Amerika Birleşik Devletleri savaşa sürüklenmemek için direniyordu. Oysa savaşın gölgesi Amerikan yaşamının her tarafına düşmüştü. Kongre, Fransa'nın 1940'da Almanlar tarafından işgaline ani tepki göstererek Zorunlu Askerlik Yasası'nı çıkarmıştı. Bu, Amerikan tarihinde ilk kez, barış zamanında askere alınmanın kabul edilmesiydi.

Savaş, Kungsholm'da bile hiç değişmeyen konuydu. Salinger askerlik hakkında olumlu kısa öykülere karşı duyulan popüler iştahı doğru değerlendirdi ve 6 Mart'ta gemiyi terk etti. Yüksek ücretli ticari bir dergiye başvurabileceğini fark etmişti. Hızla askerlik yaşamının erdemlerini konu alan kısa geleneksel bir öyküyü, "Alışmak"ı ("The Hang of It") kaleme aldı. Geniş bir okuyucu kitlesinin beklentilerini karşılamak üzere tasarlanmış olan öykü Salinger'ın önceki çalışmalarında yer alan üst-sınıf gençliğinin zaaflarını açıklamaktan uzaktı ve hiçbir psikolojik derinlik taşımıyordu. O sıra rağbette olan O. Henry tarzı sonuyla* sade bir öykü olan "Alışmak" okurları gülümsetmek ve çok satmak üzere yazılmıştı.

Öyküdeki asker karakterleri taklit etmeye kalkan veya belki de yirmi üç yıl önce orduya katılan Scott Fitzgerald'a öykünen Salinger, "Alışmak"ı tamamladıktan sonra orduya yazılmaya ve 1940 yazında açıklamış olduğu bir arzuyu gerçekleştirmeye niyetlendi. Kendini, biraz da çocuksu bir şekilde, asker olarak roman yazarken görmüştü.

Salinger geçmişte vatanseverlik duygularını hiç açığa vurmamış olduğu için, bu arzu şaşırtıcı görünebilir. Sadece, ailesiyle birlikte yaşarken yazmayı çok güç bulduğu için bile askere gitmek istediğini düşünebiliriz. Yaşının ve tutkularının ışığında, durumu gerçekten hiç parlak değildi: "Gençler" 25 dolar getirmişti ve Salinger her ay farklı bir öykü satabilmeyi başarabilse

* O. Henry, Amerikalı yazar William Sydney Porter'ın (11 Eylül 1862 - 5 Haziran 1910) yazarlık mahlasıdır. Kısa öyküleri şaşırtıcı sonlarıyla tanınır.

bile, hayatını böyle sürdüremeyecekti. Oğlunu serbest bırakmak istemeyen annesiyle olan ilişkisi göz önüne alındığında, Salingerlar'ın, Jerry istese bile ona bir ev vermeyecekleri kesindi. İşte Avrupa'daki savaşla ilgili olarak orduya katılma isteğine yol açan neden de duygulardan çok belki de bu dürtüydü. Asıl şaşırtıcı olan ise orduyu roman yazmak için gereken boş zamanı bulmasını sağlayacak bir yer olarak görmesiydi.

Askere alma merkezi tarafından geri çevrilen Salinger şaşkına döndü. Askere alınırken yapılan fiziksel kontrolde, hiç bilmediği orta şiddette bir kalp düzensizliği ortaya çıkmıştı.[19] Amerikan ordusu, o zamanlar asker adaylarını, 1-a'dan 4-f'ye yani tam sağlıklıdan, hizmet edemeyecek derecede sağlıksıza kadar sınıflara ayırıyordu. Kalp rahatsızlığı nedeniyle 1-b olarak sınıflandırılan Salinger (Ciddi bir kalp hastalığı tehlikesi olmamakla birlikte askerlik için sakıncalı bulunmuştu.) bu kararla yıkıldı. Bu acıyı, 1948'de "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" öyküsünde Franklin karakteriyle ve "herhangi bir tür kalp problemi" sıkıntısı çeken çeşitli karakterlerle hep duyumsayacaktı. [20]

Ordu, yazarı geri çevirirken öyküsünü memnuniyetle kabul etti ve "Alışmak" 1942 ve 1943'de askere savaş alanında eşlik eden *The Kit Book for Soldiers, Sailors & Marines*'de (Karacılar ve Denizciler için hazırlanan öykü ve karikatürlerden oluşan Asker El Kitabı) yer aldı. "Alışmak" Salinger'ın bir çalışmasının ilk kez kitap olarak basılmasıydı. Salinger, onunla sayısız asker tarafından savaşa taşındı.

*

Asker El Kitabı'na girmeden önce, 12 Temmuz'da *Collier's* dergisinde yayınlanan "Alışmak"a, resimli bir tam sayfa ayrıldı. Salinger, bir taraftan bunu utanç verici olarak tanımlayıp arkadaşlarına öyküyü boşvermelerini öğütlerken diğer taraftan da -tutkusal ve mesleki gelişim açısından- *Collier's* başlangıcını bir zafer olarak kabul etti. Okumanın, hafif eğlencenin en önemli unsuru sayıldığı televizyon öncesi günlerde *Collier's*, katılımcılarına ulusal boyutta hızlı tanıtım sağlayan bir avuç popüler Amerikan dergisinden biriydi. Ve iyi para ödemekteydi. Salinger, öykünün ciddi bir içerikten uzak olmasından hoşnut kalmasa da ticari getirisi karşısında hayretler içinde kaldı. Ayrıca, "Bir kez popüler buluşma ortamlarına girdikten sonra, daha sert ve daha sivri dilli yazılarımı da kabul edeceklerdir" diye mantık yürütüyordu.[21]

1941 yazı, Salinger'ın Valley Forge'dan eski arkadaşı ve Elizabeth Murray'in erkek kardeşi William Faison'la tatile çıktığı zaman yakaladığı bir fırsat

sayesinde, yeni kavuştuğu bu itibarı kullanabileceği kusursuz senaryoyu yarattı. O yazı Murray'in New Jersey'nin zengin kıyı kenti Brielle'deki evinde geçirdiler. Salinger'ın "Altın Kızım" adını taktığı Murray, onun son başarısından gurur duyuyor ve onu sosyeteye ilk kez tanıtılan en elit kızların ailelerini de kapsayan bir sosyal çevreye ve arkadaşlarına tanıtmaya çalışıyordu. Temmuz 1941'de, Salinger, gazetelerin magazin sütunlarına sürekli konu olan, -yazılarında sert bir üslupla yargıladığı türden- bir grup zengin ve güzel genç kadına kendini kaptırdı. Bunların aralarında, yazar William Saroyan'la çıkmakta olan Carol Marcus, ünlü "zavallı küçük zengin kız" Gloria Vanderbilt ve Eugene O'Neill'in kızı Oona O'Neill'den oluşan ayrılmaz bir üçlü de vardı.

Hayat dolu ve büyüleyici olan Oona O'Neill, güzelliğinden sık sık "unutulmaz" ve "gizemli" olarak söz edilen bir kadındı. Cazibesinden başka, Salinger'ın gözünde onu yücelten bir şey daha vardı: Oona'nın babası Amerika'nın en önemli oyun yazarıydı. Onunla ilgili çoğu betimleme dış görünüşünü övüyor, bir kısmı da Oona'nın karakter derinliğinden yoksun olduğunu söylüyordu. Sığ ve kendine dönük zengin bir kız gibi görünmekteydi. Bazıları babasını suçladılar. Eugene O'Neill, Oona daha iki yaşında bile değilken ailesini terk etmiş ve kızını doymak bilmez bir ilgi açlığıyla ve arkadaşları Marcus ve Vanderbilt'in körüklediği hafifmeşreplikle başbaşa bırakmıştı. Elizabeth Murray'in kızı, genç Oona'yı en iyi betimleyenlerdendi. "Bomboş bir kızdı, ama güzelliği çok çarpıcıydı" diye anımsayacaktı Murray onu.[22] O'Neill, Salinger'ın küçümsediği kızlardandı. Belki de ona delice âşık olmasının nedeni buydu.

Salinger, Oona onun ilgisine karşılık verince rahatlamıştı. Başlangıçta bu ilginin nedeni, belki de Salinger'ın, Oona'nın babasının iş arkadaşı olan Whit Burnett'ın dostu olmasıydı. (Oona babasını öylesine özlemişti ki ona ait gazete küpürlerinden bir albüm yapmıştı ve söylenenlere göre, böylelikle babasının neye benzediğini unutmayacaktı.) Yeni hayranından altı yaş küçük olan on altı yaşındaki Oona, Salinger'ın görece olgunluğu ve eserleri yayınlanmış bir yazar statüsüne sahip olması nedeniyle ona ilgi duymuş olmalıydı. Salinger'ın mektup ve yorumlarından anlaşılacağı gibi, Oona'nın sığlığı söz konusu olduğunda (ya da ilişkilerinin istikrarsızlığı karşısında) Salinger'ın hayallere kapılmadığı açıktı ve "Küçük Oona" diye hayıflanıyordu, "ümitsizce küçük Oona'ya âşık."[23] Yine de ona olan duyguları değişmemişti ve New York'a döndüklerinde, yazarı sonraki yıllar süresince de etkileyecek olan bir aşk yaşamaya başladılar.

Ağustos'ta Salinger New York'a geri dönmüştü, ama artık Park Caddesi'ndeki evinde yaşamıyordu. Belki de ailesinin evinde çalışmayı güç bulması nedeniyle, iki hafta süresince 37. Sokak'ta Rockefeller Merkezi'ne yakın Beekman Towers Oteli'ne kapandı. Beekman'daki zamanının verimsiz geçtiğini

dile getirmesine karşın, "Madison Dışındaki Küçük Ayaklanma" ("Slight Rebellion off Madison") olarak söz ettiği "Altıncı Masadaki Sevimli Ölü Kız" ("The Lovely Dead Girl at Table Six") adıyla tanıdığımız kısa öyküsünü burada yazdı. Bu hem Salinger'ın ilk Caulfield öyküsü hem de önceki yıl üzerinde çalıştığı romanın bölümlerinden biriydi.[24]

Beekman'dan ayrılan Salinger öyküyü Ober Associates'deki aracılarına gönderdi ve soğuk bir yanıt aldı. Öykü için "Biraz yavaş ama atmosferi ve çocuksu bakış açısı hoş" dediler.[25]

1941'in Mayıs ayı geldiğinde, Salinger, hemen sonra yayınlanacak eseri "Kırık Öykünün Kalbi"ni ("The Heart of a Broken Story") bitirmişti. Çok az okur bu eserin, ticari dergilerde yayınlanan öyküleri hicvetmek amacıyla yazılmış olduğunu anlayabildi. Bu yalnızca kısa aşk hikâyelerinin değil aynı zamanda zamanının popüler gangster filmlerinin de parodisi olan zekice bir çalışmadır. Öykünün aynı zamanda Salinger'ın kendi içindeki sürekli ikilemini gösteren ciddi ve kasvetli bir de içyüzü vardır: Kalite için mi yoksa satış için mi mücadele edilmelidir? Anlatı tipik "oğlan kızla karşılaşır" öyküsüyle açılır. Ana karakterler Justin Horgenshlag ve Shirley Lester işlerine giderken aynı anda, aynı Üçüncü Cadde otobüsüne binerler. Horgenshlag ilk görüşte Shirley'ye âşık olur ve onunla çıkmak için delirir. Bu noktada Salinger anlatıyı keser ve okura konuya planladığı gibi devam edemeyeceğini açıklar ("*Collier's* için niyetlendiğim şekilde" diye vurgular). Karakterler, kafasında canlandırdığı olay örgüsü için çok sıradan kalmıştır ve onları "gerektiği gibi toparlayamamaktadır."[26] Salinger, okurlarını, talihsiz Horgenshlag'ı hapse götüren bir dizi komik olayın içinden geçirdikten sonra, bir aşk hikâyesi yaratma düşüncesinden tamamiyle vazgeçer. Gerçek geri dönmüştür. Julie ve Horgensclag birbirleriyle tek kelime bile konuşmazlar ve öykü, kahramanlar Üçüncü Cadde otobüsünden inip kendilerine ait sıradan ve sevgisiz hayatlarına dönerken biter.

Salinger "Kırık Öykünün Kalbi"nde, karakterlerini yapay olarak yaratmaktan, onları romantik ya da kahraman olmaya zorlamaktan vazgeçmeye başlar. Öykü, ticari ve "ciddi" isteklere cevap vermez ve okurları kendi kararlarını vermeye zorlar. "Kırık Öykünün Kalbi" gerçekten de "Kırık Bir Kalp" öyküsü müdür? Okurlar, popüler dergilerin işportacılığını yaptığı içi boş mutluluk hikâyelerini kabul etmeye devam edecekler midir yoksa daha az neşeli fakat daha inanılır seçenekler mi isteyeceklerdir? Yazarın kararı açıktır. Eğer "Kırık Öykünün Kalbi"nin okurları mutlu bir son umuduyla bekliyorlarsa, fena hâlde düş kırıklığına uğrayacaklardır.

*

"Kırık Öykünün Kalbi" 1941 Eylül'ünde, Salinger'ın beklediği gibi *Collier's* dergisinde değil ama daha farklı bir yayında, erkeklere yönelik *Esquire*'da yayınlandı. Öykünün tüm gülünçlüğüne karşın kuşkucu olan sonu, Salinger'ın ciddi edebiyattan vazgeçmeye gönüllü olmadığının göstergesiydi. Ama yazar aynı zamanda kendini geçindirmek zorunda olduğunun da farkındaydı. Bu nedenle, Salinger bilinçli bir karara vardı ve yazılarını içgözlem ve ince ayrıntılar taşıyanlar ile ona hızla kolay para kazandıracak, satışı kolay çalışmalar olmak üzere ikiye ayırdı.

Salinger, kalitesiz ama popüler dergiler tarafından kolaylıkla satın alınan "Alışmak" gibi ticari öyküleriyle genellikle alay ederdi. Ama bir dergi vardı ki, Salinger bunun tarafından kabul edilmeyi tüm diğerlerinin üzerinde tutmuş ve ne pahasına olursa olsun önemsiz öykülerini buna göndermeyi reddetmişti. Bu dergi, bir yazarın arzulayacağı en saygın ve parasal açıdan en kârlı edebî buluşma yeri, *The New Yorker*'dı.

Artık profesyonel bir yazar olan Salinger'ın huzursuzluğu giderek artıyordu. Her nedense günlük yaşamı bir türlü eserleri kadar başarılı olamıyordu, elinde gerçekten "başardığını" gösteren hiçbir kanıt yoktu. Hâlâ evde annesi ve babasıyla yaşıyor ve bu duruma tahammülü giderek azalıyordu. Oona O'Neill ile olan ilişkisi tamamlanamamıştı ve büyük ölçüde Oona'nın sağduyusuyla sürdürülmekteydi. Öykülerinin tirajından ve sunumundan hoşnut değildi; en iyi eseri sınırlı dağıtıma yenilirken en önemsiz çalışması en fazla basılan olmuştu. Salinger, *The New Yorker*'ı tüm problemlerinin çözümü olarak gördü. Eğer onları, sivri dilli ve kaliteli öykülerinden birini yayınlamaya ikna edebilirse hak ettiğini düşündüğü saygınlığa erişecek, Oona O'Neill'i etkileyecek ve günlük yaşamını değiştirebilecekti.

"Kırık Öykünün Kalbi" yayınlanıncaya kadar geçen süre içerisinde, Salinger o zamana kadarki en karanlık çalışmasını tamamladı: "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi" ("The Long Debut of Lois Taggett"). Sosyeteyle ilk kez tanıştırılan bir kızın bu tuhaf ve kasvetli öyküsü bir kez daha üst-sınıf gençliğinin arasında geçmektedir. Burada, Salinger moda olan alışkanlıklarla, sahteliği ve değerlerden yoksun olmayı kıyaslar. Öykü boyunca, Lois bir taraftan sevgiye güçlükle yaklaşmaya çalışırken diğer taraftan da gerçeğin acımasızlığı ile uğraşmaya çabalar. Sahte tavırlarından vazgeçmeden önce, psikozlu kocasıyla, aşksız ikinci evliliğiyle ve çocuğunun beşik ölümüyle baş etmesi gerekecektir.

Öyküdeki pek çok tuhaflığa karşın (Örneğin Lois'in kocasının renkli çoraplara karşı tuhaf bir alerjisi vardır), Salinger bunun onu, *The New Yorker*'ın

sayfalarına taşıyacağına inanmıştı.[27] Öykü biter bitmez Dorothy Olding'i, yazısını dergiye göndermekle görevlendirdi.

*

1941'in sonlarında, Salinger hızla, her biri, kendi üslubunu bulmasına yardımcı olmak ve hangi dergiye neyin satılabileceğinin ayırdına varmak amacıyla tasarlanmış birer deneme olan öyküler üretiyordu. Düş kırıklığıyla, *The New Yorker* tarafından reddedilen "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni *Mademoiselle*'e gönderdi, azalan tutkusunun bir göstergesiydi bu.[28] Gerçekten de *The New Yorker*, 1941'de yalnızca "Lois Taggett"ı değil toplam yedi Salinger öyküsünü geri çevirmişti. "Alışmak" Mart'ta, "Kırık Öykünün Kalbi" Temmuz'da ve "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi" yazın sonundan önce geri gönderilmişlerdi. Buna ek olarak, "Balıkçı" ("The Fisherman"), "Sulu Viski için Monolog" ("Monologue for a Watery Highball") ve "Adolf Hitler'le Okula Gittim" ("I Went to School with Adolph Hitler") öyküleri yalnızca dergi tarafından reddedilmekle kalmayıp daha sonra da kayboldular.[29] Bu yenilgilerden sonra muhtemelen herhangi bir kabul bekleyemeyecek kadar umudunu yitiren Salinger'ı yüreklendiren bir şey oldu. *The New Yorker* editörü John Mosher, başka bir şimdi kayıp olan öyküyü, "Üç Kişi İçin Öğle Yemeği"ni ("Lunch for Three") yayınlamaktan vazgeçerken, Dorothy Olding'e öykü hakkındaki olumlu kişisel görüşünü belirten bir not gönderdi: "Bu parçada kesinlikle canlı ve parlak bir şey var." Yine de, dergi daha alışılagelmiş kısa öyküler aramaktaydı.[30]

Bu sıralarda Salinger'ın özel hayatı da profesyonel hayatı kadar inişli çıkışlıydı. Jersey kıyısından döndükten sonra Oona O'Neill ile Manhattan'da, evinin yakınındaki Brearley Okulu'nda birkaç kez buluştu. Oona'nın gösterişli zevklerine hizmet eden Salinger, Beşinci Cadde'de onunla gezindi, gücünün zor yettiği pahalı restoranlarda yemek yedi ve akşamüzerlerini, göz kamaştırıcı Stork Kulübü'nün kendini ezen atmosferinde film yıldızları ve yüksek sosyete ünlüleriyle sohbet ederek ve kokteyl içerek geçirdi. Elizabeth Murray'e "onun için delirdiğini" itiraf etti. Ama Ekim'de, Salinger, O'Neill'i giderek daha az görüyor ve aşklarını mektupla devam ettirmekte giderek daha fazla zorlanıyordu.[31]

Salinger'ın Oona O'Neill ile soğuyan ilişkisi *The New Yorker*'da yayınlanma ihtiyacına aciliyet kazandırmıştı. Belki de ancak böyle çarpıcı bir başarıyla Oona'nın ilgisini çekebilecek ve Stork Kulübü'nde, Oona'nın büyük hayranlık duyduğu dalkavuklarla yakınlaşabilecekti.

Ekim 1941'de Salinger, gönderdiklerinden birinin *The New Yorker* tarafından kabul edildiği haberini aldı. Bu, Beekman Towers Oteli'nde üzerinde yeniden çalıştığı ve Ağustos'ta aracısına götürdüğü romanın bir bölümüydü. Salinger, öyküye yeni bir ad verdi: "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma" ve öyküyü, "özel okula giden bir oğlanın Noel tatilinde geçen acıklı küçük komedisi" olarak tanımladı.[32] Salinger, Holden Morrisey Caulfield adında mutsuz genç bir New Yorklu'nun başından geçenleri anlattığı parçanın ruhunun otobiyografik olduğunu kabul etti. [Salinger Morrisey'i, daha alışılmış olan Morrissey'den farklı olarak tek s ile yazıyordu.]

Öyküdeki Noel ortamıyla çakışması için, *The New Yorker* öyküyü Aralık sayısında yayınlamayı planladı. Salinger, çılgın gibi arzuladığı kabulün gelmesi üzerine sevinçten havalara uçtu. Haberi aldığında, korku öyküsü olarak tanımladığı ve bunun ilk ve son olduğunu eklediği "Mrs. Hincher" adındaki parçasını bitirmek üzereydi.* Bundan böyle Holden Caulfield öykülerine yoğunlaşacaktı. "Önemsiz Ayaklanma" ona, hayatını değiştirecek olan yaratıcılığa giden yolu açmıştı.

Caulfield ailesinin rol aldığı dokuz öykünün ilki olan "Önemsiz Ayaklanma", Salinger'ın *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'la doruğa çıkıncaya kadar mesleğinde izleyeceği yolu çizdi. Gerçekleşmek üzere olan *The New Yorker* tanıtımını Elizabeth Murray'e bildiren Salinger, derginin kendisinden daha çok sayıda Holden Caulfield öyküsü yazmasını istediğini belirterek böbürlendi. Gerçekten de başka bir Caulfield öyküsünün sunuma hazır olduğunu söyledikten sonra nabız yoklamasını yaptığını ve farklı bir öykü göndermeye karar verdiğini belirtti.[33]

"Küçük Ayaklanma" acı ve zaferi beraberinde getirecek uzun bir geçmişe sahip olduğunu gösterecekti. Salinger bunun üzerinde defalarca çalıştı, başlığını değiştirdi. 1943'de hâlâ onunla uğraşırken alaycı bir düş kırıklığıyla öyküden "Başını Duvara mı Vuruyorsun?" olarak söz edecekti. Ne yazık ki, Salinger "Önemsiz Ayaklanma"yla neyi başarmayı ümit ettiyse, en azından sanatsal açıdan ondan kaçındı. Salinger, öyküye olan takıntısına karşın, asla ondan tümüyle memnun kalmamıştır.[34] Bu Salinger'ın kendi karakterini daha derin bir şekilde gözlemlediği ilk öyküsüdür. Daha önceki küçük yazılar başkalarının hatalarına yöneliktir ama "Önemsiz Ayaklanma"da Salinger kendini ve ruhunu ana karaktere dönüştürecek biçimde Holden Caulfield'le özdeşleştirir. Kişisel konulara mesafeli kalmak yerine, karakterleriyle onlara ben-

*Bu öykünün bitmemiş bir kopyası Austin'de, Teksas Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Kendinin, kendi öz çocuğu olduğuna inanan bir kadının öyküsüdür. Belki de bilinen en tuhaf

zcyen okurları arasında bağ kurmak amacıyla bu konuları benimsemiş ve insancıl özelliklerin daha çok üzerinde durmuştur çünkü bu özellikler aslında kendisine aittir.

Noel tatili için Pencey Özel Okulu'ndan eve dönen Holden Caulfield, kız arkadaşı Sally Hayes'i önce tiyatroya sonra Radio City'ye buz pateni yapmaya götürür. Holden, paten pistinde içmeye başlar ve nefret ettiği şeyler üzerine bir nutuk çeker: Okulu, tiyatrolar, sinemadaki haber filmleri ve Madison Caddesi otobüsü. Holden, alışkanlıklardan kurtulmak için Sally'ye birlikte New England'a kaçmayı teklif eder. "Dere kıyısında bir yerde otururuz" der ona, "Sonra da evleniriz filan." Sally reddedince Holden sarhoş olmak üzere bir bara gider ve tuvalette somurtup durduğu esnada barın piyanistiyle çarpışır. "Neden evine gitmiyorsun evlat?" diye sorar piyanist. "Ben değil," diye mırıldanır Holden, "ben değil."[35]

"Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"yla karşılaşan günümüz okurları, onun, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın iyi işlenmemiş bir bölümü olduğunu düşünebilir. Öykü, romandakilere benzer karakterlere ve olaylara sahip olmasına karşın, havası ve duygusuyla romana yabancıdır. *Çavdar Tarlası*'nın Holden'ıyla "Önemsiz Ayaklanma"nın Holden'ı farklı güdülerle hareket ederler; bu yalnızca öykünün karakterlerini değil, ana mesajını da değiştiren bir farklılıktır. Biçimsel olarak, "Önemsiz Ayaklanma" serttir, karakterleri kasten ruhsuzdur. Onun Holden Caulfield'i mesafelidir, üçüncü şahıs sesiyle okurdan uzaklaştırılmıştır. Salinger'ın yazılarının özenlilik ve ticarilik arasında bocaladığı dönemde meydana çıkan öykünün *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'la olduğu kadar "Gençler"le de çok ortak yanı vardır ve ikisi arasında bir yerde durmaktadır.

Öykünün itici gücü, Holden'ın nefret ettiğini iddia ettiği şeyleri açıklamasıdır. Bu, daha sonra romanda da tekrar edilecek, ama şiddet ve kendini küçümseme öğesi kısa öyküde daha fazla olan skoça bulanmış bir ayindir. "Önemsiz Ayaklanma"da Holden, üst-orta-sınıf delikanlısının yapabileceği sıradan şeyleri yapan tipik bir varlıklı gençtir. Salinger, bu noktayı, kızların sık sık onu kentte alışveriş yaparken gördüklerini sandıklarını belirterek vurgular, ama aslında o kişi başka biridir. Bu geleneksel yüzünün altında, Hol-

Salinger öyküsünde Mrs. Hincher'ın kocası karısının odasına aceleyle girdiğinde, onu bebek olduğuna kani, bir beşiğin içinde kıvrılmış yatarken bulur. Salinger bu parçayı tamamladıktan sonra "Paula" olarak yeniden adlandırmış ve Stag dergisine satmıştır. Yazı burada bekletilmiş, öykü yayınlanmamıştır. 1961'de Stag, öykünün kaybolduğunu bildirmiştir.

den hoşnutsuzlukla kaynamakta ve kendini tutsak hissettiği dünyadan kaçmak istemektedir.

Salinger, Holden'ın hoşnutsuzluğunu ve kendinden beklenenlere karşı isyanını betimleyerek gerçek hayattaki bireylerin içlerinde kaynayan karmaşayı açığa çıkarır. *Çavdar*'ın daha sonraki Holden'ı gibi, "Önemsiz Ayaklanma"nın Holden'ı da zıt yönlerin arasında kalmıştır, biri beklentileri karşılarken diğeri isyan etmektedir. Sally Hayes'in öngörülebilen dünyasında, hiçbir şey yılbaşı ağacının süslenmesi kadar olağan değildir. Holden uyumakarşı olmasına rağmen, tekrar tekrar Sally'nin yılbaşı ağacını süsleme ricasına sürüklenir. Bütün gelenekselliğine rağmen rahatlamak için bu ritüele bağlanmıştır. Bir taraftan sıradan bir yaşamı küçümsemektedir, bir taraftan da onun içine kabul edilebileceğinden hâlâ kuşku duymaktadır.

Holden'ı üşümüş ve sarhoş olarak sıkıntıyla Madison Caddesi otobüsünü beklerken bulduğumuz öykünün son kısmı, beklenmeyen bir ironik değişikliği içinde barındırmaktadır. Eğer bu öykü bir otobiyografik yorum taşıyorsa, bu Holden'ın nefret ettiği şeyleri açıkça arzuladığı son sahnenin içindedir. Kendini küçümseme öğesi taşıyan "Önemsiz Ayaklanma", kendi deneyiminin sınırları içinde tutsak düşmüş bireyi betimler. Yaratıcısı gibi Holden da sıradanı küçümser, oysa bu tek bildiğidir ve gerçekte onun tanımıdır. Oona O'Neill'e benzeyen Sally Hayes karakteri sığ ve yalnızca moda olanla ilgili olarak betimlenmiştir. Sally rahattır. Öte yandan Holden, fazla içgözlemseldir ve dünyayı sorgulamadan kabul etmeyecek karmaşıklıktadır. Öykünün sonundaki hüzün unsuru, Holden Caulfield'in küçümsediklerine dönüşmesinde saklıdır. Olağanlığın simgesi olan otobüsten nefret ederken, hâlâ ona bağımlıdır.

Salinger, yazısını, üst-sınıf Manhattan toplumunu sergilemeye ve parodilemeye adamıştı, bu onun bildiği tek dünyaydı. O toplum Salinger'i yoğurdu ve en acı içgörülerine rağmen Salinger onun bir parçası oldu.

Bu nedenle "Küçük Ayaklanma" bir günah çıkarmaydı, o süre içerisinde Salinger'ın kendi yaşamında deneyimlediği düş kırıklığının bir açıklamasıydı. Mesleki yönlerin arasında parçalandığını duyumsarken kendi özel yaşamında da benzer bir çelişki keşfetmişti. Holden Caulfield moda toplumun sahteliğini yerdiği esnada, yaratıcısı Salinger Stork Kulübü'nde oturuyor, yapmacık bir hayatı ağırlıyor ve yazarken aşağıladığı şeyleri şiddetle arzuluyordu.

3

Kararsızlık

7 Aralık 1941'de, Japonlar Pearl Harbor'ı bombaladı ve Amerika Birleşik Devletleri kendini savaşta buldu. Olaydan dört gün sonra, Jerry Salinger, Park Caddesi'ndeki çalışma masasına oturmuş, üzerine çöken öfke ve yurtseverlik duygularını bastırmaya çalışıyordu.[1] İnsanlar akın akın askere yazılmak için hücum ettikçe Salinger içindeki engellenme duygusuna yenik düştü. Savaşa katılamamanın verdiği çaresizlik içinde Whit Burnett'a, 1-b sınıflandırmasının kendini aciz hissettirdiğinden şikâyet etti. Yine de "Önemsiz Ayaklanma"nın *The New Yorker*'ın sonraki sayısında çıkacağı beklentisi üzüntüsünü biraz olsun hafifletmişti.[2]

İki gün sonra Amerikan hükümeti SS Kungsholm'a el koydu. Askerlerin taşınması için ordunun hizmetine verilen bu lüks yolcu gemisinin şık mobilyaları kamaralarından sökülüp rıhtıma yığılmıştı. Salinger'ın sevgili öyküsü de aynı kaderi paylaştı. Pearl Harbor baskınından sonra popüler havayı yeniden değerlendiren *The New Yorker* "Önemsiz Ayaklanma"yı sonraki sayısına almamaya ve yayınını süresiz olarak ertelemeye karar verdi. İnsanlar artık tatminsiz yüksek sosyete gençliğinin anlamsız şikâyetlerini okumak istemiyorlardı.

"Önemsiz Ayaklanma"nın haberini alan Salinger çöktü. Ama çok inatçıydı. Hemen Dorothy Olding'e "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni *Story*'ye gönderme talimatı verdi. Sonra da *The New Yorker*'ın reddini görmezden gelerek onlara "obez bir oğlan çocuğu ile kız kardeşleri" hakkında yeni bir öykü gönderdi.[3] Bu çalışma muhtemelen 2 Ocak tarihli mektubunda değindiği "Reilly'nin Öpücüksüz Hayatı"dır ("The Kissless Life of Reilly"). *The New Yorker* (tıpkı *Story* dergisi gibi) bunu da geri çevirdi. "Önemsiz Ayaklanma" konusundaki tereddütlerine karşın yine de bir Holden Caulfield öyküsü beklediklerini itiraf etmişlerdi. Öneriyi geri çeviren *The New Yorker* editörü William Maxwell, Dorothy Olding'i "Bay Salinger, zekice yazmak için bu kadar çabalamasa bizim açımızdan sorun daha kolay çözülürdü" diyerek uyarmıştı.[4]

Oysa Salinger şimdi *The New Yorker* sayfalarına girmeyi her zamankinden daha çok istiyordu. Nihayet boyun eğdi ve *The New Yorker*'ın istediği Holden

Caulfield öyküsünü gönderdi. Bu, "Holden Otobüste" ("Holden on the Bus") adıyla "Önemsiz Ayaklanma"nın devamıydı.[5] Öykü reddedildi. Bu kez de *The New Yorker*, Holden karakterini "terbiyeli olmaması ve ne zaman susacağını bilmemesi" nedeniyle suçlamıştı. Bu ironik bahanenin ardından her iki yazı da ortadan kayboldu.[6]

Kendini utanç verici bir durumun içinde bulan Jerry muhtemelen Oona O'Neill'in tepkisinden korkmuştu. Dünya, savaşa takılmış, başka hiçbir şeyden söz etmiyordu. Radyo, sinema, gazeteler ve dergiler hep bu çılgınlığı beslemekteydi. Salinger'ın bütün tanıdıkları askere yazılmıştı. Oysa kendisi, önemsiz bir kalp sorunu bahanesiyle yükümlülüğünü yerine getirememiş ve yirmi üç yaşında annesiyle babasının yanında yaşamına devam etmek zorunda kalmıştı. İşinin iyi gitmemesi durumunu daha da kötüleştiriyordu. Herkese "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"nın çok yakında basılacağını söylemiş ama *The New Yorker*'dan onu yayınlayacağına dair henüz hiçbir işaret gelmemişti.

Başvuracağı hiç kimse yoktu. Valley Forge'un kurucusu Albay Milton G. Baker'a ricada bulundu ve nüfuzunu kullanması için yalvardı.[7] Oysa bir süre sonra ordu, sınıflandırma standartlarını gevşetti ve bu talep boş yere yapılmış oldu. Kısa bir süre sonra askerlik hizmeti için uygun bulunan Salinger'a Nisan 1942'de asker alma komisyonundan celp geldi.

Jerry formu hevesle doldurdu. Bu resmi form Salinger'ın eşsiz esprileriyle doluydu. Sivil görev hanesine vagon marangozu olduğunu yazmıştı. Eğitim düzeyini, ilkokula eşdeğer "gramer okulu" olarak belirtmişti.[8] Askere alınmanın şamatasını fazla umursamayan Salinger'ı, orduya katılıyor olmak rahatlatmıştı.

Evden, muhtemelen roman yazmak yerine savaşmak üzere ayrılıyor olması gerçeği üzerine çöktüğünde, Salinger savaşa gitmek isteme nedenlerini yeniden gözden geçirmeye başladı. İlk başvurusunu düş kırıklığından kurtulmak ve evden uzaklaşmak amacıyla yapmıştı. Oysa Pearl Harbor'dan sonra ağır basan yurtseverlik duyguları olmuştu. Salinger, oğullarını savaşa uğurlayan anne babasının acısıyla yüzleştiğinde bir sorumluluk çatışması yaşadı. Orduya katılmak için kendini parçaladığını söylemek abartılı olacaktır. Şaşkınlık içinde, eviyle ve ailesiyle arasında, daha önce hiç açığa çıkmamış bir bağ olduğunu keşfetti. Bir zamanlar ailesinden uzaklaşmayı istemiş biri olarak, aile üyelerini birbirlerine bağlayan basit şeyler için bir minnet duygusu geliştirmeye ve aile yapısının sıradan ama karmaşık dinamiği üzerinde düşünmeye başladı.

Salinger'ın içinde aynı zamanda, bir daha dönemeyeceği bir dünyayı bırakıyor olmanın korkusu da filizlenmekteydi. Bu yalnızca ölüm korkusu değil; bir kez daha yok edilecek olan bir dünyayı, evine ve sıradan güzelliklere ait bir dünyayı yitirmenin korkusuydu. Salinger daha şimdiden, dünyanın hızla masumiyetini kaybetmekte olduğunu seziyordu.

"Peter Panlar'ın En İyisi ve En Sonuncusu" Salinger'ın askere alınması ve evden ayrılmasıyla ilgili iç karmaşasını sorguladığı bir öyküdür. Burada, kendi ailesi yerine Holden Caulfield'ın ailesini yaratmıştır. "Peter Panlar'ın En İyisi ve En Sonuncusu" hiçbir zaman yayınlanmamış ve 1965'de Princeton Üniversitesi'ne bağışlanan Story Press arşivlerinde kalmıştır. Son derece kişisel bir çalışma olan bu eser Salinger'ın tartışmasız en yakın ilişkisini inceler: Annesiyle olan ilişkisini. "Peter Panlar'ın En İyisi ve En Sonuncusu" güçlü Miriam Salinger karakterine, onun oğluyla arasındaki bağına ve oğlunun bununla ilgili yaşadığı çatışmalara yapılan en derin içgörü olarak kalır.

Salinger, burada kendini, "Peter Pan"ın anlatıcısı ve Holden Caulfield'ın büyük ağabeyi Vincent Caulfield ile özdeşleştirir. Adı geçmesine karşın Holden öyküde hiç görünmez. "Peter Panlar'ın En İyisi ve En Sonuncusu" daha çok, Vincent ile annesi Mary Moriarity arasında geçen bir diyalogdur. Vincent anlatısına, annesinin koruyuculuğunu ve çarpıcı kızıl saçlarını betimleyerek başlar. Bir gün, annesinin asker alma komisyonundan postayla gelen belgeyi mutfak çekmecesine saklamış olduğunu keşfeder. Öfkeyle bunu onun yüzüne vurur ve aralarında söz konusu belge ve askerlikle ilgili bir tartışma çıkar. Mary, Vincent'ın askerlikte mutlu olamayacağını söyleyerek yaptığını savunur; evdeki mutluluğu ve savaşın tehlikelerini vurgulamak için Vincent'ın dikkatini dışarıda yeni mavi mantosuyla oynayan kızkardeşi Phoebe'ye çeker. Vincent'ın sevgiyle içi parçalanır ve kendini bu duygudan kurtarmaya çabalar. Bakışlarını kızkardeşinden başka yöne çevirdiğinde, Mary bu kez de oğluna erkek kardeşi Kenneth'in ölümünü anımsatır. Vincent, Kenneth'in ölümüyle ilgili suçluluk duymakta, Mary ise manipülatif ve kararlı bir biçimde üzerine gitmektedir. "Konuya girmekten biraz korkuyordu ama sonuca varmak için her zamanki gibi çok hazırlıklıydı" der Vincent.[9] Son paragrafta, artık duygu karmaşası içinde olan Vincent, annesini bir sürü saçmasapan riyakârlıkla, kör veya topal bir adama tepeden düşmekte olan bir çocuğu tutmasını söylemekle suçlar. Annesinin, Kenneth'in ölümünden bu kadar kısa bir süre sonra başka bir oğlunu daha kurban vermek istemediğini düşünerek odasına dönen Vincent onu "Peter Panlar'ın en iyisi ve en sonuncusu" olarak adlandırır ve annesinin bunu, kendi uzun yaşam arayışı için değil, çocukla-

rının hayatta kalmasını istediği için yaptığını düşünür. Öykünün sonuna doğru savaşa gideceği kesinleşen Vincent çelişkili duygularından söz etmeyi reddeder. Sonraki öykülerde, acısına tutsak olan Vincent Caulfield, duygusal suskunluğun simgesi olacaktır.

*

Er Jerome Salinger, 27 Nisan 1942'de Fort Dix, New Jersey'de 32325200 tertip numarasıyla aktif görevine başladı.[10] Fort Dix'den hemen sonra, New Jersey'deki Fort Monmouth'a, 1. ABD Muhabere Birliğindeki "A" Bölüğü'ne gönderildi. Muhabere Birliği radar kullanımından, haber güvercinlerinin dağıtımına kadar tüm iletişim hizmetlerinden sorumluydu ve teknik yetenek her şeyin üzerinde tutuluyordu. Oysa yeni acemi er bu konularda çok yetersizdi. Monmouth'un konumuna gelince, burası Sandy Hook ve Jersey kıyısı yakınında olması nedeniyle Salinger için idealdi. İzin günleri rahatlıkla evine gidebilecekti; aynı zamanda burası Oona O'Neill ile annesinin evinin bulunduğu Point Pleasant kasabasına arabayla çok yakın mesafedeydi.

Fort Monmouth bataklıklar, dereler ve ormanlarla çevrili bir ordu üssüydü. Çok cazip olmasa da, coğrafyasının sağladığı eğitim olanakları nedeniyle askeriye için özellikle uygundu. Salinger oraya vardığında, savaş nedeniyle büyütülmekte olan üssün her köşebaşında bir inşaata rastlanmaktaydı. Giden ve gelen birliklerin hareketiyle sarsılan kamp atmosferi örgütlü bir kargaşa içindeydi. Yeni bölükleri barındırmak için ek tahta barakalar inşa ediliyordu. Salinger ise gecelerini, merasim alanına bakan birbirinin aynı düzinelerce büyük çadırdan birinde ülkenin her tarafından gelen askerlerle birlikte sıkışık bir hâlde geçiriyordu. Çadırındaki adamların "devamlı portakal yemelerinden ya da yarışma programları dinlemelerinden" yakınan Salinger burada yazmayı imkânsız buluyordu.[11]

J.D. Salinger hakkında günümüz genel düşüncesi, onun orduda mutlu olduğunu düşünmeyi olanaksız kılmaktadır. Pek düşkün olduğu Park Caddesi sofistikeliğinin eşlik ettiği bir tür isyan ile anılması, Salinger'ın askeri barakalara yakıştırılmamasına neden olacaktır. Ayrıca ordu hayatının felsefesi, yalnızlık ve bireycilikle tanımlanan yazarın felsefesine de ters düşmekteydi. Ama Salinger'ın bir düzen eğilimi vardı ve bu eğilim onu görünüşte rastlantısal olayların ardındaki anlamı aramaya sürüklüyordu. Bunun da ötesinde, gençlere özgü kayıtsızlıkla nam salmış olmasına karşın, yazar olarak, bir askerin hizmet ve güdüden oluşan yaşamında çok işe yarayacak bir disiplin ve azim geliştirmişti.

Ordu, Salinger'ın eserleri üzerinde derin bir etki bıraktı. Davranış biçimini, Güneydoğu eyaletlerinden ve yoksul iç kentlerden gelen askerlerin arasında, sosyal gerçeklerin kaynayan kazanında başıboş kalmış insanlara göre ayarlamak zorundaydı. İnsanlık hakkındaki görüşü tanıştığı her bireyle değişiyor ve bu durum onun edebi duyarlılığına büyük bir etki yapıyordu. Valley Forge eğitimiyle bağlantılı olarak, askeri düzene pek çoğundan kolay uyum sağlamış ve sivil yaşamda ilişki kurmayacağı insanlarla arkadaş olmuştu.

Ordudaki rahatlık Salinger'ı yazarlıktan soğuttu ve acemi birliğine vardıktan hemen sonra Whit Burnett'a "küçük daktilosunu delicesine özlediğini" ama yine de bir süre için yazmaya ara vermeyi sabırsızlıkla beklediğini söyledi. Salinger, 1942'de çok az yazacak, bunun yerine tüm enerjisini orduda yükselmeye ve subay olmaya harcayacaktı.

Salinger'ın yazardan askere bu ani dönüşümü, Burnett'la aralarında çıkacak bir dizi çözümü zor anlaşmazlığın ilki oldu. Yedek Subay Eğitim Birliği'ndeki hizmetine ve askeri eğitimine değinen Salinger, er olarak kalmaktansa subay olmasının daha doğru olacağını düşünerek Haziran'da Subay Adayı Okulu'na müracaat etti. Subaylığı garantilemek için, Burnett ve Valley Forge Müdürü Albay Milton Baker'dan tavsiye mektubu istedi. Baker'ın cevabı coşku doluydu:

> Onun, orduda çok iyi bir subay olmasına neden olacak tüm yetenek ve karakter özelliklerine sahip olduğu kanısındayım. Er Salinger'ın çok çekici bir kişiliği, keskin bir zekâsı, ortalamanın üzerinde atletik yeteneği vardır; çalışkan, sadık ve güvenilirdir... Ülke için gerçek bir kazanç olacağına inanıyorum.[12]

Burnett ise bu konuda nispeten daha çekimserdi:

> Columbia Üniversitesi'nde benimle çalışan Jerry Salinger'ı üç yıldır tanıyorum. Geniş bir hayal gücü olan, hızlı karar veren, zeki ve azimli bir insandır. Sorumlu bir bireydir ve bu yola baş koyduğu takdirde subaylık için bir kazanç olabilir.[13]

Burnett'ın son satırlarındaki belirsizlik Salinger'ın dikkatini çekmiş olsa da, o bunu açığa vurmadı; belki de editörün tereddütünü anlamıştı. Salinger destek istediği mektupta, askerlik hizmetine resmi olarak başladığından beri yazmayı bıraktığını belirtmişti. Burnett'ın gönülsüz desteği "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni aldığını ve çok beğendiğini belirten bir notla birlikte geldi. Salinger'ı yazar çevresinde tutmak isteyen Burnett kurnazca oyun oynamaktaydı.

Story tarafından kabul edilen "Lois Taggett" böylelikle unutulmaktan kurtulunca Salinger'ın keyfi yerine geldi. Oysa Salinger Subay Aday Okulu tarafından reddedilmiş, bu durum da Burnett'ı sevindirmişti. Salinger editörünü bu durumdan sorumlu tuttuysa da duygularını hiç belli etmedi. 12 Temmuz'da Burnett'a mektup yazdı; ona "mektuplar, kabuller ve genel olarak Burnett*lı öğeler*" için teşekkür etti ve Kara Havacılığı eğitimine kabul edildiğini bildirdi. Bu askeri terfi, onu New Jersey ile Park Caddesi ve *Story Press* bürolarında geçen hafta sonlarından uzaklaştıracaktı.

Yazın sonunda, Salinger kendini Derin Güney'e [A.B.D.nin Güneydoğu eyaletlerine verilen genel ad—ç.n.] giden bir yük treninde buldu. Fort Monmouth'un 1000 mil uzağında Waycross, Georgia'da tren değiştirdi ve Valdosta'dan geçerek batıdaki son durağına, sonraki dokuz ay süresince evi olacak Bainbridge, Georgia'daki Amerikan Hava Kuvvetleri Üssü'ne varıncaya kadar yoluna devam etti.

Pek çok bakımdan Fort Monmouth'a benzeyen Bainbridge'de inşaat gürültüsü yerini sürekli bir uçak uğultusuna bırakmıştı. Dev su kulelerinin uzun gölgeleri kampın üzerine düşüyordu. Ahşap barakalar köhneydi, çatıları - muhtemelen sivrisinek sürülerini yakalamak için- yapışkan ziftli bir kağıtla kaplıydı. Üs bataklık üzerine kurulmuştu. Bainbridge'in tozla ağırlaşmış bir havası ve boğucu bir sıcağı vardı. Askerler izin aldıklarında, buradan kurtulmak için nehrin öte tarafında yer alan Bainbridge'in merkezine, Decatur kasabasına gidiyorlardı. Gösterişli adliye binası, Konfedere [Amerikan İç savaşı sırasında Güney eyaletleri federasyonuna bağlı-ç.n.] savaş anıtı ve meydanıyla eksiksiz olan kent merkezi uyuşuk bir yerdi. Süslü kameriyesiyle övünürdü. Kent, yolu oradan geçenlere tuhaf, sanki çok eski bir zamandan kalmış gibi görünse de, bu Salinger için sanki St. Helena [Atlas Okyanusu'nun güneyinde bir ada—ç.n.] sürgünüydü. Uzun yıllar sonra, orayı anımsaması istendiğinde, alayla "Bainbridge, Tara [*Rüzgâr Gibi Geçti*'de Scarlett O'Hara ve ailesinin yaşadığı çiftliğin adı—ç.n.] değildi," diye espri yapacaktı.[14]

Salinger, Burnett'a, Faulkner ve Caldwell'in üste pekâlâ bir edebiyat pikniği yapabileceklerini oysa New Yorklu bir gencin buradan ancak kaçmak isteyebileceğini söyleyerek sızlandı ve "bin mil kadar kuzeyde" olsam diye hayıflanarak ilk kez ev özlemini açığa vurdu. Oysa Bainbridge, Salinger'a Valley Forge'dakine benzer bir fırsat sunmuş ve buradaki sıkıcı günlük hayat, ona yazmak için gereken zamanı yaratmıştı. Salinger burada çok üretken oldu. Georgia'da geçirdiği dönem Salinger'a istikrarın yanısıra belki de yaşamında ilk kez dikkatle başkalarını gözleyebileceği boş zamanı sağladı.

Bu yazılarına da yansıyacaktı. Nehir kıyısındaki uyuşuk kasabada aşkı bile bulmuştu.

Salinger, Muhabere Subayları, Astsubayları ve Eğitmenleri'nin uçuş öğretmenliğine terfi edildi. Bainbridge, öğretmenlik yapacağı Birleşik Devletler Hava Kuvvetleri Ana Uçuş Okulu'nun bulunduğu yerdi. Salinger Subay Eğitim Okulu tarafından reddedildikten sonra bu görevin peşinden çok koşmuştu, yine de bu gerçekleştiğinde biraz şaşırdı. Mekaniğe pek yatkın olmamasına karşın, kendini başkalarına bir uçağı nasıl çalıştırıp tamir edeceklerini öğretirken buldu.

Günlerini acemileri eğiterek ve pilot yetiştirerek geçirirken, geceleri özgür kalıyor ve yazıyordu. Askere alındığından bu yana çok az yazmış olmasına karşın ordu deneyimi, çalışmalarını yeniden gözden geçirmesine neden oldu. Ortam değişikliği ve farklı çevrelerden gelen askerlerle kurulan dostluklar ona yeni bir yaratıcı içgörü sağladı. "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni yayınlatmak için çok istekliyken, öykü *Story*'nin Eylül-Ekim sayısında çıktığında, birden onu artık "sıkıcı" bulduğunu itiraf etmişti.[15]

Burnett, Salinger'ın yeniden yazmaya başlamasıyla rahatlamıştı. Yine de onun en önde gelen beklentisini, askerlik uğruna kaybetmesinden korkuyor ve onu daha çok üretmeye zorluyordu. Salinger'ın ajanı Dorothy Olding'e çeşitli kereler konuyu açmış ve "kitap konusunda ağzını aramasını" istemişti. Bir keresinde de "Salinger'ın roman yazmasıyla oldukça ilgiliyim" diye yazmıştı, "tabii, eğer çok meşgul değilse."[16]

Burnett da Olding de Salinger'ı Holden Caulfield kitabı üzerinde çalışırken görmek istiyorlardı ancak Salinger onlara bekledikleri güvenceyi veremedi. 1942 sonlarında, yeniden yazmaya başladığını ama ordudaki görevinin romana devam edebilmesi için kendine yeterli zamanı bırakmadığını söyledi ve ileride bu fırsat yeniden önüne geldiği takdirde kitaba devam edeceğine söz verdi.[17] Aslında, Salinger Bainbridge'e yerleştikten sonra tüm gayretiyle yazmaya başlamıştı. Burnett ve Olding'e romanla ilgili olarak yanıt verdiğinde en az dört ayrı kısa öykü üzerinde çalışmaktaydı.

Eylül'de, Bainbridge'e vardıktan bir süre sonra hâlâ pişmanlık ve özlemle dolu olduğu sırada, Salinger'ın düşünceleri Oona O'Neill'e çevrildi. Aslında, Oona'ya daha Georgia'daki ilk gecesinde yazmış, onu ne kadar sevdiğini ve özlediğini orada anladığını söylemişti. Bu daha sonra göndereceği pek çok mektubun ilkiydi. Neredeyse her gün yazılan her biri kendi çapında küçük birer roman olan (bazıları on beş sayfa uzunluğundaydı) Salinger'ın aşk mektupları hem aşk hem de alay doluydu. Mektuplar Oo-

na'yı etkilemiş ve gururunu okşamıştı; bunları dostlarına, özellikle Carol Marcus ve Gloria Vanderbilt'e gösterdi. Onların Salinger ve mektupları hakkındaki duyguları farklıydı. "Oona'nın Jerry'si" iki ayrı kişiliğe sahip diye düşündüler: Hem duygusal hem küstah.

Truman Capote, Oona'nın arkadaşlarının Salinger'ın mektuplarına tepkilerini, bitmeyen romanı *Karşılıksız Kalan Dualar*'da (*Unanswered Prayers*) anlattı. Capote'nin dedikodulara dayanan ifadesine göre, Carole Marcus bu mektupları "bir çeşit aşk mektubu yazıları, çok sevecen, Tanrı'dan bile daha çok. Hatta aşırı sevecen" şeklinde niteledi. Bunlar, Marcus ve Vanderbilt'i tuhaf ve sıkıcı bulan Salinger'ı hiç etkilemedi.

Carol Marcus'un nişanı Salinger'ın mektuplarıyla (ve kendi küstahlığıyla) neredeyse bozulmak üzereydi. Salinger'ın Bainbridge'de olduğu sırada, Marcus, Salinger'ın hayran olduğu bir yazarla, William Saroyan'la nişanlıydı. Askere alınan Saroyan, Carol'ı tatsız bir durumla karşı karşıya bırakmıştı: Carol, ilişkilerini devam ettirmek için ünlü yazara mektup yazmak zorunda kalacaktı. Marcus şöyle anlatmıştı: "Oona'ya, eğer Bill'e yazarsam ne kadar aptal olduğumu anlayacak ve benimle evlenmekten vazgeçecek diye korktuğumu söyledim, o da Jerry'nin mektuplarındaki zekice yazılmış pasajları işaretleyip, bana aitlermiş gibi, Bill'in mektuplarında kullanmama izin verdi."[18] Bir araya geldikten sonra, Saroyan'ın onunla evlenmek konusunda tereddüt ettiğini öğrenen Marcus çıldırmıştı. Okuduğu bütün o "berbat ifadeli mektuplar"dan sonra Saroyan'ın Carol hakkındaki düşünceleri değişmişti. Carol akıl almaz sahtekârlığını itiraf etti ve bağışlandıktan sonra Şubat 1943'de Saroyan'la evlendi.*

Birkaç öykü üzerinde çalışan Salinger, genel profilini korumaya hevesliydi. Bunda başarılı olabilmek için hızlı ve ticari bir piyasaya çıkış arayışı içinde, başarı getireceğinden emin olduğu eski bir yazısını yeniden düzenledi ve henüz birkaç ay öncesine kadar şikâyetçi olduğu ucuz edebiyatın tanınmış kalesi *Collier's* dergisine gönderdi. *Collier's,* 12 Aralık 1942'de "Piyadenin Özel Notları"nı ("Personal Notes of Infantryman") yayınladı.

Salinger, "Piyade"yi sadece aranılan özellikte olması nedeniyle yazmıştı. "Piyade" de "Alışmak"ta kullanılan aynı basit formülle yazılmıştı ve gerçekte her ikisi de aynı öyküydü. Bu nedenle her iki parçanın da *Collier's* ta-

*Carol Marcus ilki 1943'de ve ikincisi 1951'de olmak üzere iki kez Saroyan'la, 1959'da ise oyuncu Walter Matthau ile evlendi. Marcus, Truman Capote'nin *Tiffany'de Kahvaltı* (Breakfast at Tiffany's) eserindeki ana karakter Holly Golightly'nin ilham kaynağıydı. 2003 Temmuz'unda öldü.

rafından alınması hiç şaşırtıcı değildir. Salinger yavaş yavaş hangi derginin ne tür yazıdan hoşlandığını öğrenmeye başlamıştı. "Alışmak" gibi "Piyadenin Kişisel Notları" da önceden tahmin edilebilir bir O.Henry sonuyla bitiyor ve askerlik heyecanı ve yurtseverlik duygularıyla dolup taşıyordu.

Aralarındaki benzerliklere karşın "Alışmak" ve "Piyadenin Kişisel Notları" Salinger'ın meslek yaşamında farklı izler bıraktılar. Salinger'ın büyük ilerleme olarak gördüğü "Alışmak" 1941 Temmuz'unda yayınlandığında onu çok heyecanlandırmıştı. Oona O'Neill'i bu öyküyle etkilemişti. "Piyade"yi ise tam tersine edebi durgunluk dönemiyle daha usta çalışmalarının bitişi arasında edebi bir boşluk doldurucu olarak niteledi. Bu ne Salinger'ın böbürlendiği bir öyküydü, ne de bununla, "Alışmak"ta olduğu gibi Oona'nın ilgisini kolayca çekebilecekti. "Piyade" yayınlandığında Oona O'Neill Los Angeles'taydı. Annesi Agnes Boulton, kızını film yıldızı yapmak umuduyla çabalıyordu.

*

Salinger 1943 yılına "Piyade"nin satışını kolaylaştırmak amacıyla bir dizi ticari öykü üreterek başladı. Öykülerini, *Collier's* için niyetlendiği basit çalışmalar ve *The New Yorker*'ı hedeflediği daha iyi yazılar olarak ikiye ayırdı.[19] Hatta eserlerini, Oona'yı etkilemek amacıyla savaştan sonra daha yakın olabileceği Hollywood'a göndermeyi bile düşünmüştü. (Ama ileride bunu asla kabul etmeyecekti.)

Salinger'ın 1943 başında kâr amacı gütmeye başlaması hiç şaşırtıcı değildir. Ordu işlerine harcadığı zaman göz önüne alındığında, kolaylıkla ürettiği bu eserler bir ihtiyaçtı. Ayrıca "kuşeler" iyi para ödemekteydi. Para kazanma arzusunu 1943 boyunca yazdığı mektuplarında açıkça belirtmiş olsa da ciddi yazılarından hiç vazgeçmedi.

1942'nin yerini 1943'e bıraktığı aylarda, Salinger *The New Yorker*'a iki satirik öykü gönderdi. "Hemingwaysiz Adamlar" ("Men Without Hemingway") başlıklı ilk öykü, çatışmaların besleyeceğini tahmin ettiği büyük savaş romanlarını yermekteydi. Diğeri, beceriksizce adlandırdığı "Haydi Denizde Gidelim, Twentieth Century Fox" ("Over the Sea Let's Go, Twentieth Century Fox") Hollywood'un hiç durmadan yaptığı propaganda filmlerinin parodisiydi.[20] *The New Yorker* her ikisini de geri çevirdi. Şubat geldiğinde, Salinger *The New Yorker*'a, askerlik hizmetine başladığından beri en iyi çalışması olarak nitelediği "Kırık Çocuklar" ("The Broken Children") adlı kısa öyküyü göndermişti.[21] Sonunda "Kırık Çocuklar" yalnızca *The New Yorker*

tarafından değil, *Story* tarafından da geri çevrildi. Bu retler öykülerin yok olmasına neden olacaklardı.

1943'de Salinger, *The New Yorker*'a giderek artan bir öfke duymaya başlamıştı. "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"nın dergi tarafından kabul edilmesinin üzerinden iki yıl geçmişti ve Salinger artık öyküyü basılı görebileceğinden kuşku duymaya başlamıştı. *The New Yorker*, Salinger'in ifadesiyle, yalnızca kendi "küçük Hemingwayler"iyle ilgiliydi.[22] Kendini dışlanmış ve bıkkın hissederek başka dergilere yöneldi.

Nisan'da, ajansı "Varioni Kardeşler"i *The Saturday Evening Post*'a sattı; bu Scott Fitzgerald'la çalışmaya ara veren dergiydi. Çarpıcı Norman Rockwell kapaklarıyla *The Post*, 1940'ların tipik Amerikan dergisiydi. Popülerlik ve saygınlıkta *Collier's*'den bir kademe daha üstün olan *The Post* dört milyon tirajıyla Salinger'ın eserlerine iyi para ödeyebiliyordu. Ama bunların hiçbiri, Salinger'ı dergiyle alay etmekten ve ona sattığı öyküleri aşağılamaktan alıkoyamadı.

Salinger'ın öyküleriyle alay etme eğilimi, "Varioni Kardeşler" göz önüne alındığında bir gizem olarak kaldı. Kalitesizliğini Hollywood için yazılmış olmasına bağladığı bu öykü için Salinger bol bol özür diledi.* Ama açıklaması bir dereceye kadar samimiyetsiz görünüyordu. Herkesin kabul ettiği sinemasal bir görünüm altında, "Varioni Kardeşler" başarının gücünün nasıl gerçek ilhamı yok ettiğini inceleyen ve yazarın kendine ait olduğu şüphe götürmeyen bir tahliline de yer veren, Hollywood'un kesinlikle anlayamayacağı sofistike bir öyküydü.

"Varioni Kardeşler" biri başarı peşinde bir müzisyen, diğeri kalite peşinde bir yazar olan iki erkek kardeşin yaşamlarını anlatır. Müzisyen, kendinden daha güçsüz ve daha duygulu olan kardeşini şöhret tutkusu ile ezmekte ve kibrit kutularının arkalarına yazdığı romanı bırakmaya zorlayarak kendi şarkılarına söz yazmasını istemektedir. Şarkılar çok başarılı olur ve kardeşler zenginlik ve şöhrete kavuşur. "Varioni Kardeşler"i okurken her iki kardeşin de Salinger'a dayandırıldığı çok açık bir şekilde görülür. Yazar, Varioni kardeşleri canlandırmak için, kişiliğini ve önünde uzanan profesyonel yolu ikiye ayırır. Salinger, Joe Varioni'yi, bir taraftan küçük bir üniversitede İngilizce öğreten bir taraftan da kitap yazan bir yazar olarak yaratmıştır. Joe'nun yazıları düzensiz ama ciddidir ve Salinger, öyküsünde bunları "sanat eseri" olarak yüceltir. Öyküde Joe'yu etkileyen profesör, Bur-

* Salinger "Varioni Kardeşler"i Burnett'a yermekle kalmadı. (Mesleki bir itiraftı bu.) En yakın dostlarına öyküyü hicvetti ve eseri beğenenlerle alay etti.

nett'a benzeyen bir akademisyendir ve Joe'yu "şair" olarak niteleyecek kadar ileri gider. Joe Varioni, Salinger'ın olmak istediği yazara çok benzer, bu nedenle çalışmalarını neden *The New Yorker*'a göndermediğine şaşırırız. Öte yandan Joe'nun kardeşi, yetenekli olmasına karşın yalnızca para ve şöhret peşindedir. Müziği bir sanat olarak değil sadece üretmek amacıyla yapar ve şarkılarında dile getirdiği gibi yarattığı müziği "dinleyemez" bile.[23] Tembel, saldırgan ve zaman zaman da kötü huyludur. Salinger, vermek istediği mesajı kaçırmamamız için, bu kardeşe gençlere özgü özellikleri nedeniyle "Sonny" adını verir. Eğer *Collier's* dergisinin bir müzik bölümü olsaydı Sonny Varioni muhtemelen onun kapısından ayrılmazdı.

Kalitesiz bir moralite oyunu olan "Varioni Kardeşler"de Sonny'nin hırsı kaçınılmaz biçimde kardeşini mahvetmektedir. Bir gece, onlar için verilen ünlülerle dolu bir partide, Joe kendini kardeşi Sonny ile karıştıran bir gangster tarafından vurulur. Bu esnada Joe, piyanoda alışılmadık bir biçimde "Müziği Duymak İstiyorum" şarkısını çalmaktadır. Salinger'ın mesajı her zamanki gibi açıktır. Ticari başarının yaratıcı saflığını yok edeceğinden korkmaktadır. Burada "Kırık Bir Öykünün Kalbi"nde olduğu gibi bir anlam belirsizliği de yoktur. "Varioni Kardeşler", ticari anlayışı saf kötülükle, Salinger'ın toy bir şekilde ona sürüklenişini ise ölümle eşdeğer tutar.

*

Salinger "Varioni Kardeşler"in halka, *Post* ya da başka bir derginin sayfalarından ulaşmasını hedeflememişti. *Çavdar Tarlasında Çocuklar* da dahil olmak üzere çoğu eseri sinemayı reddetse de, Jerry gerçekte hep sinemaya hayrandı ve beyazperdede adını görmek özlemiyle yanıp tutuşmaktaydı. Salinger "Varioni Kardeşler"i, *Post* tarafından alınmadan önce, başka birkaç yazısıyla birlikte tanınmış edebiyat ajansı Max Wilkinson'a sattı. Wilkinson öyküyü Hollywood'a götürdü ve stüdyolara satmayı denedi.[24] Hollywood'un ilgisi uzun sürmedi ve bu beklenti, Wilkinson'ın Salinger'la olan ortaklığıyla birlikte kısa sürede sönüp gitti. Sonuç olarak, Salinger'ın sinema girişimi, Hollywood için özellikle hafifletilmiş birkaç öyküden öteye geçemedi. Bunu ileride anımsadığında hep utanç duyacaktı.[25]

Salinger'ın eserlerini Hollywood'a satma çabaları yazdıklarıyla çelişkili görünüyorsa, bu muhtemelen maskelenmiş bir ümitsizlikten ileri gelmektedir. Oona O'Neill 1942 sonbaharında Los Angeles'a taşınmış ve ilişkileri hızla sona ermişti. Salinger, Oona'ya sayısız uzun mektup yazmış ancak Oo-

na'nın New York'tan ayrılmasından sonra ondan çok az haber almıştı. Ocak ayı başında, dedikodu sütunlarında, sevgilisiyle efsanevi aktör Charlie Chaplin'in ilişkisini okudu.

O'Neill gerçekten de Chaplin'le ilgileniyordu. Oona ve annesi Hollywood'a vardıklarında, Chaplin, *Gölge ve Cisim (Shadow and Substance)* filmine oyuncu aramaktaydı. Oona birkaç oyunculuk dersi aldı ve başrol oynamaya aday oldu. Chaplin filmi hiçbir zaman çekmedi ve Oona'nın sözde Hollywood yıldızlığı hiçbir zaman gerçekleşemedi ama Oona, kendisinden otuz altı yaş büyük olan Chaplin'in peşine düştü. Chaplin'in genç kadınlara zaafı dillere destandı, nitekim O'Neill'in kurlarına karşı koyamamıştı.

Aşkları basında heyecan verici biçimde yer aldı. Bu olay, Chaplin'in, Joan Barry adında kendinden otuz bir yaş genç bir aktristin çocuğunun babası olmakla suçlandığı bir skandalla aynı zamanda ortaya çıktı. Kadının genç olması öfkeyi daha da artırmış, 1943'ün büyük bölümünü meşgul eden babalık davası gazetelere malzeme olmuştu. Bu durum O'Neill ile olan aşk ilişkisi için de merak uyandırıcı bir ortam yaratmıştı. Basın ilişkiyi öğrendiğinde, Chaplin, ahlâksız ve "Amerikan aleyhtarı" olarak damgalandı. Medya, Chaplin'e savaş açtı ve filmlerini boykot etti.*

Oona'nın Salinger'den ayrılıp Chaplin'le beraber olması, Jerry'nin hayatındaki en büyük aşk trajedisiydi. Ve konudan kaçış yoktu: Gazetelerin ön sayfaları babalık davası nedeniyle parmak izi alınan Chaplin'in fotoğraflarıyla dolup taşıyor, bunların yanıbaşında yer alan makaleler de aktörü, Amerika'nın en ünlü oyun yazarının "masum" kızını şeytani bir eylem olan "beyaz esaret"in [cinsel kölelik—ç.n.] tuzağına düşürmekle suçluyordu. Bu adam Jerry'nin idolleştirdiği ve evlenmek istediği "küçük kızı" çalmıştı.[26] Salinger alenen küçük düşmüştü. Herkes O'Neill'e karşı beslediği duyguları biliyordu. Oona'nın resimlerini gururla gösterdiği asker arkadaşları şimdi ona acıyan gözlerle bakıyordu.

Bütün bu olaylara karşın, Salinger'ın gururu ve azmi üzüntüsünü belli etmesine engel oldu. Ya olayı görmezden gelmiş ya da sabırlı bir umursamazlık göstermişti. Aşkının en küçük ayrıntısını bile bilen Elizabeth Murray'e yazdığı 11 Ocak tarihli bir mektupta, bir tür duygusal hafıza kaybı sergileyerek O'Neill'e artık arzu duymadığını belirtti ve ayrılıklarından, O'Neill ve Chaplin'i

* Bu çekişme Chaplin'i, anavatanı İngiltere'ye döndükten sonra bile etkilemeye devam etti. 1956'da Kraliçe, Chaplin'e şövalyelik ünvanı vermeyi düşündü. İngiliz Dışişleri Bakanlığı'na göre, 1943'deki babalık davası (daha sonraki kan testleriyle Chaplin'in baba olmadığı kanıtlandı ama bu sırada Chaplin davayı kaybetmiş bulunmaktaydı) ve Oona O'Neill ile olan ilişkisi bunun ertelenmesine neden olarak gösterildi. Chaplin nihayet 1975'de şövalyelik ünvanıyla onurlandırıldı.

değil, Oona'nın annesini sorumlu tuttu.[27] Gerçekte, önemsiz ama müzminleşmiş olan sağlık sorunları (alerjik reaksiyonlar ve devamlı diş ağrısı) ve değişken ruh hâli dışında hiç şikâyet etmiyor, içerlediğini pek söylemiyordu ama Temmuz ayında Chaplin'den nefret ettiğini nihayet itiraf etti.[28]

Salinger'ın acısını açıklamaktaki gönülsüzlüğü, Bainbridge'de yazdığı "Bir Erin Ölümü" ("Death of a Dogface") adlı öykünün normal koşullarda şaşırtıcı görünecek bölümlerini anlamamıza yardımcı olur. *Collier's* ya da *The Post*'a satılmak üzere ticari amaçla yazılmış olmasına rağmen Salinger'ın o dönemde yaşadıklarının ışığında bakıldığında çok ilgi çekici olan bu öykü, Salinger'ın ordu, savaş ve aşk hakkındaki düşüncelerini etkili bir biçimde anlatır.

Öykü, Philly Burns adındaki acemi eri kanatları altına alan ve ümitsizce gereksinim duyduğu güveni sağlayan çirkin ve duygusal Çavuş Burke hakkındadır. Öyküde, Salinger'ın silah arkadaşlarıyla giderek artan bir dayanışma duygusu geliştirdiği açıkça gözler önüne serilir. Ama Salinger öykünün sonunda Pearl Harbor baskınında başkalarını kurtararak ölen Çavuş'u, zamanın hikâyeleriyle taban tabana zıt olacak bir biçimde kanlı, yalnız ve şerefsiz bir ölüme mahkum eder. "Bir Erin Ölümü"nde kasıtsız bir ironiyle, Salinger'ın kendi yaşamıyla doğrudan bağlantılı görünen bir bölüm vardır. Philly'nin gizlice sevdiği kızın da orada olacağını bilen Çavuş Burke, onu Charlie Chaplin'in *Büyük Diktatör* (*The Great Dictator)* filmine götürür. O günkü okurlar, muhtemelen Chaplin'le ilgili söylentileri pek akıllarına getirmemişlerdir. Yine de Salinger'ın kişisel yaşamını göz önüne aldığımızda, karakterlerin aşk karşısındaki kayıtsızlıkları dikkat çekicidir.

"Ne oldu, Mr. Burke? Charlie Chaplin'i hiç mi sevmiyorsunuz?.." Burke cevap verir, "Yoo, derdim o değil. Ben sadece devamlı kocaman adamlar tarafından kovalanan o komik görünüşlü küçük adamlardan hoşlanmıyorum. Hani hiç sevgilileri de olmaz ya. Olsa da uzun sürmez ya. İşte ondan!"[29]

16 Haziran 1943'de Charlie Chaplin, "hiç sevgilisi olmamak" bir yana, Oona O'Neill ile evlenmişti bile. Çift, Chaplin 1977'de ölünceye kadar birbirlerinden hiç ayrılmadı ve sekiz çocuk sahibi oldu.*

*Pek az kişi evliliğin devam edeceğine inanmıştı. Salinger, evliliklerinin ilk gecesinde çifti hicveden bir mektup yazdı ve kopyalarını arkadaşlarına gönderdi. Bu beraberlikle şaşkına dönen Eugene O'Neill bir daha kızıyla hiç konuşmadı. Öylesine öfkeliydi ki vasiyetinde kızını mirasından mahrum etti. 1954'de, Chaplin Amerika'yı terk ettikten sonra, Oona kocası için Amerikan vatandaşlığından feragat etti. Chaplin'in 1977'deki ölümünden sonra, dostları Oona'nın kayıp bir ruha dönüştüğünü söylediler. Oona 1991'de öldü.

Salinger, askerlik görevi süresince, enerjisini başka yöne kanalize ederek aksiliklere göğüs gerecek bir yetenek geliştirdi. Aşk onu reddettiğinde, ya başka bir aşk aradı ya da kendini yazmaya verdi. Yazmaktan sıkılınca da kendini askerlik işleriyle oyaladı. Askerlik terfi talebinin reddedilmesi onu daha da azimli kılmıştı. Tutkularının peşinden giden Salinger'a, acı veren olayları düşünmek için pek zaman kalmıyordu. Enerjisini dönüştürmesine neden olan güç, aynı zamanda güvensizliklerini, acısını ve kaybından ileri gelen duygularını kontrol edebilmesini de sağlamaktaydı. Bu nedenle Salinger'ın sözleri, yazılmış ya da söylenmiş olayların yol açtığı duyguları çoğunlukla reddetti ya da en azından geçiştirdi.

Huzursuz geçen 1943 yılı süresince yazdığı mektuplar işte böyle geçiştirmelerle doludur. Sorunu incelikle mektuplarına taşıyor, sonra hemen terk ediyor ve önemli konulara kaçamak yaklaşma eğilimini gözler önüne seriyordu. Bu nedenle 1943 yılına ait mektupları, kasten aldatıcı olmasa bile yanıltıcıdır ve o yıla ait olaylarla birlikte kendi gerçek ruh hâline ait tamamlanmamış yorumlarını içerir. Aynı eğilim kişisel mektuplarından profesyonel çalışmalarına da taşınmıştır. 1959 öyküsü "Seymour–Bir Giriş"te ("Seymour–an Introduction") "günah çıkartırken her zaman dinlenecek tek şey, günah çıkartanın itiraf etmedikleridir" demiştir. [30]

1943 yılı, Salinger'ın zor rastlanır "itirafları"ndan üç önemli örnek taşır. Oona'yla ilgili olayları inkârı ilk sıradadır. Jerry birkaç kez konuya değinir ve sadece birkaç ay öncesine kadar tutkuyla söz etmekte olduğu aşkı inkâr eder. [31] İkincisi, Salinger'ın gizliden gizliye çok beğendiği ve itiraf ettiğinden çok daha kişisel bir iç mesaj taşıyan öyküsü "Varioni Kardeşler" için beceriksizce özür dilemesidir. Üçüncüsü ise, Salinger'ın yazılarındaki vur-kaç özelliğinin belki de en iyi örneği olan "Georgia Şeftalisi"dir. [Georgia Peach: ABD'nin güney eyaletlerinde çekici bir kızı tanımlamak için kullanılan terim—ç.n]

O ilkbahar, Oona O'Neill ile hüsranla biten aşkını görmezden gelen Salinger, Finch Junior Koleji'ne gitmiş olan eski bir New Yorklu kız arkadaşıyla arasında yeniden başlayan bir ilişkiye atıfta bulunarak hâlâ devam etmekte olan evlenme arzusundan söz eder. Finch kolejli kız hakkında daha fazla bir şey bilinmemektedir ve Salinger'ın telefonla konuşmaktan hoşlanmaması muhtemelen ilişkiyi bitirmiştir. Ama o Haziran, tam Oona Chaplin ile evlenirken, Salinger Whit Burnett'a müzmin bekârlığının Oona'dan ayrılmasından çok eğlenceye düşkünlüğünden kaynaklandığını söyler ve ısrarla, işinin ve devamlı dışarıda olan gözünün onun yuva kurmasını engel-

lediğini belirtir. Buna örnek olarak, Bainbridge üssündeki Ordu Pazarı'na bir girişinde orada çalışan bir kıza ilk görüşte âşık olmak hakkında yazdığı senaryoyu verebiliriz.[32] Sahneyi gerçeği gizlemek amacıyla varsayımlı olarak tasarlar. Salinger'ın betimlemesini okuyan editör, muhtemelen bunun gerçek bir sahne olduğunu fark edememiştir. Burada da, pek çok diğer öyküsünde olduğu gibi, en sessiz, en kolay gözden kaçabilecek olan bölüm, gerçek mesajı taşıyandır.

Laurene Powell, 1942 sonbaharında ilk kez Er Salinger ile karşılaştığında on yedi yaşında Bainbridge Ordu Hava Kuvvetleri Üssü'ndeki Ordu Pazarı'nda çalışan akıllı ve çarpıcı bir kadındı. Ailesi onu hâlâ özgün "Georgia Şeftalisi", demode güneyli güzel olarak anımsar. Bainbridge'de doğup büyümüş biri olarak Laurene kuşkusuz askerlerin savaş zamanındaki gelişlerinden çok etkilenmişti. Bütün hayatı güneyin sessiz bir kasabasında geçmiş bir kadın için, aniden bu adamlarla karşı karşıya kalmak oldukça göz açıcı bir deneyim olmalıydı. Laurene, Salinger'ın yakışıklılığından ve sofistike New Yorkluluğundan, Salinger da onun güzelliğinden ve "sınırsız derinliklerinden" etkilendi.[33] Salinger'ın olağan çılgınlıklarına ve Laurene'in sayısız hayranına karşın, ilişkileri en az altı ay sürmüştü.

Salinger için zamanlama daha iyi olamazdı. Laurene ile yaşamak kuşkusuz Oona O'Neill tarafından reddedildiği aylar sırasında aldığı darbeyi hafifletti. Ocak'ta Elizabeth Murray'e yazdığı mektupta O'Neill'e karşı duygularının değiştiğini açıklamasının nedeni de bu olabilir. Önünde romantik enerjisini akıtabileceği bir yol açılmıştı. Laurene daha sonra, Salinger'ın kendine evlenme teklif ettiğini söyleyecekti. Böyle bir teklifin yapılıp yapılmadığını bilemeyiz, fakat Laurene'in anımsadığı olayların tarihiyle Salinger'ın evlilik arzusunu dile getirdiği mektupların tarihi tutar. Salinger ilişkisinde, annesini ve kızkardeşini New York'tan getirip onunla tanıştırmayı isteyecek kadar ciddidir.*

Duyguların gerçek derinliği ne olursa olsun, beraberlik her iki tarafa da iyi gelmişti. Laurene'in annesi Cleata, ilk gördüğü andan başlayarak New York'tan gelen bu parlak çocuğa ihtiyatla yaklaşmış ve aşklarından pek etkilenmemişti. 1943 ilkbaharının başlarında bir akşamüzeri, Laurene ve Jerry,

*Bu gibi ayrıntılar öyküye gerçeklik kattılar. O dönemdeki Güneyli görgü kuralları bir kızın önce, âşığının babasıyla tanıştırılmasını gerektiriyordu. Bu bağlamda Sol'un Miriam'la birlikte olmayışı ve (özellikle) Doris'in hazır bulunuşu, Laurene'in anlayamayacağı, tipik Salinger ailesi özellikleriydi.

Powellar'ın Bainbridge'deki evlerinin oturma odasında ayakta duruyor, kızın annesi Cleata ise yemek odasının kapı aralığından çiftin aynadaki yansımasını gizlice izliyordu. Laurene daha sonra şöyle anlatacaktı: Salinger tam onu öpmek için eğildiğinde kapı sonuna kadar açılmış, annesi koşarak odaya girmiş ve Salinger'dan evi terk etmesini ve bir daha kızını görmemesini istemişti. İhtilaftan pek hoşlanmayan Jerry apar topar kaçmış, Laurene ise ağlayarak odasına çıkmıştı. Aşkları orada bitti. Mayıs geldiğinde, Georgia Şeftalisi daha kabul edilebilir bir New Yorkluyla, Salinger'ın tanıdığı ve hiç sevmediği bir Hava Kuvvetleri teğmeniyle nişanlanmıştı.

Yıllar sonra kendine, annesi onaylamış olsaydı Salinger'la ilişkisini sürdür müydü diye sorulduğunda, Laurene şu yanıtı verdi: "Evet, ama zaten Bainbridge'de on yedi yaşında bir kız her zaman annesinin söylediklerini dinlerdi."[34] Salinger, ilişkinin ani bitişiyle ya çok şaşkındı ya da ayrıntıları anlatmak istemiyordu. Bu şaşkınlığını ve suskunluğunu, 1944'de yazdığı Bainbridge'de geçen yayınlanmamış kısa öyküsü "İki Yalnız Adam"da ("Two Lonely Men") ifade etmiştir. "İki Yalnız Adam"ın anlatıcısının, baş karakterin ordu üssündeki yaşamını Laurene Powell'la bağlantılayarak öykülemesi Salinger'ın kişisel bir olayı öyküye sokuverdikten sonra onu açıklamak zorunda kalmadan kaçışına mükemmel bir örnektir:

> bazen... başlangıçta, bir şekilde... Ordu Pazarı'nda çalışan hoş bir sarışınla çıktı; ama o arada bir şey oldu... Neydi, emin değilim...[35]

Ayrılıklarından sonra, *The Saturday Evening Post*, 1944'ün Şubat ve Temmuz ayları arasında üç Salinger öyküsü yayınladı. Bunlar onun Bainbridge'de yaşadığı sırada yazılmışlardı (ya da en azından yazılmaya başlanmışlardı.) Dördüncü bir öykü Mart 1945'de basıldı. Laurene, *Post*'ta çıkan yazıları okuma iznini alabilmek için annesine aylarca yalvardı, Cleata nihayet kabul edince Laurene öykülerden birini buldu. Öykü Laurene'de derin bir iz bıraktı çünkü öyküdeki karakterde kendini bulmuştu. Okuduğu yazı, Salinger'ın başta "Gök Gürlediği Zaman Beni Uyandır" ("Wake Me When It Thunders") olarak adlandırdığı "İlgili Taraflar" ("Both Parties Concerned") adlı öyküsü olabilir. Eğer öyleyse, bu öykü yalnızca Laurene'i duygulu genç bir kadın olarak betimlenmekle kalmaz, aynı zamanda Salinger yazınındaki güçlü bir yön değişikliğini de açıklar. Ruthie karakteri Salinger yazınındaki ilk anlayışlı kadındır. Eğer okurları, Salinger'ın öykülerindeki kadın karakterlere karşı ani duyarlılığı için birine teşekkür etmek gereği duyarlarsa bu kişi olsa olsa Laurene Powell olabilir.

"İlgili Taraflar" evlilik ve çocuk sahibi olmanın getirdiği sorumluluklarla boğuşan bir çiftin öyküsüdür. İçindeki bir dizi klişe, belki modern okurun dikkatini dağıtabilir ama bu öykü, 1940 okurları için o günkü yaşama, doğru zamanda ve yakından tutulan bir aynadır. Billy ve Ruthie Vullmer, Ruthie'nin annesinin itirazlarına karşın genç yaşta evlenen çiçeği burnunda bir anne babadır. Yeni çevrelerine karşın yeni yetme yaşam biçimlerini sürdürmekte ısrar eden Billy, Ruthie'yi her gece "Jake's" adlı kırsal bir taşra gece kulübüne götürür. Ruthie, kocasının tersine evlilik ve annelikle olgunlaşmış ve bu durumun farkında olmayan kocasını aşmıştır. Evde Billy ve bebeğiyle sakin bir gece geçirmeyi, yolüstündeki bir barda dans edip içki içmeye tercih eder. Önceliklerin çarpışması tartışmayla sonuçlanır ve bir akşam işten eve dönen Billy, Ruthie'nin çantalarını ve bebeğini alarak annesinin evine geri dönmüş olduğunu görür. Holden Caulfield'ın Wicker Bar'daki hâlini çağrıştıran sahnede, Billy elinde Bourbon şişesi, Casablanca'nın piyanisti Sam'i taklit ederek somurtur. Annesinin tüm öfkesine karşın Ruthie bebeğiyle birlikte Billy'ye döner. Bu deneyim Billy'ye ne kadar bencil olduğunu göstermiş ve karısının ve onun sevgisinin değerini öğretmiştir. Okura Billy'nin nihayet büyüdüğünü ve bir koca olarak sorumluluklarını kabul ettiğini göstermek için, Billy Ruthie'ye gece gök gürleyip de korktuğu takdirde kendini uyandırmasını tembih eder. O gece gök gürlemeye başladığında, Billy uyanır ve Ruthie'nin yatakta olmadığını görür, bu Salinger'ın önemli konuları ustalıkla maskeleyerek anlatmasına kusursuz bir örnektir. Karısını arayan Billy şaşkınlık içinde, onun mutfakta olduğunu görür. Oysa onu fırtına korkusuyla büzülmüş olarak dolapta -her zaman saklandığı yerde- bulacağını düşünmüştür. Daha önce Billy'nin düşüncesiz bir koca olduğunu aklımıza getirmemiş olabiliriz ama şimdi artık bunu yapmanın sırası gelmiştir. Karısı korkuyla bir dolapta saklanırken uyumaya devam eden bir koca nasıl bir kocadır? Hassas Ruthie kaç kez korkuyla, kocasının yanında bulamadığı korunmayı aramaya zorlanmıştır? Bu, Billy'nin sorumsuzluğunu ve Ruthie'nin duygulu yapısını açığa çıkaran önemli bir bölümdür.[36]

Öykü, 1944 Şubat'ında yayınlandığında çok meşhur oldu. Karakterleri çok tanıdıktı. Okuyan herkes ya Billie ve Ruthie'yi tanıyordu ya da onlara benzer tanıdıkları vardı. Amerika neredeyse iki yıldır savaştaydı. Milyonlarca erkek evinden ve ailesinden uzaklaştırılmıştı. Karıları ve sevgilileri, bir daha hiç dönmeyecekleri korkusuyla yaşamaktaydılar. Erkeklerin çoğu, karılarının yüzlerini anımsamaktan acizdi. Bazıları çocuklarını hiç görmemişlerdi. Ve hepsi "İlgili Taraflar"ı yalnızca tanıyarak değil imrenerek oku-

dular, öykünün karakterleriyle bağlantı kurmakla kalmadılar, onların yerinde olmayı da istediler; onların yerinde oldukları takdirde kesinlikle ne yapacaklarını bilerek...

Billy ve Ruthie basit karakterler olarak yaratılmışlardı ve bu özellikleri onları daha da inanılır kılıyordu. Olaylara tepkileri sıradandı, bu da karakterlerle okurlar arasında yakınlaşmayı sağlıyordu. Öykünün belki de en başarılı bölümü, Ruthie'nin gidiş nedenini açıkladığı mektubun Billy tarafından bulunduğu andır. Bunalımının içinde, Billy mektubu, yalnızca baştan sona değil bir de sondan başa ezberleyinceye kadar okur. Bu aptalca bir davranıştır ama okurun bu duruma kendini yakın bulması nedeniyle daha da etkileyici görünür. Billy'nin, Ruthie'nin mektubunu sondan başa doğru ezberlemesi ruhunun derinliklerine kadar işler ve kendi yaşamımızdaki benzer anları da bir şekilde haklı kılar. Salinger'ın benlik bilincini bu şekilde okura geçirmesi yazınına yaşam verir.

*

1943 Mayıs'ının sonunda, Salinger Bainbridge'den, sonraki sekiz ay boyunca görevlendirileceği yerlerin ilkine, Nashville, Tennessee'deki Ordu Hava Kuvvetleri Sınıflandırma Merkezi'ne transfer edildi. Sınıflandırma Merkezi'nde pilot, bombardımancı ya da denizci olup olamayacağını tespit etmek üzere bir takım testlere tabi tutuldu. Bu durum Salinger'ın umutsuzluğa kapılmasına neden oldu ve Subay Adayı Okulu'na yeniden başvurdu. Bu kez kabul edildi, ancak aylarca başka bir haber alamayınca, rahatlığı sıkıntıya dönüştü. Subayları kendi için aracılık yapmaya ikna etmek amacıyla Washington D.C.'ye gitti. Valley Forge'daki Albay Baker'a yazarak OCS'e [Officer Candidate School: Subay Aday Okulu] atanması için baskı yapmasını rica etti. Nashville sınav sonuçları geldiğinde kıdemli başçavuş olarak terfi edildiğini öğrendi ancak bu rütbe onu daha da kızdırdı. Atamayı garantilemek için elinden gelen her şeyi yapmış ama artık çareler tükenmişti. "Subay olmayı o kadar çok istiyorum ki," diye yakındı "ama bana bir türlü izin vermiyorlar."[37]

Salinger, Nashville'de bunalıma girdi. Görevine ve rütbesine olan isteksizliği, ordu yaşamına karşı genel bir karamsarlığa yol açtı. Çavuş olarak kalmaktan nefret ediyor ve enerjisinin, bu sıradan sorumluluklarla tükendiğini fark ediyordu.[38] Her şeyin ötesinde, çok yalnızdı. Özlediği Bainbridge'de yakın arkadaşları vardı. Nashville'de ise kimsesi yoktu. Nashville'deki

askerleri sevdiğini söylüyor ama kendini onların dışında hissediyordu. Artan bir yorgunluk ve alaycılıkla, kendinden bile uzaklaşmakta olduğunu fark etti. Artık eve dönmek istiyordu.[39]

Temmuz'da Salinger yeniden, bu kez Patterson Field, Fairfield, Ohio'ya siper kazma sorumlu üstçavuşu olarak transfer oldu. Bu durumun karamsarlığını gideremediğini söylemeye herhalde hiç gerek yok. Evrak işlerinin içinde kendini kaybetmediği zamanlarda, günlerini, acemilere emirler yağdırarak ve onlara korkuyu değilse bile itaati öğreterek geçiriyordu. Bu durum Salinger'ı yanlış izlenim bırakmaya zorladı ve edebiyatçılığını askerlerinden sakladı. Çünkü hakkında bilgi sahibi oldukları takdirde ona itaat etmekte zorlanacaklardı.

Gün içinde acemilere eğitim yaptıran Salinger gecelerini sessizce yazarak geçiriyordu. Nashville'de, Hitler'i bir sandığa koyup kaçırmaya çalışan bir Fransız'ı anlattığı "Paris" adlı tuhaf bir roman yazma girişiminde bulundu. Bu roman, yayıncıların dokunmaya korkacağı türden bir olay örgüsüne sahipti.[40] "Varioni Kardeşler"in 17 Temmuz'da *The Saturday Evening Post*'da yayınlanmasından heyecan duydu ve onlara hemen iki öykü daha gönderdi. Her ikisi de reddedildi ve kayboldu. Adı "Rex Passard Mars Gezegeni'nde" ("Rex Passard On the Planet Mars") olanını, *Post* tarafından reddedilikten sonra *Story*'ye gönderdi; sonuç yine değişmedi. Diğer öykü "Bitsy" Salinger'ın favorileri arasındaydı. Onun, masaların altından insanların ellerini tutmak isteyen bir kızın öyküsü olduğunu söylemişti ancak Salinger'ın öykü açıklamaları çoğunlukla eksik, bazen de yanıltıcıydı. "Bitsy" *Post*'un reddinden sonra, *Story*'ye gönderildi. Ama bir alkoliği betimlemesi nedeniyle *Story* de öyküyü geri çevirdi.

Yıl sonuna doğru, Salinger'ın edebi ilgi alanı da genişlemişti. İzne çıktığında yalnız kalabilmek için, yakındaki Dayton'a gidiyor, Gibbons Otel'de inzivaya çekiliyor ve Amerikalı yazar arkadaşları Ring Lardner ile Sherwood Anderson'ınkinden daha karmaşık bir edebiyata yönelerek Dostoyevski ile Tolstoy'un eserlerine sığınıyordu.

Ama Salinger'ın kafası en çok kendi romanıyla meşguldü. Birkaç Holden Caulfield öyküsü yazdıktan sonra, onları tek bir eser olarak bir araya getirmekle ayrı küçük öyküler hâlinde yayınlamak arasında bocalıyordu. 1943 yazı geldiğinde Salinger kararını vermiş gibi görünüyordu. "Yazdığım çocuğu çok iyi tanıyorum" diye açıkladı Burnett'a. "Bu çocuk roman olmayı hak ediyor." Bu karar Burnett'ı çok sevindirdi.

1943'deki ilk öykülerinden sonra Salinger'ın yenilenmiş olarak kendini ciddi yazına vermesi en iyi, muhtemelen yaz başında yazmaya başladığı "Elaine" adlı öyküde görülür. Salinger *Post*'da yayınlanabilmesi için ticari bir öykü yazmaya çalışmış ancak bir süre sonra kendini her satırla tek tek uğraşırken ve sürekli olarak ayrıntıları yeniden düzenlerken bulmuştu. "Elaine"i tamamlar tamamlamaz onu o zamana kadarki en iyi öyküsü olarak kabul etti ve onu sahiplendi. Salinger'ın masumiyet arayışındaki bir üst aşamasını simgeleyen öykü, kuşkuya hiç yer bırakmayacak biçimde yeni gece arkadaşları olan büyük Rus yazarlarından etkilenmişti.

"Elaine", kendini yutmaya hazır bir dünyada başıboş kalmış, güzel ve anlayışı kıt bir kızın öyküsüdür. İyi huylu, tatlı ve çabuk inanan Elaine Cooney öylesine anlama özürlüdür ki, ilkokulu bitirebilmesi için dokuz yıldan daha uzun zamana ihtiyacı olmuştur. Mezun olduktan sonra, kendisini yetişkinler dünyasının içinde bulur. Bu dünyada annesinden ve anneannesinden başka tutunacak hiçbir dalı yoktur. Filmlerden oluşan düş dünyasında kendilerini kaybeden anne ve anneanne ise Elaine'in kusurlarını ve ona yaklaşan tehlikeleri görmekten yoksundurlar. Bunun yerine takıntılı bir şekilde bir sinemadan diğerine giderler. Bu sinemalardan birinde Elaine, Teddy adında bir yer göstericiyle tanışır. Teddy hiçbir şeyden kuşkulanmayan kızı plaja götürür ve ondan faydalanır. Bir ay sonra evlenirler. Elaine'in yeni kayınvalidesi ile Bayan Cooney arasında çıkan bir tartışma nedeniyle evlilik töreni mahvolur. Elaine'in annesi ve anneannesi aniden fark ederler ki, yeni geline olan sevgileri ve onsuz yaşayamayacakları duygusu Elaine'i davetlilerden ve Teddy'nin kollarından koparacaktır.[41]

"Elaine"i Salinger'ın önceki öykülerinin üzerine çıkaran nokta, kızın artık masum düşler dünyasına dönemeyeceği fikridir; bir kez lekelendikten sonra saflığı solmaya başlamıştır. Ayrıca annesinin hezeyanlarının Elaine'in ihtiyaçları için yeterince güçlü olamayacağını ve bir süre sonra Hollywood fantazileri içine gömülecek olan annesinin, kızı bir kez daha Teddy'nin başlattığı çürümenin tamamlanacağı bir dünyada güç durumda bırakacağını düşünürüz.

Oysa Elaine de sinemanın büyülü dünyasında teselli bulabilir ve anlatıcı, tıpkı bireysel gerçekleri çocukların masumiyetlerinin ışığında değerlendirmemiz gibi, Elaine'in kendi gerçeğini de onun kendi sınırları içinde değerlendirerek onu destekler görünür.

*

Çavuş Salinger'ın siper kazma birliğinden saklamaya çalıştığı edebi kişiliği, onu tiksinmeye başladığı sıradan görevlerden kurtardı. *The Saturday Evening Post*'da "Varioni Kardeşler" ve Asker El Kitabı'nda (*The Kit Book for Soldiers, Sailors & Marines*) "Alışmak" ile karşılaşan amirleri ona Hava Malzeme Komutanlığı Halkla İlişkiler Bölümü'nde yazıcılık görevi verdiler. Salinger Temmuz 1943'de Burnett'a, görev yerinden "bir sürü daktiloyla dolu kocaman aptal bir büro" olarak söz etti. İstediği atama bu olmasa da Jerry bu görev için uygundu. Hava Kuvvetleri için tanıtıcı yazılar yazmak ona pek cazip gelmemişti ama daktilo başında çalışmaktan çok mutluydu.

Dayton'daki ASC (Air Service Command: Hava Malzeme Komutanlığı) karargâhında basın bültenleri yazmadığı zamanlarda, Salinger kendini Washington D.C. ve New York'a seyahat ederken buldu.[42] Eylülde, *Life* dergisinden bir fotoğrafçıyla Kanada'nın oldukça ıssız bir bölgesine uçacak ve burada *Collier's* için bir ASC tanıtım yazısı yazacaktı.[43] Ama Salinger'ın bu halkla ilişkiler işi aniden sona erdi ve Kanada yolculuğu iptal edildi.

Daha Temmuz ayında, hükümet Salinger'ın siyasi güvenilirliğini belirlemek için bir soruşturma başlatmıştı. Ajanlar bilgi toplamak için, McBurney ve Valley Forge'u ziyaret ediyorlardı. Aslında bu soruşturmaya, Salinger'ın ordunun Karşı Haberalma Teşkilatı'nda görev almak için yaptığı başvuru davetiye çıkarmıştı. Savunma Bakanlığı Whit Burnett ve diğerlerine birer soru formu gönderdi:

> Konu: Jerome David Salinger
>
> Makamımıza, bu kişinin sağduyusu, karakteri, doğruluğu ve bu ülkeye ve kurumlarına sadakati konusunda lütfen bilgi verir misiniz? Hukuk devletimizi yıkmaya yönelik herhangi bir kuruluşa üye olup olmadığı hakkında bilginiz var mıdır? Amerika Birleşik Devletleri'ne olan sadakatini sorgulamak için herhangi bir neden var mıdır?
>
> James H. Gardner,
> Bölük Komutanı, Hava Birliği [44]

Salinger, Komutan Gardner'ın mektubunun içeriği hakkında bilgilendirildiğinde şaşırmış olmalıydı.* Sağduyu ve sadakat, ordunun ondan alıp gö-

*Salinger, araştırmacı Gardner'ı hep anımsayacaktı. Bir yıl içinde Gardner'ın adı, "Sihirli Siper"in talihsiz baş karakterine verildi.

türmeye başladığı niteliklerdi. Askere alındığından beri geçen on sekiz ay içerisinde yeteneklerini anlamamışlardı. Bunun yerine bir görev yerinden diğerine savrulmuştu. Geç terfinin getirdiği hüsran, askeri amaçlarını bir kenara bırakmasına ve tutkusunu yeniden yazmaya yöneltmesine neden olmuştu. Salinger düş kırıklığı ve hakaret olarak değerlendirdiği konuları ilettikten sonra, nihayet ordu ona ilgi gösterdi.

Üzerinde odaklandıkları konu Salinger'ın bir yazar olarak yetenekleri değildi. Almış olduğu askeri eğitimle ve önceki hizmetleriyle de ilgilenmiyorlardı. Ordu daha çok onun yabancı dil bilgisiyle, özellikle Almanca ve Fransızcasıyla ilgilenmekteydi. Ayrıca, şimdi Almanlar'ın işgal ettiği bölgede bir yıl yaşayıp Anschluss'un [siyasi birleşme] gelip çatışına şahit olması da çok ilgilerini çekiyordu. On sekiz aylık askeri hizmetinden sonra nihayet ordu Salinger'a bir yer bulmuştu. Ama bu, bir subaylık ya da halkla ilişkiler görevi değildi, Karşı Haberalma Teşkilatı'nda ajanlık görevi̇ydi.

CIC (Counter Intelligence Corps: Karşı Haberalma Teşkilatı) ajanları ordunun gerçek casusları olmakla birlikte bunlara geleneksel anlamda casus denemezdi. Geçmiş yıllarda bu ajanlar, ordu birimlerine sızarak yurt içindeki birliklerin yurtseverlik konusundaki güvenilirliklerini denetlerlerdi. Ama İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması amaçlarını tümüyle değiştirdi. 1943 sonlarında, işgal altındaki Avrupa'ya, Müttefiklerin uzun süredir beklenen çıkarması yaklaşıyordu. Görevdeki her birliğe, yerli halkla irtibat sağlamakla ve aralarında saklanan Nazi işbirlikçilerini yakalamakla sorumlu iki CIC ajanı kontenjanı tahsis edildi. Salinger'dan, savaş süresince ajan olarak bir ordu birliğine katılması ve bu askerlerle yan yana savaşmak dışında, tehdit oluşturabilecek kişileri soruşturup tevkif ederek ilerlemelerinin güvenliğini artırmak amacıyla yeteneklerini kullanması bekleniyordu.

Salinger, bu yeni görevi için hazırlanmak üzere, Baltimore dışında bir ordu birliği olan Fort Holabird, Maryland'e gönderildi.* Orada onbaşı rütbesiyle karşı haberalma eğitimi almaya başladı. 3 Ekim'de Burnett'a transfer haberini vererek, sonunda Avrupa çıkarması için yurt dışına gönderilmekte olduğunu açıkladı. Her şeye rağmen Burnett'ı rahatlatmak istedi ve "Kitabı unutmuş değilim" diyerek güvence verdi.[45]

İki yıllık hazırlıktan sonra yaklaşan savaşın gerçeği Salinger'da her zamanki tepkiye yol açtı: Yazmak. "Son İznin Son Günü" ("Last Day of the

*Her zaman içinde binlerce jip bulunan Fort Holabird deniz aşırı gönderilmeye hazır jip deposuydu. Salinger, ileri yaşlarına kadar tercih edeceği tek araç olan jipe, burada âşık oldu.

Last Furlough") hem Salinger'ın mesleğinde hem de yaşamında bir dönüm noktası oldu. Başlangıçta, öykünün kalitesinden emin değildi ve bu konuda daha önce hiç olmadığı kadar tarafsızdı.[46] O sırada henüz, bu öykünün gelecek yazılarına yapacağı etkiden habersizdi. Salinger "İzin"i yazdığı sırada bir gelecek olduğundan da emin değildi. Ian Hamilton "Son İznin Son Günü"nü, Salinger'ın savaşta öldürüldüğü takdirde evine ve ailesine gönderilmek üzere yazılmış bir mektup olarak değerlendirdi. Sonuçta anlamlı ve dokunaklı bir öykü ortaya çıktı.

Bu üçüncü Caulfield öyküsüdür ve "Peter Panlar'ın En Sonuncusu ve En İyisi"nde ilk kez ortaya çıkan temalar ve duygusal çatışmaların açılımını yapar. Pek çok yönüyle, o öykünün devamıdır ve Vincent Caulfield ile arkadaşı Teknik Çavuş John "Babe" Gladwaller'ı savaş boyunca izleyen bir dizinin ikinci bölümüdür. Vincent Caulfield'ın öyküde çok önemli bir rolü olmasına karşın Salinger'ın kendi kişiliğini ortaya koyarak yarattığı asıl karakter Babe'dir. Öykünün ilk satırı Babe'in Tertip Numarasını tanımlar: 32325200. Bu Salinger'ın numarasıdır.

Olabildiğince fazla konuya değinmek isteyen Salinger, "İzin"i, her biri kendi mesajını taşıyan beş sahneye ayırdı. İlk sahne, gençlik ve yetişkinlik arasında sıkışıp kalan ve geçici olarak çocukluk döneminin koruyucularıyla çevrili olan yirmi dört yaşındaki asker Babe'in betimlemesini yapar. Öykü, ordudan izne çıkıp eve gelen Babe odasında kitaplarının arasında durduğu sırada başlar. Tıpkı yazarın kendisi gibi Babe de, Dostoyevski ve Tolstoy, Fitzgerald ve Ring Lardner okumaktadır. Bu arada ona çikolatalı pasta ve süt ikram eden annesi köşede oturmuş, sevgiyle oğlunun yüzünü incelemektedir. İkinci sahnede Babe okulun önünde, kendi kızağıyla kız kardeşi Mattie'ye rastlar; bu kızak gençliğinden kalma bir başka eşyadır. Bu görünüşte önemsiz olaylardan oluşan kısa bir sahnedir. Ama sıradana derin anlamlar yükleme yeteneği geliştirmiş olan Salinger, bu sahnede aslında sorumluluk, uzlaşma ve insancıl bağdan kaynaklanan gücü anlatmaktadır. Babe kardeşini kızakla Spring Caddesi'ne götürmek ister çünkü en iyi eğim oradadır, ama Mattie korkar çünkü Mattie, Spring Caddesi'ni ancak yaşça daha büyük ve küfürbaz çocukların kaymaya cesaret edebildiği korkunç bir yer olarak görmektedir. Babe onu sakinleştirmeye çalışır. "Benimle olduğun zaman korkma" diye güven verir ona. Kızağı Spring Caddesi'nin tepesine çıkarırlarken Mattie sıkı sıkı Babe'in arkasına tutunur. Babe onun titrediğini fark edince kendini kötü hisseder ve kaymak için daha emniyetli başka bir cadde seçebileceklerini söyler. Ama ağabeyine güvenen Mattie yalnızca onun hatırı

için şimdi Spring Caddesi'nde kaymak istemektedir. Mattie artık Babe'e güvenir çünkü Babe sorumluluk almıştır. Ve işte bu güven, Babe'e uzlaşma önerebilme gücünü bağışlamıştır.

Bu sahnede Salinger'ın mesajı T.S.Eliot'un 1922 şiiri *Çorak Toprak*'ta (*The Waste Land*) ifade edilen çocukluk anılarıyla güçlü bir karşıtlık içindedir. Eliot kızak sahnesini Salinger'ınkiyle benzer bir zamana, dünya savaşının doruğuna, yalnızca çocukluk masumiyetinin son alışkanlıklarını değil, aynı zamanda uçuruma düşüşün tehlikesini simgelemek amacıyla yerleştirmiştir. Eliot'un kızağa binişi, telafisi olmayan kayıp bir dünyanın çığlığıdır. Salinger'ın yorumu ise tam tersine güçlendiricidir. Mattie'nin ağabeyine olan güveni, korkuyu yenen bağın oluşmasıyla bir sinerji yaratır. Belirsiz olmakla birlikte ümit dolu bir sahnedir bu. Belirsiz bir zamanda yazılmış olması nedeniyle, Salinger, kızağa binişin Eliot'ınki gibi son eylem olacağına dair bir teminata sahip olmamakla beraber sahneyi Eliot'da olmayan bir güçle doldurur ve Spring Caddesi'nin artık fethedilmesiyle birlikte savaştan sonra da pek çok kızak gezileri yapılacağını ima eder.

"İzin"in üçüncü sahnesi Babe'in arkadaşı Vincent Caulfield'ın varışını betimler; dostluktan ve olası kayıptan söz eder. Bu Salinger'la en çok özdeşleştirilen sahnedir çünkü her iki karakteri de kendi duygularını ifade etmeye davet etmiştir: Babe, Salinger'ın ordu ve evi terk etmek konusundaki duygularını, Vincent ise profesyonel kişiliği ile savaşın yazıları üzerindeki olası etkisinin önsezisini ifade eder. Babe, Salinger'ın mesajının ana taşıyıcısı olmak üzere seçilmişken çekici, hüzünlü ve keskin zekâya sahip olarak betimlenen Caulfield tıpkı Salinger gibi yazarın pek çok kişisel özelliğini kullanmaktadır. Bu sahnede Vincent'ın -pembe diziler yazsa da- yazar olduğunu öğreniriz. Vincent Caulfield, yirmi dokuz yaşında bir ağabey figürü olarak ortaya çıkar. Bu sahne çoğunlukla arkadaşlık ve askerler arasındaki dostlukla ilgili bir diyalogdan oluşmaktadır.

Sahnenin en ünlü bölümünde, Vincent'ın on dokuz yaşındaki erkek kardeşi Holden anlatılır. Vincent Babe'e, Holden'ın savaşta kaybolduğunun bildirildiğini söyler. Birçok kez buna değinir ve kardeşinin kayboluşundan giderek artan bir endişe duymaya başlar. Vincent Holden'dan çok az söz eder ve bu sahnenin dışında ona hiç değinmez fakat Salinger daha sonra "Bu Sandviçte Mayonez Yok"ta ("This Sandwich Has No Mayonnaise") Vincent'ın bu kayıp hakkındaki düşüncelerini daha derinlemesine inceleyecektir.

Dördüncü sahne Salinger'ın savaş hakkındaki sözlerinden oluşur. Ana karakterler yemek masasının etrafında oturmuştur, Babe ve eski bir asker olan babası arasında bir tartışma yaşanır. Bay Gladwaller Birinci Dünya Savaşı anılarını anlatmaya başlar fakat Babe savaşın övülmesini ve onun itici gücü olan nostaljiyi eleştirerek ve savaşa çekici bir hava vermenin tarihteki sonuçlarına dikkat çekerek onun sözünü keser. Bu güzel bir konuşmadır ve Babe bunu kendi durumunu düşünerek yapar. Konuşmanın duyarlılığı, Salinger'ın, bir yıl önce henüz hevesli bir er olduğu sırada, askerliğe ait her şeyi onaylamasıyla çelişir. Konuşmasının sonunda Babe, savaş bittikten sonra bir daha hiç savaştan söz etmeyeceğine yemin eder.

İnanıyorum ki... Ağızlarımızı kapalı tutmak, bir kez bittikten sonra bir daha asla ondan söz etmemek, bu savaşta savaşan ve savaşacak olan bütün erkeklerin ahlakî görevidir. Bırakalım ölüler boşu boşuna ölmüş olsunlar. Zaten Tanrı biliyor, hiç başka türlü olmadı ki.[47]

Bu çok bilinen alıntı, Salinger'ın hiçbir zaman bozmadığı bir yemini simgeler. "Son İznin Son Günü"nün son sahnesi çok ünlenir. Bir çocuğun yatağının başucunda gerçekleşen bir tefekkür anını, vahiyi belirleyen bir olayı anlatır. Gecenin geç saatleridir ve Babe'i uyku tutmaz. Tek başına odasında oturur ve kız kardeşi Mattie'yi düşünür. Kendi kendine bir daha göremeyebileceği küçük kız kardeşi için yakarmaya başlar. Pasaj küçük Mattie'yi çocukluğun uçup giden doğasına karşı uyaran nefis bir monologdur ve içinde büyümekte olan Mattie'nin gençlik çağının erdemlerini kaybetmemesi için bir dua saklar. Babe'in sesinde, duasını Mattie'ye fısıldadığı sırada, kendi çocukluğuna duyduğu büyük bir özlem sezilir. "İçindeki en iyiye ulaşmaya çalış," diye yakarır kız kardeşiyle konuştuğu kadar kendiyle de konuşurken. Bu, Babe'in denize açılmadan önceki son gecesidir. Bir kez daha kız kardeşine bakma ihtiyacı duyar. Onun güzelliğiyle kendi masumiyetinden kalanlar arasında son bir bağ kurmak ister, geride bırakmaktan korktuğu erdemlerdir bunlar. Gizlice Mattie'nin odasına girer ve onu öper. İşte tam o sırada Babe kendi kendine, o dik başlı masumiyetin düşüşünü önlemek için uçurumun kenarında duran Holden'ı anımsatan bir yemin mırıldanmaya başlar. Bu yemin tüm yumuşaklığına karşın, Babe kız kardeşini bir silahla korumaya and içtiği anda, birden savaşın rasyonalleştirilmesine dönüşür. Ama yemin, aynı zamanda "ev"in, yani kardeşi vasıtasıyla ulaştığı ruhsal mekânın da tanımıdır. Babe usul usul Mattie'yi ve masumiyetini okşarken kendi çocukluğuyla yeniden bağlantı kurar ve uzun

zamandır kendinde olmadığını düşündüğü saflığı yakalar. Sonraki öykülerde bu bağ çok derinleşir. "İzin"de bu, evi bir daha görememe olasılığının yarattığı belirsizlik ve sorumluluk duygusundan güç alır.

"Son İznin Son Günü" başka şeylerin yanısıra, Salinger'ın savaş görevini yerine getirme arzusunun kadere boyun eğmiş bildirisidir. Salinger, "İzin"de kendi için değerli olanları koruma sorumluluğunu itiraf eder. Yine de öykünün değerini anlamak için yazarı tanımak gerekmez, çünkü "İzin" savaşa gitmek üzere olan askerlerin duyarlılıklarını ve kaygılarını dürüstçe anlatır. "Son İznin Son Günü" 1944 Temmuz'unda yayınlandığında çok başarılı olur.

Günümüz okurları, "İzin"i 1944 yılındaki okurlarına cazip kılan ortamı anlamaya çabaladıkları takdirde, bu öykünün Salinger'ın daha sonraki eserlerine sağladığı içgörüyü de anlayacaklardır. Çoğu Caulfield öyküsü gibi "İzin" de hem karakterleri hem de teması ile *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a dikkat çeker. Vincent, Holden'ın savaşta kaybolduğunu söylediğinde, romana doğrudan gönderme yapılmış olabilir. Salinger "İzin"de yakında savaşta öleceği korkusunu taşımaktadır. Salinger bu öyküyü, her an yurt dışına gitmek kaygısı içinde, bunun sonuncu öyküsü olacağını düşünerek yazmıştır. Gerçekten de eğer Salinger Avrupa'da ölmüş olsaydı, Holden Caulfield da onunla birlikte ölecekti.

"Son İzin" ve *Çavdar* arasındaki en büyük benzerlik her iki eserin de sonunda ortaya çıkar ve güzelliğin tanımlanması ile masumiyetin korunmasına odaklanır. Küçük kız kardeşinin yatağının başucunda duygu boşalımı yaşayan Babe'in görüntüsü bize, Phoebe'nin yatağının başucunda *Çavdar Tarlasındaki* yakalayıcı olmak isteyen Holden'ı kaçınılmaz bir şekilde anımsatır. Holden'ın itiraflarını dinleyebilmemiz için yıllar geçmesi gerekecektir ama sesi, Mattie'nin masumiyeti için Babe'in ettiği duada net bir biçimde duyulur.

Büyüdüğün zaman akıllı olacaksın. Ama hem akıllı ve hem de güzelbir kız olamıyorsan, büyüdüğünü görmek istemiyorum. Güzel bir kız ol.

4

Yer Değişikliği

Salinger, 1 Ocak 1944'de Fort Holabird'de 25. doğum gününü kutladı. Başlangıçta sadece altı ay orada kalacağını düşünmüştü ancak ülke dışına gönderilmeyi beklerken üç ay geçmişti bile. İşgal altındaki Avrupa'nın geri alınma hazırlıkları devam etmekteydi ve Holabird gelecek baharda çıkarma yapılacağı söylentileriyle çalkalanmaktaydı.[1]

Salinger, bekleyiş süreci içerisinde, Karşı-Haberalma Birliği için çalışıyor ve yazmaya devam ediyordu. Avrupa'da kendisini neyin beklediğini bilmeden mesleğinde yoğunlaşmış, pek çok yazı göndermiş ve çok miktarda da ret cevabı almıştı. 1943'ün Ekim'i ile 1944'ün Şubat'ı arasında, yalnızca *Story* dergisi böyle beş girişimini geri çevirdi. *Story*'nin, Salinger'ın "son başvuru makamı" olması nedeniyle, gerçek retlerin sayısı rahatlıkla ikiyle çarpılabilir.

Story'nin retleri kuşkusuz geçerliydi ama yanıtların bazıları o günün şartları için belki biraz duyarsızdı. Ret cevapları çok kısaydı. Çoğu neredeyse alaycıydı. 9 Aralık 1943'te, Seçim Günü'nden kısa bir süre sonra, Whit Burnett, Harold Ober'ı, sözgelimi, Salinger'ın son gönderdiği yazının "tam olarak [kendi] onayını almadığını" söyleyerek bilgilendirdi. Burnett, kısa bir süre sonra "Curtis'e Odunlukta Ne Oldu?"yu ("What Got Into Curtis in the Woodshed") geri çevirdiğinde bariz şekilde alaycıydı. "Aptal bir çocuk balığa çıkarılmış," yazıyordu, "ben burada bir şey göremiyorum."[2]

Neredeyse retlerin hemen hepsi Salinger'dan bir roman talep etmekteydi: "Zamanın bunu dergide yayınlamaya çok uygun olmadığını düşünüyorum. Kitap uzunluğunda bir projeye açığım" ya da "Salinger'ın bu yeni çalışmasını görmemize izin verdiğiniz için teşekkür ederiz, ama... hâlâ ondan daha uzun bir şeyler görmeyi umuyorum."[3] Başka biriyse "Salinger'ın bu eserini çok sevdim ama ona çok benzer bir başkasını zaten almıştım... Ve şimdi ondan bir roman bekliyorum" diyordu.[4]

Adil olmak gerekirse, Burnett önce iş adamı sonra akıl hocasıydı. Beş yıllık dostlukları süresince, Salinger yalnızca iki öyküyle dergiye katkıda bulunmuştu, Burnett ona hiçbir şey borçlu değildi. Burnett'ın retlerinin hak-

lılığını yargılamak güçtü çünkü 1943-44 kışında, Curtis hakkındaki ilginç adlı öykü de dahil olmak üzere, Burnett tarafından reddedilen beş öykünün hepsi şimdi kayıptı.

Salinger, bu düş kırıklıkları içinde, o güne kadarki en büyük profesyonel zaferini kazanmayı başardı. Ocak ayının ikinci haftasında, Dorothy Olding ona, üç kısa öyküsünü *Saturday Evening Post*'a sattığı bilgisini verdi. Derginin editörü Stuart Rose, "Bir Erin Ölümü" ("Death of a Dogface"), "Gök Gürlediği Zaman Beni Uyandır" ve "Son İznin Son Günü" öykülerini tatmin edici bir bedel ödeyerek almıştı. Salinger, mutlu ve kesinlikle rahatlamış olarak hızla Burnett'ı bilgilendirdi. Mahcup bir hâlde kısa süre sonra yurt dışına gideceğini de editöre hatırlatan Salinger, *Post* satışlarının haberini neredeyse çılgınca bir coşkuyla vermişti. "Tanrım," diye haykırdı, "milyonlarca insan onları okuyacak. Düşünebiliyor musun?"[5]

Salinger satışlarla hıncını aldığını düşünüp böbürlenmekte miydi yoksa aşırı bir heyecana mı kapılmıştı, bu farklı şekilde yorumlanabilir. Her iki durumda da, Jerry'nin yeni müşteri haberini aldıktan sonra, elinde olmadan Burnett'ın içi burkulacaktı. *Story* bir dolu ret notu gönderdikten sonra, *Post* yalnızca bir değil üç Salinger parçasını, *Story* tarafından her parça için ödenen 25 dolardan daha fazlasını ödeyerek almıştı. Üstelik, artık *Post*'a ait olan öykülerden birinin, Burnett'ın sahip olmak istediği romanın kahramanı Holden Caulfield hakkında olması durumu daha da kötüleştiriyordu.

Salinger'ın, mesleki yeri gerçekte *Story* ile *Post* arasında bir yerlerdeydi. Burnett'a gönderdiği kendinden emin nottan sonra, benzer bir mesajı da, *The New Yorker*'ın öykü editörü Gus Lobrano'nun vekilliğini yapan Wolcott Gibbs'e de gönderdi. Salinger, *Post* zaferleriyle övündükten ve dergiye öykü kavramını genişletmesini önerdikten sonra, Gibbs'e ajansının "Elaine"i onaylanmak üzere gönderdiği bilgisini verdi. Öykü tek bir şartla çıkacaktı. Hiçbir şekilde üzerinde kalem oynatılmayacaktı. Eğer *The New Yorker* "Elaine"'i yayınlamak istiyorsa onu eksiksiz kullanmak zorundaydı. Tek bir kelime dahi değiştirilmeyecek, düzeltilmeyecek ve çıkarılmayacaktı.[6]

Salinger bağışlayıcı olduğunu düşünüyordu ama Gibbs mesajı küstah buldu. Salinger *The New Yorker*'ın 1941'de "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"yı geri çevirmesine hâlâ öfkeliydi. Dergi hakaretin dozunu artırmış ve 1943 yazında onunla irtibata geçerek öyküyü gelecek Noel sayısında yayınlamayı önermişti. Şimdi ise, öykünün çok uzun olduğunu ve bazı kısımların kesilmesi gerektiğini iddia etmekteydiler. Salinger kızmasına karşın değişiklik önerisine teslim oldu.[7] Aralık ayının *The New Yorker*'ı gazete

tezgâhlarında yerini aldığında, içinde "Önemsiz Ayaklanma" yoktu. *Post* başarısıyla yüreklenen ve öyküsü "Elaine"'in kalitesinden emin olan Salinger *The New Yorker*'a eserini basma iznini vermeden önce koşullarını açıkladı. Bu tür talepleri gülünç bulan *The New Yorker*, Salinger'ı yüzsüzlüğü nedeniyle cezalandırmak istedi ve bir hafta sonra Gibbs'in bürosuna gelen "Elaine" hızla reddedildi. Editör William Maxwell haberi Dorothy Olding'e çok kesin bir dille bildirdi: "Şu J.D. Salinger," diye yazıyordu Maxwell, "bizim için pek uygun görünmüyor."[8]

"Elaine" *The New Yorker*'a gönderilirken, Salinger da Avrupa yollarına düşmüştü. 18 Ocak Salı günü İngiltere'ye gidecek olan bir kıta nakliye gemisine, USS George Washington'a bindi. Burada çıkartma hazırlığı için Karşı Haberalma eğitimini tamamlayacaktı. Gemiye binme günü geldiğinde Salinger beklediğinden daha soğukkanlı olduğunu fark etti. New York limanında bu sahneye uygun şekilde demirli olan nakliye gemisi Salinger'a, Babe Gladwaller'ın sessiz vedalaşmasını ailesiyle yaşama fırsatını tanıdı. "Son İznin Son Günü"nde, Babe'in yaptığı gibi, Salinger bir halk uğurlamasının duygu selinden kaçınmak için ailesinin, özellikle annesinin, onu limandan ayrılırken görmeye gelmesini yasaklamıştı. Gemiye uygun adım yürürken aniden annesini gördü. Annesi onunla birlikte seğirtiyor ama görünmemek için sokak lambalarının ardına saklanarak ilerliyordu.[9] Etrafındaki askerler gerginliklerini saklamak için gülüp eğlenirken, Salinger gemiye varır varmaz ranzasına yerleşti.

*

Salinger, annesinin, talimatlarına karşı gelerek gidişini görmeye gelmesine şaşırmamış olmalı. Bu gerçek ayrılık, "İzin"i yazarken öngöremediği duyguların açığa çıkmasına neden olmuştu. Bu duyguları bir askerin son vedasını anlattığı başka bir öyküde dile getirdi. Bu ikinci öyküyü yazmaya belki de hemen gemiye biner binmez başlamıştı. Bu, askere giden bir gencin teyzesiyle ilgili endişelerini anlattığı "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez" ("Once a Week Won't Kill You") adlı kısa bir öyküydü. Bu öyküde, ölmeye giden gençlerin yolcu edilmesi esnasında gösterişli geçit törenlerine, bandolu yürüyüşlere ve şamatalı uğurlamalara yer yoktu. Yazı bunlar yerine Salinger'ın şimdiden özlemeye başladığı ve bir daha göremeyeceğini düşündüğü bir dünyaya duyulan özlemle işlenecekti.

Gemi, 29 Ocak 1944'te Liverpool limanına demir attı ve Salinger işgal altındaki Avrupa'ya çıkmaya hazırlanan Amerikan birliklerindeki on binlerin arasına katıldı. Hemen Londra'ya gitti ve resmi olarak Dördüncü Piyade Tümeni'nin 12. Piyade Alayı'na, Karşı Haberalma görevlisi ve Başçavuş olarak katıldı. Birim, savaşın sonuna kadar Salinger'ın evi oldu.

1944 Şubat'ından sonra, Salinger'ın tüm yazışmaları İngiltere'de bulunduğu süre içerisindeki faaliyetlerinin ayrıntılarını didikleyen askeri sansürden geçti. Mektuplarından, Dördüncü Piyade Karargâhı'nın bulunduğu Devon kenti Tiverton'da bir süre zaman geçirdiğini ve Derbyshire ile Londra'yı ziyaret ederek Karşı Haberalma eğitim kurslarına katıldığını biliyoruz. Çıkartma yaklaştıkça, Fransız kıyı şeridine benzemeleri nedeniyle Müttefik Birlikler tarafından seçilen güney sahilindeki Plymouth ve Dartmouth arasındaki Slapton Sands ile kuzey sahilindeki Woolacombe Bay'de karada ve denizde yapılan arazi tatbikatlarına katıldı.

Tiverton, 1950 öyküsü "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"de betimlediği kente çok benziyordu. Amerikalı görevlilerin akınından önce nüfusu 10,000 olan yerleşim küçük ve sevimliydi. Devon'ın tepeleri arasında kurulmuş olan Tiverton, arazinin eğimleri arasında dolanan dar parke taşlı sokaklarıyla ilginç bir kentti. Salinger boş zamanlarında bu sokaklarda dolaşmayı seviyor, sık sık bir şeyler içmek için bir bara giriyor ya da koro çalışması esnasında bir kiliseye süzülüyordu.

Dördüncü Piyade, Tiverton'ın içindeki ve etrafındaki pek çok binaya yayılmıştı. Tümen Karargâhı kent dışında büyük bir mâlikanenin, Collipriest House'un arazisinde kurulmuştu. Salinger'ın mektuplarını aldığı, görev raporlarını hazırladığı ve "Esmé İçin"deki gibi "saldırı öncesi özel eğitim" kurslarına katıldığı yer işte burasıydı.[10] Bu kurslar Salinger'ı savaş casusluğu; sabotaj ve tahrip; güvenlik derslerinin birliklere nasıl verileceği; esir alınan kentlerin aranması ve işgal altındaki yerlerdeki sivillerin ve düşman birliklerinin sorgulanması konularında bilgilendirdi.

Dalgın bir hâlde tek başına Tiverton sokaklarında gezinen J.D. Salinger, görüntüsüyle, İngiltere'de bulunduğu süre içerisindeki düşünceli ruh hâlini yansıtıyordu. Çıkartma için eğitildiği süre içerisinde yazılarını ve yaşamını yeniden gözden geçirmeye başladı. Burada, gelecekte yalnızca başkalarına değil, karakterlerine de daha nazik ve daha yumuşak davranmak konusunda bir takım bilinçli kararlara vardı.[11]

Ordu onu değiştirmişti. Askere alındıktan sonra gençlik hâlindekinden daha sert ve daha az kibar olmuştu. Özel mektupları, annesinin yüzünü kı-

zartabilecek kabalıklarla doluydu. Ve Salinger içmeye başlamıştı. İngiltere'ye atandığından beri mektuplarında, alkol sorunuyla ilgili imalara da yer vermekteydi. İçkiyle gevşediğinde, alaycılık eğiliminin çok arttığını ve bunun silah arkadaşlarıyla arasında sorunlar yarattığını itiraf ediyordu. İngiltere'de içki içmeyi frenlemeye çalıştı; içtiği zamanlarda ise başkalarını öfkelendirmemek için elinden geleni yaptı.[12]

Kendini savunmasız hissettiği zamanlarda, içgüdüsel olarak hep alaycılığa ve yalnızlığa sığınıyordu. İçinde bulunduğu ortamda, geleceği belirsiz gergin askerlerle bir aradayken bu içgüdü aleyhine çalıştı ve böylelikle dostluk ve hoşgörünün yararlarını öğrendi. Yine de Salinger'ın kendi hakkındaki düşüncelerinin samimi olmadığını düşünmemiz için bir neden yoktur. Salinger, gün içinde üste, savaşla yaşamları yıkılan İngiliz askerler ve sivillerle temas hâlindeydi. Böyle bir ortamda ancak duygudan yoksun bir adam kendi yaşamını ve davranışlarını gözden geçirme gereksinimi duymayabilirdi.

Savaş tepkisiyle ortaya çıkan psikolojik değişiklikler Salinger'ın İngiltere'de yazdığı "Çocuklar Taburu" ("The Children's Echelon") adlı öykünün temelini oluşturdu.[13] Üzerinde ne kadar çalışırsa çalışsın öykünün kalitesinden emin olamadı. İngiltere'deki çalışmalarının çoğu estetik ve yayınlanabilirlik açısından başarısızdı, bu öykü de muhtemelen içlerinde en başarısız olanıydı. Öyküyü, Ring Lardner'ın dizi olarak yazdığı günlük yazıları, "Nefes Alamıyorum"dan ("I Can't Breathe") esinlenerek yazmıştı. Salinger, başta bu biçimi sevmemişti. Bu nedenle bunları yazmaya başladığında, anlatıyı üçüncü şahıs ağzından yapıyordu. Ama bundan da hoşnut kalmadı, öyküye geri döndü ve bu kez tehlikeli biçimde Lardner'ınkine benzeyecek şekilde öyküyü yeniden yazdı. Bittiğinde 26 sayfa ve 6000 kelime uzunluğa erişmiş, Salinger'ın şimdiye kadar yazdığı en uzun öykü olmuştu.

Öykünün günlük bölümleri, dış dünyaya büyümüş görünmeye çalışmaktan bedbin düşen olgunlaşmamış, on sekiz yaşında bir kızın, Bernice Herndon'ın yaşamını izler. Arka fonda savaş yaklaşmaktadır ve Bernice, sözünü ettiği her şey; arkadaşları, ailesi ve savaş hakkındaki düşüncelerini hesaplayarak değiştirmektedir. Ama bu değişiklikler yüzeyseldir. Öykü ilerledikçe, savaşta kocaları ölen arkadaşlarının yazgılarına bağışıklığı olduğuna inanan Bernice, kendini olgun hissetmek için gizlice Royce Dittenhauer adında yakışıklı olmayan bir erle evlenir.

Bernice'in bakış açısındaki gizli durgunluk öykünün en ilginç sahnesinde sergilenir. Central Park'ta dolaşan ve her şeyin ne kadar "güzel" olduğunu söyleyen Bernice, "sevgili" çocukları seyretmek üzere atlıkarıncaya kurulur.

Gözü, atlıkarıncadaki mavi kıyafetli ve bereli küçük bir oğlan çocuğuna takılır. Bu bölüm, daha sonraki *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'daki bir bölümü öylesine çağrıştırır ki ilk bakışta ikisi de neredeyse birbirinin aynı gibi görünür. Aynı konumda olmalarına karşın Bernice Herndon, Holden Caulfield'ın tam tersidir. Kendi sahnesinde çocukların atlıkarıncadan yuvarlanmalarını önceden sezen Holden gerçek değişikliği simgeler; oysa Bernice, çocuk attan düşmek üzereyken neredeyse çığlık atar.[14]

"Çocuklar Taburu" onaylanmak için Burnett'ın önüne geldiğinde Salinger, eserlerine yapılan gelmiş geçmiş en sert eleştiriyle karşılaştı. Burnett öyküyü "aptal kızın aynı tip oğlana aşkı" olarak özetledi ve ekledi: "önemsiz ama kötü değil." *Story*'nin bir başka çalışanı da, bir kızın bu kadar aptal olabileceğine kimsenin inanmayacağını söyledi. Ama en kırıcı olan derginin son kararıydı: "Bu günlerde bu öyküyü yayınlamak kağıt israfından başka bir şey olamaz."[15]

Öykü ancak 1946'dan önce, Salinger'ın çalışmalarıyla hazırlanan ama hiç yayınlanamayan bir derlemenin içine girmek üzere gönderilerek ayakta kalabildi. Ama "Çocuklar Taburu" orada bitmedi. Salinger 1947'de "1941'de Hiç Beli Olmayan Bir Kız"'ı yazmak için cömertçe bu öyküyü kullandı; öykünün bölümlerini yeniden düzenlerken de Bernice Herndon'un dünyaya bakışını yeniden düzenlerken olduğu kadar tutumlu davrandı.

*

D-Day [Normandiya Çıkartması'nın ilk gününün kod adı—ç.n.] için hazırlanılırken, Salinger'ın *Saturday Evening Post* öyküleri gazete tezgâhlarına yerleşmeye başlamıştı. Kopyaların kendine ulaşması haftalar sürmüştü ama eline geçtiğinde gördükleri karşısında şaşkına döndü. İki öykünün adı değişmişti. "Gök Gürlediği Zaman Beni Uyandır" 20 Şubat'ta "İlgili Taraflar" olarak; "Bir Erin Ölümü" ise 15 Nisan'da "Az Haşlanmış Çavuş"("Soft Boiled Sergeant") olarak yayınlanmıştı. Salinger kendini ihanete uğramış ve kullanılmış hissetti ve *Post*'un izin almadan çalışmalarını değiştirmek için yurt dışında olmasından faydalandığını düşündü.

Öykülerinin bulunduğu sayfalara göz atarken yazılarının etrafında gördükleri onu daha da kızdırdı. Parlak renkli reklamlar her taraftan öykülerini sıkıştırmaktaydı. Yankı getireceğini düşündüğü öyküleri, film yıldızı yazıları ve diş macunu reklamları arasında sıkışıp kalmıştı. Salinger çok öfkelendi. Ne kadar para verirlerse versinler, bir daha asla kuşelerle iş yapmamaya yemin etti. "Meteliksiz kalalım ve tanınmayalım" diyerek çekildi.[16]

Post'un tutumu, Salinger'ın *The New Yorker*'a "Elaine"'in tek bir sözcüğünü dahi değiştirmemesi için verdiği talimatı haklı çıkardı ve belki de öykünün reddinden kaynaklanan düş kırıklığının hafiflemesine yardımcı oldu. Ayrıca "Elaine"'in, 14 Nisan'da Whit Burnett'ın eline ulaştığını bildiği için de rahatlamış olmalıydı.[17] Hiç olmazsa Burnett, öyküsünü ona danışmadan asla değiştirmezdi. Bununla birlikte, "Önemsiz Ayaklanma" fiyaskosunda yaşadıkları, editörlere ve onların niyetlerine olan güvensizliğini daha da artırmıştı.

Salinger, *Post* ile yaşadığı sıkıntının, daha sakin ve daha nazik olan yeni davranış biçimini etkilemesine izin vermedi. Burnett'ın sonraları "diğer yazarların cesaretlendirilmesi" olarak tanımlayacağı, *Story* dergisi tarafından düzenlenen kısa öykü yarışmasına 200 dolar bağışladı. Salinger'ın bonkörlüğü karşısında heyecanlanan ve bunu örnek gösteren Burnett dergide, böyle bir katkıda bulunan tek yazarın Salinger olduğuna dikkat çekti.

Aynı cömert ruh Salinger'ın eserlerine de geçti. Uzun süredir öyküleri sıradan anları anlatıyordu; öykülerindeki anlam derinliği sıradan davranışların içinde gizliydi. 1944 geldiğinde, Salinger küçük ve görünüşte önemsiz davranışların yücelttiği karakterler yaratmakta uzmanlaşmıştı. Salinger insanlardaki potansiyel saygınlığı kutlamak amacıyla, o sırada çevresinde rastladığı sadakat, dostluk ve görev gibi sıradan özellikleri ve basit davranışları Babe Gladweller ve Çavuş Burke gibi karakterleri kullanarak yüceltti. Sıradan davranışlardaki yüceliğin tanınması, 1944'te Salinger'ın bilinçli felsefesi oldu ve eserlerine güç verdi.[18]

Salinger, mükemmelliğin insanlarda doğuştan var olduğunu hiçbir zaman iddia etmedi. İlk öykülerinde, karakterlerin bazıları düzelemeyecek kadar günahkârdı. Ama Salinger bu öykülerindeki kahramanlarına kendilerini yüceltme fırsatı vermemişti. Yalnızca orduya katıldıktan sonra, bazı olaylarda onlara bu fırsatı tanıdı. Şimdi de onlara sessizce kahramanlık etme ya da duygulardan yoksun bir şekilde duyarsızca aldatma fırsatı tanıyor ve askeri fon önünde onların ahlaki kişiliklerini sınamaya başlıyordu. Ortaçağa ait ahlaki oyun geleneğine göre, Salinger her iki sonucu da okuruna örnek olarak sundu. Kahraman olan karakter bir ilhamdı, oysa bozuk karakter bir dersti.

"İki Yalnız Adam" ("Two Lonely Man") Bainbridge'e çok benzeyen bir Hava Üssü'nün gülünç betimlemesiyle açılır. İsimsiz bir anlatıcı, geceleri üste cin remisi [bir tür iskambil oyunu—ç.n.] oynayarak birbirlerine dostluk eden iki uyumsuz askerin, Başçavuş Charles Maydee ve Komutan Huggins'in öykülerini nakleder. Anlatıcı, önemsiz görünmekle birlikte okuyu-

cuda huzursuzluk yaratan birtakım ayrıntıları da aktarır. Maydee izne çıktığında San Fransisco'daki evine gider ve burada tek başına zaman geçirmeye başlar. Maydee'nin izinde olduğu süre içerisinde Huggins de kente gelir ama Maydee'ye yalnızca bir kart göndermekle yetinir. Kuşkusuz, dostlarını ziyaret etmekle çok meşguldür ve oyun arkadaşını görmeye zaman ayıramayacaktır. Üsse geri döndüklerinde Huggins ve Maydee yine bir şişe skoçuna remi oynarlar. Skoç şişesinin sahibi olan Huggins oyunu kaybeder ama cezayı ödemez ve şişeyi vermez; bir daha da bu konudan söz edilmez. Öykünün dönüm noktası, Maydee'nin kışkırttığı Huggins yakınlardaki bir otele karısını yerleştirdiğinde gerçekleşir. Maydee arkadaşının karısıyla tanıştırılmak için hiçbir zaman davet edilmez. Havacılık Kara Okulu'na gitmekten vazgeçen Huggins ise artık arkadaşını pek görmemektedir. Kağıt oyunları artık oynanmaz olur ve Maydee kendini yeniden yalnız ve mutsuz hisseder. Bir gece Maydee, üsteki okulda kitap okurken Huggins gelir. Çılgın gibidir ve saçmalamaktadır. Karısıyla aralarında bir olay meydana gelmiştir. Bir pilotla ilişki yaşamakta olan karısı Huggins'ten boşanmak istemektedir. Arkadaşının evliliğini tamir etmenin bir yolunu bulan Maydee, Huggins'in güvenini yeniden kazanacak ama bunu becerebilmek için Huggins'in karısıyla bir buçuk hafta süresince buluşmak zorunda kalacaktır. Bu süre, bilindiği gibi, bir şişe skoçu içip bitirmek için gereken zamandır. Öykü biterken, çok sarhoş bir hâlde barakalara giren Maydee, anlatıcıya yurt dışına gönderilmeyi talep ettiğini açıklar. Nedeni sorulduğunda ise, umutsuzca artık Huggins'i görmeye dayanamadığını söyler.[19] Tabii ki Huggins arkadaşı tarafından kandırılmıştır. Geçmişe dönülüp bakıldığında öykünün kanıtlarla dolu olduğu görülür ancak önemsiz görünen ve sadece marjinal bir şekilde rahatsız edici olan ayrıntılar yine yanıtsız ve açıklamasız kalır. Huggins'in karısına âşık olan bir pilot yoktur. Tek suçlu Maydee'dir. Dostluklarını devam ettirebilmek için Huggins'in karısından ayrılmasına ve hatta daha kötüsüne neden olmuş, pilot rolü yaparak Huggins'in karısıyla ilişki kurmuştur.

İlk bakışta, Salinger her iki adamı da hataları nedeniyle cezalandırıyor gibi görünür. Huggins'i bencilliği, Maydee'yi ihaneti nedeniyle. Yine de öykünün sonunda, her iki adam da baştakinden daha kötü bir durumda değildir. Huggins hâlâ aptaldır ve sağlam ayakkabı olmayan karısı tarafından boynuzlanmaktadır. Maydee hâlâ bir alçaktır ve gerçek dostluğun bahşedebileceği derslerden hiçbir şey öğrenmemiştir. Her ikisi de sonda da başta oldukları kadar yalnızdır. Ve bu, günahlarının sonucudur. Oysa her iki adama

da aralarında oluşturdukları bağ yoluyla sevgilerini geliştirme fırsatı bahşedilmiştir. Çöküşleri ise atmayı reddettikleri şu küçük adımlarla başlamıştır: Bir sözün tutulması, samimi bir davet, bir dosta ziyaret. Kısacası Maydee ve Huggins doğruyu yapmayı reddetmişlerdir. "İki Yalnız Adam"da Salinger, onların yok oluşlarına neden olacak ihaneti besleyen bu küçük ihmallere dikkat çeker. Maydee ve Huggins "sıradan kahraman" değildirler ama bu doğalarında olmadığı için değil, olmamayı seçtikleri içindir. Kahramanlık fırsatı ortaya çıktığında, egolarına boyun eğmişler ve bu fırsatın ellerinden kayıp gitmesine seyirci kalmışlardır.

*

28 Nisan sabahı, Slapton Sands'de, D-Day çıkarmasının provası için yapılan "Kaplan Operasyonu" ("Operation Tiger") adlı manevra esnasında bir felaket meydana geldi. Salinger kendini, derhal sahile saldırmak üzere, Lyme Bay'de bir deniz konvoyunda sıkışmış hâlde, sırasını beklerken buldu. Operasyonun komutanları, birlikleri top ateşinin öfkesine alıştırmak için gemilerden gerçek bombaların atılmasına ve askerlerin gerçek mermilerle donatılmasına karar vermişlerdi.

Manevra, küçük filoya hücum etmeye çalışan dokuz Alman hücum botunun dikkatini çekmişti. Yakıt yüklü ve tıkış tıkış birliklerle savunmasız kalan gemiler bir kez isabet aldıklarında ateş toplarına dönüşüyorlardı. Tatbikat katliamla sonuçlandı ve 749 asker yaşamını kaybetti; cesetleri ya kanaldan toplandı ya da denize sürüklendi.*

Ordu hızla olayı örtbas etmeye çalıştı ve herkese gizlilik yemini ettirdi. Salinger bu olaydan hiç söz etmedi ancak D-Day çıkarmasıyla ilgili herkesin bu tatbikatta yer almak üzere görevlendirilmesi nedeniyle onun da o sırada orada olduğunu biliyoruz. Hiçbir istisna yapılmamıştı.[20]

Salinger, kendi gizlilik yemini dışında diğer askerlerin sessizliğini sağlamakla da görevliydi. Slapton Sands'deki felaket, Karşı Haberalma Birliği ajanlarının asıl amaçlarına, dost Amerikan birliklerine bekçilik etme görevine geri dönmelerini sağladı. 28 Nisan sabahı, Karşı Haberalma Birliği ajanları Kaplan Operasyonu yaralılarının bulunduğu hastanelere dağıldılar ve yaralı birliklerle hastane personeli arasındaki konuşmaların yasaklandı-

* Slapton Sands'deki olaylardan kimse sorumlu tutulmasa da görevli amiral kendini öldürdü. Bazıları sorumluluğun küçük filoyu koruyamayan İngiliz Sahil Komutanlığı'na ve kumandanı William Douglas'a ait olduğunu öne sürdüler.

ğını bildirdiler. Doktorlar ve hemşireler istenilen sessizlikte hayat kurtarmaya çalışırlarken, Karşı Haberalma Birliği ajanları da arka planda havaya kalkmış süngülü silahlarıyla tehditkâr bir tavırla bekliyorlardı.[21]

Bu, Salinger'ın benimsediği dayanışma duygularına ters düşen korkunç bir durumdu ve D-Day'e kadar sürecekti. Yalnızca birkaç hafta sonra gerçekleşecek olan saldırının yakınlığı, bütün görevli birliklerin Güney Devon kıyısındaki muharebe yükleme hazırlığı yapılan kamufle edilmiş alanlarda toplanmasına yol açmıştı. Dış dünyayla iletişimleri kesilmiş olan birlikler, en ufak bir ihanet belirtisini rapor etmekten sorumlu olan Karşı Haberalma Birliği üyeleri tarafından yakın koruma altında tutulmaktaydılar.[22]

*

Eylül 1940'ın ilk haftasından sonra, Whit Burnett, Salinger'ı sonunda *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a dönüşecek olan romanını yazması için zorlamaya başladı. Salinger'ın tepkisi ani ve güven vericiydi; romanı orduda bulunduğu süre içerisinde yazacaktı. Burnett, Salinger'ın askerlik görevine başladığından beri çalışmasını tamamlaması için giderek artan bir sabırsızlık gösteriyor, en azından gözle görülür bir ilerleme kaydetmesini istiyordu. Tüm 1943 yılı boyunca ve 1944 başında hiç bıkmadan telkinlerine devam etti. Salinger'ı zorlamadığı zamanlarda ise Ober Associates'in, müşterisini harekete geçirmesi için kulis yaptı.

Salinger, Burnett'a projeyi koruması için bol bol neden gösteriyor ve bazı mektuplarında, Story Press ile romanın bir anlamda birbirleriyle nişanlı olduklarını belirtiyordu. Ayrıca kitabı Burnett için yazdığını iddia ediyor ve kitabın yazarına olduğu kadar *Story*'ye de ait olacağı garantisini veriyordu. Bu arada *Story*, parasal gücünün yetmeyeceği kitapların baskıları için daha varlıklı olan Lippincott Press'le ortaklığa girişmişti. Anlaşma iki şirket için de çok uygundu. Yaratıcı ve tanınmış yazarlarla bağlantısı nedeniyle *Story* yetenek, Lippincott da sermaye sağlayacaktı. Burnett, Lippincott'un desteğiyle Story'nin zenginlik ve ününü yaygınlaştıracak bir "çok satan" yaratacak yazar arayışına girdi. Bu romanı Salinger'ın yazabileceğine inanıyordu.

Burnett'ın yine de kaygılı olmak için bir nedeni vardı. Salinger, uzun parçalar yazarken huzursuz olan bir kısa öykü yazarıydı. On iki sayfalık öyküler yazmaya alışkın biri olarak, yirmi beş sayfadan uzun olan "Çocuklar Taburu"nu yazarken zorlanmış ve hatta öykünün başarısızlığından da bu uzunluğu sorumlu tutmuştu.[23]

Salinger'ın roman yazma vaadi, bu eğilimin bilincinde olan Burnett'ı, endişelendirmekteydi. Salinger hiçbir kesin söz vermemişti. Uzunlukla baş edebilmek için romanı parçalar hâlinde, bir kitapta birleştirilebilecek bir dizi kısa öykü olarak yapılandırmayı seçmişti. 1944 yılının Mart ayı geldiğinde bu şekilde yazılmış altı bölüm tamamlamıştı ve Burnett henüz bunların hiçbirini görmemişti. Her iki biçimde de sunulabilecek malzemeye sahip olan Salinger, artık romanı tamamlamakla, bölümlerini kısa öyküler hâlinde yayınlamak arasında kararsız kalıyordu. D-Day'in yaklaşması ve Salinger'ın endişesinin giderek artması Burnett'ı öykülerin tek tek yayınlanmasını önlemek ve kitap projesini korumak için bir çare aramaya yöneltti.

14 Nisan'da Burnett, Salinger'a kısa öykülerini antoloji olarak yayınlama önerisi getirdi. Kitabın, Salinger'ın ilk öyküsü olan "Gençler"in adını taşımasını ve üç bölümden oluşmasını önerdi. "İlk üçte-bir savaş arifesindeki gençlerle, ikinci üçte-bir ise ordu üzerine öykülerle ilgili olacak ve daha sonra bir iki öykü de savaşın bitişi hakkında olacaktır."[24] "Bir iki öykü" terimi özellikle belirsiz bırakılmıştı ve Burnett'ın, Salinger'ın daha önce yazıp muhtemelen o zamana kadar yayınlamış olduğu parçaları içerme isteğini göstermekteydi. Bu, Holden'ın anlatıcı olduğu yazıları kolayca dışarıda bırakacaktı. Bu seçeneği sunan Burnett, Salinger'ı, seçkinin başarısız olması durumunda yazarın meslek hayatının mahvolabileceği konusunda uyardı. Ama kişisel düşüncesini de net bir şekilde açıkladı: "Öte yandan, eğer başarı kazanırsa," dedi isteksizce "romanın bitene kadar olan boşluğu dolduracaktır."[25]

Salinger'ın yanıtı çok temkinliydi. Kısa öykü antolojisi fikrinin kendini korkuttuğunu söyledi. Çalışmalarının kalitesi konusunda iddiasız olduğunu ve projenin başarısız olması hakkındaki imaların da farkında olduğunu açıkladı. Pek tanınmamaktaydı ve ilk kitabının başarısız olma riski profesyonel açıdan intiharı olabilirdi. Ama yine de öneriyi reddetmedi. Ve seçkide yer alacak sekiz öyküyü seçti.* Burnett antoloji yayınlamayı önerdiğinde ona çok net olmayan mesajlar yollamıştı belki, ama Salinger da aynı şekilde kararsızdı. Salinger'ın Holden Caulfield romanı hakkındaki düşünceleri ise daha kesindi. Burnett'ı, kitap çalışmasını kestiğini söyleyerek uyardı ama yazdığı altı Holden Caulfield öyküsünün kendi tasarrufunda olduğunu be-

*Salinger'ın en iyiler olarak sıraladığı sekiz öyküsü şunlardır: "Gençler", "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi", "Elaine", "Son İznin Son Günü", "Bir Erin Ölümü" (Post'da "Az Haşlanmış Çavuş"), "Gök Gürlediği Zaman Beni Uyandır" (Post'da "İlgili Taraflar"), "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez" ve 'Bitsy'. Parantezli Post başlıkları Salinger'a aittir.

lirterek ajansının onlardan hiçbirine sahip olmadığı konusunda güvence verdi ve "Onlara ihtiyacım var" dedi.[26]

Nisan 1944'te sahibi olduğu altı Holden Caulfield öyküsü (ya da -Salinger'ın ruh hâline göre- bölümü) arasında "Ben Deliyim" ("I'm Crazy") öyküsü de vardı. Bu parçanın geçmişi özellikle ilginçtir. Salinger onu 1944'te Burnett'ın yeni önerisi "Gençler" antolojisi için verdiği sözün doğruluğunu ölçmek için kullanacaktı. Sonraki yıl öyküyü *Collier's* dergisine gönderdi ve öykü derginin Aralık 1945 sayısında yayınlandı. Ama öykü sonunda, ilk amaçlandığı gibi, Holden'ın Mr. Spencer'ı ziyaret ettiği ve Özel Pency Hazırlık Okulu'nu bıraktığı bölümler olarak *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'ın içine dahil oldu. "Ben Deliyim"'in büyük kısmı *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*"da çok küçük değişikliklerle yer aldığı için olay örgüsü okurlara çok tanıdık gelir. Ancak, öykü, romanın yayınlanmasından altı yıl önce yazılmıştır ve kitabın gelişimi için çok etkileyici karşıtlıklar ve içgörüler sunmaktadır. Ayrıca bu öykü Holden'ın ilk öyküsü "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma" ile son tanıklığı *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar* arasında bir yerlerde durması nedeniyle her ikisinden öğeler taşımasıyla ve selefi "Son İznin Son Günü"ndeki düğüm noktasını anımsatmasıyla tanınmalıdır.

"Madison"'da Salinger, Holden'ın öyküsünü anlatmak için uzak bir üçüncü şahıs anlatıcı kullanmıştır. Oysa "Ben Deliyim" Holden Caulfield'ın ağzından birinci şahıs anlatısıdır ve Salinger'ın ilk çalışmasından daha samimidir. Ama öykü bir bilinç akışı içerisinde nakledilmez ve Holden'ın "Ben Deliyim"'deki sesi *Çavdar*'dakiyle aynı olmayacaktır. "Madison"'ın utangaç değişiminden daha samimi olsa da, bütünüyle içten değildir. "Ben Deliyim"'in anlatımı *Çavdar*'dakinden daha planlı ve daha kesindir. Hatta bazı yerlerde daha kusursuz ve daha şiirseldir.

Biçimsel farklılıkları bir yana, "Ben Deliyim" ile *Çavdar Tarlasında Çocuklar* arasındaki en önemli fark sonlarındadır. *Çavdar*'da düğüm noktasına Central Park'taki atlıkarıncada ulaşılırken "Ben Deliyim"de doruğa, Babe Gladwaller öyküsündeki gibi Holden'ın küçük kız kardeşinin yatağının başucunda ulaşılır. Annesi ve babasının verdikleri cezaya razı olan –*Çavdar*'da hiç karşılaşmadığımız bir olay– Holden, kız kardeşleri uyurken usulca odalarına süzülür. Orada, kısa bir süre için Phoebe'nin başucunda duraksar. Oysa Holden'ın dikkatini çekerek aydınlanmasının kaynağını oluşturacak kişi öyküde bir kez görünen öteki kız kardeş Viola olacaktır. Viola beşiğinde Donald Duck oyuncağıyla uyumaktadır. Son zamanlarda kokteyl zeytinlerine ("zennitlerim" der onlara) karşı tuhaf bir ilgi geliştirmiştir ve Holden

da ona biraz zeytin getirmiştir. Onları Viola'nın beşiğinin parmaklığına sıralar. "Biri yere düştü," diye anlatır bize ve devam eder; "onu yerden aldım, baktım tozlanmış, ceketimin cebine koydum. Sonra da odadan çıktım."[27] Bu sıradan ve önemsiz öğeler taşıyan küçücük bir davranıştır ama aynı zamanda simgesel olarak şöyle yorumlanabilir: Holden'ın tozlanmış zeytini saklaması küçük kız kardeşinin saflığını koruma arzusunu simgeler, Viola'nın masumiyeti için minnetini gösterir. Bu, kendi haklarından vazgeçerken kazanmış olduğu bir minnet duygusudur. Odasına dönen Holden uzlaşmak için okurla konuşur. Öyküyü, sonraki romanda olmayan kesin bir ifadeyle sonlandırır ve "Herkesin haklı, kendimin haksız olduğunu biliyordum" diyerek çekilir.

Salinger'ın Caulfield öykülerinden dördüncüsü olan "Ben Deliyim", ilk kez "Son İznin Son Günü"nde ele alınmış olan temaları yorumlar. "Ben Deliyim", "İzin"in ve Babe'in güzellik karşısında duyduğu minnetin ötesine geçer. Holden'ın yaşadıklarına ek olarak Babe'in kız kardeşiyle arasında "İzin"de olmayan, neredeyse ruhsal bir beraberlik vardır. Bu sahnede Babe, okurun ikna edilmeye ihtiyacı varmış gibi, Mattie ile bağlantısının nedenlerini ayrıntılı olarak açıklar. "Ben Deliyim"de hiç açıklama yoktur çünkü buna ihtiyaç yoktur. Okurlar Holden ve Viola arasındaki bağlantıyı, iknaya ihtiyaç duymadan, içgüdüsel olarak hissederler. Burada Salinger, karakterlerini okurla doğrudan bağlantılayan bir yetenek sergiler ki bu da *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'ın başarısı için çok önemlidir.

"Ben Deliyim" yumuşaktır, özgündür ve hatta duyarlı bir sona bile sahiptir ama *Çavdar*'ın, romanı çok etkili kılan ruhsal gücünden yoksundur. Holden'ın, Viola'nın beşiğinin kenarında güzelliği onaylaması yumuşak olmasına karşın şiddetlidir; ama yeterince açığa vurulmaz. Holden'ı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'daki Phoebe ve Allie'ye bağlayacak ve Salinger'ın gelecekteki karakterlerinin pek çoğunu birleştirecek olan bağ daha tam olarak olgunlaşmamıştır. Bunun gerçekleşmesi yazarın ruhsal dönüşümünü ve kendini açığa vurmasını gerektirir.

5

Cehennem

Kaplan! Kaplan! Işıl ışıl yanan,
Gecenin ormanlarında;
Hangi ölümsüz el ve göz,
Kurabilirdi senin o heybetli simetrini?

Yıldızlar mızraklarını aşağı fırlattıklarında,
Ve gözyaşlarıyla gökyüzünü suladıklarında,
Gülümsedi mi eserine bakıp da?
O, Kuzu'yu yaratan mı yarattı seni?

William Blake, *Kaplan*

6 Haziran 1944 Salı günü, Salinger'ın hayatında bir dönüm noktasıydı. D-Day'in ve getirdiği savaşla dolu on bir ayın etkisini ne kadar abartsak azdır. Savaş korkuları, acıları ve dersleriyle Salinger'ın kişiliğinin her safhasını derinden etkileyecek ve yazılarında yankılanacaktı. Salinger sıklıkla Normandiya Çıkarması'ndan söz edecek ama ayrıntılara girmeyecekti. Kızı daha sonraları "Sanki imalarını ve söylenmeyenleri anlıyordum" diye anacaktı onu.[1] Bu "söylenmeyenler" unsuru araştırmacıları yıllarca engelledi. Salinger'ın olayları anlatmaya olan isteksizliği, onun savaş zamanı -herhangi bir zamanda onu bilinmeyen yerlere çekebilecek olan- haberalma görevlerinin gizemli doğasıyla karıştı ve biyograficileri savaş yıllarını klinik açıdan incelemeye, kişisel olmayan istatistikleri ve yer isimlerini daha ciddi anlamda dökümanlanmış dönemlere girmeden alıntılamaya kışkırttı. Salinger'ın ilk ağızdan bilgileri olmasa bile, onun yaşadıklarını paylaşanların tanıklığından yararlanmak, bunları uygun olmadıkları gerekçesiyle elemekten iyidir.

1944 Mayıs'ının sonuna doğru Müttefikler insanlık tarihinde benzeri olmayan bir hücum gücü topladılar ve bu gücü üç gruba ayırarak planlanan karaya çıkış noktalarına göre her birini birer harfle tanımladılar. Salinger'ın Dördüncü Piyade Birliği, Özel Görev Kuvveti U (Utah Plajı) olarak adlandırıldı. Bu birlik 8., 12. ve 22. olmak üzere üç piyade alayından oluşuyordu. Bunlar daha sonra D-Day'de 359. ve 70. Tank Taburu'yla birleşecekti. Bu

birimler, Kanal'ı geçmek ve dalga dalga sahile hücum etmek üzere kendi içlerinde de 12 konvoya bölünmüşlerdi.

Salinger günlerini, muhtemelen Devon'daki Brixham Limanı'nda demir atmış olan yük gemisinde hapsolmuş bir hâlde Normandiya'ya gitmeyi bekleyerek geçiriyordu. Gemide, saçları tamamiyle traşlıydı. Her yeni gün ayrılık zamanının çok yakın olduğu söylentileriyle çalkalanıyordu. Oysa suya inme koşullarının kötüleşmesiyle bunlar söylentiden öteye geçemiyordu. Elden geleceği ümit etmekten başka pek bir şeyin gelmediği bekleyiş tam bir işkenceydi. Nihayet 5 Haziran gecesi, askerlere biftek (belki de askerlerin özkaynaklarını yapılandırma belirtisiydi bu) verildikten sonra Salinger'ın gemisi limandan süzülerek çıktı ve Fransa sahillerine doğru yol almaya başladı. Kaplan Operasyonu'nun henüz taze olan anılarını taşımakta olan Dördüncü'nün askerleri, limandan ayrıldıkları ilk andan beri, kanalın öte yanında onları nelerin beklediği dehşeti içinde saldırı korkusuyla yaşıyorlardı. Nakliye gemisinin motorları Normandiya sahilinin 12 mil açığında sustu ve içindeki şimdi artık uzaktaki topçu ateşinin gürültüsünü duymaya başlayan birlikler endişeyle gün doğumunu ve savaş çağrısını beklemeye başladılar.

Emir geldiğinde, Salinger otuz başka askerle birlikte bir çıkarma aracına tıkıştırıldı. Şiddetli dalgaların savurduğu sahnenin içinde adeta cüceleşmişlerdi. Etraflarında, dev savaş gemileri sabah göğünü aydınlatan silahlar patlatıyor ve gök gürültüleriyle havayı tüketiyorlardı. Araçları yavaş yavaş ilerlediğinde, askerler kumlara çarptıkça havaya moloz sağanakları saçan topçu ateşini görmeye başladılar. Araç titreyerek yavaşça durdu ve hücum işareti vermek üzere havaya bir duman perdesi yayıldı. Bazıları fısıldayarak dua etti. Bazıları ağladı. Ama çoğu sessizdi. Aniden, botun iniş rampası, kıyıya çarpan dalgaların içine gürültüyle açıldı ve içindekiler suya atlayarak doğruca kumsala yöneldi.

Salinger, Dördüncü Karşı Haberalma Çıkarma Birliği'nin bir parçası olarak Utah Plajı'na sabah 6:30'da ilk dalgayla çıkmış olmalıydı. Ancak bir görgü tanığı raporuna göre on dakika sonraki ikinci dalgayla inmişti.[2] Bu şanslı bir zamanlamaydı. İnişlerini, güneye doğru 2000 yard uzağa atan kanal akıntıları Salinger'ı en sert Alman karşı hücumundan korumuş oldu. Ayrıca bu bölümde mayın daha azdı. Mühendisler bulabildiklerini hızla ayıkladılar. Normandiya Çıkarması'nın ilk saatinde Salinger 12. Piyade Alayı'yla birleşmek üzere batıya iç kısımlara doğru koruma altında bir geçitte ilerlemeye başlamıştı.

12. Piyade Alayı o kadar şanslı değildi. Beş saat sonra inmelerine rağmen, Salinger'ın karşılaşmadığı engellerle karşılaşıyorlardı. Hemen kumsalın ar-

kasında, Almanlar iki mil genişliğindeki bataklık bir araziye su bastırmışlar ve tek açık geçitte ateş güçlerini yoğunlaştırmışlardı. 12.'dekiler, düşman silahlarının sürekli tehdidi altında geçidi terk etmeye ve bel yüksekliğindeki drenajın içinden yürümeye zorlandılar. Askerler, bazı noktalarda aniden çöken zeminle birlikte kendilerini sular altında buldular. 12. Alay'dakiler sular altındaki bataklığı üç saatte geçtiler. Hiçbiri yaşadıkları bu dehşeti hayatlarının sonuna kadar unutmadı.[3] İşgal edilmiş topraklarda beş mil boyunca ilerleyen birlik, gün bitimine doğru Beuzeville-au-Plain köyünde durmak zorunda kaldı.* Orada, o zamana kadar bilinmeyen ve eğitimde göz ardı edilen bir engelle, Normandiya çalılıklarıyla karşılaşmışlardı. Fransızlar tarafından *bocage* (koruluk) denilen bu aşılması imkânsız bitki örtüsü, tümendekileri köydeki Almanlara karşı körleştiriyordu. Görünmeyen bir düşmanla çarpışmak yerine çalıların kenarını kazmaya karar veren askerler burada ateş yakmaya, sigara içmeye ve konuşmaya korktukları uzun ve uykusuz bir gece geçirdiler. 12.'dekiler için "en uzun gün" henüz bitmemişti. Sonraki 11 ay süresince Salinger'ın da içinde yaşayacağı canlı bir cehenneme henüz adım atmışlardı. Bir şekilde (ve bunu daha ilk geceden anlamış olmalıydı), ruhu zarar görmeden hayatta kalabilme gücünü bulmak zorunda kalacaktı.

Sonraki yıllarda, J.D. Salinger sahip olduğu en değerli eşyaları arasında, beş savaş yıldızıyla Başkanlık Birliği Cesaret Nişanı'nı yerleştirdiği küçük bir kutuyu da sayacaktı.[4] Haberalma ajanı olmasına karşın, savaş alanında bölüklerin ve takımların eylemlerinden ve güvenliğinden sorumlu lider olmak zorunda kalmıştı. Silah arkadaşlarının hayatları onun vereceği emirlere bağlıydı. Salinger bu sorumluluğu sağlam bir görev duygusuyla yerine getirdi.

Saldırı için sabırsızlanan pek çok askerin aksine Salinger savaş hakkında toy düşünceler beslemekten uzaktı. "Az Haşlanmış Çavuş" ve "Son İznin Son Günü" gibi öykülerinden başlayarak sahte savaş idealizmine duyduğu tiksintiyi ifade etmiş ve savaşın lanetli ve utanç verici bir olay olduğunu açıklamaya çalışmıştı. Mantıkla ya da savaşı yaşamış olan kişilerle doğrudan temasla savaşın çirkinliğini ne kadar kavramış olursa olsun, kendisini bekleyenlere tam anlamıyla hazırlanabilmesi olanaksızdı.

7 Haziran günü şafak vaktinde, 12. Alay'ın askerleri Beuzeville-au-Plain'in hemen batısında bir noktada Almanların kümelenmiş olduklarını farkettiler. Bu kez çalılıklar yüzünden olmasa da bu alan ilerlemelerini engelliyordu ve bunu halletmek zorundaydılar. Sabah saat 6'da Alman kuv-

*D-Day'de Utah Plajı'nda fırtına gibi esen tümenlerin içinde, hiçbiri düşman topraklarının içine 12. Piyade Birliği kadar sızamadı.

vetleriyle çarpıştılar; saldırıyla şaşkına dönen Almanlar sonunda yerlerini terk etti ve Alay geri çekilen Almanların peşinden kuzeye doğru ilerlemeye başladı.

Salinger ve bölüğüne savaşarak kuzeye doğru ilerlemek ve liman şehri Cherbourg'u almak görevi verilmişti. Limanın kontrolü ele geçmeden, Müttefik saldırısını destekleyecek miktarda insan ve malzeme akışı sağlanması olanaksızdı. Cherbourg alınmazsa bütün operasyon çökme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı. Yine de 12.'nin esas görevini yerine getirebilmesi için çok daha uzun bir süre gerekecekti. D-Day'de 5 mil içeri doğru ilerledikten bir süre sonra kat ettikleri mesafeyi mil olarak değil, yard olarak ölçeceklerinden habersiz bir şekilde hızla ilerlemeye devam ettiler.

Dördüncü Piyade Tümeni'nin üç alayı (4., 8. ve 22.) düşmanı Cotentin Yarımadası'nın kabaca 8000 yard içinden geçen bir hat boyunca kovaladılar. Almanlar bu hat üzerinde sıra sıra topçu bataryaları yerleştirmişlerdi. Burada durakladılar ve yüzlerini avcılarına çevirdiler. 12. Alay'dakiler kendilerini aniden Emondeville köyündeki düşman mukavemet noktasıyla Azeville kalesinin topları arasında korkunç bir pozisyonda buldu.[5] Bu pozisyonda sıkışarak manevra yapacak yeri kalmayan alay ilk kez gerçek çarpışmanın ne olduğunu anlayacaktı.

Emondeville'den açılan havan topu ateşi ve Azeville'in ağır topları altında, 12. Alay iki gün iki gece savaştı. Durumlarının ciddiyetini fark eden tümen komutanları çevredeki tüm alaylardan Azzeville Kalesi'ne odaklanmalarını ve 12.'nin cenahını rahatlatmalarını emretti. Böylece ağır bombardıman altında sıkışıp kalan alay sayıca kendilerinin iki katı olan Emondeville'e konsantre olabilecekti. Sonuçta Almanlar'a, yalnızca birkaç metre kazanabilmek için korkunç bir bedel ödeyerek hücum etmiş oldular. Ölü ve yaralıları toplamaya çabaladıktan sonra yeniden saldırdılar ve küçücük bir toprak parçası için daha da fazla can kaybı verdiler. 12. Alay'dakiler, o gün Almanlar sessizce geri çekilip de Emondeville alınana kadar kendilerini tekrar tekrar düşmanın önüne attılar.[6] Saldırı nihayet bittiğinde, katliamın boyutu ortaya çıktı. 12. Alay, tüm nüfusu yüzden az bir köyü almak için her on adamından birini kurban vermiş ve üç yüz adamını kaybetmişti. Salinger'ın çatışma esnasında tam olarak bulunduğu yer belirsizdir ama bu olay silah arkadaşlarının ruhlarını dağlamıştır.

Alay, D-Day'deki başlangıç hedefleri olan Montebourg'un kuzeydoğusuna ancak 11 Haziran'da ulaşabildi. Emondeville başarısıyla güçlenen 12. şaşılacak bir hızla ilerlemekteydi. Sonunda gereğinden hızlı ilerledikleri anlaşıldı. Şimdi tümenin bir mil önünde ve onlardan kopma tehlikesiyle karşı karşıyaydılar. Montebourg'u gördüklerinde, 8. Alay onlara yetişene kadar

geri çekilmeleri emredildi. Onlar geri çekilirken, kısa bir süre önce toplarını terk etmiş olan Almanlar yeniden toplanarak kasabanın çevresine, onların az önce bıraktıkları yerlere yerleştiler.[7] Bugüne kadar Montebourg'u işgal eden Alman askerlerin sayısının iki yüzden az olduğu söylendi. Bu sayı, ona saldıran gücün ancak küçücük bir bölümüdür ama Almanlar üstün pozisyonları nedeniyle 12. ve 8. Alayları bir haftadan uzun bir süre boyunca yanlarına yaklaştırmadılar. Nihayet tümen, ön safta 12.'nin askerleri olmak üzere, sekiz gün öncesinde işgal edip ellerinde tutmayı planladıkları topraklara ilerleyerek 19 Haziran gecesi kasabayı geri aldı.

Çavuş Salinger, 12 Haziran'da Whit Burnett'a yaşadığı şoku hissettiren üç satır karaladığı bir kartpostal gönderdi. Salinger, editöre iyi olduğunu söyledikten sonra, mevcut şartlar altında "kitaba devam edebilmek için çok meşgul olduğunu" yazıyordu.[8] Kötü bir el yazısıyla yazılmış olan notun çoğu çözülemedi. D-Day'den sadece altı gün sonra yazılmış olan not, yaşadıklarının etkisinden hâlâ kurtulamamış olan Salinger'ın mektubu yazdığı sıradaki telaşını gösteriyor olabilir. Salinger notunda "busy" sözcüğünü "bust" olarak yazmıştı ["meşgul" sözcüğünü "baskın" olarak—ç.n.]. Bu, bütün yazdığı şeylerden çok daha fazla mesaj ileten ilginç bir kalem sürçmesiydi.

Almanlar sonuncu savunma hatları olan Cherbourg'a geri çekildiler. Arkaları denize dönüktü. İyi tahkim edilen ve güçlü savunma pozisyonlarıyla çevrili olan Cherbourg, aşılması güç bir mevziydi. Montebourg'un alınmasıyla Müttefikler'e Cherbourg yolu açılmış, kenti kuşatmaya başlamışlardı. Ağır ağır ilerleyerek karagâhın bulunduğu limana girmeleri beş gün sürdü. Hemen hemen tek başına kalan Cherbourg'a teslim olması için yapılan çağrılar cevapsız kalıyordu. Kaçacak yer bulamayan Almanlar savaşa devam etmeye zorlandılar. Sonuç meskûn bölge muharebesi oldu – ev ev ve sokak sokak savaşıldı. Salinger, düşman pusucularının görünmeyen gözlerinden korkmayı ilk burada öğrendi. Salinger ve alayı nihayet 25 Haziran'da kentten kalan enkaza girdiklerinde hiçbir direnişle karşılaşmadılar. Yıkım büyüktü ama liman güvenlik altına alınmıştı ve onunla işgal altındaki Avrupa'nın Müttefikler tarafından kurtarılması gerçekleşebilecekti.[9]

Cherbourg çarpışması, 12. Alay'ın sürekli inisiyatifiyle sembolleşmiştir. Normandiya Çıkarması'nda Salinger'ın adamları sürekli ön saflardaydı. Bu durum, onların hızlarını sık sık kontrol etmek zorunda kalan Tümen Komutanlığı'nın şaşkınlığıyla birlikte hayranlığına da yol açıyordu. Emondeville'de, destek yan kuvvetler çağrılmak zorunda kalındı. Burada top ateşine tutulduktan sonra, kaçan Almanları Joganville Köyü'ne kadar kovaladılar ve bu köyde

intikamlarını sert bir biçimde aldılar. Montebourg'da sabırsızca bölüğün önüne geçmişler ve tahkim edilmiş kente tehlikeli ölçüde yaklaşmışlardı. Geri çekilerek savunma pozisyonuna geçme emrini almalarına rağmen, bir gün önce ilerlemiş oldukları pozisyonu yeniden almakta ısrarcı davrandılar. 12. Alay'ın 1944 Haziran'ındaki eylemlerinin değerlendirilmesinde, taktikler kadar kolektif duyguların incelenmesi de yer alır. 6 Haziran gecesi Beuzeville-au-Plain'deki çalılıkların yanlarını yavaş yavaş kazan birlikler, 9. Alay'ın düşmanına Emondeville katliamının ardından hırsla saldırırken görülecekti. Emondeville gibi çarpışmalar 12. Alay üzerinde canlandırıcı etki yaptı, Salinger da bir istisna değildi. Oradaki kıyım, ateş altındaki vaftizleri oldu, amaç edinmelerine yaradı ve arkadaşlıklarını kardeşlik olarak pekiştirdi. Salinger, Fransa'yı kurtarmak ya da demokrasiyi korumak için savaşmadı. Alayındaki bütün askerler gibi o da en saf duygularıyla ordu için değil, yanındaki çocuklar için savaşıyordu.

Cherbourg kuşatması gibi çarpışmalar sırasında, Salinger'ın Karşı Haberalma görevleri şartları zorladı. Tümen Komutanlığı'na yararlı olacak her türlü bilgiyi toplamak için yöre halkını ve tutuklanan düşmanı sorgulamak onun sorumluluğuydu. Cherbourg savaşı sürerken Almanlar yenildiklerini anladılar ve büyük topluluklar hâlinde teslim olmaya başladılar. 12. Alay 24 Haziran'da tek başına 700 esir aldı, ertesi gün bunlara 800 esir daha eklendi. Salinger kimi sorgulayacağına ve topladığı bilgileri nasıl yorumlayacağına tek başına karar vermek zorundaydı. Bu, hayatta kalma savaşı verirken yerine getirilmesi gereken büyük bir yükümlülüktü.

1 Temmuz'da, alay Cherbourg'un güneyine, Utah Plajı ve Beuzeville-au-Plain yakınlarındaki Gourbesville'e gitme emri aldı. Burada yorgun askerlere üç gün dinlenme izni verildi. Bu Salinger'ın 26 günlük çarpışmadan sonraki ilk molası, banyo yapmak ve elbiselerini değiştirmek için ilk fırsatıydı. Bölük bu süre içerisinde bir durum değerlendirmesi yaptı: 6 Haziran'da Salinger'la birlikte karaya çıkan 3080 kişilik alaydan sadece 1130 kişi hayatta kalmıştı. Bu sayıların simgelediği kayıp hissi daha sonra bunun, savaş süresince karşılaşılabilecek normal bir durum olduğunun anlaşılmasıyla daha da kötüleşecekti. İkinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'da görev yapan bütün Amerikan alayları içinde, en fazla şehidi Salinger'ın birimi verdi.*

*

*Yalnızca 1944'ün Haziran'ında 12. Alay, subaylarının yüzde 76'sını ve erlerinin yüzde 63'ünü kaybetti.

9 Haziran'da, Salinger Normandiya'dayken, "Elaine" *Story* dergisi tarafından "her zamanki gibi yirmi beş dolar karşılığında" alındı.[10] Whit Burnett aynı gün bir mektupta Harold Ober'e, "Gençler" antolojisini basma teklifini yeniden düşüneceğini ama yine de Salinger'ın romanını beklemeyi tercih ettiğini, yazdı.[11] Her gün sağ kalmak için mücadele verildiği sırada, toplu kısa öykülerin ve 25 dolarlık ödemelerin Salinger'a pek az şey ifade ettiği düşünülebilir ama bu zaman zarfında Salinger'ın tutkusu hiç azalmamıştı.

Dorothy Olding, Burnett'daki fikir değişikliğini hemen Salinger'a bildirdi. Salinger 28 Haziran'da, kent alındıktan iki gün sonra Cherbourg'da konuya değindi. Tepkisi sakin ve uysaldı. Burnett'ın toplu öyküleri basma konusundaki isteksizliğini anladığını ve Holden Caulfield romanına savaştan sonra devam edeceğini bildirdi. Fırsat verildiği takdirde, projeyi bir çırpıda bitirip romanı altı ayda tamamlayabileceğine inanıyordu.[12]

Burnett'ın aldığı bu yanıttan memnun kaldığı kesindi. Oysa Salinger'ın tavrının, editörün asla anlayamayacağı nedenleri vardı. Salinger'ın karakteri, D-Day'den sonra, önceki yılların sinizmiyle taban tabana zıt olan şaşkınlık ve şükranla dolu çocuksu bir özellik almıştı. Kendinin en küçük patlama sesiyle siperlere balıklama atladığını betimleyerek yıpranan sinirleriyle alay ediyordu. Korktuğunu kabullenmişti ve savaş deneyimleriyle ilgili hiçbir şey yazamıyordu. Sözler bu durum için yetersiz kalırdı. Haziran 1944'de Çavuş Salinger yalnızca hayatta kalabildiği için mutluydu ama "Gençler" de unutulmayacaktı.

Cherbourg'un düşüşüyle Müttefikler Normandiya'nın güvenliğini sağlamış oldu. Kentin limanına, kısa bir süre sonra yavaş ilerleyen tanklar ve asker sürüleriyle tıklım tıklım olacak köy yollarından güneye doğru yola çıkmak üzere binlerce yeni birlik ve tonlarca malzeme aktı. Artık orduyu bekleyen zorluk Normandiya'dan çıkmak ve Avrupa'nın kalbine ulaşmaktı.

Saint-Lô kenti Cotentin Yarımadası'ndaki tarlaların ortasında bir rüya gibi yükseliyordu. Montebourg'un Cherbourg yolunu kesmesi gibi, Müttefiklerin Normandiya çıkışını kapatan eski bir kale kentti burası. Ve Saint Lô da tıpkı Montebourg gibi, bedeli ne olursa olsun ele geçirilmeliydi. Saint-Lô çarpışması fazlasıyla zorlu ve kanlı oldu. Kentin konumu gerilla mücadelesi için çok uygundu. Arazi, D-Day gecesi Salinger ve adamlarına aman vermeyerek onları şaşkına çeviren çalılıklarla bölünmüş tarlalardan oluşmaktaydı. Yere düşen ağaç yapraklarının toprakla birleşmesi sonucu ortaya doğal rampalar çıkıyor ve bu engeller Saint-Lô'yu toprak vadilerden labirentler gibi çevreliyordu. Bunların arasından geçmek imkânsız görünmekteydi. Daha da kötüsü,

bunlar birimi hava korumasından saklayarak, askerleri "dost" bomba ve silahlar karşısında korumasız bıraktı ve tankların geçişini engelledi. Dördüncü Bölük, bu bitki ve tarla labirentinde, göğüs göğüse savaşmaya zorlandı. Her tarlada bir çarpışma vardı. Cesetlere basarak ilerleyen askerler, kendilerini bir öncekinin aynısı olan bir başka tarlada buluyorlardı. Bu çılgınlığa ilk adım atan alay olan 12. için burası büyük çaplı bir Emondeville oldu.

Bugün "Hedgerows Savaşı" olarak bilinen çarpışma Amerikan bölükleri için acı bir düş kırıklığı olmuştur. Sıradan her asker Normandiya'dan Fransa içlerine rahatça geçeceklerini ve Almanlar'ı hızla hezimete uğratacaklarını düşünüyordu. Oysa sert bir direnişle ve yüksek rütbeli subayların dahi bihaber olduğu koşullarla karşılaştılar. Cherbourg'a binlerce müttefik tankının indirildiğini görmek onlara moral vermişti. Kent ve çevresinin bombardımanı Saint-Lô çarpışmasının başladığını haber veren işaret olmuş ve kendilerine güvenmelerini sağlamıştı. Oysa çok kısa bir süre sonra kendilerini, hava kuvvetlerinin ve tanklarının işe yaramayacağı bir Orta Çağ dalaşının içinde buldular. Saint-Lô, 18 Temmuz'da nihayet düştüğünde kentten geriye hiçbir şey kalmamıştı. Kent bundan böyle "Harabelerin Başkenti" olarak nam salacaktı.

Salinger, sürekli çarpışmanın ve yanıbaşındaki ölümün dehşetiyle ancak onunla bağlantısını keserek baş edebiliyordu. Korkuya bu şekilde yaklaşmak çoğu insan için hayatta kalabilmenin zorunluluğudur. Bu tür insanlar, gerçeklikleri karşısında tepkisiz kaldıkları olayları anında çözmek yerine bastırırlar. Salinger bu tür bir kopma yaşamakta olduğunun farkındaydı. Eve yazdığı mektuplarda, Normandiya'ya indikten sonraki olayları ve anları tek tek hatırlayabildiğini ama onlara eşlik eden korku ve paniği bir türlü anımsayamadığını anlatıyordu. En azından o zaman için, böylesinin daha iyi olacağını hissetmişti.[13]

Salinger, büyük olasılıkla, sonraki iki haftayı Saint-Lô'nun güneyindeki kırsal bölgede ilerleyerek geçirmiş, direniş çemberlerinin kırılmasına ve yol üstündeki Fransız kasabalarının aranıp taranmasına yardımcı olmuştu. Villedieu-les-Poêles, Brécey ve Mortain gibi küçük köyler, birdenbire hayati önem taşıyan iletişim merkezlerine dönüştüler ve Müttefikler için yerel tren, radyo ve telgraf istasyonlarının emniyetini sağlamakla görevli Karşı Haberalma ajanlarının buluşma yerleri oldular.

Komşu 30. Piyade Tümeni, Alman Panzer Tümeni'nin şiddetli direnişiyle karşılaştığında Salinger, muhtemelen Mortain dışında görevliydi. 7 Ağustos sabahı, direnen bölüğün çoğaldığı ve piyadelerin de onlara katıldığı

kesinleşti. 30. Tümen, Hitler tarafından emredilen topyekün karşı saldırıya tek başına maruz kalmıştı. Hızla 30.'yla birleşerek kendini savaş alanına atan 12. Alay kendini yine her iki cephede de sayıca çok üstün güçlerle karşı karşıya buldu.* Bu çarpışma günümüzde "Kanlı Mortain" olarak bilinir ve Salinger'ın biriminin onları ezmeye kararlı bir düşmana kendinden geçerek çılgın gibi ateş ettiği söylenir.[14] Kurtuluş, Mortain semalarını beş gün süresince karartarak Saint-Lô'daki gibi Alman hatlarını bombalayan ve Kanlı Mortain çarpışmasına son veren savaş-bombacılarıyla geldi.

*

Almanlar, Mortain yenilgisinden sonra Fransa'dan tam çekilme durumuna geçtiler. Dördüncü Piyade Tümeni'nin başı çektiği Paris'e doğru yarışta 12. Alay en ön saftaydı. Başlangıçta, Amerikan kumandası başkentten tümüyle uzak durmaya kararlıydı. Normandiya katliamından ve toplu kaçıştan sonra Almanlar'ın tek kişi kalana kadar kenti savunacaklarından korkuyorlardı. Ama kenti Nazi işgalinden kurtarmayı onur meselesi yapan Fransızlar, Amerikan yardımı için başarılı bir mücadele verdiler. 12. Alay'ın Paris'e yaklaştığı sırada pek çok hayatın kurtulmasını sağlayacak olaylar meydana geldi. Özgürlüğün yakın olduğunu hisseden Paris halkı, 18 Ağustos'ta genel grev ilan etti. Günün ilerleyen saatlerinde barikatlar kuran grevciler bir sonraki gün Almanlarla savaşmaya başladılar. 24 Ağustos'ta, 12. Piyade Tümeni, Özgür Fransız İkinci Zırhlı Tümeni'yle birlikte kentin güneyinde mevzilendi.

Amerikalıların korktuğu gibi, Hitler Paris'in ya sonuna kadar savunulmasını ya da yok edilmesini emretti. Bu kritik anda, kurtuluş en beklenmeyen yerden geldi. Paris'in askeri amiri olan General Dietrich von Cholitz, Hitler'e başkaldırdı ve kenti savunmayı da yıkmayı da reddetti. (Hitler'in von Cholitz'e telefon edip "Paris yanıyor mu?" diye sorduğu söylenir.) 25 Ağustos 1944'ün öğle saatlerinde, von Cholitz kenti 17,000 Alman askeriyle birlikte Fransızlara teslim etti.

Almanlar Paris'ten çekilirken, Salinger ve 12. Alay, başkente giren ilk Amerikan alayları olarak çoktan kente girmişlerdi.[15] Bazı Alman nişancıları hâlâ etkindi ama Salinger'ın gözlemine göre Parisliler bunu hiç umursamıyor gibi görünüyordu. Bayram eden halk, kurtarıcılarını selamlamak isteyerek bulvarlara döküldü.

* 12. Alay, 30. Piyade Tümeni'ne tehlikenin geçtiği kesinleştiği 13 Ağustos'a kadar bağlı kaldı.

Salinger Paris'in kurtuluşunu keyifle betimlemiştir. Cipiyle bulvarları gezerken, sevinçli kalabalıklar çevresini sarmıştır. En güzel kıyafetlerini giymiş kadınlar öpülmek üzere ya bebeklerini uzatmaktadırlar ya da kendilerini. Erkekler ise şarap ikram etmek için telaştadır. Utah, Saint-Lô ve Cherbourg'da yaşadığı acı olaylardan sonra bu ikramlar

Salinger'a çok tatlı gelir ve "Normandiya Savaşı neredeyse anlam kazandı" diyerek duygularını dile getirir.[16]

12. Alay'a, direnişi kentin güneydoğu kadranından Hotel de Ville'e kadar yok etmek emredilmişti. Salinger ayrıca Fransızların arasındaki Nazi işbirlikçilerini bulup çıkarmakla da görevlendirilmişti. Salinger'ın Karşı Haberalma Birliği ortağı ve savaş süresince en yakın dostu olan John Keenan, böyle bir işbirlikçiyi, çevredeki kalabalığın tutuklama kokusunu alıp da üzerine çullandıklarında yakaladıklarını anlatır. İnsan selinin içine ateş etmek istemeyen Salinger ile Keenan'ın ellerinden tutsağı çekip alan kalabalık, adamı öldüresiye döver. Salinger'ın elinden izlemekten başka bir şey gelmez ve bu olay yaşamındaki en güzel günlerden biri olabilecek o güne tuhaf bir dipnot olarak düşer. Sorumluluğunu taşıdığı bir insanın gözlerinin önünde öldürülesiye dövülmesi gerçeği -günün sevincini etkilemeden- Başçavuş Salinger'ın kendini çevreden soyutlama duygusunu ve 1944 yazında ölüme ne kadar alışmış olduğunu gösterir.

Salinger yalnızca birkaç gündür Paris'tedir ama bunlar savaş boyunca yaşadığı en güzel günlerdir. Bunları Whit Burnett'a anlattığı 9 Eylül tarihli mektubu, bütün hayatı süresince yazdığı en coşkulu mektup olarak kalacaktır.

Salinger, kazanılan askeri zafere kendi kişisel zaferini de eklemiş ve Paris'te Ernest Hemingway'le birlikte zaman geçirmişti. *Collier's* dergisinin savaş muhabiri olarak görev yapan Hemingway, anlatılanlara göre Paris'e kurtarıcı güçlerden önce sızmayı başarmıştı. Bunu bilen Salinger onu arayıp bulmaya karar verdi. Jerry'nin Hemingway'i nerede bulacağı konusunda hiçbir şüphesi yoktu. Keenan ile birlikte cipine atladı ve doğruca Ritz Otel'e gitti. Hemingway, Salinger'ı eski bir dost gibi karşıladı. Salinger'ı yazılarından tanıdığını ve *Esquire*'da bir resmini görmüş olduğunu belirtti. Yanında yeni çalışmalarının olup olmadığını sorduğunda, Jerry bir şekilde içinde "Son İznin Son Günü" olan ve o Temmuz basılan The *Saturday Evening Post*'u temin etti. Hemingway öyküyü okudu ve etkilendi. İki yazar içki içerek mesleki konuşmalara daldılar. Edebi sohbet özlemi içinde olan Salinger bundan çok keyif almıştı. Üstelik Hemingway'in, hiç de korktuğu

gibi kendini beğenmiş ve aşırı maço olmadığını görerek rahatlamıştı. Tersine onu, kibar ve oturaklı buldu: Her şeyin ötesinde "gerçekten iyi bir adam"dı.[17]

İlk bakışta, Salinger'ın, Hemingway'in şöhretinden faydalanmak istediği düşünülebilir. Gerçek ise muhtemelen daha karmaşıktır. Sahnelerin büyük yaratıcısı olan Salinger, elbette şimdi yarattığı sahnenin de farkındaydı. Hemingway ya da eserleri için hayranlığını hiç dile getirmemişti. Öte yandan, Hemingway'i yıllar önce yazar olmak için mücadele verdiği sıralarda, aynı Paris sokaklarında kanatları altına almış olan Sherwood Anderson ve F.Scott Fitzgerald'a gerçekten hayrandı. Bu nedenle Salinger, Hemingway'in arkadaşlığından Anderson ve Fitzgerald'dan aldığı zevki almamaktaydı. Bunun da ötesinde, Salinger muhtemelen Hemingway'le geçireceği zamanı kuşaktan kuşağa meşale geçirmek olarak algılamış ve ona saygısını sunmak üzere değil, hakkı olduğunu düşündüğü mirası almak üzere Otel Ritz'e gitmişti.

Salinger ve Hemingway mektup yoluyla da olsa ileri yıllarda ilişkilerini sürdüreceklerdi. İki yazarın bir daha karşılaşmış olduklarına dair hiçbir kanıt olmasa da mektupları böyle bir olasılığın gerçekleştiğini düşündürecek samimiyetteydi. İki adamın karşılaşmasıyla ilgili bunun dışındaki tek anlatı Warren French'in "J.D. Salinger" adlı kitabında yer alır. Öyküye temkinli yaklaşan French şöyle anlatır: Hemingway Salinger'a Alman Lugarı'nın Amerikan 45'lik Lugarı'na göre daha üstün olduğunu anlatır. Bunu kanıtlamak için de Lugarı'yla yakındaki bir tavuğa ateş eder ve kafasını uçurur. Salinger dehşete düşer. French'e göre Salinger, daha sonra "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle" öyküsündeki Clay karakterinin kediyi vuruşuyla bu olay arasında bağlantı kurar. Kafası uçan tavuk öyküsünün gerçekliği şüpheli olsa da, Salinger Ernest Hemingway'le savaş sırasındaki ilişkisinden büyük güç almakta ve onu takma ismiyle "Papa" diye çağırmaktadır. Ama Salinger'ın bu hayranlığı, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da Holden'ın *Silahlara Veda*'yı (*A Farewell to Arms*)* kınamasında da görüleceği gibi, Hemingway'in yazıları için pek geçerli değildi. Yine de Salinger, Hemingway'in savaş yıllarındaki dostluğuna hep minnettar kaldı ve sağlamış olduğu ender umut anları için ona teşekkür etti.[18]

* Salinger, Hemingway'in mesleki kişiliğini özel kişiliğinden ayrı tuttu. Elizabeth Murray'e Hemingway'in doğuştan iyi huylu olduğunu ama uzun yıllar süresince kasılması nedeniyle sonunda bunun doğal hâline dönüştüğünü söyledi. Salinger, Hemingway'in eserlerinin temel felsefesini de kabul etmiyordu. Hemingway'in, "halk arasında 'taşaklı' olarak nitelenen, salt fiziksel cesarete aşırı değer vererek bunu erdem olarak görmesinden" nefret ettiğini "muhtemelen bende olmadığı için" diyerek açıkladı.

Eylül 1944'e doğru Salinger kısa öyküsü "Ben Deliyim"i ("I'm Crazy") Whit Burnett'a gönderdi. Öykü eline geçtiğinde Burnett çok şaşırmış olmalı. Holden Caulfield tarafından aktarılan bu ilk öykü kesinlikle, Salinger'ın Story Press'e söz vermiş olduğu kitap için tamamladığı "altı bölüm"den bir tanesiydi. Burnett bunu biliyordu ve bu nedenle "Ben Deliyim" ayrı bir kısa öykü olarak eline geçtiğinde roman ümitlerinin suya düştüğünü anladı. Salinger, muhtemelen Burnett'ın böyle düşüneceğinin ve öyküyü hiçbir zaman basamayacağının farkındaydı.

Salinger'ın "Ben Deliyim"i tam o sırada göndermesinin iki olası nedeni vardır. Belki de savaştan sağ çıkacağından emin olmaması nedeniyle, Holden'ın her şeye rağmen söylemini yapmasını istemişti. Öte yandan öyküyü, Burnett'ın "Gençler" antolojisini Haziran'da geri çevirmesine tepki olarak sunmuş olması da mümkün. Verdiği kararlardan vazgeçen yalnızca Burnett değildi. Beklenen Holden Caulfield romanının kaynağı Salinger'dı ve arayışın bütün gücü onun elindeydi. "Ben Deliyim"i, romanın bölümlerini tek öyküler hâlinde yayınlamak istediği imasıyla göndererek editörü çalışmalarını topluca basmak konusunda yeniden düşünmeye sevk etmişti.

Salinger, 9 Eylül tarihli coşkulu mektubunda antoloji konusuna değindiğinde "Ben Deliyim" Burnett'ın elindeydi. Bu bilgi olmaksızın, Salinger'ın derlemeye ilişkin davranışı belirsiz görünebilir. Oysa "Ben Deliyim"'in gönderilişi mektubun hevesli havası ve üç sayfalık ek notlarla birleştiğinde, Salinger'ın Burnett'dan, seçkiyi yayınlama konusunu yeniden düşünmesini istediğini şüpheye yer bırakmadan gösteriyordu. Savaş olsun ya da olmasın yazmaya devam edeceğini söyledi ve 14 Nisan'la D-Day arasında altı öykü bitirdi.* Cephede bile üç yeni öyküye daha başlamıştı. Salinger bu yeni yazdıklarından, Burnett antolojiyi yayınlamayı yeniden düşündüğü takdirde kullanılacak olan öyküler listesine dahil edecek kadar emindi. Tamamlanan öykülerin listesinde şunlar vardı: "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"; "Gençler"; "Son iznin Son Günü"; "Gök Gürlediği Zaman Beni Uyandır"; "Bir Erin Ölümü"; "Çocuklar Taburu"; "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez"; "Tennes-

*1944'ün ilerleyen aylarında, Salinger Avrupa'ya vardığı Ocak ortasından sonra sekiz, D-Day'den sonra da üç öykü yazmış olduğunu iddia etti. 9 Eylül mektubu yalnızca, Burnett'ın Salinger'ın öykülerini bir kitapta toplamayı önerdiği tarih olan 14 Nisan'dan sonra kaleme aldığı öykülere değinir. Böylece Ocak ortasıyla Nisan ortası arasında yazılmış olması gereken iki öykü kalır. Salinger'ın açıklaması doğru ise bu öyküler ya Çavdar Tarlasında Çocuklar'ın bölümleridir ya da şimdi tümüyle kayıptırlar. Salinger, kayıp öyküsü "Merhum Büyük Adamın Kızı"nı da ("Daughter of the Late Great Man") muhtemelen bu dönemde yazmıştır.

see'de Bir Çocuk"; 'Bitsy'; "İki Yalnız Adam" ve "Ben Deliyim". Üç tamamlanmamış öyküsünden yalnızca birini adlandırmıştı: "Sihirli Siper". İkinci öykünün adından emin değildi, "Babe'in Gördüğü" ("What Babe Saw") ya da "O La La". Üçüncü öykünün adı yoktu, ondan "Bir başka başlıksız parça" olarak söz etti.

Birkaç hafta sonra Whit Burnett "Gençler" antolojisinin yayınlanmasını bir kez daha görüşmeye sunacaktı. "Ben Deliyim"'i Salinger'ın savaşa döndüğü 26 Ekim'e kadar elinde tuttu. Burnett, Harold Ober'e yazdığı ve "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez"'in kabulünü bildirdiği kısa notta "elimizde tuttuğumuz diğer öyküsünü iade ediyorum. BEN DELİYİM" dedi.[19] Salinger'ın ikinci tamamlanmayan öyküsü "Babe'in Gördüğü" ya da 'O La La' olarak adlandırılmayacak ve 1945'de "Fransa'da Bir Çocuk" olarak yayınlanacaktı. Adsız öykü ya "Bu Sandviçte Mayonez Yok" ya da "Eski Kafalı Genç Adam"dı ("A Young Man in a Stuffed Shirt"); daha sonra Burnett tarafından reddedilen ve o tarihten sonra yazar tarafından alıkoyulan yayınlanmamış bir savaş hikâyesiydi.

*

J.D. Salinger'ın tüm yayınlanmayan öyküleri içinde hiçbiri cephede savaşırken ilk yazdığı öykü olan "Sihirli Siper" kadar iyi değildir. Salinger'ın D-Day sırasında yaşadıklarına ve sonraki çarpışmalarına dayanan ve yazarın aktif savaşı anlattığı tek çalışma olan "Sihirli Siper" öfkeli bir öykü ve güçlü bir savaş kınamasıdır. Bu öykü, yalnızca bir asker tarafından yazılabilecek bir öyküdür.*

Öykünün yıkıcı olarak yorumlanabilecek derecede içten olan mesajı 1944'teki alışılagelmiş propagandaya ters düşüyordu.[20] Salinger, "Sihirli Siper"i tamamladıktan sonra savaş zamanı öykülerinin "kuşaklar boyunca basılamayacağı" kehanetinde bulundu.[21] Askeri sansürü geçse bile, öykünün onu basabilecek cesareti taşıyan bir yayıncı bulabileceğini düşünmek çok güçtü.

"Sihirli Siper" D-Day'den günler sonra, tahminen Cherbourg'a doğru yavaş yavaş ilerleyen bir konvoyda başlar. Okuyucuya, Garrity adında bir asker olan anlatıcının arabasına aldığı isimsiz otostopçu er rolü verilir. Oku-

* "Sihirli Siper"in akışı, Salinger'ın öykünün yayınlanamayacağının farkında olduğunu gösterebilir. Alışılagelmiş daha profesyonel "J.D. Salinger" yerine daha zayıf bir "Jerry Salinger" öyküsüdür bu.

yucuya kısaca 'Mac' olarak hitap eden Garrity, kendi taburunun D-Day'den hemen sonra girdiği bir savaşta yaşadıklarını hevesle anlatmaya başlar. Hikâyesi, Bölük Öncüsü Lewis Gardner ve onu savaştan yıldıran deneyimleri hakkındadır.

Garrity ve Gardner'ın taburu D-Day'de sahile çıktıktan sonra tahkim edilmiş bir Alman mevkiine saldırırlar. Sayıca onların iki katı olan Almanlar ormandaki bir tepeye siper kazarak saklanmışlardır. Düşmanla Gardner'ın taburu arasında adı "Dul Bırakan Bataklık" olan öldürücü bir bataklık uzanmaktadır. Burada Garrity ve Gardner'ın taburu düşman mevziini almaya çabalarken Almanlar, iki gün iki gece boyunca adamları hareketsiz bırakırlar. Askerler top ve havan ateşiyle onları engellemeye çalışan Almanlar'a ulaşmak için hiç ara vermeden bataklıkta sürünerek ilerlerler. Ne zaman etraflarında bombalar patlasa hepsini korumak için birbirlerinden çok uzak mesafede olan tek kişilik siperlere sığınmaya çabalarlar. Bölük Öncüsü olduğu için diğerlerinin 15 metre önünde pozisyonunu koruyarak ilerleyen Gardner kendine her zaman bir tek kişilik siper bulur. Her siper Gardner'ı tek başına barındırır ve bu nedenle de ona sihirli görünür.

Ümitsiz bir durumdur ve Salinger buradaki ümitsizliği katılımcının özgünlüğüyle aktarır. Okuyucular bataklığın kötü kokusunu duyarlar ve savaşın katıksız boşunalığının net bir görüntüsünü görürler. Alman mevzilerine yapılan her anlamsız olsa da sorgulanmayan saldırıyla giderek artan bir hayranlık uyandırılır. Bu savaşta zafer yoktur, sadece adamların çelikten yapılmış kararlılığı ve çılgınca bir sağ kalma mücadelesi vardır.

Savaş ilerledikçe ve Gardner peş peşe tek kişilik siperlere sığındıkça, hayalete benzeyen gözlüklü ve fütürist miğferli tuhaf bir asker görmeye başlar. Bu karşılaşmaları Garrity'ye anlatır. Garrity önceleri Gardner'ın aklını kaçırmış olduğunu düşünür. Gardner, hayalet askerle birkaç karşılaşmadan sonra büyük bir şaşkınlık içinde, görüntünün henüz doğmamış oğlu Earl olduğunu öğrenir. İşte bu noktada Gardner çözülmeye başlar. Earl'ün gelecekteki bir savaşın içinde olduğunu düşünerek, onu bu çatışmadan kurtarmak ümidiyle oğlunu öldürmeye azmeder.

Gardner'ın planını öğrenen Garrity çok telaşlanır ve Gardner'la birlikte tek kişilik bir sipere atlayarak onu silahının kabzasıyla saf dışı bırakmaya karar verir, böylece hayalet oğlunu kurtarmış olacaktır. Ama sırtından şarapnelle vurulan Garrity, asla Gardner'la birlikte hendeğe ulaşamaz.

Garrity, kumsalda konumlanmış olan hastanede kendine gelir. Orada aklını yitirmiş olan Gardner'ı görür. Sedyesinde kalmak istemeyerek acıklı bir şekilde kuma saplı duran bir direğe tutunur. Salinger'ın, Gardner'ın durumunu betimleyiş tarzı, daha sonraki *The New Yorker* öykülerinde meşhur olacak bir niteliği, birkaç basit sözcükle çok sayıda mesajı ve duyguyu iletme özelliğini taşımaktadır. Gözlerinde ölüm okunan Gardner şimdi kumsalda hastane geceliğiyle ayakta durmakta ve direğe tutunmaktadır. "Coney Island'daki, sanki sıkı tutunmadığı takdirde uçup kafasını patlatacağı şu binişlerden birindeymiş gibi sımsıkı tutunuyordu."[21]

Garrity'nin öyküsünün daha yakın ve belki de geriye dönük bir incelemesi, arkadaşından daha az olsa da onun da savaş yorgunluğundan muzdarip olduğunu gösterir. Konuşması dengesiz ve telaşlı, düşünce şekli dağınıktır. Ayrıca acıyla arasında hastalıklı bir çekim geliştirmiştir, her gün kumsala gider ve tahliye edilen kolsuz bacaksız yaralı askerlere gözünü diker. Henüz Gardner kadar hasta değildir ama o gün hızla yaklaşmaktadır.

Salinger bu parçasında şiddetle orduyu eleştirir. Burada ordunun kişiliği yok etmesini mahkum etmekten başka, parçalanmış adamları ruhsal olarak iyileşmeden cepheye geri gönderen resmi politikaya dikkat çeker. Sözlere dökülmese de öyküye insanların ölmeye gönderildikleri düşüncesi sinmiştir. "Sihirli Siper"de ordu merhamet yoksunu soğuk, meçhul bir varlıktır; parçalarını dağılma noktasına kadar ruhsuzca tekrar tekrar kullanan bir makinedir. Bir taraftan askerlerin bireysel sadakat ve azmine açıkça hayranlık duyulurken bir taraftan da arka plandaki sonuçları ne olursa olsun onları sürüklemeye devam eden askeri mekanizmayla alay edilir.

Keder duygusu, öykünün öfkesinden daha ağır basar. Salinger'ın öfkesinin çoğu orduya yönelmiş olsa da umutsuzluğu daha çok savaşın anlamsızlığına yöneliktir. Bu beyhudelik duygusu savaş sahnesinde gösterilmekle birlikte en iyi şekilde öykünün sonunda iletilir. Garrity, Gardner'ı durumunu öğrenmek için değil, hayalet oğlunu öldürüp öldürmediğini görmek için arar. Gardner oğlunu öldürmemiştir. Earl'ün yaşamasına izin vermiştir çünkü oğlu burada olmak istemiştir. Cümle pek çok anlama gebedir ve sözcükler savaştan ve Earl'ün hayaletinden çok Gardner'ın yorgunluğunu gösterir. Gardner'ın müstakbel oğlunun savaş alanında kalmaya hevesli olması Lewis Gardner'ı suçlu çıkarır. Sonuçta tanık olduğu ve acısını çektiği onca şeyden sonra gelecekte bunun tekrarlanmasına izin verecek ne yapmıştır? -Ya da yapmamıştır?- "Dul Bırakan Bataklık"ta yaşadıklarından sonra, savaşın dehşetini ve gereksizliğini oğluna öğretmek onun görevidir. Bunun hiçbir zaman

gerçekleşmeyeceğini ve Earl'ün "burada olmak" hevesinin sorumlusunun kendi beceriksizliği olduğunu fark eden Gardner delirir.

Salinger, Earl'ün sözlerini kendi kuşağına meydan okumak için kullanır ve onların, kendi çocuklarına savaşın sahte ününü değil zalim aptallığını öğretmelerini ister. Garrity kumsalda karşılaştığı bir hemşireyle ilgili bir öykü anlatmaya başladığında, okuyucular bu dersleri onun da unutmuş olduğunu fark ederler. Öykünün sonuna doğru, Garrity başka bir otostopçu askere seslenir, "Hey, dostum! Binmek ister misin? Nereye gidiyorsun?" Bu Salinger'ın bize yönelttiği sorudur. Bir daha savaş görmemek için ne yapacağız? Hangi tarafa gideceğiz? Kendi çocuklarımıza hangi yolu öğreteceğiz? Cephede savaşan bir başçavuş tarafından yazılmış olması nedeniyle daha da kışkırtıcı olan bu mesaj 1944 sonbaharında şiddetli tartışmalara yol açtı.

"Sihirli Siper"in en güçlü bölümü D-Day'de Normandiya Çıkarması'nın anlatıldığı başlangıç cümleleridir. Sahne sessiz bir ağır çekimle başlar ve zekice ilerler. Kumsalda ölü bedenlerden ve yaşayan tek bir kişiden (kumda sürünen ve deli gibi gözlüklerini arayan din görevlisi) başka kimse yoktur. Nakliye aracıyla sahile yaklaşan anlatıcı, bu gerçeküstü sahneyi papaz da paramparça olup bütün hareket durana kadar hayretler içinde izler. Tam o sırada patlama sesleri duyulur. Parça unutulmayacak kadar dokunaklı ve daha da önemlisi aşırı derecede semboliktir. Salinger'ın savaşın sıcağında ölülerin arasında tek başına kalmış bir papazı seçmesi tesadüf eseri değildir. Kaderine terk edilmiş bu papazın çevresindeki kargaşa içerisinde gözlükleri için çaresizliğe kapılması da tesadüfi değildir. Yazgısı, yanıtı bildiğine inanan bir insanın görüntüsünü çizmektedir oysa en gerekli olduğu zamanda bunu bilmediğini anlar. Bu umutsuzluk ve kederin görüntüsüdür, acının büyük feryadıdır. İçinde Salinger'ın yazılarıyla ilgili kritik bir varış noktası taşır ve J.D. Salinger ilk kez şu soruyu sorar: Tanrı nerede?

*

Paris'in kurtuluşundan ve Almanların onu izleyen geri çekilmesinden sonra, General Eisonhower'ın Genel Kurmay Başkanı güven içinde "askeri açıdan savaşın bittiğini" açıkladı. Müttefik generaller de bunu onayladı. Churchill ve Roosevelt bile zaferi Ekim ortasından önce beklemiyorlardı. Almanları yakalamak ve teslim olmalarını hızlandırmak üzere emirler verildi. Bu arada evlerinden bölüklere gönderilen Noel paketlerini Ordu Pazarı'na, ulaştırmamaları emredildi. Savaş bu kadar uzun sürmeyecekti.

Hürtgen Ormanı, Almanya'nın Belçika ve Lüksemburg sınırında yaklaşık 130 dönümlük bir alanı kaplar. Şüphelenmeyen gözler için orman kadim görünür -bir masal kitabı operasından fırlamış gibi- ama gerçekte Alman Üst Komutası tarafından, her yükselti ve alçaltıdan faydalanılarak işgalci orduları yok etme ortamı yaratmak üzere tasarlanmış modern bir konstrüksiyondur. Boyları 30 metreyi bulan ağaçları birbirine öylesine yakın dikilmiştir ki güneş ışığını tümüyle keserler. İklim değişiklikleri düzenli olarak, her tarafı örterek birkaç metre öteyi görmeyi engelleyen koyu bir sisi içeri çeker. Ormanın tepelerinde, öldürücü oldukları kadar yeşillikle kaplı olmaları nedeniyle görünmez olan makineli tüfek yuvaları saklıdır. Ormanın zemini ve hatta ağaçlar bile dağınık dikenli tellerle ve zıplayan mayınlarla dolu gizli bubi tuzaklarıyla kaplıdır. Bu ürkütücü yerde ölüm, bir ayak sesiyle, bir taş sürtünmesiyle ya da bir dal dokunuşuyla gelebilir.

Naziler, burada Siegfried Hattı adında, sınıra paralel ve Hürtgen Ormanı merkezinin içlerine kadar giden bir dizi bariyer ve istihkâm yaratmışlardı. Almanların kendileri bu engeli "Batı Duvarı" olarak adlandırdılar. Bazı yerlerde Siegfried Hattı, "Ejderhanın Dişleri" adı verilen beton barikatlarla tamamlanan gerçek bir duvara dönüşüyordu. Diğer yerlerde ise hat doğallığın kasıtlı bir yanılsaması olabilmek için daha az netti. Bir kez ormanın içine doğru hattı geçtikten sonra, cipler ve tanklar virajlı ağaçlık patikalarda hiçbir işe yaramaz oluyorlar ve hava korumasından yoksun kalan bölükler gözden kaybolup gidiyorlardı.

Eisenhower, Almanlar'ı erken teslime zorlamak için Siegfried Hattı'nı ele geçirmek ve Almanya içindeki Rur ve Ren nehirlerini geçmek üzere Birinci ve Üçüncü orduları gönderdi. Rur, Hürtgen Ormanı'nın kenarından akıyordu. Amerikalı kumandanlar nehri ele geçirmek için ormandaki direnişin tümüyle temizlenmesi gerektiğine karar verdiler.

Oysa Hitler'in teslim olmaya hiç niyeti yoktu. Gerçekte Almanlar, Bulge Muharebesi olarak anılacak büyük bir karşı saldırı planlamaktaydılar. Hitler'in planı ise iki misli güçlüydü. Hürtgen Ormanı'nın içinde Rur Nehri'ni kontrol eden bir dizi baraj vardı. Hitler, karşı saldırının başlaması için bu barajları yıkarak Amerikan Birinci Ordusu'nun Almanya yolunu sel suları altında bırakacak bir komplo hazırlıyordu. Birinci Ordu çamura battığında, bütün gücünü kalan Üçüncü Amerikan Ordusu'nun üzerinde yoğunlaştırabilecekti. Siegfried Hattı'nın, Hürtgen Ormanı içindeki ve çevresindeki savunmalarına yerleştirilmek üzere yüz yeni tabur yollandı. Karşı saldırı

düzeni sağlanana kadar Almanya içindeki Müttefik ilerlemesini durdurma ve başarı için hayati önem taşıyan barajları koruma emri almışlardı.

Salinger Paris'in kurtuluşunu betimlediği sırada, Alman sınırına doğru yola çıkmış bulunuyordu. Alayı 7 Eylül'de Lüksemburg'a, iki gün sonra da Belçika'ya ulaştığında moralleri çok yüksekti. Savaşın en kötüsünü arkalarında Normandiya'da bıraktıklarını düşünüyorlardı. Bundan sonra, galip gelen kahraman rolü oynayacaklardı. Salinger'ın bölüğü Almanya'ya ilk girenler olma onuruna sahip olacaktı. Bir kez Nazi Almanyası'na girdikten ve Siegfried Hattı'nı geçtikten sonraki görevleri, Hürtgen Ormanı'ndan gelecek herhangi bir direnişi kırmak ve işgalci Birinci Ordu'nun kanatlarını korumak için mevzilenmek olacaktı.

Uzaktan alınan bu kararlarla ve gaflet içindeki atmosferiyle, bu defa sahne Salinger'ın hayatının sanki en karanlık ayları için kurulmuştu. Eylül'ün ilerlemesiyle, başlangıçta hafif görünen ama sonraki aylarda yıkıcı belalara dönüşecek olan işaretler de ortaya çıkmaya başlamıştı. Örneğin, Almanya'ya saldırıya tam bir hafta kala tehlikeli bir şekilde petrol bulunmaz oldu. Daha sonra sigara sıkıntısı ortaya çıktı ki alayın morali için kayda değer bir tokattı bu. Hepsinden daha çok kaygı veren şeyse, bütün Eylül çok fazla yağmur yağmış olmasıydı. Bir süre sonra ordu yapımı botlarının suyu ve çamuru emdiğini keşfeden askerlerin şoson [ayakkabı üzerine giyilen ve ayağı bütünüyle saran ayakkabı—ç.n.] istekleri göz ardı edildi. Salinger'ın adamlarının olabildiğince hızlı ilerlemesi ve arkalarındaki çamurlu yolların giderek geçilmez olması levazım ulaşımını arkada bırakmıştı. İlerlemeye devam ettiler, hava Eylül ayı için beklenmedik derecede soğumuştu, yaşayan anılardaki en acı kışın ön habercisiydi bu. Normal olarak, Noel paketlerinin dağıtımını durduran görevlilerin kış vitesi ya da galoş için hiç kafa yormamalarına şaşmamak gerekirdi.

12. Piyade Alayı Almanya'ya, 13 Eylül'de, yoğun ormanlık bir alandan, Hürtgen Ormanı'nı kucaklayan azametli dağ sırtlarından, Schnee Eiffel'in [Karlı Eyfel—ç.n.]gölgesinden girdi. Derin vadiler ve sıra sıra dağlardan oluşan yüzey şekilleriyle bölge, savaştan önce Almanlar için önemli bir kayak merkeziydi. Arazinin zorluğuna karşın, 12. o ana kadar, bölük kumandanlarının da ümit ettiği gibi hiçbir direnişle karşılaşmamıştı. Askerler farkında değillerdi ama cephane stokları çok arkalarında kalmıştı ve saldırıya uğradıkları takdirde ne kadar sürerse sürsün karşı koymakta güçlük çekeceklerdi. İlerlemenin verdiği rahatlık ve cesaretle, bölük kumandanları, 12. ve 22. alaylara hattı kırıp geçmelerini emretti.

14 Eylül öğleden sonra saat 13:00'te Dördüncü, Siegfried Hattı'nı aşarken yağmur çiselemekteydi.[22] Ormanı saran soğuk sisten faydalanan Salinger ve silah arkadaşları Schnee Eiffel'e tırmandılar ve tek bir düşman askeriyle karşılaşmadan hattı geçtiler.

Bölük kumandanları cesaretlenmiş ve 12. Alay'a, bölgedeki anayolu emniyet altına almalarını emretmişlerdi. Böylelikle Amerikan Birinci Ordusu Almanya içine yapacağı zafer yürüyüşünde bu yolu kullanabilecekti. Alay anayola bakan bir tepeyi ele geçirdi ve geceyi geçirmek üzere buraya siper kazdı.

Ertesi gün askerler farklı bir sahneye uyandılar. Daha bir gün önce bomboş olan orman şimdi düşman bölükleriyle doluydu. Terk edilmiş makineli tüfek yuvası tahkimatlarına yerleşen askerler üzerlerine ateş yağdırmaktaydı. Birden kendilerini İkinci SS Panzer Bölüğü'yle karşı karşıya buldular. Amerikalıların Siegfried Hattı'ndan zorlu bölge Schnee Eiffel'i aşarak sızabileceklerini beklemeyen Almanlar kuvvetlerini daha mantıklı mevzilere yoğunlaştırmışlardı. 12. ve 22. Alay'ın ilerlediğini haber alır almaz hemen harekete geçmişler ve gece süresince bölgeye kuvvetlerini yerleştirmişlerdi.

Alay çıkmaza saplanmıştı. Gün içinde topçuların ve pusucuların ateşi altında devriye geziyor, mayın temizliyorlardı. Geceleri makineli tüfek yuvalarından çıkan Almanlar, ayıklanan mayınların yerine yenilerini yerleştiriyorlardı. Schnee Eiffel'de, 12. Alay'ın askerleri, hattın kendilerine ait bölümünü (anayolun kontrolünü kaybetmeleri nedeniyle bu bölümün artık pek değeri kalmamıştı) koruyabilmek için peş peşe çarpıştılar.

Hürtgen Ormanı'nın içinde, tarlalar ve köylerden oluşan ince bir şeritle çevrili Kall Nehri Vadisi yer alır. Gerçekte vadi, nehir kenarından yükselen dik dağ yamaçlarının oluşturduğu dar bir boğazdır. Boğazın tepesindeki Kall Nehri patikası, uçurum kenarına tehlikeli bir şekilde asılı gibi duran gelişigüzel bir toprak yoldur. Etrafındaki vadi ve tarlalar, çevredeki dağlara destekli bir şekilde konuşlanan Almanlardan gerçekte bir kurşun atımı uzaklıktadır. Müttefik Komutanlık, 2 Kasım'da, ormana hâkim konumda olan yerleşimleri ele geçirmek üzere 28. Piyade Bölüğü'nü buraya göndermişti.

28. başta şaşırtıcı şekilde başarılı göründü. Bölük kendini alaylara ayırdı ve kasabalardan birini, boğazın bir kısmını ve vadiyi sınırlayan sık ormanlık bir düzlüğü almayı başardı. 28.'nin fark edemediği nokta, Almanların onları tek tek kuşatmak için bu şekilde bölünmelerine izin vermiş olmalarıydı. Hiçbir şey, Almanların onları dağlardaki müstahkem mevkilerden ve ormanın karanlığının içinden istedikleri gibi bombalamasını engelleyemezdi.

Hiçbir tarafa kıpırdayamayan 28. Bölük iki hafta boyunca korunmasız mevkileri korumak zorunda bırakıldı.* Kall Nehri Patikası'nın çamur ve yıkık ağaç bataklığı olduğu gerçeğinden bihaber olan Müttefik Komutanlık, onları rahatlatmak için umutsuzca bir çabayla, tankların aşağı gönderilmesini emretti. Yol, tankların ağırlığıyla çoğu yerde çöktü ve tanklar aşağı yuvarlandı.

Müttefik Komutanlık, tankların 28.'yi kurtarmaktaki başarısızlığı üzerine 12. Piyade Alayı'nı yardıma çağırdı. Alay 6 Kasım'da mahsur kalan 28. Bölüğe bağlanarak Hürtgen katliamının yolunu tuttu. Etrafa dağılan yanmış tanklar ve ölülerin bedenleriyle onları Kall Nehri Patikası'nda karşılayan sahne ileriki haftalarda olacakların korkunç işaretiydi. Yine de Alay, ormanlık düzlükte yerini aldı ve çökmek üzere olan bir birliğin parçalanmış kalıntılarını rahatlattı.

İlk plan 12. Alay'ın, 28. Bölüğün hayatta kalanları için bir kaçış yolu yaratması ve koruması üzerine hazırlanmıştı. Ama bir kez ormana girdiklerinde 28. Bölüğün liderleri, 28.'yi kötü sona mahkum eden kusurlu stratejiyi, alayın farklı birimlere bölünmesini ve hepsinin ormanlık alandan Kall Nehri Vadisi'ne aynı anda çıkmalarını emretti. 12. Alay'ın subayları emri aldıklarında adamları bölmenin delilik olduğuna dikkat çekerek itiraz ettiler. Ama itirazları duyulmadı. Parçalara ayrılan 12. Alay gelişigüzel ilerledi ve adamları kısa sürede yönlerini kaybetti. Birbirleriyle haberleşemeyen birliklerin tümü Almanların eline düştü. Diğerleri günlerce ormanda kayboldu ve erzakları tükendikçe ölülerin bedenlerinden yiyecek bulmak zorunda kaldı. Dörde bir oranında sayıları azalan ve cephanesiz kalan askerler umutsuzluğa kapıldı. "Tanrım, soğuktu. Aç ve susuzduk" diye anacaktı daha sonra hayatta kalanlardan biri. "O gece gerçekten dua ettik. Sabah Tanrı'nın bütün dualarımızı kabul etmiş olduğunu gördük. Gece kar yağmış, bütün bölge sisle kaplanmıştı, şartlar dışarı çıkmak için çok uygundu. İkmal hattı ölülerle kaplıydı. Benimle birlikte dışarı çıkan adamlar öylesine yorgunlardı ki ölülerin üzerine bastılar. Çok yorgunlardı."[23]

12. Alay beş gün içinde beş yüzden fazla asker kaybettikten sonra geri çekilme ve hayatta kalan pek az askeri yeniden düzenleme emri aldı. Ama

*28. Piyade Bölüğü Pensilvanya Milli Muhafız Teşkilatı üyelerinden oluşmaktaydı. Eyalet sembolleri olan kırmızı kilittaşını birliklerinin işareti olarak omuzlarında taşıyor ve "Kilittaşı Bölüğü" olarak anılıyorlardı. Almanlar bu kilittaşını kovaya benzettiler. 28. Bölüğün çoğunun Kall Yolu'nda ölmesi sonucunda, Almanlar onlara "Lanetli Kova Bölüğü" adını verdiler. Bu ad o günden sonra gurur nedeni oldu.

artık bir "geri" kalmamıştı. Bitkin askerler eski kamp yerlerine döndüklerinde, tek kişilik siperlerinin Almanların eline geçmiş olduğunu gördüler. Alay kumandanları daha fazla dayanamayacaktı. Onarılamayacak biçimde tükenen 12. Alay, 11 Kasım'da 28. Piyade'den ayrıldı. İki gün sonra, 28. Piyade Bölüğü'nden bir avuç çökmüş yaralı adamdan başka kimse kalmamıştı.

Yine de askerlere Hürtgen'i terk etme izni verilmedi. 28. Bölüğün imhasından sonra Dördüncü Piyade Bölüğü'nün üç alayı onların yerine geçmek üzere çağırıldı. Zayıflıklarına ve azalan sayılarına rağmen, Salinger ve silah arkadaşlarından ormanda kalmaları, kardeş alaylarını desteklemeleri ve bir şekilde saldırı pozisyonlarını korumaları bekleniyordu.

Salinger Hürtgen Ormanı'na girdiğinde, bir dehşet dünyasının eşiğinden içeri adımını atmış oldu. İkinci Dünya Savaşı'nın batı cephesindeki en anlamsız katliamı tartışmasız 1944 kışında Hürtgen'de gerçekleşendi. Bölgede günbegün devam eden dehşet, askerleri uçurumun kenarına getirmişti. Ölüm onları ormanın karanlığında köşeye sıkışmış hâlde, her an her yönden yakalayabilirdi. Buradaki görünmez düşman, temini imkansız olan sürekli bir adrenalin salgısı gerektiriyordu. Delilik çamurdan yukarı sızmakta ya da durmaksızın yağan yağmurlarla aşağı dökülmekteydi.

Hürtgen'deki katliam öylesine büyüktü ki 12. Alay ancak yetersiz bir yedek akını sayesinde ayakta kalmayı becerebildi. Akıl sır ermez bir mantıkla, kumandanlardan ihtiyaç öncesinde yedek birlik talep etmeleri istenmekteydi. Sonuçta hiçbir zaman yeter sayıda asker olmuyor ve yük Salinger gibi hayatta kalan ve hızla tecrübe kazanan eski muhariplerin üzerine yığılıyordu. Yedekler geldiğinde onları alıştıracak zaman yoktu. Yıllar sonra, bir asker 12. Alay tarafından yeni gelenleri eğitmek için kullanılan acımasız ama etkin yöntemi şöyle anımsayacaktı:

> Yedek olarak gönderilen bir grup acemi erdik ve neyle karşı karşıya olduğumuzu bilmiyorduk. Belirlenmiş yerlerimize doğru yürürken, ölü askerlerin üzerinden geçmek zorunda kalıyorduk. Uzun zamandır ölü olan üç dört tanesini anımsayabiliyorum. Bunun bizi böyle sahnelere alıştırmak için özellikle düzenlenmiş bir girişim olduğuna inanıyorum.[24]

Bölük kampları bile tehlikeli yerlerdi. Salinger'a bombalanma esnasında kendini toprağa yüz-üstü atması gerektiği öğretildi, ancak böylelikle yatay uçan enkazdan kurtulabilirdi. Hürtgen'de Almanlar, askerlerin başları üze-

rinde patlayıp binlerce mızrak gibi yere dökülerek şarapnel sağanaklarına neden olan kıyılmış dallardan oluşan ağaç patlamaları kullanıyorlardı. Jerry patlama sesi duyar duymaz "bir ağacı kucaklamayı" ve tek kişilik siperini mümkün olabildiğince çok ağaç dalıyla kaplamayı hızla öğrendi.

12. Piyade Alayı'nın Hürtgen'deki 2517 ölümünün neredeyse yarısı doğa şartları nedeniyle gerçekleşmişti.[25] Askerler ya tek kişilik siperlerinde donmuşlardı ya da kol ve bacakları kangren olmuştu. Bulundukları yer kaçınılmaz şekilde iğrençti, hava şartları onları ya iliklerine kadar ıslatıyor ya da soğuktan yakıyordu. Salinger ve adamları bir aydan uzun bir zaman süresince yıkanmadan ve giysilerini değiştirme olanağı bulamadan çamurlu ve donmuş deliklerde uyumak zorunda kaldılar. Başarılı bir girişimle ek battaniye, yünlü iç çamaşır ve palto sağlanmıştı.* Ama bölüğün Eylül başından beri süregelen taleplerine karşın galoş ve uyku tulumu tedariki hâlâ sağlanamamıştı.[26]

Askerlerin botları yağmurdan ıslanıp sünger gibi olmuştu. Bu şartlarda, askerlerin büyük kısmı ayaklarının donması yüzünden öldüler. Salinger şanslıydı. Daha sonra ayaklarını nasıl kuru tutmayı başarabildiğini anımsayacaktı. Annesi ona yün çorap örmeyi adet edinmişti. Her hafta evden içinden yeni bir çift çorap çıkan bir paket alıyordu. Temmuz ayında gülmesine neden olan böylesine bir düşkünlük, Kasım ayında sağ kalmasına yardımcı olmuştu.[27]

Hürtgen trajedisinin büyüklüğü anlamsızlığında yatar. Müttefikler'in bu işe yaramaz toprak parçası için böylesine imkânsız şartlar altında savaşmak konusunda neden bu kadar inatla ısrar ettiklerine akıl sır erdirmek mümkün değildir. Almanlar özellikle barajların kontrolünü sağlayabilmek amacıyla bölgeyi ellerinde tutmak için savaşıyorlardı. Oysa bu kazanım ormanın içinden geçmek yerine çevresinden dolaşarak da kolaylıkla sağlanabilirdi. Müttefik Kumandanlar, barajların önemini nihayet kavramaya başladıklarında bile yollarını değiştirmeyi reddettiler ve barajları kontrol eden küçük kasabaları ele geçirmeyi seçerek mümkün olan en dolambaçsız yoldan –doğruca Hürtgen'in içine Almanlar'ın insafına kalacakları Kall Nehri Vadisi'ne- gittiler.

Bu nedenlerle, Hürtgen tarihçiler tarafından askeri açıdan başarısız bulunur ve hayatların boşu boşuna kaybedilmesi olarak görülür. Bu, savaşın en büyük Müttefik bozgunlarından biridir. Dördüncü Piyade Birliği korkunç bir bedel karşılığında, ormanın içinde daha sonra barajların Hitler'den alınmasıyla sonuçlanacak olan büyük yürüyüşler yaptı. Bu kazanımlar sadece

* Alaya su emen ve hareketi engelleyen kalın paltolar verildi. Çoğu asker bunları hemen attı ama bazıları daha sonra donarak öldü.

sıradan askerlerin kahramanlığıyla elde edildi. 1944'ün uzun kışında tek bir bölük kumandanı ya da subayı Hürtgen toprağına ayak basmamıştı.

Hürtgen, Salinger'ı derinden değiştirdi. Onu yaşayan herkes benzer bir şekilde değişmişti. Çok kısa bir süreliğine 22. Alay'a katılmış olan ve çoğunlukla Salinger'ın karargâhından bir mil uzakta bulunan Hemingway bile orada yaşadıklarından sonra yıllar boyu süren bir yazma güçlüğü çekti. Hemingway açıkça ormanı suçladı ama hayatta kalanların çoğu bir daha asla Hürtgen'den söz etmedi. Sessizlik, baskın tepkiydi. Salinger'ın sonraki eserlerinin derinliğini kavramak için Hürtgen'in koşullarını ve Salinger'ın orada çektiklerini anlamak çok önemlidir. Babe'in "Yabancı"daki keder dolu 12. Alay ağıtı ve "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"deki Çavuş X'in kabuslarının kökeni Hürtgen Ormanı'nın içinde yatar.

*

Kasım'da, Salinger'ın Hürtgen'de hayatta kalmaya çalıştığı sırada, "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez" ("Once A week Won't Kill You") *Story*'nin Kasım-Aralık sayısında yayınlandı. İçinde bulunduğu şartların yanında çok önemsiz bir olay örgüsüne sahip olan bu parçanın ortaya çıkışında ince bir alay sezilir. Parçanın ardındaki dürtüyü ve hatta onu kaleme alan karakteri anımsamak Salinger için muhtemelen güç olmuştu. Salinger'ın *Story*'nin yazı yarışmasına yaptığı 200 dolarlık bağışından etkilenen Whit Burnett, bu bağışı ve Salinger'ın savaş meydanında olmasını kullanarak sayıya yazarın kısa bir biyografisini ekleme girişiminde bulundu. Salinger, Hürtgen Ormanı'nın içinden kısa bir otobiyografi yazdı ve New York'a gönderdi.

Başlangıçta, özellikle yazıldığı zaman göz önüne alındığında, bu taslak inanılmaz görünür. Sakin ve gülünç bir hesaplaşma ile parça hâlâ Salinger ile Holden Caulfield arasındaki ilişkiye dikkat çekerek anılır. Salinger bir okuldan diğerine gitmekten ve misketlerini Doğa Tarihi Müzesi'nin Amerikan Kızılderilileri Odası'nda düşürmekten söz eder. Bu parçanın derinlerinde bir savaş zamanı hissizliği sezilir. Burada Salinger, orduya katıldığından beri geliştirdiği bir yeteneksizliğe, olağanlık uzaklaşıp belirsizleşirken eve ait yerleri ve insanları savaş öncesi yaşamı elinden kayıp gidiyormuşçasına anımsayamama özelliğine izin verir. Yaşamını anlatırken birbiri ardına gelen kederli olaylardan söz edişinde belirgin biçimde yıpranmış sinirlerinin izi vardır. Salinger, okurlarına Hürtgen'de bile yazdığını temin eder; "zaman bulduğu her an" ve "boş bir tek kişilik siper bulabildiği her an."[28]

Salinger, Hürtgen'den Elizabeth Murray'e de yazdı. Paris'deki mutlu anılarından, ormanın bunalımlı deneyimlerine uzanan duygu değişimleriyle dolu bir mektubunda Murray'e Hemingway'le karşılaşmasından ve elinden geldiği kadar sık yazmaya çalıştığından söz etti. Ocak'tan beri beş öykü bitirmiş olduğunu ve üç tane daha yazmayı hedeflediğini açıkladı. Salinger'ın Karşı Haberalma arkadaşları yıllar sonra, onun yazmak için sürekli sıvıştığını anımsayacaklardı. Bir tanık bombardıman altındaki bir olayı şöyle anlatıyordu: "Herkes korunmak için saklanıyordu. Etrafa göz gezdiren askerler Salinger'ın bir masanın altında hiç istifini bozmadan daktiloyla yazmaya devam ettiğini gördüler." [29] Böyle örnekler Salinger'ın yazmaya olan ihtiyacını gösterir. Salinger, Hürtgen'de elinden kayıp gitmekte olan eski yaşamının anısıyla, tanıdık yazma eylemini hayatta kalabilmek için çıkış yolu olarak kullandı.

Aralık ayının ilk haftası geldiğinde, Dördüncü Piyade Bölüğü'nün tüm üç alayı da yorgunluktan bitkin düşmüştü. 12. Piyade Alayı'nın bir daha çarpışmaya katılabilmesi için yeniden yapılandırılması gerekiyordu. 5 Aralık'ta, Salinger ve adamları Hürtgen'i terk etme emri aldılar. Bir ay önce ormana giren askerlerden artık pek azı hayattaydı. Hürtgen'e giren 3080 alay askerinden geriye sadece 563 kişi kalmıştı. Özellikle bu askerler için, ormandan sağ çıkmak başlı başına bir zaferdi.

*

"Fransa'da Bir Çocuk" tek kişilik siperinde bir anlık huzur arayan savaş yorgunu bir askerin iç hesaplaşmalarını anlatan sakin bir öyküdür. Bu, Salinger'ın 1944'ün son aylarında cephede yazdığını belirttiği üç öyküden ikincisidir.* İçinde Caulfield ailesinin hiçbir üyesinden söz etmemesine karşın, *Çavdar Tarlasında Çocuklar* ve diğer çalışmalarının ritmini ve mesajını yansıtmaktadır. Bu nedenle de Salinger'ın altıncı Caulfield öyküsü olarak kabul edilmelidir.

Eleştirmenlerin bu konuyu yok sayma eğilimlerine karşın "Fransa'da Bir Çocuk" Salinger'ın eserlerinin gelişimindeki önemli bir dönemini simgeler. Önceki öyküsü "Sihirli Siper" Tanrı'nın varlığını ve doğasını sorgulamaktadır. "Fransa'da Bir Çocuk" sanki bu sorulara yanıt verircesine derin bir inancı ilan eder ve bu öykü boyunca yazarlık ve inanç birbiriyle iç içe geçer.

* "Fransa'da Bir Çocuk", Random House tarafından The Saturday Evening Post Stories, 1942-1945, içerisinde 1946'da yeniden yayınlandı. 314. ve 320. sayfalar arasında yer alan öykü kitap olarak yayınlanan ikinci Salinger öyküsü oldu.

Öykü Salinger'ın onu yazmaya başladığı Normandiya'da geçmektedir ama içeriği itibariyle daha çok muhtemelen öyküyü bitirdiği yer olan Hürtgen'de yaşadıklarını yansıtmaktadır. Bir bilinç-akışı içinde anlatılan öykü sadece gerçek bir askerin sağlayabileceği bir özgünlükle doludur. Öykünün başında, okuyucular uzaktan gelen silah seslerinin gümbürtüsünü işitir ve nemli soğuk toprağın kokusunu duyumsarlar. Bu harap toprağın üzerinde asker kıyafetinde pis ve yorgun bir çocuk uyumaktadır. Fransa'daki çocuktur bu. Gündelik savaşın korkunç düşünceleriyle, "anımsanmaması mümkün olmayan düşünceler" ile uyandırılmıştır.[30] Yorgun beyni onu canlandırmaya çalışır. Burası güvenli değildir, yoluna devam etmelidir. Miğferini takar, çıkınını toplar ve güvenli bir yer aramak üzere yola koyulur. Ayrılırken başka bir askere seslenir; "Vardığımda bağırırım." Ama nereye gittiğini bilmemektedir.

Sonunda yorgunluğa yenik düşen çocuk güvenli bir dinlenme yeri bulur: İçinde bir battaniyeden (bir askerin kefeninden) ve ölümün pis kokusundan başka bir şey olmayan tek kişilik bir siperdir bu. Son bir çabayla beyhude yere uğraşarak "kötü yerleri kazıp çıkarmaya" çalışır ve kendini deliğin içine indirir. Topraktan mezarın içinde toz parçaları onu kaplamaya başladığında "hiçbir şey yapmaz." Bacağını kırmızı bir karınca ısırmıştır. Suçluyu öldürmek çabasıyla o günkü savaşta tırnağını kaybettiği yere yeniden gider. Yaralı parmağını battaniyenin altına sokarak, savaşı bir anlığına sona erdirecek ve parmağının mucizevi şekilde iyileşeceği evine onu geri gönderecek isteklerini sıralamaya başlar. İşte o zaman, dünyayı zihninden uzaklaştırmaya yemin ederek şiirsel bir ilahi söylemeye başlar. Saf şiirden bir adım uzak olan bu efsunlu sözler Salinger'ın en melodik edebi anlarından biridir ve öyküyü geçtiği yere hiç uymayan bir tılsımla doldurur.

Salinger, mesleğinde geldiği bu noktadan sonra ciddi anlamda şiir yazmaya başladı. "Fransa'da Bir Çocuk"un bütün bölümleri yalnızca biçim ve noktalama olarak şiirden uzak tutulmaya çalışılmıştır. Örneğin çocuğun nakaratı akışa uygun şekilde parçalandığında, "Kapıyı sürgüleyeceğim" nakaratları arasında altı dize ortaya çıkar.

Çocuk gözlerini açtığında hâlâ savaş meydanındadır ve zonklayan parmağıyla tek başınadır. Umutsuzlukla, onu evine bağlayan nesneyi taşıdığı cebine uzanır. Gözleri sıkı sıkı kapalı, usulca o zamana kadar hep işe yaramış olan "abrakadabra"yı okur. Bu savaşsız bir dünyaya ait bir film prömiyerinden nefes kesici bir bölümdür. Ama sözcükler bu ortamda büyülerini kaybederler ve çocuk bu boş sözcükleri bırakır. Daha vefalı bir şeyi, evden gelen

kullanıla kullanıla parçalanmış bir mektubu saklamıştır. Onu sevgiyle eline alır ve bir duaymışcasına okumaya başlar.

Okuyucular birden bu çocuğu tanıdıklarını fark ederler. Bu Babe Gladwaller'dır, mektup ise küçük kızkardeşi Mattie'den gelen mektuptur. Salinger askerin kimliğini kasti olarak öykünün sonuna kadar saklamıştır. "Fransa'da Bir Çocuk"un gerçeği ve dokunaklılığı baş karakterinin evrenselliğinde saklıdır: Babe, bir kez bile olsa da yalnızlığı tatmış olan ve savaşın talepleriyle tükenenen her askeri simgelemektedir.

Mattie, mektubuna Babe'in Fransa'da olduğunu bildiğini ifade ederek başlar. Şimdi kumsalda daha az çocuk kaldığını ve Lester Brogan'ın Pasifik'te öldürüldüğünü söyleyerek devam eder ve Mr. ve Mrs. Brogan'ın hâlâ kumsala gittiklerini ama artık suya girmeyip sessizce kıyıda oturduklarını anlatır. Daha sonra da Mr. Ollinger'ın ölümünün tuhaf öyküsünü, ölümü yaşamı onlardan körü körüne kapan görünmez bir el olarak betimleyerek anlatır. Mektubunu, Babe'in yakın zamanda eve dönmesini dileyerek bitirir. Bu alışılmış bir deyiş olsa da onu canlandırmak için yeterli olur. Mektubu okuduktan sonra kendini tek kişilik siperinde doğrultur ve en yakınındaki askere "Buradayım" diye seslenir. Sonra kendi kendine "Lütfen çabuk eve gel" diye fısıldar ve mutlu bir şekilde uyuyakalır.

Bu öykünün mesajı, Babe'in her şeyden çok duymak istediği iki şiirden destek alır. Biri William Blake tarafından yazılan "Kuzu", diğeri ise Emily Dickinson'ın "Haritasız" adlı şiirleridir. Bu şiirler benzer mesajlar taşır ve birlikte okunduklarında bu öyküye güçlü bir söylem katar.

Kuzu

Küçük Kuzu, seni kim yarattı
Bilir misin seni kim yarattı
Nehir kıyısında yaşam verdi
Ve seni ovalarda besledi,
En yumuşak yünden parlak,
O güzel giysini kim verdi
Tüm diyarları şenlendiren
Bu hoş sesi kim verdi:
Küçük Kuzu kim yarattı seni
Bilir misin kim yarattı seni

Küçük Kuzu sana anlatacağım,
Küçük Kuzu sana anlatacağım;

O, senin adınla anılır,
Kendine Kuzu adını takmıştır:
Alçak gönüllü ve yumuşak,
Küçücük bir çocuktur.
Ben bir çocuk ve sen bir Kuzu
Anılırız ikimiz O'nun adıyla.
Küçük Kuzu Tanrı'ya emanet ol,
Küçük Kuzu Tanrı'ya emanet ol.

Haritasız

Ben hiç bozkır görmedim,
Ben hiç denizi görmedim;
Ama bilirim çalılığın neye benzediğini,
Ve dalganın nasıl olması gerektiğini.

Ben hiç Tanrı'yla konuşmadım,
Cennet'te ziyaretine de gitmedim;
Ama bilirim yine de yerini
Sanki haritası verilmiş gibi.

Salinger'ın şiiri maneviyatla eş tuttuğu pek çok öykünün ilki olan "Fransa'da Bir Çocuk" Salinger'ın ruhsal yolculuğunda önemli bir dönüm noktasıdır. "Sihirli Siper"'deki papazlı sahne Tanrı'nın varlığını ya da en azından Tanrı'nın insan yaşamındaki payını sorgular görünmektedir. "Fransa'da Bir Çocuk"ta Tanrı'nın varlığı onaylanır ve Salinger ruhsal arayışını bu öyküde kabul eder.

Salinger'ın bu dönemde dini bir deneyim yaşamış olması bizi pek şaşırtmamalı. Savaşın ön safları genellikle ruhsal uyanış sahneleridir. Ama 1944'de Salinger'ın Tanrı algılaması, hâlâ önceki düşünceleri üzerine kurulmuş belirsiz bir kavramdan öteye gitmiyordu. "Son İznin Son Günü"nde, Babe hayatın güzelliklere sahip olması nedeniyle yaşanmaya ve savaşmaya değer olduğuna karar verdi. Salinger, Tanrı'nın güzellik aracılığıyla kendini göstermeye başladığını "Fransa"da anladı. Babe tek kişilik siperden mezarının içinde hiçbir mistik görüntüye şahit olmadı ya da nur içinde kaybolmadı. Ama ancak küçük kız kardeşinin masumiyetinin güzelliğiyle ve onunla olan bağını duyumsayarak Tanrı'yı gördü ve bir kez daha hayatta olduğunu anladı.

Salinger Hürtgen çöküşünden on dört yıl sonra, 19. yüzyıl Japon şairi Kobayaşi İssa tarafından yazılmış olan bir haiku'yu anımsadı:

"Şakayık bu kadar büyük!"
Çocuğun kolları
Uzanmış

"Issa şakayıka yeterince dikkat çekmiştir" diye savunur Salinger. Sorumluluğun gerisi okuyucunun ellerindedir. "Onun tombul suratlı şakayığını görmeye gitmek ya da gitmemek ise başka bir konudur" diye yazmıştır. Çaba gereklidir çünkü şair "bizi yönetmez."[31]

Salinger, İssa'nın haikusuna kendi yazılarıyla bağlantılı olarak değinmiştir. "Fransa'da Bir Çocuk"un özünün tam olarak anlaşılabilmesi için yürekten hissedilmesi gereklidir, çünkü yalnızca kalp, şakayığı gerçekten görebilir. "Fransa'da Bir Çocuk" hem nazım hem nesir olarak büyük anlam taşır. Babe'in haber küpürleri ve Mattie'nin mektubu mesaj iletir. Öykünün bitiş cümleleri içlerinde sonucu taşır. Dickinson ve Blake'in dizelerindeki derin deneyim öyküyü ruhsal bir düzeye yükseltir. Salinger bizi zorla buraya götürmez. Deneyimi yaşayabilmek için tam tersine kendi başımıza gitmemiz gereklidir. Bu, daha sonra Salinger'ın daha başarılı yazılarındaki temel öğe olacaktır. 1944 kışında, Salinger'ın şakayığının açılmasına uzun yıllar vardı; ama tohumu daha o zamandan, hiç başarı şansı olmayan "Lanetli Hürtgen" toprağına atılmıştı.

*

Salinger, 8 Aralık'ta Lüksemburg'da "yorgun askerler için bir cennet" olarak nitelenen bölgedeki yeni kışlasına ulaştı.[32] Kanıtlar, Almanya'nın karşısında Echternach bölgesine, Sauer Nehri kıyısındaki bir kasabaya yerleştirildiğini gösteriyor. Haftalardır ilk kez birliği gerçek yataklarda uyuyacak, gerçek yiyecekler yiyecek, duş alacak ve giysilerini değiştirebilecekti. Bazılarına Belçika ya da Paris'e geçiş izni sözü bile verilmişti. En rahatlatıcısı, bu yeni yerin sakinliği nedeniyle seçilmesiydi; bazılarının görüşüne göre burası askerin kırılmasına neden olan sıcak savaştan uzaktı.

16 Aralık'ta nispeten sakin ve hareketsiz geçen kısa bir haftadan sonra 12. Piyade Alayı -henüz yeniden yapılanamadan- aniden Alman Kuvvetleri'nin saldırısına uğradı. Echternach ve çevresindeki kasabalar şafak vaktinde, alayın haberleşme merkezlerini yok ederek onları bölükten koparan bir havan topu ateşi altında kaldılar. Sabah saat 9'da iki eksiksiz ve zinde Alman piyade alayı gücü 12.'ye saldırdı. Askerler şaşkına dönmüşlerdi. Tüm bölükler kuşatılmış, bütün müfrezeler birbirlerinden ayrı düşüp kaybolmuşlardı.

Bu Hitler'in büyük karşı saldırısıydı; başlangıçta yalnızca 12. Piyade Alayı'na odaklanılan Bulge Savaşı'nın ilk günüydü. 12. Alay hayatta kalma mücadelesi verirken, 12.'ye destek olan 8. ve 22. Alaylar, 16 Aralık'ta yok denecek kadar az düşman hareketi tespit ettiklerini rapor ettiler.[33]

Bulge Savaşı, Amerikan askeri tarihine, en pahalıya mal olan çarpışma olarak geçti. Salinger ve silah arkadaşları için bu çarpışma muhtemelen Hürtgen'in bir uzantısı gibiydi. Bu geceleri karda uyumaya devam demekti. Bu ormanda çarpışmaya -bu kez Ardennes'de- devam demekti. Daha fazla kan ve daha fazla yorgunluk demekti.

12. tüm olanaksızlıklara rağmen kahramanca savaştı. E Bölüğü, 16 Aralık'ta Echternach'ta kuşatıldı ve ancak bir şapka fabrikasının enkazına sığınarak kurtulabildi. Bölük mütecaviz Almanlarla tam üç gün boyunca savaştı; bu süre içerisinde 12.'nin diğer birlikleri onları kurtarma mücadelesi veriyorlardı. 19 Aralık'ta, tam Echternach Alman kuvvetlerinin eline geçmek üzereyken zırhlı bir görev kuvveti kuşatılmış askerleri kurtarmak üzere kente girdi. E Bölüğü'nün lideri özel görev kuvvetini şaşırtarak, şapka fabrikasını bırakmadı ve onu kalan askerleriyle savunmak için inat etti. Tüm iletişimi kesik olduğundan yerini terk etme emri almamıştı. Bölüğü geri çekilmeye ikna edemeyen dehşete düşmüş özel görev kuvveti hava kararıp da tanklarını korumak için geri çekilmek zorunda kalana kadar onlarla şapka fabrikasında kaldı. Geri çekilirken düşman askerlerinin fabrikaya doluştuğunu gördüler. E Bölüğü kaçma fırsatını kaçırmıştı.[34] Kimse hayatta kalamayacaktı.

Durum çok karışıktı. Alay, bağımsız savaşma birimleri olarak çarpışmak zorunda kalan ve her biri en fazla yirmi askerden oluşan parçalara ayrılmıştı. Echternach kısa sürede düşmana teslim olduysa da, 12. Alay başarıyla çevre kasabaları savundu ve Almanlar'ın Lüksemburg Kenti'ne girmelerini önleyerek halkı kurtardı.

Sonunda Hitler'in saldırısı başarısız oldu ama bunun nedeni yanlış planlama ya da Müttefikler'in üstünlük sağlaması değil, yıpranmaydı. Alman ordusu, 1944 kışında Müttefikler'e çok yıkıcı bir darbe indirdi. Salinger ve alayına da bu cezanın aslan payı düştü. Ama Müttefikler kaybettikleri toprakları geri aldılar çünkü düşeni yerine koyma yeteneğine sahiptiler. Almanlar ise değildi. Echternach ve Ardennes gibi yerlerde Almanlar'ın birliklerini ve donanımlarını kaybetmeleri karşı saldırıyı başarısızlığa mahkum etti ve Nazi Almanyası'nın yazgısını belirledi.

27 Aralık'ta Salinger ve adamları Echternach'tan arta kalan enkazın içine girdiler. Bölük raporuna göre burada tahmin edildiği gibi "hiçbir canlı izine

rastlamamışlardı." Çavuş Salinger işte bu kasabanın harabeleri arasında, nihayet eve yazma fırsatını yakalayabildi. Ailesi ve arkadaşları savaşın ilk günü olan 16 Aralık'tan bu yana ondan hiç haber alamamışlardı.* O günden beri Amerikan gazeteleri birbiri ardına karşı saldırı haberleri patlatıyordu. Salinger'ın arkadaşları ve ailesi en kötüsünden korkmaya başlamışlardı.

Çarpışma sırasında, Salinger'ın Ursinus Koleji'nden eski bir arkadaşı olan Betty Yoder, haber almak için iki kez Whit Burnett'a telgraf çekti. 31 Aralık'ta "Jerry Salinger'dan bir haber olup olmadığını" soruyordu. "Echternach" yakınlarında bulunduğunu bildiğini ve "Çok değerli bir dostu" olmasına karşın "mektubu nedeniyle Salinger'ın [kendini] ayıplayacağını" söyledi.

Miriam Salinger oğlundan ancak Ocak ayında haber alabildi. Annesinden, Salinger'ın emniyette olduğu haberini alan Whitt Burnett rahatladı ve Yoder'a cevap yazdı: "Salinger iyi. Annesine gönderdiği mektup ve fotoğraf 27 Aralık tarihli, ajansına yolladığı taslak da."[35]

12. Piyade Alayı'nın dertleri ve uğraşları J.D. Salinger'ın hayatına ve eserlerine ait dipnotlarından daha fazlasını ifade ederler ve kişiliğinin ve incelikle işlediği öykülerinin içine kök salarlar. İnsan Salinger ve savaştaki olaylar birbirlerinin ayrılmaz parçalarıdır, tıpkı yazar Salinger ve kaleme aldığı eserleri gibi. Aynı şekilde, Birinci ve İkinci Taburlar'ın ya da C, F ve de E Bölükleri'nin başına gelen olaylar Salinger'ın başına gelebilecek olayların salt örnekleri değildir. Bunlar, onun gerçekten katlandığı acıların ilüstrasyonlarıdır. İkinci Dünya Savaşı sırasında Dördüncü Piyade Bölüğü'ne ait bir şeyler bilmek, dehşetin ve kahramanlığın bu bölükteki tüm askerlerin gündelik yaşam deneyimleri olduğunun farkına varmaktır.

Ocak 1945'de Bulge savaşı sona erdiğinde 82. Hava İndirme Tümeni'ndeki Amerikan bölükleri muhtemelen Berlin yolu üzerinde ilerlerken sınırı geçip Hürtgen Ormanı'na girdiler. Ormana girdikten sonra Kall Nehri Vadisi'ni geçerlerken yollarına yürüyerek devam etmek zorunda kaldılar. Karlar erimeye başlamıştı, yoldaki çamur ve eriyen kar ciplerin geçişini olanaksız kılıyordu. Yürüyüşlerini sürdüren askerler dehşet sahneleriyle karşılaştılar. Eriyen karlar binlerce Amerikan askerinin cesedini ortaya çıkarmış, çoğunun donmuş kolları sanki yakarırcasına göğe uzanmıştı.

Kayıp acısı, Salinger'ın yedinci Caulfield öyküsü olan "Bu Sandviçte Mayonez Yok"ta çok baskındır. Bu parçanın tam olarak ne zaman yazıldığını gös-

* Salinger 16 Aralık'ta eve gönderdiği mektubunu kaleme alırken muhtemelen Bulge Savaşının başladığından habersiz Birinci Tabur'la birlikte izindeydi ve ertesi güne kadar da savaşa çağırılmamıştı

teren hiçbir belge yoktur. Ekim 1945'de *Esquire*'da* yayınlandıktan sonra bile Salinger'ın, Ober Associates'in ya da Story Press'in ulaşılabilen hiçbir yazışmasında öykünün adıyla ilgili bir referansa rastlanmamıştır. "Mayonez" büyük olasılıkla Salinger'ın savaş meydanında yazdığı üçüncü öyküdür, Eylül 1944'de henüz adsızdır, taslak aşamasındadır ve yayınlanmayarak kaybolan 1944 öyküsü "Tennessee'de Bir Çocuk"la ("A Boy Standing in Tennessee") benzer öğeler taşımaktadır.

"Bu Sandviçte Mayonez Yok", Georgia'daki bir acemi birliğinde otuz üç erle birlikte bir kamyonun arkasında oturan Çavuş Vincent Caulfield ile açılır. Akşamın geç saatleridir ve bardaktan boşanırcasına yağan yağmura karşın askerler dans etmek için kasabaya gitmeye hazırlanmaktadırlar. Ama bir sorun vardır. Yalnızca otuz askere dans izni verilmiştir oysa kamyonda dört fazla asker vardır. Askerler, Moral Hizmetleri'nden bir teğmenin gelip konuyu çözmesini beklerken kamyonun kalkışı gecikir. Bu süre esnasında yapılan konuşmalar Vincent'ın grup amiri olduğunu, bu nedenle de fazlalıkları seçip çıkarma sorumluluğunu onun taşıdığını ortaya çıkarır.

Yalnızlık ve özlemin bilinç akışı içindeki keşfinde, anlatı kamyonda olanlardan çok Vincent'ın kafasından geçenlere yoğunlaşır. Vincent'ın küçük kardeşi Holden Pasifik'teki savaşta kayıp ilan edilmiş ve muhtemelen ölmüştür. Haberin şokuyla çok sarsılan Vincent başka hiçbir şeye yoğunlaşamaz.

Kamyondaki adamlar geldikleri yerlerden, evlerinden ve savaştan önce yaptıkları işlerden söz ederken Vincent bir dizi geri dönüş yaşar. Kendini, kız kardeşi Phoebe'yle birlikte 1939 Dünya Fuarı'nda Bell Telefon Sergisi'ni gezerken görür. Dışarı çıktıklarında orada onları bekleyen Holden'la karşılaşırlar. Holden, Phoebe'den imza ister, Phoebe de şakayla karnına yumruk atar, "onu görmekten, onun ağabeyi olmasından mutlu"dur.[36] Arka plandaki kamyon konuşmalarının arasında Vincent'ın aklı sürekli Holden'a kayar. Onu Pentey Özel Okulu'nda,** tenis kortunda ve Cape Cod'da verandada otururken görür. Holden nasıl kayıp olabilir? Vincent buna inanmayı reddeder.

* "Bu Sandviçte Mayonez Yok" The Armchair Esquire 1958&1960'ın içinde G.P. Putnam's Sons, New York tarafından yeniden basılmıştır. (187.-197. sayfalar arası)

** Holden'ın yatılı okulunun adı bu öyküde, 1944'te tamamlanan "Ben Deliyim"de olduğu gibi Pentey olarak yazılmıştır. Çavdar Tarlasında Çocuklar'da olduğu gibi "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"da da okul Pencey olarak geçer ancak "Önemsiz Ayaklanma" Aralık 1946'da basılana kadar sürekli değiştiği için Salinger'ın en başta kullandığı yazılışın ne olduğu belirsizdir. Sonuç olarak, Holden'ın özel hazırlık okulunun adının yazılışı bu öykünün yaşını belirlemek için kullanılamaz.

Teğmen geldiğinde gözle görülür şekilde öfkelidir. Durumu sorduğunda, Vincent bilmezden gelir. Kafa sayar gibi yaparken içinden çavuşla, diğer adamlarla ve kendiyle alay eder. Danstan vazgeçecek olan kişiye sinema ısmarlamayı önerir. İki asker böylece geceden vazgeçer ama kamyonda hâlâ iki kişi fazladır. Nihayet karar verir ve soldaki son iki adamın da inmesini ister. Biri kalkar ve aşağı atlar. Vincent bekler ve sonunda başka bir bedenin belirdiğini görür. Asker ışığa geldiğinde, ortaya bir delikanlının görüntüsü çıkar. Bardaktan boşanırcasına dökülen yağmurun altında bütün gözler onun üzerinde toplanır. "Listedeydim" diye kekeler çocuk ve neredeyse ağlamak üzeredir. Vincent cevap vermez. Sonunda çocuğa tekrar kamyona binmesini söyleyen ve partide onunla eşleşmek üzere fazladan bir kız ayarlayan teğmen olur.

Öykü biterken askerler dansa doğru yola çıkmışlar, Vincent ise yeniden Holden düşüncelerinin içinde kaybolmuştur. Kendinden geçmiş bir hâlde kayıp kardeşine yalvarır: "Birine git...ve onlara burada olduğunu söyle –kayıp olmadığını, ölü olmadığını, hiçbir şeyin olmadığını, sadece burada olduğunu."

"Bu Sandviçte Mayonez Yok"un itici gücü Vincent'in kendiyle ya da çevresindekilerle bağlantı kurma yeteneksizliğindedir. Caulfield'ın kopukluğunun nedeni, onu değiştirmek için fazladan adım atmayı reddetmesidir.

Çocuğun ortaya çıkışı öykünün doruk noktasıdır. O ana kadar, okuyucular ardı ardına aynı anda meydana gelen karmaşık diyaloglar ve olaylarla karşılaşırlar. Yalnızca çocuk gölgelerden sıyrılıp çıktığında okuyucunun dikkati tek bir karaktere yönlendirilir. Arkadaki diyaloğun kesildiği tek an okuyucunun yağmur altındaki çocuğa odaklandığı andır. Gerçeküstü bir andır bu. Salinger sahneyi yavaş yavaş oynatarak bu duyguyu güçlendirir. Okurlar, Vincent'in belleğindeki küçük erkek kardeşe ait fotoğraflara yolculuk ettikten sonra doğal olarak çocuğun gerçek görüntüsüyle çarpılırlar. Karanlıktan çıkan bir figür olarak korunmasız ve kaygılıdır, ona yol gösterecek birine ihtiyacı vardır. Holden Caulfield'ın ruhudur, erkek kardeşi için bir sınamadır. Vincent onu tamamlamak için bir adım atmalıdır. Bu çocukla bağlantı kurmalı ve onun içindeki kardeşini tanımalıdır. Acısını bir kenara bırakıp basit ama simgesel bir şey yapmalı ve kamyondaki yerini ona vermelidir.

Uzanır, çocuğu yağmurdan korumak için yakasını kaldırır ama sonra sessizleşir ve hiçbir şey yapmaz. Saniyeler sonra, çocuk sahneden kaybolmuş ve Vincent bir kez daha kamyonun üzerinde onun kaybıyla tümüyle çökmüştür. İçinden Holden'la gevezelik eder, ona ıslık çalmaktan, plajda bornoz giymekten ve masada dik oturmaktan vazgeçmesini söyler.

1944'ün son aylarında, Schnee Eyfel ve Hürtgen'i kapsayan haftalar esnasında yazılmış olduğu takdirde "Mayonez" gerçekten de yazarına özel bir ışık tutar. Salinger, ölümle boğuştuğu sırada kendini, yaratıcısını yansıtırken duygularını baskılamakla içinde bulunduğu gerçeği kabullenmek arasında parçalanan Vincent Caulfield olarak biçimlendirir.

*

1945'in ilk günü, Jerry Salinger yirmi altı yaşına bastı. Tam bir yıl önce aynı zamanlarda, Fort Holabird'de denizaşırı görevi için sevk emri beklemekteydi. Şimdi ise üç buçuk ay önce Hürtgen'e giderken geçtiği sınırın ardında uzanan Sauer Nehri'ni ve Almanya'yı Lüksemburg'daki karargâhından izliyordu.

4 Şubat'ta Dördüncü Piyade Alayı, Siegfried Hattı'nı Eylül 1944'de kullanmış oldukları aynı noktadan geçti. Pek çok bölük için bu şenlikli bir olaydı, çünkü Alman toprağına ilk kez ayak basıyorlardı. Ama Salinger gibi ilk geçişlerinden sonra hayatta kalmayı başarabilmiş tecrübeli askerler için bu olay kaybettikleri arkadaşlarının anılarının hüznüyle doluydu. İlk akının etkisinden kurtulamayan Salinger Almanya'ya temkinli ve acılı girdi. Onu, Babe'in kesik haber küpürlerindeki saçma sözcükler gibi gösterişli heveslerıyle iğrendiren acemi askerlerin heyecanıyla çevrilmiş bir hâlde düşlemek hiç de zor olmasa gerek.

Artık büyük ölçüde motorize olan bölük sayesinde Almanya içindeki ilerlemeleri çok hızlı oldu. Ren'e doğru ilerlerken, Prüm ve Oos gibi kentlerde direnişle karşılaştılar. Belki bundan birkaç ay önce olsaydı buralarda çarpışmaya girebilirlerdi. Ancak Almanya'nın savaşı kaybetmiş olduğu ve direnişin Hürtgen'deki şiddetine ulaşamayacağı yavaş yavaş açığa çıkıyordu. 30 Mart'ta Salinger ve Dördüncü Bölük, Worms'dan Ren'i geçti ve Württemberg'de güneydoğuya yönelerek Bavyera içlerine doğru ilerlemeye başladı.

Bu zaman zarfında, Salinger'ın profesyonel sesi evinden duyulmaya başladı. *Story* dergisinin Mart-Nisan sayısı ayaklar altında çiğnenen bir korunmasız güzel hakkındaki çalışmasını, "Elaine"i yayınladı. 31 Mart'ta *Saturday Evening Post*'da "Fransa'da Bir Çocuk" yayınlandığında Babe'in bitkin duası da siperlerden dışarı çıkmış oldu.

Savaşın son döneminde, Dördüncü Bölük dikkatini çarpışmadan işgale çevirdi. Gündelik sağ kalma çabasından kurtulan Salinger, biriminin güvenlik altına aldığı her kentte karşı haberalma eğitimini kullanmaya başladı. Bir kente girdiklerinde, başta iletişim ve ulaşım binaları olmak üzere tüm kamu

binalarını araştırıyordu. Bunlar, gizli giriş çıkışları önlemek amacıyla kapatılmalıydı. Yerel halkla düşman arasındaki iletişimi bertaraf etmek için, radyo istasyonları, telgraf merkezleri ve postaneler anında işgal ediliyordu. Salinger onların kayıtlarına el koyuyor, bunları değerlendiriyor ve daha ileri bir araştırma için tümen karargâhına gönderiyordu.

Yerel halkla kendi dillerinde iletişim kurabilme yeteneği Salinger'ın karşı haberalma görevi için –ve 12. Alay'ın güvenliği için– hayati bir önem taşıyordu. Bir kente girildiğinde, halkla konuşmak ve alayın kural ve kaidelerini iletmek onun göreviydi. Ondan sonra kent sakinlerini inceliyor, bilgi toplamak amacıyla olabildiğince fazla sayıda insanla konuşuyor ve silah arkadaşları için oluşabilecek tehditleri ayıklıyordu: Bunlar gizli direniş planları ve halkın arasında gizlenen Nazilerdi.

Salinger'ın haberalma görevinin belki de en ilginç tarafı şüphelileri tevkif etme ve tutukluları sorgulama yetkisiydi. Evden eve koşan, canileri yakalayan ve çıplak ampul ışığı altında onları sorguya çeken bir J.D. Salinger bugün bize tuhaf gelebilir ama olanlar aynen böyledir. Söylentilere göre, görevlerini yerine getirirken de yazarken olduğu kadar dürüsttü.[37]

*

Salinger'ın ajanı olan Harold Ober Associates'in arşivlerinde "Gençler" antolojisine dahil edilebilecek on dokuz öyküyü listeleyen 10 Nisan 1945 tarihli bir doküman bulunur. Listede, "Az Haşlanmış Çavuş" dışında, Salinger'ın Eylül 1944'te Whit Burnett'a önerdiği on beş öykünün tamamı yer almaktadır. Ayrıca ilk kez ortaya çıkan iki öykü de adlandırılmıştır. Bunlar "Merhum Büyük Adamın Kızı" ve "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"tur.

"Merhum Büyük Adamın Kızı" hiç yayınlanmamış olmakla birlikte Ober dokümanı, bunu "Yazarın Kızı Yaşlı Adamı Alır" olarak tanımlar.* Bu öykü, hiç kuşkusuz, Oona O'Neill ve Charlie Chaplin hakkındadır.

Salinger, "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" adlı diğer yeni öyküyü *Woman's Home Companion*'a sattığı 1948 yılına kadar elinde tuttu. Ama derginin yayıncısı onu iç karartıcı bularak basmayı reddetti. Bunun üzerine Salinger öyküyü geri aldı. 1950'den önce öykü *Collier's*'e gönderilmişti bile. *Collier's*

* Bu dokümanın altında el yazısıyla derlemenin ana hatları yazılmıştır. Bu, Burnett'ın antolojiyi savaş etrafında dönen üç bölüme ayırma önerisinden önemli ölçüde ayrılır. Ober, bunun yerine, bunların "I. Kız, II. Oğlan, III. Holden'ın Öyküsü" olarak gruplandırılmalarını önerir.

dergisinde öyküyü derginin hikâye editörü Knox Burger satın almıştı. Talihsizlik sonucu, *Woman's Home Companion*'da öyküyü reddeden aynı yayıncı şimdi *Collier's* dergisinde çalışıyordu ve öykünün yayınlanmasına hâlâ karşıydı. 1950'nin sonu yaklaşmış ya da 1951 girmişti; *Çavdar Tarlasında Çocuklar* yayınlanmayı bekliyordu. Salinger fikrini değiştirerek "Okyanus"u yayınlamaktan vazgeçti. *Collier's*'in ödediği ücreti geri ödeyerek öyküsünü çekti. "Bowling Topuyla Dolu Okyanus" bir daha baskıya verilmedi.

"Seymour–Bir Giriş"te Buddy Glass ve erkek kardeşi Seymour'ın bilye oynadıkları bir sahne vardır. Seymour ayakta durmaktadır, diye anlatır Salinger, kusursuzca "dengede" durarak, elinde pürüzsüz ve simetrik bir misketle, sevgiyle kardeşine bakmaktadır. Seymour, Buddy'yi insanın mükemmel bağlantı yerini bulabilmesi için iradesini ve bilinçli benliğini serbest bırakması gerektiği hakkında bilgilendirmek üzeredir.[38] Bu, "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"ta Kenneth Caulfield ve kardeşi Vincent arasında geçen sahnenin bir benzeridir. Ve Salinger Seymour'lı bu sahneyi okuyucuya kendi eserlerine yaklaşım yöntemini göstermek üzere sunarken, "Okyanus" öyküsünü bilenler bu alegoriyi öykünün itici gücü ve ana mesajı olarak kabul ederler.

"Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" Salinger'ın yazdığı Caulfield öykülerinin yedincisidir ve yayınlanmamış eserlerinin en iyilerinden biridir. Bu öyküde Kenneth olarak adı geçen Allie Caulfield'ın hayatının son gününü betimlenir. "Okyanus"ta okuyucular, yazarın o tarihe kadarki en yüce karakter formunun ortaya çıkışına tanık olurlar. Kenneth Caulfield, Salinger'ın ilk bilge çocuğudur.

"Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" Cape Cod'da geçer. Öyküyü anlatan Vincent Caulfield yaklaşık on sekiz yaşındadır. Evde ayrıca oyuncu olan annesiyle babası, on iki yaşındaki erkek kardeşi Kenneth ve öykünün geçtiği zamandan kısa bir süre önce doğan kız kardeşi Phoebe vardır. Vincent'in küçük erkek kardeşi Holden evden uzakta kamptadır.

Vincent anlatısına erkek kardeşi Kenneth'i betimleyerek başlar. Duygulu, düşünceli ve zeki, yerde bulduklarını incelemek için eğildiğinde ayakkabılarının altı görünen çok meraklı bir çocuğun portresini çizer. Vincent kardeşinin kızıl saçlarını çok uzak mesafeden görünecek kadar canlı renkli olarak tarif eder ve Helen Beebers ile golf oynadığı bir gün, onu çok uzaktan seyreden kardeşini bu sayede fark edişine değinir.

Kenneth'in iki büyük aşkı vardır: Edebiyat ve beyzbol. Onlarla evlidir. Sol kaleci eldivenini sahada okuyabilmek üzere şiir dizeleriyle doldurmuş-

tur. Holden Kenneth'in eldiveninde Robert Browning'den bir alıntı keşfeder. Vincent bunu şöyle aktarır:

> Ölümün gözlerimi bağlamasından ve beni alıkoymasından ve beni sürünerek öteye geçmeye zorlamasından nefret edeceğim.

Temmuz'da bir Cumartesi öğleden sonrası, yazar olma mücadelesi veren Vincent odasından Kenneth'in kitap okuyarak oturduğu verandaya çıkar. Çok ciddi bir edayla, Vincent küçük kardeşine okuduğu kitabı bıraktırır ve ona yazmayı henüz bitirmiş olduğu bir öyküyü anlatmaya başlar. Bu "Bowlingci" adlı kısa bir öyküdür.

"Bowlingci" karısının engellemesi nedeniyle istediği şeyleri yapamayan bir adamın öyküsüdür. Radyoda spor haberleri dinleyemez, kovboy dergileri okuyamaz ve sevdiği hiçbir şeyle ilgilenemez. Karısı yalnızca haftada bir kez olmak şartıyla her Çarşamba gecesi gidip bowling oynamasına izin verir. Böylece adam sekiz yıl boyunca her Çarşamba gecesi dolaptan özel bowling topunu alır ve dışarı çıkar. Bir gün adam ölür. Karısı hiç aksatmadan her Pazartesi kocasının mezarını ziyaret eder ve bir glayöl bırakır. Bir seferinde nasıl olduysa Çarşamba günü gidecek olur ve kocasının mezarında taze menekşeler bulur. Bekçiyi çağırarak menekşeleri kimin bıraktığını sorar. Bekçi ona, bunları her Çarşamba aynı kadının, muhtemelen ölü adamın karısının bıraktığını söyler. Kadın öfke içinde evine döner. O gece komşular kırılan cam sesleri duyarlar. Ertesi gün ise, kadının bahçesinde çimenlerin üzerinde kırık pencere camları arasında parlak ve yeni görünüşlü bir bowling topunun durduğunu görürler.[39]

Kenneth'in Vincent'in öyküsüne gösterdiği tepki Vincent'ın beklediği gibi olmaz. Sonuyla altüst olmuş bir durumda, Vincent'ı şimdi savunmasız olan bir karakterden intikam almakla suçlar. Kardeşinin duygusallığından etkilenen Vincent ise öyküyü yok eder.

"Kalp sorunlu" bir çocuk olan Kenneth hayatının her anını dolu dolu yaşamak isteyen spontan biri olarak betimlenmiştir. İstiridye yemek için ağabeyinin onu "Lassiter's" adlı bir yere götürmesini ister. Arabada Vincent'ın kız arkadaşı Helen Beebers hakkında konuşurlar. Kenneth, Vincent'a çok iyi özellikleri nedeniyle Helen'la evlenmesi gerektiğini söyler. Bunların arasında Helen'ın şahını arka sıradan kıpırdatmadan satranç oynamasını da sayar. Sonra Vincent'ın Phoebe'ye ve Holden'a olan sevgisini sorar. Kenneth, beşiğinde yatan kız kardeşine baktığında, kendini gerçekten oymuş gibi hissettiğini itiraf eder. Sonra da Vincent'ı sevgisini göstermediği için azarlar.

Lassiter's'da istiridye yedikten sonra Vincent'ın içinden arabayla Holden'ın kumsalda "Akıllı Çocuk Kayası" olarak kutsadığı yere gitmek gelir. Bu, denizin ortasında taştan taşa atlayarak ulaşılan kocaman yassı bir kayadır. Kayaya çıktıklarında Vincent'ın durgun olarak betimlediği suya bakarlar. Kenneth orada, Holden'dan o gün almış olduğu mektubu okur. Mektup komiktir ve yazım hatalarıyla doludur. Mektupta Holden, kampın berbat koktuğunu ve farelerle dolu olduğunu yazmaktadır. Daha sonra birkaç eğlenceli ama düşündürücü öyküyle kamp danışmanlarının sahteliğini anlatır.*

Kenneth daha sonra yerden bir çakıltaşı alır ve üzerinde kusur aramaya başlar. Taşın simetrisini incelerken sesli olarak, anlaşmaya yanaştığı takdirde hayatın onun için daha kolay akacağını bilmesine rağmen anlaşmayı bir türlü beceremeyen Holden'ın hâlinin ne olacağını düşünür. Kenneth, Vincent'ın sözünü dinlemeyerek yüzmeye karar verir. Gökyüzü kararmakta ve deniz sertleşmektedir. Vincent suya girmemesi için Kenneth'in gözünü korkutur ama kısa bir süre sonra izin vermeye mecbur kalır. İçinden bir şeyler kardeşini durdurmaması gerektiğini söylemektedir; kendini tutar. Yüzüp döndükten sonra sudan neredeyse tamamiyle çıkmış olan Kenneth aniden düşüp bayılır. Kardeşini kucaklayan Vincent onu hızla eve ulaştırmaya çalışır, ilk birkaç mil arabayı gaza ve frene asılarak çılgın gibi kullanır.

Kenneth'le birlikte eve vardığında Holden valizleriyle verandada oturmaktadır. Kardeşini canlandırmaya uğraşır ama bunu o kadar beceriksizce yapar ki, Vincent'ı kızdırır. Kenneth'in bedenini evin içine taşıyarak bir doktor çağırırlar. Doktor oyun provasından eve dönen anneleriyle babalarından hemen sonra gelir. O gece sekizi on geçe Kenneth Caulfield ölür.

Hikâye Vincent'in öyküleme nedenini açıklamasıyla biter: Anlatı yoluyla kardeşini huzura eriştirmeye çalışmaktadır. Kenneth ölümünden beri hep onun ve Holden'ın yanında olmaya devam etmiş, savaş sürecince akıllarından hiç çıkmamıştır. Vincent, artık Kenneth'in "etrafta dolaşmaması" gerektiğini hissetmektedir.

"Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus", Salinger'ın çalışmalarının gelişen ruhsal boyutunu ima eden iki cümle taşır. Kısa ve önemsiz görünmekle birlikte bu cümleler, insanların sevgi yoluyla birbirlerine bağlanma bilincinin ve insanlar arasında kurulan bağın ölümü aşmakta sağladığı gücü bildirirler.

* Jack Sublette'nin 1984'deki açıklamalı bibliyografyasına göre, Collier's dergisinin öykü editörü Max Burger 1948'de "Okyanus"un bir erkek ya da bir çocuk tarafından karargâhtan eve yazılabilecek en mükemmel mektubu taşıdığını belirtmiştir.

Bir açıklama ve yardım etme anında Kenneth, Vincent'e sorar: "Phoebe'nin beşiğine baktığında onun için çıldırmıyor musun? Hatta kendini sanki oymuşsun gibi hissetmiyor musun?" Vincent kardeşinin duyarlılığını anladığını açıklar ancak Kenneth, sevgiyi baskılamadan göstermek hakkında konuşmaya devam eder. Cümle Kenneth Caulfield'ın bebek olan kardeşinin beşiğinin kenarında bir uyanış yaşadığını gösteriyor. Kenneth yalnızca Phoebe'ye duyduğu sevgiden değil onunla birlik ve aynılık içinde olmaktan da söz ediyor. Bu farkındalık ona, sevgisini hiç saklamadan tam olarak ifade etmenin değerini öğretir. Bu Vincent'ta olmayan bir bilinçliliktir. Bu deneyim ayrıca kardeşleri yoluyla yaşayacağını bilen Kenneth'in kendi ölümünü kabullenmesine de izin verir. Bu, Babe'in Mattie ile ve "Ben Deliyim"in Holden'ının kız kardeşi Viola ile beşiğinin kenarında yaşadığı ve yine *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'da Phoebe ile tekrar yaşayacağı deneyimin açıklamalı yorumudur.

Kenneth denge sembolüdür. Şiirle düzyazıyı, akılla ruhu ve hatta yaşamla ölümü birleştiren bir birlik figürüdür. Anlatıcı, Kenneth'in kumsalda yerden çakıltaşını aldığında kusursuzluk arayışı içinde simetrisini incelediğini söyler. Sahne, Seymour'ın Buddy'ye nasıl bilye oynanacağını öğreteceğini haber verir. Bu, taş nedeniyle değil ama her iki sahnenin de temsil ettiği denge ve kabul nedeniyle; gerçekten bağlanmak için serbest kalma isteğidir. Kenneth'in dünyadaki zamanı yavaş yavaş azalmaktadır ve Holden'ı, Holden'ın anlaşma konusundaki yeteneksizliğini, dengeden yoksun oluşunu düşünür. "Gittiğimde" diye düşünür Kenneth, "Holden'a ne olacak?"

Kenneth "Akıllı Çocuk Kayası"nda suya girdiğinde, ölmek üzere olduğunu bilmektedir. Vincent, ölümün üzerinde gerçek bir güç sağlayamayışı nedeniyle onun ölümle alay ettiğini ve zafer kazandığını anlatır. "Eğer ölecek falan olursam, ne yapacağımı biliyor musun?" diye sorar Kenneth. "Takılırdım" der. "Bir süre daha buralarda takılırdım." Salinger, Kenneth'in ölümü ruhsal anlamda kabullenmesini Browning'in şiiriyle destekler, tıpkı Babe'in inancını "Fransa'da Bir Çocuk"ta Blake ve Dickinson'ın şiirleriyle desteklemesi gibi. Kenneth'in "buralarda takılmak" ifadesi, ileride "yok olma" korkusu içinde yaşayacak olan kardeşi Holden'la taban tabana zıttır.

Muhtemelen, Almanya'daki mücadelenin 1945 başlarında nispeten durulması Salinger'ın D-Day'den itibaren yaşadıklarını deşmesine olanak sağladı. "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" yazarın ruhsal bir desteğe tutunarak, ölümün varlığını ya da en azından gücünü reddedişini gösterir. O sıralarda Sa-

linger'ın düşünemediği şey, gerçek cehennemin gelmek üzere olduğu ve kendisinin de onun eşiğinde durduğuydu.

*

Savaşın son dehşetleri Salinger'ın haberalma görevleri vasıtasıyla ulaştı. Beş ay öncesinde, Karşı Haberalma Teşkilatı, "Alman Konsantrasyon Kampları" adı altında gizli bir rapor derlemiş ve ajanlarına dağıtmıştı. Belge Almanya'daki daha büyük 14 önemli kampın 100 bağlantılı alt kampla birlikte adlarını veriyor, onları betimliyor ve yerlerini gösteriyordu. Karşı Haberalma görevlilerine, bu kamplardan birini bulundurduğu düşünülen bir bölgeye girdiklerinde durum değerlendirmesi yapmak üzere derhal mahalle ulaşmaları, tutukluları sorgulamaları ve karargâha rapor etmeleri emredilmişti. Ayrıca, Karşı Haberalma'yla bağlantılı olmayan bölükler de bu tür yerlere girdiklerinde en yakın Karşı Haberalma ajanlarıyla iletişim kurmak zorundaydılar.

22 Nisan'da, Rothberg kentini ele geçirmek için yapılan çok güç bir savaştan sonra Salinger'ın bölüğünün yolu, Bavyera kentleri Augsburg, Landsberg va Dachau arasında yer alan ve her kenarı 30 km. uzunluğunda olan üçgen şeklinde bir bölgeye düştü. Bu alan, hepsi birlikte Dachau Konsantrasyon Kamp Sistemi'ni oluşturan 123 gözaltı kampının bulunduğu yerdi. Tanıklara göre bunların kötü kokuları 10 mil öteden duyulabiliyordu. 12. Alay, 1945 Nisan'ında bölgeye ulaştığında kaçınılmaz biçimde bu kamplarla yüz yüze geldi.

23 Nisan Pazartesi günü Salinger ve alayı Aalen ve Ellwagen'e girdiler. Bu köyler Amerika Birleşik Devletleri Soykırım Anma Müzesi tarafından Dachau'nun birer alt kampına sahip olmalarıyla bilinir. 12. Alay, 26 Nisan'da Horgau'da başka bir Dachau alt kampının bulunduğunu bildirdi. 27 Nisan'da Alay, Augsburg kenti karşısından Lech Nehrinin batı kıyısı boyunca yollarına devam ederken iki yeni kampla karşılaştı.

Salinger 28 Nisan'da, Augsburg'dan geçtikten sonra muhtemelen kötü şöhretli Landsberg ve Kaufering IV kamplarının sırasıyla 20 ve 15 kilometre kuzeyinde yer alan bölük ve alay karargâhları bölgesi Bobingen'de durakladı.

30 Nisan'da Hitler kendini öldürdü, 12. Alay ise Landsberg ile ana ölüm kampı Dachau'nun tam ortasında yer alan Wildenroth üzerinden Amper Nehri'ni geçti. Bu güzergâh Salinger'ın bölüğünü bütün Almanya'daki en büyük alt kamplardan birinin ve esir gücüyle çalıştırılan dev Messerschmitt fabrikasının bulunduğu Haunstetten bölgesinin içine taşıdı.

Salinger'ın silah arkadaşlarının çoğu gördükleri şeylerin karşısında şaşkına dönmüşlerdi. Savaşın bitmek üzere olduğunu hisseden ve en kötüsüne şahit olduklarına ikna olan birliğin gözleri etraflarında yükselen vahşetle kör olmuştu. Gündelik alay raporları bile serbest bırakılanların sıradan savaş esirleri olduklarına inanmıyor, bunu kabul etmekte zorlanıyorlardı. 23 Nisan'da, Tümen Karagâhı "12. Piyade Alayı'nın, içinde yaklaşık 350 esir bulunan bir Müttefik Savaş Esiri kampı tespit ettiğini" bildirdi. Bundan beş gün sonra 28 Nisan'da, "12. Alay, içinde 60 Fransız askeri bulunan bir Fransız Savaş Esiri Kampı'nı rapor etti."

Salinger'ın işlemek zorunda bırakıldığı gerçeküstü sahnelerin daha kapsamlı bir betimlemesine, 1945'in son haftalarında 12. Piyade Alayı'na bağlanan 552. Sahra Topçu Taburu'nun üyesi olan herhangi bir sıradan askerin kişisel günlüğünde rastlanabilirdi.

Kapılar açıldığında ilk kez tutsakları gördük. Çoğu Yahudi'ydi. Üzerlerinde siyah-beyaz çizgili hapishane kıyafetleri, başlarında yuvarlak şapkaları vardı. Birkaçının omuzlarından paramparça battaniyeler sarkıyordu... Esirler kapılar açdığında ayağa kalkmaya çalıştılar. Bitkin bir hâlde ayaklarını sürüyerek kamptan dışarı çıktılar. Sadece deri ve kemikten oluşan iskeletler gibiydiler.[40]

1992'de, Dördüncü Piyade Alayı, Birleşik Devletler Ordusu tarafından Nazi konsantrasyon kampları özgürleştirme birimi olarak kabul edildi. Bu nedenle Dachau Konsantrasyon Kamp Sistemi kurbanlarının özgürleştirilmesinde, J.D. Salinger'ın yer almasının istendiği açık bir gerçektir. Savaş esnasında bu tür sahnelerle karşılaşan pek çok insan gibi Salinger da yaşadıklarından hiçbir zaman açık bir şekilde söz etmedi. Bu nedenle haberalma görevlerinin bu yerlerde ondan neler talep ettiğini tam olarak bilemeyiz. Salinger'ın bölüğü tarafından kurtarılan Dachau alt kampları şunlardır: Horgau-Pfersee, Aalen, Ellwagen, Haunstetten, Turkenfald ve Wolfrathausen.[41]

Bavyera'da Salinger'ın normalde bile hassas olan sinirleri artık gerginlikten kopma noktasına gelmişlerdi. Bu arada cepleri çocukların buz pateni yaptıkları, küçük kızların yumuşak kumaştan mavi elbiseler giydikleri sahnelerin yer aldığı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın sayfalarıyla dolup taşıyordu. 1945'in o soğuk Nisan ayında, yalnızca masumların katliamına değil aynı zamanda ruh sağlığı için tutunduğu ve değer verdiği her şeyin bozulmasına tanık olan J.D. Salinger sonsuza kadar değişti. Bir kez içine girildiğinde giderilemeyecek bir acının kavurduğu bir karabasandı bu. "Bir ömür

boyunca yaşarsın" diye yakınıyordu Salinger, "ama yanan insan eti kokusunu asla burnundan atamazsın."[42]

*

İkinci Dünya Savaşı 8 Mayıs 1945'de sona erdiğinde, J.D. Salinger orduya üç yıldan fazla bir süredir hizmet etmekteydi. 1943 ortalarından beri hiç durmadan New York'a evine ve sivil yaşama dönmek istiyordu. Savaşa gitmeden önce bile, mutluluğa kavuşmayı savaştan sonraya ertelediğini itiraf etmişti ama önceki yaşamından ne kadarının geriye kalacağını da bilmiyordu.[43] Orduya, hizmet etmek hevesi içinde, şartların ona canı istediğinde yazı yazabilecek boş zamanı sağlayacağını düşünerek girmişti. Oysa üç yılın sonunda, karşılaştığı gerçeklerle çok yorulmuş ve üzülmüştü. Fiziksel ve psikolojik yaraları yaşamının sonuna kadar onunla kalacaklardı. Çarpışma esnasında bir yere sığınmak için kendini fırlattığında burnunu kırmış ve bu şekilsizliği düzeltmeyi hep reddetmişti. Patlamalar duymasını etkilemiş ve savaşın sonuna doğru kısmen sağır olmuştu. Sürekli çarpışma onu duygularından uzaklaştırmış ve yaşadığı dehşeti düşünme fırsatı bırakmamıştı. Savaşın sonu yaklaşırken hiç unutamayacağı yeni vahşetler ortaya çıktı.

Birlikte savaşa girdiği pek çok askerin tersine, Çıkarma Günü'nden (D-Day), Zafer Günü'ne (VE Day) kadar her nasılsa hayatta kalmayı başarmıştı. Salinger savaş süresince kendini profesyonelce yönetti ve orduya onurlu bir hizmet verdi. Adamlarını hiç bırakmadı, baskı altında asla çökmedi ve ihtiyaç zamanlarında teslim olmadı. Ama 8 Mayıs'tan önce her şeyini tüketmişti. Artık bitkin düşmüştü, hiç kimse terhisini onun kadar heyecanla bekleyemezdi. Savaş bitmiş ve nihayet eve dönme zamanı gelmişti.

Ama Salinger evine dönmedi. 10 Mayıs'ta Birleşik Devletler Ordusu, Müttefik işgaline yardım etmek ve Almanya'yı "Nazilerden arındırma"yı yönetmek üzere Karşı Haberalma Taburu 970'i kurdu. Salinger, terhis olmak yerine, sonraki altı ay için bu tabura yeniden atandı ve diğer karşı haberalma ajanlarıyla birlikte Nuremberg kenti dışındaki Weissenburg'a taşındı. Eve mektup yazarak savaşının bir süre daha devam edeceğini bildirmişti.[44] Bu, bir yıldan uzun bir süredir evi olan 12. Piyade Alayı'ndan ayrılmakta olduğunu gösteriyordu. Şimdi yabancılar arasındayken, Babe'in "Fransa'da Bir Çocuk"ta kederlenişi gibi, "çok şükür ki beyhude olma potansiyeli taşımayan" savaşın uzakta tuttuğu bu olaylar ve duygular "yeniden bir bir aklına

düşmeye başlamıştı". 12.'nin askerleri terhis olup da geride anılarıyla başbaşa kaldığında, Salinger da umutsuzluk içinde çökmeye başladı.

Salinger 13 Mayıs'ta, görev değişikliği yapıldığı sıralarda Elizabeth Murray'e yazdı. Orduya ve ordunun savaş yönetimine olan kırgınlığını ifade ettiği mektubunda kederliydi. Yaşadığı dehşet onu çılgına döndürmüş, tanıdıklarının ölümlerini unutamamıştı. Salinger'ın hayatta kalması neredeyse mucizeydi belki ama bir yandan da bu, savaşta hayatta kalanlarda bulunan bir suçluluk duygusunu da beraberinde getiriyordu. "Bir belaydı, Elizabeth" demişti Murray'e. "En ufak bir fikrin olsa şaşardım."[45]

Salinger geçmişte zaman zaman acısını hafifletmek ve gündelik hayata taşınması güç duyguları ifade etmek için yazmaya döndü. Savaş sırasında, kendini düz yazıyla ifadede zorluk çektiği zamanlar şiire dönmüş ve yalnızca 1945 yılı içeriside *The New Yorker*'a en az 15 şiir göndermişti. O kadar sık gönderiyordu ki editörler itiraz etmeye başladılar.[46] Kullandığı tarz ne olursa olsun, yazmayı her zaman zor duygularla baş edebilmek için kullandı. Artık duygu ve deneyimlerini bir savaş romanı içerisinde betimlemenin zamanı gelmişti. Whit Burnett da dahil olmak üzere onu tanıyan pek çok kişi, bunu yapacağını biliyorlardı. Ama hayal kırıklığına uğrayacaklardı. "Sihirli Siper"deki ve "Fransa'da Bir Çocuk"taki savaş betimlemelerinden sonra Salinger, Babe'in "Son İznin Son Günü"ndeki yeminine uyacak ve "bir daha onun hakkında hiç konuşmamaya" karar verecekti. Oysa böyle bir romana ihtiyaç duyulduğunu biliyordu. Bununla birlikte Ekim sayısında "Bu Sandviçte Mayonez Yok"u yayınlayan *Esquire* dergisine verdiği bir röportajda, bu romanı yazmaya hazır olmadığını açıkladı:

> Şimdiye kadar bu savaşa ait romanlar, eleştirmenlerin istediği güce, olgunluğa ve sanata çok fazla, en iyi akılları sarsan ve onların dikkatinden kaçan görkemli kusurlara ise çok az sahipti. Bu savaşın içinde yer alan insanlar, içinde utanç ve pişmanlık olmayan titrek bir melodiyi hak ediyorlar. Bu kitapta dikkatli olacağım.[47]

*

1945'in yaz aylarında savaş deneyimleri, uzatılmış hizmeti, ani yalnızlığı ve acısını ifadedeki gönülsüzlüğü Jerry Salinger'ı korkunç biçimde etkiledi. Haftalar geçtikçe, depresyonu derinleşti ve duyguları onu felce uğratmaya

başladı. Cephede, şimdi post-travmatik stres bozukluğu olarak adlandırdığımız pek çok savaş bunalımıyla karşılaşmış ve o anki akli durumunun potansiyel tehlikesini fark etmişti. Temmuz'da tedavi için kendi isteğiyle Nuremburg'daki hastaneye başvurdu.

Salinger'ın hastaneye yatışı hakkında bildiklerimizin çoğu Ernest Hemingway'e hastaneden yazdığı 27 Temmuz tarihli mektuptan elde edilmiştir. Salinger "Poppa"ya hitap ederek yazdığı mektupta "neredeyse sürekli bunalım içinde" olduğunu açıkça itiraf etmiş ve durum kontrolden çıkmadan önce bir profesyonelle konuşmak istediğini belirtmişti. Hastanede kaldığı süre içerisinde personel onu sorulara boğmuştu. Çocukluğu nasıl geçmişti? Cinsel yaşamı nasıldı? Orduyu sevmiş miydi? Salinger orduyla ilgili olanı dışında her soruya alaylı bir cevap vermiş, bu soruyu ise kesin bir "evet" ile yanıtlamıştı. Bu yanıtı verirken Holden Caulfield romanını düşünmüştü. Hemingway'e psikolojik bir boşalımın, kitabının algılanış biçimine yapabileceği etkiden korkmuş olduğunu söyledi.

Bu, sayfalarında Holden Caulfield'in zekâsının parıldadığı çok güzel bir mektuptu. "Bizim bölükte yapılacak çok az tevkif kaldı" diye yazıyordu. "Şimdi artık kötü davranışlı on yaş altı çocukları toplamaya başladık." New York sokaklarının tehlikesi nedeniyle annesinin yirmi dört yaşına kadar onunla birlikte okula yürüdüğünü de itiraf ediyordu. 1937'de yanlarında yaşadığı aileyi bulmak için Viyana'ya gitme umudundan söz ettiğinde mektup üzüntülü bir havaya bürünüyordu. Ayrıca onaylanma ihtiyacı da çok açıktı. Zaman zaman neredeyse yalvaran bir havaya giriyordu. Hemingway lütfedip ona yazacak mıydı? Hemingway New York'ta onu ziyaret etmek için zaman ayırabilecek miydi? Salinger'ın onun için yapabileceği bir şey var mıydı? Salinger, bu kırılgan durumunda savaş zamanı deneyimlerini ve edebi sorumluluğunu paylaşabileceğini düşündüğü bir arkadaşına ulaşmaya çalışıyordu. "Burada seninle yaptığım konuşmalar" diyordu Hemingway'e "işin tek umut vaad eden dakikalarıydı."[48]

Salinger Hemingway'in sıkıntıda olduğundan ve desteğe ihtiyaç duyduğundan şüphelenir gibiydi. İki kez şüpheyle Hemingway'in bir roman üzerinde çalışıp çalışmadığını sordu. Kendine gelince, "birkaç öykü daha", bir iki şiir ve Holden Caulfield hakkında bir oyunun bir bölümünü yazmıştı. Mektubun en ilginç yeri Salinger'ın "Gençler" antolojisi hakkında haberler verdiği kısımdı. Hemingway'e bu girişimin bir kez daha "başarısız olduğunu" söylüyor ve bu konuda çok da üzülmemek gerektiğini ileri sürüyordu; ama sonra ne kadar üzüldüğünü açıklayarak mektubuna devam ediyordu.

Salinger en sağduyulu sözlerini muhtemelen F. Scott Fitzgerald konusuna saklamıştı. Her zaman yaptığı gibi yine Fitzgerald'ı eleştirilere karşı korudu ve Fitzgerald'ın yazınındaki güzelliğin kişisel kusurlarına uygulanabilir olduğunu belirtti. Bununla birlikte Salinger, Fitzgerald'ın, romanı "Son Kral"ı mahvetmesine ramak kaldığını, öldüğünde romanı bitirmemiş olmasının bu nedenle belki de çok iyi olduğunu düşünüyordu: Salinger'ın yaptığı en sert Fitzgerald eleştirisiydi bu.

Salinger hastaneye girmeden önce, önceden hep işe yaramış olan eski "abrakadabra"yı kullanarak kendi kendine bir çeşit terapi uygulamaya çalışmıştı. İlkbaharın sonlarında ya da yazın başlarında, "Yabancı" olarak yayınlanan sekizinci ve sonuncu Caulfield öyküsünü yazdı. Öyküde Salinger'ın öteki-benliği Babe Gladwaller, Salinger'ın taşıdığı aynı belirtilerle savaştan eve dönüyordu.

*

"Yabancı"yı tarihlemek kolaydır. Salinger, 27 Temmuz'da Hemingway'e şakayla "ensestsel" olarak nitelediği en az iki öyküyü daha tamamlamış olduğunu söyledi. Büyük olasılıkla "Yabancı"dan söz etmekteydi. Hemingway, Salinger'ın Babe ve Mattie hakkındaki ilk öyküsünü okumuştu. Hemingway'in kız kardeş ile ağabey arasındaki samimiyet derecesiyle alay ettiğini hayal edebilmek çok da zor değil.

Üçüncü şahıs tarafından anlatılan "Yabancı", Vincent Caulfield'ın sembolize ettiği 12. Piyade Alayı ölülerinin anısına yazılmıştır. Duyarlılık açısından, güzelliği masumiyet aracılığıyla takdir ederek umut sunuşuyla pek çok Caulfield öyküsüne paralel mesaj taşıyan "Fransa'da Bir Çocuk"la karşılaştırıldığında kurtarıcı bir sona sahiptir. Öykü, ayrıca "Esme İçin—Sevgi ve Sefaletle"nin de güçlü bir selefidir. Her ikisi de insani ilişkinin iyileştirici gücünü gösterir ve benzer şartlarda, benzer karakterlere benzer bir ümit sunar.

Salinger'ın "Yabancı"yı New York'ta evinde yazmış olması üzücü bir faktördür ve muhtemelen onu yazmak isteyebileceği başka da hiçbir yer yoktur. Bir kez daha öykünün ana karakteri olan Babe Gladwaller savaş zamanı deneyimlerinden sonra sivil yaşama uyum sağlayamaz. O, Fransa'daki hırpalanmış ve çökmüş Babe Gladwaller'dır. Daha sonra Hürtgen Ormanı ve Bulge Savaşı acısını yaşamıştır. Hürtgen, Babe'in arkadaşı Vincent Caulfield'ın öldürüldüğü yerdir ve bu öykünün dayanak noktasıdır. Babe, Vincent'ın eski kız arkadaşı Helen Beebers'ın evine Vincent'ın yazdığı şiiri

götürmek ve nasıl öldüğünü anlatmak üzere gider. Olay Babe için bir tür terapi olmakla birlikte o kadar acı vericidir ki bunu tek başına başaramayacaktır. Güç vermek ve ruhsal kontrolünü sağlamak üzere küçük kız kardeşi Mattie ona eşlik eder.

Helen'ın evine vardıklarında, Babe'in gözleri ağlamaktan kan çanağına dönmüştür ve aralıksız olarak hapşırmaktadır. Ama en çok, akıl sağlığının düzelmeye ihtiyacı vardır. Babe'in New York'a dönüşü bozukluğunu artırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Fiziksel olarak evindedir oysa aklı hâlâ bir ölüm mekânında tutsak kalmıştır. Her sıradan davranış, Babe'i ölü askerlerin hayaletlerine, "onulmaz yılların savaş öncesi müziğine; 12. Alay'daki bütün ölü çocukların hayatta olduğu ve kayıp dans pistlerinde diğer ölü çocukların eşlerini aldıkları o çok tarihi olmayan ve birazcık da olsa dans etmeyi becerebilen her insanın Cherbourg ya da Saint Lô ya da Hürtgen Ormanı ya da Lüksemburg'dan haberdar olmadığı o güzel yıllara geri götürür.[49]

Babe ilk karşılaştıklarında Helen'ın güzelliğiyle çarpılır lakin ziyareti bir zorunluluktur. Görevi Vincent Caulfield'ın ölümünün detaylarını hiçbir şeyi atlamadan ve hiçbir detayı abartmadan anlatmaktır. Bir havan topu ortalarında patladığında Vincent, Babe ve birkaç askerle birlikte Hürtgen Ormanı'nda ayakta durmuş ateşte ellerini ısıtmaktadır. Vincent vurulur. Hastane çadırına taşınır ama vurulduktan tam üç dakika sonra son sözlerini söyleyemeden gözleri açık olarak ölür.*

Babe'in on iki yaşındaki kız kardeşini, bir ölümü anlatmak amacıyla gittiği bir ziyarete götürmesi uygunsuz görülebilir. Görünüşte, Mattie ve Babe daha sonra bir matineye gideceklerdir ama gerçekte Mattie'nin varlığı Babe'i ayakta tutmak için gereklidir. Babe'in yanında Mattie, bir dürüstlük figürüdür. Amaca sadık kalmak ve Vincent'ın ölümünü yetişkin abartılarıyla değiştirmeden tam olarak betimleyebilmek için Babe'in, kız kardeşinin çocuksu sezgisinin fiziksel bir anımsatıcısına ihtiyacı vardır.

Babe, anılarındaki hayaletleri defettikten sonra Mattie ile Central Park'a doğru yürürken görülür. Babe'in, Vincent'ın öyküsünü anlatması onu bir yükten kurtarmıştır ama içinde onu kemiren bir hüzün kalmıştır. Mattie, çocuk önsezisiyle ağabeyine "Eve döndüğün için mutlu musun?" diye sorar.

"Evet, bebeğim" diye cevap verir Babe, "Neden soruyorsun?" Aniden, hayatın daha önce sessizleştirilmiş olan küçük şeyleri belirginleşir ve Babe o anın güzelliğini duyumsar. Mattie çubuklarla yemek yiyebileceğini söylediğinde

* Vincent'in ölümündeki anlamsızlık, kuşkusuz Salinger'ın 1948'deki "Sarsak Dayı Connecticut'da" öyküsündeki Walt Glass'in ölümüyle aynı temele dayanır.

Babe basit ama önemli bir cevap verir. "Küçüğüm" der, "bunu görmem gerek." Cümle bir vaattir; Babe ilk kez gerçekten ileriye bakmaktadır. Öyküdeki bu noktaya kadar, Babe'in bütün düşünceleri ve sözcükleri geçmişe aittir.

Öykünün sonunda Mattie, Babe'in ilk kez böyle bir şeye şahit olması nedeniyle olağanüstü bulduğu çok sıradan bir çocuksu davranış sergiler. Caddeden kaldırım kenarına sıçrar, sonra geri zıplar. Babe, bu davranışla ilgili olarak öyküde ilk kez okuyucuya hitap eder ve sorar: "Neden bu kadar güzel bir şey bu?" Babe'in sorusunun yanıtı, okuyucunun *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'ın sonunda karşılaştığı yanıtla aynıdır. Holden atlıkarıncada Mattie'nin zıplamasının güzelliğine aynı nedenden dolayı ağlar. Bütün yaşadıklarından sonra Babe hâlâ güzelliği tanıma ve masumiyeti takdir etme yeteneğini korumaktadır. Ruhu canlıdır.

*

İkinci Dünya Savaşı esnasında, sayısız asker bugün travma-sonrası bozukluk olarak tanımladığımız rahatsızlıktan yakındılar. Ama bunun 1945'de sağlık sorunu olarak kabul edilmemesi nedeniyle pek çok asker sessizce acı çekmeye mahkum oldu. Savaştan sonra bu askerler terhis olup evlerine gönderildiler ve kalabalığın içinde kaybolarak gizli gizli şeytanlarıyla uğraştılar.

Böyle deneyimli pek çok eski askerin tersine, Salinger tanığı olduğu dehşetle ve bunun kendi üzerindeki etkisiyle ilgili bir şeyler yapmayı başarabildi. Ve nihayet yazma gücünü yeniden keşfetti. Kendi sözcüklerini bulamayan bütün askerler hakkında ve onlar için yazdı. Yazılarıyla, askerlik sürecinde yaşadıklarının ortaya çıkardığı sorulara, yaşam ve ölüm sorularına, Tanrı sorularına ve birbirimiz için ne ifade ettiğimize yanıt aradı.

Holden'ın Central Park'taki atlıkarıncada yakaladığı anlam, Salinger'ın nihayet savaşa olan tepkisini yatıştıranla aynıdır. Bunu fark ettikten sonra her ikisi de sessizleştiler; bir daha ondan hiç söz etmemek üzere... Bu nedenle Holden'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'daki son sözlerini, J.D. Salinger'ı ve İkinci Dünya Savaşı'nı düşünerek okumalıyız: "Hiç kimseye hiçbir zaman hiçbir şey söyleme. Eğer söylersen, herkesi kaybetmeye başlarsın."

Bütün ölü askerleri.

6

Araf

Salinger, hastaneyi terk ettikten sonra sıradanlık ve huzur aradı. Savaştan sonra Almanya'da kalmaya zorlansaydı, geri dönmüş olduğu takdirde kuracağını düşlediği hayata olabildiğince benzeyen bir yaşam inşa etmeye kararlı olurdu.

VE Günü'nden [Victory in Europe Day: 8 Mayıs 1945, Avrupa'da savaşın bittiği gün—ç.n.] kısa süre sonra, Salinger Viyana'ya sevk edilmek için Karşı Haberalma'ya başvurdu.[1] Kızlarıyla kurmuş olduğu bağı canlandırmak umuduyla Avusturya'ya geri dönüp yedi yıl önce birlikte yaşadığı aileyi bulmayı hayal ediyordu. Senaryo ne kadar gerçek dışı olursa olsun, Salinger savaşın, hayatı geri döndürülemez biçimde değiştirdiği gerçeğini görmezden gelerek niyetini açıkça belirtti. Karşı Haberalma, talebini geri çevirdi ve bunun yerine Salinger'ı Nuremberg bölgesine atadı. Fakat öyle görülüyor ki, Salinger buna rağmen Viyana'ya gitti ve çok değer verdiği Avusturyalı ailesini bulmaya çalıştı.

Viyana'da karşılaştıkları ile ilgili detaylar açık değildir. Salinger kısa bir süre sonra Almanya'ya döndü. "Tanıdığım Bir Kız" adlı öyküsü muhtemelen gerçek olayları yansıtmıştır. Eğer öyle ise, Viyana'ya vardığında Salinger'ın öğrendiği şey, ilk aşkı olan kız da dahil olmak üzere ailenin tüm fertlerinin toplama kamplarında yitip gittiğidir. Bu trajik son, "Tanıdığım Bir Kız"ın büyük ihtimalle gerçeği naklettiğini gösteriyor. Salinger'ın bu aile için beslediği yoğun duygular, onlar için böyle bir kaderi düşünebileceğini imkansız kılıyor.

Kuşkusuz, Salinger Avusturya'dan sarsılmış olarak döndü. İdealize ettiği bu insanların ölümleri geçmiş yaşamıyla ilgili her şeyin savaş tarafından parçalanmış olduğunu onaylıyordu. Babe'in "Son İznin Son Günü"ndeki son dileği olan "eve" ya da ayrıldığı yerin bir benzerine dönme arzusunun olanak- sızlığını kanıtlayacak bir durum varsa eğer, bu bizzat Salinger'ın Viyana'ya dönüşüdür. Buna tepki olarak, sağduyusuyla çelişse de karşısına çıkan ilk mutlu olma şansını yakaladı.

O Eylül, Salinger evleneceğini duyurarak ailesini ve arkadaşlarını şaşırttı. Onlara Sylvia adında Fransız bir kadınla tanıştığını ve büyülendiğini söyledi. Salinger onu "çok duyarlı" ve "çok ince" olarak tarif etmişti. Bu belirsiz tanımlama kimseyi tatmin etmedi. Savaş evliliklerinin sorumsuzluğuna yönelik acımasız beyanlar içeren "Çocuklar Taburu" gibi öyküler yazdıktan sonra, bu karar eve bomba gibi düşmüştü. Annesi özellikle kuşkuluydu. Oğlunun şimdiye kadar eve dönmüş olmasını bekliyordu. Oysa, o denizaşırı topraklarda kalıyor ve çok az tanıdığı yabancı bir kadınla evleniyordu.

Aralık 1945'e gelindiğinde Salinger Almanya'da yeni bir hayat kurmuştu. Sylvia ile 18 Ekim'de Pappenheim Köyü'nde evlenmişler ve Nuremberg'in 40 kilometre güneyindeki Gunzenhausen şehrinde hoş bir eve taşınmışlardı. Kendine yeni bir araba almıştı, iki koltuklu bir Skoda. Bu pastoral sahneyi tamamlamak üzere, çifte Salinger'ın Benny adını verdiği, schnauzer cinsi siyah bir köpek de katılmıştı. Noel Günü'nde yeni aile mutlu mesut, dev bir bayram hindisiyle kendilerine ziyafet çekiyorlardı. Sylvia ile yeni arabalarıyla gezmekten hoşlanıyorlardı. Benny de onlara eşlik ediyor, "araba basamağından, tutuklanacak Naziler'i işaret ediyordu."[2] Kısacası Salinger, Amerika'ya dönmüş olan sayısız askerin o sırada yaşamakta olduğu mutlu hayatı Almanya'da inşa etmişti. Savaş sonrası yarı-Alman Norman Rockwell illüstrasyonlarına oldukça benzeyen bir hayattı bu ve bir yanılsamaydı. Bir yıl içinde ev ellerinden gidecek, Skoda satılacak ve evlilikleri sona erecekti.

Salinger, Sylvia hakkındaki ayrıntıları özellikle ailesinden sır gibi sakladı. Evliliğini annesinden öğrenen pek çok arkadaşına karşı daha da ketumdu. Sylvia'nın bir psikolog veya belki de bir osteopat olduğunu düşündüler. Bazı arkadaşları bundan da emin değildi. Salinger'ın kendisi Sylvia'nın bir postacı olduğunu söylemişti, fakat bunu söylerken açık bir biçimde alaycıydı.

Sylvia 19 Nisan 1919'da Frankfurt'ta Sylvia Louise Welter olarak doğmuştu.[3] Göz doktoruydu, dört dil konuşuyordu ve üniversiteden yeni mezun biri olarak yeni kocasından kesinlikle daha üstün bir eğitim düzeyine sahipti.* 1,65 boyu, süt gibi açık teni, kahverengi göz ve saçları ile Sylvia canlı

*Kayıtlar Sylvia'nın Almanca, İngilizce, Fransızca ve İtalyanca'yı akıcı bir şekilde konuştuğunu göstermekte. Üniversite bitirme tezi ("Unmittelbare Kreislaufwirkungen des Apomorphins") hâlâ Frankurt'taki Milli Kütüphane'de mevcuttur. 28 Temmuz 1956'da ABD'ye taşınıp başarılı bir otomotiv mühendisiyle evlenerek Michigan'a yerleşmiştir. Göz doktoru olarak hayatının çoğunu, glokom araştırmalarını da içeren tıbbi çalışmalara adamıştı. Kocasının 1988'deki ölümünden sonra Sylvia kalan yıllarını yaşlıların bakımına adadı ve 16 Temmuz 2007'de, önceden çalışmış olduğu bakım evinde kalırken öldü.

ve çekiciydi. Salinger daha sonra onun kendisini "büyülediğini" ve üzerinde bazı -karanlık ve tensel- güçlere sahip olduğunu iddia edecekti.[4] Salinger'ın yazılarına sızan mistisizm havasının ilk evliliğine de girdiği görülüyor. Salinger aralarındaki bağın neredeyse telepatik olduğunu iddia ediyordu.[5] Şüphesiz, ilişkileri hem cinsel hem de duygusal olarak son derece yüklüydü. Fakat Sylvia'nın uyruğu engel teşkil ediyordu. 1945'te Amerikan askerlerinin Alman uyruklularla evlenmeleri yasaktı. Dolayısıyla Salinger Sylvia'ya nişan hediyesi olarak sahte bir pasaport vererek onu düzmece bir Fransız vatandaşı hâline getirdi.*

Gizemli Sylvia ile evliliğinin ailesini şok ettiği yetmezmiş gibi, Salinger Kasım ayında ordudan terhis edildiğinde de Almanya'da kalmaya karar verdi. Bir kez daha, kararı uzun zamandır savunduğu şeylere ters düşüyordu. İki yılı denizaşırı olmak üzere, evden uzak üç buçuk yılın ardından, Salinger nihayet New York'a dönebilme fırsatını yakalamıştı. Yıllardır kurduğu bir hayaldi bu, fakat tam ulaşabilecekken onu görmezden gelmişti.

Görünüşe göre, Babe Gladwaller'ın eve, güvenli ve sevgi dolu aile ortamına dönme arzusu Salinger'ın şahsında tedirginliğe dönüşmüştü. Elizabeth Murray'e hayata bakış açısının değiştiğini, artık dünyayı savaşın ızdırabını paylaşanlar ile "fazla sivil" olanlar arasında bölünmüş olarak gördüğünü açıklamıştı. Orduda çok uzun süre kaldığını, çok fazla şey gördüğünü, bir zamanlar şiddetle arzuladığı sivil hayatın konforunu geri kazanamayacak kadar katıksız bir askere dönüştüğünü itiraf ediyordu.[6]

Eğer Salinger 1945'te kendini eve dönmeye hazır hissetmiyorduysa, Almanya'da hâlâ yapılacak işler olduğu inancıyla avunuyor demekti. Hükümet, etkinliklerine devam etmeye hazır olan Karşı Haberalma ajanlarına kârlı teklifler getiriyordu. Sylvia da kalması için etkili bir dürtüydü. Yaptığı işe karşı güçlü ve duygusal bir ilgi duymaya başladığı da olasıydı. Bu görev duygusuna hitap edebilen önemli bir işti. Nisan sonunda Nazi ölüm kamplarının açığa çıkarılması ve Avusturyalı ailesinin öldürülmesinin yol açtığı ızdırabın ardından, Salinger'ın hâlihazırda "kişisel savaşı"[7] olarak kabul ettiği şeyin gerçekten de son derece kişisel hâle dönüştüğü muhtemeldir. Resmi hizmet süresi sona erince Savunma Bakanlığı ile bir sözleşme imzaladı ve 970. Müfreze'ye bir sivil olarak hizmet etmeye devam etti.

* Sylvia'nın "Fransız" pasaportu ölümünün ardından diğer eşyaları ile birlikte bulundu. Bunların arasında J.D. Salinger ile ilgili çok sayıda makale ve Joyce Maynard ile ilgili birkaç gazete küpürü de bulunuyordu.

Salinger Mayıs 1945'teki başlangıcından Nisan 1946'da sözleşmesi sonlanana kadar 970. Müfreze'ye neredeyse bir yıl hizmet etti. Bu zaman zarfında Amerikan işgal bölgesinde bulunan savaş suçlularının yerini tespit etmek ve onları tutuklamakla yükümlüydü. Görevliler eski Nazi liderleri, Gestapo birlikleri, subaylar ve savaş suçu işlediğinden şüphe edilen herkesi içeren "otomatik tutuklama" listelerince yönlendiriliyorlardı. 970. Müfreze, savaşı takip eden ilk 10 ay içinde sadece Almanya'da 120.000'in üzerinde şüpheli tutukladı. Bunların 1700'ü, çoğunluğu Dachau'da olan toplama kamplarıyla bağlantılı zulümle suçlanmaktaydı.[8]

Salinger, Nuremberg şehrini de içeren VI. mıntıkada görev yapan 63. Tim'e dahildi. Uluslararası Askeri Mahkeme burada kurulmuş ve en yüksek rütbeli Nazi subayları Kasım 1945'te burada yargılanmıştı. Salinger'ın savaş suçları mahkemesiyle bağlantılı olup olmadığı açık değildir, fakat sorgulayıcı ve çevirmen olarak Nuremberg'de görevlendirilmiş olması bunu olası kılıyor. Salinger, her şekilde, evinin yakınında kurulmuş olan ve 8000 üst düzey Nazi SS üyesinin tutulmakta olduğu bir Sorgu Merkezi'nin bulunduğu Birleşik Müttefik Kontrol Merkezi'ne rapor veriyordu.

Salinger, mıntıkasını savaş suçlularından temizlemeye ve eski Gestapo üyelerini sorgulamaya ek olarak, mültecilerin geri gönderilmeleri ile de uğraşmıştı; en azından gerçek mültecileri kurban kılığına girmiş Naziler'den ayırma derecesine kadar. Nuremberg bölgesinde yerinden edilmiş kimseler için DP [Displaced Person: yerinden edilen kişi—ç.n.] kampları denilen birkaç geniş kamp bulunmaktaydı. Bunlar eski savaş esirlerini, toplama kamplarının kurbanlarını, yerinden edilmiş köle işçileri, evleri yok edilmiş olanları, ve çok sayıda yetimi barındırıyordu. Salinger böyle bir iş için biçilmiş kaftandı.

Salinger'ın evliliğinde bir süre sonra sorunlar patlak vermeye başladı. Çifti birbirine çeken tutku meydan okumaya dönüştü. Onlarınki aşırı uçların birlikteliğiydi. Mutluyken esriktiler; ama anlaşamadıklarında hırçınca saldırıyorlardı. İkisi de inatçı ve aksiydi ve çatışmaya başlamaları uzun sürmedi. Salinger'ın hüzünlü alaycılığa olan eğilimi ve Sylvia'nın bariz dik başlılığı, çiftin yaklaşan felaketinin habercisiydi.

Bu sıralarda Salinger, yıllardır tanıdığı insanlarla iletişim kurmaktan sürekli kaçınarak uzaklaşma sinyalleri vermeye başladı. Hayatı boyunca arzulu bir mektup yazarı olmasına rağmen, Sylvia ile evlendiğinde ailesi ve arkadaşlarıyla yazışmayı birdenbire kesmişti. Annesine nadiren gönderdiği notlar dışında Salinger artık eve mektup yazmıyordu ve aldığı mektuplara da ka-

yıtsız kalmayı huy edinmişti. Onun bu kayıtsızlığı Salinger ailesinde süregiden bir şakaya dönüştü; fakat arkadaşları başına bir şey geldiğini düşündüler. Hatta bazıları ölmüş olmasından bile korktular. Sayısız mektup gönderip hiç cevap alamayan arkadaşlarından biri Salinger'ın kötü bir sona kurban gittiğine inanarak çaresizlik içinde annesiyle temasa geçti. Miriam'ın kendisine Gunzenhausen adresini vermesinden sonra Salinger'a yazan arkadaşı, artık rahatlamış olduğunu söyleyerek evliliğini tebrik etti. Araştırmacılar bu mektuba ulaşabilmişlerdir, fakat Salinger'ın cevabı, -eğer yazdıysa- ulaşılabilir değildir.

Salinger'ın tüm arkadaşları bu kadar şanslı veya becerikli değildi. Mart ayında, Basil Davenport (daha sonra Ayın Kitabı'nın editörlüğünü yapacaktı) aylar süren çabasının ardından nihayet Salinger'la temas kurabildi:

Tanrı aşkına, en azından yaşıyor olduğunu bilmek güzel! İnanmayabilirsin, ama gerçek şu ki senin için gerçekten endişelendim... Ordudaki adresine birkaç mektup yazdım ve hiç cevap alamadım; sonra *Collier's* dergisinde bir öykünü gördüm ve sana onların vasıtasıyla yazdım; sonra, yine cevap alamayarak, New York telefon rehberinde seninkine benzeyen bir isim buldum ve sormak için birkaç kez aradım.[9]

Nisan 1946'da Salinger'ın Karşı Haberalma Birliği'yle sözleşmesi sona erdi. Sylvia için göçmenlik belgeleri aldığı Paris'te bir hafta geçirdikten sonra çift Brest Limanı'na geçti. Oradan, 28 Nisan'da, New York'a giden bir savaş gemisi olan USS Ethan Allen'a bindiler. 10 Mayıs'ta, Salinger, dört uzun yıl süren savaştan sonra nihayet Sylvia ve Benny ile birlikte Park Caddesi'ndeki evine vardı.[10]

Salinger'ın yeni karısıyla birlikte ailesinin yanında yaşayabileceğini nasıl düşündüğü bir muamma. Sylvia ve Miriam anında didişmeye başladılar. Kocasının dünyasının yabancılığında kaybolan ve Miriam'ın hakaret dolu hâkimiyeti altında yaşayamaz hâle gelen Sylvia, Temmuz ortasında Avrupa'ya döndü ve çok geçmeden boşanma davası açtı. Benny kalmıştı. Salinger'ın ilk karısının varlığı bile, aile içinde hemen yasaklı bir konuya dönüştü. Buna Miriam'ın annesiyle babası ve muhtelif büyük büyük babaları da dahildi. Yaşamının geri kalan kısmında Salinger, ciddiyetiyle alay etmek veya çekiciliğini anlatmak üzere Sylvia konusunu zaman zaman yeniden açacaktı. Lakin başkalarının davetsiz olarak konuyu açmalarına asla izin yoktu.

*

Sylvia'nın Avrupa'ya dönüşünden sonra ailesinin olası sevincinden kaçmak isteyen Salinger sağduyulu bir şekilde Florida'ya gitti. 13 Temmuz'da, Daytona'daki Sheraton Plaza Oteli'nde kalırken, Elizabeth Murray'e evliliğinin çöküşünü anlatan bir mektup yazdı. Sylvia ile birbirlerini perişan ettiklerini söylüyordu ve ilişkinin sona erdiğini görmek kendisini rahatlatmıştı. Birlikte oldukları sekiz ay boyunca tek bir kelime bile yazmadığını da itiraf etti.

Florida'da, 1945'in ilk aylarında başlamış olduğu ilk öyküsünü tamamlamayı başardı. Eseri sıradışı buldu ve ona "Erkeğin Vedası" ("The Male Goodbye") ismini verdi. Bazı araştırmacılar şimdi kayıp olan öykünün "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ün (A Perfect Day for Bananafish) önceki bir taslağı olduğuna inanıyor. Bir olasılık daha var: Texas Üniversitesi, Salinger tarafından Sylvia ile ayrıldıktan hemen sonra yazılmış "Doğumgünü Çocuğu" (Birthday Boy) adında, altı sayfalık, daktilo edilmiş bir taslak bulunduruyor. Talihsiz bir ilişkinin parçalanışını anlatan "Doğumgünü Çocuğu" aslında "Erkeğin Vedası"nın önceli taslağı olabilir.

"Doğumgünü Çocuğu", kız arkadaşı Ethel'ın ziyaret ettiği Ray* adında genç bir adamın yattığı hastanede geçmektedir. Ray'in yirmi ikinci doğumgünüdür; daha önce ziyarete gelen babasının farkında olmadığı bir gerçektir bu. Uzun süredir hastanede yattığını düşündüğümüz Ray, belli ki o günü de hastane yatağında geçirmektedir. Ethel ve Ray'in ilk konuşmalarının çoğu Ray'in hastanede olma sebebine değinmese de, çok geçmeden alkolizm tedavisi gördüğü ortaya çıkar. Ethel hoş bir sohbet açmaya ve yatağının kenarında Ray'e bir şeyler okumaya teşebbüs eder, fakat Ray ilgisizdir. Ray sinizmin cisimleşmiş hâlidir. Elle şaka yollu taciz ettiği Ethel'a cinsel ilgi duyuyormuş gibi yapıp, onu "bir lanet damla" içkiyi parfüm şişesinde içeri sokmaya zorlar. Ethel reddedince, Ray gerçek yüzünü gösterir ve "bir daha buraya gelirsen seni öldürürüm" diyerek ona doktorun önünde küfreder.[1]

Ethel tatlı ve çilekeş bir karakter olarak betimlenmiştir, oysa Ray'i bencillik yiyip bitirmektedir. Küfürbaz, yaptıklarından pişmanlık duymayan ve tamamen alkol bağımlılığının etkisi altında olan biridir. Salinger bu öyküde okuyucularına taraf tutma fırsatı vermez; "Doğumgünü Çocuğu" tombul su-

* Bu, Salinger'ın Ray ismini vereceği birbirini izleyen üç ana karakterden ilkidir. "Doğumgünü Çocuğu"'ndaki Ray'i, "1941'de Hiç Beli Olmayan Bir Genç Kız"daki ("A Young Girl in 1941 with No Waist At All") Ray Kinsella ile "Ters Orman"daki ("The Inverted Forest") Raymond Ford takip edecektir. Bu karakterlerin hepsi alkolik olarak betimlenmiştir. Bu, Salinger'ın eserlerindeki ilginç fakat önemi anlaşılamamış bir eğilimdir.

ratlı şakayık çiçeği içermez. Muhtemelen Ray için ne kadar geç görünüyorsa Ethel için de o kadar geçtir. Ethel bindiğinde, hastane asansörü "[onu] tüm ıslak noktalarından ürperten bir cereyanla aşağı iner." Burada, çilesi sona erer. Ray'in odasından çıktığı için tahammüllü keyfi kaybolur ve hıçkırarak ağlamaya başlar. Fakat okuyucunun kınamalarının tümünü Ray tüketmemiştir. Bir kısmı da Ethel'a kalır. Ray'in hastalığının derecesini kabul etmeyip ilişkilerini gömmeyi reddedişi onun da bu suçlamalardan payını almasına neden olur. Ethel ve Ray'in ilişkilerinin bitmeye mahkum olduğunu anlıyoruz. Ayrıca, alkolizmin Ray'i yabancılaşmayla ve bulaşıcı olabilecek bir vurdumduymazlıkla zehirlemiş olduğunu da anlıyoruz. Ethel'in bu gerçekleri inkar edişi ve kendi yanılsamalarını takip etmekteki ısrarı, onun kaçınılmaz düşüşüne sebep olacaktır. Okuyucuların hiç şüphesi yoktur ki, Ray'in uyarısına rağmen, ertesi gün Ethel yine gelecektir.

"Doğumgünü Çocuğu" sıradışı bir şekilde kısa bir öyküdür ve işlenmemiş olarak kalmıştır. Ne bir aydınlanma ne de bir arınma sunmaktadır. Katıksız bir burukluğun, ümitsiz bir öfke nöbetinin ifadesidir. Fakat öykünün karakterlerini otobiyografik olarak okumak büyük ihtimalle tehlikeli olacaktır. Ethel figüründe Sylvia'dan esinlenildiyse, Ray karakterinin de Salinger'a dayanıyor olması gerekir. Öyle ise bu, yazara özgü olmayan bir kendinden nefreti ve Sylvia'ya yönelik pek olası olmayan bir sempatiyi göstermektedir.

İhtimal odur ki, "Doğumgünü Çocuğu" hiçbir zaman önemli bir öykü olarak düşünülmemişti. Savaşın stresi ve sekiz aylık sessizlikten sonra, onu yazmak bile yeterli bir başarıydı. Açıkçası, Salinger önceki edebi düzeyi yakalamakta zorluk çekmişti ve sonraki bir buçuk yıl boyunca yeteneğini yeniden keşfetmek için çabalayacaktı. İronik bir şekilde, "Doğumgünü Çocuğu"ndaki Ethel gibi, Salinger'ın sorunu da inkardı. Savaşın hâlâ içinde kaynıyor olmasına rağmen, savaş hakkında yazmaktan kaçınıyordu. Salinger, savaşın komplikasyonlarıyla yüzleşecek gücü bulana kadar bir yazar olarak gelişemeyecekti.

*

Bir önceki Temmuz, Salinger biraz kızgınlıkla, kısa öykülerini toplu olarak yayımlama planının çöktüğünü açıklamıştı. Bu hayal kırıklığının koşulları açık değildir, fakat antolojinin çalkantılı geçmişi göz önünde bulundurulduğunda, olay şaşırtıcı görünmez. Aralık 1945'te kitap anlaşması yeniden rayına

oturmuş ve Burnett toplu öyküleri yayımlamak konusunu bir kez daha görüşmeye sunmuştu.

1945'in Temmuz ve Kasım ayları arasında Salinger, Caulfield öyküsü "Ben Deliyim"'i ("I'm Crazy") yeniden çıkarmış ve yayımlanmak üzere göndermişti. Bu sefer teklif, öyküyü anında kabul eden ve "Yabancı"yı yeniden adlandırdıktan üç hafta sonra, 22 Aralık'ta yayımlayarak piyasaya süren *Collier's* dergisine yapılmıştı. Salinger'ın "Ben Deliyim"i *Collier's*'e göndermesinin gerekçeleri ve Burnett'ın buna tepkisi sadece tahmin edilebilir, fakat iki adamın "Gençler" antolojisini yayımlama anlaşmalarını yenilemelerinin, öykünün *Collier's* tarafından kabul edilmesi ile aynı zamana denk düşmesi herhalde bir tesadüften ibaret değildir. Dahası, Story Press'in kayıtları, 1946 başlarında Salinger'ın yeni bir kontratı kabul ettiğini ve kendisine bin dolar avans ödendiğini belirtmektedir.

Story Press arşivleri, toplu öykülerin basılması hâlinde kullanılmak üzere Salinger ve Burnett tarafından kararlaştırılmış on dokuz öykülük bir liste içeren bir dokümanı da içerir.*

Öykü listesi 1946 tarihli olmasına karşın, "J.D. Salinger'ın iki öyküsünün yeni kabul edildiği, bir tanesinin temsilcisi tarafından pazarlanmakta olduğu" belirtilmiş olduğuna göre, bu doküman Salinger'ın henüz Almanya'da yaşadığı 1945 sonlarında ortaya çıkmış olmalıdır. Bu iki öykü yalnızca, her ikisi de Aralık 1945'te *Collier's*'da yayımlanan, "Ben Deliyim" ve "Yabancı" olabilir.

Bu dokümanın altında Burnett'ın el yazısıyla, yazar William Saroyan ve Ernest Hemingway'den Salinger'ın yeteneklerini destekleyen ifadelerle birlikte Burnett'ın ve editör arkadaşları *Collier's*'ten Jesse Stuart, *The New Yorker*'dan William Maxwell ve *The Saturday Evening Post*'tan Stuart Rose'un "tanıtım yazıları"nı ekleme planları bulunmaktaydı. Ek olarak, Salinger'ın Story Press'e göre üçte biri tamamlanmış olan yeni romanından bahsedilecekti.

Whit Burnett en sonunda, Almanya'da bulunan Salinger'a gönderdiği bir mektupta onun kısa öyküleriyle -Burnett'ın asıl hedefi olan- son romanı arasındaki boşluğu doldurmak için "Gençler" antolojisini kullanma niyetini

* Bunlar: "Merhum Büyük Adamın Kızı"; "Elaine"; "Peter Pan'lerin En Sonuncusu ve En İyisi"; "İlgili Taraflar"; "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"; "Bitsy"; "Gençler"; "Ben Deliyim"; "Tennessee'de Ayakta Bir Çocuk"; "Haftada Bir Kez Seni Öldürmez"; "Son İznin Son Günü"; "Az Haşlanmış Çavuş"; "Çocuklar Taburu"; "İki Yalnız Adam"; "Fransa'da Bir Çocuk"; "Eski Kafalı Genç Adam"; "Sihirli Siper"; "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"; ve "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus".

açıkladı. Derlemenin amacının, okurların Salinger'a daha fazla ilgi duymasını sağlamak ve Holden Caulfield kitabı için beklenti yaratmak olduğunu itiraf etti. Burnett kartlarını açtıktan sonra, Salinger elinde bin dolarlık avansıyla, derlemenin yayımlanacağından emin olarak 1946'da Birleşik Devletler'e döndü. Burnett'a göre, kitap işi tamamdı.

Salinger eve döndükten kısa süre sonra (ve muhtemelen evliliğinin parçalanmasıyla aynı zamanda), Burnett onu Park Caddesi ve Doğu 34. Sokak'taki Vanderbilt Oteli'ne öğle yemeğine davet etti. Editörün kötü haberleri vardı. Salinger'ın derlemesini finanse edecek olan Lippincott Press kitabı geri çevirmişti ve Story Press tek başına projeyi finanse edemiyordu. Burnett'ın vaatlerine rağmen, "Gençler" antolojisi olmayacaktı.

Salinger küplere binmişti. Kendini kullanılmış hissediyordu, sadece bir editör değil, aynı zamanda bir arkadaş tarafından. Whit Burnett'ı, ihanet olarak gördüğü bu hareketinden dolayı asla affetmedi. İki adam arasındaki uzun ve zaman zaman talepkâr olan ilişki o akşamüstü Vanderbilt Oteli'nde sona erdi. Salinger editörlerin her yerde dönek olduğuna karar vermişti. *The New Yorker* ile "Madison dışındaki Önemsiz Ayaklanma" üzerine yaşadıklarından ve *The Saturday Evening Post*'un öykü isimlerini değiştirmesinden sonra Burnett'ın gözle görülür dönekliği Salinger'ın kuşkularını güçlendirmiş oldu. Kariyerinin sonuna kadar editoryal metodlar ve güdülerden kuşku duyacaktı.

Anlaşmazlık Whit Burnett'ı da etkiledi. Bu çatışma 1963'te zihninde hâlâ tazeydi ve sonucu değiştirmek için çare arıyordu. Bu geç tarihte bile, başarısız kitap anlaşmasının ayrıntılarını yazara açıklaması için Dorothy Olding'e yalvardı. "Tüm çığlıklarımıza karşın" diyordu Burnett, "Lippincott son veto hakkına sahipti... Ve tek yapabileceğimiz son kararlarını kabul etmekti." Story Press'in "bu kitabı almadıkları için o sıralarda Lippincott ile neredeyse ilişkisini kestiğini" açıklayarak devam etti.[12] Salinger bunlara kulak asmıyordu. O sırada kendini özellikle aptal gibi hissettiren şey, Burnett'a bağlı kalırken başka bir kitap teklifini geri çevirmiş olmasıydı. Eylül 1945'te, *Collier's*'da editörü olan ve o zamandan beri Simon and Schuster yayınevinde çalışan Don Congdon'dan alternatif bir teklif almıştı. Congdon öykülerinin bir derlemesini yayımlamak amacıyla Salinger'a hevesli bir şekilde yaklaştı. Salinger, Congdon'u sevmiş ve projeyi imzalamaya ikna olmuştu, fakat diğer Simon and Schuster yetkililerinden duyduklarından sonra tarzlarından sakınır oldu. "'Ukala' bir yayınevi olduklarını düşündü" diye açıkladı Congdon.[13] Salinger "Gençler" antolojisinde yaşadıklarından sonra, o sırada bu riski almaya kendini hazır hissetmediğini belirtti.[14]

Burnett'a kızan ve kendisine takınılan tutuma gücenen Salinger irrasyonel davranışlarına bir yenisini daha ekledi. Holden Caulfield romanından tamamlamış olduğu kısmı alarak 90 sayfalık novella şeklinde yayımlamak üzere teslim etti. Bu kararıyla ilgili bilgi kısıtlıdır ve bunu yalnızca, Salinger'dan 1951'de bu konuyla ilgili bir açıklama alan, William Maxwell aracılığıyla biliyoruz. Maxwell sadece taslağın *The New Yorker*'a sunulmadığını dile getirmişti.[15] Yine de, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın bu orijinal formunun Simon and Schuster'a teslim edildiğini varsaymak mantıklı görünür. Salinger, Burnett'la bozuştuğunda, Don Congdon ile yakınlaştı. Eğer *Çavdar*'ın kısaltılmış versiyonunu yayımlanmak üzere gönderdiyse -*The New Yorker* ve Story Press denklemden çıktığına göre-Congdon ve Simon and Schuster mantıklı bir seçim olacaktı.

90 sayfalık kısa romanı teklif etmenin tek sebebi inat değildi. Üzerinde altı yıl çalıştıktan sonra, roman canını sıkmaya başlamıştı. Savaştan sonra öykülerden en kısasını bile yazarken yaşadığı zorluk yüzünden, şu anda bir roman üretme olasılığı çok az görünüyordu. Salinger, bir önceki Ekim ayında *Esquire*'a verdiği röportajda, romanı tamamlayabileceğinden bile şüpheli olduğunu itiraf etmişti. Salinger, romancıdan ziyade bir kısa öykü yazarı veya kendi deyimiyle, "uzun değil kısa mesafe koşucusu" olduğunu söylüyordu.[16]

Çok geçmeden görüş değiştirdi ve *Çavdar*'ı tamamlamadan göndermekle ne kadar tepkisel davrandığını anladı. Taslağı çabucak geri aldı ve kendini, en azından duygusal olarak, kitabı tamamlamaya adadı. Ama kıl payı kurtulmuştu. Ayrıca kısa öykü yazmaya da geri döndü ve 1946'nın son aylarında 1945 öncesinin kendini işine adamış yazarını andırmaya başladı. Savaşın sona ermesi ve Sylvia ile olan evliliğiyle başlayan tepkisellik patlaması sona ermişti.

*

1946 Kasımı'na gelindiğinde, Salinger bir buçuk yıl önce yazdığı "Yabancı"dan beri ilk tatmin edici öyküsünü bitirmişti. Bunun aracılığıyla, saati savaşın ve amacına ulaşmayan akıbetinin öncesine çevirmek istiyordu. "1941'de Hiç Beli Olmayan Bir Genç Kız" Salinger'ı, eğlence personelinde görev yaptığı MS Kungsholm gemisinin güvertelerine, İkinci Dünya Savaşı öncesinin son tasasız dakikalarına geri götürüyor. Salinger karakterlerin yetişkinliğe geçişini savaşın başlangıcında toplumun kendi masumiyetini kaybedişi için bir metafor olarak kullanabilecekken, anlatımı kişisel hataları düzeltmek ve kaybedilmiş geçmişi romantize etmek için kullanmayı tercih

etti. Bu hikâyede orijinal herhangi bir şeye kalkışmaktan kaçındı ve "Çocuklar Taburu"nu ters çevrilmiş bir sonla yeniden yazarak eski bir olay örgüsünü yeniledi.

Gündüzleri yazmaya çalışsa da Salinger'ın geceleri, bir takım son moda sanatçı tiplerle sosyalleştiği ve her Perşembe gecesi Don Congdon'un SoHo'daki dairesinde toplanan küçük bir poker grubuna katıldığı Greenwich Village'da geçmekteydi. Salinger, "Seymour–Bir Giriş"te bu poker grubunu ve hayatının o dönemini Buddy Glass'ın ağzından şöyle anacaktı: "uyumlu birine, sıradan bir adama dönüştüğüm, yarı-özel, zorlu ve kaybetmeye yazgılı bir oyun oynadığım ve sık sık insanların evime poker oynamaya geldiği kısa bir dönemden geçtim."[17]

Poker oynamanın ve "uyumlu biri" olmaya çabalamanın dışında Salinger, itibarlı entellektüellerin sanat tartışmak ve yeni yetenekleri değerlendirmek üzere düzenli olarak buluştuğu Blue Angel ve Reuben Blue gibi bohem mekânlara dadanmış vaziyette, Greenwich Village'ın kafe ve gece kulüplerinde kayda değer zaman geçirdi. Salinger için şehirde tipik bir gece Little Italy'deki Renato's Restaurant'ta akşam yemeğiyle başlar ve birkaç blok ötedeki mütevazı Chumly's barda devam ederdi. Orada arkadaşlarıyla birlikte içkinin, eğlencenin ve edebiyat sohbetlerinin tadını çıkarırlardı.* "Son derece çekici, sosyal biriydi" diye hatırlıyor Congdon onu, "bazı şeyler hakkında çok ketum olsa da... Akşam yemeğine, kulüplere giderdik. Bir keresinde Billie Holliday'i dinlemeye gittik."[18]

Yeniden beklenmedik şekilde bekâr kalan Salinger, mümkün olduğu kadar çok kadınla çıkarak hayal kırıklığını dindirmeye çalışıyordu. *Time* dergisinde daha sonra çıkan bir makaleye göre, Salinger 1946'da "Village'a parmak ısırtan bir kız koleksiyonu getirmişti." Söylendiğine göre Barbizon Oteli'nin dükkânında konuşlanmış, çekici otel sakinlerinden geniş bir grubu göze çarpmayan bir beceriyle avlıyordu. Başarısız olan evliliğinden bu kadar kısa bir süre sonra muhtemelen ciddi bir aşk ilişkisi aramıyordu. Aynı kızla nadiren bir kereden fazla çıkıyor ve bir randevu koparmak için çaba sarf etmiyordu. Hatta *Time*'a göre, müstakbel kız arkadaşlarından birine "Montreal Canadiens"in kalecisi olduğunu söylemişti.[*aynen böyle*][19]

* Chumly's, Salinger'ın müdavimi olduğu zamandan beri hemen hemen hiç değişmedi. Onlarca yıl boyunca ünlü yazarlar arasındaki popülerliğinden gurur duyan barın duvarları tanınmış müdavimlerin fotoğraflarıyla süslenmiştir. Salinger'ın fotoğrafı yazar Ring Lardner'ın yanında asılıdır.

Salinger hakkında bu döneme ait bir başka söylenti de, onu Congdon poker grubundan tanıyan ve zaman zaman şehre yaptığı gece ziyaretlerinde ona eşlik eden yazar A.E. Hotchner tarafından kaydedilmişti. O sırada Hotchner mücadele içinde olan serbest bir yazardı ve Salinger'ın yoğunluğuna hayran kalmıştı, fakat Jerry'nin aralarında daima bir mesafe bıraktığını düşünmekteydi:

Onu hiçbir zaman bir arkadaş gibi hissetmedim, arkadaşlık için çok uzaktı, fakat birkaç kez beni gece kulüplerine davet etti... Böyle zamanlarda geç saatlere kadar bira içer ve bir kısmı mesleklerinde başarıya yazgılanmış yeni icracıların sonsuz geçidinin tadını çıkarırdık. Gösteri aralarında, Jerry çoğunlukla yazarlar ve yazmak hakkında konuşur, fakat bazen kendisini reddeden gösterişli okullar, golf kulüpleri ve benzeri kurumlardan yakınırdı.[20]

Onu "demir gibi bir egoya" sahip olarak hatırlayan Hotchner, Salinger'ın kendini sanatına adamasından ve parlak geleceğine olan inancından etkilenmişti. "Özgün biriydi ve entellektüel başarısızlıklarını çok çekici buluyordum; alaycı zeka kadar uzağı göremeyen bir mizah duygusu da içermekteydiler" demişti Hotchner.

Salinger'ın Hotchner'a tepkisi tipikti. Ondan sadece bir yaş büyük olmasına rağmen, kendine Hotchner'ı yazma sanatı ile ilgili eğitme rolü biçmişti. Salinger'ın tavrı kibirli görünebilir (ve bir açıdan muhtemelen öyleydi) ama Hotchner, yürekten yazmayı öğrettiği için Salinger'a saygı duyuyordu. Verdiği bir örnek özellikle ilginçtir. Bu, Salinger'ın kendi yazarlığıyla ilgili anlayışını göstermekle kalmaz, "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"u da içerir. Hotchner "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" adlı bir hikâye yazdığını iddia eder ve arkadaşını başlığı çalmakla suçlar. Salinger'ın böyle bir başlığı karşı konulmaz bulmuş olduğu şüphelidir ve Hotchner'ın suçlamasını reddettiğine dair herhangi bir işaret de yoktur. Bunun yerine, Salinger kendini, iki "Bowling" öyküsünün değerlerini karşılaştırarak savunur (Hotchner'a ait "Bilardo Salonunun Penceresindeki Mum" ("Candle in the Poolroom Window") adında bir öykü daha buna dahil olur). Salinger Hotchner'ın eserleriyle ilgili olarak açıkça şunu söylemiştir, "Bu öykülerde gizli duygular yoktur. Kelimeler arasında kıvılcım da yoktur."[21]

Salinger, belki de küçümseyerek, Hotchner'ın bilmediği konular hakkında yazdığı ve öykülerine kendisini de dahil etmesi gerektiği konusunda ısrarcı oldu. "Yazma sanatı yaşananın abartılmasıdır" diye açıkladı. Bu, Heming-

way'in Hotchner'a yönelttiği ve Hotchner'ın da ciddiye aldığı bir eleştiriydi. Hotchner'ın aktardıklarının en ilginç yönü ise Salinger'ın seçtiği sözlerdir. Hotchner'a kıvılcımı kelimelerinin "içine" yerleştirmesini değil, "aralarına" koymasını tavsiye etmiştir. Asıl anlamın yazar tarafından dikte edilmek yerine okuyucu tarafından hissedilmesi gerektiğini belirten bir göstergedir bu ve özellikle Salinger'a ait bir kavram, yazılarını farklı kılan bir öğedir. Hotchner'ın nüansı algılayıp algılamadığı bilinmese de, Salinger'ın sözleri tüm yazma felsefesini hassasiyetle ifade etmektedir ve şüphesiz bilerek seçilmiştir.

Salinger'ın hayatının Greenwich Village safhası çarpıcıydı. "Seymour" daki Buddy Glass'e inanacak olursak, yazar eğlence düşkünü ve poker oyuncusu rolünü oynarken rahat değildi; ama kesinlikle dik başlı Sylvia'nın kocası rolünü oynadığı yılın başındaki hâlinden daha az uyumsuz da değildi. Anlaşılan, Sylvia Avrupa'ya döndükten sonra, Salinger hâlâ uyum sağlayacak "normal" bir yer arıyor ve bulmakta zorlanıyordu. Bu süreçte Salinger'ı gençliğindeki hâliyle, yaşıtları tarafından sevilmek için didinen ama sevilmeme ihtimaline karşı alaycılığa ve cesaret gösterilerine girişen, üniformasının içinde yüzen garip askeri öğrenci hâliyle görüyoruz

*

Salinger, Sylvia'yı ve savaşı unutmak için beyhude bir çabayla kendini aşk maceralarına, gece kulüplerine ve iskambil oyunlarına vermiş gibi görünse de bu son beş yıl onu kökten değiştirmişti. Savaş alanında deneyimlediği tinsel esin her ne idiyse, kalıcılığını kanıtlamış ve şimdiden çalışmalarını şekillendirmeye başlamıştı. Sonuç olarak, 1946'nın sonraki aylarında Salinger'ın çalışmalarının savaş zamanına ait derin köklere sahip iki kalıcı öğesi belirginleşti: mistisizme eğilim ve bununla birlikte bizzat çalışmalarının manevi bir egzersiz olduğu yönündeki kanı.

1946 sonlarında Salinger hem Zen Budizmi hem de mistik Katolikliği araştırmaya başlamıştı.* Bu dini felsefeleri, onlar tarafından şekillendirilmekten ziyade, sahip olduğu fikirleri zaten desteklediklerı için benimsemişti. Yazılarında çoklukla işlediği konular olan yakınlık ve dengeye yaptığı vurgu nedeniyle Zen, özellikle çekiciydi. Bu inançları araştırmak Salinger'da, eserlerinde tinsel aydınlanma sunmak yönünde bir görev duygusu yarattı.

* Time dergisine göre, 1946'nın sonlarından itibaren Salinger çıktığı kadınlara Zen ile ilgili okuma listeleri dağıtıyordu. Anlaşılan bu Salinger'ın onların tinselliklerini ölçme yoluydu.

Kaybedilen zamanı telafi edercesine, 1946 yazı boyunca Salinger aynı anda bir dizi öykü yazmaya başladı. Ağustos ve Aralık ayları arasında, "Erkeğin Vedası", "1941'de Genç Bir Kız," ve şimdiye kadarki en iddialı projesi olan 30.000 kelimelik novella, "Ters Orman"ı tamamladı.

"Ters Orman" yazarın geçiş döneminde olduğunu gösteren bir eser olarak değerlendirilmelidir. New York'ta, kendini iki ayrı gerçekliği yaşamaya çabalarken bulmuştu: tinsel yaratıcılığın "ters" dünyası ile Greenwich Village kulüpleri ve poker oyunlarının sosyal dünyası. Bu mücadeleyi yansıtan "Ters Orman," Salinger'ın gelecekteki yazılarına egemen olacak temalar içerir. Bu öykü ile yazar, sanat ile tinselliğin anlamdaş olduğu görüşünü ve ilhamın tinsel esinle bağlantılı olduğu inancını ileri sürmektedir. Hayatı maddi ve manevi güçler arasında bir mücadele olarak betimlemekte ve sanatın modern toplumun düşmanlığı karşısında sağ kalabilirliği konusunda sorular sormaktadır. Fakat Salinger'ın savaş sonrası içsel çalkantıları ve 1946'da en basit eserleri yazarken yaşadığı zorluk göz önüne alındığında böyle iddialı temalar o dönemde belki de tek bir öykü için fazla karmaşıktı. Sonuçta ortaya kopuk ve özensiz bir kısa roman çıktı.

"Ters Orman" Corrine von Nordhoffen adında, intihar eğilimli bir ortopedik gereçler mirasçısı kadın ve Alman bir baronun zengin kızı ile alkolik annesi tarafından istismara uğrayan dışlanmış okul arkadaşı Raymond Ford'un öyküsünü anlatır. Öykü iki kısımdan oluşmaktadır. Karakterler çocuk olarak tanıtılmıştır fakat öykünün esas kısmı, 19 yıl sonra yeniden ilişki kurdukları sırada geçer. Corrine artık başarılı bir iş kadını olmuştur. Ford ise Columbia Üniversitesi'nde öğretim görevlisi ve iki cilt dolusu gerçek yaratıcı şiirin yazarıdır.* Ford şiirini ve hayattaki yolunu, kendini tecrit ettiği yaşlı bir patroniçenin tozlu kütüphanesinde, inzivasının "ters bir orman" gibi şiir dolu bir dünyayı ruhunun derinliklerinde yaratmasıyla bulmuştur.** Ford'un şiirle olan bağı onu normal romantik eğilimlerden ayırmaktadır fakat Corrine buna rağmen Ford ile evlenmeye karar verir ve

*Burada Raymond Ford'u, kendisi gibi bir dizi başarılı şiir derlemesi yazan, Salinger'ın Columbia'daki şiir profesörü Charles Hanson Towne ile kıyaslama arzusu belirir. Fakat Raymond Ford karakterinin Towne ile başka ortak özelliği yoktur.

** Salinger, "Son İznin Son Günü"nde yaptığı gibi, bu öyküyü de T.S. Eliot'ın Çorak Ülke şiirindeki kötümser bakış açısını reddetmek için kullanır. Varoluş "çorak bir ülke değil," der Ford, "kocaman ters bir ormandır, tüm yeşilliği yeraltında olan."

(çoğunlukla bir Çin restoranında buluşmalardan oluşan) uzun süren bir tür flört döneminden sonra evlenirler.

Kısa, dengesiz ve ikiz yataklı bir evlilikten sonra, Corrine, Ford'un sanatsal ve ruhsal çöküşünün kasıtsız ortağı olur. Çift, öğrenci ve amatör şiir yazarı olduğunu söyleyen genç bir kız tarafından ziyaret edilir. Kız hayranlık beslediğini iddia ettiği Ford'a kendi şiirinden örnekler okutması için Corrine'e yalvarır. Ford kızın çalışmasını incelediğinde, öykünün en can alıcı sözlerini söyler. Coleridge'nin Kubla Khan'ına bir atıftır bu ve sanat ortaya çıkarmak yerine kulağa sanatsal gelen bir şey inşa ettiği için kızı azarlar. "Şair şiirini icat etmez, bulur... Kutsal nehir Alph'in aktığı yer bulunmuştur, icat edilmemiştir."[23] Ford'a göre gerçek sanat, hiçbir zaman yaratılmaz, daima ona rastlanır. Bu söz, sanatı tinsellikle, gerçek sanatı da tinsel esinle eşitler.

Hiçbir zaman tamamen açıklanmayan bir yolla, kız bir şekilde Ford'un hayatına sızar; amacı onu kontrolü altına almaktır. Bir süre gizlice buluştuktan sonra, Ford karısını arar ve artık adının Bunny olduğu bilinen kız ile birlikte kaçmak üzere olduklarını söyler. Corrine onları izler ve köhne bir evde yaşarken bulur. Bu noktada Salinger, Bunny'nin, Ford'un annesinin tezahürü olduğunu ve kutsal ilhamını ezip onu ters ormanından sürmeye kararlı, duyarsız bir toplumu sembolize ettiğini belirtir. İhanet gerçekleşmiştir, çünkü Corrine Ford'u tamamen mahvolmuş, alkolizme batmış ve gerçek şiire benzeyen herhangi bir şey üretemez hâlde bulmuştur.

"Ters Orman"da Raymond Ford karakteri aracılığıyla Salinger sanatsal ve tinsel varoluşun üç safhasını sunar. Annesinin yıkıcı güçleri tarafından boğulmakla tehdit edilen Ford önce bastırılmış bir çocuk olarak tanıtılır. Bir şekilde, Ford'un sanatsal tinselliği içsel gelişimini tamamlayarak bu istismarın üstesinden gelir, ters bir ormanın yeraltında büyüyebilmesi gibi. Bu Ford'u, acılı geçmişine rağmen gerçek sanata (tüm dertleriyle birlikte) erişmiş bir yetişkin olarak ikinci tanıtımına götürür. Bu safhada Ford'a, sanatın yeraltı dünyası ile toplumsal duyarsızlık arasında arabuluculuk yapma yeteneği verilmiştir. Üçüncü tezahüründe Ford, ilk safhanın yıkıcı etkilerinin onlara karşı gelmeye yarayacak tinsel yeteneklerini boğduğu yerüstündeki dünyaya girer. Sonunda Ford'un ters ormanı köklerinden parçalanır.

Salinger'ın öyküyü hayatının bu döneminde yazmış olması ironiktir. "Ters Orman," tinsel ve sanatsal gerçeğin açığa çıkmasını engelleyen modern toplumu kınamaktadır. Ayrıca gerçek sanatçıların, keşişlerin tanrıya hizmet etmek için inzivaya çekilmeleri gibi, o gerçeği deneyimlemek ve

ona hizmet etmek için kendilerini modern dünyadan ayırdıklarını ileri sürer. Bu arada Salinger kendi hayatında da, öyküsünün kınadığı aynı toplumun içinde muhtemelen başka zamanlardan daha fazla çabalayarak yaşamaya çalışmaktadır.

7

Tanınma

Alman ordusu 8 Mayıs 1945'te teslim olduğunda dünya kutlamalarla çalkalandı fakat duyguları içinde kaybolmaktan korkan Salinger bu olayla yüzleşemedi. Bunun yerine günü, tek başına, yatağında oturup elleriyle sıkı sıkı tuttuğu kırk beşlik tabancaya gözlerini dikerek geçirdi. Nasıl bir his duyulurdu, diye merak ediyordu, silahı sol avcuna sıkacak olsaydı?[1]

Bu ürpertici bir sahnedir ve Salinger'ın savaştan sonraki yabancılaşma ve dengesizlik duygularını güçlü bir şekilde anlatır. 1946 sona ererken bu hisler, içinde süzülmeye devam ediyor ve onu yazılmasını zorunlu bulduğu o "titrek melodiye" daha da yaklaştırıyordu; etraflarındaki dünya bayram ederken içgözlem yapmak üzere suskunlaşanları dile getirecek bir sözcükler melodisi. Salinger bir yıl sonra o melodinin ilk notalarını yazacaktı.

Kasım 1946'da, *The New Yorker*'ın "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"yı nihayet Aralık sayısında yayımlayacağı Salinger'a bildirildi. Haber, ajansı Dorothy Olding'e, Ocak 1944'te burnu büyük Salinger'ın *The New Yorker* için "uygun olmayacağını" açıklayan aynı editör aracılığıyla, William Maxwell vasıtasıyla gelmişti.

Salinger mest olmuştu. 1941'de dergi öyküyü ilk kabul ettiği sırada olduğu gibi gençliğinin hevesli ve uysal karakteri geri gelmişti. Salinger bir yıllık durgunluğun ve beş aylık çılgınca yazmanın ardından, kariyerini yeniden tutuşturmak konusunda umutsuzdu. *The New Yorker* "Önemsiz Ayaklanma"yı beş koskoca yıl boyunca elinde tutmuştu ve Salinger öyküyü basılmış görme umudunu tümüyle yitirmişti. Dergiye eser göndermekten hiçbir zaman vazgeçmemiş olsa da, *The New Yorker*'dan umudunu kesmek üzereydi. Şimdi, en çok gıpta ettiği dergide adını görebilme fırsatı nihayet belirdiğinde, artık her şeyi yapmaya hazır ve istekliydi. Maxwell yayından önce öyküde düzeltmeler yapmasını talep ettiğinde, Salinger bu kez 1943'te yapmış olduğu gibi şikâyet etmedi.[2]

"Önemsiz Ayaklanma" hakkındaki haberlerin zamanlamasında mutlu bir ironi de yok değildi. Salinger "Önemsiz Ayaklanma" ile en çok ilişkilendirilen haftayı anımsatan "1941'de Beli Olmayan Bir Genç Kız"ı kısa

süre önce tamamlamıştı. Bu, Salinger'ın 1941'de "Önemsiz Ayaklanma"nın yayımlanmasıyla ilgili kendi beklentilerini ve öykünün çıkışını engelleyen koşulları yeniden yaşamasına sebep oldu. Sanki daha mutlu bir sonuç yaratmak için kağıt kaleme sarılarak zamanı geriye döndürmüş, öykünün kaderini belirleyen o haftayı yeniden canlandırmıştı.

19 Kasım'da Salinger, "Önemsiz Ayaklanma"yı yeniden ele almasına teşekkür etmek için William Maxwell'e yazdı. Öyküsü "Elaine" için bazı şartlar öne sürdüğü 1944'teki notunun aksine, Maxwell'e öyküde derginin uygun gördüğü tüm değişiklikleri memnuniyetle yapacağını belirtti. Ağustos'tan beri üzerinde çalıştığı ve birkaç güne kadar bitirmeyi planladığı "Ters Orman" adında 75 sayfalık bir novella üzerinde son düzeltmeleri yaptığını editöre bildirdi. Onu bitirir bitirmez de, "Önemsiz Ayaklanma"yı yayına hazırlayacaktı. Beklentilerinin artmasıyla muhtemelen gözleri kamaşmış olan Salinger, Maxwell'e, Dorothy Olding'in "1941'de Beli Olmayan Bir Genç Kız" başlıklı yeni bir öyküsünü onaylatmak üzere kendisine göndereceğini haber verdi. Bu öykü Maxwell'in ofisine talep olmaksızın ulaştırılacaktı. Editörün, öykünün gönderilişinde herhangi bir ironi algılayıp algılamadığı bilinemez.[3]

"Madison Dışında Önemsiz Ayaklanma" 21 Aralık 1946'da *The New Yorker*'da yayımlandığında, arka sayfalarda ilanların arasına gizlenmişti. Salinger umursamadı. Şimdi artık, ciddi bir şekilde yazmaya başladığından beri en büyük hayali olan *The New Yorker* tarafından yayımlanan bir yazardı. Salinger içgüdüsel olarak, gecikmiş olan bu *New Yorker* çıkışının kariyerini değiştireceğini seziyordu. Ocak 1947'de 28 yaşına girdiğinde, annesiyle babasının Park Caddesi'ndeki dairelerini nihayet terk ederek kendi başına yola koyuldu. Tarrytown, New York'ta sevimsiz bir çatı katına taşındı. Mekânı Elizabeth Murray'e, "ev sahibemin sinir bozucu bir şekilde stüdyo dediği yenilenmiş küçük bir garaj" olarak betimlemişti.[4]

Muhit gösterişsiz ve uygun fiyatlıydı ve ona sıkıntı vermesine rağmen, Salinger buranın tutkulu bir sanatçı için mükemmel bir atmosfer olduğunu fark etmişti. Westchester County'deki konumu şehre yeterince yakın ama aynı zamanda şehrin dikkat dağıtıcı özelliklerinden sakınmak için yeterince uzaktı. Genellikle yazmak için bir sığınak arayan Salinger, Tarrytown'daki hücre benzeri mekânının değerini biliyordu. Burası, annesiyle babasının denetiminden, savaşın taleplerinden ve Greenwich Village'ın eğlencesinden uzakta, ilk defa kendini tümüyle sanatına adayabileceği bir yerdi. Kısacası Tarrytown, kendi ters ormanıydı.

Salinger evini taşıdığı sırada, *The New Yorker* "1941'de Beli Olmayan Bir Genç Kız"ı geri çevirdi. Ama Salinger yılmadı. Önceden "Hemingwaylerin küçük takımı" diye alay ettiği topluluğa girmeye kararlıydı ve hemen Ocak 1947'de onlara başka bir öykü gönderdi: Tahmin edilebileceği gibi "Ters Orman" değil, "Muzbalığı" başlıklı çok daha kısa bir taslaktı bu. Girişimi derginin yayın kurulunda biraz ilgi uyandırdı, fakat önemli kusurları vardı. 22 Ocak'ta Maxwell, Salinger'ın ajansına yeni gönderiyle ilgili olarak şunları yazdı:

> J.D. Salinger'ın yazdığı "Muzbalığı"nın bazı bölümlerini çok beğendik fakat yine de herhangi bir keşfedilebilir hikâye veya konu içermediğini düşünüyoruz. Bay Salinger kentteyse eğer, belki gelip benimle *New Yorker* öyküleri ile ilgili konuşmak ister.[5]

Salinger daha önce de *The New Yorker*'dan böyle karışık mesajlar almıştı ve bunlar onu daima kızdırmıştı. Yeni bir türde eşsiz öyküler yazdığını düşünmüş ve derginin bu yenilikçi yaklaşımını fark etmesini her zaman umut etmişti. Bu gerçekleşmediğinde de derginin kararını göz ardı ederek eserini başka yerlere götürmeye yeltenmişti. Bu sefer farklıydı. Derginin, başarısını algılamaktaki yetersizliğine takılmak yerine, gururunu bir yana bırakarak onlarla çalışmaya karar verdi. Kısa bir süre sonra, William Maxwell'in ofisinde oturmaktaydı.

The New Yorker'ın Salinger'ın öyküsünde fark ettiği şey, duyarlı üslubu, özellikle de doğal bir şekilde akan ve kulağa hoş gelen diyalog becerisiydi. Maxwell'in ikilemi, *The New Yorker*'da kimsenin bu yeni öyküyü anlayamamış olduğu gerçeğinde yatıyordu. Mükemmel bir şekilde yazılmış gibi görünüyor ama aynı zamanda anlaşılmıyordu. Öykü, bir Florida plajında oturmakta olan Seymour Glass adlı genç bir adamın, Sybil Carpenter adında küçük bir kızı eğlendirdiği sahneyle başlıyordu. Maxwell ve Salinger, öykünün anlaşılabilir olması için kapsamlı bir düzeltmeye ihtiyacı olduğuna karar verdiler. Dolayısıyla Salinger üzerinde çalışmak için "Muzbalığı"nı geri aldı ve öyküye Seymour'un karısı Muriel'ı tanıtan bir açılış sahnesi ekledi.

Salinger "Muzbalığı"nı defalarca gözden geçirdi. Muriel'ın karakterini içeren bölümü ekledikten sonra öyküyü *The New Yorker*'a tekrar gönderdi. Öykü düzeltilmek üzere Gus Lobrano'ya iletildi. Dergi öyküyü bir kez daha iade etti. Bu durumda Salinger'ın bir toplantı için dergiye bir kez daha çağrıldığını sadece tahmin edebiliriz. En azından kuşe kağıtlı dergilerden farklı

olarak *The New Yorker*, bir yıldır devam eden süreç içerisinde Salinger'a danışarak çalışmaya istekliydi ve onun sadece yeteneğini değil fikrini de önemsiyor görünüyordu. Maxwell ve Lobrano'nun ofislerine giderken bu ret ve çağrılara ne tür bir burukluk eşlik ettiyse, Salinger boyun eğdi. Önce mesleği geliyordu.

Çok sayıda düzeltmeden sonra "Muzbalığı" Ocak 1948'de nihayet kabul edildi. O zamana kadar öyküyü yeniden adlandırarak "Muzbalığı İçin İyi Bir Gün" yapmıştı ve bir kez daha, bu sefer öykünün başlığını tartışmak üzere dergi kendisiyle iletişime geçmişti. Muzbalığının tam olarak nasıl yazılması gerektiği konusunda *The New Yorker*'ın biraz kafası karışmıştı. Tek sözcük olarak mı iki sözcük olarak mı? Gus Lobrano'ya 22 Ocak tarihli bir mektubunda Salinger tek sözcük olarak çıkması gerektiğini, çünkü iki sözcüğün çok fazla anlama çekilebileceğini açıkladı. Belli ki Lobrano bu mantığı kabul etti. Öykü 31 Ocak 1948'de yayımlandığında, başlık "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün" olarak düzeltilmişti.

"Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ü tamamlamak için gösterilen çaba, yalnızca her detay için birbirine danışan Salinger ile *The New Yorker* editörleri arasındaki yoğun işbirliğini değil, Salinger'ın bu öyküyü ne kadar yonttuğunu da kanıtlıyor. Eser üzerinde tüm bir yıl çalışması nedeniyle aynı zamanda mizahi olarak yorumlanabilecek bir incelik düzeyi yakalayacak biçimde her sözcüğü tek tek irdelediğinden emin olabiliriz. Öykünün nihai taslağının gizemli doğası göz önüne alındığında, William Maxwell'ı ancak orijinal versiyonun ne kadar kavranamaz olduğunu düşündüğümüzde anlayabiliriz.

Okuyucular Muriel Glass'in tam olarak kim olduğunu "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ün daha ilk cümlelerinden anlarlar. Muriel, vakur ve hâlinden memnundur. Ayrıca havai ve nefsine düşkündür. Sığlığın en belirgin sembolü olarak Muriel, birçok Salinger karakteri gibi tırnaklarına aşırı düşkündür. Kocası plajdayken kendisinin otel odasında yalnız olduğu basit gerçeğinin yanı sıra, okumak için seçtiği malzeme de ("Seks Eğlencelidir ya da Cehennemdir") onu kendinden emin ve bağımsız olarak tanıtır. Salinger'ın belirttiği gibi, Muriel, "çalan bir telefon için hiçbir şeyi elinden bırakmayacak olan bir kızdır."[6]

Muriel her nasılsa telefona cevap verdiğinde hattın diğer ucunda annesi vardır ve iki kadın Muriel'in kocası Seymour hakkında bir sohbete dalarlar. Savaştan eve döndüğünden beri Seymour eskisi gibi değildir. Giderek artan irrasyonel davranışlar sergilemektedir. Arabayı ağaçlara doğru sürdüğü yönündeki ciddi bir iddianın yanı sıra, güneşten sakınması, otel lobisindeki pi-

yanoyu çalmak konusundaki ısrarcılığı ve askerlik yaparken aslında var olmayan bir dövme edindiği fantezisi gibi görünürde önemsiz şeylerden de söz edilmektedir. Annesi Seymour'ın davranışları karşısında dehşete düşmüştür ve muhtemelen bu evlilikten yaka silkmektedir ama Muriel yine de moda üzerine yüzeysel bir sohbeti tercih eder; Seymour'ın problemleriyle ilgili değinmeleri umursamaz ve şaşırtıcı biçimde kocasının huylarını kabul eder.

Solgun, ince bedeni bornozuna sarınmış vaziyette plajda oturmaktadır Seymour Glass. Martini içen annesi tarafından oyun oynamaya gönderilmiş bir çocukla konuşmaktadır. Küçük kızın adı Sybil Carpenter'dır ve Seymour'la sohbeti ilgi çekici olduğu kadar sıradandır. Fakat Sybil sevimli bir çocuk değildir. Talepkâr, sabırsız ve kıskanmaya eğilimlidir. Güçlü sezgili bir Mattie Gladwaller veya tapılası Phoebe Caulfield kesinlikle değildir. Sybil rakibi küçük Sharon Lipschutz'dan söz ettiğinde, Seymour, T.S. Eliot'ın *Çorak Ülke* şiirinden alıntı yaparak konunun "bellek ile arzuyu karıştırmak" olduğunu öne sürer. Salinger'ın bu alıntıyı kullanışı Sybil'ın adına dikkat çeker. *Çorak Ülke*, Cumae'nin genç erkeklerinin, özgürlükleriyle, tuzağa düşürülmüş Sibyl'a sataştıkları kısa bir Yunanca girişle açılır. Yunan mitolojisinde Sibyl'a bir dilek hakkı verilir. O da beyhude yere ebedi yaşamı seçer lakin aynı zamanda ebedi gençlik talep etmeyi unutmuş olduğu için sonsuz bir şekilde yaşlanmaya mahkûm edilir. Eliot, Sibyl'ı bir kavanoza kapatılmış olarak, kendinden esirgediği ölümün ta kendisi için tanrılara yalvarır hâlde betimler. Kendi deneyimi tarafından sürekli olarak sakatlanan ve çılgınca kurtuluşunu arayan insanlığın karanlık bir görüntüsüdür bu.

Lastik bir sala çıkan Sybil, Seymour'ı suya girmeye ikna eder ve Seymour burada küçük kıza, okyanustaki muz delikleri içinde kocaman salkımlar hâlinde büyüyen muzlara karşı ölümcül bir arzu duyan Muzbalığının öyküsünü anlatır. Arzularını gidermek üzere bu deliklere dalan Muzbalıkları kendi oburluklarına kurban gider, delikteyken "domuza dönüşürler" ve bu ziyafetle öylesine şişerler ki kaçamaz hâle gelirler. Seymour'ın öyküsünde açgözlülüğün mahkum ettiği Muzbalığı ile sonsuz varoluşla lanetlenen Eliot'ın Sibyl'ı arasında şüphe götürmez bir bağıntı vardır.

"Seymour–Bir Giriş"te Salinger "Muzbalığı"ndaki Seymour'ın "hiç de Seymour olmadığını ama garip ve çarpıcı bir şekilde –korkarım– kendimi andıran biri olduğu" konusunda okuru bilgilendirmekte ve "o zamanlar çok kötü bir şekilde tamir edilmiş, hadi ayarsız demeyelim, bir Alman daktilo kullandığını" da eklemektedir.[7] Seymour Glass'i boğan bilgi, Hürtgen Ormanı teröründen toplama kamplarının dehşetine kadar, insanlığın muktedir

olduğu zulmün ruhu parçalayan farkındalığı olabilir. Böyle dehşetler yaşadıktan sonra, Seymour belki de, yaratıcısı gibi artık bildiği gerçekleri görmezden gelen bir topluma uyum sağlamayı imkânsız bulmaktadır. Saldaki küçük kızın adı, Eliot'ın şiiri münasebetiyle Sybil olabilir ama soyadı Carpenter'dır ve içinde William Blake'in *Kuzu*'sunun doğasını taşımaktadır. Seymour, Sybil ile geçirdiği zaman sayesinde insanlığın doğasını, tüm bu süre içerisinde bir tür umuda ya da sadece tahammül ettiği şeyden kurtuluşa tutunarak tartmış olabilir.

Sybil öyküden çok hoşnut kalıp bir Muzbalığı görmek isteyince, Seymour onu zorla kıyıya çeker. Sonra ayağının kavisini öpüp ona, kendisinin acı çektiği yola benzemeyen, kötülük ve acıdan uzak bir yol dileyerek son bir temennide bulunur. Bu hareket kızı telaşlandırır ve "pişmanlık duymaksızın" ondan kaçar. Ara sona ermiş, Seymour kendini çevreleyen dünyanın ve insanoğlunun yaratıları hakkında kendi sonuçlarını çıkarmıştır.

Otel odasında Muriel ikiz yataklardan birinin üzerinde uyuyakalmıştır; tıpkı Seymour'ın ihtiyaçları, ızdırabı ve hislerine karşı uykuda oluşu gibi ve tıpkı dünyanın, doğasının daha ılımlı olasılıklarıyla ilgilenmeyerek uyuyuşu gibi. Ona bakarken, Seymour artık evlendiği kadını görmemektedir ve ondan sadece bir "kız" olarak söz edilmektedir. Daha sonra Salinger bize Seymour'ın bavulundan "bir 7.65'lik otomatik Ortgies" çıkardığını, onunla yatağa oturduğunu ve sonra karısına baktığını anlatır. Acı birikimi ve kötülük bilgisinin, Cumae mahkumu için yaş birikiminin kaçınılmaz olması gibi önlenemez olduğu bir dünyada evrimleşmeye isteksiz olarak, Seymour kendini başından vurur.

*

"Muzbalığı"nın umutsuzluğu kaçınılmazdı ve Salinger aralıklarla da olsa bir yıl boyunca öykünün üzerinde tekrar tekrar çalışmıştı. 1947 boyunca, hayatının her yönü değişimin eşiğindeydi. Westchester'daki sade garaj dairesi ilk başta özgürleştirici bir düşünce gibi görünmüş olsa da, çok geçmeden daireyi çok kısıtlayıcı buldu ve kış geldiğinde Stamford, Connecticut'a taşındı. Bu sefer kiraladığı stüdyo bir garajda değil, yenilenmiş bir ambardaydı. Salinger'a göre Connecticut'taki stüdyo "hoş bir şömine, güzel bir bahçe ve dünyanın tüm sessizliği"ne sahipti.[8]

Kuşe kağıtlı dergilerin ve bunların Salinger üzerinde 1941'den beri kullandıkları gücün de son demleri yaşanıyordu. Salinger, *The New Yorker* ile

filizlenmekte olan ilişkisi sebebiyle, profesyonel bir dönüm noktasının eşiğinde olduğunu hissediyordu. Bu nedenle, kuşelere ve onların öykülerini başkalaştırma eğilimlerine tahammülü her zamankinden daha azdı. Yine de, bu güven ona cömertlik anları da bağışlıyordu; örneğin 10 Nisan'da, Dorothy Olding'e 1942 tarihli "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi" öyküsünü Burnett'ın tekrar yayımlaması için izin verdi.[9]

Mayıs ayında, "Beli Olmayan Bir Genç Kız" *Mademoiselle*'de yayımlandı. Dergi, Salinger'ın kuşelerle arasına koyduğu mesafenin ve hatta onları açıkça aşağılamasının fazlasıyla aşikâr olduğu bir de biyografi eki vermişti. Salinger aslında, bu kısa biyografiyi göndermeyi reddetmişti, fakat dergi buna akıllı bir çözüm buldu ve onun itirazını da kapsayan kısa bir tanıtım yazısı bastı:

J.D. Salinger katkıda bulunanlar sütunlarına inanmamaktadır. Ama yine de sekiz yaşında yazmaya başladığını ve o günden beri hiç durmadığını, savaşta Dördüncü Birlik'te olduğunu ve -222. sayfadaki öyküsünde olduğu gibi- hemen her zaman çok genç insanlar hakkında yazdığını anlatmıştır.

Bu esnada, Salinger kuşe kağıtlı dergilerde görülecek son iki öyküsünü yazmaktaydı. Onlara "Viyana, Viyana" ve "Cızırtılı Gramofon Plağının Üzerindeki İğne" adlarını verdi. Ancak bunlar daha sonra "Tanıdığım Bir Kız" ve "Mavi Melodi" olarak yayımlandı. İlk bakışta öyküler çok farklı görünse de yan yana konulduklarında temel benzerlikler sergilerler. İkisi de kötümserdir ve Salinger'ın savaştan sonraki yazılarının ortak özelliği olan bir karamsarlık duygusu taşır; her ikisi de gençliğe özgü masumiyeti simgeleyen karakterleri merkez alır ve kayıtsızca işlenen cinayetleri betimler.

"Tanıdığım Bir Kız" Salinger'ın 1945'te Avusturyalı ailesini ararken yaşadığı olayları inceden inceye aktarır. Öykü, okulda başarısız notlar alması üzerine aile işini öğrenmesi için babası tarafından Viyana'ya gönderilen John adında genç bir adamın ağzından anlatılır. John, Viyana'ya vardığında şehrin ucuz bir bölgesindeki bir pansiyona yerleşir -Viyana'nın Yahudi mahallesine üstü kapalı bir göndermedir bu-. Burada kaldığı beş aylık süre içerisinde, alt dairede yaşayan ailenin 16 yaşındaki kızı Leah'ya delicesine âşık olur. Balkonundan etrafa bakınan kızı inceleyen John onun saflığıyla ve güzelliğinin bütünlüğüyle başkalaşır.

John New York'taki evine geri döner. Yıllar geçer ve araya savaş girer. Ordunun Karşı Haberalma Servisi'nde hizmet ettikten sonra, Leah'yı bulma umuduyla Viyana'ya döner. Başarısız bir aramadan sonra, ailenin arkadaş-

larından, kız ile anne babasının Naziler tarafından Buchenwald'da öldürüldüklerini öğrenir.

John, Leah ile ilgili son bir duyum yakalama niyetiyle ikisinin yıllar önce paylaştığı eski daireye gider. Oraya vardığında, binanın Amerikalı subayların lojmanına dönüştürülmüş olduğunu görür. Lobiye girdiğinde, bir masada oturmuş tırnaklarını temizleyen bir başçavuşla karşılaşır. John yukarı çıkıp eski dairesini ziyaret etmek için çavuştan izin ister. Bezgin çavuş John'a yukarıdaki daireye çıkmanın neden bu kadar önemli olduğunu sorduğunda John, Leah'yı ve başına gelenleri kısaca anlatır: "O ve ailesi bir fırında yakılarak öldürüldü." Çavuşun cevabı soğuk ve ilgisizdir: "Öyle mi? Neydi, Yahudi falan mı?" Sonunda John'a daireye çıkma izni verilir. (Çavuşun sempatisi nedeniyle değil, ilgisizliği sayesinde olmuştur bu.) John aşağıdaki boş balkona baktığında, burada geçmişe dair etrafındaki dört duvardan başka hiçbir şeyin kalmadığını fark eder. Aşağı indiğinde, şampanyanın nasıl saklanması gerektiği üzerine yüksek sesle düşünmekte olan çavuşa teşekkür eder.[10]

Okuyucular öyküyü bitirdiklerinde artık çavuştan iğrenmektedirler. Çavuş, Leah ve ailesinin ölümünde doğrudan suçlu değildir ama tutumu ve böyle bir kayıtsızlık olmaksızın soykırımın asla mümkün olamayacağı farkındalığı nedeniyle yine de sorumlu tutulur. Dolayısıyla Leah karakteri romantik bir bağdan daha fazlasını temsil etmektedir. Leah, bir yandan İkinci Dünya Savaşı'nın yok ettiği hayatın kırılgan güzelliklerini sembolize eder; öte yandan ölümünden sonra ele alınış biçimiyle daha geniş bir ahlaki soruna dokunur: insanoğlunun gerçek doğası ve kayıtsız kalarak vahşete katılma ya da göz yumma becerimiz.

"Mavi Melodi" Derin Güney'de geçmesine rağmen, "Tanıdığım Bir Kız" ile aynı suçlamaları yansıtmaktadır. Bir caz ve ayrımcılık öyküsü olan "Mavi Melodi" Lida Louise adlı üstün yetenekli bir blues şarkıcısının mesleğini, iki çocuğun bakışlarından izler. Rudman ve Peggy bu öykünün masumiyet sembolleridir. Bir açık hava partisinde Lida Louise'in apandisiti patladığında, ırkı yüzünden hiçbir hastane onu tedavi etmeyecek ve bir arabanın arka koltuğunda ölüme terk edilecektir.

Salinger öyküyü blues şarkıcısı Bessie Smith'in anısına yazmıştır. 1937'de bir otomobil kazasının yol açtığı yaralanma nedeniyle kan kaybından ölmek üzere olan Smith'in en yakındaki hastaneye siyah olduğu için kabul edilmediği rapor edilmişti.

"Mavi Melodi"de Salinger, Smith hakkında anlatılan hikâyeden daha da iç acıtan bir açıklamada bulunuyor. Lida Louise, ölmek üzere olduğu

açıkça ortada olmasına rağmen birçok hastane tarafından reddediliyor. Onu kabul etmeyi reddederken -ve dolayısıyla ölüm emrini imzalarken- hastane çalışanlarının her biri aynı bahanenin arkasına sığınıyor: "Üzgünüm ama kurallar... Zenci hastalara izin verilmiyor." Onlar yalnızca kurallara uyuyorlar. Salinger öykünün Amerika'nın Güneyi'ne "bir tokat" olmadığını, "herhangi bir kimseye veya herhangi bir şeye de bir tokat olmadığını" iddia ediyor. "Sadece annemin elmalı turtası, buz gibi soğuk bira, Brooklyn Dodgers ve Lux Radyo Tiyatrosu [1934-1955 yılları arasında NBC ve CBC'de yayınlanan klasik radyo antoloji dizisi—ç.n.] -kısacası uğruna savaştığımız her şey- hakkında basit küçük bir öykü. Kaçırmamalısınız, gerçekten."[11]

Kesinlikle "kaçırmamalısınız". Salinger basitçe çevresindeki toplum içerisindeki insanlıktan çıkartan değerlerin kalıcılığına dikkat çekiyor ve Amerikalıların uğruna savaşıp öldüğü değerlerin bunlar olup olmadığını soruyordu. Böyle yaparak, yurttaşlarına başkalarının zulmünü kınayıp kendi barbarlıklarına bencilce sırtlarını dönmelerine izin vermeden önce, bu değerlerin sorgulanmasını talep ediyordu. Salinger "Tanıdığım Bir Kız"da başladığını "Mavi Melodi"de bitirmiş ve soykırımı memleketine taşımıştı.

*

"Ters Orman", Salinger'ın geçirdiği mesleki değişimi ifade edermişçesine, Aralık 1947'de *Cosmopolitan*'ın özel sayısında, "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ün basılmasından bir ay önce yayımlandı. Salinger, önceki öykü yüzünden mahcup görünüyordu. "Muzbalığı"nın çok daha üstün bir eser olduğunu biliyordu ve bu novellanın, öykünün yayımlanmasına çok az bir zaman kala piyasaya sürülmesi önlenemez karşılaştırmalara yol açmıştı. 1947 boyunca *The New Yorker*'da Maxwell ve Lobrano gibi editörlerle toplantılardan sonra, Salinger öykülerini kısaltmakla ilgili çok şey öğrenmişti ve "Ters Orman" artık ona yabancı ve olgunlaşmamış görünüyordu. Fakat *Cosmopolitan* "Ters Orman"ı bir roman olarak duyurdu ve büyük bir tantanayla yayımladı. Dergi, öyküye eklediği önsözde okuyuculara şunu tavsiye ediyordu:

Bu kısa romanın sıradışı bir dergi başarısı olduğunu söylemek, kanımızca, onu fazlasıyla azımsamak olacaktır. Size ne hakkında olduğunu söylemeyeceğiz. Yalnızca uzun zamandır okuduğunuz en özgün ve en etkileyici öykü olduğunu düşüneceğinizi tahmin ediyoruz.[12]

"Ters Orman" başarılı olamadı. *Cosmopolitan* okurları, uzunluğuyla başetmeye çalıştıktan sonra onu kesinlikle sıradışı bulmuş olabilirler, fakat çok azı onun etkileyici olduğunu düşündü. Çoğu, onları sahici bir labirente sürüklediği için dergiye öfkelenmişti. Kısa bir süre için *Cosmopolitan*'da çalışmış olan A.E. Hotchner'a göre, derginin editörü "tepki mektupları arasında kaybolmuş hâldeydi ve o noktadan itibaren... konusu kolay anlaşılır ve belirgin olmayan herhangi bir şeyi yayımlamayı reddetti."[13] Bu tepki dergiyi, Mart 1961'deki yetmiş beşinci yıldönümünde öyküyü tekrar yayımlamaktan caydıramadı. Salinger kısa novellanın o zamana kadar belleklerden silinmiş olmasını umut ediyordu ve derginin onu yeniden basacağını öğrendiğinde bir kez daha düşünmeleri için onlara yalvardı. Fakat 1961'e gelindiğinde Salinger artık dünyaca tanınan bir yazar olmuştu ve *Cosmopolitan* öyküyü her şeye rağmen yeniden bastı.

Salinger'ın *The New Yorker*'la şansı yaver gitti. "Muzbalığı" başarılı olmuştu ve belirsiz anlamı ile etkili sonu dergi okurlarında merak uyandırmıştı. Salinger'ın yeteneklerini yıllar süren küçümsemeden sonra elinden kaçırmaktan korkan *The New Yorker*, aniden ona çok iyi bir sözleşme teklif etti: Ücretini avans olarak alacaktı ve *The New Yorker*'ın eserlerini ilk değerlendiren olmas.. ayrıcalığı karşılığında kendisine yıllık maaş bağlanacaktı.* "İlk okuma anlaşması" denilen bu anlaşma esasen, onu kendini geçindirmek amacıyla kuşe kağıtlı dergilere yazmak zorunda kalmaktan kurtardı. Bu noktadan itibaren, Salinger'ın tüm öyküleri yalnızca *The New Yorker* için yazılacaktı ve sadece onlar tarafından reddedildiği takdirde başka bir yayıncı bulmak zorunda kalacaktı. Bunun karşılığında ise Salinger, bu onura kendini layık bulan yeni editörü Gus Lobrano'ya bağımlı olacaktı.

Gelecekteki akıl hocası William Shawn dahil hiçbir editörün J.D. Salinger'la, Gus Lobrano kadar ustaca ilgilenmediği iddia edilebilir. Lobrano, insanlarla, özellikle *The New Yorker* için çalışan duygusal, egoist tiplerle uğraşma konusunda doğuştan yetenekliydi. Bunlar, büyük ölçüde bir tür edebi Olimpos Dağı olarak gördükleri dergideki mevkilerini birbirlerinden kıskanan, alıngan bir sanatkâr topluluğu idiler.

Lobrano'nun üniversitede oda arkadaşı olan E.B. White'ın karısı Katherine, derginin nüfuzlu kurgu editörüydü. Whitelar 1938'de Maine'e taşınmaya karar verdiler ve gitmeden önce Gus Lobrano'yu dergi yazı kurulunun

* The New Yorker'ın, eserlerini ilk değerlendiren kurum olma hakkı için Salinger'a yılda 30.000 $ ödediği bildirilmiştir.

başına getirdiler. Böylece Katherine'in kolayca başa çıkamadığı, çoğunlukla Yahudi yazarlardan oluşan bir grubu onun sorumluluğuna verdiler. Çıraklığı sırasında ona iyi niyetle işin usulünü gösteren, kendisi de yıllar önce Katherine White tarafından işe alınmış olan William Maxwell'di. Yazı bölümünün başına White'ın ardından kendisinin geçeceğinden emin olan Maxwell, Lobrano'yu tehdit olarak görmüyordu. Tam Whiteların gitmeye hazırlandığı sırada Bill Maxwell'in amcası aniden öldü ve Maxwell cenazeden döndüğünde, Gus Lobrano'nun Katherine White'ın ofisine yerleşmiş olduğunu görerek şaşırdı. Maxwell derhal dergiyi terk etti, fakat Lobrano geri dönmesi için aklını çeldi ve ikisi daha sonra yakın dost oldular.[14]

Çözüm, Lobrano'nun dehasının temel özelliğini gözler önüne seren şaşırtıcı bir başarıydı. Gus Lobrano, *The New Yorker*'ın kutsanmış koridorlarına yabancı olan doğal bir içtenlikle yetenek kadrosunu kendi etrafında toplama becerisine sahipti. Katherine White'tan görevi devraldığı günden itibaren *The New Yorker*'ın kurumsal kültürünün yönünü kişiliğinin özgünlüğü sayesinde ve hep kendi çıkarları doğrultusunda belirledi. Bu kültürle birlikte kendi kişisel kadrosunu da geliştirmek için "ilk okuma anlaşması" fikrine öncülük etti. Bu fikirle önde gelen katılımcıları kurum çalışanlarına dönüştürdü, yazarları kendisine bağladı ve bir çeşit *New Yorker* "ailesi" yarattı. Derginin kurucusu Harold Ross'un, yetenekli insanları kokteyllerde egolarını okşayarak kazanmaya çalışması gibi Gus Lobrano da kendi sanatçı yelpazesini öğle yemekleri, balık avları ve tenis maçları sırasında, her birine seçkin bir iç grubun üyesi olduğunu hissettirerek şekillendirdi.

Salinger da kendini seçilmiş hissetti. Hâlâ Whit Burnett'ın "ihaneti" ile yaralıyken, Gus Lobrano'nun sunduğu konforu benimsedi ve *The New Yorker* elitleri arasına seçilmiş olmanın verdiği doyumdan keyif aldı. Salinger ve Gus her zaman yakın olacaklardı, fakat Salinger'ın, Lobrano'dan daha kitapsever, daha duyarlı ve nazik olan Bill Maxwell ile yakaladığı türden bir dostluğu asla kuramadılar. Bunların hepsi Salinger'ın değer verdiği özelliklerdi. Jerry Salinger, Lobrano ile çıktığı balık avlarından ve yaptığı tenis maçlarından sıkılmış olabilirdi, fakat William Maxwell'e duydukları ortak saygı onları bir arada tutuyordu.

*

Salinger, Şubat 1948'de, *New Yorker* başarısının sarhoşluğunu henüz üzerinden atamamışken, kuşelerden tanıdık bir darbe yedi. *Good Housekeeping*

dergisi, Salinger'ın "Viyana, Viyana" olarak göndermiş olduğu parçalanmış bir geçmiş arayışı için Viyana'ya dönüşün öyküsünü "Tanıdığım Bir Kız" adıyla yayımladı. 1944'te *The Saturday Evening Post* ile yaşadığı benzer deneyimleri hatırlayan Salinger öfkelenmişti. Bir kez daha bir dergi, başlığını kendisine danışmadan değiştirmişti. Ama editör Herbert Mayes, Salinger'ın neden kırıldığını anlamamıştı: "Salinger'ı kızdıranın ne olduğunu bilmiyorum" diye yazıyordu Mayes, "ama hiddetle karşı çıktı ve bir daha bana hiçbir taslağını göstermemesi için ajansı Dorothy Olding'e emir verdi."[15] Bu gibi dergilerde yazara danışmadan değişiklikler yapmak adettendi, oysa Salinger, *The New Yorker*'da sorunlarına çare bulmuştu. Artık kuşeler için zorunlu hoşgörü göstermesine gerek kalmamıştı.

Bu mesleki düş kırıklıklarının ve zaferlerin gerçekleştiği sırada, Salinger köpeği Benny ile birlikte Stamford, Connecticut'taki ambar-stüdyosunda yaşamaktaydı ve *The New Yorker*'ın sayfalarındaki yerlerini süratle bulup itibarını yükseltecek iki öykünün üzerinde çalışmaya başlamıştı. Bu öykülerin ilki olan "Sarsak Dayı Connecticut'ta" tatminsiz hayatların bir portresi, Salinger'ın yeni banliyö komşularının düş kırıklıklarına bir bakış idi.

Salinger şehir dışına taşındığında, 1948'de büyüme patlaması yaşayan ve yeni yeni gelişmekte olan bir toplum kesimiyle, banliyö orta sınıfıyla karşılaştı ve bunların içinde yazıları için sonsuz kaynak buldu. Salinger'ın Connecticut'ta yaşadığı zamanlarda, arsız Amerikanizm ve maddiyatçılık sorgulanmayan değerlerdi. Komşuları bu değerlerin körü körüne peşinde koşuyor ve çoğunlukla bireyselliği boğan bir uygunluk standartıyla birbirlerini tartıyorlardı. Salinger bu tür şeyleri dayanılmaz buluyordu. Uzun süredir toplumun sahteciliğini ifşa eden biri olarak, şimdi kendini hem böylesine küçümsediği bu niteliğe itibar eden, hem de tüm üyelerine bulaştırmaya çalışan bir kültürün içinde yaşarken bulmuştu.

"Sarsak Dayı Connecticut'ta" üç ana oyuncuyu içeriyor: Eloise adında zengin bir banliyö evkadını, üniversiteden oda arkadaşı Mary Jane ve Eloise'in kızı Ramona. Öykü başlarken, Mary Jane, Eloise'i Connecticut banliyösündeki evinde ziyaret ediyor. Saatler ilerledikçe, iki kadın giderek daha sarhoş oluyor ve eski günleri anmaya başlıyor. "Wiggily Dayı" Salinger'ın en sık işlediği endişelerinden ikisi olan yapmacıklık ve gerçeklerden kaçışı temsil eden bir sigara ve kokteyller cümbüşüdür.

O sersemlik esnasında, Eloise küçük bir Japon sobasıyla ilgili tuhaf bir kazaya kurban giden gerçek aşkı, Walt Glass adındaki askeri hatırlar. Sahne Eloise'in kalın camlı gözlüklü 11 yaşındaki biçimsiz kızının odaya girişiyle

kesilir. Eloise kızını neredeyse hor görmekte ve özellikle Ramona'nın Jimmy Jimmereeno adında görünmez hayali erkek arkadaşını gülünç bulmaktadır. Ramona, Jimmy Jimmereeno'nun bir araba tarafından ezilip öldüğünü açıklayınca okuyucular Ramona'nın, annesinin Walt Glass ile ilgili itirafına kulak misafiri olduğunu anlarlar.

Öyküyü doruk noktasına ince bir ayrıntı getirmektedir. Hâlâ sarhoş olan Eloise, gece kızını kontrol etmek için sendeleyerek odasına girdiğinde onu, önceleri Jimmy Jimmereeno için yaptığı gibi, hayali bir arkadaşa yer açmak istercesine yatağının kenarında kıvrılmış yatarken bulur. Annesini görünce, Ramona yeni bir arkadaşa, görünmez Mickey Mickeranno'ya yer açtığını itiraf eder. Kendi gerçek aşkı Walt Glass'in yerini bir türlü dolduramayan Eloise'in gözü döner ve güç kullanarak ağlayan kızını yatağın tamamına uzanmaya zorlar. Ardından anne kız arasında bir anlık gerçek şefkat yaşanır ve bunu acıklı bir kabullenme takip eder. Eloise komodinden kızının gözlüklerini alır ve gözyaşlarını yakalamak üzere camları yanaklarına tutar.

Son paragraf Eloise'in artık kendi sahteliğinin farkında olduğunu ortaya koymaktadır. Aşağı inerek arkadaşını uyandırır. Hıçkırarak Mary Jane'den üniversitedeyken kendisinin sevdiği bir elbiseyi hatırlamasını rica eder. Veda cümlesinde, bir zamanlar "cici bir kız" olduğunu onaylaması için arkadaşına yalvarır.[16] Bu cümleler Eloise'in geçmişteki samimiyetinin, başkaları tarafından onaylanmak amacıyla feda ettiği özgünlüğün güçlü hatıralarıdır. Bu sözlerdeki güç, olayın kendisinde değil, Eloise'in neyi kaybetmiş ve neye dönüşmüş olduğunu birdenbire algılamasında yatmaktadır. Salinger'ın mesajı açıktır. Okuyucuların "Sarsak Dayı" ile tanık oldukları şey, tüm kusurlarıyla gerçeklik ile banliyö rüyasının sahte yanılsaması arasındaki mücadeledir.

*

Salinger'ın sonraki *New Yorker* öyküsü "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" bir bölünmenin araştırmasıdır: İnsanlar ve kendileri ile hayalleri arasındaki bariyerler hakkında. Öykü varoluşçu bir doğaya sahiptir ve Ginnie Mannox'un yabancılaşmaya sürüklenmekten kurtarılması ile ilgilidir. Mecaz ve sembolizm açısından zengin bir allegori olan "Eskimolar" masaldan daha didaktiktir ve Salinger'ın depresyon acısından kurtuluşu ve yaşam ve insanoğlunun tabiatı ile ilgili sorulara yanıt araması nedeniyle, yazarın içindeki tinsel bir arayışı ortaya koyar. Bu, son üç yıldaki okuyucuların kahramanı onunla ilk tanıştıkları hâlinden daha iyi durumda bıraktıkları ilk hikâye olması nedeniyle önemlidir.

Öykünün başında okuyucular, okul arkadaşı Selena Graff ile tenis oynarken gizliden gizliye onu hakir gören Ginnie Mannox karakteri ile tanışırlar. Ginnie alaycı, bencil ve umursamazdır. Onu katılaştıran bir şey yaşamış olduğu açıktır. Taksi parasını geri almak için, Ginnie, Selena ile Grafflerin lüks dairesine gider ve orada Selena'nın erkek kardeşi Franklin ile tanışır. Bu, olağan toplum içerisinde yeri olmayan, alçakgönüllü fakat uyumsuz 24 yaşında bir gençtir. Franklin parmağını kesmiştir. Ginnie'ye tavuklu sandviçinin yarısını teklif eder. Ayrıca Ginnie'yi kendi ayrışmasının ve sarmalsı yabancılaşmasının farkındalığı ile donatır.

Franklin ile sohbeti sırasında Ginnie'nin içinde, tenis maçı gibi gerçekleşen bir dönüşüm meydana gelir. Franklin sert ve muhaliftir, yine de sohbetleri sayesinde Ginnie her nasılsa olgunlaşır. Tam olarak nasıl olduğu ise yoruma açıktır. Franklin'in yabancılaşmasının acınası durumunu gözlemleyerek kendi yabancılaşmasını kabul etmeye zorlanmış ya da Franklin'in saldırgan dış görünüşünün ardındaki iyiliği algılamış olabilir. Her iki şekilde de, Ginnie, Franklin ile olan etkileşimi sayesinde daha iyi bir insana dönüşür ve onun uyumsuz karakterinin bilinmezliği içerisinde inancın yeniden doğuşunu bulur.

Bu kazanım, Franklin'in ona vermiş olduğu ve Ginnie'nin sokağa çıktığında cebinde yeniden keşfettiği tavuklu sandviç ile temsil edilmiştir. Ondan kurtulma veya onu muhafaza etme seçenekleriyle karşılaştığında, onu cebine geri koyar. O anda Salinger son cümle ile okuyucuları öyküyü yeniden değerlendirmeye zorlar: "Birkaç yıl önce çöp kutusunun dibindeki talaşın üzerinde bulduğu ölü Paskalya civcivinden kurtulması üç gününü almıştı."[17]

Hıristiyan sembolizmi serpiştirilmiş öyküde Paskalya civcivi, Ginnie sonunda dirilmeyeceğini kabullenene kadar orada üç gün kalmıştır. Atıldığında, kendisiyle birlikte Ginnie'nin masum güvenini ve inancını da götürmüştür. Ginnie artık, kendi değerine olduğu kadar başkalarının da değerlerine yeniden inanmaya başladığına göre, Franklin ona, bu uzun zamandır beklenen dirilişi sunmuş olur.

"Sarsak Dayı Connecticut'ta" 20 Mart'ta yayımlandı; "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" ise 5 Haziran'da çıktı. Okurlar her iki öyküyü de anlamakta zorluk çektiler, ama yine de çok keyiflenmişlerdi. Bunlar, şair Dorothy Parker tarafından "medeni, zeki ve kesinlikle iyi yazılmış" olarak nitelenen *New Yorker* tarzında "New Yorker öyküleri" idi. Jerry Salinger, bu başarılar ile *The New Yorker* ailesince kucaklandı. Bundan böyle beklentileri karşılaması ve *The New Yorker* doktrinine uyması bekleniyordu.

8

Yeniden Teyit

Salinger çocukluğunda, henüz anne babasının minicik Sonny'si olduğu günlerde, ne zaman bir çatışmayla karşı karşıya kalsa evden kaçardı. Üç dört yaşlarındayken bir gün, annesi ve babası dışarı çıkarlarken ablası Doris'ten ona bakmasını istediler. Aralarında bir tartışma çıktı, kavgadan kaçmak isteyen Sonny yerinden fırladı, içini oyuncak askerlerle doldurduğu bir bavul hazırladı ve evden dışarı fırladı. Annesi döndüğünde oğlunu lobide otururken buldu. Ablası Doris, sonraları olayı şöyle anımsıyordu: "Uzun tüylü başlığından en küçük ayrıntısına kadar tepeden tırnağa Kızılderili kıyafetine bürünmüştü, 'Anne, ben kaçıyorum, ama hoşçakal demek için seni bekledim' dedi."[1]

Salinger'ın öyküleri, çocukluğun saf güzelliğinden haz alarak büyüdüler. Yazıları, yetişkinlerin kendilerini birbirlerinden ayırmak için yaratıp kullandıkları anlaşmazlıklardan bihaber olan çocukların kusursuz bir biçimde sevmelerine izin verir ve onların Tanrı'ya yetişkinlerden daha yakın oldukları görüşünü kanıtlar. Çocuklar, Salinger'ın yazılarında böylesine önemli bir yer tuttukları için, yetişkin kahramanların tinsel saflıkları da etraflarındaki çocuklara olan yakınlıklarıyla ölçülebilir. Bunun en güzel örneğine *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da, Holden'ın bir sinema salonunda bir kadın ve oğlunu gözlemlemesi esnasında rastlanır. Bütün film boyunca acıklı konuya ağlayıp duran kadın, oğlunu tuvalete götürmeyi reddeder. Ve bu yüzden Holden onu şöyle yargılar: "Lanet bir kurt kadar iyi kalpli."[2] Holden'ın bu değerlendirmesi, Salinger'ın kendi felsefesini, 1948'de kemikleşen bir görüşünü yansıtmaktadır.

O Temmuz, Salinger Geneva Gölü kenarındaki bir kulübede yazı geçirmek için Wisconsin'a gitti. Göl kenarındaki kulübenin ağaç-ev konseptine uygun biçimde döşenmiş tıkış tıkış ama konforlu odasında otururken, okumak üzere yanında getirdiklerinden notlar almaya başladı. Bunlar, Nazi incelemesi "Irklar Üzerine Bir Araştırmanın Yeni Esasları"nda yer alan ürpertici bir etnik temizlik savunusu ile 1 Mayıs tarihli *The New Yorker*'da yayımlanan "Lids Çocukları" başlıklı makaleydi.

Salinger'ın asıl dikkatini çeken, savaş sırasında çocukların hunharca katledilişlerini ve sırf Alman'a benzemeleri nedeniyle hayatta kalabilen diğer-

lerinin tutsak edilişlerini şok edici bir şekilde betimleyen *The New Yorker* makalesiydi. "Biliyoruz ki," diye metinden not etti Salinger, "Yahudi, Polonyalı, Norveçli, Fransız ve Çek altı bin çocuk, Chelmno'da gaz odalarında öldürülüp krematoryumlarda yakıldı."[3]

Dehşet verici alıntının ait olduğu makale, yalnızca Salinger'ın kendi deneyimlerine değil aynı zamanda Avusturyalı ailesinin cefalı yazgısını ısrarla inkâr etme özlemine de hitap etmekteydi. Bu, ilerleyen zamanın devleştirerek büyüttüğü bir anının yükünü, Salinger'ın baskılamak istediği tek bir anıyı simgelemekteydi.

"Eskimolarla Savaştan Hemen Önce"nin son bölümü, 1946'dan o güne kadar yazılarına hâkim olan karanlık temalardan uzaklaşarak yeni ufuklara yönelmeye başladığının ipuçlarını veriyordu; ancak, ruhunun bir yanının, savaş ve soykırım anılarıyla tuzağa düşürüldüğü ikircikli ve zayıf bir sapmaydı bu.

Yazı, Salinger'ın alıntıladığı satırlarla sona ermiyordu. Lids çocuklarının hüzünlü öyküsünün bitiş paragrafında, Salinger'ın kendi sözcüklerinin hemen ardından gelen ve nihayetinde kalemini de ele geçirip ona rehberlik eden -Salinger'ın alıntıladığı tümcenin ümitsizliği değil- şu sözcüklerin gücüydü: "Umudumdan vazgeçmedim" diyordu. "Hiçbirimiz umudumuzdan vazgeçmedik."[4]

Geneva Gölü'nde, Salinger'ın içinin derinliklerinde bir şeyler değişti ve onu, yazılarının gömüldüğü karanlık boşluktan çıkmaya razı etti. Belki *The New Yorker* makalesindeki bir şeydi onu umutlandıran belki de penceresinde titreşen gölün parıltılı görüntüsüydü. Salinger, Nazi canavarlığına ait notlarını bir kenara kaldırdı ve yeni bir öyküye başladı. "Teknede" ("Down at the Dinghy") adındaki bu kısa ama önemli parça, antisemitizm sorununu hedefleyen, ama oyuncularını nefret yoluyla cehenneme götürmek yerine sevgi yoluyla kurtuluşa taşıyan ve eserlerindeki dönüşümü tamamlayan bir öyküydü.

Salinger'ı, ilk adıyla "Teknedeki Katil"i ("The Killer in the Dinghy") yazdığı sırada, Geneva Gölü civarındaki dokları seyre dalmış bir hâlde düşlemek pek zor olmasa gerek.[5] "Teknedeki Katil", bir çocuk tarafından aktarılan iç görüleriyle Caulfield serilerini andırmakla birlikte, kahramanları Boo Boo Tannenbaum ile ağabeyleri Seymour ve Buddy Glass vasıtasıyla, Salinger'ın gelecek eserlerinin ilk habercisiydi.

"Teknede" iki sahneden oluşur ve üçüncü şahıs ağzından anlatılır. Olay, Boo Boo Tannenbaum, kocası ve dört yaşındaki oğulları Lionel'ın göl kenarındaki evlerinde geçer. Ayrıca evde yatılı hizmetçi Sandra ve yarım gün çalışan temizlikçi kadın Bayan Snell vardır. Lionel, bir çatışmayla kafası karıştığında dünyadan saklanma alışkanlığı edinmiş aşırı duygulu ve anlayışlı bir

çocuk olarak betimlenmiştir. Salinger, Lionel'ın davranış biçimini, ona "Devekuşu Jerome" armalı bir gömlek giydirerek kendi çocukluğuyla bağlantılar. O gün, korkunç bir şeye kulak misafiri olan Lionel, babasının teknesine saklanır. Annesi, oğlunu geri getirmek ve onu altüst eden nedeni öğrenmek amacıyla defalarca göle iner.

Tannenbaumlar'ın mutfağında, sinir içinde mutfağı adımlayan Sandra, Bayan Snell'e devamlı olarak "hiç kafaya takmayacağını" söylemektedir. Konuşmaları şifreli görünür, ama Sandra alayla, Lionel'ın "burnunun da aynı babasınınkine benzeyeceğini" söylediğinde, Salinger, kadının aileye karşı etnik bir hakareti ağzından kaçırdığını ima etmiş olur.[6]

Boo Boo iskelede Lionel'ı tekneden çıkarmak için bir girişimde daha bulunur. Ama Lionel karşı koyar. Teknenin içinden bulup çıkardığı bir deniz gözlüğünü öfkeyle suya fırlatır. Boo Boo sakin bir şekilde gözlüğün kardeşi Webb'e ondan da önce ağabeyi Seymour'a ait olduğunu söylediğinde Lionel bencilce yanıt verir, "Bana ne!" Boo Boo, oğlunun isyanına tepki vermek yerine suya attığı gözlüğün yerine geçmek üzere bir takım anahtarlar uzatır ama önce Lionel'ın kendini incitmiş olduğunu anlamasını sağlar. Boo Boo tıpkı Lionel'ın gözlüğe yaptığı gibi, anahtarları suya atmakla tehdit eder. Lionel itiraz ettiğinde ise onun verdiği cevabı taklit eder. "Bana ne!"

İşte tam o anda Salinger bize Lionel'in annesine "mükemmel bir anlayış" ile baktığını söyler. Parçaların yerine oturduğu bu an öykünün doruk noktasıdır. Tam bu anda Lionel annesini incitmiş olduğunu fark eder. Aniden Boo Boo ile kardeşleri Webb ve Seymour arasındaki hissedilebilir bağa dokunmuş olduğunu anlar. Anahtarları istemekte öte yandan da artık onları hak etmediğini düşünmektedir. Annesi her şeye rağmen onları Lionel'e verdiğinde ise onun sevgisinin koşulsuz olduğunu anlar. Bu öylesine bir saflık düzeyidir ki koşulların ötesine geçer ve Lionel'ın duyduğu güvenin Boo Boo'nun duyduğu sevgi kadar tam olmasını sağlar. Bir pişmanlık gösterisi olarak Lionel anahtarları göle fırlatır. Böyle yaparak annesiyle tekrar bağlantı kurmasını sağlayacak dengeyi oluşturmak üzere görünüşte küçük bir fedakârlıkta bulunmuştur. Bundan sonra Lionel, Boo Boo'yu tekneye alır. Ana oğul, sevgileri birleşirken daha önce sahip olmadıkları bir güç alırlar birbirlerinden. Lionel ona Sandra'nın babasına "kocaman şapşal kike" [kike: Yahudi anlamına gelen argo bir sözcük—ç.n.] dediğini söylediğinde Boo Boo'nun tepkisi bu sevginin gücüyle ahenkli olur. Sandra'nın sözlerini kişisel almak yerine bunun Lionel'ı etkileyişiyle ilgilenir. Oğluna Sandra'nın düşüncesinin "olabilecek en kötü şey olmadığını" açıklar.

Lionel içgüdüsel olarak Sandra'nın kötü bir şey söylediğini sezmiştir. Kullandığı "kike" sıfatını anlamamış ve "kite" (uçurtma) ile karıştırmıştır. Ama ayrımcılık sorunu, Lionel'ın bütün yaşamı boyunca yüzleşmek zorunda kalacağı bir konudur ve Boo Boo onu bu yüzleşmeden korumaz. Bunun yerine kolektif bir destek sağlar. Böyle yaparken kendi de bir dereceye kadar kabullenmeyi öğrenir, bu meydan okuyan bir hakareti aşabilecek tek yetidir. Boo Boo ve Lionel'ın birleşen sevgileri Sandra'nın körü körüne aşağılamasından daha güçlüdür.

Lionel annesinden çok önemli bir içgörü kazanır. Başkalarıyla etkileşimin önemini, başkalarına olan gereksinimini ve başkalarının ona olan gereksinimini anlar. Bu karşılıklı bağımlılıktan güç doğacağını ve sevgiyle birleştiği takdirde de bunun en saf sığınak biçimi olacağını anlar. O artık bu korkunç dünyada yalnız değildir.

Ana oğul aylardır kullanılmayan tekneyle açılmaya niyetlendiklerinde Salinger onların ortak büyümelerinin sonucunu açığa vurmuş olur. Bu yeniden doğuşun sembolüdür ama bunu başarıya ulaştırmak için birbirlerine ihtiyaçları vardır. "Yelkenleri taşımak için [babana] yardım etmelisin" der Boo Boo oğluna. Öykü, birliği, eşitliği ve uzlaşmayı simgeleyen bir sahneyle, sevgilerinin taşıdığı güç ve birbirlerine olan ihtiyaçlarının onayıyla biter. Lionel ve Boo Boo birlikte "ev"e koşarlar. Ve annesinin sevgisi sayesinde Lionel kazanır.

Salinger, bu öyküyü yazarken büyük ölçüde kendi çocukluğuna ait anılarını kullanmıştır. Eğitim süreci ve gençliği çoğunlukla üst sınıf Anglo-Sakson Protestanlarla doluydu. Tıpkı Lionel gibi, Jerry Salinger da yarı-Yahudi olması nedeniyle kaçınılmaz homurtulardan muhtemelen haberdardı. Toplumun üst tabakasının simgesi olan Gloria Vanderbilt, Salinger'dan düşüncesizce "New Yorklu Yahudi bir çocuk" şeklinde söz etmişti.[7] Böyle bir şablonun içine sokulmanın rahatsızlığı "Teknede" öyküsünü yazdığı sırada Salinger'ın belleğinde henüz çok tazeydi.

Öykü Salinger'ın kişisel yakınması ya da diş bilemesi değildir. Öykü Fransa'daki savaş meydanlarında bulup ölüm kamplarının ızdırabı içinde yitirdiği insani bağlara olan inancının yeniden teyididir; "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce"de yeniden doğmaya başlayıp "Teknede"de olgunluğa erişen teyididir. Salinger, Connecticut'taki evine dönüp Tanrı'nın insandaki varlığından duyduğu şüpheyle üç uzun yıl geçirdikten sonra, Elizabeth Murray'e ruhsal olarak "eski geminin yeniden sağlam olduğunu" gururla açıklayacaktır.[8]

*

Salinger Wisconsin'dan döndükten sonra çok tanıdık ama hiç hoş olmayan bir durumla karşı karşıya kaldı. *The New Yorker* daha önce "Cızırtılı Gramofon Plağının Üzerindeki İğne" ("Needle on a Scratchy Phonograph Record") adlı öyküsünü reddetmiş, Salinger da bunun üzerine öyküyü istemeyerek o sırada A.E. Hotchner'ın editörü olduğu *Cosmopolitan*'a göndermişti. Hotchner derginin öyküyü kabul etmesi için baskı yaptığını iddia etti çünkü *Cosmopolitan* "Ters Orman"ın etrafındaki sorunlardan sonra hâlâ Salinger'a ihtiyatla yaklaşmaktaydı. Böyle yaparken, kendilerinde öykünün başlığını hiç sormadan değiştirme hakkını bulmuşlar ve onu "Mavi Melodi" ("Blue Melody") olarak basmışlardı. Salinger yalnızca *Cosmopolitan*'a kızmakla kalmadı, Hotchner'ı da suçlayarak aralarındaki ilişkiyi bitirdi. Bu olay Salinger'ın kuşelerle olan ilişkisine son verdi ama önce onlar yüzünden bir utanca daha katlanmak zorunda kalacaktı.

The New Yorker, gönderildiğinde "Teknede"yi reddetti. Öykünün basıldığını görmek isteyen Salinger onu *Harper's* dergisine sattı. 14 Ocak 1949'da Gus Lobrano'ya, *Harper's*'ın kendisinden öyküyü kısaltmasını istediğini söyleyerek yakındı. Salinger doğal olarak önce tereddüt etti ama sonra "Teknede"den tümüyle vazgeçmek yerine istenen değişiklikleri yaptı.[9] Bu kuşeler için son kez ödün verişiydi ve bir Salinger öyküsünün *The New Yorker*'dan başka bir dergide sonuncu ilkbasımıydı.

Üretken bir yıl olan 1948, Salinger'ın bir taraftan *New Yorker* ilişkilerini güçlendirdiği bir taraftan da geçmişin değerlendirmesini yaptığı bir dönem oldu. "Sarsak Dayı"da banliyö komşularını iğneli bir şekilde eleştirmesine karşın, o Kasım mutlu bir şekilde Stamford'daki stüdyo dairesinin kira kontratını yeniledi.

1949'un ilk günlerinde *The New Yorker* Salinger'ın dergide basılacak bir sonraki öyküsü "Gülen Adam"ı ("The Laughing Man") elinde tutuyordu. Sherwood Anderson'ın etkisinin açıkça gözlendiği parça Anderson'ın 1921 öyküsü "Nedenini Bilmek İstiyorum"un* hayali bir düzenlemesidir. Öykü, çocukluk masumiyetinin kırılgan doğasını ve öykü anlatıcısının düş kurma ve yıkma gücünü araştırır. Salinger'ın o güne kadar yazdığı hayal gücü en kuvvetli, en neşeli olan bu öyküsünü okurları büyüleyici bulurlar.

* Salinger, "Sherwood Anderson ile çok alakalı" bir öykü yazdığını söyleyerek Anderson'ın "Seymour—Bir Giriş"teki etkisini kabul etmiş olur. Bu değinme pekâlâ Çavdar Tarlasında Çocuklar'ı da ima ediyor olabilir ama anlatım daha kısa bir çalışmayı ifade etmektedir, bu da "Gülen Adam"ı en uygun aday yapar.

1949'da Salinger'ın sadece iki öyküsü basılmıştır: "Gülen Adam" ve "Teknede". Ama *The New Yorker* kayıtları 1948'de üç başka öyküsünü, 1949'da ise yedi farklı öyküsünü daha yolladığını ve tümünün reddedildiğini gösterir. İade edilen on eserinden sadece beşinin kimliği bellidir: "Tanıdığım Bir Kız" ("A Girl I Knew") ve "Mavi Melodi" 1948'de, "Teknede" 1949'da ve basılmadan kalan iki parça "Herkesin Ateş Ettiği Şapkadaki Çocuk" ("The Boy in the People Shooting Hat") ve Salinger'ın özellikle çok sevdiği bir öyküsü "Bir Yaz Kazası" ("A Summer Accident").

Kanıtlara göre Salinger'ın *The New Yorker*'a "Bir Yaz Kazası" adıyla gönderdiği öykü gerçekte "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"tu. Donald Fiene [Salinger'ın ilk bibliyografi] Salinger'ın eserlerinin 1962 tarihli açıklamalı bibliyografisinde "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"un *Collier's*'a 1950 ya da 1951'de gönderildiğini belirtiyordu.[10] Salinger'ın sözleşme gereği her öyküyü önce *The New Yorker*'a göndermek yükümlülüğü göz önüne alındığında "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"u da *Collier's*'dan önce *The New Yorker*'a göndermek zorunda kalmış olduğunu düşünmeliyiz; 1949'da -"Bir Yaz Kazası"nın iade dosyalarında yer aldığı yıl- olan muhtemelen budur. Bu iki öykünün aynı olup olmadığı ilginç ama büyük ölçüde kuramsaldır. Daha da önemlisi bu durumun Salinger'ın "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus" konseptine duyduğu sevgiyle ilgili söyledikleridir. 1949'da kuşeleri bırakmıştı ve öyküleri *The New Yorker* tarafından geri çevrildiğinde çoğunlukla onları başka bir dergiye göndermeyi reddediyordu. Ama "Okyanus"u, öyküye olan bağlılığını kanıtlarcasına bunların dışında tuttu.

"Herkesin Ateş Ettiği Şapkadaki Çocuk"u çevreleyen şartlar özellikle ironiktir. Gus Lubrano kritiğinde etkilenmiş ve şoke olmuştu. Reddettiğinden dolayı üzüntü duyduğunu ve öyküdeki olay örgüsünün onu hayretler içinde bıraktığını ileten bir mektupla birlikte öyküyü Dorothy Olding'e iade etti. "Ne yazık ki, Jerry Salinger'ın son öyküsü bu işte" diye başlamıştı Lobrano. "Korkarım, onu geri göndermek zorunda kalışımız nedeniyle duyduğumuz üzüntüyü yeterince ifade edebilmemiz imkânsız. Bazı pasajları çok zekice yazılmış, dokunaklı ve etkileyici, lakin genel kanımız bu öykünün, bizimki gibi bir dergi için fazlasıyla şaşırtıcı olduğu."[11]

Öykünün başlığı, Holden Caulfield'ın cüretkârca giydiği kırmızı av şapkasını tanımlaması nedeniyle *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın okurlarına hiç yabancı gelmeyecektir. Lobrano'nun mektubu, öykünün, baş kahramanı olan Bobby adlı çocukla cinsel açıdan deneyimli bir çocuk olan Stradlater ara-

sında geçen bir kavgayı içerdiğini teyit ediyordu. Çatışma, Bobby'nin eski kız arkadaşı June Gallagher'a beslediği duygulardan çıkmıştı. Lobrano'ya göre dergi Bobby karakterinin eksik olduğunu düşünmüş ve "bu öykünün tema gelişimi için muhtemelen biraz daha yere ihtiyaç var" demişti. Tuhaf olan, Lobrano'nun öykünün eşcinsel bir ima taşıdığını düşünmesiydi. "Stradlater ile arasındaki çatışma nedeninin June Gallagher'a beslediği duygular olduğundan tam olarak emin olamayız" diye açıklamıştı, "Yaşı nedeniyle yetersizliği (bu Stradlater'in yakışıklılığı ve cesaretiyle açığa çıkarılır) veya Bobby'nin eşcinsel olması iması da birer neden olabilir." Lobrano hayıflanarak, Salinger'ın "karmaşık olmayan bir tema" iletmediğini söylemiş ve öykünün "oldukça uzaması" gerektiğini öğütlemişti. Bobby, gerçekten de Holden Caulfield'ın diğer adıdır ve öykü *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın üçüncü ile yedinci arasındaki bölümlerinin çoğunu kapsamaktadır.

Salinger, Eylül'de *The New Yorker*'dan adsız bir öyküsüyle ilgili bir ret notu aldı. Bu öykü büyük olasılıkla "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"tu. Kararın yarattığı bunalımla, bu konuyla ilişkin olarak Gus Lobrano'ya yaklaşmak için yeterince sakinleşmeyi bekledi ve ancak 12 Ekim'de editöre düş kırıklığı duyduğunu ama Lobrano'nun eseri geri çevirirken ne kadar zorlanmış olduğunu da fark ettiğini ifade etti.[12] Lobrano'yu bu konuda zorlamak yerine özel okul öğrencisi hakkında yazdığı roman üzerinde çalışmaya devam edeceğini söyledi.

Salinger'ın *Çavdar*'a dönüş zamanı, kalan reddedilmiş öykülerinin (beşi bilinmeyen) yazgısını da açıklayabilir. Salinger'ın bu yıllar içinde ürettiği eserlerin kalitesi göz önüne alınarak bakıldığında, eğer bu öyküler gerçekten kaybolmuşsa bu çok üzücüdür. Ama bilgi sahibi olduğumuz öykülerin *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'la ilgili olması nedeniyle, diğer kayıp parçaların bir kısmının da bu romanda yeniden işlenmiş olması muhtemeldir.

*

Bu retlere karşın, 1949'a gelindiğinde Salinger'ın *New Yorker* başarıları onu uzun zamandır arzuladığı üne kavuşturdu ve şöhreti derginin okur sayısını çok aştı. Filmciler, şairler ve yazar arkadaşlarından oluşan ulusal boyutta bir sanat çevresi eserleriyle büyülenmişti. Kurt Vonnegut, Philip Roth ve Sylvia Plath gibi yükselen yazarların yetenekleri, mesajı ve stilinden esinlendikleri Salinger'ın görüşünün tazeliğiyle aydınlandı. John Updike'ın "Sa-

linger'ın kısa öykülerinden pek çok şey öğrenmiş olması" az rastlanan bir nitelik değildi. "Pek çok yaratıcı sanatçıda olduğu gibi" diye dikkat çekmişti Updike, Salinger'ın sezgileri "şekilsizliğe yani yaşandığı şekliyle yaşama yer açtı."[13]

Salinger'ın şekilsiz gerçeklerinin okur sayısı 1949'da öykülerinin birkaç kez yeniden çok sayıda basılmasıyla katlanarak arttı. Doubleday "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce"yi *1949'un Ödüllü Öyküleri'ni* (*Prize Stories of 1949*) yeniden bastı. "Tanıdığım Bir Kız" *1949'un En İyi Amerikan Kısa Öyküleri'*nde (*Best American Short Stories of 1949*) Martha Foley tarafından yeniden basıldı. 1950'de Foley "Gülen Adam"ı "1949'da Amerikan dergilerinde yayımlanmış en farklı kısa öykü" olarak değerlendirdi.[14] Whit Burnett "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni *Öykü: Kırkların Hikâyesi'*nde *(Story: The Fiction of the Forties*) yeniden yayımladı. Ve Salinger'a hepsinden daha güzel gelen, *The New Yorker*'ın "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ü son on yılın en iyi yazısı seçmesi ve *The New Yorker'ın 55 Kısa Öyküsü 1940-1950 (The New Yorker's 55 Short Stories 1940-1950)* içinde yeniden basmasıydı.

Bunlar Salinger için baş döndürücü günlerdi ve dengesini bulmakta zorlanıyordu. Dengeli olmaya değer veren biri için, başarılarının getirdiği tatminden zevk almanın baştan çıkarıcılığı, kişiliğinin ana damarlarından birini kesen potansiyel bir afetti.

J.D. Salinger her zaman nasıl algılanıldığı konusunda endişeliydi. Başkalarının fikirleri onun için çok önemliydi. Bu nedenle, kişisel ve mesleki yazışmaları, hedeflenen okuyucu kitlesinin kulağına uygun olarak ayarlandı ya da korundu. Her şeyin üzerinde, Salinger kendini beğenmiş olarak nitelenilmekten korkardı; bu, gençliğinde ve ordudaki yıllarında sık sık karşısına çıkan bir suçlama olmuştu. Bir yetişkin için kendini beğenmişlik en küçük düşürücü etiketti ve kibirli olarak algılanmaktan kaçınmak için her zaman elinden geleni yaptı. Salinger'da doğuştan gelen, çocukluğunda annesi tarafından teşvik edilen ve daha sonraki yaşamında da bitmek tükenmek bilmeyen hırsıyla beslenen bir kendini beğenmişlik vardı. Gurur ve öz saygı yazarlar arasında çok rastlanan niteliklerdi. Buna karşın kibirli addedilmek Salinger'ın canını sıkıyordu.

"Teknede" Nisan 1949'da *Harper's*'da otobiyografik bir "yazı" ile birlikte çıktı. Salinger'ın böylesi bir vurdumduymazlık karşısındaki alaycılığı, *Mademoiselle*'in benzer bir taslak isteyip de alamadığı iki yıl öncesinden bu yana daha da derinleşmişti. *Harper's*'ın, onu "Teknede"yi kısaltmaya zorlaması kesinlikle Salinger'ı daha yumuşak başlı yapmamıştı ve yine de

o, bu olayda uyanık davranmıştı. Dergide yayımlanmak üzere kısa ve sert bir cevap hazırladı: Böyle anlamsız bir talebe karşı olan tahammülsüzlüğünü ve bunu yerine getirmekten zevk alabilecek kişilere duyduğu nefreti dile getiriyordu. "Bu kez," diye söz verdi Salinger, "kısa keseceğim ve dosdoğru eve gideceğim."

İlk olarak, eğer bir dergim olsaydı asla yazarların biyografik notlarıyla dolu bir sütun yayımlamazdım. Bir yazarın doğum yerini, çocuklarının adlarını, çalışma programını, İrlanda İsyanı esnasında silah kaçakçılığından tutuklandığı tarihi (gallant rouge!) pek de bilmek istemezdim.[16]

"Gallant rouge" (kırmızı kahraman) deyimi kendini beğenmişliği ve gösterişi sevmesiyle tanınan Ernest Hemingway'e bariz bir sataşmaydı.* Zaten Salinger bu yazının büyük kısmında Hemingway gibi kendi reklamını yapmayı seven yazarların sahteciliğini eleştiriyordu. Bu yöntem ona, bir taraftan kendi hırsını eleştirirken bir taraftan da buna zıt biçimde kendini alçakgönüllü gösterme fırsatını vermiş ve okurların bir şekilde esas noktayı kaçırmaları durumunda onlara yardımcı olmak amacıyla kendinin gerçekten de "oldukça alçakgönüllü" olduğunu belirtmişti.

Salinger'ın edebi egolara karşı tiradı, öykünün, yaşamının ayrıntılarına ışık tutmak isteyen amacını bertaraf etti. Gerçekten terk ettiği kişisel özellikleri önemli olmakla birlikte çok aydınlatıcı olmayan üç kısa bilgiydi: "On yıldan uzun süredir ciddi bir biçimde yazıyorum" demişti okurlarına. "Savaşta Dördüncü Bölük'teydim." ve "Neredeyse hep gençlerle ilgili yazıyorum."

Bununla birlikte, bir açıklama parçacığının kağıdın üzerine düşmesine de izin verdi. "Birkaç dergi için biyografi notları yazdım" diye itiraf etti, "ve o notlarda söylediklerimin bir tanesinin bile doğruluğundan bile şüpheliyim." Bu kadarı gerçekten de doğruydu. İş, yaşam detaylarını açıklamaya geldiğinde Salinger ailesinin mahremiyet tutkunluğu tüm gücüyle devreye giriyordu. Bu itirafları zorlama olarak gördü ve onlara saygı duymak için zorunluluk hissetmedi. Sonuçta o, gençliğinde askerlik başvurusunun üzerinde şakayla tahrifat yapan Jerry Salinger'dı.

* Elizabeth Murray'in kızı Gloria daha sonra, Salinger'ın bu yazının yazılmasından birkaç ay önce Hemingway hakkında uzun uzadıya konuştuğunu anımsadı. Salinger o sırada, ilişkilerini sürdürmemesi nedeniyle Hemingway'e minnettar olduğunu da itiraf etmişti.

Salinger'ın bahşettiği bazı otobiyografik profillerin karşılaştırmasında kasti yapılmış bir takım çelişkiler açığa çıkar. 1944'te *Story* dergisine, babasının onu Avrupa'ya domuz kesmeye gönderdiğini söylemişti. Bu seyahati 1951'de *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın kitap kabına yazılacak biyografisi için "mutlu, turistik bir yıl" olarak niteliyor ve yine aynı yıl William Maxwell'le yaptığı bir söyleşide "o yıldan nefret ettiğini" açıklıyordu.

Salinger'ın bilinen kişiliğinin bu yönleri artan şöhretiyle nasıl baş edebildiğini gösteriyor. Ne kadar zararsız olursa olsun kişisel olguları açıklamaktan kaçınarak ümitsizce alçakgönüllü görünmeye çalışmıştı. Her kişisel yaklaşımın kendini, ortaya koyduğu çalışmalardan daha da uzaklaştırdığı savunmasıyla kendini korumaya almıştı. Aslında, alçakgönüllülük gösterileri sadece eserlerine saygısı nedeniyleydi ve hiçbir şekilde onu gerçekten mütevazı yapmadı.

1949'un başarıları arasında adı geçen "Teknede"ye eşlik eden yazar biyografisi Salinger'ın görünen spot ışıkları altında şimdiden kıvranmaya başladığını gösteriyordu. Yıl sonu yaklaşırken, tutkusu nedeniyle sürüklenmekte olduğu şöhretin sonuçlarını bir kez daha durup düşünmesi için onu uyarmak üzere egosunu devreye sokan iki olay meydana geldi.

Salinger, New York, Bronxville'de üst sınıfın yaşadığı kesimde yer alan bir kız okulu olan Sarah Lawrence Koleji'nde yaratıcı yazarlık dersi veren şair Hortense Flexner King ile arkadaştı.[16] Sonbahar dönemi başladığında King, Salinger'ı konuk konuşmacı olarak davet etti. Salinger teklifi kabul etti. Daha sonra William Maxwell'e olayı şöyle nakledecekti: "Fazla edebi ve anlaşılmaz oldum. Kendimi bütün saygın bulduğum yazarları etiketlerken buldum... Bir yazar, sanatını anlatması istendiğinde ayağa kalkmalı ve yüksek sesle sadece sevdiği yazarların adlarını saymalıdır." dedi. Sonra en sevdiği yazarları sıralamaya başladı: "Kafka'yı, Flaubert'i, Tolstoy'u, Çehov'u, Dostoyevski'yi, Proust'u, O'Casey'yi, Rilke'yi, Lorca'yı, Rimbaud'yu, Burns'ü, E. Bronte'yi, Jane Austen'i, Henry James'i, Blake'i, Coleridge'i seviyorum."

Konuşma bittiğinde Salinger utanç içindeydi. Konuşmacı olarak çıktığı sahnede oyuncuya dönüşmüş ve kendini beğenmişlik kokan bir kişilik sergilemişti. Bu çok rahat bir konum değildi; ya da daha doğrusu bu konumda belki de çok rahattı ve bu konumla kişiliğinin sergilemek istemediği özelliklerini açığa vurmuştu. "O günden çok keyif aldım" dedi Maxwell'e, "ama bir daha aynı şeyi yapmak isteyeceğimi sanmıyorum." Gerçekten de bu, Salinger'ın bu şekilde halk önüne ilk ve tek çıkışı oldu. Yazarlar sürekli olarak

bu şekilde kendilerini gösteriyor ve kitaplarını satıyorlardı ama Salinger'ın geleceğinde kitap imza günlerine yer yoktu.

Salinger'ın şöhretiyle ilgili bir diğer çapraşık olay da Aralık'ta gerçekleşti. "Sarsak Dayı Connecticut'ta"nın bir yıl önce yayımlanmasından kısa bir süre sonra, Salinger öykünün film haklarını Hollywood yapımcısı Samuel Goldwyn için Darryl Zanuck'a sattı. 1942'deki "Varioni Kardeşler"den beri eserlerinin sahneye uyarlandığını görmek Salinger'da tutkuya dönüşmüştü. "Sarsak Dayı"nın satışı iyi para getirdi ve Salinger'ın eserlerinin giderek daha görülür olmasını garantiledi. Potansiyel olarak mesleğinde büyük bir adımdı bu. "Sarsak Dayı" sahne oyunu olmaya uygundu ama yalnızca diyaloglardan oluşan öykü bir film için çok kısaydı. Sinemalara gelmeden önce büyük ölçüde geliştirilmeliydi. Salinger muhtemelen bunun farkındaydı ama yine de filmin haklarını sattı. Hatta daha da ileri giderek satışı destekleyen Dorothy Olding'in önerisi üzerine filmin yapımı üzerindeki bütün haklarından da vazgeçti. Böylece "Sarsak Dayı" tamamiyle, Salinger'ın öyküsünü yeniden yapılandırmak üzere Kazablanka'nın senaryo yazarları Julius ve Philip Epstein'ı görevlendiren Goldwyn'in eline kalmış oldu.

Salinger'ın kendini neden bu duruma düşürdüğü bir sırdır. Eserlerindeki en ufak bir değişiklik teklifiyle hiddetlenen, dergiler kendisine danışmadan öykü adlarını değiştirdiklerinde deliren bir yazardı söz konusu olan. 1945'te Ernest Hemingway'i film haklarını Hollywood'a satmak konusunda uyarmıştı. İçten içe sinemaya hayranlık duyan Salinger'ın öykülerinde sürekli olarak film endüstrisiyle ilgili iğneleyici betimlemeler yer alıyordu. Salinger'ın "Sarsak Dayı"yı Hollywood'a kaptırmasının tek bir nedeni olabilirdi. Yıllarca edebi başarı kazanmak için çabaladıktan sonra, tutkusu reflekse dönüşecek derecede derinleşmişti.

"Sarsak Dayı"nın film versiyonunun *Aptal Kalbim* adıyla 21 Ocak 1950'de ilk gösterimi yapıldı. Başrollerde Susan Hayward, Eloise Wengler ve Walt Glass (filmde Walt Dreiser) rolünde de Dana Andrews vardı. 1950 Akademi Ödülleri'ne seçilebilmesi için 1949 Aralık ayında New York ve Los Angeles'ta sınırlı sayıda gösterim yapılmak zorundaydı. Bu Salinger'ın, Hollywood'un eserlerine neler yaptığına ilk tanık oluşuydu.

Aptal Kalbim'in ilk Sahneleri Salinger'ın eserine sadıktır ve başlangıç diyaloglarının bir kısmı kelimesi kelimesine aynıdır. Filmde sempati ifadesi olarak kullanılan "Zavallı Sarsak Dayı" sözcükleri amacına ulaşamadan sürekli tekrarlanır durur. Ama olay örgüsü kısa süre sonra özgün eserle hiç ilgisi olmayan bir anlatıya dönüşür. Filmin başında, acılı ve bıkkın olan Eloise

dolabının arkasında, ona bir zamanlar "cici bir kız" olduğunu anımsatan kahverengi beyaz bir giysi bulur ve görüntü arka plandaki arp seslerinin eşliğinde yavaş yavaş yok olurken Eloise'in Walt'la ilgili anılarına ve terk etmiş olduğu erdemine odaklanır.

Hollywood'un "Sarsak Dayı"yı *Aptal Kalbim*'e uyarlarken alışılmışın dışına çıktığını söylemek hafif kalır. Filmi kalabalıklaştırmak için, aralarında Eloise'in kocası Lew ve annesiyle babasının da bulunduğu fazladan karakterler ilave edilmiş ve tam tersine çok önemli bir karakter olan Ramona kenara itilmiştir. Salinger'ın şehir dışında yaşayan topluma ışık tutmak isteyen ve bireyi kişisel gözleme davet eden öyküsü Hollywood'un elinde aşırı duygusal bir aşk hikâyesine dönüşmüştür. *Aptal Kalbim*'de Ramona, Eloise ve Walt'un aşk çocuğudur; ki bu ilişki yazarı şaşırtmış olmalıdır. Filmde Walt, amaçsızca patlayan bir Japon sobası nedeniyle değil, bir hava eğitimi kazasında asil bir şekilde ölür. Walt'un ölümü üzerine, gayrimeşru çocuğu Ramona'ya baba bulmak isteyen Eloise, Lew'ı arkadaşı Mary Jane'den çalmanın bir yolunu bulur. Sonunda, elbisenin yol açtığı anılar Eloise'i bir kez daha "cici bir kız" olmaya iter ve herkes mutlu mesut yaşamaya devam eder.

Salinger *Aptal Kalbim*'i dehşet içinde izledi. Filmden tiksindi ama öyküsünün yorumlanması üzerindeki tüm kontrolünü, hakları Zannuck'a sattığında yitirmişti. Sarah Lawrence Koleji'ndeki konuşmasında olduğu gibi, tutkusu öylesine şaşırtıcı bir deneyime yol açmıştı ki onu bir daha hiç tekrarlamamaya azmetti. Uzun süreden beri, Salinger'ın, hayatının sonuna kadar hiçbir eserinin sahneye ya da beyazperdeye uyarlanmasına inatla izin vermediğine inanılır. Ama bu varsayım yanlıştır. Gelecek yıllarda, Salinger, tutkusunun yeniden öne çıkmasına ve onu Hollywood yönüne çekmesine izin verecek ve "Sarsak Dayı"da yaptığı yanlışı tekrarlamasına tehlikeli biçimde ramak kalacaktı.

Aptal Kalbim aşırı duygusal olması nedeniyle eleştirmenlerin saldırısına uğradı. Salinger kuşkusuz bunların yavaş yavaş geçeceğini umuyordu. Ama bu gerçekleşmedi. Film çok popüler oldu ve Susan Haywood, Eloise rolüyle Akademi Ödülü'ne aday gösterildi. Başka bir adaylık da Victor Young tarafından bestelenen film müziğine geldi. Film bugün hâlâ ününü koruyor.

1949'da Salinger edebi başarının doruklarına erişmiş ve uzun zamandır düşlediği özlemlere kavuşmuştu. Ama *Harpers*'daki otobiyografik profiliyle Sarah Lawrence Koleji'ndeki konuşması ilgi odağı olmak konusundaki isteksizliğini ortaya koyarken "Sarsak Dayı Connecticut'ta"nın film uyarlaması Salinger'a, sanatsal değerin genellikle popülariteyle bozulduğunu öğretti. Yine de tutkusu galip geldi.

Ekim'den önce Salinger ve Benny, Stamford'daki konforlu çiftlik stüdyosundan taşınmış Connecticut'ta Westport, Old Road'daki bir eve yerleşmişlerdi. Burası, Scott Fitgerald'ın 1920'de *Güzel ve Lanetlenmiş (The Beautiful and the Damned)* romanını yazmaya başladığı kasabaydı. Salinger'ın ev sahibi, aralarında "esrar, korku ve gerilim" öyküleriyle Inner Sanctum'un da (1941-1952 arasında çok popüler olan bir radyo programı—ç.n.) bulunduğu pek çok radyo programının yapımcısı olan Himan Brown'dı. Brown, köpeği olduğunu öğrendiğinde evi Salinger'a kiralamaktan neredeyse vazgeçiyordu. Ancak Benny ile karşılaştıktan ve köpeğin cazibesiyle aklı çelindikten sonra ikna oldu. Yerleştikten sonra Salinger evini, romanına devam etmek için "sıcacık ve çalışmaya uygun" ideal ortam olarak niteleyecekti.[17] Bitmeyen *Çavdar* son on yıl içerisinde onun tamamlanmayan arkadaşı olmuştu ve Salinger onun bittiğini görmeyi şiddetle istiyordu. Ama kendini bu göreve adamadan önce, yerine getirilmemiş başka bir yükümlülükten kendini arındırması gerekecekti.

Salinger 1945'te eski silah arkadaşlarının "içinde utanç ve pişmanlık olmaksızın betimlenen bir tür titreyen melodiyi hakettiklerine" karar vermişti.[18] Bu melodiye, çok kesin olmamakla birlikte "Yabancı" veya "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün" ile başladı ve daha sonra bunlara başka öyküler ekledi. Salinger romanında ilerlemeden önce kendini bu melodiyi tamamlamaya mecbur hissediyordu. Ve ortaya İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkan en güzel edebi eserlerden biri olarak kabul edilen "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle" çıktı.

Salinger, büyük ihtimalle, "Esme İçin"in orijinal taslağını Westport'a taşındığında tamamlamıştı. Başta *The New Yorker* tarafından geri çevrilen öyküyü tamamlamaya kendini mecbur hissetti. Şubat 1950'de Gus Lobrano'ya öykünün altı sayfa kısalmış olduğunu söyledi.[19] Bu düzeltilmiş versiyon, Salinger'ın en sıkı çalışmaları arasındadır ve "Muzbalığı İçin Mükemmel"i anımsatan detaylarıyla dikkat çeker. İki ay sonra *The New Yorker* tarafından basıldığında, okurları bu öykünün Salinger'ın şimdiye kadarki en iyi eseri olduğundan hiç kuşku duymadılar.

"Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"nin amacı "eğitmek, ders vermek"tir.[20] Salinger, bu öyküyle sivil dünyayı, İkinci Dünya Savaşı askerlerinin geçmek bilmeyen travmalarına karşı bilgilendirmek istemiştir. Ama öykünün asıl amacı bu askerleri övmek ve yaşadıklarını aşabilmeleri için sevginin gücünü göstermektir. Bu Salinger'ın "titreyen melodisi", silah arkadaşlarına bağlılığıdır. Salinger öyküyü işlerken yaşamının içindeki olaylara derinlemesine uzanmış ve yalnızca eski bir askerin taşıyabileceği bir esin yaratmıştır.

Öykü sorgulanmayan bir vatanseverlik ve yükselen bir konformizm çağında ortaya çıkmıştı. Savaş bittikten beş yıl sonra, olayın gerçekliği toplum bilincinin arka planına doğru gerilerken daha romantik bir bakış onun yerine geçiyor ve bu ısmarlama romantizm, travma sonrası stresten kaynaklanan bozukluğun utanç verici dağınıklığına yer bırakmıyordu. Çoğu eski asker için utanç ve anlaşmazlık, her gün boğuştukları travmanın dışa vurumunu bastırmaktaydı. Sessizce acı çektiler. Salinger "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"de bu adamlar için kimsenin konuşmadığı kadar konuştu.

"Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle" Salinger olduğundan şüphe edilen birinin, İkinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'da Haberalma Subayı olarak görev yapan bir yazarın ağzından anlatılır. Kısa bir girişten sonra öykü İngiltere'nin Devon kentinde 1944'ün yağmurlu bir Nisan gününde başlar. Açılış havası ağırdır. Subay çok yalnızdır ve D-Day'in sadece birkaç hafta uzakta olduğuna dair sözlere dökülmeyen bir farkındalık vardır. Kendini huzursuz hisseden subay kasabada yürüyüşe çıkar ve çocukların koro çalışması yaptıkları kiliseye doğru yürür. Koroyu dinlerken, dikkati korodaki on üç yaşlarında bir kıza odaklanır. Kiliseden çıktıktan sonra yağmurdan kaçmak için yakındaki çay salonuna girer. Çok geçmeden sırılsıklam olmuş iki çocuk onu izlemektedir. Kilisede dikkatini çeken kız, Esmé ve yedi yaşındaki erkek kardeşi Charles. Anlatıcının yalnızlığını fark eden kız ona yanaşır ve ikisi kendilerini nazik ve açık bir sohbetin içinde bulur.

Esmé ve erkek kardeşi kimsesizdir. Anneleri kısa bir süre önce ölmüştür (hava saldırısında öldüğünü düşünürüz) babaları ise İngiliz Ordusu'na hizmet ederken öldürülmüştür. Esmé babasının şerefine, onun büyük asker saatini takmaktadır. Babasının kaybını anlatıcıyla paylaştığında, Esmé "k-a-t-l-e-t-m-c-k" kelimesinin harflerini bu acı veren anıdan Charles'ı korumak amacıyla tek tek sayar. Çay salonundan çıkmadan önce Esmé anlatıcıyla haberleşeceğine söz verir. Karşılığında da, ondan "sefalet" hakkında bir öykü yazmasını ister. Son zamanlarda yaşadıkları sefalettir ama Esmé yaşamıyla yıkıma meydan okuyarak sevecenliğini kaybetmemeye ve kardeşini kedere boğulmaktan korumaya azmetmiştir.

Sahne hızla Mayıs 1945'in Bavyera'sına geçer. Buranın bize, öykünün "sefalet dolu ve dokunaklı kısmı" olduğu söylenir. Değişen yalnızca sahne değildir, "kişiler de değişir." Şimdi "açıkgöz bir şekilde" kimliğini "Başçavuş X" olarak gizleyen anlatıcı, bir Alman'ın evinde diğer askerlerle birlikte konaklamaktadır. X karanlık ve dağınık odasındaki masada oturmakta ve güçlükle okumaya çalışmaktadır. O gün hastanede bir sinir krizi nedeniyle tedavi

edilmiştir. Diş etleri hâlâ kanamakta, elleri titremekte, yüzü seğirmektedir. Çöp sepetine kusmuş, karanlıkta oturmaktadır. X'in önünde yığınlarca açılmamış mektup durur. Uzanıp içlerinden birini alır, bu evdeki ağabeyi tarafından yazılmıştır ve çocuklar için "birkaç süngü ve svastika" [svastika: gamalı haç—ç.n.] toplamasını istemektedir. X tiksinti ve çaresizlik içinde mektubu yırtar. Sessizlik, Başçavuş X'in cip arkadaşı Onbaşı Clay'in (Onbaşı Z olarak da anılır) içeri girmesiyle bozulur. Rozetler ve madalyalarla bezeli olan Clay geğirir ve X'in perişan durumuna duygusuz ve gelişigüzel yorumlarda bulunur. Başçavuşun dengesinin savaştan önce de yerinde olmadığını ima ederek, kız arkadaşına yazarak X'in sinir krizi geçirdiğini anlattığını söyler.

Çekilmez Clay nihayet odadan çıktığında, Başçavuş X yine bunalımıyla ve açılmamış bir yığın mektupla baş başa kalır. Yığını dalgın dalgın karıştırdığında eline bir paket gelir. Kutunun içinden Esmé'nin mektubu çıkar, babasının saatini de birlikte göndermiştir. Mektupta saatin "fazlasıyla su geçirmez ve darbeye dirençli" olduğu ve Başçavuş X'in onu "savaş süresince takabileceği" yazılıdır. Mektubun sonunda Esmé Başçavuş X'den haber alma ümidini dile getirmiş, Charles ise mektuba kocaman selamlarını eklemiştir: "MERHABA MERHABA MERHABA... SEVGİLER VE ÖPÜCÜKLER CHARLES"

Bu basit sözcükler Başçavuş X'i sarsarak eski hâlinin anısına götürür. Bu sözcükler, Esmé'nin sevgisinin Charles'ın masum saflığını tüm engellere rağmen koruduğunu kanıtlar. Bunlar X'e sevginin kendi yaşamında da benzer bir zafer kazanacağı ümidini sunar. Mektubu bitirip saati inceledikten sonra, Başçavuş X uykuya yenilir, ama önce okuyucuları, artık kendi yaşamındaki sefaleti yok etme gücünü bulabileceğine ve savaştan önce sahip olduğu değerlere yeniden sahip olabileceğine inandırır.

Öykünün ana sembolü Esmé'nin babasının saatidir. Saate yüklenen anlam öykü ilerledikçe değişir. Saat ilk bölümde kızın ölü babasıyla olan bağlantısını simgeler ve savaş nedeniyle Esmé'nin yaşadığı trajediye dikkat çeker. İkinci bölümde X, Esmé'nin mektubundan çıkan saati bulduğunda, saat artık bizzat çavuşu simgelemektedir. İncelediğinde saatin durmuş ve "yolda camının kırılmış olduğunu" görür. Bu açık biçimde içinde bulunduğu duygusal durumla benzeşmektedir. Saatin "yolda" olması, onun savaş süresince yaptığı yolculukla paraleldir. X daha sonra "saatin başka bir bozukluğunun olup olmadığını" merak eder ve sevginin, travmanın yarattığı etkileri yok etme yeteneğine kafa yorar. Artık sevginin gerçekten sefaleti yenebildiğini anlayan Başçavuş X değişmiştir.

Öykü, X'in tüm y-e-t-e-n-e-k-l-e-r-i-n-i geri kazanabileceği güvencesini vermesiyle biter. Bunlar, okuyucunun artık sadece görünüşte kırıldığına ikna olduğu saatin ritmini de simgeliyor olabilir. Bu Salinger'ın umudu kabullenmesidir, bu onun eski asker arkadaşlarını rahatlatması, onlara güven vermesidir.

"Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi yazarken Salinger'ın kendi geçmişindeki olaylara uzanması gerekiyordu. Bu öykünün ithaf edildiği kişilerle aynı travmayı yaşayan eski bir asker tarafından yazılmış olması "Esmé İçin"e belirli bir manevi güç verir. Buna rağmen Salinger öyküyü ne kişisel bir anımsama olsun diye yazmış, ne de kendi yaşadıklarına dikkat çekmek istemiştir. Bunun yerine kendi özgün anlayışını sunmuştur. Salinger'ın yaşamıyla ilgilenenler için yazarla karakter arasındaki paralelliklerin incelenmesi çok baştan çıkarıcıdır, ama böyle bir araştırma öykünün yazıldığı ruh hâline karşı koyar. Biz Başçavuş X karakterinde muhtemelen Salinger'ı bulurken zamanın askerleri de kendilerini bulmuşlardır.

Yazarın kendini en derin ifadesi öykünün zaman, mekân ve olay örgüsünde değil, karakterlerinin ruhsal ve duygusal duruşlarıyla kişisel uyumundadır. Esmé'nin çay salonunda sevgiyi korumak üzerine ettiği sözler Salinger'ın kendi sözleridir. 1944 baharında D-Day Çıkarması'nı bekledikleri Devon'da daha az soğuk görünmek ve daha çok sevgi göstermek isteyerek aynı kararlılığı ifade etmiştir.[21] Başçavuş X'in tıpkısı olan Salinger savaştan sonra bu azmini kaybetmiştir. Burada Esmé'nin sözleri yazarı kararlılığa davet eder. Böylece Salinger'ın kendi de "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"nin sağladığı iyileştirmeden faydalanmış olur.

9
Holden

The New Yorker "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi 8 Nisan 1950'de yayımladı. Yoğun geçen 1948 ve 1949 yıllarından sonra, Nisan 1949 ile Temmuz 1951 arasında Salinger yalnızca bu öyküyü basmıştı. "Esmé" ani bir başarıydı. Okurlar öykünün dile getirdiği övgüyü kavradılar ve Salinger'ı mektup yağmuruna tuttular. 20 Nisan'da Salinger, Gus Lobrano'ya hayretler içinde "Esmé" için şimdiye kadar yazmış olduğu bütün öykülerden daha fazla mektup aldığını anlattı.[1] Ama mesleğinin doruğu olarak kabul edilen bu noktada, sevilen Holden Caulfield romanı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı bitirinceye kadar hiçbir şey yayımlamadı.

Zor bir çalışmaydı. Bu kitap için elinde sadece, yazılış tarihi 1941'e kadar uzanan birbirinden ilgisiz karışık kısa öyküler bulunmaktaydı. Taslağa eklemeler yaptığı yıllar içerisinde felsefesi ve dünyaya bakışı değişmişti ve bu nedenden dolayı da 1949 sonlarında elinde bulundurduğu roman parçaları farklı mesajlara ve temalara sahipti. Önünde, her anlatımı birbirine bağlayarak bütün bir sanat eserine dönüştürmek gibi zorlu bir iş vardı.

Salinger, kendini bu göreve tam olarak verebilmek için eğlenceden uzaklaştı. Kendini üst düzeyde bir sanat eseri yaratıyor gibi düşündü ve bunu başarabilmek için bilinçli bir şekilde kendi ters ormanına sığınmayı istedi. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamladığı süreç içerisinde kişisel Zen Budizm arayışı da bu öz-imajı pekiştirirmişçesine yoğunlaştı. 1950'de Hıristiyan mistisizmini Zen inanışıyla harmanlama merakı kendininkine benzeyen ünlü yazar ve Zen üstadı Daisetz T. Suzuki'yle arkadaş oldu. Zen felsefesiyle kendi inancı olan sanatın maneviyatla bağlantılı olduğu görüşünün karışımı, Salinger'da meditasyona eşdeğer bir inanca dönüştü; bu inanç Fransa'da savaş meydanlarında Salinger'ın manevi güç kaynağı olarak işine yönelmesiyle başlamıştı. O zamandan beri de Zen Budizmi'nin, kendi kişisel inanç sistemine tam olarak uyduğunu keşfetmişti. Bu felsefe savaştan sonra geçirdiği bunalımın etkisini azaltmaya yardım etmiş ve yazılarına denge katmıştı.

Salinger'ın 1949 sonlarında yaşadığı herkesçe bilinen sıkıntısından sonra, meditasyon biçimi olarak yazmayı benimsemesi tatmin edici ve doğaldı ama

bu, gözlem ve inceleme altında üretmeyi çok zor bulduğu bir durumu pekiştirdi. Oysa meditasyon için yazmak tek başınalık ve tam bir konsantrasyon gerektirmekteydi. Salinger bu yöntemi bir kez benimsedikten sonra reklam tantanasının ve şöhretin kendini işinden ve ibadetinden alıkoyduğunu düşünmeye başladı. Bu nedenle Westport ona kişisel bir manastır gibi, Holden Caulfield kitabının parçalarını birbirine bağlayabileceği bir sığınak oldu.

1961'de *Time* dergisi, Salinger'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamlarken "Üçüncü Cadde'deki yükseltilmiş metro hattı yakınında bir 'sweatbox'ta" [ceza amacıyla mahkumların tutulduğu hücre—ç.n.] kendini tecrit ettiği ve bir tür gönüllü tutsaklık yaşadığı haberini verdi.[2] "Kendini oraya kilitledi ve kitabı içinden çıkarıncaya kadar sandviç ve kuru fasulye ısmarladı" dediler.[3] *Time*'ın betimlemesi fantastik ve imkansızdı. Salinger inziva bağımlısıydı ama gerektiği zaman Westport'ta kendini tecrit edebilme fırsatına sahip olmasına rağmen ailesinin ve arkadaşlarının yaşadığı kent olan New York'un çok yakınında olmayı da önemsiyordu ve "sweatbox" muhtemelen *The New Yorker*'da bir odaydı. Dergi sık sık, yazarlarına çalışma mekânları sağlardı. Salinger için de 1950 yazında faydalanabileceği bir düzenleme yaptı ve Salinger *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tatile çıkmış olan yazarların ofislerinde tamamladı.

Salinger Connecticut'ta da tamamiyle yalnız değildi. Orada "arkadaşlık ve eğlence" için Benny vardı.[4] Salinger schnauzer'e çok bağlıydı. Köpekten söz ederken biricik çocuğunu anlatan gururlu bir baba gibiydi. Almanya'dan Connecticut'a kadar birlikte geçirdikleri onca şeyden sonra, efendisini bir tek Benny anlayabilirdi. "Bir köpeğe, tek heceli sözcüklerle bile bir adamın daktilosunun başına geçmesi gereken zamanlar olduğunu açıklayarak zaman kaybetmek zorunda kalmazsın" derdi Salinger.[5]

Salinger yazmayı manevi bir deneme gibi görmüş olsa da saf inanç üzerinde emek harcamaya hiç girişmedi. Westport'ta yerleşip, romanını tamamlamaya odaklandığında bir yayıncıyı garantilemişti bile. 1949'un sonbaharında Harcourt Brace'te editörlük yapan Robert Giroux, Salinger'a *The New Yorker* vasıtasıyla bir mektup göndererek kısa öykülerinin bir seçkisini basabileceklerini açıkladı. Salinger, Giroux'nun mektubuna hiç cevap vermedi ama Kasım ya da Aralık ayında, aniden Giroux'nun ofisinde boy gösterdi. Giroux'ya göre Salinger kısa öykü seçkisi yayımlamaya hazır değildi. Salinger, bunun yerine editöre daha cazip bir öneride bulundu:

Resepsiyon görevlisi masama telefon ederek Bay Salinger'ın beni görmek istediğini bildirdi. Uzun boylu, mahzun bakışlı, uzun yüzlü ve siyah çukur

gözlü bir adam, "İlk olarak basılması gereken öykülerim değil, üzerinde çalıştığım romandır" diyerek içeri girdi.[6]

"Bu masanın arkasına geçip oturmak ister misin?" diye sordu Giroux. "Bir yayıncı gibi konuşuyorsun." Salinger "Hayır" diye cevap verdi. "Daha sonra istersen öyküleri de basabilirsin ama önce, Noel tatilinde New York'taki bu çocuk hakkında yazdığım roman basılmalı."

Giroux şaşırmış ve keyiflenmişti. Salinger'ın son başarıları göz önüne alındığında, Amerika'daki her yayıncının ona çoktan bir kitap önerisi getirmiş olduğunu düşünmüştü.

Salinger'ın romanını, tamamlandığında yayımlayacağını hevesle bildirdi ve anlaşarak el sıkıştılar. Giroux'nun ofisinden çıktığında Salinger bir yayıncı aramanın yükünden kurtulduğunu hissetti; şimdi kendini kitabına verebilecekti.

Ağustos 1950'de *Çavdar*'ın tamamlanmasına çok az bir süre kala benzer bir olay daha gerçekleşti. 18 Ağustos'ta İngiliz yayınevi Hamish Hamilton, Salinger ile irtibata geçti. Şirketin kurucusu Jamie Hamilton, "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi *World Review*'da okumuş ve öylesine etkilenmişti ki Salinger'a "ilerideki yıllarda" hep "Esmé"yle olmak istediğini yazdı ve kısa öykülerinin İngiltere'deki haklarını satın almaya talip oldu.[7] Giroux gibi Hamilton da bir Salinger seçkisi basmayı hayal ediyordu. Salinger, Hamilton'a bunun yerine *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın İngiltere'de yayın hakkını teklif etti.

Jamie Hamilton sonraki yıllarda Salinger'ın hayatında önemli bir rol oynayacaktı. Hamilton ile *The New Yorker*'ın kurucusu Harold Ross, Salinger'da Whit Burnett'ın yokluğuyla açılan boşluğu doldurdular. Hamilton açısından, bu karşılaştırma acı bir ironi taşıyacaktı. Ama Salinger *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamladığı sırada Hamilton ve Ross gerçekten sevdiği ve mesleki açıdan saydığı iki kişiydi.

İlk bakışta Harold Ross ve Jamie Hamilton şaşılacak derecede benzer görünürler. Her iki adam da son derece girişimciydi ve en saygın edebi kurumlara biçim vermişlerdi. Ross 1925'de *The New Yorker*'ı Manhattan'ın doğu yakasındaki evinde yaratmış, onu zar zor büyüterek Amerika'nın en itibarlı edebi dergisi hâline getirmişti. Jamie Hamilton ise 1931'de Hamish Hamilton yayınevini faaliyete geçirmişti (İskoç köklerinden gurur duyan Hamilton şirkete ad verirken İngiliz "James" yerine Kelt "Hamish"i kullandı). Editör cesareti ve güçlü karakteriyle Hamish Hamilton'ı kısa zamanda İngiltere'nin en yaratıcı yayınevlerinden biri hâline getirdi. Her iki adam da yazarlarına gösterdikleri yoğun ilgi sayesinde en iyi yetenekleri kendilerine çektiler. As-

lında Ross ve Hamilton çok farklı iki insandı ve çok farklı nedenlerden dolayı Salinger'ı cezbetmişlerdi.

Harold Ross yazarlarına aşırı derecede düşkündü ve çoğuyla yakın dost olmuştu. Ross'un oldukça huysuz hâlini görmezden gelen Salinger onu "iyi, zeki, sezgili, çocuksu bir adam" diye betimlemişti.[8] Salinger'ı Ross'a özellikle çeken şey, sorumluluk yüküne karşın kişiliğinde yaşatmayı başardığı çocuksu niteliklerdi.

Salinger'ın Jamie Hamilton'la bağlantı kurması kaçınılmazdı. Her ikisi de aynı kumaştan biçilmiş kuvvetli karakterlerdi. Eski bir Olimpiyat sporcusu olan Hamilton rekabetçi ve azimliydi. Eleştiriyi sevmeyen duygusal bir adamdı ve dünyaya "biz" ve "onlar" olarak bakardı. Başkasının ona bir yanlış yaptığını düşündüğünde, onunla aynı mekânda bulunmayı bile istemeyerek tümüyle ilişkisini kesebilirdi. Hepsinden önemlisi her iki adam da tutkularının peşindeydi. Bu tür kişilikler genellikle benzerlikleri nedeniyle birbirlerine bağlanırlar ama Hamilton ve Salinger muhtemelen birbirlerine fazla benzemekteydi ve en nihayetinde, birinin tutkusu diğerininkiyle çarpışacaktı.

*

Romanın üzerinde bir yıl çalıştıktan sonra, 1950 sonbaharında, Salinger *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı bitirdi. Salinger için bu eser bir katarsisti. İtiraf, arınma, yakarış ve aydınlanmaydı, hepsi benzersiz bir sesin içinde Amerikan kültürünü altüst edecekti. Roman, yalnızca bir anımsamalar derlemesi ya da bir gençlik sıkıntısı öyküsü değil, Salinger'ın hayatına ait bir arınma olgusuydu da. Holden Caulfield ve onu içine alan sayfalar, yetişkinlik yıllarının çoğunda yazarın sürekli arkadaşı oldu. Bu sayfalar Salinger için öyle değerliydi ki, savaşın sonuna kadar onları hep üzerinde taşıdı. 1944'te Whit Burnett'a, onlara destek ve ilham için ihtiyaç duyduğunu itiraf etmişti. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın sayfaları Normandiya kumsalında fırtına gibi esmiş, Paris Sokakları'nda resmi geçit yapmış, sayısız yerde sayısız askerin cenazesinde hazır bulunmuş ve Nazi Almanyası'nın ölüm kamplarında dolaştırılmıştı. Salinger, Westport Connecticut'taki sığınağında kitabının son bölümüne son cümlesini de yerleştirdi ve taslağı, kitabı bitirmiş olmanın büyük rahatlığı içinde yayımlanmak üzere Harcourt Brace ofislerindeki Robert Giroux'ya gönderdi. Başka bir kopya da Dorothy Olding tarafından Hamish Hamilton'daki Jamie Hamilton'a gönderildi.

Giroux, taslağı aldığında "kitabı olağanüstü bulduğunu ve editörü olduğu için kendini şanslı hissettiğini" söyledi. Romanın başarılı olacağına inanmıştı ama daha sonra "bir best-seller düşüncesinin hiç aklından geçmediğini" itiraf etti. Romanın farklılığına inanan ve el sıkışarak çoktan sözlü anlaşma yapmış olan Giroux, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı Harcourt Brace'in başkan yardımcısı Eugene Reynal'a gönderdi.

Reynal taslağı değerlendirdikten sonra, Giroux, yayınevinin vermiş olduğu sözü tutmayacağını anladı. İşin daha da kötüsü, Reynal romanı hiç anlamamıştı:

O [Reynal] okuyuncaya kadar ne kadar büyük bir bela içinde olduğumu bilmiyordum. "Holden Caulfield deli olmak zorunda mıydı?" dedi. Ayrıca daktilo metnini okuması için ders kitabı [okul kitabı] editörlerinden birine verdiğini söyledi. Ben "Ders kitabı mı, ne ilgisi var?" dedim. "Züppe bir öğrenci hakkında, öyle değil mi?" dedi. Ders kitabı editörünün raporu olumsuzdu ve olay kapandı.[9]

Giroux haberi Salinger'a, olabilecek en kötü yerde verdi. Yazarı öğle yemeğine çıkardı. Utanarak, Harcourt Brace'in, Salinger'dan kitabı yeniden yazmasını istediğini söyledi. Salinger için bu senaryo, Whit Burnett ve "Gençler" antolojisinin kabus gibi bir tekrarıydı. Bütün yemek boyunca öfkesini frenlemek için kendini zor tuttu. (Giroux destek için başka bir Harcourt Brace çalışanını yanında getirmişti.) Ama eve döner dönmez Harcourt Brace'i arayarak kitabını geri istedi. "Şerefsizler" diye haykırmıştı.[10]

Jamie Hamilton'ın *Çavdar*'ı yayımlamak hakkında kendi çekincelerini yaşadığı Londra'da da sorun yaşanıyordu. Kişisel olarak Hamilton taslağı dahice buluyor ama mesleki açıdan riskli olacağı kaygısını taşıyordu. Kendisi yarı Amerikalıydı ve romanın dilindeki argoya daha hoşgörülüydü ama diğer Britanyalıların Holden Caulfield'ın dilini kabul edeceklerinden kuşku duymaktaydı. Bir meslektaşına endişesini şöyle ifade etti:

Bu kitap Salinger'ın ilk romanıdır. Yazarın fevkalade yetenekli, kitabın da çok eğlenceli olduğunu düşünüyorum, bununla birlikte Amerikalı yeni yetmelerin deyimlerinin, İngiliz okurlara ne kadar hitap edeceği konusunda bir şey söyleyemem.[11]

Hamilton'ın sezgileri galip geldi ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı İngiltere'de yayımladı. Amerika'da ise Dorothy Olding, geri alınan *Çavdar* tas-

lağını Boston'daki Little, Brown and Company'de çalışan kurgu roman editörü John Woodburn'e göndermişti. Woodburn romana bayıldı ve Little, Brown eseri anında kaptı.

Salinger, Hamish Hamilton'ın görüşünün ve Harcourt Brace'in vazgeçişinin şokunu atlattıktan sonra kendini nihayet güvende hissedebildi. Ama romana karşı son bir darbeye daha katlanmak zorunda kalacaktı ve bu darbe kendini kalben en yakın hissettiği kurumdan gelecekti. 1950'nin sonunda Dorothy Olding *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı *The New Yorker*'a götürdü; bu Salinger'ın uzun süre boyunca onu destekleyen dergiye armağanıydı. *The New Yorker*'ın yeteneğini gururla teyit etmek üzere kitaptan alıntılar basacağını düşünmüştü ve adamakıllı sıcak ve ilgili bir kabul beklemekteydi.

25 Ocak 1951'de Salinger'a, Gus Lobrano vasıtasıyla *The New Yorker*'ın cevabı iletildi. Lobrano, *Çavdar* taslağını bir başka editörle birlikte, muhtemelen William Maxwell'le, değerlendirdiğini söylüyordu.* Her ikisi de romanı sevmemişlerdi. Karakterlerini inandırıcı olmaktan uzak ve özellikle Caulfield çocuklarını, fazla harika bulmuşlardı. Görüşlerine göre "bir aileden (Caulfield ailesi) dört olağanüstü çocuk çıkması... Pek inandırıcı değildi." Sonuç olarak *The New Yorker*, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın tek bir sözcüğünü bile basmayı kabul etmedi.[12]

Lobrano'nun mektubu, *Çavdar* için varılan bu hükme ek olarak, Salinger'ın yazı üslubuyla ilgili bir takım öğütler de içermekteydi. Salinger romanı bitirir bitirmez "Operadaki Hayalet için Ağıt" ("Requiem for the Phantom of the Opera") adlı kısa bir öykü yazmıştı. Lobrano'nun *Çavdar*'ı geri çeviren mektubu, görünürde bu öykü için de bir retti. Lobrano, Salinger'ın "Ağıt"ı yazma girişimini, *Çavdar*'ın bitişine fazla yakın buldu. "Merakıma engel olamıyorum" dedi, "hâlâ romanın havasından ve hatta sahnelerinden kurtulamadın mı?" Lobrano öyküyü "fazla ustaca ve içe dönük" olarak niteleyerek devam etti ve Salinger'a *The New Yorker*'ın "yazar bilinçliliği" sergileyen hiçbir hikâyeye olumlu bir gözle bakmadığını hatırlattı.

Salinger, romanının *New Yorker* tarafından reddine üzülmesine karşın Lobrano'nun eleştirisini büyük ölçüde ciddiye aldı. Muhtemelen editörün "yazar bilinçliliği" üzerine vaazının sonucu olarak, Salinger *The New Yorker*'ın yazar ve eseri arasındaki "uygun" ilişki anlayışını yansıtan bir tanıtım tarzı ve yayıncılık tutumu benimsedi. Dergi öyküyü yücelten ve yazarı ge-

* Lobrano Çavdar'ı okuyan diğer editörün adını açıklamadı. Ama romanı tamamladıktan sonra içindekiler bizzat Salinger tarafından arkadaşı William Maxwell'e okunmuştu; Maxwell'in Salinger'ın yanında kötü tepki vermiş olması uzak bir ihtimaldi.

ride bırakan bir edebiyat felsefesini destekliyordu. Öyküde yazarın varlığı çok bariz olduğu takdirde bu, "yazar bilinçliliği"nin derginin temel ilkelerini takmaması olarak görülüyordu. Herhangi bir edebi alkış hakkı yalnızca dergiye aitti. Bütün *New Yorker* öyküleri *The New Yorker* stilinde yazılmalıydı.

Çavdar Tarlasında Çocuklar böyle bir çalışma değildi. Salinger'ı tanıyanlar, on yıl önce tasarlanan romanda, yazarın imzasını açıkça görüyorlardı. Lobrano'ya göre bu yaklaşım yazarca bir kibirdi ve muhtemelen bunu vurgulamak için "Ağıt"ın reddiyle *Çavdar*'ın paylanmasını eşleştirdi. Oysa *The New Yorker*'ın algılayamadığı, *Çavdar*'ın anlaşılamayan özelliğiydi; roman, bireylere yazarını tümüyle aradan çıkaracak kadar kişisel olarak hitap edebilme hünerine sahipti. Salinger, Gus Lobrano'yu memnun etmek için *Çavdar*'ı yeniden yazmaya kalkışmayacaktı ama Lobrano'nun mektubu Salinger'ın aklına kuşku düşürmüş olmalıydı ki yazar hâlâ çok saygı duyduğu bu derginin edebi felsefesine benzemek için daha fazla çabalamaya başladı.

Daha da önemlisi, bu felsefe Salinger'ın Zen inançlarıyla da uyuşmaktaydı. 1950'de ve 1951'in başında meditasyon unsuru olarak egodan kopmayı gerektiren bir Zen düşünce çizgisini izliyordu. Eğer Salinger bu sırada gerçekten yazmayı meditasyonla aynı kefeye koyuyorsa bu kitapla bağlantılı olarak kendi reklamını yapmaktan kaçınacaktı. Kendi tanıtımını yapmak – yalnızca kendini beğenmiş ya da *New Yorker* karşıtı görünmekten de öte saygısızlık olacaktı. Reklam, ibadetin kaynağından kendine pay çıkarmak gibi görünüyor ve meditasyonun asıl amacını bertaraf ediyordu. Romanının tek tek her sayfasına kendini katmış olan Salinger, bu noktadan sonra elde edilmesi imkânsız bir anonimlik arayışına girdi.

Ayrılma, Salinger'ın kendini, kitabının nasıl sunulacağından koparması demek değildi. Tanınmamış editörlerin istediklerini yapmalarına izin vermeyecekti. Kâr amacıyla kişisel inançlarının doğruluğunun tartışılmasına da hazır değildi. İlgiden kaçınırken, hâlâ romanının üretiminin her safhasını kontrol altında tutmak istiyordu. *The New Yorker* danışma ve yazar bilinçliliği felsefesini muhtemelen anlamıştı ama Little, Brown and Company kesinlikle buna hazır değildi. 1950 sonunda *The New Yorker*'ın *Çavdar*'ı kabulüyle 1951 Temmuz'unda piyasaya çıkarması arasında, Salinger'la yayıncılarının arasında geçenler onun kitabını başarıya ulaştırmak için her seferinde savaş verdiği bir olaylar silsilesiydi.

Salinger'la müzakere içinde olmanın nasıl bir şey olduğunu, kitabın ciltsiz baskısını hazırlamak üzere Little, Brown tarafından görevlendirilen The New American Library yaşayacaktı. Firma kitabın kapağını tasarlamak üzere

tanınmış bir ressam olan James Avati'yle anlaşma yapmıştı. Avati'nin tasarımında kırmızı avcı şapkası giyen Holden Caulfield yer almaktaydı. Salinger bu görüntüden hoşlanmadı. Resim ona, yıllar önce öyküleriyle rekabet eden "eşcinsel Post [The Saturday Evening Post] ilüstrasyonları"nı anımsatmıştı. Oysa kendisi, Central Park'taki atlıkarıncadan dalgın dalgın bakan Phoebe Caulfield'ın görkemli bir çizimini hayal etmekteydi. "Güzel bir fikirdi" dedi Avati, "ama öykünün ruhuna inmiyordu." Aslında, kendine getirilen her fikri reddeden Salinger hem yayıncıyı hem de ressamı çileden çıkarmıştı. Sonunda Avati ağırlığını koydu:

Ona, "Seninle konuşabilir miyim?" diye sordum, yandaki küçük bir ofise girdik. Orada sadece şunu söyledim, "Bu adamlar kitap satmayı biliyorlar. Bu işi neden onlara bırakmıyorsun?" Sonunda "tamam" dedi.[13]

Salinger, Holden kapağına rıza göstermiş olabilirdi ama olayın "tamam" olması mümkün değildi. Little, Brown romanı dizgiye gönderdiğinde Salinger, John Woodburn'ü arayarak romanın tanıtım kopyalarının kitap eleştirmenlerine ve basına gönderilmemesini rica etti. Yayın dünyasında, basılmadan önce bir kitabın kopyalarını dağıtmak adettendi. Salinger'ın bu ricası karşısında Woodburn söyleyecek söz bulamadı. Ön kopyaların tanıtım için şart olduğuna dikkat çektiğinde de Salinger tanıtım istemediğini söyledi. Ayrıca zaten Little, Brown'ın kapak tasarımıyla da sorun yaşıyordu ve arka kapaktan kendi fotoğrafının kaldırılmasını talep ediyordu. Kısaca, demişti Salinger, fazla büyük.*

Bu talepler karşısında paniğe kapılıp bıkan Woodburn Little, Brown'ın başkan yardımcısı D. Angus Cameron'a başvurdu. Durumu açıklayıp yardım istedi. Cameron acilen Boston'dan New York'a gitti ve Salinger'la buluştu. "Bu kitabın yayımlanmasını mı yoksa sadece basılmasını mı istiyorsun?" Salinger öfkesini bastırdı ve Little, Brown'ın kitabın kopyalarını dağıtmasına izin verdi, ama kısa bir süre sonra Woodburn, Cameron'u işin içine sokmanın bedelini ödeyecekti.

* Salinger'ın Çavdar'ın arka kapağındaki fotoğrafı, ünlü fotoğrafçı Lottie Jacobi'nin çektiği iki fotoğraftan biriydi. Bilinmeyen bir nedenle, fotoğraf kitap kapağına ters basılmıştı. Salinger'ın oturarak çekilen fotoğrafı hakkında ne düşündüğü sorulduğunda, Jacobi "ilginç" bulduğu yanıtını verdi.

1951 Mart'ında, Little, Brown ile bütün bu mücadelenin ortasında Salinger ilk kez Jamie Hamilton'la buluştu. Yayıncı, Amerikalı yazarlarıyla buluşmak üzere karısı Yvonne ile birlikte New York'a gelmiş ve hemen Salinger'la bağlantı kurmuştu. Salinger, Hamilton'ın isteklerini yerine getirmek için gösterdiği açık ilgiden etkilenmiş ve çok rahatlamıştı. Salinger, John Woodburn'le devam etmekte olan çatışmalarından sonra kitabının hakkını verecek editörü Jamie Hamilton'da bulduğuna inandı. Hamilton İngiltere'yc dönüp kendisine armağan olarak bir takım kitaplarla birlikte iltifat dolu bir de mektup gönderince Salinger duygularında yanılmamış olduğunu düşündü. Bu jest Salinger'ın çok hoşuna gitti. Sadece değerli bir editör değil aynı zamanda kafa dengi bir dost da bulmuş olduğunu düşündü.

Çavdar Tarlasında Çocuklar'ın piyasaya çıkma hazırlıkları Salinger'ı 1950'nin sonlarına kadar meşgul etti. Sürecin her adımı –reklamlar, düzeltmeler, dizgi kontrolleri ve sunum- işkence gibiydi. Nisan'a doğru, Salinger kendini, o küçük gördüğü baskı öncesi kargaşaya bulaşmış buldu. Düş kırıklığına uğrayan ve artan bir şekilde rahatsızlık duyan Salinger sürecin sona ermesi için beklemekte zorlanıyordu.

Nisan başında bir gün Salinger, Westport'ta arabasını yıkarken telefon çaldı. Zamansızlığına kızarak eve koştu vc telefona cevap verebilmek için hızla merdivenleri tırmandı. Telefonda heyecanlı bir John Woodburn vardı. Woodburn sordu, "Oturuyor musun?" Salinger ıslak ve nefes nefeseydi. Woodburn haberi patlattı, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın dizgi kopyasını alan Ayın Kitabı Kulübü onun kendi yaz yayını olmasına karar vermişti. Bu seçim kitabın ani popülaritesini garantileyecek ve kesin başarı sağlayan bir tanıtım darbesi olacaktı. Kitaptan çok para kazanmayı hiçbir zaman düşünmemiş olan Salinger, anlaşmanın kitabın piyasaya çıkışını geciktireceğinden ve kendi gerginliğini uzatacağından korktu ve tereddüt etti, "Sanırım, bu durum yayını geciktirecek, öyle değil mi?"[14] Woodburn'ün beklediği tepki bu değildi.

John Woodburn, Salinger'la nasıl başedeceğini ve tepkilerini nasıl yorumlayacağını bilemiyordu. Salinger'ın Ayın Kitabı Kulübü işine verdiği tepkiyi hafifleterek, öyküyü köşe yazarlarına nakletti. Woodburn'ün aralarında geçen telefon konuşmasıyla ilgili yorumunu gazetelerde okuyan Salinger çileden çıktı. Jamie Hamilton'a "bu durum beni kendini beğenmiş gösterdi," dedi. Salinger'a göre, Woodburn affedilmez bir günah işlemişti.*

* Bu olay Salinger'ı o kadar rahatsız etmişti ki, telefon konuşmalarından sekiz ay sonra 11 Aralık'ta bile, hâlâ Woodburn ile doğrudan temas kurmamıştı.

Kısa bir süre için, Little, Brown, Ayın Kitabı Kulübü'nün seçimini göz önüne alarak *Çavdar*'ın piyasaya sürülüşünü, gerçekten de birkaç ay erteleyecekmiş gibi göründü. En sonunda piyasaya çıkış tarihi olarak Temmuz ortasında karar kılındı. Bu arada, Ayın Kitabı Kulübü editörlerinin kitabın adıyla başı dertteydi. Onu değiştirmesini istediklerinde Salinger içerledi ve Holden Caulfield'ın bu fikri kabul etmeyeceğini öne sürerek reddetti; konu kapanmıştı.[15]

O zamana kadar Salinger dayanma sınırının sonuna gelmişti, kendini olayın dışına çıkarmanın yapılabilecek en iyi şey olduğuna karar verdi. Ansızın yurt dışına gitmek ve kitap çıktığında orada olmamak üzerine planlar yapmaya başladı. Kaçarken, Jamie Hamilton'ın dostluğunu araması çok doğaldı, bu nedenle İngiltere'de Southampton'a giden Queen Elizabeth transatlantiğine bir bilet aldı.

Salinger'ın eski akıl hocası Whit Burnett arka plandan olayları marazî bir kıskançlıkla izliyordu. Salinger'ın kitabının Ayın Kitabı Kulübü tarafından kabulüyle kesinleşen başarısıyla, Burnett, Little, Brown and Company'ye şiddetle içerlemiş olmalıydı. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın -şimdi ona ait olması gereken kitap- tanıtım kopyasını okuduğunda içi hınçla doldu. Görünür bir öfkeyle, 6 Nisan'da Little, Brown'ın reklam bölümüne yazdı ve Salinger'ın mesleğine katkıda bulunuşunu görmezden gelmeleri nedeniyle onları payladı:

Protesto ederek, *Story Magazine* tarafından keşfedilen bir arkadaşımın, ilk öyküleri tarafımdan düzenlenen, basılan ve desteklenen genç bir adamın tanıtımında kullandığınız yanlış yönteme dikkatinizi çekmek isterim. Tanıtım bölümünüz "önceki çalışmaları sadece *The New Yorker*'da yayımlanmış olan dört kısa öyküyü kapsıyor" diyor. Bu saçmalıktır. Bay Salinger'ın pek çok öyküsünü *Story Magazine*'de ben yayımladım. Bunların ilki, kendisi Columbia Üniversitesi'nde öğrencim olduktan sonra basılmıştı.[16]

Burnett yayımladığı her Salinger öyküsünü ve dergide çıkan yazarlar listesini sayıp dökmeye devam etti. "Belki ilerideki tanıtımlarınızda bu hata bir daha tekrarlanmaz," diyerek sözlerine son verdi. Kısa bir süre sonra Bumett'a, D. Angus Cameron'dan Little, Brown'ın itibarını artıran saygılı ve samimi bir yanıt geldi.[17] İş işten geçmişti. Bumett, uzun süredir göz koyduğu romandan koparılmakla onunla bağlantılı olmanın sağlayacağı yararlardan da uzaklaşmış oldu.

*

8 Mayıs Salı günü, tanıtım kargaşasından kaçmak isteyen Salinger İngiltere'ye doğru yola çıktı. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'la o güne kadarki en iyi eserini vermiş olduğunun farkındaydı. Ama ona romanının kalitesiyle ilgili olarak güvence veren aynı ego, reklamcıların onu ucuzlatmasına ve eleştirmenlerin didiklemesine seyirci kalmasını da dayanılmaz kılıyordu. İlk planı, Britanya Adaları'na yapacağı uzun ve programsız bir geziyle *Çavdar*'ın Amerika'da piyasaya sürümünden uzaklaşmaktı. Romanın çıkışından hemen sonra, New York'a dönünceye kadar kitabıyla ilgili tantananın azalacağını da ümit ederek seyahatini sonlandıracaktı. İngiltere'ye gitmek için Queen Elizabeth'e bindiğinde, asla bitmeyecek olan bir didiklenmeden kaçışın ilk adımını attığının farkında değildi.

Southampton'a vardığında doğruca yayıncısının yolunu tuttu. Hamilton, Salinger'ın Londra'ya varışını muzzafer bir giriş gibi karşıladı. Yazara, Holden Caulfield'ın *Çavdar*'da çok keyif aldığı Isak Dinesen'in *Benim Afrikam* (*Out of Africa*) romanının özel bir kopyasını ve Salinger'ın romanının İngiltere baskısını armağan etti. Kitap, Salinger'ın hoşlandığı iddiasız bir kapağa sahipti, başlık ile yazar adı zevkli bir şekilde kırmızı beyaz bir tarlanın üzerine yazılmıştı ve hiçbir fotoğraf ve biyografik detay yoktu.

Hamilton her gece Salinger'ı dışarı çıkarıyor, Londra'da West End'deki her iyi oyunu izlemeye götürüyordu.[18] Salinger ilk kez, böyle bir gecede, *Çavdar*'ın yayımlanmasının yol açtığı bir sıkıntı yaşadı. Salinger'ı tiyatroya davet eden Hamilton efsanevi aktör Sir Laurence Olivier ve Olivier'in karısı Vivien Leigh'in oynadığı iki *Kleopatra* oyununu seçmişti. Hamilton'ın deyişiyle "Olivierler" onun yakın dostlarıydı ve bu oyunları sırf yeni iş arkadaşını etkilemek için seçmişti. Oyundan sonra, Olivier ve Leigh, akşam yemeği için Hamilton'ın grubuna katıldılar. Salinger yerin dibine geçmişti. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da Holden Caulfield, Olivier'in 1948 yapımı filmi *Hamlet*'teki hâlini betimliyordu. "Sir Laurence Olivier'in neden o kadar olağanüstü olduğunu anlayabilmiş değilim" diye sızlanıyordu Holden. "Kederli, hapı yutmuş bir adamdan çok lanet bir generale öylesine benziyordu ki." [19] Başka bir deyişle Holden, Olivier'i "sahtekâr" olarak görmüştü ve işte şimdi Salinger orada yemek boyunca oturup, tam da bu kınamanın yükü altında ezilerek Olivier ile karşılıklı nezaket gösterilerinde bulunmak zorunda kalıyordu. Gece ilerledikçe kendini giderek daha da sahtekâr hissetmeye başladı. Eve döndükten sonra olayın sarsıntısı hâlâ sürüyordu; bunun üzerine Hamilton'a (kitabı okumuş olduğu için olayı baştan biliyor olmalıydı) uzun bir mektup yazarak Olivier'in oyunculuğunun içtenliği ko-

nusunda Holden Caulfield ile aynı görüşleri paylaşmadığını açıkladı ve Hamilton'dan, bu düşüncelerini ve özürlerini Olivier'e iletmesini istedi.* Hamilton bunu yerine getirdi ve Salinger cevap olarak aktörden bağışlayıcı bir mektup aldı.[20]

Salinger Londra'dayken, İngiltere'yi gezmek için bir Hillman araba almıştı. Hiçbir seyahat planı yapmadan İngiltere'yi ve İskoçya'yı arabayla gezdi, İrlanda ve İskoç Hebrides'ını [İskoçya'nın batısındaki beş yüzden fazla küçük adanın kolektif adı—ç.n.] ziyaret etti. Gördüğü her şey onu büyülüyor, mektupları ve kartları coşku ve çocuksu bir sevinç saçıyordu. Stratford-upon-Avon'da [İngiltere'de bir yerleşim—ç.n.] tiyatronun önünde duraklamış ve Shakespeare'e bağlılığını sunmakla, genç bir hanımla sandal gezisi yapmak arasında gidip gelmişti. Kazanan genç hanım olmuştu. Oxford'da Christ Kilisesi'ndeki Akşam Duası'na katılmış, Yorkshire'de Bronte kardeşleri çalılıkların arasında koşarken gördüğüne yemin etmişti. Dublin'den keyif almış ama en çok İskoçya'ya âşık olmuş ve gerçekten orada yerleşmek istediğini yazmıştı.[21]

Yedi hafta İngiltere'de kaldıktan sonra sezgilerine yenik düşen Salinger, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın Amerika'da piyasaya çıkışına yetişmeye karar verdi. Londra'ya geri dönerek yeniden Jamie Hamilton'la buluştu ve New York'a birinci sınıf bir bilet aldı. 5 Temmuz'da Mauretania ile Southampton'dan ayrıldı ve romanının basılmasından beş gün önce, 11 Temmuz akşamüzeri evine vardı.[22] Salinger yalnız dönmemişti. Beraberinde Hillman'ı da getirmişti.

*

Çavdar Tarlasında Çocuklar 16 Temmuz 1951'de Birleşik Devletler ve Kanada'da yayımlandı. "Esmé için–Sevgi ve Sefaletle"nin başarısından sonra beklentiler yüksekti. Roman hakkında eleştiri yazıları çıkmaya başladığında, romanın beklentileri aşmış olduğu görüldü. Tepkilerin çokluğu, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın, Salinger'ın ümit ettiğinden ya da belki de başedebileceğinden daha fazla bir güçle okuru çarpacağını göstermekteydi.

* Salinger'ın Olivier karşılaşmasından duyduğu üzüntü kesinlikle samimi olsa da, biraz gecikmiş görünür. İngiltere'den eve yazdığı mektuplarda Olivier ve Leigh ile karşılaşmasını kendinden hoşnut bir hâlde anlatır. Ancak eve döndükten ve Olivierler'in New York'a bir seyahat planladıklarını ve onu görmek istediklerini öğrendikten sonra, Salinger özür mektubunu kaleme alır.

Esmé'nin temasıyla oynayan *Time* dergisi, *Çavdar*'ın "Sevgiyle ve 20—20 Görmeyle" ("With Love & 20—20 Vision") başlıklı bir eleştirisini yayımladı. Romanın derinliğini övüyor ve (Salinger'ın çok hoşuna gidecek şekilde) yazarını Ring Lardner ile karşılaştırıyorlardı. "*Çavdar Tarlasında Çocuklar*'daki ödül avcısı," diyordu *Time* dergisi "romancı Salinger'ın kendi olabilir."[23] *New York Times*, *Çavdar*'ı "fevkalade dahice" buldu. *The Saturday Review* ise "olağanüstü ve sürükleyici" sıfatlarıyla övdü. Batı kıyısında, *San Fransisco Chronicle* "çok üst düzeyde bir edebi eser" olarak niteledi. Salinger'ı en mutlu eden şeyse, *The New Yorker*'ın eleştirmenlerinin baştaki tereddütlerine rağmen kitabı "dahice, eğlenceli" ve "anlamlı" bulmalarıydı.*

Doğal olarak, daha az olumlu eleştiriler de vardı ama bunlar sayıca çok azdı ve genellikle romanın diline ve deyimlerine kusur buluyordu. Holden'ın sürekli "kahretsin" ve özellikle de "s... git" sözcüğünü kullanması bazı eleştirmenleri rahatsız etmişti. 1951'de bunlar bir roman için akıl almaz küfürlerdi. Beklendiği gibi, *The Catholic World* ve *Christian Science Monitor* bu dili, "itici" ve "müstehcen" buldu. *New York Herald Tribune* romanın "büyü gibi tekrar tekrar...gelişigüzel bir müstehcenlikle yinelendiğini" ileri sürerek tepki verdi.

New York Times'dan James Stern, Holden Caulfield'ı taklit ederek 15 Temmuz'da "Ah, Dünya Ufalanan Bir Yer" ("Aw, the World's a Crumby Place") başlıklı zekice bir makale yayımladı. Holden'ın ifadesini kullanan makale, "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi okuduktan sonra heyecanla Salinger'ın romanını bitiren Helga adlı bir kızı izliyordu. Salinger'a sataşıp üslubuyla alay eder görünen makale Helga'nın "bu deli 'Catcher' [yakalayıcı; kitabın özgün adının tam çevirisi "Çavdardaki Yakalayıcı"dır—ç.n.] kitabını baştan sona bir kez daha okumasıyla" ve "Bu her zaman iyi bir işaret" demesiyle bitiyordu.[24]

Çavdar hızla *New York Times*'ın en çok satanlar listesine girdi ve sonraki yedi ay boyunca orada kaldı, Ağustos'ta dördüncü sıraya yükselmişti. Popülaritesini büyük oranda, kitabın okur sayısını katlayarak artıran bir dağıtıma, Ayın Kitabı Kulübü baskısının binlerce evin kapısına teslim edilmesine borçluydu. Romanın okur sayısını katlayan ve Salinger'ın şöhretinin ülkenin her bir yanındaki evlerin içine kadar girmesini garantileyen bir dağıtımdı bu.

* Çavdar'ın etrafındaki reklamlardan yararlanan The New Yorker, romanın piyasaya sürülmesinden iki gün önce Salinger'ın 1948'de yazmış olduğu bir öyküyü, "Yeşil Gözlüm, Al Dudaklım"ı ("Pretty Mouth and Green Eyes") yayımladı.

Ayın Kitabı Kulübü baskısı, çok nefret ettiği o kocaman fotoğrafıyla birlikte yazarın ayrıntılı bir biyografisini de içererek çıktı. Salinger röportaj vermeyi yalnızca röportajı yapacak olan kişinin kendini en az didikleyerek sunacağına inandığı *New Yorker* editörü William Maxwell olması nedeniyle kabul etmişti. Yine de daha önceki röportajlarında olduğu gibi olabildiğince az kişisel bilgi verdi.

Biyografi Salinger'ın çocukluğundan, ordu hizmetinden ve mesleğinin kayda değer kısımlarından –bu, beklendiği gibi, *New Yorker* öykülerinden ibaretti– söz ediyordu. Ayrıca Salinger'ın profesyonelliğinin de üzerinde duruyordu. Maxwell'e göre, Salinger "sınırsız emekle, sınırsız sabırla ve yazısının teknik yönlerini sınırsızca düşünerek yazıyor ve bunların hiçbiri son taslakta görünmüyordu." Maxwell daha sonra şunu ekledi: "Bu tip yazarlar öldüklerinde dosdoğru cennete giderler ve kitapları unutulmaz." Özet, Salinger'ın bilinçli bir alçak gönüllülükle yaptığı açıklamaya yer veriyor, yazmanın "mükâfatının" "az" olduğunu "ama eğer gelirse, geldiğinde, çok güzel olduğunu" belirtiyordu.[25]

Maxwell'in röportajı, her şeyden çok özellikle Holden'ın kitapta dolaştığı yerlerle ilgili olarak yazarın New York'la bağını, sıkıntıya soktu. Maxwell, Salinger'ı Central Park'a, içindeki gölete ve yatılı okuldan eve geldiğinde Büyük Merkez İstasyonu'na giden taksiye oturtarak J.D. Salinger'la Holden Caulfield arasındaki benzerliklere dikkat çekti. Reklamcılık açısından bu çok parlak bir fikirdi. Ama eğer yazar okurlarının kendini, romanının baş kahramanı olarak algılamalarını istemiyorsa, Maxwell röportajı bu olasılığı ortadan kaldırıyordu. Salinger, biyografide kendini Holden karakteriyle aynı çizgiye getirerek okurlarında yazar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için ani bir merak uyandırmıştı. Özel hayatını korumak konusunda çok dikkatli olan Salinger'ın bu durumun böyle bir akıbete yol açacağından nasıl kuşkulanmadığı ise bir sır olarak kaldı.

Maxwell'in yazısı Salinger'ın "şimdi Westport, Connecticut'ta, arkadaşlık ve eğlence için, her zaman kendini memnun etmeye hevesli Benny adlı bir schnauzer ile kiralık bir evde yaşadığını" belirtiyordu. Bu açıklama Salinger'ı sinirlendirmiş olmalıydı. Westport çok büyük bir yer değildi ve Salinger hiç kuşkusuz, okurlarının, sırık gibi bir genç adamı (kitabın kapağındaki resminden yüzünü tanıyacaklardı) arayarak peşine düşmüş olduklarını hayal etti. Salinger Britanya'dan döndüğünde Westport'a gitmedi. Ülkesine dönmüştü ama hâlâ kaçıyordu.

*

Okurların *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın kapağının içinde karşılaştıkları şeyler genellikle hayat değiştiren deneyimlerdi. Roman, Amerikan kültürünün izlediği yolu değiştirecek ve kuşakların ruhunu tanımlayacaktı. Salinger, okuru daha romanın ilk cümlesinden, dolambaçlı düşünceleri, duyguları ve anılarıyla, Amerikan Edebiyatı'nın sunduğu en eksiksiz bilinç akışı deneyimini dolduran, kontrolsüz ve tuhaf bir Holden Caulfield gerçeğinin içine çekiyordu. Holden'ın anlatısının düzensiz doğası daha ilk sayfadan kendini belli etmekteydi. Altmış üç sözcüklük ilk cümlesi ve neredeyse bir sayfadan daha uzun ilk paragrafı edebi geleneğe baş kaldırıyor ve okurlarına, eşsiz bir yolculuğa başlayacakları haberini veriyordu.

Çavdar Tarlasında Çocuklar, bütün teklifsizliğine karşın, Charles Dickens tarafından başlatılan ve Mark Twain'le Amerikan kültürüne yerleştirilen bir edebi gelenek taşır.* *David Copperfield* ve *Huckleberry Finn'in Maceraları*'ndan sonra gelen *Çavdar Tarlasında Çocuklar* bir yeniyetmenin bakış açısıyla insanoğluna gözlemi sürdürmüş ve bunu anlatıcının konumuna ve yaşına uygun bir dille işlemiştir. Romanda sık sık yinelenen New York sokak argosu 1951'de bu ifadelerin içinde saklı olan ince kinayeleri gözden kaçıran bir takım eleştirmenlerin saldırısına uğradı.

Romanda başka yazarların etkisi de hissedilebilir ve bu Salinger'ın, 1944'te Paris'te Ernest Hemingway'den edebi bir miras devralmış olduğu fikrini çağrıştırır. Holden Caulfield'ın sesi, Hemingway'in akıl hocası Sherwood Anderson'dan ve özellikle Anderson'ın 1920 öyküsü "Nedenini Bilmek İstiyorum"undan ("I Want to Know Why") etkilenerek yazdığı 1923 öyküsü "Benim İhtiyar Adamım"ın ("My Old Man") anlatısının soyundan gelir ve esas itibariyle büyük Amerikan yazarlarının üç ayrı kuşağını birbirine bağlar.

Holden'ın öyküsü Kalifomiya'da bir hastaneden aktarılır ve hastaneye yatışıyla sonuçlanan ve önceki Aralık ayı içerisindeki üç günlük bir dönemde gerçekleşen olayları öyküler. Bu anlatı, bir Cumartesi öğleden sonra, Agers-

* Holden'ın Birinci Bölüm'de Dickens'ın David Copperfield'ına değinmesi belki de ikincil bir mesaj taşımaktadır. Dickens'ın romanının ilk bölümünde, Copperfield'ın, başında cenin zarıyla [İngilizce caul sözcüğü yeni doğan çocuğun başı etrafindaki zar anlamına gelir—ç.n.] doğduğu anlatılır. Holden Caulfield'ın adı işte bu bağlantıdan dolayı sürekli irdelenir. "Caul" sözcüğünün "field" (tarla) ile bağlantısı ve "Holden" ile "Hold on" (beklemek) arasındaki benzerlik kolayca anlam kazanır. Bununla birlikte Salinger, Holden Caulfield'ı ilk olarak 1941'de, Çavdar Tarlası'nı ilk tasavvur ettiği tarihten uzun yıllar önce adlandırmıştır. Ayrıca bu tarih, Salinger'ın, film oyuncuları William Holden ile Joan Caulfield'ın adlarını birleştirdiği teorisini de çürütür. Çünkü Joan Caulfield'ın sinema hayatı 1945'ten sonra başlamıştır.

town, Pennsylvania'da Pencey Prep yatılı okulunda başlar. İngilizce dışında her dersten sınıfta kalan Holden'dan, okul yönetimi, Noel tatilinden sonra okula dönmemesini ister. Açılış sahnesinde kovulmuş bir Holden'la karşılaşırız. Thomson Tepesi'nin zirvesinde tek başınadır ve akranlarından ayrılmıştır, yabancılığını ve etrafındaki sahte dünyaya olan tiksintisini dile getiren bir monolog sunarken onları uzaktan seyretmektedir. Okurlar bu ilk sahneden Holden'ın ruhen dengesiz bir genç adam olduğunu anlarlar.

Holden daha sonra, aralarında zavallı Robert Ackley ile bencil oda arkadaşı Ward Stradlater'in de bulunduğu farklı sınıf arkadaşlarından ve öğretmenlerinden söz eder. Stradlater, Jane Gallagher adında Holden'ın masumiyetini idealize ettiği bir çocukluk arkadaşıyla çıkmaktadır.

Holden Caulfield çelişkilerle dolu bir karakterdir. Fiziksel betimlemesi bile kişiliğini oluşturan zıtlıkları sergiler. On altısında, çelişkili duygularla yeniyetmelik ile erişkinlik arasında kalmış bir gençtir. Holden'daki çelişkilerin en dikkat çekeni "sahtecilik" suçlamasıdır, bir taraftan "sahtecilik"i kınarken diğer taraftan yalan ve hileye izin verir ve hatta kendini "en büyük yalancı" ilan edecek kadar da ileri gider. Bu tür tutumlar bazen, kolayca tanınabilir niteliklere sahip kahramanlar arayan okurların, Holden'ın ikiyüzlülüğüne kusur bularak kızmalarına neden olur. Holden'ın çelişkileri birçok amaca hizmet eder, tutarsızlıklarını betimler ve karaktere karmaşıklığı gerçek hayattakine benzeyen özellikler katar. Ayrıca onu tipik bir yeniyetme olarak tanımlar. Bir başka açıdan bakıldığında, Holden'ın çelişkileri *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın, içinde yapılandırıldığı dengeyi yansıtmaya yarar.

Stradlater, Jane Gallagher'la buluşmaya giderken Holden'ı kendisi için bir kompozisyon yazmaya zorlar. Bunun üzerine Holden bir zamanlar erkek kardeşi Allie'ye ait olan üzeri şiirle dolu bir beyzbol eldivenini betimleyen bir yazı yazar. Holden yazısında on yaşındaki Allie'yi ve onun üç yıl önce lösemiden öldüğünü anlatır. Öyküyü neredeyse umursamaz bir biçimde aktarmasına rağmen, bu bölüm kitabın en çarpıcı bölümlerinden biridir. Okurlar ancak bu noktada, Holden'ın ızdırabının derecesini anlamaya başlarlar. Kardeşinin ölümü, tüm özelliklerine ve tepkilerine hâkimdir. Anılarında, Allie onun çok değer verdiği ama kaybettiği bir şeye sahiptir: Masumiyet. Holden bunu Allie'yi kaybettiği gece kaybetmiştir ve her iki kayıp kopmaz biçimde birbirine bağlanmıştır. Kafasında, yetişkin olmak Allie'yi bırakmaktır ve böyle yaparak kendi masumiyetinin anısıyla bağını koparacaktır.

Holden Allie'yi anılarında yaşatmaktan öteye gider ve ölü kardeşini idea-

lize ederek neredeyse bir aziz mertebesine çıkarır. Bir yetişkinin kontrolünden uzakta, Allie'yi sitemkâr bir ebeveyn-tanrı olarak yeniden yaratır. Bunaldığı zaman rahatlamak için kardeşini arar ve eğer kendini sıkışmış hissederse Allie'ye gerçekten yakarır. Ama bir yetişkin olarak büyümeye devam ettikçe Allie'den ve Allie'nin onun için ifade ettiği saflık ve özgünlük ölçülerine uygun yaşayabilme yetisinden uzaklaşır.

Allie'yi anımsayarak kederlenen ve Jane Gallagher'ın masumiyetinin bozulma olasılığıyla düş kırıklığı yaşayan Holden, Stradlater ile yumruk yumruğa dövüşür. Kan revan içinde ve mahzun bir hâlde bavulunu toplar ve Çarşamba gününe kadar evden beklenmemesine karşın, o gece Pencey'yi terk etmeye karar verir.

Holden'ın etrafındaki dünyaya isyanı, insanoğlu hakkında bir yargı içerir. Salinger'ın, insan doğasının zıt güçleri hakkında taşımaya başladığı savaş-sonrası kaygı dünyayı sahte ve gerçek, duyarsız ve aydınlanmış, Kaplan ve Kuzu olarak ayırmasına neden olur. Holden Caulfield da dünyayı "biz ve onlar" olarak ikiye ayırır ama kendi tarafı yalnızca kız kardeşi Phoebe'yi, ölü erkek kardeşi Allie'yi ve belki bir de okuru kapsayan gerçekten küçük bir takımdır.

New York'a gelen Holden, okuldan atılma haberi anne babasına ulaştığında evde olmamak için, bir otele yerleşmeye karar verir. Büyük Merkez İstasyonu'na vardıktan sonra bir taksiye biner ve köhne Edmont Oteli'nde bir oda tutar. Holden, oteli "sapıklarla dolu" olarak niteler. Büyük annesinin göndermiş olduğu parayla dışarı çıkar. İki gece kulübüne gider, buralarda faturayı ödetmek için ona yapışan üç kızla ağabeyi D.B.'nin eski kız arkadaşıyla karşılaşır. Otele döndüğünde asansörcü Maurice ona beş dolara fahişe bulabileceğini söyler. Holden kabul eder.

Holden masumiyete değer vermekle birlikte, yetişkinlere ait durumların da çekimine kapılır. Gece kulüpleri, fahişeler, arabaların arka koltukları onu cezbeder. Ama bir kez kendini böyle bir durumun içinde bulunca da üstesinden gelemez. Dış dünyayla ilişkisini kesen Holden'ın Allie'den başka öğüt alabileceği kimsesi kalmamıştır. Bu yetişkin durumlarında Allie'nin şimdiki ebedi gençliğinin sağlayamayacağı yol göstermeden yoksun kalan Holden, onlardan ve kendini Allie'nin hiçbir zaman gitmediği yerlere götüren dönüşümlerden çekinir.

Yabancılaşmasını, yetişkin toplumu küçümseyerek ve onlarla uzlaşmayı reddederek savunur. Holden'ın aşağılaması yalnızca yetişkinlere mahsus değildir. Yaşıtlarını ve kendinden genç olanları da aynı derecede sahtekâr

olmakla suçlar. Holden'ın sorunu yaşayanlarladır; saf ve temiz erkek kardeşinin yoksun bırakıldığı hayatı yaşamaya devam edenlerle ilgilidir. Çevresindeki yaşamların kalitesini kendi ahlaki değerleriyle değil, Allie'ninkiyle ölçer. Holden yaşayanların dünyasında kendisine yer bulabilmek için sezgilerini yeniden değerlendirmek gibi zorlu bir işle karşı karşıyadır.

Holden'ın keskin sezgileri aynı zamanda kendisini küçük görmesinin de kaynağıdır. Küçümsedikleri tarafından bozulmuş olarak, hayallerde sığınak arar. Bunlar anlık kaçışlardır ve Holden giderek daha fazla gerçekle uğraşmak zorunda kalır. Dünyanın onu kendi koşullarıyla kabullenmesini istemesine karşın, en sonunda uzlaşmak zorunda kalacağını bilmektedir. Bir bakıma, New York'taki haftasonu onun son düşüdür. Ama bu bir yetişkin kaçışıdır ve Holden'ın yüzleşmek zorunda olduğu gerçeği gizlemektedir: Artık büyümüştür ve uzlaşma zamanı gelmiştir.

Okurlar Holden'ın üç günlük gezisine eşlik ederlerken birbirine zıt olan ve daha büyük sorunları simgeleyen bir dizi mekân ve karakterle karşılaşırlar. Sahtelik ve yanılsama üst sınıf yatılı okullar ve Üst Doğu Yakası apartmanlarıyla iletilirken, pis Edmont Oteli ve Büyük Merkez İstasyonu'ndaki geçici yatağı başka bir gerçekten söz eder. Bay Spencer'ın Vick's Burun Damlası kokan yatak odasının çıplak gösterişsizliği, Bay Antolini'nin bir kokteyl partinin artıklarıyla dolu dairesinin zenginliğiyle tezattır. Bay Spencer, Holden'ı bornozunun içinde çıplak göğüsle karşılamış olabilir ama sonunda tehdit edici olan Bay Antolini'nin normalliğinin iyi korunmuş yüzüdür. *Çavdar*'ın değişen sahneleri Holden'ın çelişkilerini ve iç çatışmasını artırır. Bir sayfada gece kulübünde sarhoştur, diğer sayfada okul bahçesindedir. Okurlara sunulan soru Holden'ın bu mekânlardan herhangi birine ait olup olmadığıdır.

Fahişe Sunny geldiğinde Holden onun beklediğinden daha genç olduğunu görür. Bu durum canını sıkar ve onunla sadece konuşmak ister. Sunny ilgilenmez. Parasını alır ve gider. Gece yarısı, Holden kapıya dayanan Sunny ve Maurice tarafından uyandırılır. Beş dolar daha istemektedirler. Parayı vermeyi reddeden Holden Maurice'le dövüşür, Maurice Holden'ın yüzünü kanatır ve cüzdanından parayı alır. Maurice ve Sunny Salinger'ın tanıttığı en yozlaşmış, en ahlaksız karakterlerdir. Doğalarındaki karanlık güçlerin, William Blake'in şiirindeki Kaplan'ın kurbanı olmuşlardır. Maurice iğrençtir, Sunny zavallı ve aşağılıktır; yalnızca kalleş Maurice vasıtasıyla değil çevresindeki dünyaya uyum sağlamasıyla da yozlaşmıştır. Eğer Holden kendinden istenen beş doları vererek kavgadan kaçmış olsaydı, bu, adım atmak

üzere olduğu dünyanın hile, yalancılık ve bayağılık dolu olduğunu kabul etmesi anlamına gelecekti. Bu noktada, Holden çocukluğunu bir kenara bırakır ama girmek üzere olduğu dünyada hiçbir iyi nitelik olmadığını sezerek umutsuzluğa düşer.

Öykünün ortasında iki rahibe ortaya çıkar ve geçiş noktasının işaretini verirler. Durumları, onlardan hemen önce gelen Maurice ve Sunny ile tam bir zıtlık oluşturur. Blake'in şiirini örnek alırsak, rahibeler *Çavdar*'daki Kuzu'lardır. Holden bu kadınlardan esinlenir. Onlara yaptığı on dolarlık bağış Maurice ile ettiği kavgayı yücelterek neredeyse soylulaştırır. En önemlisi de, rahibeler Holden'ın karşılaştığı ve hiç değerlendirme yapmaksızın gerçekten saygı duyduğu ilk yetişkin karakterlerdir. Yaşamlarındaki sadelik, düşüncelilik ve özveri Holden'a sahtekâr olmadan yetişkin olunabileceğini gösterir. Rahibelerle karşılaştığı noktadan başlayarak, Holden'ın duygusal ve fiziksel durumu hızla bozulur ama yine de Holden sorumluluk almaya ve değişmeye başlar.

Rahibelerden ayrılan Holden'ın dikkatini Broadway'de yürüyen bir çift ve çocukları çeker. Holden'ın bu sahneyi betimleyişi bütün sahnelerden daha gerçeküstüdür. Çocuk anne babasının arkasında caddeden ama kaldırımın hemen dibinden yürümektedir. Esas itibariyle, uçurum metaforuna meydan okumaktadır. Çocuk yürürken Holden'ın hikâyesinde çok önemli bir yeri olan Robert Burns'ün "Eğer biri, birini çavdarlar arasında yakalarsa" şarkısını söylemektedir. Çocuk büyük tehlike içindedir. Broadway trafiği ona doğru akmakta, arabalar ona çarpmamak için kornalarına basmakta, fren yapmaktadırlar. Bu gürültü patırtının arasında, anne babası tehlikeden bihaber aylak aylak dolaşmaktadır. Holden, tuhaf bir şekilde, paniğe kapılmadan ve çifte çocuklarını ihmal ettikleri için kızmadan sahnenin onu ne kadar mutlu ettiğinden söz eder. İlk kez masumiyetin takdiri, Holden'ın "Çavdar Tarlasındaki Yakalayıcı" olmak arzularına ağır basar. Bu çocuğun gerçek olmaması ya da Holden'ın hayal gücünün bir ürünü veya ona ait bir sanrı olması mümkündür.

Kız kardeşi Phoebe için "Little Shirley Beans" adlı caz plağını aldıktan sonra eski kız arkadaşı Sally Hayes ile buluşur. Romanın, Sally ve Holden'ın tiyatroya gidip, Radio City buz pateni pistinde tartışmaya tutuştukları bu bölümü, "Madison Dışındaki Önemsiz Ayaklanma"ya çok benzer. Kavgadan sonra kendini mutsuz ve yalnız hisseden Holden, Radio City'deki Noel gösterisine katılır, sonra da içki içmek üzere eski sınıf arkadaşı Carl Luce ile Wicker Bar'da buluşur. Yüksekten atan palavracı biri olarak betimlenen

Luce ile tartıştıktan sonra sarhoş olan Holden yeniden Sally'yi arar ve öykünün başında da söylemiş olduğu gibi Noel ağacını süslemesine yardım edeceğini belirtir.

Pazartesi sabahı erken saatlerde Holden kendini kaybedecek kadar sarhoştur ve Central Park'ta gezinmektedir. Yapay gölete gider ve uyuşuk bir hâlde Little Shirley Beans plağını düşürüp kırar. Yorgun ve umutsuz bir hâlde kırık parçaları yerden toplar ve belki de hayatının son umut pırıltısı olan Phoebe'yi görmek için gizlice eve girmeye karar verir.

Emekleyerek eve girer ve doğru Phoebe'nin uyumakta olduğu D.B.'nin odasına doğru ilerler. Yanında kırık plağı da getirmiştir, bu geçmişin bir daha gelmeyeceğine dair çok tanıdık bir Salinger sembolüdür. "Ben Deliyim"de yaptığı gibi Holden kısa bir süre Phoebe'yi uyurken seyreder. Onu uyandırdığında, Phoebe kırık plak parçalarını kabul eder ve aralarında romanın en gerçek konuşması geçer; bu Holden'ın yargılama yapmadığı tek konuşmadır.

Phoebe henüz on yaşındadır (Allie'nin öldüğü zamanki yaşı) ama kısa sürede Holden'ın okuldan atılmış olduğunu anlar. Ona meydan okuyarak Holden'ın gerçekten sevdiği "tek bir şeyi söylemesini" ister. Holden'ın aklına gelen tek şey Allie'dir. Holden daha sonra Phoebe'ye *Çavdar Tarlasındaki Yakalayıcı* olmak hayalinden sözeder. Bu, oynayan çocuklarla dolu orman hâline gelmiş bir çavdar tarlasında Holden'ın tek yetişkin olduğu düşsel bir görüntüdür. Çocukların boylarını geçen çavdarlar tehlikeli bir uçurumu gizlemektedirler. Holden kendini bu çocukların uçuruma düşmesini önlemekle yükümlü kılar.

Çavdar Tarlasındaki Yakalayıcı, çok önemli bir imgedir ve Holden'ın düşünce şeklini anlamak açısından çok gereklidir ama yine de sahnenin esas noktası değildir. Bu durum Phoebe, Holden'a Allie'nin öldüğünü ve Burns'ün sözünü yanlış aktardığını hatırlattığında açığa çıkar. Tam o anda Holden'ın içinde bir şeyler yerlerine oturmaya başlar.

Çavdar Tarlasında Çocuklar, İsrail'de ilk kez 1974'te yayımlandı. Salinger, yayınevi Bar David ile kontrat imzalama günü geldiğinde, şaşkınlık içinde kitabın adını *Ben, New York ve Diğer Her Şey* (*I, New York and All the Rest*) olarak değiştirmek istediklerini öğrendi. Bu kararı savunmak isteyen Bar David mevcut başlığın İbranice'ye çevrildiğinde çok anlamsız kaldığını öne sürdü. Doğal olarak, Salinger reddetti. Onlara tek başına "çavdardaki yakalayıcı" teriminin, İngilizce'de de diğer lisanlarda ifade ettiği anlamdan daha fazlasını taşımadığını belirtti. Bu sözcükler, diye hatırlattı onlara, Robert Burns'den bir yanlış aktarımdır ve anlamı kitapta açıklanır.[26] Holden'ın bu

yanlış aktarımının önemi Salinger tarafından vurgulanırken, okurlar ve akademisyenler bunu adeta görmezden gelirler. "Biri birini karşılar" sözcükleri "Biri birini yakalar" sözcükleriyle yer değiştirdiğinde Holden şiirin taşıdığı anlamı da değiştirmiş olur. Çocukları yetişkinliğin tehlikelerine düşmemeleri için "yakalamak", kurtararak, engelleyerek ve yasaklayarak araya girmektir. Ama "karşılamak" desteklemek ve paylaşmaktır, bu da bir ilişkidir. Kapsamlı düşünüldüğünde, Holden'ın bütün yolculuğu, Burns'ü aktarırken yaptığı yanlışı keşfetmek üzerinedir. Mücadelesi ancak yakalamak ile karşılamak arasındaki farkı anladığında sona erer. Bunun gerçekleşmesi "tezahür"dür.

Sorumluluktan kurtulmak isteyen Holden son çare olarak Colorado'ya kaçmaya karar verir. Planı sağır ve dilsiz rolü yaparak yaşamak düşüne dönüşmüştür. Bunu Phoebe'ye açıklar ve uçak bileti alabilmek için kardeşinin biriktirdiği parayı borç alır. Ama Holden bunun, kardeşi üzerinde yaratacağı etkiyi düşünmemiştir. Hatırlanmakla yetinebilen ölülerin aksine hayattakilerin mevcut zamanda sayılmaya ihtiyaç duyduklarını anlamak üzeredir.

Holden'ın niyetini öğrenen Phoebe haklı olarak öfkelenir ve incinir. O da bir plan yapar. Eşyalarını toplayıp Holden'la birlikte gider gibi yaparak Holden'ın gerçeğe geri dönmesini sağlayacaktır. Bu Holden'ı, hem Phoebe'yle Allie arasında hem de sorumluluklarla anılar arasında bir seçim yapmaya zorlayacaktır. Ertesi sabah Holden'ı bavuluyla karşılar. Phoebe, Holden'a onunla gideceğini söylediğinde mücadeleye hazırlıklı olmayan Holden, Phoebe'yi gelemeyeceğine ikna etmeye çalışır. Ağabeyiyle konuşmayı reddedederek ve kendine dokunmasına izin vermeyerek, Phoebe rolleri değiştirir; artık Phoebe Holden'ın yerine geçmiş, ağabeyini bir yetişkin gibi kendiyle uğraşmaya zorlamaktadır.

Holden'ın yetişkinliğe geçişinin bağlantı anı atlıkarıncada gerçekleşmez. Bu, daha önce, Phoebe ile tartışırken gerçekleşir. Bu sahnede Holden eşyalarını toplayıp doğruca eve dönmeye söz verir ama bunu ancak Phoebe okula dönerse yapacaktır. Bu karşılamak değil, yakalamaktır ve Phoebe, Holden'ın samimi olduğuna inanmaz. Phoebe ağabeyine ne isterse yapabileceğini ama ne olursa olsun okula geri dönmeyeceğini belirtir. Sonra da "sus"masını söyler. Sözleri yüze atılan bir tokat gibidir ve Holden değişir. Holden, Phoebe'nin onunla birlikte Central Park Hayvanat Bahçesi'ne yürümesini ister. "Eğer bu öğleden sonra okula gitmemene izin verirsem ve seninle biraz yürürsem, bu çılgınlıktan vazgeçer misin?" diye sorar. "İyi bir kız gibi okuluna geri döner misin?" Holden'ın sözlerindeki olgunluğa karşın Phoebe hâlâ rolleri değişmektedir. Holden'dan kaçar, tıpkı Holden'ın kaçmayı planlayışı gibi. Holden

hiç istifini bozmaz ve o anda belki de romanın en önemli satırlarını mırıldanır: "Yine de onu izlemedim. Onun beni izleyeceğini biliyordum."

Bu sahneninin kaynağına ve Holden'ın dönüşüm sürecine önceki öykülerde rastlayabiliriz. "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"de Charles'ın Çavuş X'i kendine getiren sözlerinin gücü Phoebe'nin ağabeyini uyandıran sözlerinin gücüne benzer. "Teknede"de Lionel Tannenbaum'un annesinde neden olduğu acıyı fark etmesi, Phoebe'nin sözlerinin Holden'a farkındalık taşıması gibidir. Spring Sokağı'ndan kayan Babe ve Mattie Gladwaller'ın karşılıklı güven ve anlaşmasından doğan kuvvet burada görülür. Bu yalnızca, Holden Caulfield'ın erişkinliğe geçtiği an değildir. Bu insanları yakalamaktan vazgeçip karşılamaya başladığı bağlantı anıdır.

Bu sahnenin bazı parçalarına başka öykülerde de rastlanabilir ama mesaj, en iyi biçimde "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"ta Holden'ın erkek kardeşi tarafından ifade edilmiştir. Bu öyküde, Kenneth –şimdiki Allie-Vincent'ı benliğinden vazgeçmek ve başkalarıyla bencil olmayan sevgiden kaynaklanan bir bağı kucaklamak için fazla suskun olduğu konusunda uyarır. Aynı öyküde, Holden'ın anlaşma yeteneksizliğine hayıflanır ve Holden'ın bu katılığını aşıp aşamayacağını düşünür.

Kendi ihtiyaçlarından vazgeçen Holden uzlaşır. Kız kardeşine olan sevgisi onu uzlaşmaya iter. Bu uzlaşma teslimiyet değil, dengedir. Bu, Seymour Glass'in kardeşi Buddy'ye bilye oynarken öğrettiği dengenin aynıdır. Bu, kişinin mükemmel bağlantıyı bulmak üzere kendini serbest bırakarak kavuştuğu dengedir. Ve bu noktadan sonra Holden Caulfield bir yetişkin gibi konuşmaya başlar. Çevresindeki dünya tarafından boyun eğdirildiği ya da olgunluğun erdemini anladığı için yetişkinliğe geçmemiştir. Holden Caulfield artık bir yetişkindir, çünkü kız kardeşinin buna ihtiyacı vardır.

Çavdar'ın atlıkarınca sahnesinde onu ruhsal bir olay mertebesine yükselten, çok ince ama baskın bir Zen öğesi vardır. Kapsamı, metindeki anlatımdan çok okurun sezgisine bırakılmıştır. Holden'ın dönüşüm mesajı soyuttur ve okur tarafından deneyimlenir, dikte edilmez. Salinger ne Zen hakkında ne de masumiyet ve hatta aşk hakkında bir nasihat verme gereğini görmüştür. Bu sahneyi çevreleyen ustaca dayanaklar ile küçük olayların karışımı mesajın değerinin ağırlığını iletmek üzere okurda birleşir.

Holden atlıkarıncaya binen Phoebe'yi izler. Bunu yaparken aralarındaki bağ görkemlidir ve pek çok düzeyde gerçekleşir. Kendini Allie'ye bağlı tutan aynı masumiyetin kız kardeşinde cisimleşmesine şahit olarak, Phoebe ile bağlantı kurar ve bunu yaparken gizemli bir biçimde erkek kardeşi Allie ile

dc bağlantı kurmuş olur. Holden Phoebe'yi bulurken Allie'yi serbest bırakır, onun değerleri ve saflığının şimdi kız kardeşinde yeniden doğmuş olduğunu görür. Ölüleri serbest bırakarak, yaşayanları kucaklar. Çok gerçek bir şekilde, Allie'nin anısı Holden'ı durgunlukta tutarken, Phoebe ile birleşmesi onu yaşama bırakır.

Belki de hepsinden önemlisi Holden'ın kendiyle bağlantı kurmasıdır. Phoebe'yi bir yetişkin gibi seyreder. Onun güzelliğinden çok etkilenmiş ve kendi masumiyetinin bir kalıntısına dokunmuştur. Bu yetenekleri korumuş olduğunun farkına varınca sevinç ve rahatlamayla ağlamaya başlar. Sahtekâr olmadan da yetişkin dünyasına girebileceğini anlar. Bir yetişkin olarak da "kıyak" olabilecektir.

J.D. Salinger için *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı yazmak bir arınma eylemiydi. Onun sayesinde, kendini savaşın sonundan beri taşıdığı bir yükten kurtarmış oldu. Savaşın karanlık ve ölümle dopdolu korkunç olaylarının tehditi sonucu Salinger'ın inancının kırılması, Holden'da erkek kardeşinin ölümünün neden olduğu inanç kaybıyla yansıtılmıştır. Tıpkı Allie'nin hayaletinin Holden'ın peşini bırakmaması gibi ölen arkadaşlarının anısı da yıllarca Salinger'ın peşini bırakmamıştır. Bu noktada Salinger bir kalem sürçmesi yapmış ve Kenneth Caulfield karakterine yeniden ad verirken, İkinci Dünya Savaşı'ndaki silah arkadaşlarını simgeleyen bir terim seçmiştir.

Holden Caulfield'ın mücadelesi yazarın ruhsal yolculuğunu yansıtır. Hem yazarda hem de karakterde, trajedi aynıdır: parçalanmış bir masumiyet. Holden'ın tepkisi yetişkin sahtekârlığını ve uzlaşmacılığını küçük görmesiyle gösterilir. Salinger'ın tepkisi kişisel umutsuzluktur, onun sayesinde gözleri insan doğasının daha karanlık güçlerine açılmıştır.

Yine de, her ikisi de taşıdıkları yüklerle uzlaşmaya varmışlardır ve tezahürleri de aynı olmuştur. Holden, sahtekâr olmadan ve değerlerini kurban etmeden yetişkin olabileceğini fark ederken Salinger kötülüğü bilmenin mutlaka belayı getirmek zorunda olmadığını sonunda kabul etmiştir.

10

Kavşak

J.D.Salinger bir başyapıt yazdı: *Çavdar Tarlasında Çocuklar.*
Ve okurlara bir kitabı beğenirlerse kitabın yazarını aramalarını tavsiye etti
ve sonraki yirmi yılını telefonları açmadan geçirdi.
John Updike, 1974

Salinger, Holden Caulfield ile *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın okurları arasındaki yakınlığı sağlamak için, Bumett'ın, 1939'da "yazar ile yazarın sevgili sessiz okurunun arasına" girmeden William Faulkner'ı okuduğu dersi kullandı.[1] 1951 yazında, pek çok Amerikalı gibi, Faulkner da *Çavdar*'ın sayfalarına göz atarken aynı yakınlığı kendinden bir yansıma hissederek yaşıyordu. "Salinger, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da, söylemeye çalıştıklarımı eksiksiz ifade ediyor" diyordu. Holden karakterini kendi yansımasının yankısı aracılığı ile yaşayan Faulkner, Holden Caulfield'in yolculuğunu bedeli ödenmemiş bir ıstırap olarak niteledi. "Onun trajedisi, insan ırkına katılmaya çalıştığında, ortada insan ırkının olmayışındaydı" sonucunu çıkarttı.[2]

William Faulkner'ın Salinger'ın romanını takdir edişi, Faulkner'ın kendisinin bile farkına varmadan ortaya sürdüğü bir fikri dönüp dolaşıp geri getirdi. Fakat Faulkner'ın yorumu Salinger'ın şimdi yüz yüze olduğu açmazı da öngörmüştü. Farklı insanlar farklı nedenlerle kendilerini *Çavdar*'a yakın hissediyorlardı. Holden karakterinin çok ilginç olması ve romanın değişik yorumlara açık olması nedeniyle, okurlar romanın anlamına açıklık getirilmesini ya da kişisel algılarının doğrulanması istiyorlardı. Bu amaçla bizzat yazarı arayıp bulmaları çok doğaldı. Zaten Holden, güzel bir kitabı bitirdikten sonra "yazarın çok yakın arkadaşınız olmasını, canınız istediği zaman ona telefon edebilmeyi" isteyeceğinizi belirttiğinde adeta Salinger'dan bahsediyordu.[3] Çok sayıda okur bu satırı açık bir davet olarak algıladı. Oysa hiçbir şey gerçeğe bu kadar uzak olamazdı.

Salinger aslında kendini kuşatan şöhretin her anından nefret ediyordu. "Yayımlanmak kahrolası bir utanç" diye söyleniyordu. "Şöhretin kapısını aralayan zavallı ahmak, Madison Bulvarı'nda pantolonunu indirip dolaşsa

daha iyi eder."[4] Salinger, kitabın satışlarının azalmasını ve şöhretinin sönmesini sabırsızlıkla bekledi. Fakat *Çavdar*'a ilişkin coşku dinmek bilmedi. Roman yaz sonuna doğru çoktan beşinci baskıyı yapmış ve *New York Times*'ın en çok satan kitaplar listesinde tırmanışa geçmişti.

Salinger normal yaşama dönme umudunu henüz yitirmemişti. *Çavdar*'ın kitap listelerinde kalmaya inatla devam etmesine rağmen 1952 Şubat'ına gelindiğinde, Salinger, romanın yayımlanmasını bir kenara bırakıp geçmişe geri dönmekte ısrar etti.* O ay İngiltere'de *Daily Mirror* 'a verdiği bir röportajda iyimserdi. Zamansız bir yakarışla şöyle dedi. "Gerçek şu ki, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın başarı mevsimi sona erdiği için kendimi son derece rahatlamış hissediyorum. Küçük bir kısmından zevk aldım ama büyük bir kısmı benim için fazla hareketliydi, mesleki ve kişisel açıdan moral bozucuydu. Suratımın arka kapaktaki dev fotoğrafına toslamaktan bıktığımı söyleyebilirim. Onu Lexington Bulvarı'nın nemli ayazında bir elektrik direğinde rüzgârda sallanırken göreceğim günü sabırsızlıkla bekliyorum..."[5] Salinger arka kapağı betimlerken "Gülen Adam"ın anlatıcısının bir elektrik direğinde sallanan kırmızı bir kağıt mendil karşısında dehşete kapıldığı son sahneye gönderme yapıyordu. Kitabın arka kapağındaki dev fotoğraf onu takıntılı bir biçimde rahatsız ediyordu.

Kitabın ikinci ve üçüncü basımları arasındaki kısa süre içerisinde fotoğrafın kaldırılmasını sağlamayı başardı ve kitaba resminin konmasına izin vererek düştüğü hatayı bir daha asla tekrarlamadı. Aslına bakılırsa fotoğrafının çekilmesine karşı öylesine vahim bir tiksinti geliştirmişti ki, J.D.Salinger bu güne kadar neredeyse sadece bir tek o fotoğrafı ile tanındı.**

Salinger bu yeni şöhretine rağmen nispeten normal bir yaşam sürmeye çalışıyordu. İngiltere'den döndükten sonra kalabalığın arasına karışabileceğini düşündüğü New York'a döndü ve Manhattan Sutton Place Doğu 57. Cadde'de 300 numarada bir daireye yerleşti. Burası Salinger'ın yıllar boyu alışkın olduğu hoş bir orta sınıf semtiydi. İngiltere'de olduğu süre içinde bu daireyi onun için tutan Dorothy Olding sadece birkaç bina ötede yaşıyordu.

* Çavdar Tarlasında Çocuklar, New York Times çok satanlar listesinde en son 2 Mart 1952'de görüldü, 12. sıradaydı.

** Salinger'ın fotoğrafını Çavdar Tarlasında Çocuklar'ın arka kapağından kaldırtma kararı, fotoğraflı kopyaların değerini çok artırdı. Çavdar'ın kağıt kitap kabına sahip bir ilk kopyası bir müzayedede 30.000 dolara satılmıştır. İkinci baskılar ise daha düşük bir fiyata ama yine de Salinger'ın fotoğrafını içermeyen sonraki kopyalardan çok daha yüksek bir fiyata satıldılar.

Arkadaşı Herb Kaufmann da yakında oturuyordu, üstelik Sutton Sineması da en sevdiği sinema salonuydu. Buraya taşınır taşınmaz semtin konforundaki bir şeyin kendini utandırdığını fark etti. Tıpkı başarının kendisi gibi, bu semt de onun kucaklamaya gayret ettiği alçak gönüllülüğü ve yalınlığı ihlal ediyordu. Bunun üzerine küçük, gösterişsiz bir daire buldu ve onu şaşırtıcı bir yalınlıkla döşedi.

Bütün anlatılar Salinger'ın yaşadığı bu yeni evin sıkıcı yalınlığı konusunda hemfikirdi. Salinger'ın 1952'de kısa bir süre çıktığı yazar Leila Hadley'ye göre dairede bir lambadan başka birkaç mobilya, bir çizim masası ve kendisinin üniformalı bir fotoğrafı vardı. Duvarların dışında her şey siyahtı. Mobilyalar, kitap rafları, hatta çarşaflar bile. Hadley'e göre bunlar ve özellikle portresi Salinger'ın kendini fazlasıyla ciddiye aldığı görüşünü destekliyordu.[6] Başkalarının onun zevkine ilişkin daha karanlık fikirleri vardı ve yeni dairenin siyahlığının Salinger'ın kendi umutsuzluğuyla uyumlu olduğuna inanıyorlardı.[7]

1951'de, bir Sutton Place dairesinde hücre benzeri bir atmosfer yaratmanın getirdiği bariz çelişki tam da Salinger'a uygun bir davranıştı. 1951, yaşamının en önemli yıllarından biriydi ve o yıl yaptıkları, kişiliğinin Holden Caulfield'e çarpıcı bir biçimde benzeyen yanlarını açığa çıkardı. John Woodburn'den *Çavdar*'la ilgili yorumları göndermemesini istemesinin ve İngiltere'de bulunduğu sırada kendini her türlü haber kaynağından uzak tutması ile böbürlenmesinin ardından Doğu 57. Cadde'ye taşınan Salinger, eline geçen her eleştiri yazısını yutarak okumaya başladı. Edebiyat eleştirilerini zaten küçümsediği için görüşleri hızla tiksintiye dönüştü. Yine de tek tek her sözcük üzerinde kafa yormaya devam etti.

Olumlu yorumlara sarılıp olumsuz olanları aşağılamak yerine Salinger hepsine birden saldırdı. Onların kılı kırk yardıklarını ve ukalaca olduklarını düşündü. Bunlardan hiçbirinin romanın aslında okuyucuya neler hissettirdiğini anlatmadığını iddia etti ve *Çavdar*'ı ruhsal açıdan çok düşünsel açıdan analiz eden ve bu nedenle romanı içsel güzelliğinden yoksun bırakan en coşkulu yorumları bile suçladı. Bu yüzden Salinger eleştirel görüşleri büyük ölçüde ciddiye alsa da, ona kişisel olarak saldıran eleştirmenleri suçlamadı. Bunun yerine onları *Çavdar Tarlasında Çocuklar* deneyimini hissetmek konusunda yetersiz kalmakla suçladı ve bu günahı ebediyen aşağılayacağına yemin etti.[8]

Çavdar Ağustos sonunda İngiltere'de yayımlandığında oldukça soğuk karşılandı. Bir takım Amerikalı eleştirmenler algılama yetersizliği içinde ol-

salar da İngiliz eleştirmenler açıkça küçümser bir tavır almışlardı. *Times Literary Supplement*'ta (Times'ın edebiyat eki) yayımlanan tipik bir yorum, romanı "kutsal varlıklara hakaret ve müstehcenlik" içerdiğini söyleyerek hançerledi. Daha da kötüsü, romanın edebi yapısının genellikle ukalaca küçümseniyor olmasıydı. Jamey Hamilton'ın korktuğu İngiliz yorumcularının keyfini kaçıran yerli Amerikan ağzı değil, romanın yapısının görünürdeki sıradan doğasıydı. Sonuç olarak "*Çavdar Tarlasında Çocuklar*"ın İngiltere'deki satışları iyi değildi ve Hamilton'ın bunun cezasını çekmeye başlaması Salinger'ı utandırmıştı. Öfkesi, arkadaşının Londra'daki kazancından çok daha fazla kâr eden ve buna layık olmayan Little, Brown and Company'ye yönelmişti. Salinger, İngiliz yorumlarını tarttıktan ve Hamilton'ın içine düştüğü sıkıntılı durumu hissettikten sonra Woodburn'le ve Little, Brown'daki iğrenç meslektaşlarıyla bir daha asla iş yapmamaya yemin etti. "Canları cehenneme" diye söyleniyordu.[9]

Çavdar'ın yayımlanmasının ardından Salinger'ın sosyal yaşamı da çelişkilere maruz kaldı. Tahmin edileceği gibi, kendisini eskisinden çok daha belirgin biçimde popüler olmuş buldu. Arka arkaya parti ve yemek davetleri geliyordu. Kadınlar onunla çıkmak için sabırsızlanıyor, yabancılar imzasını almak için peşinde koşturuyorlardı. Hayran mektuplarının sayısı müthiş artmıştı. Salinger başlangıçta ilgi odağı olmaktan memnun olduğunu itiraf etti. Aslına bakılırsa yaşam boyu elde etmek için çalıştığı şey de buydu. Ama bir kez bu konuma yerleştikten sonra, bu durumun talepleri karşısında kıvranmaya başladı. Yeni keşfettiği inzivaya çekilme eğilimi sosyal içgüdüleriyle çelişir hâle geldi. Güvenmediği kadınlarla çıktı. Kendini rahatsız hissettiği, çok fazla içtiği ve katıldığına daha en başından pişman olduğu davetleri kabul etti. Oysa hemen ardından, bir sonraki hafta, Salinger bir başka daveti daha kabul edecek ve aynı Holden Caufield gibi hangi yöne gideceği konusunda kararsız kalacaktı.

1951 yılında *Çavdar*'ın yayımlanmasından başka, Salinger'ı ileriki yıllarda etkileyecek bazı başka olaylar da meydana geldi. Bir önceki sonbahar *The New Yorker*'dan Francis Steegmuller ve karısı ressam Bee Stein'ın verdiği bir partiye katılmıştı. İşte burada İngiliz sanat simsarı Robert Langdon Douglas'ın kızı ve İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri Mareşali Baron William Sholto Douglas'ın üvey kız kardeşi Claire Douglas ile tanıştı. Claire henüz on altı yaşındaydı ama otuz iki yaşındaki Salinger'a hemen ilgi duymuştu. Buna karşılık Salinger da kocaman etkileyici gözleri ve çocuksu yapısıyla bu çekingen genç kız karşısında büyülenmişti. Ertesi gün Claire'e ilgi duy-

duğunu söylemek için Steegmullerlar'ı aradı. Steegmullerlar Salinger'a Claire'in Shipley adresini verdiler. Burası ironik bir şekilde Jane Gallagher'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da gittiği özel okuldu. Salinger o hafta Claire'i aradı ve çift bütün yıl boyunca aralıklarla buluşmaya devam etti.

Söylentilere göre ilişkileri zaman zaman hararetli olsa da saftı. Bu ilişki, 1951 yazında Salinger'ın İngiltere'yi ziyaretiyle ve Claire'in, babasının ölümü üzerine cenaze için İtalya'ya gitmesiyle kesintiye uğradı. Amerika'ya döndüklerinde aşkları yeniden canlandı. Fakat Salinger Aralık ayında Jamie Hamilton'a yazdığı bir mektupta "Mary" dediği bir kızla ciddi bir aşk ilişkisi içinde olduğunu açıkladı ve akılları başlarına gelmeden Mary ile evlenmeyi düşündükleri sırrını da verdi. Salinger'ın tonundan hâlâ bu kıza tutkun olduğu açıktı, yine de bir taraftan da "akılcı" olmaya çabalıyordu.[10] Muhtemelen ortada bir "Mary" yoktu ve Salinger aslında Claire Douglas'ı kastediyordu. Salinger, adını vermiş olsaydı Jamie Hamilton büyük ihtimalle Claire'i -ve genç yaşını- hemen anımsayacaktı. Douglaslar İngiltere'de güç sahibi, tanınmış bir aileydi.

Salinger'ın aşkını bırakmak için değindiği akılcı gerekçe aslında dindi. Avrupa'dan ülkesine döndükten sonra, ailesinin Park Avenue'daki apartmanının köşesinden dönünce, Doğu 94. Cadde'deki, "Vedanta" adlı Hindu Vedas'ını temel alan bir tür Doğu felsefesi öğreten Ramakrishna-Vivekananda Merkezi'ne gidip gelmeye başlamıştı. Salinger'a burada cinsellikten kaçınmayı açıkça savunan karmaşık bir dini doktrin içeren dev ciltli *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri* (*The Gospels of Sri Ramakrishna*) tanıtıldı. Sonuç olarak 1951 yılı boyunca sık sık flört etmesine karşın flörtü ile cinsel ilişkiye girdiğine dair en ufak bir fısıltı bile duyulmadı. Aslına bakılırsa Salinger'ın flörtleri fiziksel temastan çok dinsel tartışmaları paylaşıyor gibiydi.

*

1951 yılı, *New Yorker*'ın Kasım ayında 59 yaşına basan sahibi Harold Ross'un gizemli bir hastalığa yakalanmasının şokuyla sona erdi. Hastalığın ciddiyeti, Ross yaz sonunda dergiye gidemez hâle gediğinde anlaşıldı. 1925'ten bu yana *The New Yorker*'ın her sayısını baskıya hazırlamış olan Ross'un yokluğu kötü bir şeyler olacağını hissettiriyordu. Salinger panik içinde Ross'a kaygılarını ve işe geri dönmesini umut ettiğini ifade eden bir mektup yazdı. Editör Eylül ortalarında işine geri döndü ve dergide yaşam normale dönmüş gibi göründü. Salinger Ekim ayında bir hafta sonu Ross'u ziyaret

etmeyi planlıyordu fakat aniden zonaya yakalandı ve seyahatini ertelemek zorunda kaldı. 23 Ekim'de bu kez Ross, Salinger'a sevgilerini gönderdi ve ziyaret için yeni bir tarih belirlediğini söyleyerek onu rahatlattı. "Seni ilkbaharda bekliyorum" diyerek Salinger'a umut verdi.

3 Aralık'ta, sağlığına kavuşan ve kentin gürütüsünden kaçma ihtiyacı duyan Salinger, Gus Lobrano'ya bir öyküyü bitirmek amacıyla birkaç hafta için kentten uzaklaşacağını bildirdi ama bu yolculuğa hiç çıkamadı.

İşe geri dönüp bir sonraki yılın planlarını yapmaya başlamasına rağmen Harold Ross'un sağlığı kötüleşti. Ross Boston'a giderek kendini New England Baptist Hastanesi'ne sevk ettirdi ve 6 Aralık'ta burada araştırma amaçlı bir operasyon geçirdi. Cerrahlar büyük bir tümörün sağ akciğerini sarmış olduğunu saptadılar ve ne yapılması gerektiği üzerine tartıştıkları sırada Ross ameliyat masasında hayatını kaybetti.

Haber Salinger'ı derinden sarstı. Ross'a çok bağlıydı. 10 Aralık'ta tüm *New Yorker* "ailesi" ile birlikte cenazeye katıldı. Önderlerinin kaybının yarattığı şok ve acının yanısıra endişe de hissediyorlardı. Ross'un ölümü beklenmiyordu ve ayrıca Ross halefini önceden belirlememişti. Yas tutanlar arasında, derginin başına geçmeye aday olarak iki kişinin adı fısıldanıyordu. En başta Salinger'ın editörü Gus Lobrano'nun ismi geçiyordu. Diğeri 1933'ten beri bir *The New Yorker* çalışanı olan William Shawn'dı.

*

Salinger 1948 yılında eriştiği üretkenlik düzeyine bir daha asla ulaşamayacaktı. 1951 yılının büyük kısmını o yıl yazdığı bilinen tek öyküsü "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi"yle ('De Daumier-Smith's Blue Period) boğuşarak geçirdi. Bu öykü ile beş ay uğraştığını iddia etmiş olsa da aslında çok daha uzun sürmüştü. Görünüşe göre Salinger bu öyküyü Ocak 1951'de "Operadaki Hayalete Ağıt"ın (Requiem for the Phantom of the Opera) reddedilmesinden kısa bir süre sonra yazmaya başlamıştı. Bu öyküye ilişkin ilk bilgiye Gus Lobrano'ya yazdığı tarihsiz bir mektupta rastlanır.* Salinger'ın 8 Mayıs'ta İngiltere'ye gitmek için yola çıkmasından hemen önce Lobrano onu Algonquin Otel'de bir öğlen yemeğine götürdü, bu yemekte öyküyü tar-

* Salinger, bu tarihsiz mektubu Westport'tan yollamıştı, bu da mektubun 8 Mayıs'tan önce yollanmış olması anlamına gelir. Ruhu ve içeriği Salinger'ın yurt dışına çıkışına çok yakın bir tarihte yazılmış olduğunu göstermektedir Telaşlı havasına ek olarak, mektup Salinger'ın kürk yakalı bir palto -baharda New York'ta asla ihtiyaç duymayacağı bir giysi- satın aldığını bildirir.

tıştılar. Ve bunun üzerine Salinger, Lobrano'ya önceki Cumartesi teslim etmeyi taahhüt ettiği geç kalmış öyküyü tamamlamak üzere eve koştu.

Salinger, öyküyü teslim ederken Lobrano'ya öyküden pek emin olmadığını söyledi. Onun uzun ve dolambaçlı olduğunu düşünüyor ve okurlar tarafından "saldırgan" bulunmasından korkuyordu.[11] Lobrano yalnızca bu görüşe katılmakla kalmadı aynı zamanda öyküyü "tuhaf" da buldu. Lobrano'nun nihai ret mektubu 14 Kasım'a kadar eline geçmedi ama muhtemelen Salinger bu yazı üzerinde, başarısızca tekrar çalışmış ve öyküyü reddinden önce yeniden göndermişti.

Lobrano "belki de fikirlerin ve karakterlerin aşırı sıkıştırmaya gelemeyecek kadar karmaşık olmaları nedeniyle, bu yazı bir kısa öykü olarak başarılı değildir" görüşündeydi.[12] *The New Yorker* "sıkıştırma" terimini genellikle öykünün kısaltılması gerektiğini belirtmek için kullanıyordu. Salinger meslek hayatının sayısız aylarını öykülerini *New Yorker*'ın kabul edebileceği uzunluğa getirebilmek için "sıkıştırarak" geçirdi. Lobrano'nun mektubunda kullandığı bu sözcük, Salinger'ın bu öykü üzerinde neden bu kadar uzun süre çalıştığını açıklamaya yardımcı olur. Salinger ertesi gün Lobrano'yu yanıtladı. Editöre bu redde itiraz etmeyeceğini ama bunun yerine bir başka öyküye devam edeceğini söyledi.[13] Yine de verdiği cevapta küskünlüğü açıkça hissediliyordu ve aksini iddia etse de *The New Yorker*'ın kararı ne olursa olsun öyküden vazgeçmeye istekli değildi. 11 Aralık'taki geri çevrilmenin üzerinde yarattığı sinir bozukluğundan henüz kurtulamamış olan Salinger, düş kırıklığını Jamie Hamilton ile paylaştı. Salinger ona öyküyü rafa kaldırmak yerine bir seçkiye eklemeyi veya genişleterek bir roman hâline getirmeyi bile düşündüğünü anlattı.

Salinger'ın yardımına koşan büyük ihtimalle Hamilton'dı. Sonraki Mayıs ayında "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" *The New Yorker*'da ya da bir başka Amerikan dergisinde değil, *British World Review*'da, Hamilton'ın "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi ilk kez okuduğu sayıda yayımlandı. "De Daumier-Smith", Salinger'ın *The New Yorker* sayfaları dışında yayımlanan son öyküsü olmasının yanı sıra, ilk basımı Amerika dışında gerçekleşen tek öyküsüdür.

*

Çavdar Tarlasında Çocuklar'dan sonra Salinger'ın tutkusu yön değiştirdi ve kendini içine din katılmış kurgular yaratmaya, Amerikan toplumunun do-

ğasında var olan tinsel boşluğu açığa çıkaran öyküler yazmaya adadı. Salinger bunu yaparken mesajını kurgu yoluyla nasıl ileteceğini çözmek zorunda kalıyordu. Kurgunun amacı gerçekliğin yeniden yaratılmasıdır, oysa Salinger özünde soyut olan ruhsal tezahürleri iletmenin yollarını arıyordu. İlk girişimleri başarılı olamadı ve bu mesajı iletmenin uygun araçlarını bulmak Salinger'ın yıllarını aldı.

Salinger'ın ilk dinsel kurmaca girişimi olan "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" "aşkın" bir tezahür tarafından kurtarılan dengesiz bir genç adamın öyküsüdür. Öykü birinci şahsın, John Smith'in ağzından anlatılır ve merhum üvey babasının anısına adanır. Bu yansıtıcı öyküde Smith, 1939'da, kendisi on dokuz yaşındayken meydana gelen olaylara bir yetişkin olarak bakıp onları hikâye eder.

Büyük bir ressam olduğuna inanan John Smith, zekâsını ve egosunu, yeteneksiz olduğunu düşündüğü insanlara duyduğu aşağılamayı beslemek için kullanan, gösterişli ve kendini beğenmiş biri olarak sunulur. Salinger'ın sanatla ruhu nasıl bağladığını göz önüne alırsak, Smith'in zekâyı ruhun üzerine yükseltmesi, onun sadece çevresindeki dünyadan kopukluğuna işaret etmekle kalmaz, aynı zamanda kendisi ile sanatı arasındaki yabancılaşmayı da gösterir. Muazzam bir egosu vardır. El Greco'ya benzerliğine dikkat çeker ve kendisinin on yedi portresini çizdiğini böbürlenerek itiraf eder. Her şeyin ötesinde, Smith çok yalnızdır; bu durum sandalye kapmaca oynayan New Yorkluların onu oyunlarının dışında bıraktığı sahneyi Smith'in betimlemesiyle ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Bu sahneye tepki olarak arkadaşlarının kendisini yalnız bırakmaları için bir dua ettiğini ve bu duanın kabul edildiğini kaydeder. "Dokunduğum her şey mutlak bir yalnızlığa dönüştü" diye itiraf eder.[14]

1939 Mayıs'ında Smith içine düştüğü çıkmazdan kendini kurtaracağına inandığı bir yol bulur. Fransızca basılan bir gazetede, Monsieur I. Yoshoto tarafından yönetilen Les Amis Des Vieux Maîtres adlı Montreal'da mektupla eğitim veren bir "sanat akademisi"ne öğretmen arandığını belirten küçük bir ilana rastlar. Smith referanslarını abartır ve ressam Honore Daumier'le kardeş torunu olmanın yanısıra Pablo Picasso'nun da yakın arkadaşı olduğunu belirterek ilana cevap verir. Öykünün adını da bu iki ilişki belirler. Gerçek kimliğinin sıradanlığını maskelemek için, sahte isim olarak gösterişli ve yapmacık Jean de Daumier-Smith'i seçer.

Smith öğretmenliğe kabul edilir ve Montreal'e gitmek üzere yola çıkar. Tek başvuranın kendisi olabileceği hiç aklına gelmemiştir. Aslına bakılırsa, kendini beğenmiş tavrı orada karşılaştıklarından sonra da değişmez. Sonunda

havalı isimli Les Amis Des Vieux Maîtres'in şehrin en berbat semtinde ortopedik aletler satan bir işyeri ile aynı mekânı paylaşan Yoshoto'ya ait küçük bir daireden başka bir şey olmadığı anlaşılır.

Montreal'de geçirdiği zaman içinde fantezilerine kendini öylesine kaptırır ki sonunda gerçekten onlara inanmaya başlar. "1939'da doğru söylediğimden çok daha büyük bir inançla yalan söyledim" diye itiraf eder. Kurgusal kişiliğini öylesine benimsemiştir ki Bay Yoshoto için çeviri yapması istendiğinde hiddetlenir. "Burada ben -üç kez birincilik ödülü kazanan, Picasso'nun çok yakın arkadaşı (buna gerçekten inanmaya başlamıştım) olan bir adam- çevirmen olarak kullanılmak üzereydim." Yalanları ve süslü hayalleri sadece kendisi için önemliydi ve öykü onun zengin hayal gücü ile çevresindekilerin önemsenmeyecek kadar zayıf tepkileri arasındaki karşıtlığı ustalıkla sergiliyordu. Bir başka deyişle, Smith kendi ters ormanında kaybolmuştu ama bu orman ilhamla tohumlanmak yerine yanılsama ve egoyla aşırı büyümüştü.

Sanat "akademi"si gerçeği ve Smith'in "öğretmen" olarak konumu cesaretini kırmayı başaramamışsa da, muhatap olduğu öğrencilerin gülünç beceriksizlikleri onu umutsuzluğa sürüklemiş ve sersemletmiştir. Başlangıçta Smith'e üç öğrenci verilir. İlk iki öğrencisinin çalışmalarının ve profillerinin gözden geçirilmesi bir felaketle sonuçlanır. Birincisi Bambi Kramer, en sevdiği ressamlar Rembrandt ve Walt Disney olan bir ev kadınıdır. Bambi'nin sunduğu resimde üç tane şekilsiz erkek çocuk aynı şekilde biçimsiz bir su birikintisinde balık tutmaktadır. Oğlanlar yanı başlarındaki "Balık tutmak yasaktır" yazısını görmezden gelirler ya da okuyamazlar. Bambi eserini büyük bir ciddiyetle "Onların Günahlarını Bağışlayınız" diye adlandırır. Smith'in diğer öğrencisi Howard Ridgefield adında bir "sosyete fotoğrafçısı"dır. Karısı tarafından "resim piyasasına geçmesi" için teşvik edilen Ridgefield, en sevdiği ressamın Titan olduğunu söyler. Ridgefiled'in sunduğu resim de Bambi'ninki kadar çekicidir. Resim, kilisede bir papaz tarafından tecavüze uğramış bir genç kızı "tam da kürsünün gölgesinde" betimlemektedir. Tasvirler Salinger'ın kaleme almış olduğu en gülünç tasvirlerdir; fakat Jean (John) gülmez. Aksine, durumun ümitsizliği nedeniyle derin bir çaresizliğe sürüklenir.

Jean'ın üçüncü öğrencisi kurtuluş sunar. St. Joseph Rahibeleri'nden biri olan Rahibe İrma bir manastır ilkokulunda ders vermektedir. İlk iki öğrenciden farklı olarak, yaşını vermek istemez ve kendi fotoğrafı yerine manastırın bir fotoğrafını iliştirir. En sevdiği ressamın, Smith'in adını bile duymadığı Douglas Bunting olduğunu belirtir, hobileri arasında "Tanrısını

ve Tanrısının Buyruklarını sevmek" vardır. Rahibe İrma İsa'nın gömülüşünü resmeden isimsiz ve imzasız bir resim sunar. Bu küçük resim öyle bir yeteneği dışa vurur ki Jean bu güzelliğe o an vurulur. Öğrencisinin gelecek vadeden başarısı karşısında mest olan ve mutluluktan uçan Smith hemen Rahibe İrma'ya uzun, heyecanlı bir mektup yazmaya koyulur.

Çavdar Tarlasında Çocuklar'da Holden'ın rahibelerle karşılaşmasında olduğu gibi, Smith de Rahibe İrma'yı öykünün tam orta yerinde keşfeder. Ve aynı "*Çavdar*" daki sahnede olduğu gibi, "De Daumier-Smith"deki olay dönüşüm noktasını işaret eder. Jean'ın, başvurusuna karşılık olarak Rahibe İrma'ya yazdığı mektup, Jean'ın ruhsal boşluğunun köklerini ve derinliğini canlı bir biçimde açıklar. Öykünün bu bölümü resimle tinsellik arasındaki bağlantıyı irdeler ve tinsel olan ile düşünsel olan arasındaki çarpışmaya işaret ederek denge kavramına değinir.

Öyküdeki bu noktada, okuyucu için tinsel yazgı konusunun görmezden gelinemeyeceği açıktır. Sadece çok fazla sayıda kaynak vardır. Smith rahibeye yazdığı mektupta kendisini samimiyetsizce Assisili Aziz Francis'in adıyla birlikte anar ve agnostik olduğunu iddia eder. Bir şekilde, Rahibe İrma'da resim aracılığıyla ruh ikizini bulduğuna inanmaktadır. Bu Smith'in sanrılarından biridir. Rahibe bariz bir şekilde onun tam aksidir ve Smith'in mektubu aralarındaki uçurumun ne kadar büyük olduğunu su yüzüne çıkarır.

Smith, bir araya geldiğinde öykünün dönüm noktasını oluşturan birbirine yakın iki mistik olayı deneyimler. Birincisi sessizdir ve onu çöküşün eşiğine getiren kendi yabancılaşmasının dondurucu içgörüsüdür. Bir gece yürüyüşten döndüğünde okul binasının zemin katındaki ortopedik aletler satan dükkânın ışıklandırılmış vitrini ilgisini çeker. Smith teşhir edilen cihazlara -üzerinde fıtık bağı olan cansız tahta bir mankenin tepeden baktığı emaye sürgü ve ördekler- göz gezdirirken, aniden egosundan kurtulur ve bu yabancılaşmasını açığa vurur. Sanatının, teknik açıdan ne kadar mükemmelleşirse mükemmelleşsin, düşünsel mantığa bağımlı olduğunu ve sıradan ve çirkin olduğunu düşündüğü dünyada kendisinin ilhamsız ve başıboş kalacağını birdenbire kavrar. Şimdi gerçek sanatın gerektirdiği ya da gerçek yaşamın talep ettiği ilahi ilhamdan kopuk bir tinsel bilinçsizlik içinde olduğunu fark eder. Sanatı egosu tarafından kirletilmiştir.

Smith kendi fantezi dünyasına geri dönerek ve Rahibe İrma'yı düşleyerek başından geçenlerle ve bunun sonucunda oluşan önemsizlik duygusuyla baş etmeye çalışır. Burası öykünün okurların giriş bölümünde uyarıldığı "müstehcen" kısmıdır. Smith fantezisinde Rahibe İrma'yı manastırından

kurtarır. Smith'in hayal dünyasında o genç ve güzeldir ve Smith onu romantik bir rüzgârın içinde cesurca kaçırır.

Bu yanılsama kısa sürer. Ertesi gün Smith, manastırdan Rahibe İrma'nın resim derslerine devam edemeyeceğini okula bildiren bir mektup alır. Afallayan ve hırçınlaşan Smith'in tepkisi zalimce olur. Öğrencilerine kindar bir tavırla ressam olma umutlarından tamamen vazgeçmelerini söyleyerek onlarla ilişkisini keser. Ardından Rahibe İrma'ya bir mektup daha yazar. Smith ruhsal dikbaşlılığını daha da güçlendiren egosuyla, rahibeyi daha ileri düzeyde teknik eğitim almadığı sürece resim yeteneğini asla mükemmelleştiremeyeceği şeklinde uyarır.

Smith ikinci deneyimini "aşkın" olarak tanımlar. Bu herhangi bir Salinger karakterinin yaşayabileceği en bariz tezahürdür. Smith, tıpkı Şam yolundaki Saul gibi körleştiren bir ışıkla iletilen ilahî bir ilham ile dönüşüm geçirir ve deneyimini mistik diye nitelemekte zorlanarak, olayın gerçekten meydana gelmiş olduğunu vurgular.

Smith, gecenin alacakaranlığında bir kez daha ortopedik aletler satan dükkânın aydınlatılmış penceresine doğru çekilir. Pencereden içeri baktığında cansız mankenin üzerindeki fıtık bağını değiştiren kadın figürü tarafından büyülenir. Aniden izlendiğini fark eden kadının kafası karışır ve yere düşer. Utanır ama hemen kendini toplayarak ayağa kalkar ve işine devam eder.

Penceredeki kız Rahibe İrma'ya tekabül eder. Her ikisi de mütevazı bir işe kendilerini adamışlardır. Ama yaptıkları iş aslında çok güzel bir iştir çünkü bu işi alçakgönüllülükle yapmaktadırlar. Salinger *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da da benzer bir vurgu yapmıştır. Holden ve Allie, Radio City Orkestrası'ndaki davulcunun karşısında beğeniyle büyülenmişlerdir. Davulcu performans süresince davuluna sadece bir ya da iki kez vurur ama bunu öylesine gerçek bir adanmışlıkla yapar ki Holden ve Allie onun, gördükleri en iyi davulcu olduğunu düşünürler. Salinger maneviyata bu özverili adanmışlığı, Holden'ın sanatının arılığı nedeniyle bizzat İsa'nın bu davulcuyu çok seveceğine ilişkin yorumuna benzetir.

Fakat sahnedeki ana figür penceredeki kız değildir, hatta Smith de değildir; Smith'in Tanrı'ya benzettiği vitrindeki cansız manken desteği daha büyük bir anlam taşır. İlk karşılaştığında cansız mankeni, kendi banal yabancılaşmış yaşamına kör ve sessiz bir izleyici olarak hükmeden, emaye sürgülerle dolu bir dünyanın güçsüz tanrısı olarak görmüştür. Fakat Smith'in tezahürü esnasında onunla yüz yüze gelmesinden sonra cansız mankenin anlamı değişir ve öykünün en önemli mesajını —tüm diğer temaların etrafında dolaştığı anlamı— üstlenir.

Aniden...güneş çıktı ve saniyede doksan üç milyon mil hızla burun kemiğime doğru aktı. Körleşmiştim ve çok korkmuştum, dengemi korumak için cama tutunmak zorunda kaldım. Yeniden görmeye başladığımda, kız vitrinden ayrılmış, arkasında nefis, iki kez kutsanmış sırlı çiçeklerden oluşan pırıl pırıl bir bahçe bırakmıştı.

Bir ışık patlaması içinde Smith'e, güzelliğin ve değerin, tüm şeylerin, en mütevazı ve yeteneksiz şeylerin bile doğasında bulunduğu vahiy olur. Üstelik bu değer Tanrı'nın varlığını da dışa vurur. Mütevazı sürgüler ve ortopedik gereçler sadece hoş sırlı çiçeklere dönüşmekle kalmamış üstelik "iki kez kutsanmış"lardır. Smith de değişmiştir. Daha önce kovulmuş olmalarının bir yönetim hatasından kaynaklandığını söyleyerek öğrencilerini hemen geri çağırır. Sonra Rahibe İrma'yı kendi kaderinin peşinden gitmesi için serbest bırakır. Sonuçta "tout le monde est une nonne" der. "Herkes bir rahibedir."

"De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi"nin sonunda Jean de Daumier-Smith'i, şimdiki anda yaşamakta olan sıradan ama gerçekleşmiş John Smith'e geri döndüren kısa bir parça vardır. Parça başından geçenlerden ne öğrendiğini ve yaşamının sahtelikten ve egodan nasıl arındığını anlatır. Bu süreçte Smith sanatından vazgeçmez, ama kendisi kendi sanatı -benliğin içinde tutulan değerin, on yedi kişisel portresiyle üretebileceğinden daha vefalı bir oluşumu- hâline gelir.

"De Daumier-Smith"in ana karakteri, ruhsal arayış içinde, aydınlanma yolunda ilerleyen Salinger'ı gösterir. Sonuç olarak, çok sayıda Katolik metafora rağmen, hikâye Hıristiyan dogmasını desteklemez. John Smith'in yaşadıkları aslında Zen Budist niteliktedir. Zen'de Smith'in tezahürüne "Satori" denir. Zen Budizm'in kilit hedefi olan Satori aniden beliren bir ışıktır. Bireyseldir, sezgiseldir ve düşünsel bilginin zıttıdır. Genelde meditasyon sonucu ulaşılan Satori her tür inanca sahip herkes tarafından yaşanabilir. Ani bir ışık patlaması; beklenmedik ve anlıktır, çoğu zaman kişinin egosunun darbe almasının ardından aniden belirir.

"De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" derin anlamı olan eğlendirici bir öyküdür. Gelgelelim Gus Lobrano eleştirisinde haklıdır. Salinger öyküyü kurarken çok fazla seviyede çok fazla şeyi çok az yerde anlatmaya kalkışmıştır. Sonuç olarak, hiçbir mesaj açık değildir ve öyküyü oluşturan muhtelif temalar birlikte yürürken birbirlerini engellerler.

*

Çavdar Tarlası'nda Çocuklar'ın başarısının ışığı altında Salinger Manhattan'da yaşamanın ona adını gizleme imkânı vereceğini umut etmişti. Hayal kırıklığına uğradı. Tanınmaya karşı bir korku geliştirmişti; bu, sosyal toplantıları ve romantik çılgınlıklarıyla şehrin çekiciliğiyle birleştiğinde New York'ta normal bir yaşam sürmesini ve arzu ettiği gibi sadakatle yazmaya devam etmesini olanaksız kılıyordu. Yeni bir roman planlıyordu ve bu romanı yazmak şehrin izin vereceğinden çok daha büyük bir yalnızlığı gerektirecekti.

Salinger 1 Ocak'tan sonra Florida'ya ve Meksika'ya gitmek için gerekli ayarlamaları yaptı, buralarda azimle kitabına başlamayı umut ediyordu.[15] Oysa olaylar, esas olarak da *The New Yorker*'ın muhafızının değişmesi, onu Mart'a kadar şehirde tutacaktı.

The New Yorker "ailesi"nin çoğu, kurgu roman editörü Gus Lobrano'nun Harold Ross'un yerine geçeceğine inanıyordu. Kuşkusuz, Salinger da arkadaşının bu önder rolü üstleneceğini ummaktaydı. Lobrano, Salinger'ın yazdıklarını sık sık beğenmese de, en azından, itirazlarında saygılıydı. Salinger, derginin editörleri arasında uğraşması zor birisi olarak nam salmıştı. Eleştiriye aşırı duyarlı ve eserini olağandışı bir şekilde koruyan Salinger, hikâyesi tartışıldığında huysuz hatta öfkeli olabiliyordu.* Lobrano Salinger'la nasıl baş edeceğini öğrenmişti ve ona saygılı davranıyordu. Bir hikâyeyi reddetmeye zorlanmanın yarattığı üzüntü, acı ve pişmanlık ifadelerinin eşlik ettiği eleştirileri yumuşak ve özür dilerceydi. Ayrıca Lobrano kendi yargıları üzerine Salinger'ın ara sıra gösterdiği öfkenin fazla üzerinde durmuyor —ve belki de her şeyden önemlisi— yazarı gerektiği zaman yalnız bırakmayı biliyordu. Bu uyum nedeniyle, Salinger, Lobrano'nun *The New Yorker*'ın başına geçmesinin kendi çıkarı doğrultusunda olduğunu muhtemelen hissediyordu.

Gölgelerin içinden William Shawn'un puslu figürü ortaya çıktı. Ocak ayı sonunda Ross'un yerini Shawn'un alacağı ilan edildiğinde Salinger hayal kırıklığına uğramış, Lobrano gücendirilmişti. Salinger, William Shawn'un ileride mesleğinde bir numara olacağını ve sıradışı bir biçimde Salinger'ın bir gün geleceği duruma benzediğini, o sırada henüz anlamamıştı.

* 1995'te nadiren yapılan bir televizyon röportajında William Maxwell, Salinger'ın yazılarından birine editörce konan bir virgül üzerine nasıl içerlediğini anımsadı. "Kıyamet kopmuştu" diye hatırladı Maxwell. Virgül çıkartıldı. Bu olayın Salinger'ın yazarlığı ile ilgili olarak ne anlattığı sorulduğunda Maxwell ciddileşti. "Salinger'ın mükemmellik düşüncesi gerçekten mükemmelliktir," dedi ve uzun uzun düşündü, " ve asla kurcalanmamalıdır."

1933'ten beri dergide birçok görevde bulunmuş olmasına rağmen Shawn çalışanlar tarafından pek az tanınıyordu. Kimseye yakın olmayan, hayli yalnız bir kişiydi ve fısıltılar ve imalarla dolu bir itibara sahipti. Ross'la Shawn arasındaki farklılıklar daha en baştan apaçıktı. Harold Ross hayat dolu ve sosyaldi ve dergiyi parlak bir cesaretle götürmüştü; oysa Shawn ölçülü ve çekingendi, yönetim tarzı rahatsız edici bir şekilde kibardı. Shawn'un editör olarak yaptığı ilk iş Ross'un ofisini yok edip binanın karşı köşesine taşımak oldu. Bu hareket kendini beğenmiş *New Yorker* "ailesi" için tehdit ediciydi ve hemen söylentiler uçuşmaya başladı. Söylentilerden biri Shawn'un 1924'te Leopold ve Loeb adlı iki alçak katilin ölüm listesinde yer aldığıydı. Söylentiyi doğrulamak ya da çürütmek amacıyla *The New Yorker*'dan amatör dedektifler Leopold ve Loeb davasının belgelerini gözden geçirmek için 1965'te gizlice Chicago'ya gittiler. Belgelerde herhangi bir William'a değinilmediğini gördükten sonra söylentinin doğru olmadığına ikna olarak New York'a geri döndüler. Fakat hiçbir meraklı çalışan bunu bizzat Shawn'a sormaya cesareti edemedi.[16] Bunu kimse aklından bile geçiremezdi.

1907'de Chicago'da William Chon olarak doğan Shawn hiçbir zaman üniversiteden mezun olamadı. Şaşırtıcı bir biçimde kulağa Asyalı gibi gelen ismini değiştirdikten sonra Shawn, kibarlığa ve sadakate değer veren ama oldukça eksantrik bir kişilik geliştirmişti. Mahremiyet takıntısının yanısıra pek çok korkuları da vardı. Klostrofobikti, yangından, makinelerden, hayvanlardan ve yükseklikten çok korkardı. Asansörde kalma ihtimaline karşı çantasında bir keski taşıdığı söyleniyordu.[17] Bu fobilerin yükü gelecekteki beklentilerini kısıtlayabilirdi ama William Shawn doğal bir yeteneğe ve anlayışa, korkularını dengeleyen ve onu çekingenliğine rağmen sahnenin ortasına fırlatan keskin bir editör sezgisine sahipti. Anlatılanlara göre, yazarlarının görüşlerine değer veren, onların özel yaşamına kendininki kadar saygı gösteren dört dörtlük bir profesyoneldi. "Biz burada, *The New Yorker*'da" diyordu Shawn, "birine bir özgeçmiş yazmak istediğimizi söylersek ve o kişi işbirliği yapmak istemezse, özgeçmişi yazmayız."[18] Sanatçı ruhu (Shawn besteci olma tutkusuyla New York'a taşınmıştı) ve duyarlılığıyla hiçbir editör Salinger'ı böylesine tamamlayamaz ve daha iyi anlayamazdı.

Tuhaftır ki, Shawn'ın başa gelmesinden birkaç hafta sonra eski danışmanı Whit Burnett Salinger'ı aradı. *Story* dergisi özel bir sayı çıkarmayı planlıyordu ve Burnett, "*Çavdar*"ın başarısının ışığında Salinger'ın bir öykü ile katkıda bulunup bulunmayacağını merak ediyordu. "Senin bir öykünü görmeyeli uzun zaman oldu" dedi Burnett.[19] Salinger reddetti. Burnett'ı

"Gençler" seçkisi olayı nedeniyle affetmemişti ve hiçbir zaman da affetmeyecekti.

Salinger, aynı zaman içerisinde John Woodburn ve Little, Brown and Company'deki "şu şerefsizler"le de uğraşmak zorunda kaldı. Romanın yayımlanmasının üzerinden yedi ay geçmişti ve hem Little, Brown hem de Dorothy Olding, Salinger'ı, 1951 Nisan ayından beri tartışılan bir projeyi, Salinger'ın 1944'ten beri gerçekleştirmek istediği bir şeyi, kısa öykülerini bir seçkide toplaması konusunu düşünmeye zorluyorlardı. Projeyi tartışmak için önce New York'ta Jamie Hamilton'ı temsil eden Robert Machell ile buluştu. Machell Salinger'ın niyetini Londra'ya bildirdiğinde Hamilton beklentiler karşısında dehşete düştü ve Salinger uzlaşmış göründ ü; ama sıra John Woodburn ile uğraşmaya gelince, Salinger duraksadı. Ayın Kitabı Kulübü olayının acısını hâlâ içinde duyarak editörle sadece temsilcisi aracılığı ile iş yapmaya karar verdi. Yine de Mart ayına gelindiğinde Salinger kısa öykü derlemesini, en azından geçici olarak ertelemeye karar vermişti. Bir yıl önce dayanmak zorunda kaldığı acıyı bir kez daha yaşayacağını düşünen Salinger yayımlama koşuşturmasına şimdilik kendini hazır hissetmediğini açıkladı.[20]

Aslına bakılırsa, Salinger birkaç alanda birden zor günler geçiriyordu. Gizemli "Mary" ile ilişkisinde "akılcı" kalmaya devam etmekte zorlandığını kabul etmişti, üstelik adının çıkmış olmasıyla baş etmekte de güçlük çekiyordu. Kendini tanınma korkusu içinde buldu ve evinin dışına çıktığında rahatsız edici biçimde gözetleniyormuş duygusuna kapıldığını itiraf etti. İnsanlardan kaçmaya başlamıştı ve zamanının çoğunu kasvetli dairesine çekilip başarısız yazma girişimlerinde bulunarak geçiriyordu. Ve bu arada telefonlar cevapsız kalıyor, parti davetiyeleri açılamıyordu. Kısa bir süre içinde kendini kapana kısılmış ve dış dünyayla ilişkisi kesilmiş gibi hissetti. Gittikçe derinleşen bir depresyondan sürünerek çıkma çabasıyla, önceki Ocak ayı için planlamış olduğu Florida ve Meksika seyahati için evinden ayrıldı.

Bu yolculuğun programı kasıtlı olarak belirsiz tutulmuştu. Esas olarak şehirden uzaklaşmaya ve gözden ırak bir sahilde dinlenmeye ihtiyacı vardı. En başta planı yeni bir romana başlamak olsa da, sonraki mektuplaşmaları tatil sırasında çok az yazı yazdığını belirtir. Buna rağmen eve dönmek için hiç acele etmedi ve Haziran ayına kadar Meksika'da kaldı.

Bu arada "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" Mayıs ayında Londra'da çıkan *World Review* dergisinde yayımlanmıştı. Aynı ay Salinger, Valley Forge Askeri Akademisi 1952 Mezun Üstün Başarı Ödülü ile onurlandırıldı. Ödül yemeğinin 24 Mayıs'ta verilmesi planlanmıştı ve Salinger'ın

yemeğe katılması, bir konuşma yapması ve ödülü alması bekleniyordu. Yokluğunda Salinger'ın dairesine bakan kız kardeşi Doris duyuruyu ve davetiyeyi aldı.* Ağabeyine danıştıktan sonra okula şaşırtıcı bir kesinlikte kısa bir cevap yolladı. "Ağabeyim J.D. Salinger Meksika'nın ulaşılamayan bir yerindedir." Bu not Salinger'a yemeğe katılmaktan kurtulma fırsatının yanısıra nazik görünme imkânı da tanımış oldu. Haziran'da New York'a döndüğünde Mezunlar Derneği'ne kendisini onurlandırdıkları için teşekkür eden ve ödülün onu ne kadar mütehassis ettiğini belirten bir mektup yazdı. [21]

Valley Forge'un verdiği ödül Salinger'ın kişiliğindeki bazı çelişkileri açığa çıkardı. Bu ödülün onun gururunu okşamadığına inanmak için hiçbir neden yoktur ve teşekkür mektubu içtenlikle yazılmış gibi görünmektedir. Yine de, ödül verildiği sırada ülke dışında olmak onu rahatlatmıştı. Akademinin bu ödülü Salinger'a, okulla alay eden *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın başarısı için vermiş olması bir ironidir. Akademi muhtemelen o sırada bunun farkında değildi ancak Salinger bunun kesinlikle farkındaydı ve Olivier yemeği deneyimini bu kadar büyük çapta tekrarlama riskini göze alamazdı.

Dorothy Olding, Salinger'ın tatilde olduğu sırada toplu kısa öykülerin yayımlanması için Little, Brown and Company ile yeniden görüşmüştü. Temmuz'un ilk haftasından önce anlaşmaya vardılar ve Salinger, Jamie Hamilton'a kitabın İngiltere'deki haklarını vermeyi teklif eden bir mektup yazdı. Ayrıca Hamilton'a, Salinger'ın "yüzyılın dini kitabı" diye

adlandırdığı tezahür kaynağını, *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri*'ni de teklif etti. Salinger, Hamilton'ın da esere kendisi kadar hayran kalacağından emin olarak *Gospeller*'in bir kopyasını Londra'ya göndermeye söz verdi ve yayıncısını onu okumaya ve kısaltılmamış bir baskısını İngiltere'de piyasaya sürmeye zorladı.

Sri Ramakrishna'nın Gospelleri, Bengalli aziz Sri Ramakrishna'nın müritleri ile konuşmalarını yazar. Ateşli bir müridin sadece "M" takma adıyla yazdığı *Gospeller*, 1897'de yayımlanmış ve Swami Vivekananda tarafından Birleşik Devletler'e getirilmiştir. Toplu yazılar uzun ve etkileyicidir ve felsefesi çarpıcı ve karmaşıktır. Salinger, ilkelerini özümsemeden önce bu eseri aylarca hatta belki yıllarca okumuştur.

Salinger'ın New York'ta bu öğretilerle ilk kez karşılaştığı Ramakrishna-Vivekananda Merkezi'ne göre, Sri Ramakrishna'nın yaşamı "gerçek anlamda

* Bu seyahatin bir kısmında Doris'in ağabeyine eşlik etmiş olması muhtemeldir. Bu süre içinde çekilen fotoğraflar onu ve Salinger'ı Florida sahilinde hoşça vakit geçirirken göstermektedir.

aralıksız olarak Tanrı'yı düşünmek"ten ibarettir. Sri Ramakrishna tarafından benimsenen inançlar "Vedanta" olarak bilinir ve Sri Ramakrishna'nın öğretileri Vedantik düşünceyi Batı'ya *Gospeller* aracılığıyla tanıtır. Bu merkeze göre "Vedanta'nın dört ana ilkesi şöyle özetlenebilir: Tanrı'nın ikililiğinin olmayışı, ruhun ilahiliği, varlığın birliği ve dinlerin ahengi."

Vedanta her şeyden önce tek tanrıcıdır. Sadece bir Tanrı olduğunu ve Tanrı'nın her şeyde varolduğunu öğretir. Vedanta'da Tanrı nihai gerçekliktir, insanların çevrelerindeki şeylere atfettikleri adlar ve payeler birer yanılsamadır. Bu payeler aslında varolmazlar çünkü hepsi Tanrı'dır. Bu nedenle Vedanta'da her ruh Tanrı'nın bir parçası olduğu için kutsaldır ve beden sadece bir kabuktur. Vedanta'nın amacı kabuğun ardını görerek ve içteki kutsallığı algılayarak Tanrı'yı görmek, Tanrı'yla birleşmektir. Sri Ramakrishna bu aydınlanma biçimini "Tanrı bilinçliliği" diye adlandırmış ve bunun sadece kişisel deneyim ile elde edilebileceğini öğretmiştir. Vedanta Tanrı'yı tanımaları şartıyla tüm inançların geçerli olduğunu kabul eden hoşgörülü bir felsefedir. Tanrı bilinçliliği olmaksızın din kısırlaşır ve bireylerin yaşamlarını dönüştürme gücünü kaybeder. [22]

Sri Ramakrishna, Batılıların Hint felsefesi ile bağdaştırmakta zorluk çektiği birçok inancı benimsemişti. Vedanta gerçeğin evrensel olduğunu ve tüm insanlığın ve varlığın tekvücut olduğunu iddia eder. Salinger'ın zaten sahip olduğu inançlara karşı gelmek yerine Vedanta onları savunur ve pekiştirir; özellikle de Zen Budizm'le uyum hâlindedir. Vedantik düşünce 1952'den başlayarak yayıncılığının sonuna kadar Salinger'ın eserlerine iyice yerleşti. 1952'den önce Salinger'ın önündeki en tartışmalı konu bu tür bir Doğu felsefesinin telkinde bulunmaksızın ve okurları uzaklaştıracak kadar tuhaf görünmeksizin Amerikan duyarlılığına nasıl tanıtılacağıydı.

Salinger *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri* aracılığı ile ruhsal bir tezahür yaşadıysa bile, bunu onun davranışlarında fark etmek güçtü. Bunalımda ve inzivadaydı. Uzun yıllar, hatta belki de tüm yaşamı boyunca depresyondan muzdaripti ve zaman zaman olaylarla öylesine sarsıldı ki başkalarıyla iletişim kuramaz hâle geldi. Salinger'ın sık depresyonlarındaki ironi, bu bunalımların çoğunlukla yalnızlıktan kaynaklanıyor olmalarıydı. Melankoli onu bir kez ele geçirdikten sonra başkalarından uzaklaştırıyor, onu besleyen yalnızlığı daha da derinleştiriyordu.

Salinger bunalımını kahramanları vasıtasıyla ifade ediyordu: Bu acı Seymour Glass'in çaresizliği, Holden Caulfield'in hüsranı ve Çavuş X'in perişanlığı aracılığı ile hissedilebiliyordu. Yine de bu karakterlerin çoğuna,

genellikle insanlarla kurulan bağlarla, bir kurtuluş, iyileşmeye giden bir yol bağışlanıyordu. Ve yazar karakterlerinin mutsuzluklarını sık sık paylaşsa da, onların dermanına nadiren sahip oldu ve Salinger'ın yaşamında öyle bir an geldi ki, karakterlerinin kurgusal tezahürleri aracılığı ile vekaleten yaşamak yeterli olmamaya başladı.

Vedanta'nın Salinger'a çekici gelmesinin nedeni basitti. Zen'den farklı olarak Vedanta Tanrı ile ilişkide kişisel bir yol, Salinger'a son derece cazip gelen bir şey öneriyordu. Bu Salinger'a bir umut, bunalımını atlatması için, karakterlerini ödüllendirdiği kurtuluşu yaşaması, kendisiyle ve çevresindekilerle yeniden bağlantı kurabilmesi ve Tanrı'yı ve Tanrı aracılığı ile huzuru bulabilmesi için bir tedavi vadediyordu.

Temmuz'da Salinger işe geri dönmeye nihayet hazır olduğuna karar verdi, bu kararı yedi ay içinde dördüncü kez alıyordu. Bu defa yenilenen bu girişimini dinsel ilhamlar yerine Temmuz sıcaklığına atfediyordu. Gerçekte Salinger bir sonraki öyküsünü Kasım'a kadar bitiremeyecekti ve tamamlandığında, öykü bu yeni inançla dolup taşıyor olacaktı.

*

1952 sonbaharına gelindiğinde Salinger artık New York'ta oturup çalışmaya devam etmesinin mümkün olmadığını açıkça anladı. Manhattan fazlasıyla sinir bozucuydu. Çok fazla çılgınlık, çok fazla insan vardı ve yeterince ıssızlık yoktu. Son on dört ayın yedisini ülke dışında geçirmişti ve daimi bir sığınak arayışı içinde kentten kaçarken Manhattan'da bir daire tutmaya parası yetmeyecekti. *Çavdar*'ın satışından mütevazı bir gelir elde etmişti ama 1952'de kimse romanın başarısının devam edeceğini öngöremezdi. Bunun üzerine Salinger'ın aklına idareli olmak gerektiği geldi ve kendine bir ev satın almayı düşündü. Ev kentin dışında olmalıydı ama *The New Yorker*'ın ofislerine erişilemeyecek kadar uzak olmamalıydı. Tahmin edileceği gibi Salinger banliyö semtlerini hemen eledi. Bunlar yerine gençliğinde kendisine ilham veren ve çocukluğunda yaz aylarını geçirdiği kırsal yerler ona çekici geliyordu. Kısa bir süre önce kocasından ayrılan kız kardeşi Doris'i aradı ve ev ararken kendisine yardım edip edemeyeceğini sordu. Doris hemen kabul etti ve Doris, ağabeyi ve köpekleri Benny, New England'a doğru yola çıktılar.

Önce Massachusettes'e, Cape Ann kıyısını çevreleyen ve Salinger'ın hayran kaldığı eski balıkçı kasabalarına seyahat ettiler. Birkaç eve baktıktan sonra Salinger hepsinin çok pahalı olduğuna karar verdi ve üçlü yollarına

devam etti. Sonra Connecticut Nehri boyunca kuzeye Vermont'a gittiler. Windsor kasabasında küçük bir restoranda yemek için durdular. Burada Hilda Russell adlı yerel bir emlakçıyla karşılaşıp sohbet etmeye başladılar. Emlakçı, Cornish, New Hampshire'da Salinger için mükemmel olduğunu düşündüğü bir yeri göstermeyi önerdi.

Cornish köyü New York'un 240 mil kuzeyindeydi fakat Salinger'a göre dünyanın öbür ucu gibiydi. İnişli çıkışlı ağaçlıklı tepeler arasında yer alan küçük köy huzur veriyordu. Köyün ıssız yollarında giderken, arazi alçalıp yükseldikçe Cornish ormanlarının dingin manzarası, tarlalar ve çiftlik evleri, sadece Connecticut Nehri Vadisi'nin görkemli görüntüsüyle zaman zaman kesiliyordu. Cornish gerçekten Salinger için idealdi. Tanınmazlık arayan yazar bundan daha iyi bir yer bulamazdı. Köyün kendisi zaten bilinmiyor gibiydi. Köyün bir merkezi, bir etkinlik alanı, iş ya da sanayi bölgesi yoktu. Güzelliği ve ıssızlığı nesiller boyunca sanatçı ruhları çekmişti. Burası pastoral manzarayı resimlerinde ölümsüzleştiren saygın ressam Maxfield Parrish'in yaşadığı yerdi.* Yüzyılın sonunda Cornish, stüdyosu onlarca yıl sanatçılara ışık tutan meşhur heykeltıraş Augustus Saint-Gaudens'in yurdu olarak ünlenecekti. Aslına bakılırsa Russell'ın, Salinger'a Dodge mülkünün bir kısmı olarak gösterdiği arazi Saint-Gaudens'in torununa aitti.

Arazi ormanın derinliklerinde, tepeye tırmanan uzun bir yolun sonundaydı. Zirvede orman açılıyor ve ortaya Rusell'ın "ev" dediği ufak kırmızı çiftlik-ambarına benzer bir yapıyı ortaya çıkarıyordu. Evin bulunduğu ağaçsız alan, dik bir eğimle aşağı inen bir çayırın içinde eriyip giderken adeta bir uçurumu andırıyordu. Çayırın aşağılarında bir dere çevreyi saran ormanın yeşilliği içinde dantel gibi kıvrılıyordu. Çayırın tepesinde muhteşem bir manzara vardı; önlerinde alçalıp yükselen tarlalar ve koruluklar ve arkasındaki puslu dağlarla Connecticut Nehri Vadisi'nin nefes kesen manzarası uzanıyordu.

Manzaranın güzelliğine karşın ev çok zavallı bir durumdaydı. Gerçekte içinde yaşanabilirliği olmayan yıkık dökük bir ambardı. Bilinmeyen bir tarihte elden geçirilmiş olan yapı, açık kirişli iki kat yüksekliğinde bir salonu, minik bir çatı arasını ve yandaki ufak mutfağı içeriyordu ve mahrumiyet bölgesinin tüm özelliklerini taşıyordu. Su yoktu, banyo yoktu ve New England'ın şiddetli kışında ısınmayı sağlayacak bir şey yoktu. Bu eksikliklere rağmen Russell, Salinger'ın tüm birikimini tüketecek bir fiyat verdi. Mülkü satın alabilecek durumdaydı ama aldığı takdirde elinde onarım için hiç para kalmayacaktı.

* Parrish 96 yaşında öldüğü 1966 yılına kadar Cornish'te yaşadı. Kendisi gibi ünlü komşusuyla tanışıp tanışmadığı bilinmiyor.

Salinger buna rağmen arazi ile ilgilendiğini söylediğinde kız kardeşi dehşete kapıldı. Ağabeyinin, Park Avenue'da yetiştirildikten sonra, bu çılgın fikre kapılmasına inanamıyordu. Başarılı bir konfeksiyon tüccarıyla evli, bir Bloomingdale's müşterisi olan Doris tüm yaşamını modaya uygun sürdürmüştü. Ama Salinger mahrumiyeti bizzat yaşamıştı. Sayısız gecelerde buz kesmiş siperlerde yatmış, yenilenmiş garaj ve ambarlarda rahat bir uyku için mücadele etmişti. Üstelik bu Salinger'ın, Holden Caufield'ın rüyasını gerçekleştirmesi, toplumun şarlatanlığından uzakta ormanda bir kulübeye kaçarak, kendi ters ormanının derinliklerinde yaşaması için bir fırsattı. Burası yazmak, düşüncelere dalmak ve hayalindeki kahramanları dışarı çıkarmak için idcal bir yerdi. Yıl sonundan önce Salinger 360 dönümlük arazi için anlaşma yapmıştı. Holden'ın rüyasını gerçekleştirecek, ömrünün kalan yıllarını Cornish'te geçirecekti.[23]

*

"De-Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" 14 Kasım 1951'de *The New Yorker* tarafından reddedilince, Salinger bir yolcu gemisinde geçen eski bir hikâyeyi elden geçirmeye başladı.[24] Mart'ta tatile gitmeden önce bu hikâyeye ne kadar emek harcadığı belli değildir ama mektuplarından o aylarda pek az yazdığı anlaşılır. Taslağı 22 Kasım'a yetiştirmesini sağlayacak yazma temposunu ancak 1952 sonbaharında kazandı. "Teddy" yi okurken aradaki bu zaman boşluğu hissedilebilir. Öykünün başı sonuna göre belirgin bir şekilde gevşektir. Salinger bir sonraki kitabı üzerine Little, Brown and Company ile görüşmeler yaparken gerçekte henüz bitmemiş olan "Teddy"yi de seçkiye dahil etmeye niyetli olduğu açıkça görülüyordu. Bu durum öykünün kendisini de etkilemiş, Salinger'ın, seçkinin açılış öyküsü olması istenen "Muzbalığı için Mükemmel Bir Gün" ile kasıtlı olarak karşıtlık oluşturmasına ve onu bütünlemesine neden olmuştur.

Salinger, *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri*'nin verdiği heyecanla, onun değerlerini eserlerinde sunmak için telaşa kapıldı. "Teddy" adlı öykü ile birlikte, Salinger'ın geçmişte öykülerine kişisel meditasyon, terapi ya da başka arınma eylemleri olarak iliştirdikleri, ilk defa açıkça dışarı vuruluyor, inancı yolunda bir görev olarak okurla paylaşılıyordu.

1952'de Amerikalıların çoğu kendi yaşam biçimlerinin Doğululadan üstün olduğunu düşünüyordu. Salinger bu şovenizmin tamamen farkındaydı. Kendi okur kitlesinin, mistisizmin ya da reenkarnasyonun fikirlerini kolayca

kabul etmeyeceğini çok iyi biliyordu. Bu nedenle bu fikirleri sunabilmek ve okurun ilgisini canlı tutabilmek için, orta sınıftan, şaşırtıcı bir zekâya sahip -Salinger'ın, yazmakta zorlanmayacağı ve Amerikalıların ilgiyle okuyacağını umut ettiği bir tiplemeydi bu- 10 yaşında bir Amerikalı çocuk yarattı.

Öykü boyunca okurlar en üst düzeyde aydınlanmış bir çocuk olan olağanüstü karakter Teddy McArdle'la tanışırlar. Küçük Teddy mistik bir dahîdir; Tanrı'yla bütünleşme yolundaki manevi arayışı o kadar ileridir ki, annesiyle babası da dahil olmak üzere kendini çevreleyen fiziksel dünya ile bağlantısı buharlaşmak üzere olan bir kahin gibidir. Öykü okyanusta bir yolcu gemisinde geçer. Teddy, annesi babası ve kızkardeşi Booper, yaşamının önemli bir kısmında akademik ilginin öznesi olan Teddy'nin, akademisyenler ve sıradan parti müdavimleri tarafından bir süs köpeği gibi sorguya çekildiği, kayıt altına alındığı, dürtüklendiği ve kışkırtıldığı bir Avrupa seyahatinden Amerika'ya dönmektedirler.

Öykünün başlangıç sahnesi, Teddy'nin annesiyle babasının lüks kamarasında geçer; güneşten yanmış ve bariz bir biçimde akşamdan kalmış anneyle baba, büyümüş de küçülmüş dahînin hareketliliğine rağmen geç saatlere kadar uyumaya çalışmaktadırlar. Teddy'nin parlak zekâsı imkansız bir seviyede ışık hızıyla çalışmaktadır. Huysuz bir aktör olan babası iyi gününde değildir, oğlu üzerinde bir çeşit otorite kurmaya çalışmaktadır. Annesi yorganın altından kocasına sataşmakta ve sırf babasını sinir etmek için Teddy'ye umursamazca emirler yağdırmaktadır. Teddy'nin annesi ve babasıyla ilişkisi kopuktur. Onları sadece yüzeysel olarak duyar, söylediklerini ve davranışlarını önemsemediği çok açıktır.

Annesiyle babasının Gladstone marka bavulunun üzerinde ayakta duran Teddy geminin lombozundan, sanki bu pencere iki dünya arasındaki -manevi ile maddi, gerçeklik dünyası ile yanılsama dünyası- ara yüzeymiş gibi dışarı sarkar. Okyanusa atılmış bir yığın portakal kabuğu gözüne çarpar ve büyülenir. Kabuklar batmaya başladığında, Teddy bir süre sonra onların sadece kendi zihninde varolmaya devam edeceklerini düşünür ve gerçekte varolmalarının öncelikle onları fark etmesine bağlı olduğu üzerine kafa yorar. O tekbenci bir düşünceyle pencereden dışarı bakarken, annesiyle babası birbirlerini aşağılar ve terslerler.

Salinger karakter betimlemeleriyle bu karakterler arasındaki farklılıkları vurgular. Teddy'nin öncelikleri tinseldir ve o, çevresindeki fiziksel dünya ile belli belirsiz ilgilenmektedir.

Teddy'nin annesi ve babası maddiyatçı ve bencil olarak betimlenir. Teddy'nin tabure olarak kullandığı bavullarının kalitesi üzerine ağız dalaşı yapmaktadırlar. Teddy'nin babası Teddy'nin, maddi değerini düşünmeden kız kardeşi Booper'a oyuncak olarak verdiği pahalı Leica fotoğraf makinesini geri almayı saplantı hâline getirmiştir.

Teddy'nin portakal kabukları ile ilgilenmesi Zen'deki geçicilik kavramını ve bağımsız varlığın bir yanılsamadan ibaret olduğu şeklindeki Vedantik inancı işaret eder. Aynı zamanda hikâyenin sonunun da habercisidir. Kız kardeşini aramak için anne babasının lüks kamarasından ayrılan Teddy, annesi ve babasını, bir daha zihinlerinin dışında kendisini göremeyecekleri konusunda uyarır. "Ben bu kapıdan çıktıktan sonra" der, "beni tanıyanların sadece zihinlerinde varolabilirim... Ben bir portakal kabuğu olabilirim." Bu iç karartıcı kehanete rağmen Teddy ayrılmadan önce annesine "kocaman bir öpücük" vermeyi reddeder.

Teddy, Sri Ramakrishna'nın "Tanrı bilinçliliği" dediği şeye sahiptir. Dış görünüşten çok içsel ruhu algılamaktadır. Batılı kafalarca, insanlara ve nesnelere yanlış biçimde iliştirildiğini hissettiği etiketlere pek az itibar etmektedir. Annesiyle babası ise tam tersine sadece kabuğu görmektedir. Onlar, kendisinin aydınlanmasına kayıtsız kalmakta ve inatla ona bir çocuk gibi davranmaktadırlar. Bu ruhsal hata söylemlerinin kaynağıdır ve Teddy'nin onlara soğuk gelmesinin nedenidir. Teddy onların anne baba olarak konumlarına saygı duysa da, içsel ruhlarının olgunlaşmamış olduğunu fark eder ve ona göre tepki verir.

Annesi ve babasıyla ilişkisini gördükten sonra, Teddy'nin, Salinger'ın hayal gücünün ortaya çıkardığı muhtemelen en kötü çocuk olan kız kardeşi Booper'a şaşırtıcı bir hoşgörüyle davranması tuhaf görünebilir. Lakin herkesten nefret ettiğini iddia eden bu zalim küçük kız karşısında Teddy'nin gösterdiği hoşgörünün ardındaki gerekçe basittir.* Teddy onun ruhsal yolculuğuna henüz başladığının ve önünde başka ömürler olduğunun farkındadır.

Booper'ı bulup yüzme havuzunda buluşmayı planladıktan sonra, Teddy güneşlenme güvertesinde bir şezlonga oturur ve günlüğüne yazmaya başlar. O yazarken, Teddy'nin kaydedilmiş röportajlarından birini bir partide dinlemiş olan adı verilmeyen bir üniversitenin akademisyeni Bob Nicholson ona yaklaşır. Teddy'ye musallat olur ve onu felsefe alanında soru yağmuruna

* Booper'ın "bu okyanustaki herkesten nefret ettiği" iddiası, öykünün, karakterlerini belirli bir sınır, bir baş ya da bir son tanımlamadan bir çevreye başıboş bırakan ortamına bir boyut ekler. Bu ortam Zen ve Vedantik varlık kavramını yansıtır. "Teddy"nin karakterleri okura gerçek zamanlı olarak sunulur ve gelecekteki olaylara bağlanmaz.

tutar. Nicholson karakteri iki amaca hizmet etmektedir. Salinger onu, Teddy'nin -Nicholson'ın şüpheci bir şekilde tepki gösterdiği- Vedantik ve Zen görüşlerini ifade edebildiği bir ses yansıtıcısı olarak kullanır. Nicholson, Teddy'ye bir çocuğa hatta bir insana davranır gibi değil, tuhaf bir entelektüel nesneye davranırmış gibi davranır. Nicholson,

"Tanrı bilinçliliğini" zehirleyen bir mantığı biçimlendirmekte ve aklın, bireyleri ruhsal gerçeğe karşı kör etme gücünü temsil etmektedir.

Salinger Teddy aracılığıyla Vedanta'nın başlıca ilkelerini açığa kavuşturur. Aşk ile "güvenilmez" bir his olduğunu iddia ettiği duygusallık arasındaki farklılıklara işaret eder. Teddy, bağlanmama felsefesini açıklayarak, bedenin bir kabuktan ibaret olduğunu görünen şeylerin gerçek olmadığını anlatır. Sadece Tanrı'yla birleşmek gerçektir. Teddy bu dışsal görünümlerden kopmuştur çünkü aydınlanmıştır ve sadece içteki ilahi gücü görmektedir.

Bu noktaları Batılı zihinlere açıklamak için Salinger yaygın bir Yahudi-Hıristiyan imgesini, Adem'le Havva'nın İnayet'ten düşmesini kullanır. Teddy, Bob'a Adem'le Havva'nın Cennet Bahçesi'nde yediklerinin mantık ve entelektüellik içeren bir elma olduğunu ve kişinin onu sistemin içinden püskürtüp çıkartması gerektiğini anlatır. Teddy'ye göre sorun insanların nesneleri gerçekte oldukları gibi görmek istememeleri ve fiziksel varlıklarına Tanrı'ya bağlılıklarından daha çok bağlı olmalarıdır.

Konu mantık ve reenkarnasyondan ölüme döner. Teddy, kendinden örnek vererek, ölümü yaşamın devamı olarak açıklar. Beş dakika sonra yüzme dersi olduğunu söyler ve derse gittiğinde yüzme havuzundaki suyun boşaltılmış olduğundan habersiz olabileceğini belirtir. Havuzun kenarına kadar gidebilir ve kız kardeşi tarafından havuza itilerek kaburgasını kırabilir. Teddy, ölümü bu şekilde gerçekleşse bile bunun bir trajedi olmayacağını söyler. "Sadece yapmam gerekeni yapıyor olacağım" diye akıl yürütür, "öyle değil mi?"

Öykünün en mistik olayı sessiz ve neredeyse görünmez bir olaydır. Nicholson'ın Teddy'nin yanındaki şezlonga oturmasının üzerinden çok geçmeden Teddy'nin dikkati dağılır. Bakışları yüzme havuzunun bulunduğu spor güvertesine doğru gizemli bir şekilde kayar, sanki o yönden bir iç ses geliyormuş gibidir. Kimbilir hangi düşüncelerle büyülenmiş olan Teddy, dalgın bir şekilde, Nicholson'ın sözünü Basho'nun yazdığı bir haiku ile keser: "Ağustos böceğinin sesinde ölümünün ne kadar yakın olduğunu ima eden hiçbir şey yoktur."

Teddy yüzme dersi için oradan ayrılınca Nicholson tartıştıkları konular üzerinde düşünmeye devam eder. Birdenbire güverte şezlongundan fırlar ve

geminin içinde havuz bölgesine doğru hızla koşar. İşte burada Salinger yayımladığı öyküler içinde en fazla eleştiri alan sonu sunar. Havuza henüz tam olarak varamamış olan Nicholson şunları duyar:

İnsanın içini parçalayan aralıksız bir çığlıktı. Kesinlikle küçük bir kız çocuğundan geliyordu. Sanki seramik kaplı dört duvarın içinde yankılanıyormuş gibiydi.[25]

Okurların çoğu "Teddy"nin son satırlarını Teddy'nin Booper tarafından öldürüldüğü şekline yorumlamıştır. Bu sonuç metinden değil Teddy'nin kendi beklentisinden çıkarılır. Salinger'ın sözcükleri boş havuzdan çığlık atanın Teddy değil Booper olduğunu ima eder. Bu nedenle okur üç seçenekle baş başa kalır. Booper pekâlâ ağabeyini havuza iterek soğukkanlı bir cinayet işlemiş olabilir; Teddy'nin öngördüğü gibi. Oysa metne göre, kız kardeşinin oluşturduğu tehdidin farkında olan Teddy, kız kardeşi onun canını almaya fırsat bulamadan onu kenardan aşağı itmiş olabilir.* Üçüncü olasılıkta Teddy ölümü kabul eder ve Booper'ın onu boş havuza itmesine izin verir fakat kız kardeşinin hareketini tahmin ederek onu yakalar ve birlikte aşağı düşerler. Teddy böyle yaparak kız kardeşine bir sonraki enkarnasyonunda eşlik edecektir. Belki de dahî çocuk, Batı'nın ölüm korkusunu küçümseyerek ve bu süreçte "yapılması gerekeni yapmak" zorunda olduğunu düşünerek kız kardeşinin ruhsal yolculuğunu hızlandırmanın kendi görevi olduğunu hissetmiştir.

Bu açıklamaların hiçbiri bütünüyle tatmin edici değildir. Sonuç olarak öyküyü eleştirenler (çoğu Doğulu ilkelerinde kusur bulmuştur) anlamadıkları kültürel felsefeleri suçlamak yerine öykünün belirsiz sonuna şiddetle itiraz ederler. Bizzat Salinger da "Teddy"nin "olağanüstü bir şekilde rahatsız edici ve unutulmaz" ama aynı zamanda "nahoş bir şekilde tartışmalı ve baştan sona başarısız" olduğunu kabul ederek öykünün başarısızlığını onaylar.[26]

1952'nin sonlarına doğru Salinger bir kavşakta durur. Eserleri aracılığı ile dini doktrini sunmaya devam edecekse eğer, başka araçlar, *The New Yorker*'ın gerçekten basacağı öyküler ve halkın kabul edeceği karakterler bulmak zorundadır.

* Bazı edebiyatçılar bu açıklamayı geri dönüşsüz kabul ettiler. Bu düşünce yolu doğrudan Teddy'nin Booper'ı öldürmeyi planladığı ve suçu başkasına atma çabasıyla kendi ölümünün kehanetini örmüş olduğu ihtimalini işaret eder. Bu düşünce tüm öyküyü dönüştürecek ve Teddy'yi Salinger'ın en hain karakteri olarak gösterecektir.

11

Yerleşme

Yaptığım hamurla kendime küçük bir kulübe inşa ederdim bir yerde.
Ormanın hemen kenarında inşa ederdim, ama tam da içinde değil,
Çünkü her daim delicesine güneşli olmasını isterdim.

Holden Caulfield. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*

J.D. Salinger 16 Şubat 1953'te Cornish, New Hampshire'da 90 dönümlük bir yamaç arazisi satın aldı.[1] Salinger'ın bu hamlesini hayatın sanatı taklit etmesi olarak yorumlama arzusu oldukça çekicidir. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da Holden Caulfield komşu eyalet Vermont'a kaçıp ormanda inzivaya çekilebileceği bir kulübe bulmayı hayal eder. Dünyadan kopuşunu garantilemek isteyen Holden sağır ve dilsiz rolü yapmayı planlar. "O zaman hayatımın geri kalanı boyunca sohbet etmek zorunda kalmazdım" diye bir de bahane bulur " ve beni rahat bırakırlardı."

O kış geldiğinde Salinger mutluluk içinde, yakmak için odun kesiyor ve derelerden su çekiyordu. Gerçekten sahip olduğu ilk evde, tepkisiz ve memnuniyetsiz biri gibi değil, topluluğun tamamen kendini adamış bir üyesi olarak, bir yaşam kurmaya kalkışmıştı. Cornish'i huzur içinde yazabileceği, etrafındaki dünyaya karışabileceği ve gerçekten mutlu olabileceği bir yer olarak tasavvur ediyordu. Salinger, Holden Caulfield'ın düşünü gerçekten paylaştıysa eğer, bu inziva için bir özlem değil, bana ait diyebileceği bir yerin hayaliydi.

Cornish'in etkisi hakikaten inanılmazdı. 1952'yi oluşturan bunalımlı ayların ardından, Salinger orada savaş öncesinden beri tattığı en gerçek mutluluğu buldu. Hevesle, yeni mülkünü yenilemeye ve küçük kulübesini gerçek bir eve dönüştürmeye koyuldu. Birikimlerinden son kalanları toparlayarak ev için gerekli tamirat siparişlerini verdi, yapıdaki yarıkları onardı, soğuğa karşı ek pencereler taktırdı ve bahçeyi düzeltti. Ardından, kendini yeni komşularına tanıtmaya koyuldu.

Cornish köyü New Hampshire'ı Vermont'tan ayıran Connecticut Nehri'ni kucaklar. Küçük köyün sakinlerinin toplanabileceği doğru dürüst bir

yer yoktur ve sosyal hayat çoğunlukla Vermont'taki komşu kasaba Windsor'da yoğunlaşır. Windsor da küçük bir topluluktur, fakat bu kırsal bölgede ticaret muhiti olarak kabul edilen bir grup dükkâna sahiptir. Kasabanın 1953'teki tesisleri arasında bölgedeki lise öğrencilerinin bir araya geldiği Harrington's Spa ve Nap's Lunch diye adlandırılan kafeler vardı. Salinger çoğu zaman, kasaba halkıyla haşır neşir olmayı ümit ederek, mektuplarını almak ve ihtiyaç alışverişi yapmak üzere antik bir köprüden geçerek Windsor'a giderdi. Sık sık uğradığı dükkânlar arasında olan Harrington's Spa ve Nap's Lunch'ta kaçınılmaz surette Windsor Lisesi öğrencilerine rastlardı.

Salinger, 20 Kasım 1952'de, ünlü portre fotoğrafçısı Antony di Gesu için poz vermişti. Salinger, annesine ve Di Gesu'nun iddiasına göre "nişanlısına" vermek üzere bir resmi olsun istemişti.*

O zamanlar şimdiki gibi olmadığımdan [bilmediğimden], kamerayı ve ışığı ayarlayıp onu hemen oturttum. İfadesi o kadar katı ve sıkılgandı [ki] beynim durdu. Hiçbir şey olmadı. Daha önce bir yetişkinle hiç yapmadığım bir şeyde karar kıldım. İzin istedim, daireme çıktım ve elimde "Çavdar Tarlasında Çocuklar"la geri geldim... Ve canı ne isterse onu yapmasını önerdim. Kendi kendine okudu. Yüksek sesle okudu ve sadece sigara içti... 48 adet 5x7 negatif çektim. Ciddi, düşünceli, gülümserken, gülerken, kocaman kahkahalar atarken.**

Di Gesu'nun ifadeleri, Salinger Cornish'e taşındığında içindeki çocuğun hâlâ yaşadığını ortaya koyuyor. Kendi çocukluğunun kalıntılarıyla bağlantı kurma yeteneği Salinger'a Holden Caulfield'ın sesini yaratmak için gerekli sezgiyi sağlamıştı.***

* Olaydan 30 yıl sonra anımsanması nedeniyle yanlışlık olasılığına rağmen, Di Gesu'nun Salinger'ın, nişanlısına vermek için bir resmini istediğine dair iddiası doğru olabilir. Gerçekten de, Salinger 1952'nin sonlarında ya gizemli "Mary" ile ya da Claire Douglas'la romantik bir ilişki içerisindeydi.

** San Diego Tarih Kurumu'ndaki Antony Di Gesu'nun yayımlanmayan hatıratından. Salinger'ın di Gesu'ya 48 fotoğrafını çekmesi için izin vermiş olduğu gerçeği fotoğrafçının ustalığının kanıtıdır. Oysa ünlü fotoğrafçı Lotti Jacobi, Salinger stüdyosundan kaçmadan önce yalnızca iki görüntü elde edebilmişti.

*** Salinger Di Gesu'dan çektiği fotoğraflardan hiçbirini göstermemesini istedi. Fotoğrafçı 30 yıl boyunca bu isteğe saygı gösterdi. Salinger'a tanınmak için neden bu kadar isteksiz olduğunu sorduğunda, Salinger ona insanların kendileri hakkında yazmasından korkarak yanında tuhaf davrandıklarını söyledi.

Bu alt yapısı sayesinde Salinger yöre gençleriyle hemen kaynaştı. Çok geçmeden, sık sık kafelere uğramaya, genellikle yiyecek ve içecek ısmarladığı öğrenci gruplarına katılmaya ve onları bazen saatler süren sohbetlerle esir almaya başladı. Bazı günler ev aramak için satın almış olduğu cipe gençlerin doluşmasına izin verir ve onları evine götürürdü. Orada, yaşamlarını tartışırlardı. Genellikle plak çalıp bir şeyler atıştırırken okuldan, spordan ve ilişkilerden bahsederlerdi. "Gruptan biri gibiydi" diye anmıştı o günleri bir öğrenci, "sadece bizler gibi aptalca bir şey yapmazdı. Her zaman kimin kiminle çıktığını ve okulda başımızın dertte olup olmadığını bilirdi ve hepimiz ona saygı duyardık, özellikle de kaçaklar."[2]

Salinger, 34 yaşında ve ünlü bir yazar olmasına karşın, bu gençler arasında şaşırtıcı biçimde rahattı; sanki onlarla kendi delikanlılığını yeniden yaşıyordu ve bu kez grubun en popüler üyesiydi. Yine de, Salinger genç arkadaşlarıyla zaman geçirdiği sırada kendisinin yetişkin olduğu gerçeğini asla göz ardı etmedi. Spor müsabakalarında onlara refakat etti, onları kamp gezilerine götürdü ve çocukların anne babaları tarafından kendisine, yerel kilise gençlik grubunu yönetecek kadar güven duyuldu. Salinger'ın tokgözlü bir nezaretçi, olağanüstü bir kavrayışla genç aklını anlayan bir yetişkin olarak, saygıdeğer bir şekilde davrandığı konusunda herkes hemfikirdi.

*

Arkadaşları sadece gençlerle sınırlı değildi, birçok yetişkin Cornish sakini onu cana yakın ve konuşkan, sık sık komşularını ziyaret eden ve kokteyl partileri düzenleyen biri olarak hatırlıyordu. Misafirlerini ağırlarken din ve yerel olaylarla ilgili konuşmaya, yoga ve meditasyon yöntemleri göstermeye ve yeni evindeki değişiklikleri sergilemeye hevesliydi. Aynı zamanda yöre insanını kopya ediyor ve yalın bir taşra beyefendisi olarak bir yaşam inşa etmeye çalışıyordu. "Delicesine güneşli" olması için kır evinin etrafındaki koruların bir kısmını temizledi. Bir sebze bahçesi oluşturdu ve mısır yetiştirmeye başladı. Komşularıyla beraber giriştiği bu kırsal meşgaleler sayesinde Salinger kendini onlardan biri gibi hissetmeye başlamıştı.

Salinger, bu yeni yaşamı kurmak için, profesyonel hırsının kısa bir süreliğine geri planda kalmasına izin verdi. Evle ilgili tamiratlarla meşgul olduğundan, New York'a yapacağı birkaç iş gezisini iptal etti. En dikkat çekici iptal Jamie Hamilton ile Şubat'taki randevusuydu. İki adam Salinger'ın kısa

öykü derlemesinin yakınlaşan İngiltere sürümünü tartışmak üzere sözleşmişlerdi. Son dakikada Salinger Cornish'te kendisine ihtiyaç olduğunu bildirdi. Bahane yerindeydi. O ve Hamilton, derlemeyle ilgili olarak anlaşmazlığa benzer bir şey yaşamışlardı ve muhtemelen Salinger buluşmayı savuşturduğu için mutluydu.

Salinger'ın Hamilton'la ilişkisindeki ilk gerilim Kasım 1952'de gerçekleşmişti. Hamilton'ın *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri*'ne tepkisi Salinger'ın beklediği ve umduğu gibi değildi. Hamilton kalın metni aldığında dehşet içinde kalmıştı. Şüphesiz, onu İngiltere'de yayımlamanın hiçbir getirisi olmayacaktı. Zaten kendisi de metni okumayı bitirememişti. Konuyu geçiştirir gibi göründü ve Salinger konuyu ele alması için editörü kışkırtmak zorunda kaldı. Nihayet, Hamilton metni özümseyemediğini yarımağız itiraf etti. "Ramakrishna kitabı ile ilgili olarak kendimi son derece suçlu hissediyorum" diye durumu kabullendi. "Salimen teslim aldım ve çoğunu zevkle ve fayda sağlayarak okudum, fakat bir kısmının beni aştığını itiraf ediyorum."[3] Hamilton, buna uygun şekilde, başka bir yayıncının *Gospeller*'in kısaltılmış bir versiyonunu yayımlamayı düşünmekte olduğunu ileri sürdü ve Salinger'ın tüm kitabı basma önerisini özür dileyerek geri çevirdi. Salinger editöre, çekincesini anladığını bildirdi ve bu anlaşmazlığı göz ardı ediyor gibi göründü, ama Hamilton böyle yaşamsal bir konuda hissettiği coşkuyu paylaşmadığı için Salinger derinden incinmiş ve hayal kırıklığına uğramıştı.

Salinger'ın kısa öykü derlemesinin yayın tarihinin yaklaşmasıyla daha büyük bir ayrılık baş gösterdi. Ober Associates kitabı ilkbahar başında yayımlamak için Little, Brown and Company ile görüşmüştü. Zamanlama *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz baskısının çıkışıyla aynı zamana gelmek üzere ayarlanmıştı. *Çavdar*'ın yayımlanması ile ilgili çatışmaların ardından hem Little, Brown hem de Hamish Hamilton yakında çıkacak derlemeyle ilgili fikir ayrılıkları ile Salinger'ın yanına yanaşmaya kaçınıyorlardı. Kendi adına Salinger daha da inatçı hâle gelmişti.

Salinger'ın katılığının bir örneği de öyküsü "Teddy"de görülebilir. Görünüşe göre Salinger "Teddy"nin, en iyi eserlerinin kalitesine erişemeyeceği olasılığını kesaba katmak istemiyordu. "Teddy"yi Little, Brown ve Hamish Hamilton'a hiç göstermeden, oldubittiye getirerek kabul ettirdi. Öykü benzer bir yöntemle *The New Yorker* ofislerinden kolayca geçti, yoğun dinselliği ve şok edici finaline rağmen hem William Maxwell hem de Gus Lobrano tarafından hemen kabul edildi. O sırada Lobrano, William Shawn'ın atanmasının acısını hâlâ üzerinden atamamıştı ve Maxwell de kendisi de müp-

hem pozisyonlarında, artık açıkça derginin en önde giden yazarı olan Salinger'a karşı çıkmak için yeterli motivasyona sahip değillerdi. *The New Yorker* "Teddy"yi 31 Ocak 1953'te yayımladı. Salinger anında okur mektuplarına boğuldu; "Teddy" için "Esmé"ye olduğundan bile daha fazla mektup gelmişti. Tepkilerin çoğu öfkeliydi ama Salinger yılmadı ve öyküsünü kitabından çıkarmayı bir kez bile düşünmedi.

Salinger derlemenin başlığına da aynı kontrolcü tavırla yaklaştı. Kasım 1952'de antolojiyi oluşturmak için en iyi öykülerinden dokuz adet seçti; yeni bitmiş olan "Teddy" de bunların arasındaydı. Tek başına hiçbir öykünün tüm derlemeye adını vermemesi konusunda kararlıydı, Jamie Hamilton'a "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün –ve Diğer Öyküler" benzeri bir başlığı kabul etmeyeceğini açıkladı. Salinger devam ederek, "belki de adını sadece *Dokuz Öykü* koyarım" dedi.[4] Bu fikir Hamilton'ı dehşete düşürmüştü. Salinger'ın böylesine inatla karşı çıktığı başlık biçimi tam da Hamilton'ın düşündüğüydü. Dikkat çekecek biçimde, İngiliz baskısının başlığını "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle ve Diğer Öyküler" koymayı planlıyordu ve Salinger'ın önerisine kuşkuyla yaklaşmaktaydı. *Dokuz Öykü* başlığı için Hamilton şöyle düşünüyordu: "Yeni çıkan bir kitabın karşılaşabileceği en büyük engel olacaktır ve bu konuda ciddi olmadığınızı içtenlikle umut ediyoruz."[5] Salinger gerçekten ciddiydi ve Hamilton'ın tepkisi canını sıkmıştı.

Mart'ta *Çavdar Tarlasında Çocuklar* ciltsiz olarak Signet kitapları (New American Library'nin bir kolu) tarafından yayımlandı ve 50 centten satışa sunuldu. Kitabın sunumu Salinger'ı sindirmişti, fakat 1951'de bunu kabul etmek zorunda bırakılmıştı ve şimdi değiştirmesi mümkün değildi. Salinger'ın iki yıl önce karşı çıktığı tasarım, Holden Caulfield'ı başında kırmızı av şapkası ve elinde bavuluyla, köhne bir gece kulübünü safça gözetlerken gösteriyordu. Holden'ın yanında durup, yasak bir sigara yakmakta olan, belli ki "düşmüş bir kadındı." Cafcaflı kapak her çeşit kışkırtıcı içeriği vadediyordu. "Bu sıradışı kitap sizi şaşırtabilir" diyordu, "güldürebilir, kalbinizi kırabilir... Ama onu asla unutmayacaksınız." Arka kapak *Çavdar*'ın "edebi bir sansasyon" olduğunu haber veriyor ve yazarın, içinde en ufak bir yeni bilgi bulunmayan altı satırlık bir biyografisini içeriyordu.

Aslında Salinger romanının ciltsiz olarak yayımlanışını seve seve görmezden gelebilirdi. Ona göre, bu olay esasen, kesinlikle *Dokuz Öykü* olarak adlandırmaya karar verdiği kısa öykü derlemesinin yayımlanmasının müjdecisiydi. Fakat romanın Signet tarafından yayımlanması Salinger'ın, kitaplarının ciltsiz basım haklarını elinde bulunduran ve Signet'ın kusurundan

sorumlu olan Little, Brown and Company'yi yakından izlemesi gerektiğine dair inancını desteklemiş oldu. Salinger'a göre Little, Brown sadece basılı kağıt satıyordu ve sanatın sunumuyla hiç ilgilenmiyordu. Salinger yayınevlerine adlarıyla hitap etmiyor, onun yerine onlara alayla "Hit'ler Evi" diyordu. Bu sefer Salinger'ın istediği oldu. *Dokuz Öykü*'nün kapağı illüstrasyon içermiyordu. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın yazarı olduğu dışında başka hiçbir biyografi bilgisi verilmemişti. Salinger'ın herhangi bir fotoğrafı da yoktu. Bu maddede özellikle ısrarcıydı.

Dokuz Öykü 6 Nisan 1953'te yayımlandı. "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün" ile başlayıp, "Teddy" ile bitiyor, Salinger'ın 1948 ve 1953 arasında *The New Yorker*'da yayımladığı her şeyi ve ek olarak diğer dergilerde yayımlanmış olan "Teknede" ve "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi"ni içeriyordu. Salinger adil bir şekilde antolojiyi, onlarsız kitabın içeriğinin çok azının okura ulaşacağını düşündüğü editörü Gus Lobrano ve ajanı Dorothy Olding'e ithaf etti.

Salinger yıllardır hayalini kurduğu derlemeyi nihayet eline aldığında düş kırıklığına uğradı. Yetersiz ve zevksiz göründüğünü söyledi.[6] Ama *Dokuz Öykü*'nün popüler olacağı kesindi. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz yayımlanışının yazara yönelik ilgiyi yeniden alevlendirmesi ve çarpıcı şekilde genç okurları romanı yaşamaya teşvik etmesi sonucunda halk derlemeyi büyük bir iştahla karşıladı. Ancak *Çavdar*'ın bu başarısı, *Dokuz Öykü* için bir engeldi.

Dokuz Öykü, onaylayan eleştirilerle coşkulu eleştiriler arasında değişen tepkilerle karşılandı. Eleştirilerin çoğu Salinger'ın inkâr edilemez yaratıcılığına değil, *Çavdar Tarlasında Çocuklar* ile yakaladığı kalite düzeyini sürdürmekteki yetersizliğine yönelikti. Adil olmasa da, karşılaştırma kaçınılmazdı. 9 Nisan'da *New York Times*'dan Charles Poore *Dokuz Öykü*'nün "1951'in en olağanüstü romanını yazan kişiden gelmesi nedeniyle bir şekilde hayal kırıklığı yarattığını" bildirdi. Poore artık Salinger'ı yiyip bitiren ikilemi açıklayarak devam etti. "Bu Salinger'ın bu kadar iyi bir yazar olmasının cezasıdır" diye yorumladı. "Sonuç şu ki, bir düzine yetenekli eski kafalı gençten herhangi birine itibar kazandıracak bir kitapla geldiğinde, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan daha iyi olmadığı için şikayet ediyoruz."[7] "[Salinger'ın] karakterleriyle uğraşma işinin oldukça tekdüzeleşebileceğinden" yakındıktan sonra, Poore hem "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ü hem de "Teddy"yi "dan! dan!" sonları için suçlayıp "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"yi İkinci Dünya Savaşı'ndan çıkan en büyük öykü olarak överek devam etti. Poore'un eleştirisi *Dokuz Öykü*'ye yapılan pek çok eleştirinin tipik örneğiydi. Bunlar Salinger'ın

yeteneklerini doğruluyor, fakat kendisinden bekleneni tam olarak üretemediği için yaşanan hayal kırıklığını ifade ediyordu.

Romancı Eudora Welty'nin 5 Nisan'da *Times Book Review*'da çıkan eleştirisi Poore'unkinden daha hoşgörülüydü. Welty Salinger'a, yazıları "özgün, birinci sınıf, ciddi ve hoş" bir sanatçı olması nedeniyle övgüler düzüyordu. Salinger'ın yakın dostlarından olan Welty onu fevkalade iyi anlıyordu; arkadaşlıkları tarafsızlığını zedelemesine rağmen, *Dokuz Öykü* eleştirisi tartışmasız güzellikteydi. "Bay Salinger'ın öyküleri," diyordu, "dünya üzerindeki her insanda yegâne ve değerli olan şeyi onurlandırıyor. Öykülerin yazarı, anlaşılamama riskine rağmen deneme cesaretine -daha doğrusu kazanılmış hak ve ayrıcalığına- sahip."[8]

Okurlar *Dokuz Öykü*'yü daha raflara dizilmeden kapıştılar. Çok geçmeden kitap *New York Times*'ın en çok satanlar listesinde dokuz numaraya yükseldi ve sonraki üç ay boyunca ilk 20'de kaldı. Bu nadir görülen bir başarıydı. Normalde bir romandan çok daha az satan bir kısa öykü derlemesi için bu başarı olağandışıydı. Reklamı yapılmamış ve rahatsız edici kişisel bilgi içermeyen *Dokuz Öykü*'nün başarısı Salinger'ın reklama duyduğu küçümsemeyi meşru kılar göründü ve ürünü üzerinde daha çok kontrol sahibi olma kararını doğruladı.

Salinger kitabın nasıl karşılandığını görmezden gelmeye kararlıydı. Seçkinin çıkışından haftalar sonraya kadar gazeteler ve dergilerden uzak durmak için elinden geleni yaptı ve Dorothy Olding ile Gus Lobrano'dan kendisine eleştiri veya gazete küpürü gönderilmemesine dikkat etmelerini istedi. Salinger, ilginin onu dengesizleştirmesinden korktuğunu söyledi ve irdelemenin onu işinden alıkoyduğunu açıkladı.[9]

Bu arada derlemenin Büyük Britanya'da yayımlanması için Hamish Hamilton ile anlaşmaya varılmıştı. Belli ki Salinger ilişkilerini korumak için, kitabın adı konusundaki seçimi kendisinden beklenmeyen bir şekilde Hamilton'a bırakmıştı. Haziran'da Hamilton *Dokuz Öykü*'yü *Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle ve Diğer Öyküler* olarak piyasaya sürdü. Satışlar, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın İngiltere'deki karşılanışında olduğu gibi düşüktü. Bu Hamilton'ın Salinger yüzünden ikinci kez darbe yiyişiydi. Yazarın yeteneğine bütünüyle güveniyordu fakat Hamilton'ın yaşamının itici gücü olduğu söylenen iş anlayışıyla dostluğu çatışmaya başlamıştı. Haftalar geçip de satışlar inatla düştükçe, Hamilton riskli yatırımından nasıl kâr sağlayabileceğini düşünmeye başladı.

*

Bugün, *Dokuz Öykü* iki düzeyde anlaşılmaktadır: birbirine gevşekçe bağlı fakat kendine yeten çalışmaların bir derlemesi ve de J.D. Salinger'ın manevi arayış yolundaki kronolojik adımları olarak. "Teknede"nin yayımlandığı dergi olan *Harper's* için kitabı değerlendiren Gilbert Height, 1953'te takdire şayan bir şekilde bu algıya yaklaşmıştı. Height, Salinger'ın her öyküdeki varlığını sezgisel olarak duyumsamış ve okurların *Dokuz Öykü*'yle yazarın kendini inceleme yolculuğunun aşamalarını yaşadıklarından şüphelendiğini ifade etmişti. Ayrıca Salinger'ın muazzam yeteneğinin, yoğun odaklanmasının tehdidi altında kalmasından korktuğunu aktardı. Height *Dokuz Öykü*'nün her birinde şüphesiz Salinger olan bir karakter gördü; "çöküntünün eşiğinde ince, sinirli, zeki bir varlık: onu hayatının değişik dönemlerinde görüyoruz, çocuk, ergen ve yirmili yaşlarında amaçsız bir genç adam olarak..."

Dokuz Öykü'yü oluşturan parçalar birleştirildiğinde, bunların tinsel bir yolculuğun adımları oldukları açıkça görülür. Derleme, "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün" ile, çaresiz bir umutsuzluk öyküsüyle açılır. Sonraki üç öykü, "Sarsak Dayı Connecticut'ta," "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" ve "Gülen Adam," bu umutsuzluğu günlük hayatın sıradan dakikalarına taşır. *Dokuz Öykü*'nün ilk bölümü modern Amerika'nın doğasında var olan tinsel acıların iç karartıcı öykülerini aktarır. Bunlar, beceriksizce kendilerini insan doğasının karanlık güçlerinin üzerine çıkartmaya çalışan karakterler içerirler. Ama *Dokuz Öykü* umut da vadeder. Kitabın felsefesi, gerçek sevgi vasıtasıyla çaresizliğe bir alternatif sunarak okuru ilk dört öykünün süregiden umutsuzluğundan kurtaran bir eser olan "Teknede" ile bölünür. Derleme içerisinde zamansız beliren "Yeşil Gözlüm, Al Dudaklım" adlı moralite oyununun olası istisnasıyla, umudun gücü kitabın geri kalanında devam ettirilir. "Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle"de insani bağlar yoluyla güçlenildiğine dair basit cevap mucizevi imalar üstlenmeye başlar, ta ki "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi"nde evvelce insani bağlar tarafından temin edilen esin tamamen ruhsal bir olaya dönüşene kadar. Kitabın son öyküsü "Teddy," *Dokuz Öykü* yolculuğunu sonlandırmak için özellikle işlenmiştir. "Teddy" ile okurlar insani bağlar tarafından temin edilen sevgi gücünün Tanrı ile bütünleşmenin getirdiği inanç gücüne dönüştüğü bir yere varırlar.

Birçok eleştirmen ve araştırmacı "Teddy"yi "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"ün yeniden anlatımı olarak değerlendirdi. Salinger'ın kendisi de "Seymour–Bir Giriş"te Teddy'nin gözlerini Seymour Glass'inkilerle karşılaştırdığında bu eğilimi destekledi. Hem "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir

Gün" hem de "Teddy" *Dokuz Öykü*'nün başına ve sonuna sembolik kitap destekleri olarak özellikle yerleştirilmişlerdi ve tamı tamına beş yıl arayla yayımlanmışlardı. Her ikisi de ana karakterlerin ölümüyle sonuçlanan "dan! dan!" sonlara sahipti. İki trajik finalde de su ve küçük kızlar vardı. Seymour Glass da ve Teddy McArdle da zorla yerleştirildikleri dünyaya yabancılaşmış vaziyetteydiler. Salinger, Seymour'ın intiharını daha sonraki bir perspektiften yeniden açıklamak için Seymour karakterine "Muzbalığı"nın karşılamadığı bir ruhsal kabulleniş yerleştirme çabasıyla Teddy'nin ölümünü kullandı. Bir başka deyişle Salinger "Teddy"yi "Muzbalığı"nı tekrar yazmak için veya en azından okur yorumunun yönünü yeniden çizmek için kullanmış oldu.

*

1953 ortalarında Salinger mutlu ve mesuttu. Konforlu bir kır evine dönüştürmekte olduğu Comish'teki yeni evinde huzurluydu. Onu sever görünen yeni komşularına karşı dostça davranıyordu ve yöre gençleriyle karşılıklı uyum içindeydi. Comish aynı zamanda yaratıcılığını harekete geçirdi ve Salinger o zamana kadarki en iyi eserlerinden bazılarını yazmakta olduğunu iddia etti.[10] Kariyeri *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz baskısı ve *Dokuz Öykü*'nün olumlu karşılanışı ile tırmanıyordu. Salinger sonunda sığınağını bulmuş görünüyordu. Bu Holden Caulfield'ın hayaliydi, gerçekten ait olduğu yerdi.

Bu aylar zarfında, Salinger'ın yazışmalarında gizemli "Mary"ye değinmeler kayboldu ve Claire Douglas mutluluğunu paylaşmak için yeniden ortaya çıktı. Claire şimdi 19'undaydı, Salinger'dan 15 yaş gençti ve Radcliff'e gidiyordu. Babası annesinden 35 yaş büyük olan Claire için yaş farkı bir önem taşımıyordu, fakat Salinger oluşabilecek dedikoduların farkındaydı ve ilişkiyi mümkün olabildiğince gizli tutmaya çalışıyordu. Çift neşeli bir şekilde, başkaları öğrenmeden birbirlerini görmek için yollar icat ediyordu. Claire'in okuldan uzak hafta sonlarını açıklamak için hayali arkadaşlar uyduracak kadar ileri gitmişlerdi. Kısa sürede, Salinger Claire Douglas'a âşık olmuş, onun dinini, fikirlerini ve zevklerini benimseyen Claire'in dünyası da Salinger'ın etrafında dönmeye başlamıştı.

Uyum kısa sürdü. Claire, tıpkı Holden Caulfield'ın Sally Hayes'den istediği gibi Salinger'ın da kendisinden okulu bırakmasını ve Comish'teki kır evine yanına taşınmasını istemişti. Fakat Claire reddetti, Salinger da vazgeçti. "O tek bir konuda, üniversite konusunda ona karşı koyduğumda" diye anımsayacaktı sonradan Claire, "ortadan yok oldu."[11]

O sırada Claire'in hayatındaki tek romantik bağ Salinger değildi. Aynı zamanda, okulda tanıştığı, Harvard Business School master öğrencisi olan 23 yaşındaki Colman M. Mockler Jr. ile ilişkisi vardı. Mockler sanatçı duyarlılığı olan, alçakgönüllü, ilkeli bir kişiydi ve Salinger için zorlu bir rakipti. Salinger Claire'in bu ikinci ilişkisi konusunda sıkıntılıydı. Ayrıca biliyordu ki, okulda olduğu zamanlarda büyük ihtimalle Mockler ile birlikteydi. Dolayısıyla, Claire'den Radcliff'ten ayrılıp Cornish'e taşınmasını istediğinde, sadece onun sevgisini güvence altına almaya ve onu rakibinden ayırmaya kalkışmıştı. Claire, Salinger'ın memnuniyetini yok etmeye başlayan açık bir seçim yaptı. İsteğini reddetmekle kalmadı, 1953 yazında Mockler ile birlikte Avrupa'ya gitti; İtalya'da kaldılar ve Mockler muhtemelen burada Claire'in annesiyle tanıştırıldı.[12] Yazı Salinger'ın rakibiyle birlikte yurtdışında geçirme kararı ilişkilerinde haklı bir soğukluk yarattı. Eylül ortasında Avrupa'dan döndüğünde, Salinger onu görmeyi reddetti.

Salinger ile Claire Douglas arasındaki anlaşmazlık, Kasım'da gerçekleşen bir olay ile daha da kötüleşti. Salinger'ın Windsor Lisesi arkadaşları arasında Shirlie Blaney adında son sınıf öğrencisi bir kız vardı. Blaney Salinger'a bir okul ödevi için kendisiyle röportaj yapıp yapamayacağını sordu ve Salinger kabul etti. 9 Kasım'da, Harrington's Spa'da buluştular. Salinger öğle yemeği ısmarladı ve Blaney (destek için yanında bir arkadaşıyla birlikte gelmişti) röportajına başladı. Kızın soruları dolambaçsızdı ve fazla sırnaşık değildi. Salinger nerede okula gitmişti? Ne zaman yazmaya başlamıştı? Savaş esnasında ne yapmıştı? *Çavdar Tarlasında Çocuklar* otobiyografik miydi? Salinger, Blaney'nin her sorusunu daha önce William Maxwell için Book of the Month Club röportajında yanıtlamıştı ve bunları dostlara özgü saf bir masumiyetle yeniden yanıtlamayı sorun etmedi.

13 Kasım 1953'te, Shirlie Blaney'nin röportajı okul ödevinde değil, yerel gazete *Daily Eagle – Twin State Telescope*'ta yer aldı. Makale kısa, çocuksu ve yanlışlarla doluydu, yazarı New York Üniversitesi'ne bir yıl fazladan gitmiş gösteriyor, Sol Salinger'ı Avusturya ve Polonya'ya oğluyla birlikte gönderiyor ve Salinger'ı iki yıllık askeri hizmetten kurtarıyordu. Blaney ayrıca yanlış yorumladığı şeyleri de yazmıştı: Salinger'ın bir film yapmak için Londra'ya seyahat ettiğini ve Cornish'teki evini iki yıl önce satın aldığını hatalı bir biçimde iddia ediyordu. Makale Salinger'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar* hakkındaki sözleriyle hatırlanmaktadır. Romanın otobiyografik olup olmadığı sorulduğunda, Salinger tereddüt etmiş ve "gibi" diye kaçamak bir cevap vermişti. "Bitirdiğimde çok rahatlamıştım. Çocukluğum kitaptaki

çocuğunkiyle hemen hemen aynıydı ve bunu insanlara anlatmak büyük bir rahatlıktı." Bu cümle hâlâ sık sık alıntılanır, ama yine de, daha önceden Maxwell'e açıkladıklarından fazla bir şey ifade etmez.

Yazar hakkında kısa bir betimleme içeren önsözde Blaney'nin makalesinin içinden alınan hem acı hem tatlı bir parça bulunmaktaydı:

Tüm lise öğrencilerinin çok iyi arkadaşı olan Bay Salinger, buraya sadece birkaç yıldır geliyor olmasına rağmen, yaşça daha büyük pek çok arkadaşa da sahip. Kendisi oldukça içine kapanık; tek istediği yazı yazmak için yalnız bırakılmak. Uzun boylu ve yabancı görünümlü, 34 yaşında, hoş bir kişiliğe sahip bir adam.*

Makale Salinger'ı derinden yaraladı. Blaney röportaja bir okul ödevi için ihtiyacı olduğunu söyleyerek onu kandırmıştı. *Daily Eagle*'ın genç kızı kullandığı çok açıktı, ama mesele bu değildi. Salinger'a göre bu olay, New York'u terk ederken kaçmış olmayı umduğu hakka tecavüz ve dalaverenin burada, bu huzurlu görünen toplulukta da yaşadığını gösteriyordu.

Claire Douglas'ın ihanetinden çok kısa bir süre sonra gerçekleşen bu olaya Salinger aşırı tepki gösterdi. Windsor'a gitmekten vazgeçti ve öğrencilerle ilişkisine son verdi. Komşularından uzak durmaya başladı. Artık kokteyl partiler ve basketbol maçlarına geziler, Harrington's Spa'da öğle yemekleri ve plaklar üzerine sohbetler ve patates cipsleri olmayacaktı. Salinger New York kalabalığından uzaklaştığı gibi Cornish insanlarından da uzaklaşmaya başladı. Öğrenciler ne olduğunu anlamak için kır evine gittiklerinde sessizce içeride duran Salinger evde yokmuş gibi davrandı. Birkaç hafta içerisinde, mülkünün etrafını bir çitle çevirmeye başladı.

Bu noktadan itibaren J.D. Salinger, çevresindekiler tarafından kabul edilme hevesini bir kenara bıraktı ve yaşamda huzur bulmak için kendi yöntemleri üzerine düşünmeye başladı. 1953 yılının bu son olayında, Salinger'ın yaşamı bir kez daha ancak bu kez trajik biçimde sanatına benzemişti. The *Daily Eagle* makalesi yazar üzerinde, son "s... git"in Holden Caulfield üzerinde yarattığı etkiyi yaratmıştı. Ve Holden gibi, Salinger da kendini Holden'ın benimsediği acınası gerçekliğe teslim etti:

* Salinger betimlemelerinde "yabancı görünümlü" ve "egzotik" terimleri tekrar tekrar geçiyor. Büyük ihtimalle bu terimler Salinger'ın Yahudi kalıtımını ifade etmek için kullanılmıştı.

Asla hoş ve huzurlu bir yer bulamazsın, çünkü öyle bir yer yok. Olduğunu düşünebilirsin, ama oraya vardığında, sen bakmıyorken biri sinsice yanaşıp tam burnunun dibine "S... git" yazıverir.[13]

12

Franny

1953 kışında, Claire Douglas'tan ayrılması Salinger'ı muhtemelen yalnızlığa itmişti ancak Claire bu ayrılıkla yıkıma sürüklendi. Salinger, ona ülkeden ayrıldığını düşündürtecek kadar uzun bir süre ortadan kaybolduğunda, Claire fiziksel olarak çöktü.

1954'ün ilk günlerinde Claire'e öpüşme hastalığı teşhisi konmuş [glandular fever: öpüşme ile de bulaşabilen bir virüsün neden olduğu ateşli bir hastalık—ç.n] ve hastaneye yatırılmıştı. Doktorlar, aynı süre içerisinde Claire'in apandisitini de almaya karar verdiler. Bu operasyon onun fiziksel olarak tükenmesine ve duygusal olarak yıpranmasına yol açtı. Bu çetin dönemde Salinger'dan hiçbir haber alamadı. Yatağının baş ucunda ona nezaret eden Colman Mockler ihtiyaç duyduğu ilgi ve şefkati gösteriyor, aynı zamanda sürekli evlenme teklifinde bulunarak kırılganlığını okşuyordu. Claire sonunda teklifi kabul etti ve kısa bir süre sonra evlendiler.

Claire'in ilk kocası ile ilgili pek az bilgiye sahibiz. 1961'de *Time* dergisinde yayımlanan bir röportajda Claire'in üvey erkek kardeşi Gavin, "kötü biri değildi ama hödüğün tekiydi" şeklinde çok da net olmayan olmayan bir görüş sunmuştu. Aslına bakılırsa Mockler daha sonra sıradışı bir yaşam sürdü. Adını verdiği çoğu inanca dayalı çok sayıda vakıf ve burs ile mesleği, aile yaşamı ve yoğun dini inançları arasında takdire değer bir denge sağlayan Mockler, Gillette Şirketinin CEO'su olarak da büyük başarı elde etti.

Mockler'ın Claire'le evliliğini biçimlendiren ve "Franny" öyküsünü etkileyen kesinlikle dine olan bağlılığıydı. İkinci karısına göre, Mockler, Claire'le evlendiği sırada derin bir dini dönüşüm geçirmekteydi.[1] Salinger'ın manevi görüşlerini benimsemiş olduğu için bu olay Claire'i giderek daha fazla bağlandığı Zen ve Vedantik inançlarla, yeni kocasının aşırı tutucu Hıristiyanlığı arasında bir seçim yapmaya zorlayarak onu muhtemelen bir bunalıma sürükledi. Claire'in kararı hızlı ve kesindi. Mockler'la sadece birkaç ay geçirdikten sonra Salinger'a geri döndü ve evliliği sona erdi.

O sırada, Claire bizzat Salinger tarafından yaratılmış olsaydı onunla bu kadar uyum içinde olamazdı. Claire'in yaşamı kurgusal karakter Esmé ile

büyük benzerlik taşıyordu. Claire Douglas, 26 Kasım 1933'te Londra'da doğmuştu. Salinger İngiliz olan her şeye hayrandı ve Claire'in milliyeti ona duyduğu ilgiyi kesinlikle artırıyordu. Esmé gibi Claire de bir dadı tarafından yetiştirilmişti ve çocukluğu İkinci Dünya Savaşı'yla altüst olmuştu. 1939'da Claire ve üvey ağabeyi Ian Gavin hava saldırılarından korunmak için Londra dışına gönderildiler, Claire bir manastıra yollandı. Anneyle baba ise başkentte kalmaya devam etti. 1940'ta bir bomba ailenin başkentteki evini yerle bir etti. Güvenliklerinin sağlanması için altı ve sekiz yaşlarındaki Claire ve Gavin, onlara Birleşik Devletler'e kadar eşlik edecek olan anneleri tarafından hızla İngiltere'den dışarı çıkartıldı.

Jean Douglas ve çocuklar 7 Temmuz 1940'ta SS *Scythia*[2] gemisiyle New York'a vardılar. Jean Douglas, Amerika'ya vardıktan sonra kocasını beklemek için New York'ta kaldı, çocuklar ise savaş süresince birtakım yetiştirme yurtlarına gönderildiler. 1941'e gelindiğinde, Claire'in Manhattan'a yerleşmiş olan annesiyle babası hâlâ yetiştirme yurtları arasında mekik dokumakta olan çocuklarından ayrı kalmaya devam ediyorlardı.[3] Böylece Claire'le Gavin'in annesiyle babası savaş boyunca hayatta ve iyi durumda olsalar da, tıpkı ölüm nedeniyle çocuklarından koparılan Esmé ve Charles'ın annesiyle babası gibi, çocuklarından ayrı düşmüşlerdi.

Salinger bu öyküsünde Esmé ve Charles'a tinsel ve duygusal bir hayatta kalma bağışlamış olsa da, savaşın gerçek etkisi Claire ve Gavin'i yönden ve dayanaktan yoksun bırakmıştı. Özellikle Gavin olaylardan çok fazla etkilenmiş ve "Esmé İçin"deki Charles gibi mucizevi bir biçimde korunamamıştı. Duygusal açıdan dengesi bozulan Gavin'in rahatsız edici derecede zalimce olan davranışları yüzünden Douglas kardeşler savaşın bitimine kadar sayıları yediyi bulan yetiştirme yurtları arasında gidip geldiler.* Claire, daha sonra 1950'de Salinger'la tanıştığı sırada kayıtlı olduğu Shipley'e gitmezden önce, bir kez daha rahibelerle kalmak üzere, Suffern, New York'taki Marydell Manastırı'na gönderildi.

Karmaşık geçmişi dikkate alınacak olursa Salinger'ın nasıl olup da aynı anda Claire'in hem babası, hem öğretmeni, hem koruyucusu, hem sevgilisi hâline geldiği kolayca anlaşılır. Salinger'a göre, Claire'in geçmişi, gençliğe özgü güzelliği ve zarif çekiciliği pekâlâ onu Esmé'nin cisimleşmiş hâli olarak

* Claire ve Gavin'ın yerleştirildiği yurtlardan biri Sea Girt, New Jersey'de, Oona O'Neill'in evine ve Mattie Gladwaller'ın "Fransa'da Bir Çocuk"ta Babe'e mektubunda söz ettiği kasabaya çok yakındı.

gösterebilirdi. Çiftin ilgi duyduğu pek çok ortak konu vardı. Din her ikisini de büyülüyordu ve Claire'in Shipley'de sivrildiği alanlar Salinger'ın Valley Forge'da sivrildiği alanların aynılarıydı: Tiyatro sanatı, dil yetisi ve spor. Claire zeki bir kadındı, ülkenin en saygın okullarının şeref listesinde olan bir öğrenciydi ve 1954'te kırılgan yapısına karşın, Salinger'ın kaprisleriyle doldurulabilecek boş bir kafaya sahip değildi. Salinger'ı derin bir aşkla seviyordu ve ona süngüsünü düşürtecek olağanüstü bir yeteneğe sahipti. Salinger Claire'in yanındayken, şakacı ve sakınmasızdı, çocuksu masumiyetini yeniden yakalayabiliyordu. Claire onu yalnızlıktan ve bunalımdan kurtarmıştı ve muhtemelen bunun farkındaydı. Yaşamlarının o kesitinde her biri diğerinin tam da ihtiyaç duyduğu şeyi karşılıyordu. Artık uslanmanın, geçmişi geride bırakmanın ve bir yaşam kurmanın zamanıydı.

Claire Douglas'la ilişkisi Salinger'ın 1954 yılı boyunca odaklandığı tek şey oldu ve o yıl hiçbir yeni şey basmadı. Ama mesleği bu ihmalden zarar görmedi. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın da *Dokuz Öykü*'nün de satışları inanılmaz bir hızla devam ediyordu. Bunlara ek olarak, o yıl, birçok öyküsünün çeşitli seçkilerin içinde yeniden basılışına tanık oldu. "Sarsak Dayı Connecticut'ta" ("Uncle Wiggily in Connecticut") Dell tarafından piyasaya sürülen *American Short Story Masterpieces* dergisinde çıktı; "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" ("Just Before the War with the Eskimos") Bantam için Manhattan'da yeniden yayımlandı: *Büyük bir Kentin Kalbinden Öyküler* ("Stories from the Heart of a Great City"); ve *Dokuz Öykü* New York American Library tarafından ciltsiz olarak basıldı. Kapak resmi yoktu.

Salinger'ın eserlerinin giderek daha fazla tanındığı sırada, Sir Laurence Olivier, Jamie Hamilton aracılığıyla "Esmé İçin"i BBC'de radyo tiyatrosuna uyarlamak için izin istedi. Hamilton, "Olivier, 'Esmé İçin'i dahil etmeye can atıyor ve senin kabul edeceğini umuyor" diye iletti. Salinger, Olivier'in o güne kadar radyo dizilerine dahil ettiği tek çağdaş yazar olacak ve gururu okşanacaktı; buna rağmen reddetti. *Aptal Kalbim*'e yapılan saldırının Salinger'ın ruhunda yarattığı kırgınlık henüz tazeydi ve "Esmé"nin ruhuna ihanet edebilecek bir yorum için Olivier'e dahi izin verilemezdi. Salinger'ın reddi Olivier'i, özellikle 1951'deki akşam yemeğindeki *faux pas* [gaf] sonrası muhtemelen çok şaşırttı ama Jamie Hamilton kendini kesinlikle terslenmiş hissetmişti.

*

Salinger'ın Claire Douglas'la ilişkisindeki dramatik olaylar, onun 1954'te tamamladığı tek öykü olan "Franny"nin perde arkasını oluşturur. Öykünün yayımlanmasından itibaren edebiyatçılar Franny karakterine ilham verenin Claire olduğuna işaret ettiler. Salinger bu tür kişisel unsurları sık sık öykülerine sıkıştırmıştı ve Franny karakteri neredeyse şüphe götürmez bir biçimde gerçekten Claire Douglas'ı yansıtmaktaydı. Claire'in erkek kardeşi Gavin de bunun doğru olduğuna inanıyordu. Gavin 1961'de *Time* dergisine öyküde Franny'nin taşıdığı "deriden yapılmış beyaz bağcıkları olan lacivert çantanın" Claire'in Colman Mockler'ı ziyarete gittiği sıradaki çantası olduğunu söylemişti. Gavin küçümseyerek, Salinger'ı öyküyü yazdığı sırada, "Franny" hikâyesini sürükleyen İsa Duası'yla kız kardeşine acı çektirdiği için suçladı. "O [Claire] İsa Duası'na takılı kalmıştı" diye anımsadı Douglas. "Jerry insanları nesnelere takmakta ustadır." Salinger'la alay etmiş olmasına rağmen, Gavin'in iddiasına hiçbir zaman karşı çıkılmadı. Eğer bu doğruysa, olay okurlar tarafından nadiren fark edilen dua nedeniyle Salinger'a sempati bahşetmiş olmalıdır.

"Franny"nin kurgusu ile gerçek olaylar arasındaki bir diğer paralellik, Franny'nin erkek arkadaşı Lane Coutell karakteri ile kurulur. Lane karakterinin Claire'in ilk kocası olarak kurgulandığı tahmin edilmektedir. Fakat Salinger, Lane'i fiyakalı ve küçümseyici, Franny'nin tinsel ihtiyaçlarına cevap veremeyecek kadar entelektüel biri olarak sunmuştur. Doğrusu, Franny karakteriyle paylaşılan dini atılımı yaşayan, bu olayla içinde gerçekten ruhsal bir bunalım ateşlenmiş olabilen Claire değil, Mockler'dır.

Ayrıca Salinger'ın, "Franny"nin temel olay örgüsünü Claire'in kısa süren evliliğinden çok önce yazdığı anlaşılmaktadır. Gerçekte öykünün fikri *Çavdar Tarlasında Çocuklar* kadar eski olabilir. 1951'de "De Daumier-Smith'in Hüzünlü Dönemi" *The New Yorker* tarafından geri çevrildiğinde, Salinger Gus Lobrano'ya bunun yerine "bir kolej öyküsü" yazmayı düşündüğünü söylemişti.[4] Bu yüzden Salinger "Franny"de pek çok kişisel kaynak kullanmış olsa da, öykünün kendisi kendi ilişkilerinin bir yeniden anlatımı değildir. Salinger'ın karakterlerinin ilhamı genelde gerçek insanlardan doğmuştu ama kısa süre içinde yazarın hayal gücü dizginleri ele aldı ve kaynakları belirsizleştirdi. Sonuç olarak Lane Coutell, Colman Mockler'a, Robert Ackley'nin Salinger'ın kendi sınıf arkadaşına ya da Raymond Ford'un Charles Hanson Towne'a benzediğinden daha fazla benzememektedir.

*

"Franny" çevresindeki insanların değerlerini sorgulayan genç bir kadının öyküsüdür. Hayatın, egoyla dolu özentilerden ve rekabetten daha fazla anlamı olması gerektiğine inanan Franny, mutluluğa giden tinsel bir yol aramakta kararlıdır. *Hacının Yolu* (*Way of a Pilgrim*) adlı küçük yeşil bir kitapla karşılaştığı sırada umutsuzluk içinde olan Franny kitap tarafından hemen cezbedilir.* Okurlar bir süre sonra Franny'nin kitabın içeriğine -İncil'in "kesintisiz dua et" tembihini yerine getirme arayışı içinde dolaşan bir Rus köylüsünün öyküsü- kendini kaptırdığını ve kitaptaki İsa Duası'na, "Ey İsa, bana merhamet et" şeklindeki, kalp atışlarıyla senkronize oluncaya ve kendi kendine işler hale gelinceye kadar tekrarlanan bir mantraya bağımlı hâle geldiğini anlarlar.

"Franny" ilk bakışta durağan bir edebiyat eseri olarak görülebilir. Neredeyse tamamen diyaloglardan oluşur, konuşan sadece iki karakter vardır ve olay yeri çok az değişir. Fakat Salinger'ın değişken anlatım perspektifini kullanımı özellikle "Franny"de çok iyi tasarlanmıştır. Öykünün başında okurlar karakterlerin güdülerini ve içsel düşüncelerini isteyerek dışarı vuran üçüncü şahıs anlatıcının rehberliğinde kolaylıkla olayın içine girerler. Fakat okur bir kez kendini rahat hissettikten sonra anlatıcı geri çekilir. Franny erkek arkadaşı Lane'le tartışmaya başladığında anlatım onun içsel düşüncelerini açığa çıkarmayı bırakır ve okuru Franny'nin güdülerini anlayabilmesi için diyaloglara konsantre olmaya zorlar.

Öykünün sonuna gelindiğinde soğuk bir anlatım vardır ve yorumun tüm sorumluluğu yalnızca okura havale edilerek salt olaylar aktarılır.

Salinger "Franny"nin her satırını onun dünyada olduğunu ama artık o dünyanın bir parçası olmadığını sergileyen bir sembolizme bulayarak anlatmıştır. Franny, belirsiz bir gerçek arayışı içinde Amerikan ıssızlığındaki ego dolu sahtelikler arasında dolaşan bir hac yolcusu haline gelir. Salinger Franny'nin tinsel ikilemini önceden göstermek için geçmiş imgeleri hatırlamıştır. "Eskimolarla Savaştan Hemen Önce" öyküsüne geri dönmüş ve tavuklu sandviç imgesini kutsal bir cemaat sembolü gibi -bu defa onu bir fincan ucuz sütle tamamlayarak- yeniden diriltmiştir. Ayrıca Franny'nin durumunu açıklamak için, "Teddy"deki ego yüklü zekâ ile erdemden tinsel düşüş arasındaki karşılaştırmayı da geri getirir. Franny ile Lane'in lüks bir

* Franny karakteri Glass çocuklarından biri olarak yeniden dahil edildiğinde, Salinger onun Hacının Yolu ile ilk karşılaşmasını değiştirecektir. "Franny"de onun, kitabı bir din dersi sırasında keşfettiğini öğreniriz ama "Zooey"de bize Franny'nin kitabı ölen erkek kardeşi Seymour'un masasında bulduğu söylenir.

Fransız restoranına oturduğu andan itibaren Salinger, Franny karakteriyle *Hacının Yolu*'ndaki arayıcı arasında paralellik kurmaya başlar.

Franny'nin en sembolik imgesi öykünün tam orta yerinde oluşur ve anlatım perspektifinde bir değişimi işaret eder. Bu belki de sonraki "Zooey"ye sembolik ortam, betimleme ve mimiklerden oluşan yapısıyla en fazla benzeyen bölümdür.

Lane, Flaubert üzerine yazdığı bir dönem ödeviyle ilgili olarak bıktırıncaya kadar böbürlenmeye başlar. Edebiyat ve akademik toplum üzerine küçümseyici ve kendini beğenmiş bir monolog yapar. Franny onun dikkafalı söylevini keser ve onun "ego"sunu bir "bölüm görevlisi"nin -bir edebiyat profesörünün yerini dolduran ve takdim ettiği her yazarı uzağı iyi göremeyen egosuyla parçalayan bir asistanınkiyle- karşılaştırır. Lane afallamıştır ve Franny kendini ezik hissetmeye başlar. Kadınlar tuvaletine gider ve burada ağlamaklı bir biçimde kendini en dipteki kabine hapseder. Franny, cenin pozisyonu alarak içinin derinliklerinde çığlık atar. Burada Franny imgesi okurlara, aydınlanma arayışının onu hapseden insana ait tüm eğilimlerle, kabinin dört duvarıyla sınırlandığı bir ruhsal arayıcı olarak verilir; ego, entelektüalizm, sahtelik ve rahatlık, bunların tümü Franny'yi ruhsal arayışından alıkoymak için komplo kurarlar. Bu baskıları durdurmak için kendini tecrit etme ve hayal gücünü bulanıklaştırma girişiminde bulunur ama yine de ezilmeye devam eder. Sonra çaresizlik içinde ağlar; tinsel belirsizlik içinde olduğundan değil fakat doğru yönü bildiği ama onu çevreleyen dünya tarafından kendini sindirilmiş hissettiği için. Sadece yüreğine bastırdığı küçük yeşil kitap Franny'ye kendini toparlama ve yola devam etme gücü verir. Bu sahne Jean De Daumier-Smith'in egoyu parçalayan ilk tezahür anına benzer ve nihai Satori deneyimine zemin hazırlar.

Franny delirmek üzere olduğunu düşünür. Oysa aklını yitirmemektedir. Gerçeklik algısı değişmektedir. Maddi dünyadan yavaş yavaş uzaklaşarak ve farklı bir algıya doğru kayarak geçmişte gözlerini kör eden eğilimleri üzerinden atmaktadır. Eğilimler ve dış görünüşler gittikçe daha az gerçek olmaktadır. Bunun sonucu yalnızca duygusal ya da ruhsal değil aynı zamanda fizikseldir de. Franny solgun görünür, terlemeye başlar ve hastalanır.

Franny, fiziksel kötüleşmesinin gittikçe artan ağırlığı altında çökerken, bilinçsiz bir hâlde restoranın ofisine taşınır. Kendine gelmeye başladığında okurlar öykünün, sönen bir imge olarak sunulan ve yorumsuz hikâye edilen son sahnesiyle başbaşa kalırlar:

Franny tek başına hemen hiç kıpırdamadan, tavana bakarak yatıyordu. Dudakları sessiz sözcükler oluşturarak kıpırdamaya başladı ve öylece devam etti.[5]

Franny İsa Duası'nın gücünün içinde yavaş yavaş yok olurken tinsel bir konuma doğru ağır ağır ilerler. Yine de, benliksiz, kutsallığa ulaşmış ya da tamamen kahraman biri gibi gösterilmez. İsa Duası'nı kullanışına onu kusurlarıyla delik deşik eden bilinçli verilerden yoksun oluşu eşlik eder.* Onun yeni keşfedilen algısı sevgisizdir ve kendi züppeliğini üretmektedir. Lane'in entelektüellikte kendinden aşağı olduğunu düşündüğü insanlarla dalga geçmesinden daha az alaycı değildir. Franny'nin Lane'in tavrını suçlayışı hakikattir fakat Franny'nin maneviyatı kendi yararlarını bastırma tehdidi taşıyan bir aşağılamayı içerir.

İsa Duası ile kalp atımlarını senkronize ederek durmaksızın dua etme girişiminde bulunan Franny, mantra tarafından ele geçirilir ve bilinen dünyadan -Franny'nin o güne kadar bildiği yegâne dünyadan- çıkartılır. Bu nedenle Franny'nin bunalımı aynı anda iki dünyada birden yaşayamamasıdır. Bu çevresindeki sosyal dünya ile saf sanatın tinsel inzivası arasında parçalanan Salinger'ı şaşkına çeviren mücadeleye büyük ölçüde benzeyen bir ikilemdir.**

*

"Franny" 29 Ocak 1955'te *The New Yorker*'da yayımlandığında, birdenbire eleştirmenlerin favorisi ve okur sohbetlerinin revaçta konusu haline gelerek sansasyon yarattı. Salinger bir kez daha önceki kısa öykülerinde aldığı mektuplardan çok daha fazlasını almakla kalmadı ve "Franny", *The New Yorker*'ı tarihi boyunca aldığından çok daha fazla mektupla donattı. Halkın gözünde J.D.Salinger'ın hata yapması mümkün değildi. Salinger'ın, "Teddy"de yaptığı hatalardan kaçınmak için bunca zahmete katlanmasına ve Franny karakterini, vaaz verdiğini ima edecek herhangi bir şeyi örtecek denli inandırıcı ve doğal bir biçimde oluştunmasına rağmen ne yazık ki, öykü daha da az anlaşıldı.

* Salinger, Franny karakterine sempati duymasına karşın, Franny'nin duanın ardındaki teoriyi açıklarken sigarasının külünü tablaya silkmeyi unutmasına dikkat çekerek, dolaylı bir şekilde İsa Duası'nı yanlış uyguladığını hissettirir.

** Bu, Hacının Yolu'ndaki arayıcının da ikilemidir. Kitabın hemen başında şöyle der: "St.Paul'ün Selaniklilere Birinci Mektubu okunduğu sırada başka sözcüklerin arasında şunları duydum... Durmaksızın dua edin". Başka şeyler değil ama bu metin aklımda yer etti ve durmaksızın dua etmenin nasıl mümkün olabileceğini düşünmeye başladım. Çünkü insanın geçimini sağlamak için ilgilenmesi gereken başka şeyler vardır."

1950'ler okurların ve akademisyenlerin maneviyat karşısında Salinger'ın amaçladıklarından başka her tür yorumu kucaklamalarına neden olan bilimsel bir karşı çıkış üretti. Çoğu, öyküyü çağdaş bilimin mahkum edilişi olarak yorumladı. Kimi Franny'nin yetişkinliğe geçişi olarak gördü. Hatta Lane Coutell'ın asıl baş kahraman olduğunu düşünenler bile oldu. Neredeyse tüm dünya Franny'nin gebe olduğu yanılgısına kapıldı.

The New Yorker'ın editörleri bile Franny'nin gebe olduğunu sandılar. Salinger bunu anladığında bu varsayımı kaldırma umuduyla bazı değişiklikler yaptı. Fakat parçalanmıştı. Kesin bir mesaj vermek onun yazarlık felsefesine aykırıydı. Okurlarına onların kişisel analizlerini ortadan kaldırmayacak kadar saygılıydı. 20 Aralık 1954'te Gus Lobrano'ya içine düştüğü çıkmazı anlatan bir mektup yazarak editöre kendisinin Franny'nin gebe olduğuna inanmadığını ama bunu bilecek ya da buna karar verecek kişinin kendisi olmadığını söyledi. Bu sonucu çıkarmaya sadece okurun hakkı vardı. Salinger okurların öyküye Franny'nin gebeliği merceğinden bakabilecekleri fikrinden korkarken, onlara duyduğu güveni sarsmayı reddediyordu. "Franny"nin metninde bazı temel değişiklikler yaptıktan sonra Salinger tekrar düşündü ve sonunda riski göze alarak sadece iki satır eklemeye karar verdi. "Lanet olsun, içkiler arasında çok uzun zaman geçiyor. Kaba deyişle" ibaresini ekledi ve okurların burada adet dönemleri arasındaki süre yerine cinsel temaslar arasındaki süreden söz ettiğini anlayacaklarını umut etti.[6] Ama Salinger bu kumarı kaybetti ve oynadığına da pişman oldu.*

Franny'nin İsa Duası mantrasına olan ilgisi Salinger'ın Doğu felsefesine olan ilgisinin ve Amerikan kültürünün maneviyata engel olduğu yolundaki şikâyetinin yansımasıdır. Salinger, Franny'ye tıpkı Sibirya'lı köylünün *Hacının Yolu*'nda yolculuk etmeye zorlanışı gibi, Amerikan entelektüelizminin balta girmemiş ormanlarında bir seyyah olma rolü verdi.

Ne yazık ki, yazarın nesnelliği muhtemelen fazla kırılgandı. "Franny"nin Batı toplumunun manevi duyarsızlığından yakındığı açık olsa da anlatıcının hükmünden yoksun oluşu sık sık Franny'nin manevi arayışının mahkum edilmesi şeklinde bir yanlış anlaşılmaya izin verdi. Oysa gerçekte Salinger İsa Duası'na ve onun temsil ettiği mistik güçlere muhtemelen büyük saygı duyuyordu ama yine de birçok okur bu duanın Franny üzerindeki en güçlü etkisini Franny'nin tedavi edilerek kurtarılması gereken bir şey olarak algıladı.

* Warren French 1963'te yazdığı J.D.Salinger (sayfa 139) adlı kitabında eklenen satırın aslında okur kitlesinde Franny'nin hamile olduğu anlayışını güçlendirdiğini gözlemlemiştir.

13

İki Aile

17 Şubat 1955'te Jerome David Salinger sulh hâkiminin kıydığı bir nikahla Claire Alison ile evlendi. Nikah töreni, Cornish'in 20 mil batısında Barnard, Vermont'da gerçekleşti ve yalnızca en yakın arkadaşları ve aile bireyleri katıldı. Çift, evlilik öncesi kan testlerini 11 Şubat'ta yaptırmış, evlilik izinlerini de bir sonraki gün onaya sunmuştu. Belki de yeni bir başlangıcın simgesi olsun diye Claire ve Salinger izin belgesinin eski evliliklerini göstermesini istememişti ve belge her ikisinin de ilk evliliğiymiş gibi düzenlendi.[1*]

Yeni evliler törenden sonra Cornish'e dönüşlerinin ardından ufak bir davet verdiler. Davete katılanlar arsında Miriam Salinger, J.D.'nin kız kardeşi Doris ve tuhaf görünse de Claire'in ilk kocası Colman vardı. Salinger konuklarına armağan olarak *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın imzalı birer kopyasını verdi. Claire'e ise son öyküsü "Franny"yi hediye etti.

Cornish sakinleri davete kendi gelenekleri doğrultusunda katılarak, yeni damada Hargreave Kasabası'nın onur verici görevini verdiler. Yerel bir gelenek olan bu işe, Salinger kuşkusuz şüpheyle yaklaştı çünkü başıboş domuzları şaka olsun diye bir araya getirmekten ibaret olan bu görev yazarın yıllar önce Polonya'da domuzları sağrılarından sürüklediği sıralarda bırakmış olduğu bir zorunluluktu.

Salinger'la Claire evlendikten sonra dini inançlarına uygun, 1950'lerin statü ve dış görünüş takıntısından uzak bir yaşam kurmaya giriştiler. Bu yaşam Salinger'ın eserlerinde karşı çıktığı ve her ikisinin de inançları aracılığı ile vazgeçtiği sahtelikten ve maddiyatçılıktan uzak, maneviyatı ve doğayı öne çıkaran sade bir yaşamdı. Yalın bir varoluş şekliydi; Salinger'ın Doğu 57. Cadde'deki dairesinin Zen Budist bir versiyonuydu. Çift, suyu eski bir kuyudan çekiyor, kendi besinlerini yetiştiriyorlardı. Özellikle Sa-

* Yanlış bilgi verme Salinger'ın tipik bir özelliğiydi. Kimseyi ilgilendirmediğini düşündüğü olguları değiştirmek ömür boyu sürdürdüğü bir alışkanlıktı. 1942'de askere alma kaydında yaptığı gibi, özellikle resmi belgelerdeki dolaylı ayrıntılarla oynamaktan hoşlanırdı. Fakat Salinger'ın evlenme izni, daha sonra inkarına izin vereceği basit bir gerçeği, annesinin doğum yerinin Iowa olduğunu bildiğini teyit eder.

linger organik bahçeciliğe karşı yaşam boyu sürecek bir tutku geliştirmişti. Her ikisi de kendilerini yaşayan tüm şeylere saygı göstermeye adadılar ve Gavin Douglas'a göre küçük bir böceği bile öldürmeyi reddettiler. Öğleden sonralarını meditasyon ve yoga ile geçiriyorlardı. Geceleri yan yana kıvrılıp birlikte sık sık *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri*'ni ve Paramahansa Yogananda'nın *Yogi'nin Otobiyografisi*'ni okuyorlardı.

Salinger'ın yeni yaşamına ilişkin olarak hissettikleri Claire'in üvey erkek kardeşinin 1961'de *Time* dergisi muhabirlerine aktardığı hikâye ile değerlendirilebilir. "Kendine yetmek istiyordu" diye yorumluyordu Douglas. "Bir sebze bahçesi vardı, Maxwell ve diğerleri ona yetiştirecek bir şeyler yolluyordu. İlkel bir yaşam biçimiydi; buna ister Zen deyin ister başka bir şey." Salinger nikâhtan kısa bir süre sonra Gavin'i araziyi gezdirmeye çıkardığında ona terk edilmiş bir ambar gösterdi. "Onlar gitti" diye eski sahiplerinden söz etti. "Yapamadılar. Ama şimdi burada ben varım. Ve ben bu toprakları verimli bir hâle getireceğim." Claire'in erkek kardeşi, olağanüstü bir sezgi anında, Salinger'ın söylediklerini "bir doğrulama... İnsanlığa inancına ilişkin bir ifade" olarak yorumladı.[2] Gerçekten de Salinger'ın yeni yaşamında işler iyi gidiyormuş gibi görünüyordu. Arkadaşı yazar S.J.

Perelman Haziran'da yeni evlileri ziyaret ettiğinde evliliğin ve yeni yaşam tarzının Salinger üzerindeki olumlu etkisine değindi.* "Doğrusunu söylemek gerekirse Jerry'yi daha önce hiç bu kadar iyi görmemiştim" dedi Leila Hadley'ye, "kesin olan şu ki ya evlilik ona yaramış ya da o evliliğe."[3]

Yine de Cornish'teki evin iki yüzü vardı ve her biri çiftin buradaki yaşamına ait bir ruh halini yansıtıyordu. Connecticut ırmağının geçtiği vadinin görkemli manzarasına bakan eğimli çayır yüzü parlak ve gerçekten "felaket güneşli"ydi. Fakat ev aynı zamanda sık New Hampshire ormanlarıyla, Salinger'ın gerçeğinin gölgelerle örtülü yüzüyle de çevriliydi.

Salinger, en başından itibaren Claire'in, Cornish'teki tenha ve sade yaşama uyum sağlayamayacağından endişe ediyordu. Claire'in yaşam deneyimi şimdiye kadar hep sürekli hareket hâlinde olmanın yarattığı bir telaş içinde geçmişti ve etrafı her daim insanlarla çevriliydi. Claire dünyanın her yanında evleri olan entelektüellerden, zenginlik ve mevkilerini dışa vuran

* Uzun süre, Salinger'ı 1954'te Claire'e tanıştıranın Perelman olduğu söylendi. Bu yanılgı Claire Douglas ile ilk ilişkisinin özel bir ilişki olduğuna inanan Salinger'ın teşvik ettiği bir yanılgıydı ve belki de böylelikle yaşı küçükken Claire'e romantik olarak bağlandığı imasından sakınıyordu.

görkemli bir aristokrasiden oluşan bir ailede büyümüştü. Oona O'Neill gibi zengin sosyetenin içinden oluşan bir arkadaş çevresinde kendini daha rahat hissedebilirdi ama New Englandlı bir çiftçinin yaşamı ona yabancıydı.

Çiftler nişanlıyken zamanlarının önemli bir kısmını seyahat ederek geçirdiler; Salinger sanki Claire'in kendini bekleyen sadeliğe göstereceği tepkiyi bir süreliğine uzaklaştırmak ister gibiydi. Sık sık New York'u ziyaret ettiler, burada Salinger'ın ailesinin yanında kaldılar ve Claire, Salinger'ın *The New Yorker*'daki iş ailesiyle tanıştırıldı. Salinger, Claire'i 1133'ün köşesindeki Ramakrishna-Vivekananda Merkezi'ne de götürdü. Claire, Salinger'ın umduğu gibi merkeze bayıldı ama onun New England kırsalında sade, dindar bir yaşam sürdürüp sürdüremeyeceği sorusunun yanıtını sadece zaman verecekti.

İlişkileri neredeyse hemen bocalamaya başlamıştı. Claire, evliliklerinin ilk ayında -Salinger'ın giderek daha fazla içine daldığı- Vedantik inanca ilişkin idealist görüşlerini yeniden incelemeye başladı. Çift nişanlıyken *Bir Yogi'nin Otobiyografisi*'ni (*The Autobiography of a Yogi*) büyük bir tutkuyla okuduktan sonra kitabın yayıncısı olan Kendini Gerçekleştirme Cemiyeti'ne [Self Realization Fellowship: İnancına ait ilkeleri öğretmek amacıyla 1920'de Paramahansa Yogananda tarafından oluşturulan resmi kuruluş— ç.n.] yazarak daha ileri düzeyde çalışmalar için onlara rehberlik edecek bir öğretmeni nerede bulabileceklerini sormuştu. Cemiyet buna yanıt olarak College Park, Maryland'de bir ibadethanenin bakımını sağlayan Swami Premananda adlı guruyu ziyaret etmelerini önerdi. Mart 1955'te Premananda ile buluşmak üzere Washington DC'ye giden bir trene bindiler.

Salinger'la başbaşa yaptığı çalışmalar dışında Claire'in Vedantik felsefeye ilişkin geçmiş deneyimi New York City'deki Ramakrishna-Vivekananda Merkezi'ne yaptığı ziyaretlerle sınırlıydı. Şehrin pahalı bir semtindeki kahverengi taş binada yer alan, iyi finanse edilmiş merkez, lüks atmosferi ve egzotik dekoru ile onu mest etmişti. Maryland'deki ibadethane ise farklı bir hikâye anlatıyordu. Burası Claire'in kendini rahatsız hissettiği alt sınıfa ait bir semtte, tuğladan yapılmış derme çatma bir mağaza önüydü. İçeri girer girmez eşyaların ucuzluğuyla daha da fazla hayal kırıklığına uğramıştı. Ayinden ve meditasyondan sonra Claire'le Salinger, Claire'e tıpkı ibadethane gibi sıradan görünen Swami Premananda ile özel olarak buluştu. Nefes alıp vermeye ilişkin talimatlardan ve guruya yapılan bağıştan sonra, çifte tekrar etmeleri için aynı Franny'nin sürekli okuduğu İsa duası gibi bir mantra verildi ve çift Kendini Gerçekleştirme Cemiyeti'ne kabul edildi. Bu deneyim Claire'i hayal kırıklığına uğratmış olsa da Salinger mest olmuştu. Çift o gece Cornish'e

dönerken trende sevişti ve Claire daha sonraları- kızı Margaret'a, o geceyi ona hamile kaldığı gece olarak anlattı. Claire Salinger, evlendikten sadece iki ay sonra hamile kalmıştı. Hamilelik ilerledikçe Claire'in huysuzluğu ve bunalımı giderek arttı. Arkadaşlarına Salinger'la en iyimser bakış açısıyla düzensiz bir cinsel yaşamı olduğunu anlatmıştı ama artık onu kendisine fiziksel bir tiksinti duymakla suçluyordu. Claire, hamileliğinin belirgin bir hâle gelmesi üzerine, Salinger'ın, Sri Ramakrishna'nın kadınları ve seksi onaylamayan görüşlerine geri döndüğüne inanıyordu. Ramakrishna seksin dünyevi bir düşkünlük olduğunu ve sadece üremek için saklanması gerektiğini öğretmişti. Claire hamile kalır kalmaz seks bir günah olmuştu. Gospeller yoruma pek açık değildi ve romantik ilişkiler karşısında *Bir Yoginin Otobiyografisi*'nden ya da Kendini Gerçekleştirme Cemiyeti'nden çok daha az bağışlayıcıydı:

> Zihin kendi başına Tanrı'yı düşünerek bilgi, sükunet ve sadakat edinir. Fakat aynı zihin dünya işleri ile uğraşırsa geriler. Dünyada tek bir düşünce vardır: Kadın ve altın.[4]

Gospeller zevk veren cinsel ilişkileri evlilik içinde olsa bile günah olarak görüyordu. Bu yüzden Claire 1955'in ikinci yarısında çıldıracak hale gelmişti ve daha da beteri Salinger işlerine iyice dalmıştı: Sık sık New York'a gidiyor ve *The New Yorker*'ın ofislerine kapanıyordu. Claire'in hamileliği ilerledikçe kocasıyla birlikte seyahat etmesi zorlaşmıştı ve kış geldiğinde Cornish'teki kulübede kendini tek başına, yalnızlığa gömülü bir hâlde buldu. Deli gibi çalışan Salinger yeni hayatından memnundu ancak yalnızlık ve bunalım içindeki Claire kendini gerçek bir mahkum gibi hissetmeye başlamış ve hayata küsmüştü.

1955'te Salinger'ın, kendisi ve Claire için kurmuş olduğu yaşam genellikle küçümsenmiş, aleyhte konuşanlar tarafından yazarın tuhaflığının bir kanıtı olarak ve karısını terk etmiş hatta istismar etmiş olduğunu iddia etmek için kullanılmıştır. Salinger'ın karakterini ve mesleğine adanmışlığını anlamak daha karamsar bir gerçeği açığa çıkarır. Bizzat Cornish'te yaşama kararı kaçınılmaz bir yalnızlık taşır. Kasaba uzak ve tenhadır. Yaşam son on yılda hatta belki son yüzyılda çok az değişmiştir. Yalnızlık çoğu zaman bozulmamış güzelliği sahip bir yerde yaşamanın bedeli olmuştur ve S.J.Perelman Salingerların arazisini "beş eyalete nazır olan özel bir dağ zirvesi" diye betimler. Bu Salinger ve Claire'in Cornish'teki evlerinin Perelman'ın yüksek standartlarına göre bile kıyaslanamaz güzellikte olduğunu gösterir.

Cornish bugün kırsal bir yerleşim olmayı sürdürüyor. Oysa 1955'te tamamen doğanın insafına terk edilmişti. Kışlar uzun ve sertti ve kayda değer bir kar yağışı anında tecrit anlamına geliyordu. Çok az asfalt yolu vardı ve kışın eriyen kar ve buz yolları geçilmesi imkânsız çamur derelerine dönüştürüyordu. Köyün nesiller boyu aynı yerde oturan yerlileri için tecrit ve kendine yeterlik kabullenilmiş bir yaşam biçimiydi ve hiç kimse Salinger'ın yaşam biçiminin, özellikle ilgisini yönelteceği yeni bir eşin varlığıyla, tuhaf olduğunu düşünmüyordu.

Salinger'ın var olmayı seçtiği biçim aynı zamanda doğal bir ilerlemeydi de: Yalnızlıktan, kurallardan ve işine mutlak adanmışlıktan oluşan bir yaşamdı bu. Gençliğinde yalnızlığı seven biri olarak tanınmış ve yazabileceği huzurlu bir ıssızlık bulmak için uzun süre mücadele etmişti. Yıllar boyunca yalnızlık ve ilham arayışı içinde New York'tan düzenli olarak kaçmıştı. Ordudayken pek çok hafta sonunu ve izinlerini arkadaşları kız peşinde koşarken, daracık otel odalarında portatif daktilosunu tıkırdatarak geçirmişti. Şimdi artık kendine ait olan kocaman bir arazide nihayet yaratıcı tutkularının ölesiye gereksinim duyduğu sığınağı yaratabilecekti.

Mesleki açıdan 1955 çok üretken bir yıl oldu. Salinger yılın ilk günlerini "Franny"nin basımdan önceki son cilasını atmakla geçirdi ve hemen ardından 90 sayfalık bir novellayı kaleme almaya başladı: Bu, eserleri arasında en ufuk açıcı olanı ve geçmişteki çabalarının pek çoğunun gelecekteki yazıları için yeni bir yolu aydınlatmak üzere birleştiği bir öyküydü; Glass ailesinin ilk gerçek destanı *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar'*dı.

Salinger, yılın önemli bir kısmında bıkıp usanmadan bu öykü üzerinde çalıştı. Bu öyküye *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan sonra hiç yapmadığı kadar kendini adadı. Öykü *The New Yorker*'ın uygun bulduğu niteliğe ve çapa ulaşıncaya kadar sürekli yeniden yazıldı, işlendi ve "sıkıştırıldı". * Sağlığı bozulmaya başlamış olan Gus Lobrano bu sürece dikkati çekecek derecede nadiren dahil oluyordu. Bunun yerine Salinger derginin editörü (ve

* Yükseltin Tavan Kirişlerini Ustalar'ın inceltilmesi için gösterilen çabaya rağmen ilk New Yorker baskısı sonraki baskılarda da süregelen iki tipografik hata içermektedir. Little, Brown and Company'den çıkan 1963 ciltli basımın 68. sayfası "God damn" (Lanet olsun) terimini kullanırken 69. sayfada araya tire işareti konarak "God-damn" şeklinde yazılmıştır. En göze batan hata 18. sayfada bir sözcüğün yazımının atlanması sonucu oluşan şu satırdadır. "In doing it, I hit my head a very audible crack on thc roof." (Böyle yaparak kafamı çatıdaki bariz bir çatlak vurdum. 'Çatlak' sözcüğünü –e haline getirip' çatlağa' yapacak olan' to' sözcüğü atlanmıştır.)

Lobrano'nun ezeli düşmanı) William Shawn ile iş birliği yaptı. Shawn tüm tuhaflığına karşın, katkıları en sönük eseri bile parlatabilecek muhteşem bir editör olarak tüm dünyadan övgü almaktaydı. Salinger ve Shawn, Shawn'un *New Yorker*'daki ofisinde aylarca inzivaya çekildiler ve öykü üzerinde çalıştılar. Öykü nihayet Kasım ayında tamamlandığında, *Ustalar* derginin olağan yazı kurulu ("Franny"yi yanlış anlayan aynı denetçi heyet) değerlendirme sürecini atladı ve doğrudan baskıya girdi.

*

Ustalar'ın ilk sayfaları mükemmeldir. Anlatıcı, bu sayfalarda, yirmi yıl önce, erkek kardeşiyle iki ergen olarak paylaştıkları odaya on aylık kız kardeşinin getirildiği geceyi anımsar. Bebek gece ağlamaya başlayınca ağabeyi, Çinli bir dükün sıradan görünüşlü bir seyyar sebze satıcısını, mükemmel bir atın imkânsız arayışına gönderdiği Taocu bir masalı okuyarak onu sakinleştirir. Sebzecinin atın cinsiyetini veya rengini bile ayırt etmekten aciz olduğu anlaşılınca dük dehşete kapılır. Böyle bir adam kaliteyi nasıl değerlendirebilecektir? Yine de at getirildiğinde tüm hayvanların en üstünü olduğu anlaşılır. Basit bir seyyar sebze satıcısı olan Chiu-fang Kao, onu dış ayrıntılarına bakmadan ruhsal özünü görerek seçmiştir.

Bu giriş pasajı, usta bir incelikle okuru, Salinger'ın hayal dünyasının ağılına götürür. Salinger'ın okuru eserlerinin içine çekme yetisi, her bir yeni öyküyle daha da yetkinleşen manevraları *Ustalar*'da zirveye ulaşmıştır. Öykünün ilk satırlarından itibaren henüz bilinmeyen bir anlatıcı okuru zaten aşina olduğu iki karakter ile tanıştırır: Salinger'ın son eserinin en dertli karakteri Franny ile "Muzbalığı için Mükemmel Bir Gün"ün ünlü trajik kahramanı Seymour. Bu karakterler okurda hemen bir yakınlık ve huzur duygusu uyandırır. Anlatıcının, ağabeyi Seymour'ın bebek Franny'ye Taocu bir masal okuyuşunu anlattığı kısa öykü muhteşemdir.

Kısa bir süre sonra gerçekle karşı karşıya kalınır. Olağanüstü bir zekâya, algıya ve iyiliğe sahip olduğu artık anlaşılan Seymour'ın aslında ölü olduğu hemen okurlara hatırlatılır. Ama okurun geri çekilmesi için artık çok geçtir. Okur çoktan Salinger'ın sanatının kalıplarına girmiştir. Orada sabitleşip kalan okurun sempatisi Seymour'ın ölümü üzerine duyduğu kederi açığa vuran anlatıcıya içgüdüsel olarak iletilir. Bu keder Taocu öyküye acı-tatlı bir nitelik kazandırır. Anlatıcı şöyle yas tutar: "Seymour [anlayışlı sebzeci gibi] gerçeğin özünü görme yeteneğine sahip böyle bir adamdı işte." Ve Sey-

mour'ın yedi yıl önce Florida'da bir tatil köyündeki intiharından bu yana, anlatıcı için "onun yerine at seçmeye göndermek isteyeceği birini düşünebilmek" imkânsızdır. *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*'ın anlatıcısı Seymour'ın erkek kardeşi Buddy Glass'tir ve Seymour'ın dük ve Kao öyküsü sona erdiğinde başlayan Buddy'nin öyküsü olur.

Buddy'nin öyküsü Haziran 1942'de, Seymour'ın İkinci Dünya Savaşı sırasındaki düğün gününde geçer ve anlattığı ilk hikâyedir. Buddy, okurlara Seymour karakterini yeniden tanıttıktan sonra Glass ailesinin diğer bireylerini betimleyerek sahneyi oluşturmaya devam eder. Bu betimleme okura Buddy ve kardeşlerini tanıma imkânı vermekle kalmaz, aynı zamanda düğünde Seymour'ın ailesini temsil ederken neden yalnız olduğunu da açıklar.

Buddy "savaşla ilgili işi nedeniyle bilinmeyen yerlere uçmak" zorunda bırakılan kız kardeşi Boo Boo'nun ricası üzerine, ağabeyi Seymour'ın düğününe katılmak için Fort Benning, Georgia'dan New York kentine gider.* Buddy, "devasa bir kahverengi taş evde" toplanmış olan diğer konuklarla birlikte Seymour'ı bekler. Bir saat yirmi dakika süren ümitsiz bir bekleyişten sonra müstakbel gelin Muriel Fedder sonunda mihrabın önünde yeterince beklediğini kabul eder, ailesi tarafından taş evden dışarı çıkartılır ve yanında müstakbel damat olmaksızın beklemekte olan gelin arabasına binerek gözden kaybolur.

Bu olay yüzünden küçük düşen ve Seymour'a çok öfkelenen Fedderlar düğünü iptal etmeye zorlanmalarına rağmen davetin gerçekleşeceğini duyururlar. Kalabalık Fedderlar'ın evine gitmek için bekleyen sıralanmış arabalara doğru beceriksizce sıraya girer.

Buddy'nin konuklar arasındaki benzersiz durumunun acayipliği acı verir. İşleri daha da kötüleştirecek şekilde Buddy, Muriel'in en büyük destekçisi olan nedime, gelinin teyzesi, büyük amcası ve nedimenin kocası "teğmen" ile birlikte kendini bir limuzinde bulur. Nedimenin öfkeden gözü dönmüştür. Orada bulunmayan damada öylesine kudurmuşça saldırır ki Buddy zorlu bir çatışmanın ortasında kalır: Bizzat kendisinin bile yokluğunun nedenini anlayamadığı serseri damatla yakınlığını itiraf edecek midir yoksa sessiz kalmaya devam ederek Seymour'la ilişkisini gizleyecek midir?

* 1942 Haziranı'nda Salinger Ustalar'ın günlük parçalarını yazdığı sırada Seymour'ın ordu karargâhında kaldığı Fort Monmouth NJ'de görevliydi. Fakat Salinger bu bağlantı nedeniyle kendini Buddy Glass ile bir tutmuş olur. Fort Banning kolaylıkla Bainbridge Askeri Üssü'nün örtmece adı olabilir, her ikisi de Georgia'dadır. Üstelik Fort Banning Salinger'ın 12. Piyade Alayı'nın ana üssü olmuştur.

Bir dizi eğlenceli ve zaman zaman da tuhaf olaydan sonra bir geçit töreni, limuzinin Fedderların evine ulaşmasını engeller ve konuklar kendilerini davet yerine Buddy'nin Seymour'la paylaştığı apartman dairesinde bulurlar. Nedime Seymour'a kendi evinin sığınağında bile saldırmaya devam edince Buddy aniden erkek kardeşini savunmaya başlar. Bunu yaparken Seymour'ın erkek kardeşi olduğunu itiraf etmek zorunda bırakılır ve nedimenin öfkesinin ceremesini çeker.

Buddy bu çatışma arasında, Seymour'a ait banyoya saklanmış bir anı defteri bulur. Defteri okuduğunda, erkek kardeşinin gelini mihrapta bekletme nedeniyle ilgili olarak aydınlanır. Ayrıca okurları da Seymour'ın karakteri ve kişiliği hakkında aydınlatır.

Öyküdeki iki büyük çatışma -Buddy ile nedime arasındaki ve Buddy ile kendi arasındaki (Seymour'ın görünüşteki duyarsız bencilliğine bahane bulmaya çalışırken)- nedimenin gelinin ailesini çağırması ve Seymour ile Muriel'ın gizlice kaçtıklarını duyurarak gruba katılmasıyla sonra erer.

Önceki öykülerle paralelliklerinin yanı sıra *Ustalar* Salinger'ın kendi yaşamı ile bariz benzerlikler içerir. Hem Salinger hem de Seymour onbaşıydılar ve savaş sırasında Hava İndirme Birliği'nde hizmet etmişlerdi. Seymour gibi Salinger da Buddy'nin görevlendirildiği Georgia'ya sevk edilmeden önce temel eğitimini Fort Monmouth, New Jersey'de aldı. Salinger, özel bir amaçla, olayları 1942'de geçirerek Muriel Fedder ile Oona O'Neill arasında kişisel bir karşılaştırma yapar. Buddy hikâyede Seymour'ın müstakbel karısı ile hiç karşılaşmaz. Fakat kız kardeşi Boo Boo, mektubunda Muriel'ı fiziksel olarak çok güzel ama zihinsel olarak boş bir şekilde betimler. Bu betimleme Jerry'nin 1942'deki kadınının tasvirine büyük ölçüde benzemektedir. Buna ek olarak Seymour'ın Muriel ile buluşmak amacıyla Fort Monmouth'tan New York'a yaptığı seyahatleri anlatan anı defteri kayıtları, Salinger'ın 1942'de O'Neill ile çıktığı dönemdeki programıyla örtüşür.

Ustalar'ın örgüsü ile Salinger'ın 1955'teki yaşamı arasındaki bağlantılar özellikle çok barizdir. *Ustalar* Salinger'ın evlendiği yıl yazılmış olan bir düğün hikâyesidir. Ayrıca karısının hamileliği sırasında yazılmıştır ve Glass ailesinin ilk gerçek öyküsüne özel bir yer ayırarak iki ailenin doğuşunu haber vermiştir: Bunlar Glass ailesi ve Salinger'ın kendi ailesidir. Salinger öyküyü adlandırırken (Boo Boo Glass aracılığıyla) Yunan şairi Sappho'nun düğün üzerine yazdığı bir şiire başvurur. 1955'te Cornish'teki evi büyüten işçileri izlemekte olan Salinger'ı Sappho'nun şiirini düşünürken ve de kendine göre

değiştirirken tasavvur etmek hiç de zor değildir: "Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar!"

Ayrıca *Ustalar*'da önceki öykülere oranla daha incelikle serpiştirilmiş bazı Zen ve Vedantik temalar da bulunmaktadır. Bunların en önde geleni gerçekte Tanrı bilincinin bireysel yaşamlardaki kullanımı ve kabul edilmiş gelenekler dünyası ile çatışması olan gelişigüzellik konusudur. Buddy bu temayı öykünün açılış masalında, sebzecinin dış görünüşünü değerlendirmek yerine atın içsel ruhunu duyumsayarak en üstün atı seçmesini anlatarak ortaya koyar. Öykü boyunca Buddy'nin ikilemi temayı uzatır. Buddy Seymour'a saygı duyar ve onu sever ama onun yaptıklarını tam olarak anlayamaz. Kimi hareketleri bencil ve zalimce görünür. (Seymour'ın Muriel'ı düğün günü terk edişi ve çocukken Charlotte Mayhew'a taş atışı.) Buddy yüzeydeki bu hareketlerin arkasındaki meydan okumayla yüzleşir ve onların ardındaki gerçek motivasyonu algılar. Çevresindekilerin yargılarının baskısıyla ağabeyinin erdeminden kuşku duymaya başlayan Buddy için bu bir inanç sınavıdır.

Seymour'ın günlüğü Muriel ile çıktığı zamanları ve Fedderlar'ın evine yaptığı ziyaretleri anlatır, öykünün başındaki Taocu masalın konuyla ilgisini açıklar. Seymour Muriel'ı maddeci ve egoist olarak betimler ama sadeliğinin erdemi bu özelliklerinden daha önemlidir. Muriel, Seymour'a kendi elleriyle yaptığı bir tatlıyı ikram ederken Seymour minnettar bir sevinçle haykırır. Seymour, Muriel'ın gelenekselliğini değil onun sadeliğinin içindeki erdemi görür. Taocu masalın ifadesiyle, Seymour tüm karşıt görüntülere rağmen en üstün atı seçmiştir. Yine de Buddy bu mantığı kabul etmeye gönülsüzdür ve davranışları Seymour'ın seçimini onaylamadığını gösterir. Seymour'ın sözcüklerini okuduğunda öfkeyle günlüğü fırlatır ve kendini içkiye verir.

Buddy'nin yaptıkları *Ustalar*'da sunulan bir başka önemli tema ile harmanlanır: İnanç yoluyla kabul. Charlotte Mayhew olayı Salinger'ın insan doğasının içindeki birbirleriyle rekabet halinde olan güçlere duyduğu süregiden hayranlığı anlatır. Seymour aziz olma hevesindeydi ama buna rağmen zalimce davranabiliyordu. Zalimlik önceden planlanmamıştı. İçgüdüseldi. Seymour Glass karakteri Salinger'ın kuzunun niteliklerine sahip olma tutkusunu temsil etse de Seymour'ın içinde aynı zamanda bir kaplan da yaşıyordu, tıpkı insan doğasının karanlık güçleriyle maneviyatın yan yana yaşaması gibi.

Salinger *Ustalar*'ı kaleme alırken hâlâ bu güçlerin birlikte varoluşunu gerekçelendirmeye çalışıyordu. Tanrının insan doğasına neden çatışma yüklediğini anlamıyordu ama bunu Tanrı'nın anlaşılmaz planının bir parçası

olarak kabullenmeye başlamıştı. *Ustalar*'da Seymour, yaradılışın daha zalim gerçeklerini sahte duyarlılıkla maskeleyen insan eğilimini kınamak için kedi yavrusu örneğini kullanmıştır. "Bir şeye Tanrı'nın ona verdiğinden daha fazla sevecenlik gösterdiğimizde duyarlı oluruz" diye akıl yürütüyordu Seymour. Tanrı'nın planı mükemmeldir ve sosyal kavramlarla çelişse bile kabul edilmelidir. İnsanoğlunun, insan doğasının iki yönünün varlığını inkâr etme ve Tanrı kavramını kendi duygusal yanılsamalarına uyacak şekilde biçimlendirme eğilimi Seymour tarafından kutsala karşı bir saygısızlık olarak mahkum edilir. "İnsana ait fikirler fesatlık için yeryüzündeki her şeye saygısızlık eder" diye uyarır.[5]

Ustalar' da gerçek kabullenme mantığa değil inanca dayalıdır. Seymour Muriel'ı maddiyatçılığına rağmen kabul eder. Buddy Seymour'u hissedilen gaddarlığına rağmen kabul eder. Öykü biterken Buddy ağabeyinin çocukken Charlotte Mayhew'ya neden taş attığını hâlâ anlamamıştır. Okuyucu da anlamaz. Ama konu şudur: Seymour Glass'i kabulleneceksek onu tüm karmaşıklığıyla, erdemleriyle olduğu kadar zaaflarıyla da kabul etmeliyiz, çünkü bunların hepsi kutsaldır.

İnanç yoluyla kabullenmenin değeri Muriel'ın ufacık büyük amcası karakteri ile sembolize edilir. O, öykünün en çekici ve hiçbir zaman yargılamayan tek karakteridir. Salinger inanç yoluyla kabullenme ve Tanrı bilinci temalarıyla bağlantılarını onu sağır ve dilsiz olarak tasvir ederek güçlendirir. *Ustalar*'ın sondan bir önceki sahnesi Buddy'nin bu becerileri deneyimleri aracılığı ile elde ettiğini vurgulayarak, Buddy Glass'i, bu sembol ile yalnız bırakır. Öykünün son satırında Buddy bu karakterin purosunun izmaritini (öykü boyunca yakılmadan kaldıktan sonra aniden tüketilen) boş bir kağıt sayfayla birlikte, kabullenme ve gelişigüzelliğin simgeleri olmak üzere, aldığı derslerin kanıtı olarak Seymour'a düğün hediyesi olarak göndermeyi düşünür.

Ustalar Salinger'ın en yetkin karakter incelemesi olarak alkışlanmıştır. Kahramanları tamamen doğal insanlardır ve diyaloglar akıcıdır. Öykü, içindeki insan doğasına ilişkin temel sorunların ve Tanrı bilincine ait örneklerin üzerinde Salinger'ın daha kısa *New Yorker* hikâyelerinin sağlayamadığı neşeli bir hava sergiler. *Ustalar* katışıksız bir okuma keyfi vermek üzere yazılmıştır ve Salinger'ın onu yazarlığın coşkusuyla kaleme aldığına dair bütün işaretler mevcuttur. Okurlar, Salinger'ın yeni inceleme aracı olan Glass ailesi bireylerinin yaşamlarının içine çekildikçe bir erdemlilik hissi duyarlar. Böyle hissetmeleri biraz öykünün karakterlerine aşina oldukları için olsa da daha

çok Salinger'ın *Ustalar*'ı yazdığı tavır nedeniyledir ve okurlar bunu özümser. Bu öyküdeki her sözcüğün, her sessizliğin, her yan bakışın bir anlamı vardır. Ama anlam genellikle biraz analiz gerektirir. *Ustalar*'ın önemli bir kısmının neşeli oluşunun nedeni ortalama yaşamların ortalama anlarını yansıtmasıdır. Salinger, Glass ailesini özellikle de Seymour Glass'i hepimizin içinde var olan kutsal güzelliğe dikkat çekmek için yaratmıştır.

Salinger'ın kendi yaşamında bu öykünün son derece kişisel ve olumlu bir anlamı vardı. Seymour Glass karakteri Salinger'ın insaniyeti (her bir insanda umutsuzluğu yenen kutsallığın varlığını) teyidini simgeler. Bir eser olarak ise Seymour, Salinger'ın, kuşku dolu yıllarından sonra yavaş yavaş canlanan ve Glass ailesiyle birlikte ışıl ışıl parlamaya başlayan insanlığa duyduğu inancın zaferini temsil etmektedir. Caulfieldler hayatın anlamını sorgulamışlardı. Amaçlarında sık sık umduklarını bulamadılar ve sürekli şikâyet ettiler. Ama bunun yerine Glass ailesi hayatın anlamını teyit etti; yine de Caulfieldlerden daha az sıradan değillerdi. Seymour'ın Tanrı üzerine yoğunlaşarak geliştirdiği güçler Salinger'ın herkeste var olduğuna inandığı güçlerdi. Kişisel olarak, Salinger, Seymour Glass'in giderek artan azizliği içerisindeki imajını, kendi yaşamına örnek alacaktı; bu kendini nasıl tahayyül ettiğiyle ilgili değildi, ulaşması gereken bir hedefti.

Salinger, *Franny ve Zooey*'nin 1961'deki ciltli baskısının kapak kılıfına *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*'a tam olarak uyan bir not yazdı. Bu not onun, Glass ailesi destanının eserlerinin en önemli parçası olduğu yönündeki kişisel görüsünü ortaya koyar ve onlar için hissettiği sevecenliği açığa çıkarır:

> Her iki öykü de, yirminci yüzyıl New York'unda göçmen bir aile olan Glasslere ait, üzerinde çalıştığım bir anlatı dizisinin erken dönem eleştirel parçalarıdır... Glass hikâyeleri üzerinde çalışmaya bayılıyorum. Hayatımın önemli bir kısmında onları bekledim ve sanırım onları gerekli özen ve var olan tüm becerimle sonlandırmak için epey makul, saplantılı planlarım var.[6]

Salinger'ın bu göçmen aileyi dünyaya tanıtışı bir kumardı. Adı bir başka kurgusal aile ile, dünyanın kucakladığı ve sonuçta sevdiği bir aile olan Holden Caulfield ailesi ile zaten anlamdaştı. Halk Caulfield öyküleri için can atıyordu ve Salinger çoğunluğun bir grup rakip karakteri kucaklamakta isteksiz olacağını biliyordu.

Fakat başarısız olarak nitelediği iki dini hikâye girişiminden sonra Salinger mesajını iletebileceği ideal aracı nihayet bulduğunu hissetti. Eski öykü-

lerindeki karakterleri toplayıp onları tek bir aile içinde birbirine bağlayarak, Bessie ve Les Glass'in modern toplumda hayatta kalmaya çalışan yedi çocuğunu asalet ve ebedi gerçek arayışının acılarını betimlemek için kullanacaktı. Ayrıca bu karakterleri, sonunda tüm maneviyatçı ve dindar insanların yaşamlarına giren arayışı, mükemmellik arayışını başlatmak için de kullanacaktı.

14

Zooey

Claire 10 Aralık 1955'te Hanover, New Hampshire'daki Mary Hitchcock Memorial Hastanesi'nde üç kilo iki yüz elli gram ağırlığında bir kız dünyaya getirdi ve J.D.Salinger baba oldu.[1] Yeni anne-baba bebeğe Margaret Ann adını verdiler.* Salinger bebeğe Holden Caulfield'in kız kardeşine atfen Phoebe adını koymak istemiş fakat buna itiraz eden Claire son anda kazanmıştı. İsmi resmen konduktan sonra anne babasının Margaret Ann'i "Mavi Melodi"deki çocuk kahramanın ardından Peggy olarak çağırmaları belki de bir uzlaşmaydı.**

Kuşkusuz Peggy'nin doğumu Salinger'ı çok mutlu etmişti. Bu adam hayalinde Mattie Gladwaller'ı, Phoebe Caulfield'i ve muhteşem Esmé'yi yaratan adamdı. Peggy'nin doğumundan çok daha önce bile, Salinger'ın yazıları iyi bir baba olma özlemini ve azmini dile getiriyordu. Peggy'nin doğumundan tam üç hafta önce dünyaya sunulan, Seymour'ın *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar'*daki anı defteri Salinger'ın kendi umutlarını ve özlemlerini anlatmaktaydı:***

Gün boyu Vedanta derlemesini okudum. Evlilikte çiftler birbirlerine hizmet etmelidirler. Birbirlerini yüceltmeli, yardım etmeli, öğretmeli, güçlendirmeli, ama her şeyden çok birbirlerine hizmet etmelidirler. Çocuklarını onurlu, sevgi dolu ve bağımsız yetiştirmelidirler. Çocuk evde sevilmesi, sayılması gereken (asla sahiplenilmemesi gereken, çünkü Tanrı'ya aittir) bir konuktur. Ne harika, ne aklı başında, ne muhteşem bir zorluk ve bu yüzden de gerçek. Yaşamımda ilk kez sorumluluk sevinci duyuyorum.[2]

* Margaret adını muhtemelen Claire önermişti. Bu isim soylarını, VIII. Henry'nin kızı Margaret Tudor aracılığıyla VIII. Henry'ye ve böylelikle İskoç Stuart hanedanına gururla bağlayan Douglas ailesinde geleneksel bir isimdi.

** Margaret Ann'in doğum sertifikasında bir hata vardır. Belge Claire'in göbek adı ile ilk adının yerini değiştirerek onu Alison Claire Salinger olarak yeniden adlandırır.

*** Zamanlama burada iş birliği yapmamıştır. Salinger'ın kızının doğumunun 19 Kasım'da The New Yorker'ın "Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar"ı yayımlamayı planladığı günde olması gerekiyordu. Fakat Peggy'nin kendi planları vardı ve üç haftalık gecikmeyle geldi.

Aslına bakılırsa Salinger ve Claire ana-babalığa hazır değillerdi. Geçmişleri, mizaçları ve içinde bulundukları çevre onları çocuk yetiştirmenin günlük taleplerini karşılamak konusunda donanımsız bırakmıştı. Claire 22 yaşındaydı. Çocukluğunda kendi annesiyle babası neredeyse hiç yanında olmamıştı, dadılardan ve üvey anne babadan aklında kalanlar dışında yararlanabileceği çok az deneyime sahipti. Cornish'teki yalnızlığın verdiği bıkkınlıkla kırılganlığı giderek artıyor ve evliliğinde kendini güvensiz hissediyordu. Yaklaşık 37 yaşına gelen Salinger da babalık gerçeğine hazır değildi. Çocuk sahibi olma idealleri onu coştursa da, kurmaca dünyası dışında çocuklarla deneyimi taş çatlasa sınırlı olarak nitelendirilebilirdi. Bebek bakımının en basit ayrıntıları, bez değiştirme ve ilgi talebi romanlarında hiç ele alınmayan şeylerdi. Salinger ailesinin naklettiği bir hikâyeye göre, bir keresinde Salinger bebeği kucağında tuttuğu sırada Peggy altını ıslatmıştı. Bunun üzerine Salinger kollarını açarak bebeği havaya fırlatmıştı. Peggy bir yastığın üzerine sağ salim inmişti ama kötü zamanlaması ve babasının deneyimsizliği ona çok pahalıya mal olabilirdi.

Acemi anne babaların daha seyrek karşılaştığı başka zorluklar, daha da önemli sorunların habercisiydi. Claire'e ve Salinger'a Cornish birdenbire bebek bakmak için ürkütücü ve ıssız bir yer gibi görünmeye başladı. Üstelik Peggy bir önceki yıl, ıssızlığı ve yalnızlığıyla Claire'i umutsuzluğa sürükleyen kış mevsiminin dört ayının öncüsü olan Aralık ayının ilk günlerinde doğmuştu. Günler giderek soğudukça ev etrafını adeta daha sıkı sarmaya başladılar ve Claire bir kez daha kendini hapiste hissediyordu. Bebeğin Salinger'ın ilgi odağı hâline gelmesi onun boşluk duygusunu daha da artırdı ve Claire kendini kocasının dikkatini çekmek için mücadele eder hâlde buldu. Anneliğin kaçınılmaz görevleri yüzünden bunalan ve aniden çöken Claire kendi çocuğuna öfkelenmeye başladı.[3] 1956'da doğum sonrası depresyonu hakkında çok az şey biliniyordu ve Claire kendini neredeyse ezen suçluluk duygusu ve şaşkınlık içinde sessizce acı çekiyordu. Salinger'ın bu döneme ait yazışmaları karısının bu durumunun pek az farkında olduğunu gösteriyor.

Bebek Peggy, annesiyle babasını şaşkına çevirerek, art arda gelen bazı olağan çocuk hastalıklarına yakalandı. En yakın hastanenin 20 mil ötede Hanover'de oluşu yüzünden Salingerlar sürekli korku içinde yaşadıklarını itiraf ettiler.[4] Salinger'ın, bebeği dualarla büyütme girişimlerine rağmen Peggy nadiren sağlıklıydı ve devamlı ağlıyordu. Bu nedenle Peggy'nin doğumundan kısa bir süre sonra Salinger mesleği açısından faydalı ama kişisel yaşamı açısından korkunç bir karar verdi.

Salinger, derenin karşı yakasında, evden 90 metre kadar ötede yazmak için inzivaya çekilebilmek amacıyla beton bir yapı inşa etti. Evden ayrı olan bu stüdyodan genelde onun sığınağı olarak söz edildi; burası -bomboş olduğunu saymazsak- şaşırtıcı bir şekilde rahattı ve başkalarından kaçacağı bir barınak olmaktan çok düş gücünün özgür kalabileceği bir yerdi.

Salinger evin yanındaki çayırlığın içinden gizli bir yol açmıştı. Çayırlığın bitip ormanın başladığı noktada toprak aniden sonlanıyordu ve yol yerini merdiven yerine geçen bir dizi taş basamağa bırakıyordu. Bu noktadan sonra toprak düzleşiyor ve yol yeniden başlıyordu. Buradan çağlayan suyun sesi duyulabiliyordu. Bir kaynakla ufak bir çağlayandan oluşan akarsu araziyi arkadaki karanlık ormandan ayırıyordu.* Salinger derenin üzerine basit bir tahta köprü inşa etmişti. Köprünün öte yanında araziye karışıp kaybolması için yeşil cüruf briketinden yapılmış olan sığınağı yer alıyordu.

Sığınağın içindeki odun sobası soğuk New Hampshire kışlarını ısıtıyordu. Güneşli günlerde cömert bir tavan penceresi etrafı aydınlatıyordu. Sığınağın içinde bir yatak, raflar, bir dosya dolabı ve yazarın çalışma masası olarak kullandığı ve üzerinde Salinger'ın kıymetli daktilosunun baş köşeye yerleştirildiği uzun bir masa vardı.** Salinger sandalye kullanmazdı. Bunun yerine üzerinde sık sık lotus pozisyonunda oturduğu kocaman bir deri araba koltuğu seçmişti. Ancak Salinger'ın barınağının en muhteşem yanı duvarlarındaki karmaşaydı. Duvarları giderek artan sayıda notlarla darmadağın olmuştu. Glass ailesinin öyküsü Salinger'ın zihninden birer birer dökülürken aklına gelenleri not edecek ve duvara asacaktı.

Karakterlerinin kişisel geçmişleri, Glass ailesinin soy ağacı, geçmişteki ve gelecekteki öykü fikirleri, hepsi Salinger'ın odasının duvarlarının kaotik düzeninde yerlerini buldular.

* Derenin suyu yazın bile çok soğuktu ve Salinger dereyi bir çeşit geçici buzdolabı olarak kullanıyor, yoldan bir kol boyu mesafede kola şişelerini depoluyordu.

** Salinger'ın daktilosuyla ilgili batıl inançları vardı. Onu mümkün olduğu kadar sık değiştiriyordu ve Çavdar Tarlasında Çocuklar'da olduğu gibi "Hapworth 16 1923"ü yazmak için de hep aynı makineyi kullanıyordu Aslında meslek hayatı boyunca daktilosunu sadece üç defa değiştirmiş olabilirdi —kendi seçiminden çok zorunluluk nedeniyle. Savaş zamanında yazdığı öyküler Park Avenue'dakinden farklı olarak ordu malı bir daktilo kullanılarak yazılmıştı. Bu daktilo yazarı mutlu ediyordu. Savaş sonrasında eve döndüğünde ona benzer bir daktilo satın aldı ve Cornish'e beraberinde bu makineyi götürdü. Makinelere duyduğu sevgiye rağmen Salinger daktilo yazmayı hiçbir zaman öğrenmedi ve tüm öykülerini en fazla iki parmak kullanarak yazdı.

Salinger sığınağı tamamladıktan sonra ileri yaşına kadar bağlı kalacağı günlük bir program geliştirdi. Sabah altı buçukta uyanıyor, meditasyon veya yoga yapıyordu. Hafif bir kahvaltıdan sonra öğlen yemeğini alıp gözlerden uzak çalışma mekânına çekiliyordu. Burada rahatsız edilmemesi gerekiyordu. On iki saatlik gün normal bir gündü. On altı saatlik günler ise pek olağandışı sayılmazdı. Zaman zaman akşam yemeğine eve geliyor ama sonra mutlaka sığınağına geri dönüyordu. Çoğu gece evine hiç uğramıyordu.

Salinger'ın ormanda bir inziva kulübesi inşa etme kararı onun dünyadan uzaklaşmasının en önemli sembolü olarak uzun süre alaya alınmıştır. Geriye dönüp bakıldığında bu seçimin kişisel hayatına büyük zarar verdiği görülür. Oysa o, çalışmalarının bu fedakarlığa değdiğinden emindir. Salinger'ın, kendini ailesinden ayıran günlük programı sürdürmekte ısrarcı olması, tutkusuna ne kadar inatla bağlı olduğunu gösterir. Her daim ona musallat olan dikkat dağıtıcı şeylerden bağımsız olan tasarımının sunduğu konfor içerisinde sanatının zenginliği hayat bulur. Gerçeğin ve yanılsamanın inzivasına yayılmasına izin vermiş ve sığınağı Glassler'in diyarı haline gelmiştir. Salinger'ın hayal gücünün kahramanları burada saltanat sürmüş ve bir medyuma başka dünyalardan mesajlar ileten ruhlar gibi ona öykülerini dikte ettirmişlerdir. Onları durduracak hiçbir dış engel olmaması nedeniyle de yazara etten kemikten insanlar kadar gerçek görünmüşlerdir.

*

Bahar geldiğinde Peggy'nin hastalıkları geçmeye yüz tuttu; Salinger onun serpildiğini, gülücükleri ve kahkahalarıyla mutlu bir çocuğa dönüştüğünü ve Claire'le birlikte her geçen gün ona daha çok âşık olduklarını söyleyerek övünüyordu.[5] Hâlâ ilkel durumda olan eve bazı eklemeler yapıldı. Nihayet su tesisatı döşendi, bir çamaşır makinesi ile tesisat tamamlandı ve özel sığınağına gönülsüz olarak telefon bağlatan Salinger, Claire'i kendisini acil durumlar dışında rahatsız etmemesi için uyardı. Buzların çözülmesi, Maxwelller'e, her seferinde Peggy'nin de eşlik ettiği ziyaretleri başlattı. Salinger keyifle bahçeyle ilgileniyor ve organik besinlerden oluşan bir diyet uyguluyordu. Ona cipiyle kasabaya giderken ya da Windsor'da erzak alırken rastlamak mümkündü. Salinger, Windsor'da kendilerinden sık sık bir takım ürünler satın aldığı yöre çiftçileri Olin ve Marguerite Tewksbury ile ömür boyu sürecek bir dostluk kurdu. Salinger Tewksburylerin verandasında Olin'le beraber, tarlaları inceleyerek ve yöre olaylarını tartışarak saatlerce

otururken Claire de Marguerite'i Tewksburylerin yavaş yavaş benimsediği bir yöntemle, o zamanlar için radikal bir konsept olan organik tarımla tanıştırdı. Tewksburylerle yapılan sohbetlerde mısır ve gübre konuları kabul gören konular olsa da Salinger'ın çalışmaları değildi. Bu konu Marguerite'in daha sonra hatırladığı kadarıyla kesinlikle "tabu"ydu.[6]

Salingerların en çok bekledikleri şey en yakın komşuları yargıç Learned Hand ve karısı Frances'ın baharla birlikte başlayan ziyaretleriydi. Yaşlı bir çift* olan Handler buzların çözülmesiyle birlikte gelip, kış bastırmadan New York'a dönecek şekilde sadece altı aylarını Cornish'te geçiriyorlardı. Orada kaldıkları süre içerisinde Handlerdeki yüksek sesle kitap okudukları ve güncel olaylar ile manevi ve sosyal konuların yanı sıra Cornish'in günlük yaşamını tartıştıkları akşam yemekleri Salinger ve Claire için haftalık bir ritüel haline gelmişti. Kış aylarında Salinger, Hand'e sık sık mektup yazıyor ve yargıcı yokluğunda olup bitenlerden haberdar ediyordu. Salinger ve Claire'in (ve büyüdükten sonra Peggy'nin) komşularının gelişini iple çektiklerini söylemek abartılı olmayacaktır. Salinger, yargıç Hand'in uzun bir kıştan sonra geri dönüşü üzerine minnet ve iç rahatlığıyla "O ikisi yalnızca huzur ve neşe getiriyorlar" diye yazmıştı.[7]

Şans her zaman Salinger'ın hayatının önemli bir parçası oldu. Çoğu zaman doğru insanla doğru zamanda karşılaştı. Salinger Whit Burnett'ın emrinde çalışmamış olsaydı pekâlâ oyuncu olabilirdi. Ruhunun tam da demirlemeye ihtiyacı olduğu anda Hemingway'le karşılaşmıştı. Kendine benzeyen bir ruha en çok ihtiyaç duyduğu ve Little, Brown'daki editörlerinden biktığı sırada Jamie Hamilton onunla ilişki kurmuştu. Mesleki açıdan teyide en fazla gereksinim duyduğu anda hayatına William Shawn girmişti. Ve 1955'te Claire'in geri dönüşüyle, tükenmesine neden olabilecek çaresizlik batağından kurtulmuştu. Salinger'ın yargıç Learned Hand'le dostluğu aynı şansın en temel örneğiydi.

Billings Learned Hand hiçbir zaman yüksek mahkemede yer almamış olmasına rağmen Amerika'nın en önemli yargıcı olarak nitelenir. Amerikan hukukuna etkisi dikkate alınarak sık sık "Yüksek Mahkeme'nin 10. Yargıcı" diye adlandırılır. Hand tarafından kaleme alınan özgürlük üzerine 1944 konuşması öyle özenli ve dokunaklıdır ki ona ani bir ün kazandırmıştır ve ülkenin tüm hukuk fakültelerinde hâlâ zorunlu olarak okutulmaktadır. Federal

* 1872'de doğan Yargıç Hand 1956'da 84 yaşındaydı.

mahkemede 52 yıllık çalışması boyunca Yargıç Hand, bireysel özgürlük taraftarı ve ifade özgürlüğünün ateşli bir savunucusu olarak nam salmıştır.

Görüşlerindeki benzerliklerin yanı sıra yargıç Hand ve Salinger'ı birbirlerine bağlayan bir takım ortak kişisel özellikler de vardı. Hand'in kendi de bir yazardı ve Salinger'ın eserleri kurmaca alanında ne kadar önemliyse Hand'in çalışmaları da anayasa hukuku açısından o kadar önemliydi. Her ikisi de özel hayatın gizliliğine önem veriyordu ve kendi amaçları doğrultusunda sözcüklerini çarpıtabilecek kişilere karşı tedbirliydi. Her ikisi de kendilerini fazlasıyla dine kaptırmışlardı ve sık sık dini konular üzerine saatler süren söyleşiler yapmaktan hoşlanıyorlardı. Maalesef her iki adamın da başları sorunlu evlilikleri nedeniyle dertteydi ve bu gerçeği başkalarından titizlikle saklıyorlardı. Belki de hepsinden önemlisi hem Salinger'ın hem de Learned Hand'in derin depresyon dönemleri geçirmiş olmalarıydı, bu melankoli eğilimi onları bu acıyı çekenlere özgü bir biçimde birleştiriyordu. Learned Hand'in yaşamının son yıllarında Salinger'la ilişkisi belki de en çok keyif aldığı şeydi, Salinger'ın da bu dostluğa duyduğu minnet aşikardı. Hand'e sürekli mektup yazıyordu. Bu mektuplarında, Claire'in kendini yalnız ve tecrit olmuş hissedişi ile baş etmekteki beceriksizliğini anlatarak içini döküyordu. Kızının doğumunu ilk duyurduğu kişi Hand'di. Peggy'nin vaftiz babası olarak seçtiği kişi de Hand'di.

*

Uzun süre Salinger'ın editörlüğünü yapan Gus Lobrano 1 Mart 1956'da kanserden öldü. Lobrano'nun 53 yaşında ölümü *The New Yorker* ailesinde şok etkisi yaptı. "Öyle iyi bir adamdı ki" diye kederleniyordu Salinger, "onu size anlatamam...Onu çok özlüyorum."[8] Tüm mesleki anlaşmazlıklarına karşın Salinger ve Gus Lobrano birlikte iyi çalışmışlardı. İlişkileri on yıldan uzun bir zaman dilimine yayılmıştı. Gus Lobrano, ayrıca kendisine yazara saygıyı öğreten Harold Ross'un anısıyla da fiziki bir bağ oluşturuyordu; Salinger gibi yazarlarla uğraşırken bu son derece önemli bir konuydu.

Lobrano'nun kurmaca bölümü başı olarak *The New Yorker'* da çok güçlü bir konumu vardı ve ölümü kargaşaya yol açacak bir boşluk yarattı ve bu ölüm muhtemelen Salinger'ın dergi ile ilişkisinin zedelenmesine neden olacaktı. Onun ani yokluğu üzerine umut vadeden adaylar açılan boşluğu doldurmak için acele ettiler. Bunların arasında bizzat Lobrano'nun 1938'de yerine geçtiği Katherine White öne çıkmıştı. O zamandan beri ilk kez *The*

New Yorker'a geri dönen Whitelar, yeniden otorite sağlama hevesindeydiler. J.D. Salinger'ın, bu ego çarpışması içinde Gus Lobrano'nun yerine geçebilecek kişiyi bulması mümkün değildi.

The New Yorker'da editörlük görevi için yürütülen mücadele gerçekten de kurban verdi. Salinger'ın arkadaşı S.J.Perelman süregelen çılgınlıktan iğrenerek dergiyle ilişiğini kesti. Perelman Lobrano'ya yakındı ve Ross'un ardından Shawn'un gelmesi onu şaşırtmıştı. Lobrano'nun ölümünün gölgesinde yükselmek için yapılan yarışı izlemek Perelman'ı afallatmış ve dehşete düşürmüştü. Derginin yazarları bile bu kargaşaya katılmış ve Perelman'ın dediği gibi "dergi kendi mallarıymış gibi oynamaya" başlamışlardı. Bir keresinde Perelman karikatürist James Thurber ile gerçekten yumruk yumruğa kavga etmişti. "Thurber bıktırıncaya kadar ne kadar etkili olduğunu ve bütün kurumun tarzını nasıl oluşturduğunu vb... anlatıyordu. Sonunda gına geldi ve yumuşak bir şekilde, 'Hadi hadi altı üstü on beş kuruşluk bir dergi' dedim. Gözleri hemen hiç görmüyor olmasına rağmen üzerime atladı ve boğazımı sıkmaya çalıştı. Ancak iki iri kıyım düzeltmen onu üzerimden alabildi."[9]

The New Yorker'daki Bizans oyunları nihayet durulmaya başladığında Lobrano'nun yerine geçen Katherine White olmuştu. O ve kocası derginin entrikacıları olarak görülüyordu ve Lobrano'ya yakın olanların çoğu perişan oldular. Perelman, " Gus Lobrano'nun ölümünden sonra White editörlükten gelen gücünü öylesine sağlamlaştırdı ki dergide ata biner gibi oturuyor ve yavaşça oradaki yaşamın havasını kesiyordu" diye yazdı.[10]

Yeni gerçeği kabullenen Salinger, White'la çalışmak için elinden geleni yaptı ama sonuçta tüm çabaların beyhude olduğu anlaşıldı. White, Salinger'la ilk olarak Lobrano'nun ölümünden kısa bir süre sonra, esas amacı derginin önde gelen yazarları nezdindeki yerini sağlamlaştırmak olan bir taziye mektubu vasıtasıyla temas kurdu. Salinger 29 Mart'ta kapsamlı bir cevap yazdı. Lobrano'nun ölümünü kabullenmekte güçlük çektiğini itiraf etti ama White'ın verdiği desteğin kendisi açısından işleri kolaylaştırdığını ve ona müteşekkir olduğunu söyledi. Salinger "pek çok şeyi söylenmemiş bırakarak" diye ansızın araya sokuverdi, "elimde bir hikâye var ve onu en yakın zamanda sunmayı bekliyorum."[11]

Salinger Cornish'teki günlük hayatına tam geri dönmek üzereyken ve *The New Yorker*'daki olaylardan haberdar olmaya çalışırken *Cosmopolitan* dergisinin yetmiş beşinci yıl dönümü sayısı için "Ters Orman" öyküsünü yeniden basmaya karar verdiğini duymuştu. Salinger yasal dayanağı olmamasına rağmen öykünün yeniden basımına kişisel olarak karşı olduğunu be-

lirtti ve dergiye konuyu yeniden düşünmeleri için yalvardı ama bu yalvarış boşunaydı. Salinger'ın ilk kısa romanına sahip olmak, son zamanlarda ünlenen yazar üzerinden kâr etmeye hevesli *Cosmopolitan* editörleri için fazlasıyla cazipti.* Öyküyle birlikte yazarın kısa biyografisine (tabii ki Salinger kısacık baştan savma bir biyografik not iletmeyi bile reddetmişti) yer verdiler ve Salinger'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın yayımlanmasından önce yazdığı iki esere daha, "Ters Orman" ve "Mavi Melodi"ye de sahip olduklarını okurlara hatırlattılar. Salinger öykünün ilk sayfasının altına gizlenen küçücük tekzip bir tarafa bırakılırsa *Cosmopolitan*'ın "Ters Orman"ın yeni bir hikâye olduğu yanılsamasına izin vermesine içerledi.

Bu Salinger'ın *New Yorker*-öncesi öykülerinin yeniden yayımlanmasını ilk kez engellemeye çalışmasıydı. Daha önce bu öykülerin yeniden sürümüne itirazsız izin vermişti. Kişisel düşmanlığı bile bir kenara bırakıp Whit Burnett'ın "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"ni altı yıl önce kullanmasını kabul etmişti. Fakat Salinger daha 1947'deki ilk çıkışında "Ters Orman"dan utanmış ve o tarihten beri ona hiç ısınamamıştı. Şimdi Glass ailesi dizisini yaratmakla meşgulken istediği son şey yeni projesinin yapısı ve mesajlarıyla çarpışacak ve okurun kafasını karıştırabilecek eski eserlerinin yeniden ortaya çıkmasıydı.

"Ters Orman"ın yeniden basımını protesto etme konusunda ne kadar haklı olursa olsun, bu olay bir süre sonra takıntı haline gelecek bir eğilimin habercisiydi ve daha az gösterişli eserlerinin okur kitlesi tarafından irdelenmesine izin verme konusunda Salinger'ın artan isteksizliğini göstermekteydi. Geçmiş girişimlerindeki hatalara yeniden tanık olmaktan duyduğu rahatsızlığı ta 1940'ta ifade etmişti. "Bir parçayı bitirdiğimde" diyordu, " sanki burnunu iyi silmemiş olmaktan korkuyormuşum gibi, ona bir daha bakmaya utanırım".[12] Gerçek şu ki Salinger ilk öykülerindeki sadeliği çoğu zaman yakalayamamıştır [13] Yine de Glass ailesi dizisinin her bölümünde, giderek artan bir mükemmellik ölçüsünü yakalamak amacıyla daha fazla çabalamaya kendini zorunlu hissetmişti. Salinger, *Dokuz Öykü*'nün popüler oluşuyla ve gelecek için bir dizi eser vadeden Glass ailesinin ortaya çıkışıyla birlikte, 1956'dan başlayarak derlenmemiş öykülerini göze batan tüm kusurlarıyla birlikte okurların gözünden giderek daha fazla kaçırmaya ve belirsizliğe terk etmeye başladı.

*

* Salinger Cosmopolitan'ın altmışıncı sayısında kendinden daha ünlü adlarla isim sırasını paylaştı. Diğer isimler Winston Churchill, Pearl S. Buck ve Hemingway'di.

Salinger'ın mükemmelik arayışını, hiçbir öykü *Zooey* novellası kadar iyi açığa çıkarmaz. Salinger bu esere ilişkin olarak, tek tek her sözcük ve her noktalama işareti üzerinde kıvranarak bir buçuk yıl çalıştı. *Zooey*'nin yapımı, bünyesinde *The New Yorker*'ın politikasını taşıyan ve Salinger'ın kişisel yaşamını inanılmaz ölçüde etkileyen bir destandır. Bu eserin Katherine White'ın yeni rejimi altındaki derginin yazı kuruluna kabulü Salinger'ın onlarla beraberliğini neredeyse sonlandırıyordu. Tek bir amaç güderek kendini *Zooey*'ye adayışı hayatında öylesine büyük bir öncelik taşıdı ki bu durum neredeyse evliliğini de bitirecekti.

Salinger 8 Şubat 1956'da *The New Yorker*'dan yıllık (itiraz edilen ilk madde) ücretini aldı. Çek Salinger'ın ajansına William Maxwell'in Salinger'ın bir sonraki çalışmasını da dergide yayımlamaktan mutluluk duyacağını ifade eden bir notla birlikte teslim edildi. "Dergi onun yeni bir hikâyesine sahip olmaktan mutluluk duyacaktır," diyordu Maxwell.[14]

Salinger o Şubat'ta gerçekten de, sığınağında, bir sonraki projesi için çalışıyordu. Ama bu proje kısa bir öyküyü hedeflemiyordu. Aslına bakılırsa Salinger Glass ailesi ile ilgili bir roman yazmaya başlamıştı. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı bitirir bitirmez ikinci bir roman yazmaya niyetliydi ama bu hiçbir zaman gerçekleşmedi. Salinger tek başına çalışabileceği bir atmosfer yarattıktan ve aklını çelen karakterlerden kurulu bir kadroyu kafasında canlandırdıktan sonra nihayet doğru zamanın geldiğini düşündü. 1956 ve 1957 yıllarında yaptığı yazışmalar yeni kitabıyla ilgili coşkulu gönderimlerle doluydu. Bunlar şimdi *Zooey* olarak bildiğimiz novellanın, aslında başlangıçta yazmaya niyetlendiği romanın büyük bir bölümü olduğunu da açığa çıkarıyordu.

Salinger, böylesi tutkulu bir çalışmaya girişirken *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı kaleme aldığı sırada çok işine yarayan bir yöntemi kullanmayı denedi. Yeni kitabını, bağımsız hikâyeler olarak kendi başlarına ayakta durabilen parçaları birleştirerek yapılandırma arayışı içindeydi. *Zooey* bu yöntemin en önemli örneğidir. Mektuplarından, kitap tamamlandığında *Zooey*'nin, yeni romanın içinde kalmak üzere hedeflendiği kuşkuya yer bırakmayacak şekilde anlaşılırken, öykünün birincil amacı *Franny* öyküsüne bir devam olarak tek başına ayakta durmasıydı.[15]

Salinger 1956 Nisanı'nın ortalarında *Zooey*'yi neredeyse tamamen bitirmişti.[16] Fakat *The New Yorker*'ın o sıralar içinde bulunduğu karmaşayı düşününce hikâyeye güvenemiyor, derginin onu geri çevirmesinden korkuyordu. Endişeli olmak için haklı bir nedeni vardı. *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*'a tepki susturulmuştu.

Ustalar yapısal olarak mükemmelliğe yaklaşmıştı; dini içeriğine saldırmaya hevesli eleştirmenlerden onu koruyan bir olguydu bu. *New Yorker* editörü Ben Yagoda'nın yıllar sonra gözlemleyeceği gibi, *Ustalar*'ı kurtaran Salinger'ın "kutsal Seymour ve Glass ailesinin diğer bireylerine ilişkin takıntısının yazınsal ve anlatımsal değerlere bağlılığıyla dizginlenmiş olmasıdır."[17] Salinger'a göre *Zooey*'de bu tür bir ılımlı dinsellik yoktu ve *Ustalar*'da sağladığı başarıyı ikiye katlayamazsa eleştirmenler ve editörler bu yeni öyküyü kesinlikle reddedeceklerdi.

Salinger *Zooey*'nin dinsel içeriğini hafifletmek için elinden geleni yaptı ama bunun imkansız olduğunu anladı. Daktilonun başına kararlılıkla oturup "çalınmış bir çift spor ayakkabı hakkında bir aşk hikâyesi yazacak olsam" diyordu, sonuç yine dini bir vaaz olacaktır. Bunun denetleyemediği bir şey olduğunu iddia ediyordu ve artık çaba göstermeyi bırakmış gibi gibiydi. "Materyal seçimi hiçbir zaman gerçekten benim elimde olmamış gibi geliyor" diyerek kaderine boyun eğmişti.[18] Açıkçası, Salinger'ın inancıyla eserleri öylesine iç içe geçmişlerdi ki artık ayırt edilmeleri olanaksızdı. Ortaya çıkan sorun, halkın yazarlıkla ibadetin bu birleşimini nasıl kabul edeceğiydi.

Salinger *Zooey*'yi *The New Yorker*'ın "editoryal elleri"ne sunduğunda eser keyifle incelenmişti. Bu sunum yeni editörlere, derginin en prestijli yazarını hizaya sokma fırsatı vererek kendilerini kanıtlama imkânı yaratmıştı. Sonunda öyküyü çok uzun ve dolambaçlı buldular. Kahramanlarını, aşırı derecede hayran bir yazar tarafından yaratılmış fazla değerli karakterler olarak gördüler. Fakat en kahredici olanı, hikâyeyi dini öğelerle dolu diye suçlamalarıydı. *Zooey, The New Yorker*'ın yazı kurulu tarafından reddedilmekle kalmamış, oy birliği ile geri çevrilmişti.

Gus Lobrano artık hayatta olmadığı için, haberi Salinger'a iletme görevi William Maxwell'e düştü. Maxwell *Zooey*'nin geri çevriliş nedeni olarak *New Yorker*'ın devam-eserleri yayımlamama politikasına atıfta bulunarak Salinger'ın duygularını incitmemeye çalıştı.* Fakat gerçek ortadaydı, Salinger bu hakaret karşısında deliye döndü. *Zooey*'nin üzerinde çok uzun süre ve çok sıkı çalışmıştı; 1956'ya gelindiğinde onu bir başka yere teslim etmek artık söz konusu olamazdı.

* Maxwell'in Zooey' nin geri çevrilmesine ilişkin özrünün samimiyetsizliği hem kendisi hem Salinger açısından utanç vericiydi. Editör, The New Yorker'ın Salinger'ın ilk yazısı olan "Madison Dışında Önemsiz Ayaklanma"yı Holden Caulfield'i içeren bir devam yazma ricasıyla kabul ettiğini hatırlamalıydı.

Salinger kendini zor bir durumun içinde buldu. Glass ailesi dizisi için vazgeçmek istemediği görkemli planları vardı. *Zooey*'nin reddi özlemlerini abluka altına almış gibiydi. Ayrıca mali etkenler de vardı. *Dokuz Öykü* ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar* sabit ve hızlı bir tempoda satılıyordu. Kayda değer telif ücretleri alıyordu ama bunların bir garantisi yoktu. Salinger artık 360 dönümlük arazi üzerindeki bir evin sahibiydi ve son zamanlarda toprakta ve evde geniş çaplı çalışmalar yapmıştı. Ayrıca bir karısı bir de yeni doğmuş çocuğu vardı. *New Yorker*'la ilişkisini kesecek olursa ailesini geçindirme konusunda sıkıntıya düşebilirdi.

Bu belirsiz atmosferde Salinger inanılmaz bir şey yaptı. Gözlerini Holywood'a çevirdi. 1949'da film yapımcılarının "Sarsak Dayı Connecticut'ta"ya yaptıkları kıyıma duyduğu nefreti sineye çekti ve *Dokuz Öykü*'den bir tanesinin daha, bu defa "Gülen Adam"ın film haklarını satmayı düşündü. Kendisini film yapımcıları karşısında temsil etmesi için Ober Associates'in iş ortağı olan H.N. Swanson'ı tuttu. Arkadaşları arasında "Swanie" olarak bilinen Swanson, Holywood'daki en ünlü ve en başarılı yazarların temsilcisiydi.* William Faulkner'ı, Ernest Hemingway'i ve özellikle F.Scott Fitzgerald'ı temsil etmişti. Şayet Salinger "Gülen Adam"ın haklarını istemediği bir endüstriye bırakarak tatsız bir duruma düşmeye zorlanacaksa, en azından, yanında itibarlı Swanson olacaktı.

Swanson, Holywood yapımcılarına Salinger'ın teklifi ile gittiğinde yapımcıların tepkileri beklendiği gibi oldu. Heyecanlanmışlardı ama asıl etkilendikleri *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın beyazperdeye uyarlanma olasılığıydı. Salinger bunu kabul etmedi. Teklifine de bir şerh düştü: Eserinin uyarlanmasını hiçbir şekilde onaylamayacaktı. "Gülen Adam"ın film haklarını satmaya istekliydi ve her şey bundan ibaretti.

Çavdar'da Broadway'in de gözü vardı. Ünlü yönetmen Elia Kazan Salinger'dan uyarlamaya izin vermesini rica etti. Sesi soluğu kesilmiş Kazan son kez onu ikna etmeye çalıştığında Salinger başını sallamış ve "İzin veremem. Korkarım Holden bundan hoşlanmaz" diye mırıldanmıştı. Konu kapandı ama hikâye hızla bir efsaneye dönüştü.[19]

Holden Caulfield'e ilişkin dileklerin dışında Salinger'ın Holywood ve Broadway karşısındaki ani suskunluğunun belki de bir başka açıklaması daha

*Swanson'ın Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar'da, Los Angeles'ta "bir film stüdyosu için dişli bir yetenek" olarak betimlenen Les Glass'a benzerliği, rastlantısal olabilirdi; olmayabilirdi de.

vardı. Salinger 8 Kasım 1956'da *The New Yorker*'dan *Zooey*'nin satın alınmasıyla ilgili bir çek aldı. William Shawn editörlerinin kararını iptal etmiş ve öyküyü onlara rağmen yayımlamaya karar vermişti. Üstelik Shawn *Zooey*'nin editörlüğünü bizzat yapmaya azmetmişti. Bu olay Maxwell ve White'ta soğuk duş etkisi yapmış olmalıydı. Shawn onların kararını geçersiz kılarak yazı kurulunu ukala dar görüşlülükleri nedeniyle cezalandırmakla kalmamış, tamamen Salinger'ın safına geçmişti. Shawn ve Salinger sonraki altı ay boyunca, dergideki herkesin dikkat ve etkisinden uzakta *Zooey* üzerinde çalışıp onu düzelttiler. Günlerce Shawn'un ofisine kapanarak, durup dinlenmeden öyküyü kelime kelime düzelttiler. Bu sırada çok yakın ve sadık iki dost haline geldiler. William Shawn Salinger'ın sadece novellasını değil onun *The New Yorker*'la ilişkisini de kurtarmıştı ve Salinger bunu asla unutmayacaktı.

Zooey'nin gözden geçirilmesi sırasında en büyük sorun öykünün uzunluğuymuş gibi görünüyordu. *The New Yorker*, *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*'da olduğu gibi yayımlanmadan önce dergiye uygun olması için Salinger'dan öyküyü "sıkıştırmasını" talep etmişti.* *Zooey*'nin son hali 41.130 sözcükten ibarettir ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı saymazsak Salinger'ın en uzun çalışmasıdır. Shawn'un öyküyü satın almasından sonraki altı ay boyunca Salinger'ın onu kısaltmak için emek harcaması hikâyenin orijinal uzunluğunun bir göstergesidir.

Katherine White doğal olarak Shawn'un ofisinde gizli kapaklı yapılan işe kıskanç bir hayranlık duyuyordu. Projeye kendini dahil etmek için Salinger'a eserle ne kadar ilgilendiğini ifade eden mektuplar yolladı. Kasım 1956'nın sonlarına yaklaşıldığında Salinger öyküyü elden geçirerek önemli bir aşama kaydetti. White da onu başarısı nedeniyle önceden planlanmış bir yapmacıklıkla tebrik etmişti:

Onu yayımlanabilir bir uzunluğa getirebildiğiniz için ne kadar mutlu olduğumu -sizin adınıza ve dergi adına- bilmenizi isterim. Hemen kullanılamayacağı için üzgünüm... Bu uzunlukta bir hikâyeyi kaldırabilecek özel sayıyı beklemekten başka yapabileceğimiz bir şey yok.[20]

White altı hafta sonra Salinger'a yeniden yazdı fakat eskiye oranla Salinger'ın kaydettiği ilerlemeden şimdi daha az emin gibiydi. Tonuyla Salin-

* 1941'de daha genç ve daha az esnek olan Salinger The New Yorker'ın "Madison Dışında Önemsiz Ayaklanma"nın "sıkıştırılması" talebini "onların kendini beğenmiş sözcük koşulları" diye nitelemişti.

ger'ı muhtemelen tedirgin etmiş olan mektup, Whit Burnett'ı ve onun *Çavdar Tarlasında Çocuklar* için söylediği kandırıcı güzel sözleri hatırlatıyordu.

Sizi çok düşünüyorum ve romanı *New Yorker*'a uygun bir uzunluğa getirmek amacıyla kısaltmak için harcadığınız emeği anlıyorum. Bunun size ne kadar acı veren bir süreç olduğunu biliyorum ve işin yolunda gittiğini, sizi çok fazla yormadığını ve hepimizin sabırsızlıkla beklediği romanın hazırlanma sürecini çok fazla yavaşlatmadığını umut ediyorum...[21]

White sabırsızlıkla beklenen romana önceki mektubunda da değinmiş ve "Yakında bu romandan yeni ve daha kısa hikâyelerin çıkmasını umut etmekten kendimi alamıyorum" diye yazıyordu "ki onları hemen yayımlayabilelim."[22]

White'ın mektuplarının Salinger'ın bitmemiş romanı dışında ilgi çekici bir yönü daha vardı. Salinger'la Shawn'un "sıkıştırmak" için çabaladıkları ve edebiyatçıların *Zooey* olduğunu varsaydıkları öyküden hem White hem de *The New Yorker* sadece "Belalı Ivanoff" (Ivanoff the Terrible) diye söz etmekteydiler.* Akademisyenler "Ivanoff" adını yok saydılar çünkü bunun *Zooey*'yi kastettiğinden emindiler, yine de bu düşüncelerinin nedeni mantıki olmaktan çok duygusaldı. Böylesine önemli bir çalışmayı ve Glass ailesi hakkında yayımlanmamış bir romanın büyük bir bölümünü kaybetme talihsizliği tasavvur bile edilemezdi.

*

Salinger'ın Cornish'teki evinde kendini görülmemiş bir biçimde *Zooey* üzerinde yeniden çalışmaya verişi onu sığınağına kapanıp günlerce gözden kaybolmaya zorladı. Claire ise New Hampshire'deki üçüncü kışın gelişiyle birlikte Salinger'ın yokluğu yüzünden hayata daha da küsmüştü. Claire, önceki kışlarda olduğu gibi terk edilme hissiyle saplantılı düşüncelere dalmış ve perişan olmuştu. Salinger bunun pek farkında değildi. Lakin *Zooey*'yi kusursuz yapma tutkusunun bedeli, Claire'in gittikçe derinleşen bunalımıyla ödenecekti.

Ocak 1957'nin üçüncü haftasında Jamie Hamilton ve karısı Yvonne Londra'dan New York'a ziyarete geldiler. Bunun bebeği onlarla tanıştırmak için (ve *Zooey* vesilesiyle Shawn'la buluşmak için) harika bir fırsat olduğunu düşünen Salinger ve Claire, Peggy'yi sıkı sıkı giydirerek şehrin yolunu tuttular.

* The New Yorker'da yazar-editör yazışmalarını kaydederken herhangi bir mektuba konu olan öyküyü belgenin altında belirtmek yaygın bir uygulamaydı.

Annesi ve kız kardeşi Bermuda'ya bir deniz yolculuğuna çıkmış olan Salinger, Park Avenue yerine Manhattan'da bir otel odasında kalmayı tercih etti. New York'un bir zamanlar aşina olduğu konforuyla yeniden tanışan Claire bir başka yalnız Cornish kışına dönmeyi dayanılmaz bularak Salinger'ın otelden çıkmasını bekledi ve bebeği alıp kaçtı. Salinger geri döndüğünde otel odasını bomboş buldu.[23] Salinger ne kadar pişmanlık duyarsa duysun -ki daha sonraki olaylar önemli ölçüde pişmanlık duyduğunu kanıtlayacaktı- Cornish'e tek başına döndüğünde sessiz kaldı. Salinger'ın hiçbir özel mektubu ya da mesleki yazışması hiçbir zaman Claire'in yokluğuna ve Peggy'nin kaybına değinmemiştir ve Salinger bunun yerine *Zooey* üzerinde çalışmaya devam etmiştir.

Aynı sıralarda, Holywood'daki ajanı H.N.Swanson'dan kendini aşağılanmış hisseden Salinger'a bir haber geldi. "Gülen Adam"ın film haklarının satışı ile ilgili görüşmeler başarısız olmuştu. Öykü en son ondan bir komedi yaratmayı düşünen yapımcı Jerry Wald'un elindeydi. Fakat Wald hikâyenin bir film için fazla kısa olduğunu düşünmekte ve Salinger'ın öyküyü yeniden gözden geçirmekte isteksiz oluşundan yakınmaktaydı.

Yazıda yakalanan ve öyküye özel çekiciliğini ve coşkulu anlatımını veren özel öğelerin perde boyutundaki gerçeğe taşınmasının güç olduğunu düşünüyorum... Doğal olarak bu durum, yazarın fikri tamamen benimsemiş olmasını gerektirecekti fakat Bay Salinger bunun üzerinde çalışmayı düşünmüyor. Benim sorunum şu ki; "Gülen Adam" elime üzerinde çalışmak için çok az şey veriyor.[24]

Wald'un "Gülen Adam"ı reddetme kararı Salinger'ın Holywood hevesini kesin olarak yok etti. Bundan sonra hiçbir öyküsünü herhangi bir film yapımcısına ya da yönetmenine devretmeyi düşünmedi. Salinger bu noktadan sonra her eserine, tereddütsüz savunduğu *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı koruduğu gibi kıskançlıkla yön verecekti. Wald "Gülen Adam"ı reddeden mektubunda *Çavdar*'ın haklarını istemeye devam ediyordu. "Lütfen Bay Salinger'a muhteşem *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'la hâlâ ilgilenmekte olduğumu iletir misiniz?" diye Swanson'a rica ediyordu. "Keşke Salinger'ı onun beyazperdeye taşınması gerektiğine ikna etmek için yapabileceğim bir şey olsaydı." Wald'un özgeçmişindeki başka yapımlar (yapımcı o sırada *Peyton Place*'in uyarlaması üzerinde çalışıyordu) ve "Gülen Adam"ı komedi olarak yorumlama niyeti göz önüne alındığında, bu reddediş hem öyküyü hem de yazarı kuvvetle muhtemel bir aşağılanmadan şans eseri kurtarmıştır.

Salinger, *Zooey*'i tamamlandıktan sonra karısı ve çocuğuyla yeniden bir araya gelmeye karar verdi. 1957 Mayıs'ının ilk günlerinde Claire'le Peggy'nin Claire'in üvey babası tarafından kirası ödenen bir dairede yaşadıkları New York'a tekrar gitti. Henüz tamamlanmış olan *Zooey*'i William Shawn'a teslim ettikten sonra Salinger, Claire'i kendisiyle birlikte Cornish'e geri dönmesi için ikna etmeye çalıştı. Claire kaygılıydı fakat haftanın üç günü, onu kocasıyla konuşması için yüreklendiren bir psikiyatra gidiyordu.

Salinger ile buluşan Claire uzlaşmayı düşünmek için önce bir dizi talep ileri sürdü. Salinger, kendisi ve Peggy ile daha fazla zaman geçirmeliydi. Çalıştığı zamanlar Claire'in bebekle birlikte kendisini daha sık ziyaret etmesine izin vermeliydi. Ev genişletilmeli ve yenilenmeliydi. Çocuk odası eklenmeliydi. Bahçe düzenlenmeli ve bir oyun parkı yapılacak şekilde yeniden tasarlanmalıydı. Hepsinden önemlisi Claire seyahat özgürlüğü konusunda ısrar etti. Sadece Salinger'ın editörleriyle görüşeceği zamanlarda New York'a gitmek üzere değil, kış bastırdığında daha ılıman iklimlere ve kendini huzursuz hissettiği uzun tatillerde denizaşırı yerlere gitmek için.

Salinger hepsini kabul etti ve çalışmaya koyuldu. Çocuk odasını inşa etmek için inşaatçılar ve araziyi düzenlemek için bahçıvanlar tuttu.* Daha sık ziyaretçi kabul etmek ve ailesiyle birlikte daha fazla zaman geçirmek üzere Claire'e söz verdi. Beraberce 1951'de onu çok mutlu eden seyahatin aynısını tekrarlamak üzere Claire'in çocukluğunun geçtiği British Isle'a uzun bir tatil planladılar. Heyecanla Learned Hand'e ve Jamie Hamílton'a yazarak Avrupa'ya ziyaret planlarından söz etti. "Belki de" diye düşünüyordu Salinger, "bütün olanlardan sonra Cornish'e dönmeyip İskoçya'ya yerleşmeliyiz." Bu onun uzun zamandır kurduğu bir düştü.

Zooey nihayet 14 Mayıs 1957'de *The New Yorker*'da çıktı.** Okurlar daha en baştan *Zooey*'nin aslında bir hikâye değil "bir tür amatör sinema metni" olduğu konusunda uyarılmışlardır.[25] Burada yazar "bir çift çalıntı spor ayakkabı hakkında" yazmak niyetindedir, tıpkı *Ustalar*'ın Seymour ve Buddy'nin etrafında dönmesi gibi, bu öyküde de en küçük çocukları *Franny ve Zooey*'ye odaklanarak Glass ailesinin yaşamına kısa bir bakış atar. Okurla Glass ailesi

*Peggy'ye göre babası çocuk odasını bizzat tasarlamak istemiş ve bunun yıkıcı sonuçları olmuştu. Doğanın sonuçlarını unutup inşaatçılara çocuk odasının çatısını düz yapmaları için talimat vermişti. Kışın yağan karın çatıdan küreklenmesi gerekmiş ve yağmur zaman zaman odanın içine de sızarak çatıda birikme yapmıştı.

** Aslına bakılırsa The New Yorker'ın Mayıs ortası sayısında başka şeyler için çok az yer kalmıştı.

arasındaki samimiyeti artırmak için novellanın önemli bir kısmını kullanır fakat bu, kısa süre sonra Salinger'ın tinsel konulara odaklanma takıntısına yenik düşer. Sonuçta oluşan anlam katmanları da ilk sayfalarda açığa çıkar ve "*Zooey*'de karmaşık, örtüşen ve şeytanca olanla uğraştığımızdan erkenden emin olun" diye uyarır.

Salinger Ekim 1945'te *Esquire* dergisine doğal ve basit yazmakta güçlük çektiğini söyledi. "Zihnimde bir takım siyah kravatlar var ve onları bulur bulmaz atıyor olsam da her zaman birkaç tanesi geride kalıyor, diye gözlemliyordu.[26] 1957'de Salinger'ın yazılarında bazı siyah kravatlar bulunuyordu fakat bunlar bir süre sonra kendilerini edebi özenti kalıntılarından, dünyayı bilgeler ve aymazlar diye ikiye ayıran tinsel züppeliğe doğru bir eğilime dönüştürdüler. Salinger *Zooey*'de kendini hem yazınsal hem tinsel düzeyde son kravatlardan da kurtarmıştır. Basit ve doğal bir tarzda yazılan *Zooey*, Salinger'ın, kendisine acı çektiren ve Franny Glass'i çöküşün sınırına sürükleyen tinsel düşüncelerini aklamaya girişir. *Zooey*'nin Salinger'ın önceki eserleriyle örtüştüğü yer de burasıdır. Öykü *Franny*'nin olaylarından üç gün sonra başlar, İsa duasını özümsemesinin getirdiği tinsel ve fiziksel bunalım yüzünden acı çeken Franny, Glass ailesinin kanepesinde kıvrılmış yatmaktadır. Hikâye, olayları üçüncü şahıs olarak ilişkilendirmeye kararlı olmasına rağmen, aslında Franny'nin erkek kardeşi Buddy Glass olduğunu isteksizce kabul eden anlatıcı tarafından anlatılmaya başlanır.

İlk bakışta, Glass çocuklarının dehası, hoyrat bir dünyaya karşı dışa kapalı bir alan inşa edermiş gibi görünür; ya da Buddy Glass'in dediği gibi "herhangi iki nokta arasındaki en yakın mesafenin aptal bir çember olduğu bir tür semantik geometridir." Bu şovenizm Salinger'ın "kravatlarının" en kendini beğenmişi olabilir —nesnelliği sona erdiren aşırı değerli karakterlerden oluşan bir kapalı toplum sevgisi. Fakat *Zooey*'nin yakından incelenmesi hikâyenin aslında kahramanlarının erdemlerinin değil kusurlarının üzerinde yoğunlaştığını açığa çıkarır.

Franny'nin İsa Duası'na olan inancı ve *Hacının Yolu*, kendi öyküsünde önceden ima edildiği gibi, onu dünyanın geri kalan kısmından uzaklaştıran tinsel bir züppeliği beslemiştir ve şimdi de onu kendi ailesine yabancılaştırmakla tehdit etmektedir. *Franny*'de büyük ölçüde tek başına karşılaştığı bu seçkincilik, *Zooey*'de erkek kardeşleri Seymour ve Buddy'den miras alınmış gibi görünür.*

* Franny'nin tinsel açmazı nedeniyle Buddy büyük ölçüde kendini ve ağabeyi Seymour'ı suçlasa da anlatımı Franny'nin kendini durgun ve sofistike gördüğünü açığa çıkararak onun seçkinciliğe kişisel bir eğilimi olduğu konusunda ipucu verir.

Salinger bu noktayı düzenlemek için *Franny*'nin okul kütüphanesinde *Hacının Yolu* ile karşılaşmasını açıklayan kısmı geri almak zorunda kalmıştır. *Zooey*'de ise kitap bunun yerine Seymour'ın yedi yıl önceki ölümünden beri üzerinde durduğu masada bulunur. Salinger bu düzeltmeyle Seymour'ı sadece ailenin en genç bireyine dogma empoze etmekle suçlamakla kalmaz aynı zamanda Franny'nin tinsel düşünce bunalımını bizzat Glass klanının yalnızlığına bağlar.

Okur önce Franny'nin, anneleri Bessie Glass tarafından banyo küvetinde köşeye kıstırılan ağabeyi Zooey ile tanıştırılır. Bessie, Zooey'i, Franny'yi huzursuzluğundan kurtarması için bir şeyler yapmaya razı etmeye çalışır fakat Zooey de göze çarpmamakla birlikte diğerinden geri kalmayan bir ruhsal bunalım geçirmektedir. Kendi egosuyla kişisel mücadeleye girmek onu tüketmektedir ve başkalarına bağnaz davranmasına neden olabilecek kadar ileri gitmiş dini bir yetiştirme tarzı tarafından büyümesi engellenmiştir.

Salinger, Zooey'nin banyoyu "küçük tapınak" olarak isimlendirmesini ve Bessie'nin de banyodaki ilaç dolabında kırktan fazla nesneyi saymasını sağlar. Her nesnenin ego ile bir bağlantısı olduğu açıktır. Kremler, tırnak törpüleri, pudralar, diş macunları özgün aile yaşamlarının kayıtsız kalınan anılarına karışmışlardır: Deniz kabukları, eski tiyatro biletleri ve kırık bir yüzük. Okurların bu cisimlerle ego ızdırabının arasındaki bağlantıyı bir şekilde kaçırmaları söz konusu olur diye de, Zooey tırnaklarına olağandışı bir saygı göstererek benmerkezliliğin en yaygın Salinger gösterisini yapmaya kalkışır.

Öykünün ikinci kısmı ailenin oturma odasında geçer ve Zooey'le Franny arasında geçen bir konuşmadan oluşur. Bu sahnenin geçtiği mekân belki de öykünün en sembolik yeridir. İlk sunulduğunda oda Franny tarafından bir tür tinsel mezar olarak kullanılmaktadır ve burası geçmişin hayaletleri tarafından istila edilmiş bir yerdir. Eşyalar ve mobilyalarla tıkış tıkış doldurulmuş olan oda karanlık, ağır ve tozlu hissi uyandırır. Her bir eklektik mobilya, her bir sıyrık ve leke, kitap ve aile yadigârı, hem fiziki hem tarihi ayrıntılarla betimlenmiştir. Her nesne ve her kusur bu sahneye dadanan ve uyuyan Franny'nin üzerinde, uzun-zaman- önce-büyümüş ya da uzun-zaman-önce-ölmüş çocukların hayaletleri gibi uçuşan geçmiş anılardan bir envanter taşır.*

* Salinger Glass ailesinin oturduğu apartman dairesini betimlerken hikâyelerine sokmaktan hoşlandığı ufak yanıltıcı ayrıntılardan birini sokuşturmuştur. Glasslerin evi açıkça Salinger'ın anne babasının Park Avenue'daki evine dayanır. Oysa Buddy Glass evin güneye baktığını söyler. Salinger'ın Park Avenue'daki evi güneye bakmaz ve Salinger'ın annesiyle babasının çok beğenilen köşe dairesi kuzeye ve batıya Central Park'a bakar.

Görünürde oda, boyacıların gelip sayısız tarihi lekeyi örtmelerini ve bir kat yeni boyayla onu yenilemelerini beklemektedir. İşçiler için hazırlık yapan Bessie, Franny yandaki kanepede uyurken ağır damasko perdeleri çıkartır. Aniden, belki de yıllardan beri ilk defa güneş ışığı odaya dolarak boyacıların işlerini yapmalarını açıkça imkansız hâle getirecek olan karışıklığı aydınlatır.

Salinger'ın eserinde Glass ailesinin dairesi özgün bir biçimde betimlenmiştir. Başka hiçbir hikâyenin geçtiği yer böylesine karışık bir şekilde tasvir edilmemiştir. Salinger odaları, çevreyi ve mobilyayı sürekli yok sayarken, giyim eşyaları metinde çoğu zaman dikkat çekici bir yer tutar. Fakat Franny'nin ve Zooey'nin giysilerine kayıtsızdır. Kahramanlar bunun yerine onlarla karşılaşılan odalarla temsil edilirler. Okurlar Zooey'le ilk olarak egosunun tapınağında buluşurlar. Franny'le Glass ailesinin anılarının gömülü olduğu oturma odasında karşılaşılır. Burası, tüm diğer anılardan çok Seymour'ın hayaletiyle doludur. Franny'i sessiz bir depresyona ve Zooey'yi kızgınlığa sürükleyen bir hayalettir bu. "Bu kahrolası ev fena halde hayalet kokuyor" diye feryat eder Zooey.

Oda Franny'nin tinsel ve duygusal durumunu da sembolize eder. Hikâyenin geçtiği yeri Franny'nin sembolü olarak tanımak, ona fazlasıyla anlam yüklenmesine ve öykünün nihai tezahürünü önceden haber vermesine izin verir. Zira novellanın ikinci sahnesinin Franny ve Zooey'den başka üçüncü bir kahramanı daha vardır: Güneşin kendisi. Bessie'nin eski ve ağır perdeleri indirdiği ve güneşin Franny'nin antika kanepesinde büzülüp yattığı odayı doldurduğu sırada dış dünyanın -çocukların caddenin karşısında okul merdivenlerinde oynadıkları yerin- kapalı Glass alanına, ışığın mezarı aydınlatışı gibi girmesine izin verir.

Zooey, Franny'nin İsa Duası takıntısı üzerine onunla birlikte akıl yürüterek ve duayı yanlış kullandığını anlatarak Franny'yi uyandırmaya çalışır. Franny'yi duayı bir mantra gibi ezbere tekrarlayarak tinsel servet biriktirmeye teşebbüs etmekle suçlar. Zooey, daha sonra tinsel servet arzusunu maddi zenginlik düşkünlüğüne eşitler. Daha da kötüsü "hafiften softalık kokusu yaymaya başladığını" söyleyerek Franny'yi tinsel züppelikle suçlar. Kız kardeşini kişisel düşmanlarla dolu bir dünyada, kendisini şehidi olarak gördüğü "küçük küstah bir haçlı seferi"ni idare etmekle suçlar. Bir başka deyişle, Franny İsa Duası'nı kendi züppe imajını desteklemek ve kendini artık dünyanın tinsel açıdan değersiz olarak nitelediği geri kalan kısmından ayırmak için kullanır. Zooey'nin söyledikleri Franny'yi histerinin eşiğine getirir fakat Zooey acımasızdır. Bir çöküş yaşamakta ısrar ettiği takdirde bunu, ailesinin bebeği ol-

duğu ve dans ayakkabılarını dolaba koyduğu evinde yaşamayıp okula geri dönmesi gerektiğini söyleyerek ağız dalaşına devam eder.

Kendini kendi tiradına kaptıran Zooey, Franny'nin inancının içtenliğini sorgular. Franny'ye İsa'yı olduğu gibi kabul etmiyorsa İsa Duası'na nasıl devam edebildiğini sorar. Ona İsa'nın insanoğlunu, havada uçan tatlı, sevimli kuşların üzerine yükselttiğini çocukluğunda keşfettiğinde, ne kadar öfkelendiğini hatırlatır. Bu kesinlikle Franny'nin İsa'nın kim olması gerektiği konusundaki anlayışına uymamaktadır. Franny'ye göre İsa sevilebilir olmalıdır; tapınaktaki masaları sert bir şekilde deviren öfkeli peygamberden çok Assisili Aziz Francis gibi. Zooey, İsa Duası'nı usulüne uygun bir biçimde kullanabilmek ve sürekli dua edilen bir yaşam yaratmak için Franny'nin önce bizzat İsa'nın kendi yüzünü görmesi ve Tanrı'yla paylaşım içinde olmak anlamına gelen "İsa bilinci" diye adlandırdığı yetiye sahip olması gerektiği konusunda ona öğüt verir. "Yüce Tanrım, Franny" diye bağırır. "Eğer İsa Duası'nı okuyacaksan bu duayı, kendini kaptırıp Aziz Francis'e, Seymour'a ve Heidi'nin dedesine değil, hiç değilse İsa'ya oku."[27]

Zooey birkaç aşikâr dini sembol içerir. Fakat Zooey karakterinin gerçek tinsel vahiyinin başlangıcı görkemli bir inceliktedir. Salinger onu yaratmak için daha yakın zamanlardaki çalışmalarının açıklayıcı doğasından ayrılmış ve geri dönüp Caulfield döneminin müphem yumuşaklığına ulaşmıştır.

Zooey argümanının orta yerinde pencereden dışarı bakar ve aşağıda sokakta oynanan basit bir sahne dikkatini dağıtır. Manzara onu esir alır ama bunun nedenini başlangıçta bilemez. Yedi yaşlarında lacivert kruvaze ceketli küçük bir kız köpeğiyle saklambaç oynamaktadır. Kız bir ağacın arkasına saklanır ve bir şeyden kuşkulanmayan daksund cinsi köpek onu gözden kaybeder. Çılgına dönmüş ve kafası karışmış köpek kızı bulmak için çaresiz bir şekilde ileri geri koşuşur. Tam acısı dayanılmaz bir hâle gelmek üzereyken, kızın kokusunu alır ve yanına koşar. Kız sevinç çığlıkları atar ve köpek neşeyle havlar. Yeniden kavuşmaları kucaklaşmayla son bulur; çift Central Park'a doğru yürüyerek Zooey'nin gözünden kaybolur.

Bu sahnenin inceliği belki de Zooey'nin onu açıklamasıyla bozulmuştur. "Dünyada hoş şeyler var" diye akıl yürütür Zooey. "Önemsiz işlerle uğraştığımız için hepimiz geri zekâlıyız. Küçük alçak egolarımıza olan her lanet şeyden hep hep hep bahsederiz." Bu satırlar Salinger'ın eski ve yeni temalarının birleşmesi olarak yorumlanabilir. Sıradan bir olaya rasgele bir bakış Zooey'nin dünyadaki güzelliklerin varlığının farkına varmasına izin verir. Bu farkındalık

küçük bir kızın masum saflığı aracılığıyla, Salinger'ın eski kahramanları Babe Gladwaller ve Holden Caulfield'e çok benzer şekilde gerçekleşir. Fakat Zooey egonun günlük yaşamda bolca bulunan ilahi güzelliği belirsizleştirme eğilimine işaret ederek Babe'in ve Holden'ın vahiyinin ötesine geçer.

Salinger *Zooey* için ilhamı iki ana kaynaktan almıştır: Kendini Gerçekleştirme Vakfı'nın yayımladığı bir kitap ve egoya karşı kendi kişisel mücadelesi. Salinger, *Zooey*'yi yazarken Kendini Gerçekleştirme Vakfı ile 1955'te başlayan ilişkisini sürdürmekteydi. Vakıf 1920'de Hintli bir bilge olan Paramahansa Yogananda tarafından kurulmuştu. Salinger'ın 1954'te Yogananda'nın bir yayını olan *Bir Yogi'nin Otobiyografisi*'ni okuması kendi dini görüşlerini pekiştirmiş ve Claire'le evlenmesini etkilemiştir. *Otobiyografi*'yi derinlemesine inceledikten ve oradaki öğretilerin bir çoğunu kendi eserlerine dahil ettikten sonra *Sri Ramakrishna'nın Gospelleri*'nde yaptığı gibi kendini Yogananda'nın diğer yazılarına gömmüştür. Bunların içinde Yogananda'nın iki ciltlik dev eseri *İsa'nin İkinci Gelişi: İçinizdeki İsa'nın Yeniden Dirilişi* (The Second Coming of Christ: The Resurrection of the Christ Within You) önde gelir. Bu kitapta sunulan dini ilkeler Salinger'ın *Zooey*'de ilettiği tinsel mesajların temelini oluşturur.

Yogananda kutsal vahiy aracılığıyla Hıristiyanlık Gospellerinin ve İsa'nın yaşamının doğru yorumunu sadece kendisinin elde ettiğini iddia eder.* Kalın eseri İsa'nın sözlerinin ve yaptıklarının kendi yorumuyla açıklanmasıdır. *İsa'nın İkinci Gelişi* dört Gospeli ayet ayet açıklar. Yogananda'ya göre İsa Tanrı bilinciyle öyle doluydu ki neredeyse Yaradan'la eşit duruma ya da Yogananda'nın görüşüne göre Tanrı'nın Oğlu durumuna geldi. Bu kutsallık ima eden bir durumdu, ama tanrısallık değil. Yogi herkesin Tanrı'nın oğlu olduğunu, ibadet ve meditasyon sayesinde kendi içindeki kutsallığı uyandırabileceğini düşünüyordu. Onun iddiası bu kutsallık uyanışının dirilişin gerçek anlamı olduğuydu. Bu yüzden, İsa'nın ikinci gelişi gelecekte meydana gelecek gerçek bir fiziksel olay olmayacaktı. Bunun yerine Yogananda İsa'nın geri dönme vaadinin her an herkes tarafından Tanrı'yla tinsel anlamda tevhit yoluyla karşılanabileceğine inanıyordu. Yogananda'nın eseri, bu tinsel uyanışı "İsa Bilinci" diye adlandırır ve onu, insanoğlunun Tanrı'nın her şeyde var olduğunu görmesiyle kutsal olabilme yetisi olarak betimler.

* Yogananda'nın vahiyleri arasında İsa'nın hizmete başlamadan önce uzun yıllar Hindistan'da yaşadığına dair bir açıklama bulunmaktadır. Yogananda'nın dört İncil hakikati tarafından desteklenmeyen iddialara dayanak olmak üzere Gnostik ve doğruluğu şüpheli metineler kullanması da aynı derecede amaca uygundur.

Eleştirmenler, Holden Caulfield'den sonra, Salinger'ın yaratığı en mükemmel karakterin, Zooey olduğunu teyit ederler. Salinger ve Buddy Glass, Zooey'i tek bir sesle anlatırlarken, Salinger'ın da en çok içine yerleştiği karakter Zooey Glass'tir. Salinger, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamladığı andan itibaren başlayarak, eserlerinin tinsel meditasyonla eşdeğer olduğu felsefesini taşımıştır. Comish'in ıssızlığı onu şöhret ve tanınmanın çılgınlığından koruduğunda, bu felsefe sadece derinleşmiştir. Hayran mektupları ve övgüleriyle halkın Salinger'a ilgisi ve eserini öven sürekli bir görüş ve makale yağmuru sadece onun meditasyonunu zedelemeye hizmet ediyordu ve Salinger ilgi ve denetimin yazmasını engellediğinden ve "haber" olduğunu hissettiği zaman üretemediğinden yakınıyordu. Buna karşılık Salinger'ın bir parçası da, alenen sakındığı aynı ilgi ve onay sayesinde başarılı olabiliyordu. Salinger'ın yaşamının en büyük ironisi bu durumun paradoksunda yatar. Yazmayı bir meditasyon biçimi olarak görmesi nedeniyle yazdıklarının mükemmelleşmesi sonucunda egosunu besleyen bir ürün ortaya çıkar.

Zooey de bir aktör olarak kendini benzer bir durumda görür. Seçmiş olduğu iş tam da kendi tinsel çöküşü olduğunu anladığı egosunu besler. Ve Zooey işine tıpkı Salinger gibi aynı dini bütün tavırla yaklaşır. Buddy mektubunda Zooey'yi aktörlük mesleğinin peşini bırakmaması için, Seymour'ın daha sonra Buddy'yi yazması için -tüm yıldızları çıktığında, bir inanç sınavı gibi- cesaretlendireceği gibi cesaretlendirir. Salinger, Buddy ve Seymour'un odalarının kapısına Bhagavad-Gita'dan sözler asarak kişinin kendini işine tamamen adamasının tinsel bir çaba olduğu felsefesini vurgular. "Çalışma hakkınız vardır fakat sadece çalışma adına. Çalışmanın meyvelerini elde etmeye hakkınız yoktur. Çalışmanın meyvelerini istemek asla çalışma güdünüz olmamalıdır." İkinci alıntı öykünün sonunun da habercisidir. "Her eyleminizi, kalbinizi Yüce Tanrı'ya çevirerek gerçekleştirin. Meyvelere bağlanmaktan feragat edin." Hem Salinger'ın hem kahramanlarının yüz yüze olduğu sorun, işe tüm güçleriyle, emeklerinin meyveleri tarafından ayartılmadan, nasıl devam edeceklerdir.

Zooey bir dizi tinsel gerçeği boşuna dile getirir. Franny ağlamaya başlar ve Buddy bize Zooey'nin, havada yenilginin kokusunu aldığını ve bunun düş kırıklığı içinde odayı terk etmesine yol açtığını anlatır. Zooey'nin Franny'ye ilişkin görüşleri mantıklıydı. Fakat Zooey'nin mantığında sunumunun başarısızlığına neden olan önemli bir eksiklik vardı. Öykünün bu noktasında bizzat Zooey, bunun nedenini, oturma odasından çıkarken annesine kaba ve sabırsız davranmasıyla yeniden kanıtlanan gerçeği, hâlâ anlamamıştır.

Öykünün son sahnesi Buddy'yle Seymour'un çocukluk odasında geçer, Zooey Buddy'ymiş gibi Franny'ye telefon etmektedir. Oda bir mabet gibi saklanmıştır. Seymour'ın intiharı üzerine, oda tamamen yedi yıl önceki hâliyle bırakılmıştır. Buddy, ağabeyiyle bir bağlantı olması için ve ondan ayrılışını inkâr etmek amacıyla, masanın üzerinde Seymour adına bir telefon tutulmasında ısrar etmiştir. Çocukça süslenmiş ve kitaplarla dolup taşan odanın içinde Zooey "sanki kukla ipleriyle bağlıymışçasına" telefona doğru çekilir. Ahizeyi kaldırır, başına bağladığı mendille ağızlığı kapatır ve bir numara çevirir.

Salinger'ın en zengin sahneleri, bir anlam belirtisini ateşleyen basit bir hareket sunduğu ve bu hareketin de kendine ait bir dizi alevi tutuşturduğu sahnelerdir. Zooey Salinger'ın eserlerinde görülen en gerçeküstü imgelerden birini içerir. Franny annesi tarafından telefona çağırıldığında, ona telefonun öbür ucunda ağabeyi Buddy olduğu söylenir. Franny telefona giderken koridorda anne babasının yatak odasına doğru yürür. İçinde bulunduğu ev karışıktır ve yenilenmektedir. Koridoru taze boya kokusu sarmıştır ve Franny koruma amacıyla yere serilen eski gazetelere basarak yürümek zorunda kalır. Telefona doğru ilerlerken attığı her adımla fiziksel olarak gençleşmektedir. Koridorun sonuna ulaştığında Franny Glass küçük bir çocuktur artık. İpek geceliği bile gizemli bir biçimde "küçük bir çocuğun yün bornozuna" dönüşmüştür. Bu geçici bir imgedir ve *Zooey*'nin sonundaki anlatı soğukçadır; yine de Franny, taze boya kokusuyla Zooey'nin İsa bilincine çağrılarının yankıları birbirine karışırken, "Sen değişip küçük bir çocuk haline gelmedikçe cennetin krallığına asla giremezsin" diyen İsa'nın sözcüklerini gizemli bir şekilde cisimleştirebilir.

Hikâyenin parçaları *Franny ve Zooey* arasında geçen son konuşmada birleşir. Franny, olağanüstü bir süre boyunca, New York Eyaleti'nin ormanlarındaki inzivasından arayan ağabeyi Buddy ile konuştuğuna inanır.* Bu yanılgı Franny'ye, Zooey'ye olan öfkesini dışa vurma ve Zooey'nin İsa Duası'nı yargılayacak bir tinsel konumda olmadığı görüşünü ifade etme fırsatı verir. Ama Zooey'yi en çok karamsarlığı nedeniyle suçlar.

Kaçınılmaz olarak Franny'nin kafasına aslında Zooey ile konuşmakta olduğu dank eder. İşte tam o sırada ağabeyle kız kardeş arasında geçenlerle, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın sonunda Holden'la Phoebe'nin yüzleşmesi arasında çarpıcı bir benzerlik vardır. Zooey'nin kimliği açığa çıkmıştır ama yine de Franny'nin hiddetine rağmen konuşmayı sürdürmeye kararlıdır. Franny gönülsüzce onun söyleyeceği son bir şeyi daha dinlemeyi kabul eder

* Zooey yaptığı dalavereye devam edebilmek için Buddy gibi davranırken Franny'ye takma ismi "Flopsy" ile hitap eder.

fakat bunu çabucak söylemesini ve sonra da onu kendi hâline bırakmasını ister. Phoebe'nin talebi olan "kapa çeneni" ağabeyi Holden'ı nasıl vurduysa, Franny'nin "beni kendi halime bırak" sözcükleri de Zooey'yi parçalar. Telefonda bir sessizlik olur ve Franny sınırları aştığını anlar.

Zooey'nin Franny'nin sözlerine tepkisi kendi egosunu serbest bırakarak kız kardeşinin ihtiyaçlarına boyun eğmektir. Zooey'nin tavırları değişmiştir. Zooey uzlaşı dolu bir tonla Franny'ye İsa Duası'na devam etmesini söyler. Fakat öncelikle koşulsuz sevgi ile sunulan bir kase tavuk çorbasındaki kutsanmışlığı görmesini isteyerek duayı hakkıyla okuması için yalvarır. Zooey acı içinde Franny'yi oyunculuk mesleğine devam etmesi için yüreklendirir. Zooey'nin acısı, oyunculuğun tutkunun doğrudan bir sonucu olduğunu itiraf etmesinden kaynaklanır; bu alkışlanmak ve emeğinin meyvelerini almak için duyulan bir tutkudur. Dindar yaşam ise -tutkunun aksine- kopuşa dayanır diye sızlanır. Franny'nin bir seçeneğe sahip olduğunu göremez. O oyunculuk yapmalıdır çünkü bu Tanrı'nın ona verdiği bir armağandır. Ve tüm gücüyle oyunculuk yapmaya çalışmalı, bu işte denge sağlamak için uğraşmalıdır. Zooey Franny'ye "Yapabileceğin tek dini şey oyunculuktur" der. "Tanrı için oyna, dilersen... Tanrı'nın oyuncusu ol."

Doğal olarak Zooey Franny'yle konuştuğu kadar kendisi ve kendi mücadelesiyle de konuşmaktadır. Zooey Franny'ye talimat vermez ya da onu vahiye yönlendirmez. Oraya birlikte ulaşırlar. Zooey'nin mantığında ve İsa Duası'nda eksik olan tinsel gerçek değil, insan bağlantısı aracılığı ile sunulan ilahi aydınlanmadır. Bir annenin yaptığı tavuk suyuna çorbanın ya da küçük bir kızla köpeğinin paylaştığı neşenin içindeki kutsallık günlük yaşamın sıradanlıkları değildir. Onlar Tanrı'nın yüzünü sergileyen mucizelerdir.

Sonra Zooey Şişman Hanım hikâyesini, Salinger'ın en ilham verici ve ünlü imgelerinden biri haline gelen bir öyküyü aktarır. Zooey çok küçükken radyoda *Akıllı Çocuk* adlı bir yarışmaya katılır. Bir akşam sahneye çıkmak üzereyken ağabeyi Seymour ona yaklaşır ve ayakkabılarını parlatmasını söyler. Zooey öfkelenmiştir. O, stüdyodaki izleyicilerin geri zekâlı olduğunu düşünmektedir. Yapımcıların da geri zekâlı olduğunu düşünmektedir. Ve onlar için, özellikle de ayakları zaten sahnede görünmeyeceği için ayakkabılarını parlatmayacaktır. Fakat Seymour bu itiraza şiddetle karşı çıkar. Kardeşine ayakkabılarını "Şişman Hanım için" parlatmasını söyler. Seymour Şişman Hanım'ın kim olduğunu hiçbir zaman söylemez ve Zooey verandasında oturup radyo çalan hayali bir kanserli kadın imgesi geliştirir. Zooey bu imgeyi ve Seymour'ın ısrarını aklında tutarak her gece sahneye çıkmadan önce ayak-

kabılarını parlatır. Franny de benzer şekilde, Seymour'un Şişman Hanım için komik olmasını istemesi üzerine, kendisi için bir Şişman Hanım kavramı geliştirmiştir.

Bu Seymour'ın hem Franny'yi hem Zooey'yi ellerinden gelenin en iyisini yapmaları için cesaretlendirişidir. Fakat bu "Şişman Hanım"ın kim olduğu ya da neyi temsil ettiği onlar için yıllar boyunca -ta ki tezahür anına, ağabey ile kız kardeş arasındaki bağlantının İsa bilinçli olmalarına ve Tanrı'nın yüzünü bir an için görüvermelerine izin verdiği ana kadar- belirsiz kalmıştır. "Şişman Hanım'ın gerçekten kim olduğunu bilmiyor musun?" diye sorar Zooey. "...Ah dostum. Ah dostum. O İsa'nın Kendisi. Dostum, o İsa'nın ta kendisi."[28]

Şişman Hanım hikâyesi bir meseldir. Tanrı'nın hepimizin içinde var olduğunun kabulüdür. Zooey için, tüm insanların içindeki kutsallığı tanımaya zorlandığında kendi egosunun pençelerinden uzakta bir yoldur. Franny için "durmadan dua etmenin", Tanrı'nın her zaman onun kalbinde oluşunun, başkaları tarafından yazılmış olan mırıldanma satırlarında değil yaşamdaki her şeyde, hatta kişinin bir dua gibi, kutsal bir hareket gibi ayakkabısını parlatışında bile varoluşunun açıklamasıdır.

Zooey ayakkabılarını neden parlattığını Franny'nin İsa Duası'nı neden ezbere söylediğini bildiğinden daha fazla bilmiyordu. Özünde ikisi de huzur getireceği umuduyla kurallarla saptanmış aynı ritüeli sergiliyorlardı. Seymour'ın tembihinin güzelliği İsa Duası'nı alaşağı etmemesindendir. İsa Duası, Tanrı'yı erdem yoluyla daha berrak görmek için hac yolundakilere ait eski Rus yakarışının modern Amerikan versiyonudur.

Anlayışın verdiği neşeyle yorgun düşen Franny, Babe Gladwaller ve Çavuş X'in kendi vahiylerini elde ettikleri sırada verdikleri tepkinin aynısını verir. Keyifli bir şekilde uyuyakalır.

Salinger *Zooey*'de ruhu ile egosu arasında alevlenen savaşı dışa vurarak ruhunu açmıştır. Kendilerini çevrelerinde yaşayanlardan uzak hisseden Glass çocuklarının acısı yazarın çok iyi bildiği bir acıydı. Başkalarını kabul etme ve dünyadaki iyiliği tanıma mücadelesini sadece Franny ile Zooey değil, onlara can veren yazar da paylaşıyordu. Salinger *Zooey*'de gelecekteki belki de en büyük düş kırıklığını da paylaştı. Çaresizlik ve yalnızlık onu yazıları vasıtasıyla Tanrı'yı aramaya zorladığında, bu birleşmeye en büyük potansiyel engelin kendi eseri olduğunu anladı. Emeğinin maddi ödüllerinden kaçınırken, Tanrı'yı eserleri aracılığıyla onurlandırmaya devam etmenin yolunu bir şekilde keşfetmesi gerekecekti.

15

Seymour

Zooey, *The New Yorker* okurları tarafından beğenildi. Novellanın kabulü, kendilerini Salinger'ın dua kitabıyla halkın gözünden düşeceğine inandıran uzmanları susturdu ya da en azından yatıştırdı. Bu eleştirmenler (Katherine White'ın dergideki kadrosu da dahil olmak üzere) novellanın başarısını, Salinger'ın tarzının öngörülemezliğine alışmış olan ortalama *The New Yorker* okurunun sofistikeliğine bağladılar. Ama öyküde kusur bulmak isteyenler hâlâ *Zooey*'nin genel okuyucu kitlesine sunulması durumunda yaşayamayacağına inanıyorlardı. Salinger'ın onu kitap olarak basmaya cüret edeceğine pek az kişi inanmaktaydı. *Zooey*, *The New Yorker* sayfaları arasında doğmuştu ve bu sayfalar arasında yaşlanması ve ölmesi bekleniyordu.

Eleştirmenlerin sessizliği *Zooey*'yi düşmekten tümüyle kurtaramadı; en azından Salinger'ın gözünde. 21 Mayıs 1957'de *Zooey*'nin yayımlanmasından yalnızca bir hafta sonra Signet Books, *New York Times*'a novellayı *Dokuz Öykü* ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz baskılarıyla karşılaştıran bir ilan verdi.* Salinger eserlerinin bu şekilde sunulmasından hiç hoşlanmadı ve yeni çalışmasıyla bağlantılanmalarına çok öfkelendi. Doğal olarak Little, Brown and Company'yi hakaretinden dolayı suçladı ve fevri bir davranışla Boston'a bu benzetmeden ve Signet'in taktiklerinden üzüntü duyduğunu belirten öfkeli bir telgraf çekti. Little Brown'ın özrü hızlı ve cömertti. İlanla ilgilerinin olmadığını ve çıktığının da farkında olmadıklarını belirttiler. Salinger kendini toparladı ve birkaç gün sonra Little, Brown'dan Ned Bradford'a daha soğukkanlı ama hiç de azalmamış bir öfkeyle yanıt verdi. Ciltsiz baskılar karşısındaki genel hoşnutsuzluğunu yineledi ve Signet'ın ilanının *Zooey*'nin piyasaya ilk çıkışına, onu "tam zamanında sevimsiz" yapacak kadar yakın olduğunu açıkladı.[1]

* Signet Dokuz Öykü'nün ciltsiz baskısını 1954'te yayımlamıştı. Kitabın sunumu estetik açıdan memnun edici olmasa da zevkliydi. İçinde Çavdar'ın Signet baskısında olduğu gibi gösterişli resimler ve kışkırtıcı çizimler yoktu. Yine de o zamana kadar Salinger genel olarak ciltsiz (ya da "atılır") kitap fikrinden bıkmış ve Signet'ın Dokuz Öykü'sünü onların Çavdar sunumları gibi küçümsemişti.

Olay küçük görünmekle birlikte Salinger'ın yayıncılara içten içe beslediği aşağılamayı göstermektedir. *New York Times* ilanı üzerine Signet and Little ile aralarında oluşan sorun Salinger'ın, eserlerini onların haklarını ellerinde tutan yayıncılardan korumak için sürekli mücadele etmek zorunda bırakıldığı şeklindeki kişisel görüşünü aydınlatır. Kendisi mükemmeliyet için çabalarken, kâr peşinde koşan editörlerin eserlerini yaralamasına izin vermek düşüncesi onu çileden çıkarıyordu. Ve gerçekten de tek amaç paraydı. Salinger yayıncıların büyük kârlar peşinde olduklarını düşünüyor ve mektupları onların açgözlülüklerinden yakınmalarıyla dolup taşıyordu.

Olay bütünüyle, Salinger'ın *Zooey*'de ortaya koymuş olduğu ve sanat eserinin yaratılmasıyla kâr toplamanın çelişkisini irdeleyen ikileme yöneliktir. Salinger, başarının getireceği tinsel tehlikelere rağmen yayımlamaya devam etmesini rasyonalize etmek için, *Zooey*'de her türlü çareye başvurmuştur. Zooey, Franny'ye Tanrı'nın ona bahşetmiş olduğu yetenekten dolayı oyunculuk yapmaktan başka şansı olmadığını söyler. Salinger kendi mesleğiyle ilgili olarak da aynı şeyi hissetmiş ve görüşlerini paylaşmak için yayımlamaya devam etmesinin görevi olduğunu düşünmüştür. Ama yazıları başarılı olunca kâr da kaçınılmaz olur; tıpkı Franny sahnede iyi rol yaptığında alkışların kaçınılmaz olması gibi. Bunlar Seymour ve Buddy'nin, tehlikelerine karşı ciddi bir biçimde uyardığı emeğin meyveleridir. Bunlar egoya tabidir ve tinsel ölümle bağlantılıdır. Salinger'ın eserlerinin oluşturduğu kârların dini sonuçları onu çok rahatsız etti ama bu kârdan aslan payını alan Little, Brown and Company idi ve bu gerçek, Salinger'ı çok öfkelendiriyordu.

Salinger'ın yayıncılarına duyduğu nefret, Claire ve Peggy'nin Cornish'e dönmesiyle biraz hafifledi. 1957 yazına doğru kır evindeki tadilatlar da tamamlanmıştı. Çocuk odasına yerleşen Peggy yeni düzenlenmiş bahçede oynamaya başladı. Oturma odalarında Glasslerin aile evinde olduğu gibi televizyon ve piyano vardı. Daha üç yaşına bile girmemiş olan Peggy babasına çok özel bir keyif veriyordu ve Salinger'ın mektupları kızının yaptığı maskaralıkları ve verdiği mutluluğu anlatmakla bitiremiyordu. Babasına göre, Salinger'ın "Dinamo" adını taktığı Peggy mutlu ve hareketli bir çocuktu. Salinger kızına caz plakları çalmaktan ve ona dans öğretmekten zevk alıyordu. Peggy konuşmaya da başlamıştı ve Salinger, Ocak ayında yargıç Hand'e Peggy'nin soyadını bile tanıdığını açıklayarak övünüyordu. Doğal olarak Peggy, herkesin hatta televizyondaki kahramanların bile adının Salinger olduğunu düşünüyordu.

Mektuplar bir taraftan Peggy'nin çocukluğunu göklere çıkarırken bir taraftan da uzun süren kışa lanet ediyor ve bunun Claire üzerinde yaratabileceği etkinin Salinger'da oluşturacağı endişeyi dile getiriyordu. *Zooey* gazete bayilerindeki yerini alırken, Salinger yeni projesine dalıp gitmişti bile: Bu, onu tüketecek olan yeni bir Glass öyküsüydü. Salinger, Claire'e vermiş olduğu uzun Avrupa tatili sözünü yerine getirmek üzere yola çıkma zamanı geldiğinde Cornish'i ve başlamış olduğu çalışmayı bırakamayacağını anladı. "Gerçek şu ki," diye açıkladı biraz da utanarak "ben burada çalışmayı seviyorum."[2] Salinger, bu ertelemeye rağmen Claire'in sabırlı ve yumuşak davrandığını açıkladı ve bu davranışı için ona minnetar kaldı. Sıkı çalışma programının karısını ne kadar olumsuz etkilediğinin farkında olduğundan yakındı ve alaycı bir şekilde sızlandı; "Beş yıl içinde sadece bir haftasonu karısını Asbury Park'a götürebilen bir adamla evli olan cennetliktir."**3** Bu pişmanlıktan kaynaklanan farkındalığına karşın Salinger'ın işine olan tutkusu derinleşmeye devam etti. Jamie Hamilton'ın yeni Amerika temsilcisi Robert Machell, Şubat 1958'de onunla bir New York buluşması ayarlamak için girişimde bulunduğunda Salinger bunu reddetti. Kendini işinden koparabilmesi için birkaç yılın daha geçmesi gerektiğini söyleyerek özür diledi.[4]

Salinger'ın bu özürle vermiş olduğu mesaj çok açıktır. Salinger için ailesi çok önemliydi ve onların yanına dönmelerinden çok mutluydu ama işi önce geliyordu. Tam anlamıyla işinin esiri olmaya başlamıştı. Glass ailesi dizisi, her ne pahasına olursa olsun tatmin edilmek isteyen bir zorunluluğa dönüşmüştü. Bunun için Claire ve Peggy'yi yeniden kaybetmeyi bile göze alabilirdi. Bunun sonucunda, 1958 yılı süresince ve 1959'un başlarında J.D. Salinger'ın hayatıyla, bir sonraki Glass ailesi kurgusunun yaratılması birbirlerine karışarak tek bir öykü oluşturdu. Sonraki çalışması *Seymour–Bir Giriş* başlıklı novellasını tamamlayıncaya kadar, Salinger tümüyle kendi eserinin esiri oldu.

*

1 Ocak 1958'de otuz dokuz yaşına girdiğinde Salinger çalışmalarının hızından ve sonucundan memnun bir şekilde hiç durmadan yazıyordu.[5] Yine de sekiz ay geçmiş, hâlâ öyküyü tamamlayamamıştı. O süre içerisinde *The New Yorker,* daha sonbahar başında uzunluğu *Ustalar*'ı geçmiş olan bu yeni çalışma için tam bir sayı ayırmayı kararlaştırmıştı. Bütün yıl boyunca yorulmaksızın hiç ara vermeden çalışan Salinger sonunda hastalanmaya başladı. Yaz sonunda art arda gelen soğuk algınlıkları ve gripler onu yatağa düşürecek

ve yazmasını engelleyecek ciddiyette bir göğüs enfeksiyonuna yol açacaktı. Bu arada, *The New Yorker* artan bir sabırsızlıkla yeni öyküsünü görmek ya da en azından tamamlanacağı tarihi bilmek istiyor, neden olarak da gecikmenin dergiye büyük zarar vereceğini öne sürüyordu. Ekim geldiğinde sağlığını vitamin takviyesiyle destekleyen Salinger kendini işine dönebilecek kadar iyileştiğine inandırdı.[6] Ama aylar geçmişti ve bıraktığı yerden başlamakta güçlük çekmekteydi. 1959'un başında novella hâlâ tamamlanmamıştı. *The New Yorker*'ın tavrı giderek artan bir şekilde sertleşiyordu.

Manzara değişikliğinin yaratıcılığını artırdığına inanan Salinger yazma sıkıntısı çektiğinde sık sık seyahate çıkardı. Bu gezilerin başarısı tartışılabilir olsa da, *Seymour*'ı bitirmek konusunda ümitsizliğe kapılan Salinger 1959 Mart'ında Cornish'ten tek başına ayrıldı ve Atlantic City Oteli'nde bir oda tuttu. Kendi talebi reddedilirken Seymour Glass'e Jersey sahilinde bir seyahat bahşedilmesine Claire'in ne tepki gösterdiği bilinemese de Salinger'ın önceliklerinin bu şekilde belirlenmesi Claire'in burukluğunu kesinlikle artırmış olmalıydı.

Salinger *Seymour*'ı, Cornish'teki gibi Atlantik City'de de bitiremeyeceğini anladı. Çılgına dönmüş bir hâlde yeniden yer değiştirdi ve bu kez New York'ta *The New Yorker*'ın ofislerinden bir blok ötede bir oda tuttu. 1950'de *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamlarken de çalışabilmek için dergideki bir ofisi kullanmıştı. Ama bu girişimi de başarısız oldu. Salinger, New York'a vardıktan birkaç gün sonra yeniden grip oldu. Umutsuz, yılgın ve artık güçsüz bir halde Cornish'e evine döndü; novellası hâlâ parçalar halindeydi.[7]

Salinger "Seymour"ı nihayet 1959 baharında bitirdiğinde taslak doğruca William Shawn'a gitti, Shawn onu hemen kabul etti ve *The New Yorker*'ın kurmaca bölümünden herhangi bir tavsiye almayı reddetti. Bir kez daha sürecin dışında tutulması nedeniyle Katherine White'ın onuru kırılmıştı. Onu teselli etmek Shawn'un davranışının nedenini anlayan ve belki de White'a en yakın kişi olan William Maxwell'e düştü. Maxwell, White'a "Salinger'ın özel olarak ve hızla ele alınması gerektiğini düşünüyorum ve bence bunu yapmanın tek pratik yolu da sanırım Shawn gibi -tek başına- yapmak. Öykülerin uzunluğu ve Zen Budist doğaları ve Zooey'nin başına gelenler göz önüne alındığında..." dedi.[8]

Maxwell'in Katherine White'a gönderdiği not diplomatik bir teselli olmasının yanısıra, *Seymour-Bir Giriş*'in *The New Yorker*'ın alışılagelmiş editoryal eldiveninden nasıl kurtulduğunu açıklamaya da yardımcı olur. Maxwell'in *Zooey*'ye son değinmesi, Salinger'ı çalışmak için zor biri olarak

betimleyerek Shawn'u mazur gösterirken Salinger'ın yeni çalışmasının riskini üstlenme konusunda kendisinin ve White'ın ağır basan isteksizliğini açığa vurur ve *Zooey*'deki gibi mahcup olma riskini göze alır.

*

Zooey'nin Mayıs 1957'de yayımlanışıyla, *Seymour–Bir Giriş*'in 5 Haziran 1959'daki ortaya çıkışı arasında geçen süre içerisinde Salinger'ın hayatındaki en önemli olay Cornish, New Hampshire'dan ya da *The New Yorker* ofislerinden çok daha büyük bir sahnede gerçekleşti. Bu zaman zarfında J.D. Salinger'ın okurlar tarafından algılanışı aniden kısa öykü yazarlığından, efsane alanına geçmişti. J.D. Salinger'ın çok sade bir hayat süren münzevi bir efsane olarak gönülsüzce aydınlanma mücevherleri dağıtması Amerikan bilincinin içine kalıcı biçimde işledi. Salinger'ın Seymour Glass karakterini azizlik mertebesine yükseltmesi gibi, yazar kendisinin de halkın göz ardı edilemeyecek kadar büyük kısmı tarafından yüceltilmiş olduğunu fark etti. Mahremiyet yoluyla alçakgönüllülük arayışı, ona okurların çekici bulduğu sofu bir erişilmezlik aurası bağışlamıştı. Bu durum, ayrıca görüntüsüne de kolaylıkla çok farklı yorumlara neden olabilecek bir belirsizlik katmıştı. Yazar gerçek anlamda eserlerinin ayrılmaz bir parçası olmuştu. Sosyal memnuniyetsizliğe başkaldıran çağrının savunmasında nasıl Holden Caulfield adı hatırlanıyorsa çok sayıda sosyal sorunun savunmasında da J.D. Salinger'ın adı geçer oldu.

1950'lerin ortaları ailelerinin maddiyatçı toplumuna kendilerini yabancı hisseden bir gençlik hareketinin spontan doğuşuna şahit oldu. 1950'lerin çoğu genci, Amerikan toplumuna savaştan sonra nüfuz etmiş olan katı konformizmle mücadele ederken çevrelerindeki dünyaya karşı taşıdıkları düş kırıklıklarını ve uyanışlarını ifade edebilmek için kolektif bir ses aramaya başladılar. Yükselen memnuniyetsizliklerini, toplumu tanınmayacak derecede değiştirene kadar durmadan büyüyecek olan doyumsuzluklarını geçerli kılma arayışına girdiler. Çoğu, bu onayı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da buldu. *Çavdar*'ın ilk baskısından yıllar sonra, Amerikan gençliği Holden Caulfield karakterini kendi kuşaklarının sözcüsü olarak benimsedi. Holden'ın kendilerine doğrudan hitap ettiğini hisseden ve Salinger'ın sahteciliğe ve tüketiciliğe karşı mücadelesinin topluma karşı kendi memnuniyetsizliklerini ifade ettiğini düşünen Amerikan gençliği Salinger'ın eserlerinin etrafında bağlılıkla toplanmaya başladı. "Kültleşen Çavdar" olarak söz edilen

sonuç, romanı ve onu yaratan yazarı kuşatmaya başlayan neredeyse dini bir çılgınlığa dönüştü. Öğrenciler arasında *Çavdar Tarlasında Çocuklar* ve *Dokuz Öykü* ile dolaşmak çok moda oldu. Delikanlılar davranışlarıyla ve giyinişleriyle Holden Caulfield'ı taklit etmeye başladılar. Uyumsuzluğun değer ölçüsü olduğu bir altkültürde Holden Caulfield karakteriyle birlik olmak, ironik bir biçimde ihtiyaç haline gelmişti.

Hayretler içinde öğrencilerini izleyen akademisyenlerin tepkisi şaşırtıcıydı. 1956 ve 1957 yılları Salinger'ın eserlerinin ilk ciddi entelektüel incelemesine sahne oldu. Hiçbir zaman üniversiteden mezun olamayan ve her fırsatta akademisyenlerle alay eden yazar kendini aniden öfkeli bir bilimsel tartışmanın konusu olarak buldu. Salinger, Amerika'nın dört bir yanındaki üniversite kampüslerinde hem profesörler hem öğrenciler arasında bilimsel bir uğraşa dönüşmüştü.

Salinger'ın bu yeni konumunun bir örneği, 1956'nın sonunda, Michigan Üniversitesi Ann Arbor'ın öğretim kadrosunda yer alması teklif edildiğinde yaşandı. Otuz sekizinci yaş gününden kısa bir süre sonra Salinger nazik bir paylamayla üniversiteye yanıt verdi. Teklifi reddederken insanların içinde çalışmayı zor bulduğunu ve Cornish'te kalmasının kendisi için daha iyi olacağını açıkladı. Salinger, Michigan'da akademik bir pozisyonun söz konusu olmaması için başka nedenlerin de bulunduğunu itiraf etti. Bunlar "mesleğini icra eden bir öykü yazarının nasıl ve nerede yaşaması gerektiği hakkındaki kişisel inançlarla" ilgiliydi ve Salinger bunları "katı" ama "ilgi çekici değil" olarak nitelemişti.[9]

Doğal olarak, Michigan Üniversitesi teklifi Salinger'ın 1949'da Sarah Lawrence Üniversitesi'nde yaşadığı sıkıntıyı ve bunun hemen ardından ortaya çıkan inançlarıyla egosu arasında taşkınlaşan çatışmasını anımsattı. Salinger çok büyük ve tartışılmaz bir egoya sahipti. Yine de dini inançlarına hürmeten, bütün hayatı boyunca bunu koruma mücadelesi verdi, belki de böylelikle Cornish'in göreceli inziva yaşamının -hayranlarının sürekli dedikodularından uzakta- neden kendisi için bu kadar çekici ve çalışmaları için hayati olduğunu açıklıyordu.

Salinger yazmaya ve yayımlamaya devam ettikçe etkisi de arttı. 1959'a doğru, kitle tarafından Salinger'ın eserleriyle ilişkilenen isyana çağrı ana akım toplumun içine kanamaya başladı. Tiyatro, bireylerin geleneksel topluma yabancılaşmasını Bertolt Brecht, Jean-Paul Sartre ve Arthur Miller gibi, Holden Caulfield'ın yakınmalarıyla dikkate değer derecede eş zamanlı olarak betimleyen oyun yazarlarının yansımalarından ilham aldı. Amerikan

kitaplıkları John Updike ve Kurt Vonnegut gibi genç yaşta Salinger'dan derinlemesine etkilenen yazarların eserlerini toplamaya başladı. Vladimir Nabokov'un "Muzbalığı İçin Mükemmel Bir Gün"den esinlenerek yazdığını itiraf ettiği tartışmalı romanı, *Lolita* 1955'te yasaklanmasına karşın kendini Amerikan bilincinin içine yerleştirdi. Salinger'ın gücüyle kuşkusuz gözleri kamaşmış olan Sylvia Plath *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan sonra şekil verdiği çok bariz olan romanı *The Bell Jar*'ın ilk taslağını bu yıllar içerisinde tamamladı. Hollywood bile kaçınılmaz şekilde Salinger'dan etkilendi. Oyuncu James Dean pek çok bakımdan Holden Caulfield'ın canlı bir örneğiydi ve hâlâ *Çavdar*'la karşılaştırılan *Asi Gençlik (Rebel Without a Cause)* gibi filmler ani heyecanlar yarattı.

Salinger *Seymour–Bir Giriş*'i kaleme almaya başladığında, Beat Kuşağı sahnedeki yerini almıştı. Jack Kerouac ve William Burroughs gibi yazarlar, Salinger'ın başlattığı yabancılaşma ve kopuş diyaloglarını sürdürerek bunlara yeni boyutlar kazandırdılar.* "Beatnikler" için, şiir çok önemli bir ifade aracı olmuştu ve Allen Ginsberg gibi büyük şairler Salinger'ın insanoğlunun dünyadaki yerini sorgulamasını özellikle Salinger'ın yüreğine yakın bir yöntemle devam ettirdiler.

Beat şairlerin ve yazarların bütün şiirsel yakınmalarına karşın mesajları kurtuluştan yoksundu. Salinger bu yaratıcı asilerin ikonu olmuştu, oysa onlara alaycı bir tonla sesleniyordu. Onun için, onlar gerçekten "Zen Kaçıkları"ydı; onları "Beat ve Pasaklı ve Huysuz" ve en kahredicisi "Zen katilleri" diye damgalayarak azarladı. Bununla birlikte toplumdaki bazı yön değiştirmeleri Salinger'ın başlattığı açıktı ve Salinger kendini, ismine tapınan hayranlarının amaçsızlığına hayıflandığı tuhaf bir durumun içinde buldu.

* Salinger ve Kerouac arasındaki ilişki çok ilginçtir. Kerouac'ın "Beat Kuşağı" deyişini çağdaşlarını, Holden Caulfield'e benzer şekilde toplumun konformistliğinden yorgun düşmüş olarak tanımlayarak türettiği söylenir. Salinger, Seymour—Bir Giriş'te Kerouac'ın 1958 romanı "Zen Kaçıkları"'nı ("the Dharma Bums") kınayarak Kerouac'a doğrudan seslenir. İlginç bir şekilde, Salinger ve Kerouac Columbia Üniversitesi'ne bir dönem arayla kaydolmuşlardı ve eğer Columbia, Kerouac'ın kısa bir süre için New England'da bir hazırlık okuluna gitmesini zorunlu kılmamış olsaydı sınıf arkadaşları olmaları işten bile değildi. Mesleki açıdan Salinger ve Kerouac aynı şekilde hırslıydılar ama sonunda kendi ünleri tarafından geri püskürtüldüler. Kuşağın ikonları olarak her iki yazar da desteklemedikleri konuların ve durumların savunmasında adlarının geçmesinden aynı şekilde üzüntü duydular. Kerouac erken ölümüyle sonuçlanan alkolizme düşerken, Salinger tepkisini, kendini dine vererek ve inzivaya çekilerek göstermişti.

Bu arada eserleri de onların çıkarları aracılığıyla yeni bir anlayışın ve yeni bir yüceltmenin keyfini çıkarıyorlardı.

Salinger, Cornish ormanlarının içinde korunaklı yaşarken etrafındaki gürültü patırtıya aldırmamaya çalıştı. Oysa bu olanaksızdı. Yabancılar kır evinin civarında görülmeye başlamışlardı. Posta kutusu makaleler ve değerlendirilmek üzere bekleyen dönem ödevleriyle dolup taşıyordu.[10] Basında onunla ilgili öyküler ve söylentiler çıkmaya başlamıştı. Bu sadece bir başlangıçtı, ilerideki onlarca yıl boyunca onu taciz edecek olan ısrarcı ilginin sadece küçücük bir parçasıydı ve yazılarında ona hitap etmek zorunda bırakılacaktı.

1962 sonbaharında Salinger ilginç bir hayran mektubu aldı. Ya da daha doğrusu, ilginç olan bu mektuba verdiği yanıttı. Muhtemelen bir üniversite öğrencisi olan bir "Bay Stevens" yetişkin toplumun maddeci değerlerine olan nefretini yazara anlatıyordu. Doğu felsefesi hakkında akademik bilgiye sahipti ve diğerlerinin ruhtan çok "eşya"ya yükledikleri önemden bıkmıştı. Hiç kuşkusuz Bay Stevens mektubunu Cornish'e keyifle göndermişti. Eğer dünyada onun endişesini anlayacak tek bir kişi varsa o da J.D. Salinger'dı.

Salinger, 21 Ekim'de Bay Stevens için kaleme aldığı yanıtında, her zamanki gibi nazik ama alışılmadık biçimde dobraydı. Bay Stevens'a mektubu için teşekkür ettikten ve görüşlerine baştan savma bir onay verdikten sonra doğrudan konuya girmişti. Mektupta onu en çok çarpan mürekkebin kalitesiydi. Bay Stevens'ın daktilo şeridi kurumaktaydı. "Benim için" diyordu Salinger, "siz, her şeyden önce daktilo şeridine ihtiyacı olan bir genç adamsınız. Gerçeği görün ve buna hakkı olduğundan fazla anlam yüklemeyin, sonra da gününüze devam edin."[11]

Salinger'ın yanıtı kimilerine saygısız gelebilir, Bay Stevens'a kesin surette öyle gelmiş olduğu gibi. Oysa bu mektup, hayranlarının Salinger'a zorla yüklemiş oldukları yücelik karşısında onda oluşan tepkiyi kusursuz bir şekilde göstermektedir. J.D. Salinger ne bir guruydu ne de Büyük Oz'du. Öyküleri, oyuncularını hiçbir zaman mutlak başarı konumuna taşımamıştı. Ne bir asiydi ne de peygamberdi. Toplumun sığlığını mahkum ediyor ama bireysel yaşamlara her zaman sorumluluk yüklüyordu. Salinger, *Seymou–Bir Giriş*'i Bay Stevens'a verdiği yanıttaki tavrıyla ve ifadesiz bir ironik mizah anlayışıyla yazdı. Eğer hayranları görüşlerini doğrulamak için bir ikon arıyorlarsa başka yerlere (kendi yaşamlarındaki ayrıntılara) bakmaları ve hayatlarına devam etmeleri daha doğru olacaktı.

*

Seymour–Bir Giriş, bir kez daha Salinger'ın öteki-beni olan Buddy Glass tarafından aktarılmaktadır; Buddy, tıpkı Salinger'ın kendisi gibi, öyküyü yazdığı sırada kırk yaşındadır. Novella, 1948 Mart'ında Florida'da intihar etmesine rağmen Glass ailesinin akıl hocası olmaya devam eden aydınlanmış bir Tanrı-arayıcı olan Buddy'nin ağabeyi Seymour'ın doğasını betimler. Buddy bu kısa romanı yazdıkça, Seymour'ın yaşamını ve karakterini yeniden incelemekten kaynaklanan bir takım duygusal ve fiziksel güçlüklerle karşılaşır. Bu bölümler Buddy'nin projesini sürekli olarak yoldan çıkma tehlikesiyle karşı karşıya bırakır, o da bunları özgürce okuyucuyla paylaşır.

Daha en başından Buddy uzun ve ağır bir anlatının uyarısını yapar ve sık sık ilginç bulduğu konulara girmek için yolundan sapar. Metninin serbest doğası okura önceden bir parantez buketiyle sunulur. Salinger, Buddy'nin üzerinden konuşarak yeni edebiyat diyarına giden bir yenilenme yolunu aydınlatmaya çalışmıştır. Salinger öykünün anlatımı, tarzı ve konusuyla pek çok yapı kuralını terk etmiş ve henüz keşfedilmemiş bir yöne doğru yola çıkmıştır. Salinger'ın kaleme aldığı başka hiçbir eser, *The New Yorker*'ın "yazar bilinci" aleyhindeki dogması karşısında, Salinger'a öğretilmiş olan tek tek her yazarlık ilkesini kasten çiğneyen *Seymour* kadar doğrudan bir karşıtlıkla durmamıştır. Ama Salinger'ın felsefesi görünüşte kaotik olan bu yapının içinde yine de son netliğine kavuşur.

Bir eser olarak *Seymour,* anlaşılmaz bir akıcılığa sahiptir. Bölümleri, farklı akıntılara güç veren bir nehir gibi sırasıyla akar ve ters-akar. Novella genel hatlarıyla, her biri kendi anlatım itkisine sahip birkaç bölüme ayrılabilirken, her zaman yüzeyin altında akan ve Buddy'nin değindiği her konuyu geliştiren ters akıntılar vardır. Bu *Seymour–Bir Giriş*'in her eleştirisini güvenilmez kılar çünkü okuyucuyu sürükleyen genellikle görünmeyen anafordur. Novella, Kafka ve Kierkegaard'dan iki açılış alıntısıyla başlar, ayrıca Buddy'nin de kişisel bir önsözü vardır. Açılış alıntıları bir yazarla eserleri arasındaki ilişkiyi irdeler. Bir kurgu roman yazarıyla karakterleri arasındaki sevgiyi ifade eder ve bir yazarın yazış yönünü tayin etmekte bu sevginin gücünü açıklar. Buddy daha sonra doğrudan bir şekilde okurlara seslenir, onları "kuş gözlemcileri" olarak niteler ve yazarlığını ve özel hayatını sahip olmadıkları fantastik niteliklerle doldurmakla suçlar. Bu düşünce çizgisi, Buddy'nin eleştirmenleri ve onların analiz yöntemlerini ve Beat Kuşağı'nı tinsel körlüklerinden dolayı açıkça suçladığı öykünün ikinci bölümünün içinde erir gider. Bölümler arasındaki akış kesintisizdir, Buddy'nin, eserlerinin tinselden çok entelektüel analizinden nefretiyle us-

taca birbirine dikilmişlerdir. Öykülerini akıl yoluyla parçalara ayırmaya çalışanları "teneke kulakların soyluluğu"yla suçlar.

Seymour'ın üçüncü bölümünde, Buddy öyküyü biyografik bir taslak olarak sunma konusundaki düşüncelerini açıklar. Bu bölüm novellanın belki de en çekingen bölümüdür. Öyküyü yalnızca Seymour Glass'e değil aynı zamanda Buddy'ye ve Buddy aracılığıyla J.D. Salinger'a biyografik bir bakış olarak tanıtır. Bölümün öyküdeki yerleşimine, Buddy, tek tek her biri Salinger okurlarına aşina olan eski eserlerine değindikçe, en uyuşuk kuş gözlemcilerinin kulaklarını bile kaçınılmaz bir şekilde havaya diken ince bir alaycılık yayılır.

Dördüncü bölüm, Seymour'ın Japon ve Çin dizelerinden etkilenen şiirinin kapsamlı bir analizidir. Burada Salinger, şiirin tinselliği simgelediğine dair inancını yineler: "Ters Orman"dan beri sahip olduğu bir düşüncedir bu. Gerçek şiirin ilahi esinin sonucu olduğu inancını tekrarlayarak "Gerçek şairin malzeme seçme şansı yoktur. Malzeme onu seçer, o malzemeyi değil" der. O zaman, Salinger Buddy Glass vasıtasıyla bir kez daha şiirin kalitesini tinsel mükemmellikle denk tutar ve Seymour'ı yalnızca gerçek şair olarak değil belki de şairlerin en büyüğü olarak adlandırır. Bu, okuyucuyu Seymour'ın azizliği konusunda uyarır ve onu en çilekeş Tanrı-arayıcılarla aynı düzeye getirir.

Seymour Glass mükemmel değildi. Buddy, ağabeyinin insancıllığını Seymour ve Buddy'nin vodvilvari kalıtımını öyküleyen beşinci bölümde hızla tanıtır. Bu bölümün içinde, soytarı Zozo'yu, Gallagher ve Glass'i ve Seymour'ın, Joe Jackson'ın nikel kaplama bisikletinin gidonunu sürüşünün Buddy tarafından hatırlanmasını da içeren birkaç simgesel anı vardır. Bisiklet anısı novellanın en unutulmayacak güzellikteki pasajlarından biri olmakla birlikte bu, Salinger'ın tam olarak açığa kavuşturmadığı bir hikâyedir.

"Avare Bisikletçi" olarak da bilinen Jackson, bisiklet numarasıyla seyirciyi büyüleyerek dünyayı dolaşan ünlü bir vodvil soytarısıdır. Berduş kıyafeti içinde pandomim yaparak bisikletine biner ve bisiklet yavaşça parçalara ayrılırken onu sürmeye çalışır. Jackson, 1942'de öldürücü bir kalp krizi geçirdiğinde New York Roxy Tiyatrosu'nda gösterisini henüz bitirmiştir. Ölmek üzere yerde uzanmış yatarken minnettar seyircisinin sesleri hâlâ kulaklarındadır ve son sözleri "Hâlâ alkışlıyorlar" olur. Babasının ölümünden sonra bisiklet sahnesini oğlu Joe Jackson Jr. üstlendi ve tıpkı babası gibi canlandırmaya devam etti. Her ikisinin toplam meslek yaşamları sayesinde Joe Jackson'ın nikel kaplama bisiklet numarası, izleyiciyi 100 yıl boyunca eğlendirdi.

Beş yaşındaki Seymour Glass'in neşeyle Joe Jackson'ın "döne döne" ve "bütün sahneye" dağılan bisikletinin gidonunu tutması güven ve inanç konuları hakkındaki düşünceleri belli eder. "Ve bu" diye anlatılır bize, "Seymour'ın hayatını yaşayış biçimidir": Yaşamanın saf neşesiyle aklı öylesine başından alınmıştır ki etrafındaki çürüyen güçlerin farkında olmaz ya da en azından onları umursamaz. Salinger da öyküsünü böyle yazar; tarzının ve buluşlarının kesinlikle cezbedeceği tehlikeleri görmezden gelerek. Seymour ve Salinger, Joe Jackson'ın nikel kaplama bisikletinin gidonunu ve bir de bu sahnenin kaçınılmaz biçimde ortaya çıkardığı soruyu paylaşırlar. Eğer Seymour Glass dolu dolu yaşamayı sevmiş ve bu yaşamı böylesine saf bir güvenle sürdürmüşse neden hayatına son vermişti? Ve başka görüşlere önem vermeden serbestçe yazma özgürlüğünün tadını çıkaran Salinger neden benzer şekilde yazarlık yaşamını bitirmişti?

Seymour'ın altıncı bölümü iş başındaki yazarın omzunun üzerinden bir bakış atmamızı sağlar ve Buddy'nin yayımlamadan uzak durmasının nedenlerini araştırır; bunlar yazarken çektiği güçlük, sağlık sorunları ve Seymour'ın değişen görüntüsüdür. Novellanın bu bölümdeki en etkileşimli anlatısında Buddy okura artan bir samimiyetle hitap eder. Anlatı öz-farkındalıktan kurtulup gevşedikçe Buddy artan biçimde özgürleşir ve mutlu olur. Buddy bu pasajın içinde Seymour tarafından 1940'ta yazılan bir mektubu paylaşır. William Blake'in şiirine bir gönderme yapılarak "Sevgili Yaşlı Uyuyan Aslan"a hitap edilen mektupta Seymour hiç dolaysız Salinger'ın kendi yazma felsefesinden söz eder. "Yazmak ilk ne zaman senin mesleğin oldu?" diye sorar Seymour, "O, hiçbir zaman senin dininden başka bir şeyin olmadı. Asla...O dinin olduğu için öldüğünde sana sorulacak olan soruyu biliyor musun?...Yıldızlarının çoğu çıkmış mıydı? Yüreğindekileri yazıya dökmekle mi meşguldün?"[12] Buddy bundan sonra Seymour'ın tuhaf bir fiziksel betimlemesini ve bir dizi Zen meseli gibi okunan çocukluk anılarıyla işlenmiş uzun bir anlatıyı, "amatör sinema"yı sunar. Buddy'nin sihir ile ortaya çıkardığı her hatıra, her öykü ve örnek Seymour'ın ruhunun onun üzerindeki etkisini güçlendirmesine yol açar, ta ki *Seymour*'ın sekizinci ve son bölümünde "amatör sinema" aktarımı Buddy'yi bariz biçimde bitkin düşürene kadar. Ama bu, aynı zamanda aydınlanmayı da yerine getirmiş olur. İyice doygunluğa ulaşan Buddy yaşamla, etrafındaki dünyayla ve hatta belki de ağabeyinin ölümüyle barıştığını açıklar.

*

Kişisel keder Buddy'nin öyküsüne öylesine yayılmıştır ki anlatı gerçekten pek çok duyguyu zorlar. Ve öyle de olmalıdır, çünkü *Seymour–Bir Giriş* aslında birkaç katmanda yazılmıştır. Salinger, *Zooey*'yi doğurarak edebi gardrobundaki fiyakalı siyah kravatları gerçekten boşaltmış olsa bile yakın zamanda bu öyküye giydirmek için daha gösterişli bir aksesuar yaratacaktır: Karanlıkta parlayan ve kendi etrafında dönen bir kravat.* *Seymour*'ın çoğu vodvildi ve Salinger bunu biliyordu. Bu çalışmasında her oyunun aynı anda gerçekleştiği üç-ringli-sirkle okuyucuları şaşırtmıştır.

Novella, büyük olasılıkla Glass ailesi dizisinin bir bölümüdür, ailesinin kronolojik tarihini genişletmek için Buddy Glass'in yaptığı bir anlatıdır. Burada, ruhsal eğitim bölümleriyle Seymour'ın hayatı ikiye katlandıkça ve Buddy okuyuculara ruhsal konularda bilgi vererek ağabeyinin karakterini tanıtan bir dizi koan-benzeri** anı kullandıkça biyografiyle dini açıklamalar birbirinin içine geçer. Bu koan-benzeri meseller öyküye yaşam veren güçtür. Bir dizi Fabergé sürprizi gibi baştan sona kapsüllenmiş olan bu anlatılar, yumuşak bir anlatımın aydınlanmış güzelliğini Buddy'nin öyküsüne katarlar.

Novella aynı zamanda öykü yazan bir yazarın öyküsü olarak da düşünülebilir. Buddy, kişisel çevresini ve iç duygularını aktararak yazarken kendini samimiyetle okuyucuya açar. Yalnızca metni aktarmaz, yazdığı metin hakkındaki kişisel düşüncelerini de paylaşır.

Bir aile tarihi ve ruhsal açıklama olarak, *Seymour–Bir Giriş* büyüleyicidir. Fakat okurların en etkili buldukları bölüm novellanın üçüncü bölümdür. *Seymour–Bir Giriş* sık sık J.D. Salinger'ın kısa otobiyografik hikâyesi olarak yorumlanmıştır.

Bu bakımdan, Salinger novellayı sunarken Glass ailesi dizisini değiştir. Buddy Glass'in yazarlıkla ilgili denemeleri ve sıkıntıları dışında, sürmekte olan bir hikâyeyi geleneksel anlamda aktarmaz, bunun yerine kendi yaşamını etkileyen bir takım konuları irdelemek için metni kullanır: "Zen Kaçıkları", kendi şöhreti ve mahremiyete duyduğu özlem. Salinger bunu yaparken özel yaşamıyla onların meraklarını ve görünüşüyle kavram yanılgılarını açığa çıkararak okuyucuya doğrudan hitap eder. Daha sonra ise Buddy Glass karakteriyle yanlış anlaşılmaları ortadan kaldırmaya çalışır. Okuyucuyu kuş gözlemcisi oldukları ve gül ağaçlarında tekerlek izleri bıraktıkları için azar-

* Aslında, Salinger'ın Seymour'daki kravatı "safran sarısı" olarak betimlenir. Ama 1946 metaforu kalır. Buddy kravatının düzyazısında görünmesinin kaçınılmaz olduğunu itiraf eder.

** Koan, Zen Budizmi tarihinde ve ilminde genellikle akılcı anlayışa açık olmayıp sezgiyle anlaşılabilen özelliklere sahip öykü, diyalog ya da ifadedir.

ladıktan sonra, kendi yaşamının içine çok sayıda içgörü sunar gibi görünür. Yine de Seymour'ı okuduktan sonra Salinger'ı daha iyi tanıyor olmak hissi oldukça ince işlenmiş bir illüzyondur. Tıpkı Seymour'ın şiiri gibi, Salinger tüm novellayı "tek bir gerçek otobiyografik boncuk dökmeden" bitirir.

Gerçekte, bu yorumların hiçbiri tamamiyle doğru değildir ama aynı zamanda da hepsi doğrudur. *Seymour–Bir Giriş*'te iki biyografik ve bir otobiyografik, üç paralel anlatı gerçekleşir. Hiçbiri durgun ya da lineer değildir. Bunun yerine, Salinger'ın bu tek metinde yarattığı üç öykü sürekli olarak birbirine karışır, ayrılır, yer değiştirir ve novella boyunca yeniden harmanlanır. Sonuç, dönüşümlü olarak onlarca yıl boyunca okuyucuları hem büyülemiş ve hem de kafalarını karıştırmıştır.

Seymour–Bir Giriş'teki otobiyografik özleri tanımak ya da Buddy Glass'in yazarla ortak özelliklerinin farkına varmak novellanın büyüleyici ama parantez içi okumalarıdır.

Seymour–Bir Giriş'in en büyük gizemi başlığında saklıdır; en büyük gücü ise kreasyonun kurban edilmesidir.

Bu öykü, Seymour Glass'in hayaletiyle doludur. Buddy'nin, Seymour'ın fiziksel yokluğuyla duyduğu acı, aktardığı her düşünceye dağlanmıştır. (Basan alacakaranlıkta Seymour'ın kaldırımın kenarında durup ağabeyini misket oynarken seyrettiği sahne okuyucuların kafasında yalnızca canlanmaz, aynı zamanda hissedilir, işitilir ve yaşanır.) A.E. Hotchner'a kurgunun "abartılmış deneyim" olduğunu söyleyen Salinger'dır. *Seymour–Bir Giriş*'in en büyük gizemi şudur: Salinger, canlı gibi görünen kusursuzluklarıyla Seymour karakterinin inceliklerini betimlemek için hangi deneyim birikimini kullanmıştır? Buddy Glass'in derin acısı korkunç kaynağını yazarın ruhunun hangi derinliklerinde bulmuştur? Salinger'ın erkek kardeşi yoktu. Salinger'ın hayatındaki hiç kimse, ne bir arkadaşı ne de bir akrabası uzaktan yakından Seymour Glass'le en küçük benzerlik taşımıyordu. Ya da, kırk yaşında, Salinger'ın tanıdığı hiç kimse kendi elleriyle yaşamına son vermemişti. Ve aslında, Ross ve Lobrano'nun ölümleri dışında, Salinger savaştan sonra çok şükür ki ölümden uzak kalmıştı. Oysa Seymour karakteri, gerçek hayatta bir dayanağı olduğunu düşündürecek kadar gerçektir. Ve Buddy Glass'in acısı, gerçek yaşayan duyguların ifadesi olmamak için çok taze ve çok yakıcıdır.

Seymour'da, Buddy ilginç bir öykü anlatır. Henüz orduda olduğu sırada, üç aydan uzun bir süre boyunca başına bela olan bir zatülcenp geçirir. Sonunda hastalığı neredeyse mistik bir yolla geçer: Gömlek cebine William Blake'in bir liriğini koyar, şiir burada yakı gibi bir iyileştirici güç ya da

Buddy'nin benzetmesindeki gibi "çok çabuk etki gösteren ısı tedavisi" yayar. Buddy öyküsünü iyileştirici bir ruhsal güç örneği olarak sunar ve anıyı, Seymour'ın şiirlerini toplama ve yayımlama güdüsünü açıklamak için kullanır. Ama öykü, tinsel öğretimden çok Salinger'ın eserinin altında yatan daha kişisel güdülere de değiniyor olabilir.

Eğer Buddy'nin öyküsünün Salinger'ın hayatındaki gerçek olayları simgelediğini kabul edersek, bu Salinger'ın Buddy'nin acısını çağırmak için dokunduğu kaynak kadar Seymour karakteri için gelen ilhama da ışık tutabilir. En mantıklı açıklama Buddy'nin öyküsünün, Salinger'ın Hürtgen Ormanı yolunda Siegfried Hattı'nı geçtiği 1944 Ekim'iyle, katliamdan nihayet sendeleyerek çıktığı aynı yılın Aralık sonu arasında yaşadığı acıyı öyküleyebildiğidir. Salinger'ın rahatlamak amacıyla şiir yazmaya yönelmesi bu aylarda olmuştur. Ve Salinger, spiritüel gücünü William Blake'in Kuzu şiirinden alan bir öyküyü, "Fransa'da Bir Çocuk"u Hürtgen'deyken tamamlamıştır.

Buddy'nin, Salinger'ın savaşta hayatta kalabilmek için tutunduğu değerleri teyidi okuyucuya yazarın savaşta ölen kardeşlerin kederine acı bir biçimde alışık olduğunu düşündürür. Salinger'ın sonraki hayatının, Buddy Glass'in ağabeyi için tuttuğu yasın derinliğine ilham verebilecek olaylardan yoksun olması, Salinger'ın yazdığı sayfalar üzerinde o duygulara yer verebilmek için pekâlâ o yıllara geri dönmüş olabileceğini gösterir. Seymour Glass'in selefi Kenneth Caulfield savaş sırasında, ölüme karşı ümit ve zafer simgesi olmak üzere umutsuzluğa bir tepki olarak doğmuştu. Salinger, Seymour karakterini geliştirirken büyük ihtimalle aynı savaş zamanı güdüsünü kullanmıştır. Seymour Glass'in gerçekten de sıcak savaşın ızdırabının içinde doğduğu makul bir katilikle söylenebilir.

Bu bağlantılardaki hayranlık uyandırıcı nokta, Salinger'ın savaşın bitiminden on dört yıl sonra bile acısını ona yeniden hayat verebilecek kadar canlı bir şekilde yaşayabilme yeteneğidir. Yine de Seymour'ın ölümünün yarattığı büyük acı ve Buddy'nin sonraki üzüntüsü bu karakterlerin ana itkisi değildir. Bunlar, onun yerine, Salinger'ın hayatı onaylamasını -dünyanın güzelliğiyle sürekli büyülenmesini ve onun telafi gücüne olan inancını- simgeler. Buddy Glass'in öyküsünde Seymour Glass uçup giden bir şiir, kutsal ve fani bir haiku gibi betimlenir. Değeri yalnızca dayanıklılığında değil, yaşamış ve etrafındakilerin hayatlarına dokunmuş olduğu basit gerçeğinde yatar. Buddy, ağabeyini tanımaktan kaynaklanan aydınlanmayı devam ettirmeyi görev bilir ve Seymour'ın şiirlerini toplayarak ve yayımlayarak bu aydınlanmayı dünyanın geri kalan kısmıyla paylaşmaya kendini zorunlu his-

seder. Bu nedenle Salinger, Seymour Glass'in şiirlerini yalnızca sanat eseri olarak değil, aynı zamanda ruhsal acılar içindeki dünyaya derman olmak üzere sunulan bir yakı, "çok çabuk etki gösteren ısı tedavisi" olarak görür.

Seymour'ın simgelediği aydınlanma ve iç güzellik ile kişisel acısının ağırlığına rağmen Buddy'nin Seymour'ın yeteneklerini takdir etmesi, Salinger kuşağının olumsuz sinizmiyle taban tabana zıttır. Seymour ve Buddy karakterleri, güzellikten hoşlanmadıkları ve yaşadıkları dünyadaki kötülüklere vurgu yaptıkları için Beat kuşağına meydan okumaktadır. Salinger inanç ve umut sunarken "Beatnikler" sadece şikâyet ve ruhsal körlük arz etmektedirler. Salinger, sabırlı ve Tanrı-sever karakterleri Buddy ve Seymour'ı kullanarak, bu "Zen katilleri"ni "Kilroy, Christ ve Shakespeare'in bir zamanlar geçtiği bu muhteşem gezegene aydınlanmamış burunlarının üzerinden baktıkları" için suçladı. Bu nedenle, Beat yazar ve şairler Salinger'ın benimseyebileceği yaratıcı ve ruhsal denkler değillerdi. Profesyonel okurlar gibi, onlar da azarlanabilecek "teneke kulaklı soylular"dı.[13]

Son tahlilde, Salinger'ın *Seymour–Bir Giriş*'i kaleme almaktaki en gerçek güdüsünü edebi amacında ya da biyografik mesajlarının içinde değil, 1958'de Learned Hand'e yazdığı bir mektubun ruhunda bulabiliriz. "Tanrı'nın birliğinde huzur içinde kal ve zorunluluklarının açık düz yolunda gözün kapalı yürü" diye akıl vermişti. "Eğer Tanrı senden daha fazlasını isterse, onu sana vahiy yoluyla bildirecektir."[14]

Salinger geçmişte çalışmalarını düzeltmek için *The New Yorker* ilkelerini mükemmelik yolunda bir rehber olarak kullanırdı. 1959'a doğru gerçek mükemmellikle *The New Yorker*'ın talep ettiği tarafsız kusursuzluk arasındaki farkı kavramaya başladı. Bu farkın tinsel olduğunu düşündü. Salinger'ın yargıç Hand'e söylediği sözler yazılarının konularını seçemeyeceği hakkındaki 1956 inancını sağlamlaştırdı. Onlar Tanrı'dan gelen ilhamlardı. *Zooey*'de ağabeyi tarafından "Tanrı'nın oyuncusu" olarak nitelendirilen Franny gibi, şimdi Salinger da kendini Tanrı'nın yazarı olarak görüyordu. Ve tıpkı Buddy Glass'in Seymour'ın şiirindeki esini dünyayla paylaşması gibi, Salinger da -onu şimdi tümüyle içine alan karakterler yoluyla iletilen sarsılmaz sevgiyle- kendi kişisel vahiyindeki güzelliği dünyayla paylaşmak zorunda hissetti. J.D. Salinger *Seymour–Bir Giriş*'i pekâlâ sistematik olarak işlenen bir öykü olarak değil, yalnızca inancın sağlayabileceği bir özgürlükle uyumlu olarak akışına izin verilen ilahi ilham gibi düşünmüş olabilir, tıpkı Seymour Glass'in Joe Jackson'ın nikel kaplama bisikletinin gidonuna binerken taşıdığı inanç gibi. Ve Buddy'nin mutluluğunun gerçek kaynağı şu-

radadır: Esinin iletilmesi Salinger'ı geleneksel edebiyatın kurallarından kurtarır. *Seymour*'ın efendisi *The New Yorker* değildi, kritikler ve okurlar da değildi. Tanrı'nın ta Kendisi'ydi.

Bu, Buddy Glass'in *Seymour–Bir Giriş*'teki vahiyidir. Bir yazarın yükümlülüğü yalnızca ilhamına, yıldızlarınadır ve eserinin en gerçek ölçüsü nasıl bir inançla yaratıldığındadır. Bir kez kutsal yükümlülüğünü yerine getirdikten sonra Buddy'nin gözleri etrafındaki gerçeğe açılır. Dünyadaki her yerin Kutsal Topraklar olduğunu artık fark etmiştir. Başkalarıyla kurduğu iletişim sayesinde huzur bulur, hatta tıpkı Boo Boo ve Franny gibi kız kardeşleri olarak kabul ettiği 307 numaralı odadaki korkunç ve yanlış yönlendirilmiş kızlarla bile. Ve gözlerinin önündeki Franny gibi, Buddy de kendi vahiyini şimdi artık benzer biçimde aydınlanan Salinger karakterleri arasında ortak olan bir sonla kutlar: doygunluğa ulaşmış, huzurlu bir uyku.

16

Karanlık Zirve

Bir yazarın anonimlik-meçhulluk duygularının,
çalıştığı yıllarda ona ödünç verilen en değerli ikinci mahiyet
olduğu şeklinde daha çok yıkıcı bir görüşe sahibim.

J.D. Salinger, *Franny ve Zooey*,
kitap kabı, 1961.

Seymour–Bir Giriş'i içeren *The New Yorker* 6 Haziran 1959'da yayımlandı.* Derginin kapağında bir tarlada gözlerini keyifle gökyüzüne dikmiş üç çocuğun resmi vardı. Ateşli Salinger hayranları için derginin sayfalarındaki eklektik öykü gerçekten enfes olsa da Seymour'a yönelik genel tepki, en iyimser bakış açısıyla, karışıktı. Çoğu okur bu novellaya ne anlam vereceğini gerçekten bilemedi. Bir sitem miydi yoksa bir doğrulama mı? Kurmaca bir öykü müydü yoksa otobiyografik bir itiraf mı? Bir sanat eseri miydi yoksa kendini özümseme uğraşı mı?

Salinger'ın, anlamıyla okurların aklını karıştıran, serbest görünen tarzıyla eleştirmenlerin neredeyse dillerinin tutulmasına neden olan yeni eserinin doğası üzerine gelişen tartışma ani ve şiddetli oldu. Sonuç olarak, Seymour, 1959 yılı için kesinlikle okunması gereken bir edebi eser hâline geldi ve dergi çabucak tükendi. *The New Yorker*'ın tam da beklediği sonuçtu bu. Değerlerine rağmen -ki bunları William Shawn da "Seymour"ı kabul ettiğinde büyük ölçüde bilmiyordu- öykünün yalnızca Salinger'ın ününün gücü sayesinde satılması bekleniyordu.

The New Yorker için satışı garantileyen bu güvence Salinger'ı zor bir konuma sokmuştu. Gazete ve dergilerin makaleleri, hem küçümsemeyle hem de hayranlıkla yeni öyküsünü değerlendirmeye başlar başlamaz baskı, sayıları bulacak kadar şanslı olan Salinger hayranları tarafından çabucak kapışılarak hızla tükendi. Yazarın nüfusun *The New Yorker*'a anında erişebilen,

* The New Yorker'ın bu sayısının neredeyse tamamı Seymour – Bir Giriş'e ayrılmıştı.

yalnızca küçücük bir bölümü için eser yayımlıyor olması, *Çavdar* ve *Dokuz Öykü*'nün başka dillere çevrilip yurt dışında basılmasıyla küresel boyutlara ulaşan hayran kitlesi için haksızlık gibi görünüyordu. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ortaya çıkışından beri neredeyse on yıl geçmişti ve Salinger *Dokuz Öykü*'yü yayımlayalı altı yıl olmuştu. Glass ailesi hakkında yeni bir roman yayımlayacağı sadece öngörülmüyor, artık bekleniyordu da. Aslında Salinger *The New Yorker*'ın duvarları arasında 1955'ten beri bir Glass romanı vadetmekteydi.

Seymour yayımlandığında okur, mahcupça Buddy Glass karakterine bürünmüş olan yazarı kolayca algıladı. Buddy'nin okurların "yılın altı ayını bir Budist manastırında, altı ayını da akıl hastanesinde geçirdiğime dair düzmece bilgiyi bir yerlerden edinmiş oldukları" şeklindeki itirazı, Salinger'ın aydınlanmış, aykırı bir münzevi olduğu yaygın görüşünü yalnızca doğrular nitelikteydi. Kendi hesabına, Salinger rolünü iyi oynuyordu. Buddy Glass'in karakterini neredeyse taklit edercesine, Seymour'ın yayımlanışından hemen sonra, Buddy Glass olduğunu tahmin edebileceğimiz edebi estetiğe fena hâlde benzer şekilde kütüphanesinde saatlerce çalıştığı Dartmouth Üniversitesi'nin akademik salonlarında görülmeye başladı. Kısa zaman süresinde sakal bırakmıştı, üzerinde kot pantolon ve pamuklu kareli gömlekten oluşan kaba taşra giysileri vardı. Bilimsel bir uğraşa olduğu kadar odun kırmaya da aynı derecede uygun bir görünümdü bu. Salinger düşünceli dâhi havasını tamamlayacak şekilde, tatlı kokulu Sobraine tütünü dumanları çıkaran bir de pipo içmeye başlamıştı.

Salinger bu rolü oynadığı süre içerisinde kendini halkın meraklı gözleri önünde tutuyor, fakat aşırı denetimle arasında daima belirli bir mesafe bırakıyordu. Basitce indirgemek gerekirse, Salinger topluma doğru imajı verdiğinden emin oldu, fakat o imajı hayranlık uyandıracak kadar yakın, ancak yakın araştırmadan yıldıracak kadar uzak mesafede tuttu. Bu, Salinger'ın, kendi seçimiyle oynadığı ve kaybetmeye yazgılanmış olduğu bir oyundu.

1959'un sonlarına gelindiğinde, Salinger pek çok role girip çıkmış, mücadele içindeki sanatçı, savaş kahramanı, reddedilmiş âşık, manevi estetikçi, bir neslin gerçek sesi olmuştu. Ama imajına ait bir parça hâlâ kayıptı. 1960'ların eşiğinde, Amerikan toplumu sosyal ve politik meselelere karşı Sivil Savaş'tan beri eşi benzeri görülmemiş bir farkındalığa uyanmaya başladı. Atom bombası, ırk ayrımcılığı ve ekonomik eşitsizlik konuları sanat yoluyla ifade edildi ve şairler, romancılar ve oyun yazarları arasında savunucular buldu. Oysa Salinger politikayla hiçbir zaman çok ilgilenmemişti

ve "Mavi Melodi"de ırkçılığı lanetleyişi dışında, öyküleri genellikle çağın sosyal sorunlarından yoksundu.

Salinger şahsi olarak, politikanın her türlüsüyle alay etti. Learned Hand'e yazdığı mektuplar, Amerikan toplumunun üzerine kurulu olduğu ideallere kuvvetli biçimde inandığını ve hükümet, politika ve kültür eksikliklerinin, bu idealleri koruma uğruna aşılabileceğine güven duyduğunu gösteriyordu.[1] Salinger ayrıca kendisine güncel olaylar ile toplumu bir arada tutan ilkelere benzersiz bakış açıları sağlayan yakın ilişkilere de sahipti. Salinger, güncel olaylarla çok meşgul olan Hand'in yanısıra, yaşadıkları sonucunda New York Polis Departmanı'na katılan ve şimdi orada emniyet amiri olan savaş sırasındaki Karşı Haberalma ortağı John Keenan ile de yakın temas içerisindeydi.* Yakınındaki böylesine bilgili arkadaşların içgörüleri sayesinde, Salinger genel sosyal yorum arenasına ilk ve tek atılımını yaptı.

1959 sonbaharında, *New York Post,* Peter J. McElroy tarafından yazılan "Lanetliler Adına Kim Konuşacak?" başlıklı bir makaleye yer verdi. Baş makale, ömür boyu hapse mahkum edilmiş tutuklular için şartlı tahliye imkânını reddeden bir New York Eyalet Kanunu'nun katılığına dikkat çekmekteydi. Muhtemelen arkadaşları Hand ve Keenan aracılığıyla kanuna aşina olan Salinger için, makalenin başlığı bir sorundu. 9 Aralık'ta, *New York Post* Salinger'ın cevabını gazetenin 49. sayfasında yayımladı. "Adalet," diye yazmıştı Salinger, "en iyi ihtimalle bize kafamızı başka yöne döndürten veya ceketimizin yakalarını kaldırtan kelimelerden biridir ve 'acımasız adalet' kuşkusuz dildeki en kasvetli, en soğuk kelime birleşimidir."[2] Salinger'ın konumu açıktı ve editöre yazdığı mektup iğneliydi. New York Eyalet Kanunu'nun şartlı tahliyeyi engelleyişindeki kusur sadece "acıma" eksikliği değil, aynı zamanda kurtuluş ümidini de esirgemesiydi. Bir mahkum tam bir karakter değişimi yaşamış olsa bile, kanun o kadar kesindi ki hükmün herhangi bir şekilde ye-

* Salinger ve Keenan arasındaki karşıtlık etkileyicidir. Salinger'ın Karşı Haberalma ortağı olarak, Keenan'ın savaş deneyimleri Salinger'ınkilerle yaşayan herkesten daha fazla benzerlik gösteriyordu. Yine de, iki adamın aynı olaylara tepkileri çok farklıydı. Salinger şahit oldukları yüzünden parçalanmıştı ve hayatının geri kalanını orada yaşadıklarına sebep olan daha derin anlamları tartmakla geçirmişti. Keenan ise soylu fakat daha bağlantısız bir yaklaşım güder gibi görünüyordu. Savaştan döndükten sonra, New York Polis Departmanı'nın cinayet bölümünde çalışmaya başladı; aslında Karşı Haberalma Teşkilatı'nda başladığı kariyeri devam ettiriyordu. Keenan'ın tutumu 1950'de, "Esmé İçin – Sevgi ve Sefaletle"yi yazdığı sıralarda Salinger'ı şaşırtmış olabilirdi, ama arkadaşı New York şehrine iyi hizmet verdi. New York Şehri Cinayet Masası Polis Şefi oldu ve 1970'lerde meşhur "Sam'in Oğlu" soruşturmasını yürüttü.

niden değerlendirilmesini önlüyordu. Pişmanlık olasılığına izin vermek yerine devlet bu hükümlüleri rücu etme şansları olmaksızın hayatlarının sonuna kadar hapsetmekte ısrar ediyor, Salinger'ın alayla belirttiği gibi "16. yüzyıldaki herhangi bir hücreden her bakımdan üstün olan temiz, havadar bir hücrede çürüyerek ölmeleri" konusunda diretiyordu. Kurtuluşu hayatın amacı olarak gören Salinger için, kurtuluşun New York Eyaleti tarafından yadsınması, kutsal bir şeye karşı saygısızlıktı. Ve bu saygısızlığın kurbanları, değişim ümidi olmaksızın hapsedilenler, ona "dünya üzerindeki en gözden çıkarılmış, insanlığın en çok terk ettiği adamlar" olarak görünüyordu.

*

7 Kasım 1959'da Salinger'ın eski editörü ve danışmanı Whit Burnett'dan bir mektup almasıyla tatsız bir dönem de başlamış oldu.[4] On yıl önce, *Story* dergisi sıkıntılı bir döneme girmişti, Burnett bu durumdan ilkesiz işletme yöneticisini sorumlu tutuyordu. Sonuç olarak, dergi sürekli yayınını durdurmak ve yalnızca eski yazıların ciltli derlemeleri olarak aralıklı yayımlanarak varlığını sürdürmek zorunda bırakılmıştı. 1949'da, Salinger bu nüshalardan birinin içerisinde "Lois Taggett'ın Uzun Takdimi"nin tekrar yayımlanmasına izin vermişti. Burnett şimdi dergiyi yeniden diriltmek istiyordu, bu nedenle benzer bir bağış talep etmek için Salinger'a yazdı. Talebi yalnızca zamansız değildi, aynı zamanda sitemkâr bir ton da içermekteydi. "Muhtemelen bu - geçmişten bir ses duymak- sana bir sürpriz gibi gelecek" diye başlıyordu Burnett, "ama pencereden dışarı bakarak oturduğun Columbia günleri kadar da eski geçmiş sayılmaz."[3] Burnett hâlâ elinde bulunan, hiç piyasaya çıkmamış iki Salinger öyküsünü yayımlamak için izin isteyerek devam ediyordu.* Oysa ikisi de yıllar önce kendisi tarafından reddedilmişti ama şimdi, Salinger'ın başarısının ve ününün ışığında, yeni bir çekicilik kazanmışlardı. "İlki bir savaş hikâyesi ve şimdi demode gelebilir" diye gerekçelendirdi Burnett. "Adı 'Kibirli Genç Adam' ve bence, şimdiye kadar okuduklarımız içinde türünün en iyilerinden biri. Daha çok 'Elaine' ve 'Lois Taggett'ın Uzun Takdimi'ne benzeyen... Diğeri ise 'Merhum Büyük Adamın Kızı.'"

* Burnett, "Kibirli Genç Adam" ve "Merhum Büyük Adamın Kızı"nı Salinger'ın "Gençler" antolojisine dahil edilmek üzere sunduğu 1945 yılından beri elinde tutuyordu. Antoloji etrafındaki olayları hatırlamak, büyük ihtimalle, Salinger'ın Burnett'ın talebini geri çevirme konusundaki kararlılığını güçlendirdi.

Burnett'ın ricasına kadar Salinger'ın her iki öyküyü de unutmuş olması pekâlâ mümkündü. Burnett, *Story* tarafından yayımlanan az sayıda öyküden ikisi olan "Elaine" ve "Lois Taggett"tan söz ederken, geçmişte yaptığı iyilikleri Salinger'a hatırlatmak istemişti. Oysa Salinger hiçbir şekilde *Story*'nin bu eserleri yayımlamasına izin vermeye niyetli değildi. *Seymour–Bir Giriş*'in son derece üstünkörü bir incelemesi bile Burnett'ı, Salinger'ın eski öykülerinin piyasaya sürülmesine karşı hoşnutsuzluğu konusunda uyarmış olmalıydı, özellikle de savaş deneyimlerine ve Oona O'Neill ile yaşadığı başarısız aşk ilişkisine doğrudan dikkat çeken, eleştirmenleriyle hayranlarının ince eleyip sık dokuyacağı bir çift öykü söz konusuysa.

Burnett, talebinin anlamsızlığını pekiştirircesine, dostluklarını sonlandıran 1946 "Gençler" antolojisi fiyaskosu konusunu yeniden açtı ve sonucundan kendisinin sorumlu olmadığını iddia ederek mektubunu bitirdi ve "Her zaman en derin pişmanlıklarımızdan biri olmuştur" diye sızlandı. Salinger hiç etkilenmemişti. Dorothy Olding'e Burnett'ın öyküleri yayımlama isteğini reddetme talimatı vermekle kalmadı, Burnett'ın onları geri iade etmesini de talep etti. Üç gün sonra, Olding haberi Burnett'a iletti. Bu, Burnett'ı da neredeyse Salinger'ı tanıdığından beri tanıyan Salinger'ın ajansı için tatsız bir işti. Dahası, Olding, Salinger'ın bilgisi olmadan öyküler için yapılan ödemeyi kabul etmişti. Sonunda Burnett'ın yolladığı çekleri geri göndermek zorunda kaldı.[4]

15 Aralık'ta Burnett eski öğrencisine bir kez daha yazdı ve yeniden düşünmesini rica etti, özellikle de "Kibirli Genç Adam"ı. Fakat mektup çok ümitsiz bir tona sahipti ve öyle görünüyordu ki Burnett Salinger'ın kararlı duruşuna boyun eğmişti:

Talebini doğru anladığımı varsayarak, 1945 veya 1946'da bize gönderdiğin iki öyküyü -"Kibirli Genç Adam" ve "Merhum Büyük Adamın Kızı"- geri gönderiyorum. Senden küçücük bir kişisel mesaj bile almamış olmama üzüldüm ama sanırım ki artık hiç mesaj yazmıyorsun.

Salinger kapısını geçmiş dostluklara sadece kapatmakla kalmamış, onların üzerine kilitlemişti.

*

13 Şubat 1960 sabahı saat 03:13'te, J.D. Salinger bir kez daha baba oldu. 26 yaşındaki Claire, 1836'da konut olarak inşa edilen küçücük bir ahşap yapı olan yakındaki Windsor Hastanesi'nde, Matthew Robert Salinger adında bir oğlan çocuğu dünyaya getirdi.[5] Matthew'un yaşamının en başından itibaren Salinger kendi güç ve eksikliklerinin oğlundaki yansımalarını gördü. Yenidoğanın gözlerinden taşan bir zekâya ve neşeye sahip olduğunu söylüyor, fakat Matthew'un kız kardeşi Peggy'den daha narin ve hassas görünmesi nedeniyle de kaygılanıyordu. Matthew'un ergenlik dönemine doğru yıllar geçtikçe, Salinger onu "ince, çekingen, saçlı sakallı ve kitaplarla yüklenmiş" bir öğrenci olarak tasavvur etti, kendi gençliğinin neredeyse aynadan yansıyan hâliydi bu.[6]

Salinger'ın Matthew'un doğumundan sonraki sevinci, Nisan 1960'ta yaşadığı profesyonel ve kişisel bir şokla duruldu. En büyük destekçisi hâline gelen William Shawn'un dışında, Salinger'ın en güvendiği profesyonel dostu İngiliz editörü Jamie Hamilton'dı. Salinger, eserlerinin bütünlüğünü korumak amacıyla Little, Brown and Company'nin ve onların Signet Books'daki temsilcilerinin her hareketini tetkik etme gereği duyuyordu. Hamilton ise tam tersine Salinger'ın arzularına her zaman saygı göstermiş ve eserlerinin sunumunda ruhlarına sadık kalarak yazarın güvenini kazanmıştı. Bu nedenle, Salinger, bir karar alınırken Hamilton'a neredeyse hep açık kart vermişti.

Şubat 1958'de, Salinger Roger Machell'a eline *Dokuz Öykü*'nün *Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle* başlıklı İngiliz baskısı için bir İngiliz ciltsiz kitap yayıncısından bir kontrat ulaştırıldığından bahsetti. Ciltsiz baskılara genellikle dudak bükerek yaklaşan Salinger tüm düzenlemeleri Hamish Hamilton'ın yapması nedeniyle belgeyi gönülsüzce de olsa imzalamıştı. Olayın üzerinde fazla durmamış gibi görünüyordu fakat Machell, Salinger'ın yorumlarını Londra'ya geri ilettiğinde, Jamie Hamilton dehşete kapıldı. Hamilton Salinger'a kontratın bir kopyasını vermeyi planlamamıştı ve *Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle*'nin İngiltere'deki ciltsiz baskısının yayımlanma koşullarını kasıtlı olarak gizlemişti. Nitekim Salinger kontrattaki saklı anlamların farkına varmış olsaydı onu asla imzalamazdı; Hamilton da bunu biliyordu.

Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle 1959'un sonunda ciltsiz olarak yayımlandı ve Hamilton Salinger'a bir kopya göndermedi. Nisan 1960'a gelindiğinde, yazar kitabının yeni sunumunu hâlâ görmemiş, üstelik görünüşüyle ilgili tuhaf dedikodular duymaya başlamıştı. O ve Claire Paskalya'yı, Salinger'ın annesinin yeni torununu şımartmaya can attığı Park Avenue'da geçirmeyi planlıyorlardı. Salinger mutlu bir şekilde Hamilton'ın Amerika temsilcisi

arkadaşı Robert Machell ile bu ziyaret sırasında New York'ta buluşmak üzere sözleşti. Sadece tek bir isteği vardı; *Esmé İçin–Sevgi ve Sefaletle*'nin ciltsiz İngiliz baskısını sonunda görebilecekti. Eser kendisine ait olsa da, Salinger bu ricasını neredeyse özür diler gibi dile getirdi ve kopyayı "saklamamak" üzere söz verdi.[7] İngiliz iş ortaklarına bu denli güveniyordu.

O Paskalya Salinger Machell ile hiç buluşmadı. O zamana kadar, zaten ciltsiz kitabın bir kopyasını da eline geçirmişti. Kitabı gördüğünde şoke oldu. Derlemenin tıpkı ucuz romanlar gibi bir kapağı vardı. Cafcaflı sarı tonlarında basılmış olan kitabın kapağından bakan kadın Esmé karakterinden çok daha yaşlı ve alımlıydı. Kadının davetkâr bakışları sanki yeterince ayartıcı değilmiş gibi, yayıncılar bir de kadının başının üzerine "ızdıraplı ve zavallı adamlar, kadınlar, gençler ve çocuklar galerisi" şeklinde dizilmiş kalın harflerle kitabın içindekilerin zevksiz yapısını müjdeliyorlardı. Salinger kırılmıştı. Derlemenin başlığının ağırbaşlılığı üzerine Hamilton'la 1953'te tartışmış ve yalnızca özel dostluklarını korumak için başlığa izin vermişti. Şimdi bu pespaye illüstrasyon ve kışkırtıcı yazılar ile birlikte, Salinger Hamilton'ın daha en başından beri *Dokuz Öykü*'yü kâr amacıyla ucuzlaştırmayı planladığını düşünüyordu.

Savunmasında Hamilton masum olduğunu ileri sürdü. Derlemeyi, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz İngiliz baskısını zevkli bir şekilde ele alan Penguin Books'a gönderdiğini fakat reddedildiğini iddia etti. Hamilton bunun üzerine yayın haklarını Harborough Publishing ve ciltsiz yayıncıları Ace Books'a satmıştı. Ace, Salinger'ın derlemesini (Hamilton'ın daha sonra adlandırdığı gibi) "görülmemiş edepsizlikteki kapak kılıfıyla" yayımladığında, Hamilton dehşete düştüğünü fakat olayları değiştirecek güce sahip olmadığını öne sürdü.[8] Gerçekteyse Salinger aceleyle kontratı imzalarken Ace'in ürününün niteliğinden habersiz olsa da, Hamilton için durum kesinlikle böyle değildi. Editörü daha da suçlu duruma düşüren açık gerçekse Ace Books ile yaptığı işin o güne kadar bir Salinger eserinden topladığı en büyük kârı sağlamasıydı.

Salinger bir kez daha, kendini hem meslektaş hem de dost olarak çok değer verdiği bir editör tarafından ihanete uğramış hissetti. Jamie Hamilton'a kırgınlığı ve kızgınlığı büyüktü. Hamilton ona, önce anlayış göstermesi sonra da kendisini affetmesi için yalvardı. Hem karısı Yvonne hem de Roger Machell, Salinger'a kendisi adına başvurdular. Hamilton, Salinger kendisiyle buluşmayı kabul ettiği takdirde konu hakkında görüşmek üzere Amerika'ya gelmeyi dahi teklif etti. Salinger hepsini reddetti. Ve Hamish Hamilton, Sa-

linger'ın İngiltere'de yayımlanacak bir sonraki ciltli kitabının ilk itiraz hakkına sahip olsa da, Salinger Hamilton'a eserlerinden birini daha suistimal etmesine izin vermektense İngiltere'de yayımlanmamayı tercih edeceğini söyledi. Uyarı, yaklaşık on yıldır yakın dost olan iki adam arasındaki son alışveriş oldu. Salinger bir daha Jamie Hamilton ile tek bir kelime dahi konuşmadı.

Salinger, yayıncılarla yaşadığı tüm zorluklara ve onların metotlarına itirazlarına karşın, kariyeri boyunca destek için, çoğunlukla kişisel ve profesyonel ilişkilerini de karıştırıncaya kadar zorlanımlı olarak bir dizi editöre sarılmıştı. Bu, işle ilgili sakıncalı bulduğu bir kararın aynı zamanda kişisel ihanete dönüştüğü anlamına da geliyordu. Bu durum, Salinger'ı tekrar tekrar inciten ve asla tam olarak öğrenemediği bir dersti. 1961'de *Franny ve Zooey*'i "editörüm, danışmanım ve (Tanrı yardımcısı olsun) en yakın dostum" diye tanımladığı William Shawn'a ithaf edecekti.[9] Shawn son istisna olacaktı. Salinger'da zaten varolan editörlerden şüphelenmek âdeti Jamie Hamilton ile yaşadığı olaydan sonra iyice köklenmişti. Hamilton fiyaskosundan sonra Salinger, eserlerinin yabancı dillere çevirileri de dahil olmak üzere tüm sunumlarında, her kontratın en ince ayrıntılara kadar son sözü kendisine veren maddeler içermesini garantilemişti. Bu sebeple, sonraki hemen hemen tüm Salinger basımları illüstrasyonlardan, kapak yazılarından, betimlemelerden, Salinger'ın bizzat kendi tarafından yazılmayan yazar biyografilerinden ve en az şaşırtıcı olarak da fotoğrafından yoksundur. Çok az yazar tamamlanmış eseri üzerinde bu kadar söz hakkına sahiptir. Birçokları böyle detaylara takılmasını tuhaf bir zorlama olarak görse de Salinger her zaman yalnızca eserlerinin bütünlüğünü koruduğunu düşündü, tıpkı Whit Burnett, John Woodburn ve Jamie Hamilton tarafından kendisine iyi öğretilmiş olan bir ders gibi.

*

1960 baharıyla birlikte Salinger yeni bir kitap yayımlama zamanının geldiğine karar verdi; fakat bu vadettiği Glass romanı olmayacaktı. Onun yerine eleştirmenlerine meydan okuyarak *Franny* ve *Zooey* novellalarını ülke içinde birleştirerek piyasaya çıkarmaya karar verdi. Bunu yaparken tutkusu bir kez daha yayıncılarla -bu kez, John Woodburn'ün ölümünden sonra Little, Brown and Company'deki yerini alan Ned Bradford ile- uğraşma isteksizliğine ağır basmıştı. Salinger, bir yandan yayın sürecinden olabildi-

ğince uzak durmaya çalışırken bir yandan da reklam ve sunum denetimi üzerinde söz sahibi olmakta ısrar etti. Dorothy Olding aracılığıyla Little, Brown'a bir dizi talep iletti ve Ober Associates'a yayıneviyle doğrudan temasa geçmeleri talimatını verdi. Yine de birkaç ay içinde Salinger'ın gelecek kitabının dedikodusu medyada gürültü çıkararak dışarı sızdı ve gazete ve dergilerin dikkatini çekti; bu durum muhtemelen, Salinger'ın gittiği yönü yeniden değerlendirmesine yol açacaktı.

Salinger'ın özel hayatına ilk büyük saldırı, *Time* ile birlikte Amerika'nın en popüler ve saygı duyulan haber dergisi olan *Newsweek*'ten geldi. Saygınlığına rağmen, *Newsweek*'in Salinger hakkında bilgi toplama taktikleri, modern zaman paparazilerinin kullandıkları yöntemleri anımsatıyordu. Doğal olarak bu, ne pahasına olursa olsun basınla temastan kaçınan Salinger'ın münzeviliğiyle nam salmasına bağlıydı. Salinger'ın özel hayatını gizli tutma arzusu herkesçe bilinmesine rağmen, *Newsweek* onun hikâyelerine erişmeye kararlıydı. Muhabir Mel Elfin'i gizemli yazarı araştırması için Cornish'e gönderdiler. Elfin bir hafta boyunca pusuda beklemesine rağmen Salinger'ı bir an bile göremedi. Salinger yerine arkadaşları, komşuları ve tanıdıklarıyla röportaj yapmak zorunda kalan Elfin, konuşmaya gönüllü çok az kişi bulmuş ve buldukları da Salinger'a pek az ışık tutmuştu. Elfin Salinger'ın müzik, dedektif romanları (bolca okuyordu), Zen Budizmi, Japon şiiri ve yoga üzerine saatlerce sohbet edebildiğini öğrendi. Bir komşusu, evlenmeden önce başının üzerinde durma çalışmaları yaptığı şeklinde tuhaf bir detay eklemişti. Ama çoğu tanımlama Salinger'ın mevcut imajını hiç zedelememişti. "Jerry bir köpek gibi çalışır" demişti sanatçı Bertrand Yeaton Elfin'e. "Devamlı olarak düzelten, cilalayan ve yeniden yazan titiz bir sanatkâr o."[10]

Newsweek Elfin ile beraber Salinger'ın görüntüsünü yakalamak için bir fotoğrafçı da göndermişti. Bir gün fotoğrafçı, Salinger'ın kır evine giden yolun kenarında park etmiş, arabasında pusuya yatmış beklerken Salinger, beraberinde Peggy ile birlikte yolda görünmüştü. Muhtemelen ailelerine gelen postayı almak üzere Windsor'a geleneksel yürüyüşlerini yapıyorlardı. Fotoğrafçıyı gafil avlayan Salinger yabancıya yaklaştı. Muhtemelen ya yazarın nazik yapısı ya da dört yaşındaki Peggy'nin varlığı yüzünden fotoğrafçı dalavereli görevinden biraz olsun utanmıştı. Hikâyenin daha sonra aktarıldığı üzere, "Salinger'ı küçük kızıyla beraber bihaber bir şekilde yürürken görünce, fotoğrafçının kararlılığı yok oldu. Arabasından indi, kendisini tanıttı ve görevini açıkladı." *Newsweek* tarafından yazarın fotoğrafını çekmek için gönderildiğini itiraf etti. Salinger arkasını dönüp kaçmadı. Fotoğrafçıya dü-

rüstlüğü için teşekkür etti ve ilk olarak neden fotoğrafının çekilmesinden kaçındığını anlatmaya başladı. "Çalışma metodum öyle ki, her türlü kesinti beni engelliyor" diye açıkladı. "Yapmak için yola koyulduğum şeyi tamamlamadan fotoğrafımın çekilmesine veya röportaj yapılmasına izin veremem."[11]

Bugün ünlü olan bu hikâye, 30 Mayıs 1960'ta yayımlanan *Newsweek* makalesinin bir parçası değildi. Kaynak, Salinger'ın fotoğrafçı, fotoğrafçının *Claremont Eagle*'dan Nelson Bryant, onun da yazarı Edward Kosner tarafından aktarıldığı daha sonraki bir *New York Post* makalesidir. Bryant, 9 Mayıs 1961 tarihli mektubunda Donald Fiene'e, gerçek hikâyenin Kosner'ın yayımlanmış yorumundan farklı olduğunu iddia etmişti. Bryant'ın sonraki versiyonunda, fotoğrafçı ayakta duruyordu ve Salinger yanında Peggy ile araba kullanıyordu. Evine giden yolda, adamı fark eden Salinger kenara çekerek fotoğrafçının arabasının bozulup bozulmadığını, yardım isteyip istemediğini sordu. Fotoğrafçı "hayır" dedi ve Salinger yoluna devam etti. Az önce konuştuğunun fotoğrafını çekmesi gereken kişi olduğunu fark eden fotoğrafçı Salinger'ın kır evine doğru devam ederek utanç içinde görevini açıkladı.[12] Hangi anlatım gerçek olursa olsun, Salinger ve *Newsweek* fotoğrafçısının hikâyesi dokunaklı ve hoşgörülüdür ama birçok yönden Hemingway ve tavuk hikâyesine benzer ve hiç ekleme yapılmadan üç kez aktarılmış olması olanaksızdır.

New York Post hikâyesi 30 Nisan 1961'e, *Newsweek* makalesinden neredeyse bir yıl sonraya kadar yayımlanmadı. O zamana kadar, Salinger *Newsweek* tarafından elde edilen yetersiz açıklamaların bile ortadan yok olmasını garantilemişti. *Post* muhabiri Edward Kosner kendisiyle, Elfin'le olduğundan daha az kişinin konuşacağını keşfetti. Son makalesi Salinger'ın arkadaşlarının röportajı reddetmelerinden şikâyet etmekteydi. William Shawn ona, "Salinger sadece hakkında yazı yazılsın istemiyor" demişti. Kosner, Harold Ober Associates'ta, Salinger'ın mahremiyeti hak ettiği ve rahat bırakılması gerektiği konusunda bilgilendirilmişti. Kosner yılmadı ve kendisiyle kesinlikle kimsenin konuşmayacağı Comish'e gitti. Ve herkesçe bilinmeyen hiçbir gerçek bilgi taşımamasına rağmen, yine de makalesini yayımladı.

Bu tür olaylar Salinger'ın dünyasının hayatında az miktarda var olan düzeni de tehlikeye atarak karışmasına neden oluyordu. Peggy ile gezinmekten, postaneye gitmek için onu Windsor'a götürmekten ve yerel bir lokantada yemek yemekten keyif alıyordu. Şimdi yabancılar mülkünün etrafında pusuya yatıyor, çitine tırmanmaya çalışıyor, onu ve ailesini tuzağa düşürmek için yolda bekliyorlardı. Kasaba toplantılarına ve kilise buluşmalarına dü-

zenli olarak katılıyordu. Fakat gazeteciler karanlık kapı aralıklarında saklanıyor, fotoğrafçılar gizlice köy meydanına sokuluyorlardı. Salinger bu tehditkâr atmosfer içinde, dört yaşındaki kızı ile yeni doğan oğlunu masumiyetlerinin sihrine zarar verecek korkulardan korumaya çalışarak yetiştirmeye çalışıyordu. Claire de huzursuzdu. Geçmişte kendini kapana kısılmış hissettiyse, şimdi de sinsice dolaşan yabancıların sürekli varlığı tutsaklığını tamamlıyordu. Daha da tehdit edici olansa Salinger hayranlarının arasında bazılarının akli dengesinin bozuk olmasıydı. Ünü artıp da ilgisizliği daha çok duyuldukça, postayla tehditler, daha da kötüsü, çocuklara yönelik tehditler almaya başladı. Ormandaki herhangi bir gölge, yolda gizlenen herhangi bir figür veya kasabada dolanan bir yabancı, pekâlâ ona ve ailesine zarar vermeye kararlı deli bir fanatik olabilirdi.

Salinger'ın arkadaşları ve ailesi gazetecileri atlatmakla uğraşırken, Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığı yazar hakkında soruşturma başlattı. Eğitsel ve Kültürel İşler Bürosu Salinger'ın en saygın dostlarına karakterini sorgulayan bir anket formu yolladı. Yazar hakkında herkesçe bilinenlerin ışığında, araştırmanın amacı şaşırtıcı derecede aptalcaydı. "Jerome David Salinger'ın ismini, yurtdışındaki Kültürel Değişim Programı'mızda kullanmak üzere olası Amerikalı Sanatçılar dosyamıza koymak arzusundayız" diye başlıyordu mektup. "Profesyonel ve kişisel özellikleri ile ilgili kısa ve dürüst fikirlerinizi belirtirseniz müteşekkir oluruz."[13]

Böyle bir mektup Salinger'ı coşkuyla destekleyen Yargıç Hand'e de gönderilmişti. "Kendisi yakın dostumdur ve yalnızca zekâsına değil, kişiliğine de büyük saygım vardır." Hand Salinger'ın Doğu felsefesine olan yoğun ilgisinden bahsederek devam ediyor ve Salinger'ın sanatına olan azimli bağlılığını vurguluyordu. "Yorulmak nedir bilmeyen bir gayretle çalışır, mümkün olduğunca iyi bir şekilde düşüncesini ifade edene kadar ve tekrar tekrar yazar."[14]

Yargıç Hand, bir "kültür elçisinin" görevlerinin tam olarak ne olması gerektiğinden pek emin değildi ve Dışişleri Bakanlığı'ndan dostu için tam olarak ne planlandığı hakkında bilgi talep ederek mektubunu bitirdi. Bir hafta sonra aldığı mektupta, Salinger'dan "gideceği muhtelif ülkelerde meslekten ve meslekten olmayan grupların önünde gayriresmî konuşmalar yapmasının, gayriresmî yuvarlak masa toplantıları düzenlemesinin ve meslektaşlarıyla sadece iş konuşarak biraz zaman geçirmesinin şüphesiz isteneceği" konusunda bilgilendirildi.[15] Hand kuşkulanmıştı. Salinger'ın kişiliği konusunda hükümetin anlayışsızlığı muazzamdı. Yetersiz araştırmalarına açıkça sinir-

lenen Hand, Dışişleri Bakanlığı'na doğrudan J.D. Salinger'ın gerçekten kim olduğunu ve ne yapmaya kalkıştıklarını anlatmaya çalıştı. "Yalnız olmayı ve yalnız yaşamayı sever" diye çıkıştı Hand. "'Gayriresmî yuvarlak masa toplantıları düzenlemesi' ve meslektaşlarıyla 'iş konuşarak' zaman geçirmesi daha doğal sayılabilecek birini düşünemiyorum."[16]

J.D. Salinger'ın dünyayı gezerek konferanslar verdiği düşüncesi eğlenceli gelse de bu olay yargıç Hand'i rahatsız etmiş, Salinger'ı da tedbirli olmak durumunda bırakmıştı. Hand'in son yanıtının kesinliği göz önüne alındığında hükümetin Salinger'ın resmi bir pozisyonda görevlendirilmesi umudunu hemen terk ettiği düşünülebilir. Ama böyle olmadı. Gelecek yıllarda, hükümetin çeşitli bölümleri ve hatta bizzat Birleşik Devletler Başkanı, inatla Salinger'ı görevlendirmeye yelteneceklerdi.

*

Salinger'ın yeni bir kitap planladığı dedikodusu Ocak 1961'de Little, Brown seçilmiş bazı gazetelerde bir dizi reklam yayımladığında doğrulanmış oldu. Reklamlar birçok *Franny ve Zooey*'yi üst üste piramit biçiminde istif edilmiş ya da bir sıra domino taşı gibi dizilmiş göstermekteydi. Salinger bu öncü reklama izin verdi fakat bu reklamın hiçbir ilüstrasyon içermeyen kitap kapağı kadar sessiz ve süssüz olmasını da garantiye aldı. Salinger'ın bu yeni ilan üzerindeki tutucu denetimine rağmen, Dorothy Olding ve Little, Brown and Company onu *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da olduğu gibi birkaç kitap kulübü teklifini kabul etmesi için nazikçe ikna etmeye çalıştı. Daha Mayıs 1961 kadar erken bir tarihte bile, Salinger The Book of the Month Club, The Reader's Subscription Book Club ve bir tane de, Ned Bradford'a neredeyse güzel olması nedeniyle çok korkunç olarak tanımladığı The Book Find Club'ın tekliflerini geri çevirmişti.* Sonradan bakıldığında, Salinger'ın *Franny ve Zooey*'nin bir kitap kulübü anlaşması olmaksızın zorlanacağı ama sonunda buna rağmen "yoluna devam edeceği" şeklindeki düşüncesi ironik görünecekti.[17]

* Salinger'ın Bradford'a kitap kulübü anlaşmalarını reddeden cevabı ilginç bir belge de içeriyordu. Belirtilmeyen bir sebeple, Salinger Temmuz 1941 ("Alışmak") ile Nisan 1950 ("Esmé İçin — Sevgi ve Sefaletle") arasında yayımlanan öykülerinin bir listesini derlemişti. Bu belge Salinger ve Little, Brown'un Salinger'ın muhtemelen İkinci Dünya Savaşı ile ilgili öyküleriyle yeni bir derleme tasarladıkları şüphesine uygun düşüyor.

Fakat Little, Brown'daki editörler satışta ustaydılar ve kitabı tanıtmak için Salinger'ın sıkı kısıtlamalarını aşan zekice yollar buldular. Gerçek piyasaya sürüm tarihinden altı ay önce basılan ilk reklamlar, *Franny ve Zooey*'yi şaka yoluyla "Amerika'nın okuduğu kitap" olarak ilan etti. Vakitsiz övünmenin çılgına döndürdüğü Salinger hayranları kitabevlerine hücum etti, oysa burada onları bekleyen yalnızca hayalkırıklığıydı.

Franny ve Zooey'nin reklamının, gerçek piyasaya sürüm tarihinden çok önce yapılması okurları heyecanlandırmak dışında başka sonuçlar da yarattı. Bu durum, eleştirmenlere silahlarını doldurmak ve nişan almak için bol bol zaman tanımış oldu. Salinger'ın her zaman bildiği gibi, sonunda onların zamanı gelmişti. Nihayet yayımlanma tarihinin geldiği Eylül'ün ikinci haftasında, *Franny ve Zooey* bir eleştirel taşlama saldırısıyla karşı karşıya kaldı.

Franny ve Zooey'nin ilk birkaç eleştirisi yanıltıcı şekilde olumluydu. Sekiz yıl önce *Dokuz Öykü*'yü hiç beğenmeyen *New York Times* eleştirmeni Charles Poore bile 14 Eylül'de neredeyse coşkulu sayılabilecek bir eleştiri yaptı. "*Franny ve Zooey* Bay Salinger'ın daha önce yaptığı her şeyden daha iyi, belki de kendi kuşağının en önde gelen biçemcisinin en iyi kitabı bu" diyordu Poore. Önceki eleştirisinde "Teddy" ve "Muzbalığı"nın finallerini küçümseyen Poore, Glass karakterleriyle büyülenmişti. "Glassler uzun süre konuşmalı" diye ilan etti. "Alışkanlıklarla delik deşik olmuş çaresizlikleriyle başa baş giden mucizevi bir canlılıkları var."

Poore'un eleştirisi tek istisnaydı. Çoğu eleştirmen kitabı alaya aldı. Ona bölüm bölüm saldırdılar, iki parçaya ayırdılar, "Franny"yi karakterizasyonu, tonu ve yapısı için överken "Zooey"yi dinselliği, biçimsizliği, uzunluğu ve Salinger'ın karakterlerini, öyküyü hakikatten koparacak biçimde şımartması nedeniyle küçümsediler (en yıkıcı olanı da buydu). Kısacası, özellikle "Zooey", *The New Yorker*'ın editoryal ofislerinde fısıltılar arasında maruz kaldığı aynı eleştirel ayini gürültülü bir şekilde ülke boyutunda yaşamış oldu.

Çoğu eleştirmenin yazdığı, kesinlikle yeni bir kitabın erdemlerinin değerlendirmesi değil, kitabın yazarının herkesin önünde paylanmasıydı. Salinger'ın ününün giderek arttığı yıllarda yanına yaklaştırılmayan eleştirmenlerin öfke dolu kinleri birdenbire patlamıştı. Bazı eleştiriler daha yaygaracı bir saldırganlıktaydı, bazıları ise ürkekçe kınıyorlardı Salinger'ı. Ama hiçbiri 1959'da Norman Mailer'ın, Salinger'ın eserlerine (ve başarısına) yönelik bu tür eleştirilerin "kıskançlıktan daha latif başka hiçbir şeyden kaynaklanamayacağı" şeklindeki içgörüsünü içermiyordu.[18]

Salinger ve karakterlerinin dışında, eleştirel saldırının en tercih edilen hedeflerinden biri de Salinger'ın, genç, üst orta sınıf ve sıkıcı olacak kadar eğitimli olarak algılanan okur kitlesiydi. Alfred Kazin *Atlantic Monthly* için yazdığı eleştirisinde, Salinger'ı bu tür okurların öz bilinçlerine hizmet etmekle suçlar görünürken, Salinger'ın manipülasyonunun asıl amacının kâr etmek olduğunu ustaca ima ediyordu. Kazin'in saptamasına göre, "Salinger'ın engin kitlesi kendilerini sonsuz derecede duyarlı, ruhen yalnız, üstün yetenekli olarak algılıyordu ve ızdırapları bilinçliliklerinin kendileriyle kısıtlı kalmasında, dünyaya olan meraklarının, güvenlerinin ve umutlarının tükenmesinde yatıyordu."[19] Diğer eleştirmenler de buna katıldılar. *The National Review*'da, Joan Didion Salinger'ı, "okurlarının her birinin özünde var olan değersizliği okşama yatkınlığından" dolayı suçluyor ve "nasıl yaşanacağına dair talimat verme eğilimini" kınıyordu.[20]

Franny ve Zooey'nin muhtemelen en önemli ve sonradan ünlü olan eleştirisi romancı John Updike tarafından yazılmıştı ve *Sunday New York Times Book Review*'da 17 Eylül'de çıkmıştı.* Updike Salinger'a her zaman saygı göstermiş ve eserlerini sevgiyle anmıştı. Buna rağmen, o da eleştiri çılgınlığına kapılmıştı. Updike'ın eleştirisi yumuşatılmıştı, bir bakıma özür diler gibiydi ve eski bir öğretmeni tarafından hiç karşılık beklemeden kendisine bir servet borç verilen genç bir adamın birkaç dolar daha istediği zamanki utangaç tınısını taşıyordu.

Utangaç doğasına rağmen, Updike'ın eleştirisi çoğu eleştirmenin *Franny ve Zooey*'de buldukları yanlışları içeren mükemmel bir örnek olarak kalmıştır. Öyküleri ayrı ayrı değerlendirdiğinde bağışlar, bir araya geldiklerinde ise "bir kitabın bileşenleri olarak belirgin biçimde uyumsuz olduklarını" hisseder.** İlk öyküdeki Franny karakterini "Zooey"nin Franny'siyle karşılaştıran Updike'ın, çoğu eleştirmen gibi, kısa öyküyü uzun olana tercih ettiği açıkça görülüyordu. Updike'a göre, "Franny" çok aşina bulduğu bir dünyada geçmekteyken, "Zooey" bir hayal âleminde gerçekleşiyor gibi görünüyordu, bu Updike'ın dolambaçlı ve "küçümseyici" bulduğu bir diyalogda Franny'nin bir şekilde teselli bulduğu hayaletli bir apartman dairesiydi.

* Aslında, Updike'ın "Glass Ailesi İçin Endişeli Bir Gün" başlıklı makalesi, o Pazar New York Times Book Review'un kapağında yer alarak, onu Salinger'ın en çok okunan eleştirisi haline getirmişti.

** Updike eleştirisinde "Zooey"nin varlığının ilk öyküdeki Franny'nin hamile olduğu yanılgısını düzelttiğini kabul ediyor ve "fikir korkunç Glass havailiğine tecavüz gibi görünüyor" sonucuna varıyordu.

Updike Glass karakterlerini kavram olarak eleştiriyordu ve esas itibariyle, Salinger'ın yazarlığının gittiği yönü sorguluyordu. Glass çocuklarının fazla güzel, fazla zeki ve fazla aydınlanmış olduklarına karar vermişti ve Salinger onları derin bir biçimde seviyordu. "Salinger, Glass ailesini Tanrı'nın onları sevdiğinden daha fazla seviyor" diye hayıflanıyordu Seymour'ın *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*'daki yorumunu taklit ederek. "Onları çok özel bir şekilde seviyor. Yaratılmaları onun için bir inzivaya dönüşmüş durumda. Onları sanatsal ölçülülüğün zararına olacak şekilde seviyor. "Zooey" çok uzun; çok fazla sigara, çok fazla 'lanet olasıca', pek az şey hakkında çok fazla yaygara var."

Tüm iğneleyiciliğine rağmen, Updike'ın eleştirisinde bir tek kötü niyetli kelime yoktu ve en savunucu Salinger hayranlarına bile onu sevdiren bir saygıyla yazılmıştı.* Eleştirisini yapan Updike okurlara, ne kadar hatalı olursa olsun, konusunun hâlâ büyük bir sanatçının eseri olduğunu hatırlatarak makalesini zarafetle sonlandırıyordu:

"Glass efsanesi, kendisinin kabataslak çizdiği gibi, potansiyel olarak müthiş bir kurmaca içeriyor. Seçtiği yol ile ilgili tüm çekinceler uygun bir yapmacıklı ve kaygılı tonla dile getirildikten sonra geriye sadece, bunun bir yol olduğunu ve tatmin olmayı reddetmenin ve saplantılarının adına aşırıya kaçma riskini göze almayı istemenin sanatçıları eğlendiricilerden ayıran ve bazı sanatçıları hepimiz adına maceraperest yapan şey olduğunu kabul etmek kalıyor."[21]

Romancı Mary McCarthy, diğerlerinden çok daha keskin olan eleştirisinde, böyle zarif değildi. McCarthy itibarını, edebi tabuların kutsallığını bozan bir dizi sert makaleyle kazanmıştı. Kişisel görüşleri Salinger'dan olabildiğince uzaktı. Son romanı, *Memories of a Catholic Girlhood* (*Katolik Bir Gençkızlık Çağının Anıları)*, dine duyduğu tiksintiyi, ateizme dönüşünü ve inancının kendi entelektine dönüşümünü aktarıyordu; bu Salinger'ın kitabındaki Franny'nin tam bir antiteziydi. McCarthy'nin *Franny ve Zooey*'ye

* New York Times Updike'ın Franny ve Zooey eleştirisine tepki olarak hatırı sayılır miktarda mektup aldı. 8 Ekim'de gazete Updike'ın sunduğu "yanlış ifade edilen bazı gerçeklerin ve yanıltıcı imaların düzeltilmesini" talep eden editöre yazılmış bir mektubu yayımladı. Updike, Salinger'ın eserleri üzerine sahip olduğu itinalı bilgiyi ve yazara olan hayranlığını kanıtlayan uzun yazısıyla baş makaleye bizzat yanıt verdi. Bununla beraber, bakış açısını da savunuyordu. "En ateşli Salinger-sever'in dahi eleştirimi gerçekten düşmanca bulacağına inanmaktan üzüntü duyarım. Öyle olmasını amaçlamamıştım ve tekrar okuduğumda hiç de öyle olmadığını görüyorum."

ve özellikle Salinger'a saldırması kendisini tanıyanlar için pek sürpriz olmadı. Fakat herkesi gafil avlayan, saldırısının şiddetiydi.

1962 başlarında Pazar günleri çıkan İngiliz gazetesi *Observer* için yazdığı ve daha sonra *Harper's* dergisinde yeniden basılan bir makalesinde, McCarthy Salinger'ı, karakterizasyonlarını Hemingway'den çaldığı için suçlamış ve ardından yalnızca *Franny ve Zooey*'yi değil, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı da kınayarak devam etmişti. "Salinger dünyayı dostlar ve düşmanlar olarak ikiye ayrılmış hâlde görüyor. *Çavdar Tarlasında Çocuklar* [bile], Hemingway'in kitapları gibi, bir seçkinlik düzenine dayanmaktadır. Karakterler, kulübe ait olanlar ile olmayanlar olarak ikiye ayrılıyor." "Kulüp" besbelli artık Glass ailesini kastediyordu ve McCarthy yazara saldırmanın en etkili yolunun hayali çocuklarından geçtiğini doğru biçimde algılamıştı. "Ve bu harika çocuklar, Salinger'dan başka kim olabilirler?" diye soruyordu McCarthy. "...hepsi bilge ve sevimli ve sade, Salinger'ın yedi yüzüyle karşılaşmak korkunç bir narcissus [Yunan efsanesinde sudaki yansımasına âşık olan adam—ç.n.] havuzuna bakmaktır. Salinger'ın dünyası Salinger'dan başka bir şey içermez."[22]

McCarthy bir hamlede üç hedefi birden vurmuştu: *Franny ve Zooey*'nin itici gücünü, *Çavdar*'ın özgünlüğünü ve yazarın güdüsünü.* McCarthy'nin eleştirisine öfkelenen Salinger için muhtemelen en kötüsü, hayatta en nefret ettiği iki şeyle suçlanmasıydı: egoist ve sahtekâr olmak. Bu tür saldırılar cevapsız bırakılamazdı. Her nasılsa gecikmiş olarak, William Maxwell Salinger'ı savunmaya yeltendi. Tartışması özellikle McCarthy'nin eleştirisine bir tepkiydi fakat pekâlâ eleştirmenlerin Salinger'a yaptıkları tüm saldırılara cevap olarak da kabul edilebilirdi. "Ah, Tanrım, suda çok fazla kan var," diye yakınıyordu Maxwell. "Onun meziyetleri McCarthy'nin takdir edebileceği türden değil –diyaloğunun cazibesi ve şu noktada entelektüel yapmacıklığın tasarrufu ve tam yokluğu. Glass öyküleri entelektüel değildir. Mistiktirler."[23]

* Günümüzde, McCarthy'nin Salinger'a tiradının aynı zamanda The New Yorker'a kişisel bir saldırı görevi gördüğünden şüpheleniliyor. Dergi, o yıl sona ermesine izin verilene kadar McCarthy'yi bir ilk-ret kontratıyla destekliyordu. McCarthy'nin bu hakarete çok sinirlendiği bilinen bir gerçekti. Derginin yıldız yazarını alaya alan makalesi, Salinger'a yönelik bir eleştiri olmasının yanı sıra, McCarthy'nin The New Yorker'dan intikam alması olarak yorumlanmıştı. 16 Haziran 1962 tarihli bir mektupta McCarthy bu kadarını William Maxwell'e itiraf etmişti.

Bugün, *Franny ve Zooey* tüm dünyada bir başyapıt olarak kabul ediliyor. Empati, insanlık ve spiritüelliğe bürünmüş bir öykü olarak her nesilden okurlarca kutsanıyor. Modern kulaklara, güncel eleştirilerin alayları ve küçümsemeleri uzun zaman önce gelip geçmiş görüşlerin teneke sesli yankısı gibi gelirken, *Franny ve Zooey* ebedi kalıyor. "Franny"yi "Zooey"siz tasavvur edemeyiz ve "Zooey"yi kesinlikle denetimsiz ve fazla uzun addedemeyiz. Ve Salinger'ın kitabını bekleyen kötü sona yönelik iddiaların çoğu unutulurken, *Franny ve Zooey* yeni baskılar için artan bir taleple 1961'den beri her yıl kitapçıların raflarında yer almaya devam etmiştir.

Salinger doğrulanmak için yılların geçmesini beklemek zorunda kalmadı. Kendini savunmak için William Maxwell gibi arkadaşlarına bağımlı olmak zorunda da değildi. Salinger için tatmin ve eleştirmenlerine en mükemmel yanıt 14 Eylül 1961 Çarşamba günü, Little, Brown and Company *Franny ve Zooey*'yi yayımladığında geldi. Salinger'ın yeni eserini satın almaya can atan coşkulu okurlar kitabevlerinin önünde kuyruklar oluşturdu. Yayımlandığının ilk iki haftası içinde kitap 125.000'den fazla sattı ve *New York Times*'ın en iyi satanlar listesinde bir numaraya yerleşti, bu *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın hiçbir zaman erişemediği bir konumdu. Little, Brown'ın baskı makineleri taleple zar zor başa çıkabiliyordu. İlk yılında *Franny ve Zooey* en az 11 ciltli-basım gördü ve altı ay boyunca en çok satanlar listesinde kaldı. Listeden düştükten sonra bile, inatla geri çıkarak, hem 1961 hem de 1962'nin en çok satan romanları arasına girdi.

Süssüz kapağı içerisindeki "Franny" ve "Zooey" *The New Yorker*'daki özgün görünüşünde kaldı. Salinger, yeni kitap için kapağa yazmaya karar verdiği kısa açıklama yazısında, iki öykünün konumunu Glass ailesi hakkında süregiden bir efsanenin bölümleri olarak detaylandırmıştı. Salinger, evvelce yayımlanmış Glass öyküleri dışında dizinin yeni bölümlerinin *The New Yorker* tarafından piyasaya çıkarılmak üzere beklediği konusunda okurlarına söz verdi. Bu tabii ki, doğru değildi fakat Salinger okurlarını *Franny ve Zooey*'nin birçok benzer bölümün ilki olduğuna inanmaya yöneltmişti. "Kağıt üzerinde bütün yönleriyle planlanmamış pek çok materyalim daha var," diye iddia ediyordu, "fakat popüler bir ticari terimle ifade edeyim, bir süre daha onunla meşgul olacağımı düşünüyorum."[27]

Kitap kabındaki açıklamada Salinger'ın okurlarına verdiği sözü tamı tamına yerine getirmeyi umduğu pek kuşku götürmese de parçanın sonunda kendi lehine yaptığı asılsız beyan pek affedilmez bir şeydi. "Her nasılsa,

karım açık yüreklilikle galeyana geldiği bir anda, benden Westport'ta köpeğimle birlikte yaşadığımı eklememi rica etti." Bu kendi kendine söylenmiş gereksiz sözler, tabii ki uydurmaydı ve "açık yüreklilik" sözcüğünün kullanılması özellikle şanssızlıktı. Salinger'ın Cornish'te yaşadığı bilinen bir gerçekti ve aksini iddia etmek yalnızca çaresiz bir biçimde mahremiyet istediğini göstermiyor, kendi ününün boyutlarından habersiz olduğunu kanıtlıyordu.

Salinger, *Franny ve Zooey*'nin yayımlanmasının ertesi günü olan 15 Eylül'de kaçamayacağı bir gerçekle yüz yüze geldi. Bir kez daha kitabevlerinin önünde kuyruklar oluştuğu ve gazetelerin Salinger'ın kahramanları için taşıdığı yakışıksız sevgiyi çığlıklarla ilan etmeye devam ettiği sırada, ülkedeki en yaygın ve saygın dergi olan *Time*, kapağında J.D. Salinger ile gazete bayilerine düştü. Amerikan kültürü bu büyüklükte bir şöhret onayına çok az şahit olmuştu. *Time*'ın kapağında yer almak değer verilecek ve kıskanılacak bir pozisyondu. Ama J.D. Salinger için, bu bir tecavüzdü. Salinger'ın hayatının ayrıntılarını ortaya çıkarma girişimleriyle ilgili önceki deneyimleri değerlendiren *Time*, altına bakılmadık taş bırakmamaya kararlıydı. Cornish'e komşularını, bakkalını ve hatta postacısını taciz eden gazeteciler gönderdiler. Magazin hafiyeleri eski sınıf arkadaşlarını ve 12. Birlik üyelerini bulmak üzere Valley Forge'da ve Washington'da görevlendirildiler. Diğerleri de *The New Yorker*'ın ofislerini gizlice izlemek, Park Avenue civarında pusuya yatmak ve Salinger'ın kız kardeşi Doris'i Bloomingdale's'deki işyerinde tuzağa düşürmek üzere New York'a yollandılar.

Ortaya çıkan "Sonny – Bir Giriş" başlıklı başmakale, muhtemelen Salinger'ın yüreğini hoplatacak bir şekilde başlıyor ve Salinger'ın çitinin üzerinden evinde olan biteni gözetleyen, meraktan çılgına dönmüş Cornish sakinlerinden oluşan adsız bir grubun sözüm ona tespitlerini sergiliyordu. Görünüşe göre, önce pusuya yatan sinsi tipler daha sonra gözlediklerini anlatıyorlardı: Salinger'ın günlük rutini, gizli sığınağının birimleri, hatta cildinin renk tonu. Makale daha sonra, Salinger'ın hayatının ana olaylarından söz ederek ve *Franny ve Zooey*'nin insaflı bir eleştirisini sunarak devam ediyordu. *Time* makalesinin tamamı kuru gürültüden ibaretti ve teşhirden çok övgüydü. Okurların Salinger'ın özel hayatına yönelik artan saplantılarına hitap etmeye kalksa da, pek az gerçek açıklamaya sahipti. *Time*'ın açığa çıkardığını iddia ettiği en büyük sır, araştırmacılardan veya çit gözlemcilerinden değil, Salinger'ın kendinden geldi. "Karanlık gerçek şu ki," diye nefes-

siz şekilde rapor ediyordu *Time*, "Westport'ta yaşamamış ve yıllardır bir köpeğe sahip olmamış."[25*]

Salinger *Time* makalesinden nefret etti ve bunu kendisini dinleyen herkese hevesle anlattı. Bunu önce mahremiyetinin ihlali olarak görüyordu. Makale, ahmakları Cornish'ten Westport'a saptırma umutlarını yıkmakla kalmıyordu, ayrıca çevrilen dalavereyi alaycı şekilde açığa çıkararak Salinger'ın bu girişiminde aptal gibi görünmesine sebep oluyordu. En kötüsü de, Salinger dergi kapağından nefret etmişti. Bu şaşırtıcı değildi. *Time* kapakları arşivlenir ve herkes tarafından toplanırdı. Salinger kitaplarının herhangi bir benzerlik göstermemesi için büyük uğraş vermişti. *Time* bunu biliyordu; aslında, makalede bu tür görüntülere duyduğu tiksintiyi aktarmışlardı. Dolayısıyla Salinger'ın yüzünü derginin kapağına tutuşturmak onlara besbelli zevk vermişti. Salinger, Robert Vickrey'in portresinde görünür biçimde yaşlanmıştı; saçları beyazlaşmış, yüzü süzülmüştü. Gözleri hemen her şeye ve hiçbir şeye odaklanıyor, ruhsal olarak içekapanık ve hüzünlü şekilde dalgın görünüyordu.

Arka planda, doğal olarak, kollarını iki yana açmış, küçük bir çocukbenzeri figürün uçurum kenarında sendelediği ormanlaşmış bir çavdar tarlası vardı.

Kapağı tasarlayan sanatçı Russel Hoban, Salinger'ın portreyi küçümsediğini öğrendiğinde çok üzülmüştü. Hoban Salinger'ın en ateşli hayranlarından biriydi. Kızları Phoebe ve Esmé'nin adları, Salinger'ın karakterlerinin onuruna verilmişti. Buna rağmen, hayranlığının sonucunda yazarla arası açılmıştı. 1961 muhtemelen Salinger'ın aleni olarak en başarılı yılıydı, kariyerinin zirvesiydi. Fakat karanlık bir sonuca da gebeydi. Eğer J.D. Salinger hayranları bir gün kendisiyle arkadaşlık kurmayı, hatta belki Holden'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'da önerdiği gibi onu telefonla aramayı umuyordularsa, bu umut 1961 sonbaharında söndürüldü.

Franny ve Zooey'nin muazzam başarısı ve ona eşlik eden sayısız makale Salinger'ın özel hayatıyla ilgili, kendisinin bir yıl öncesinde hayal bile ede-

* Aslında, Salinger'ın 1961'de, hemen hemen Time makalesinin çıkışıyla aynı zamanda Life dergisinden bir fotoğrafçı tarafından fotoğrafı çekilen bir köpeği vardı. Salinger'ın Westport'ta köpeğiyle yaşadığına ilişkin sözleri 1951'de William Maxwell ile yaptığı Çavdar Tarlasında Çocuklar röportajından alınmaydı ve sevgili schnauzer'ı Benny'yi kastediyordu. Benny'nin ölümünden sonra, yerine uygun birini bulmak Salinger için zor olmuş olabilir ve Life'ın fotoğrafını çektiği henüz bir yavru olan köpek görünüşte Peggy'ye aittir.

meyeceği umumi bir merak uyandırdı. "Gizemli J.D. Salinger" gibi başlıklar taşıyan medya makaleleri rağbet görüyor, okurlarda merak uyandırıyor ve dergilerin satılmasını sağlıyordu. Fakat bunlar aynı zamanda Salinger'ın, kendi hayal gücüne sığınmak için gerçek dünyayı reddeden sofu bir münzevi olduğuna dair bir mit yaymaktaydılar. Bunun üzerine gazeteciler kendi yarattıkları gizemi çözmek için yola koyuldular. Bu manipülasyonun sonucu kağıt üzerinde uydurulmuş olanı gerçekte üretmek ve bu süreç içerisinde yazarı lanetlemekti. Durmak bilmeyen tetkikleri ve mahremiyet ihlalleriyle, medya Salinger'ı belki de onun istemeyeceği şekilde toplumdan uzaklaşmaya itti ve korunması zorlaştıkça onun için daha önemli olmaya başlayan mahremiyet arzusu, anonim kalma konusundaki kararlılığını da güçlendirdi.

*

Cornish'te kış çabuk gelir ve Eylül sonları pastırma yazından çok az armağan sunar. 1961'in böyle ender bir gününde, çıplak ayaklı Claire Salinger dokuz aylık oğlunu kucağına aldı, dört yaşındaki kızının elinden tuttu ve günün keyfini çıkarmak için dışarı çıktı. Kır evinin kapısından adımını atan Claire hemen çitin ardından gelen bir bağrış duydu. Telaşlanarak, küçük Peggy'nin ayak uydurabileceği bir hızla girişe doğru yürüdü. Claire kapıdan baktığı anda, günün keyifliliği eridi gitti. Dışarıda, *Life* dergisi tarafından kocası hakkındaki bir hikâyeyi araştırmak üzere gönderildiğini açıklayan Ernest Havemann duruyordu. "Ah, Tanrım," diye yakardı Claire, "bir tane daha."[26]

17

Kopuş

8 Temmuz 1944'te, Cherbourg'un düşmesinden bir haftadan biraz daha uzun bir süre sonra Salinger'ın D-Day'den beri birlikte hizmet verdiği 12. Piyade Alayı'ndan bir başçavuş, cipiyle bir mayına çarparak aniden öldü. Başçavuş ölümünden sonra kahramanlığından dolayı Purple Heart [Amerika Birleşik Devletleri ordusunda 5 Nisan 1917'den sonra şehit ve gazilere devlet başkanı adına verilen kahramanlık madalyası—ç.n.] nişanıyla ödüllendirildi ve kederli ailesi oğullarının yüce bir neden uğruna öldüğü inancıyla teselli buldular. Kaza kendini güvende hissetmesi gereken bir zamanda, çarpışmaların arasında gerçekleşmişti ve Utah Beach, Emondeville ve Montebourg'dan sağ çıktıktan sonra ölüm en beklemediği anda onu vurmuştu.

Salinger üzerinde kalıcı bir iz bırakan ölümün bu keyfi doğası eserlerinin içine de sızdı. Hürtgen Ormanı'nda ellerini ısıtırken havan topu ateşiyle ölen Vincent Caulfield'in ve masum görünüşlü bir Japon sobası tarafından katledilen Walt Glass'in kaderleri, yaşamla ölümü ayıran saç teli inceliğindeki çizginin rastlantısallığı karşısında Salinger'ın haykırışlarıydı. Savaş boyunca böyle talihsizliklerle kuşatılan Salinger ölümün hiçbir yüceliği olmadığını ve kurbanlarını amaçsızca seçtiğini sonunda anlamıştı. Kendisi sağ kalmıştı; ama bunun hiçbir nedeni yoktu. Temmuz 1944'te o cipi kullanan ya da ormandaki görünmeyen havan topu ateşine kurban düşen kendi olabilirdi. Bu nedenle Salinger ordudan ayrılırken tüm yaşamına yansıyacak kemikleşmiş bir kaderciliği de beraberinde götürüyordu.

1960'a doğru Salinger'ın kadercilik eğilimi, dini bir inanç gücü kazandı. 1957'de Jamie Hamilton'a, yazılarının konuları üzerinde kontrolün kendinde olmadığını, bunların daha yüksek bir güç tarafından kendisine buyrulduğunu söyledi. 1959'da Yargıç Hand'e, Tanrı ondan daha fazlasını istediği takdirde, bunun ona yine Tanrı tarafından iletileceğini iddia etti. Salinger'ın kahramanları bile bu inancı yansıtıyorlardı. *Seymour–Bir Giriş*'te, Buddy Glass okurlara şöyle bir öğüt veriyordu: "Gerçek şairin malzeme seçme özgürlüğü yoktur. Malzeme onu seçer, o malzemeyi değil."[1]

1960 Nisanı'nda Salinger sıkıntılı bir düş gördü. Düşünde bir balo salonunda orkestranın müziğiyle vals yapanları seyrediyordu. Tuhaf bir şekilde dansçılar yavaş yavaş uzaklaşırlarken kulağındaki müzik de yavaş yavaş azalıyordu. Bu, etrafındaki dünyadan çekilmekte olan Salinger'ın yapayalnız bir görüntüsüydü ve bu durum kendi seçimi değil yazgısıydı. "Bu tür bir oturma düzenini yıllardır bekliyordum" diye kederlenecekti. Yine de sonunda şikâyeti bıraktı. Bu çalışmak için bildiği tek yoldu ve dünyadan bu kopuşun işinin bedeli olduğunun bilincindeydi.[2]

Cornish'te geçen her kış bir öncekinden daha uzun görünüyordu ve Salinger'ın uzaklık hissi giderek derinleşiyordu. Sık sık morali bozuluyor ama hiçbir şeyin onu işinden ayırmasına izin vermiyordu.[3] Peggy'nin 1961 Eylül'ünde okula başlaması bu durumu daha da kötüleştirdi. Salinger kızına ilgisinde çok cömertti, birlikte çıktıkları gündelik yürüyüşler günlerini aydınlatıyordu. Kızının yokluğu, programında boşluk yaratmıştı ve önceleri Peggy ile birlikte olduğu saatlerde şimdi kendisini sığınağına kapatıyordu. Kısa bir süre sonra, işi her şeyin önüne geçti ve sık sık ailesiyle birlikte olabileceği fırsatları ihmal etmeye başladı. Salinger ve Claire, 1961'deki kış tatilinde çocuklarla birlikte Salinger'ın Park Caddesi'nde yaşayan ailesinin yanında kalacakları New York'a uçtular. Ama bu seyahat bir istisnaydı. Sonraki kış, Peggy ve Matthew bronşit oldu ve Salinger daktilosunun başında evde kalırken Claire onları Florida'ya St. Petersburg'a götürdü.[4] 1962 kışında Claire ve çocuklar Barbados'a Claire'in annesinin yanına gittiler.* Salinger bu kez de yeni kitabına hazırlanmak özrüyle yine evde kalmıştı.[5]

Bu zaman zarfında Salinger, güvenebileceği çok az dostunun olduğunu fark etti. Çoğundan vazgeçmişti. Jamie Hamilton'la birlikte, farklı şartlar altında en gerçek dostu olabilecek kişi olan Robert Machell'ı da bırakmıştı. Aralık 1959'dan sonra, Whit Burnett'la arasındaki ilişkiyi düzeltme umudu da pek kalmamıştı. Ve 1961'de gazete muhabirleriyle konuşma cüretini gösterenlerle süratle ilişkisini kesmişti.

O zaman belki Salinger bilmiyordu ama yaşamı boyunca ona hep huzur vermiş olan ilişkilerindeki şaşırtıcı şans sona ermişti. Giden dostların yerini

* Salinger, 1957'de Claire ve Peggy'yi yanlarına almalarından sonra kayınvalidesine ve onun ikinci kocasına karşı içten içe bir öfke besler oldu. Babasının kendi ailesiyle, Jean Douglas arasında fazla temasa izin verme konusunda tedbirli davranması nedeniyle Peggy Salinger 1962'deki Barbados seyahatinin anneannesiyle ilk karşılaşması olduğunu belirtir. Sonraki yıllarda Jean ve çocukların sıklaşan ziyaretlerine karşın anne ve kız arasında yine de hep belli bir mesafe kalmıştır.

hiç kimse dolduramayacak ya da onaya ihtiyacı olduğunda kimse onu rahatlatmayacaktı. Gidenler, Salinger'ın balo salonundaki sandalyesinin ne kadar uzakta kaldığını anımsatan boşluklar bırakacaklardı.

2 Temmuz 1961'de, Salinger'ın savaştaki arkadaşı ve desteği Ernest Hemingway Idaho'daki evinde intihar etti. Bundan altı hafta sonra, 18 Ağustos'ta Salinger'ın en yakın dostu ve dert ortağı Yargıç Learned Hand New York'ta öldü. Salinger için müzik yavaş yavaş susmaya başlamıştı. İş alışkanlıklarının başlattığı ve medyanın pekiştirdiği inzivası benimsemiş olduğu yazgıcılıkla birleşerek yerine kilitlenen bir yalnızlığa dönüştü.

J.D. Salinger dünyadan çekilmeyi kasıtlı olarak seçmemişti. Yalnızlığı sinsi bir şekilde ilerleyerek onu yavaş yavaş sarıyordu. Üzülerek yok olan gölgeleri görüyor ama gidişi değiştirmek için kendini güçsüz hissediyordu. İşi kutsal bir zorunluluğa dönüşmüştü. Bu yalnızlık ve inzivayı işini yapabilmek için ödenmesi gereken bir bedel olarak kabul ediyordu. Salinger, *Franny ve Zooey* için yazdığı kitap kabı biyografisinde bu duygularını halkla paylaştı. İşinde yok olduğunu hissettiğini itiraf etti ve şöyle içini döktü: "Yeterince gerçek bir tehlike var, sanırım er ya da geç, kendi yöntemlerimin, ifadelerimin ve kişisel özelliklerimin içinde açmaza gireceğim ve belki de tümüyle yok olacağım. Ama genel olarak," diye ekledi, "çok umutluyum."[6] Yine de bu genel itirafının hiçbir yerinde Salinger'ın gitmekte olduğu yolu değiştirmeye istekli olduğuna dair herhangi bir gösterge yoktu. Bu, yaşamını kaderin cilvelerine bıraktığının dış dünyaya ispatıydı. Salinger yalnızca Tanrı'nın isteklerine itaat ettiğini düşünüyordu. Hiçbir zaman içinden başka türlüsü gelmemişti zaten.

*

Franny ve Zooey ne kadar başarılı olursa olsun Salinger'ın ünü hâlâ 1960'ta *New York Times* en iyi satanlar listesine giren (beşinci sıradaydı) ve 1962'ye kadar iki milyondan çok satan *Çavdar Tarlasındaki Çocuklar*'a dayanıyordu. Bu nedenden dolayı kütüphaneler, okul yönetim kurulları ve öğretim üyeleri romana ciddi bir savaş açarak satışını artıran geniş bir genç okur kitlesini potansiyel olarak bertaraf ettiklerinde Salinger'ın sessiz kalması çok şaşırtıcıdır.

Çavdar Tarlasında Çocuklar'a ilk meydan okuyuş 1954'te Kaliforniya'daki bir okul yönetiminden geldi. O zamana kadar, sınıflarda yasaklatarak

ve öğretmenlerin kitabı önermelerine engel olarak kitabı sansürletmek için düzinelerce girişimde bulunulmuştu. Kütüphaneler, okul yönetimleri ve veli grupları Holden'ın küfürlü konuşmasını, otorite, cinsellik ve eğitim karşısındaki tutumunu sesini bastırmak için kanıt olarak gösteriyorlardı. *Çavdar*'ın başarısı bu çekişmeyi kışkırttı. Roman popülerleştikçe, daha sık meydan okumayla karşı karşıya kaldı. *Çavdar* bazı yüksek okulların müfredat programları için uygundu ve akademisyenler arasında popülaritesi arttıkça lise öğretmenleri de kitabı öğrencilerine önermeye başlamışlardı. Bazı öğretmenler kitabı alenen derste kullanarak sistemi sınamaya bile kalkışmışlardı. *Çavdar*'ın öğrenciler üzerindeki etkisi ani oldu. Çoğu Holden Caulfield'ın en derin duygularının sözcüsü olduğunu düşünerek onu benimsedi. Ama içki ve sigara içen, kokteyl barlarına giderek küfreden ve fahişelere para ödeyen edepsiz ve bayağı olduğunu düşündükleri bir karakter tarafından çocuklarının akıllarının başlarından alındığını gören anne babalar daha çok dehşet içindeydiler. Sonuçta ortaya çıkan hiddet *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tuhaf bir durumun içine soktu. 1962 yılında yapılan bir ankette Kaliforniya'daki yüksek okul profesörleri kitabı öğrencilere önerilecek kitaplar listesinin en üst sırasına yerleştirdiler. Ama *Çavdar* aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nde en çok yasaklanan kitap olma yolunda hızla ilerliyordu.

Salinger'ın bu konuyla ilgili olarak sadece tek bir basın açıklaması yaptığı bilinir ve bu açıklama bile söz konusu durumun, olaylara bir tepkiden çok olacakların beklentisiyle ortaya çıktığı olgusuyla hafifletilmiştir. Kitabın yayımlanmasından kısa bir süre önce Little, Brown and Company Salinger'ın *Çavdar*'ın dili ve konusu nedeniyle sansürlenebileceği yakınmasını alıntılayarak sınırlı sayıda tanıtım sürümünü piyasaya çıkardı. "En iyi arkadaşlarımın bazıları çocuklardır" diye başlıyordu. "Aslında, en iyi arkadaşlarımın hepsi çocuklardır. Kitabımın çocukların erişemeyeceği bir rafta tutulacağı gerçeğine dayanabilmem neredeyse imkânsız." Dağıtımcılara gönderilen bu kısa yorum esas olarak yazarın sansür hakkındaki tek basın açıklaması olarak kaldı.

1960'a gelindiğinde *Çavdar*'ın yasaklanma beklentisine bu ılımlı karşı koyuş bile kaderci bir kabule dönüşmüştü. Ve Salinger bir kez daha, eserini bu kadercilik için bir özür olarak gösterdi. Birkaç yıldır Donald Fiene adlı bıkmak usanmak bilmez bir yüksek lisans öğrencisinden bir takım mektuplar alıyordu. Fiene, öğrencilerine *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı önerdiği için işinden çıkarılan eski bir lise İngilizce öğretmeniydi. Şimdi Louisville Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimini yapmaktaydı ve master tezi için Salin-

ger'ın tüm eserlerinin ve çevirilerinin eksiksiz bir bibliyografyasını derlemeye kalkışmıştı. Salinger'dan yardım isteyen birkaç mektubu yanıtsız kaldıktan sonra, Fiene yazardan 1960 Eylül'ünde cevap alınca çok şaşırdı. Salinger, projesine yardımcı olamayacağı için Fiene'den özür diliyor ve *Çavdar*'ın yasaklanmasını kızıştıran tartışmalarla ilgili kişisel duygularını irdeleyerek devam ediyordu. "Bu beni çok üzüyor" diye yazmıştı Salinger ve şöyle devam etmişti "sık sık yapabileceğim bir şey var mı diye düşünüyorum." Salinger, en sonunda anlaşmazlığı tümüyle yok saymaya karar verdi ve Fiene'ye o sırada "altına gömülü olduğu" yeni çalışmaya kendini verebilmek amacıyla eski eserlerine karşı duyduğu sorumluluk duygularını bırakmaya karar vermiş olduğunu açıkladı.[7]

*

1962'nin ilk haftasında *Franny ve Zooey* İngiltere'de yayımlandı. Hamish Hamilton olayının etkilerinden sonra Salinger bir taraftan eserinin sunumunda daha fazla söz sahibi olmayı talep ederken bir taraftan da yayıncılarla kişisel olarak irtibat kurmaktan kaçınmaya başlamıştı. Ober Associates'i İngiltere'de kendisine uygun bir ajans bulmak üzere görevlendirdi. Olding, Harper Lee'yi de yöneten Hughes, Massie & Co.'yu seçti ve onlara *Franny ve Zooey* için bir yayıncı bulma görevini verdi. İlk teklif veren yayınevlerinin arasında gerçekte yasal olarak zaten sahip oldukları haklar için 10.000 sterlin öneren Hamish Hamilton da vardı. Salinger Hamilton'ın teklifini görmezden geldi ve yerine William Heinemann'ın 4.000 sterlinlik teklifini kabul etti. Jamie Hamilton, pekâlâ sözleşmeyi ihlal ettiği için Salinger'a dava açabilirdi ama daha sonra mesleğinin en acılı deneyimi olarak tanımlayacağı bir duruma son vermek adına bunu yapmadı.

William Heinemann ve Hughes, Massie için ise sıkıntı daha yeni başlıyordu. Kısa bir süre sonra Little, Brown and Company için sıradan bir hale gelmiş olan bıkkınlığı onlar da yaşamaya başlayacaklardı. Salinger, kendinden beklediği mükemmellik düzeyinin aynısını yeni ajansı ve yayıncısında da aramaya başlamıştı. Salinger'ın ajanslarının Mart 1962'de hazırladıkları Heinemann sözleşmesi, Heinemann'ın ilk teklifini verdiğinde tasavvur dahi edemeyeceği kadar kılı kırk yaran birtakım talepler getiriyordu. Sözleşme Salinger'ın onayı dışında hiçbir tanıtımın yayımlanmasına izin vermiyordu. Kitap kapağında Salinger'ın hiçbir fotoğrafı çıkmayacaktı. Bütün reklamlar onay için Salinger'a gönderilecekti. Ve "olumlu ya da olumsuz" hiçbir alıntı

kullanılmayacaktı.[8] William Heinemann bütün bunlara karşın sözleşmeyi imzaladı.

Salinger Mayıs'ta *Franny ve Zooey*'nin İngiltere ön-nüshasını alır almaz (Hamilton'dan, Esmé'nin bir kopyasını alamayışından sonra bunun da sözleşme maddelerinden biri olduğunu anlayabiliyoruz) ajansı Hughes, Massie'ye yazdı. *Franny ve Zooey*'nin Heinemann baskısı tüm taleplerine uyuyor ama ona hâlâ ucuz görünüyordu. Salinger, kitabın kendine "düşük bütçeli Demir Perde ülkelerinde bu hâliyle ve hatta daha bile düzgün olarak çıkarılabilecek bir şeyi" anımsattığını açıkladı.[9] Hughes, Massie, Salinger'ın düş kırıklığını özür dileyen, sabırlı ama aynı zamanda da ustaca bir alay taşıyan bir yanıtla Dorothy Olding'e iletti. Salinger'ın iki açıdan memnuniyetsiz göründüğünü belirtiyorlardı: Bunlar kağıt boyutu ve cilt kalitesiydi.[10] Nihayet, *Franny ve Zooey*'nin İngiliz baskısı Salinger 1962 Mayıs'ında teslim aldıktan hemen sonra 1962 Haziran'ında halka ulaştı. İki yıl sonra Salinger'ın bir sonraki kitabı İngiltere'de yayımlandığında hem sayfa boyutu hem de kapak kalitesi düzeltilmişti.

*

Salinger'ın dördüncü ve sonuncu olacak kitabı 28 Ocak 1963'te Little, Brown and Company tarafından basıldı. *Franny ve Zooey* gibi, *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar* ve *Seymour–Bir Giriş* daha önce *The New Yorker*'da yayımlanmış olan iki Glass öyküsünün birleşimiydi ve doğal olarak bu öykülerin adlarını taşıyacaklardı. Salinger kitabı yayımlama kararını *Franny ve Zooey*'yi yayımlamaya karar verdiği zaman almıştı ve her iki koleksiyonun hazırlıkları aynı zamanda yürütülmüştü. Salinger her zaman *Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar* ve *Seymour–Bir Giriş*'in *Franny ve Zooey*'yi izlemesini amaçlamıştı ve kitabın piyasaya sürümü, *Franny ve Zooey*'nin maruz kaldığı alaycı eleştirilere Salinger'ın tepkisinden ve kitabın müthiş başarısından çok yayıncının programına uyum sağlayacaktı.

Önceki koleksiyon gibi *Yükseltin* ve *Seymour* da Salinger'ın alışılmış istek listesiyle birlikte geldi. Kapak süsleri, kayan yazılar, fotoğraflar ya da Salinger'dan başkası tarafından yazılan metinler yer almayacaktı. Ayrıca çok az bir ön tanıtım yapılacaktı. *Yükseltin* ve *Seymour* için izin verilen birkaç reklam ağırbaşlı ve gösterişsizdi. 7 Ocak'ta *Publisher's Weekly*'de kitabın yaklaşan basımını duyuran tam sayfa bir reklam çıktı. Bu ilanda kitabın tanıtımı dışında bir illüstrasyon yoktu. 7 Nisan'da *New York Times* kitap

ekinde *Franny ve Zooey*'nin önceki reklamlarına benzeyen bir kitap piramidi reklamı vardı. Gerçekte, *Yükseltin* ve *Seymour*'ın piyasaya çıkışı önceki koleksiyonun geçtiği süreçten geçmekteydi, tek fark reklamların, kitabın gerçek piyasaya çıkış tarihine çok az bir süre kala başlamış olmasıydı.

İlk bakışta, *Franny ve Zooey*'yi izleyen eleştirilerin şiddetli saldırısından sonra Salinger'ın özellikle kafa karıştırıcı "Seymour–Bir Giriş"i içeren yeni bir koleksiyon yayımlamaya kalkışması fütursuzluk gibi görünebilir. Ama 1963'e doğru Salinger'ın eserleriyle ilgili kaderciliği öylesine kemikleşmiş bir hâle geldi ki profesyonel okurların görüşleri yazarın üzerindeki güçlerini yitirmeye başladı. Gerçekten de, Salinger'ın, eserleri içinde yok olmakla ilgili eski korkuları tam bir boyun eğişe yerini bırakmıştı. Salinger, *Yükseltin* ve *Seymour*'ın kapak tanıtım yazılarında ne kadar çok Glass dizisinin tuzağına düşmüş olduğunu açıkladı ve bunu yaparken özür dilemedi. Salinger, çalışmalarında daha önce olduğu gibi "açmaza gireceği" korkusunu itiraf etmek yerine, "Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar" ve "Seymour–Bir Giriş"i, Glass dizisinin daha sonra çıkacak olan bölümleriyle çarpışmamaları için birleştirdiğini açıkladı. Okurlarına, hem kağıt üzerinde hem de kendi yaratıcı zekasında sürekli "her biri kendi yöntemiyle cilalanan ve gelişen" Glass efsanesinin yeni bölümlerinin çalışmaları arasında olduğu güvencesini verdi. Ve bu Glass karakterleri tarafından tuzağa düşürüldüğü takdirde bunu mutlu bir tutsaklık olarak kabulleneceğini açıkladı. "Tuhaftır" diye belirtti "benim için Glass ailesiyle çalışmanın sevinci ve tatmini yıllarla birlikte garip bir biçimde büyüyor ve derinleşiyor."[11]

1963 yılı, Salinger'ın eserleriyle dopdolu bir gelecek vaat ediyordu. Yazar söz verdiği kitaplar ve öykülerle Glass ailesi güncesini sürdürecekti. Bazı parçalar henüz gelişim aşamasındayken diğerleri bitmek üzereydiler. Söz boş bir söz değildi. Little, Brown *Yükseltin* ve *Seymour*'ı yayımladığında, Salinger'ın bir sonraki kitabına 75.000 dolar avans ödeme pazarlıkları da başlamıştı.*

Tahmin edilebileceği gibi, eleştirmenler, yazara ne kadar keyif verirse versin Glass dizisinin -artık hiç bitmeyecek gibi görünüyordu- uzamasını pek arzu etmiyorlardı. Genel olarak, *Yükseltin* ve *Seymour*'ın eleştirileri *Franny ve Zooey*'ninkilerden daha az düşmancaydı ama yine de eleştirmenler bu kitabın başka bir Glass efsanesiyle izlenme olasılığı karşısında ortak

* 75.000 dolar 1963'te çok büyük bir paraydı. Salinger'ın biçtiği bu bedel, yayımlamaya devam etmeye niyetli olduğunu ve gelecek projelerine inandığını gösteriyor.

olarak yakınıyorlar, kesin bir dille dizinin sona ermesini istiyorlardı. *New York Times Kitap Eki* Salinger'ı "aklın derinlikleriyle flört eden ama adımlarında çekingen ve utangaç olan bir yazarın kendine düşkünlüğüyle suçladı."[12] Ama pek çok eleştirmenin hissedip de açıklamaya çekindiği esas öfkeyi sonunda cesurca açıklayan *Time* dergisi oldu. *Time* "Yetişkin okuyucu, bu sfenkse benzeyen Seymour'ın paylaşmaya değer bir sırrı olup olmadığını ve eğer varsa Salinger'ın bunu ne zaman açıklayacağını merak ediyor" diye alay ediyordu.[13]

Franny ve Zooey zaferi, Salinger'a, alaycı eleştirilere karşın ortalama okuyucudan onay görebileceğini öğretti. Ve *Yükseltin* ile *Seymour* yayımlandığında okuyucuları bir kez daha onu korudular. Hızla 100.000 kopya satan ve *New York Times* en çok satanlar listesinin gıpta ile bakılan birinci sırasına yerleşen kitap ani bir başarıydı. *Yükseltin* ve *Seymour*'ın satışları *Franny ve Zooey*'ninkiyle uyumlu olmadı ama *Franny ve Zooey*'nin başarısı o kadar büyüktü ki bunun hiçbir önemi yoktu. *Yükseltin* ve *Seymour* yine de edebi bir sansasyondu ve 1963'ün en çok satan üçüncü kitabıydı.

Salinger karşılık olarak, eleştirel tavsiyelere rağmen eserlerini onurlandıran okurlara borçlu olduğunu kabullendi. *Yükseltin* ve *Seymour*'ın ikinci baskısına, okurlarını nazikçe kendi ailesinin üyeleriyle denk tutan geç kalmış bir ithaf yazdı. İthaf ortalama okuyucu için minnet, profesyonel eleştirmenler için hor görü taşıyordu. Kitapların en kalıcı ifadeleri içinde, tüm zamanların en ünlü edebi ithafı oldu:

Eğer yeryüzünde hâlâ amatör bir okur kaldıysa —ya da sadece okuyan ve geçen biri—ona tarifsiz sevgi ve minnetle rica ediyorum, bu kitabın ithafını dörde bölüp karım ve çocuklarımla paylaşsın.[14]

Üzerinden tam yirmi dört yıl geçtikten sonra, Salinger Whit Burnett'ın dersini öğrenmiş olduğunu kanıtladı. Okurlarının, mesajındaki esini hissedeceklerine dair olan inancı ve onlara duyduğu saygı bir kez daha mesleğinin imdadına yetişmişti. Çevresindeki dünya geri çekilirken, kendi ailesi uzaklaşırken ve arkadaşları silikleşirken, onu kurtarmak için ayağa kalkan ortalama okuru olmuştu. Kuş gözlemcileri. Faulkner'ın sevgili sessiz okurları. Geri kalanlar için, Salinger'ın tutumu açıktı: Canları cehenneme.

18

Veda

Hapworth vb. kuşkusuz Usta'nın kaleminden çıkmış bir çalışmadır, fakat kalemin patlama sürecine girdiğini gösterir ve ben bu yükselen eğrinin üzerinde bundan sonra nelerin geleceğini tasavvur edemiyorum.

John Updike, 2000

Ocak 1963'te Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar ve Seymour–Bir Giriş'in piyasa çıkışından iki hafta önce Ramakrishna-Vivekananda Merkezi, Swami Vivekananda'nın doğumunun yüzüncü yıldönümünü New York'ta Warwick Hotel'de verilen bir ziyafetle kutladı. Kutlamanın açılış konuşmasını Vivekananda'nın farklı uluslar arasında anlayışın gelişmesine katkılarını ve Merkez'in dünya barışına adanmışlığını anlatan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant yaptı. Davetin en ön masasında, sahnenin neredeyse tam karşısında bir sonraki kitabının son dokunuşlarını henüz onaylamış olan J.D.Salinger oturuyordu. Davette çekilen bir grup fotoğrafı, Salinger'ı Kungsholm gemisinde çekilen fotoğrafından bu yana ilk defa huzur ve mutluluk içinde gülümserken gösterir. Ve 1941'deki görüntü gibi, 1963'teki kutlama fotoğrafı da kısa bir süre sonra onarılamaz hâle gelecek bir dünyaya ait bir fotoğraf karesidir.

Salinger'ın yaşamında iki yıl gibi kısa bir zamanda çok şey değişmişti. 1961'in başında Glass ailesinin karakterleri *The New Yorker*'ın sayfaları arasına sıkışmış cılız birer sestiler. O tarihten sonra uluslararası bir sahneye fırlamış ve yaratıcılarına, daha önce mümkün olabileceğini düşleyemediği maddi ve mesleki bir başarı getirmişlerdi. Aynı zamanda *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın popülerliği de patlama yapmış ve roman kendini Amerikan edebiyatının bir klasiği olarak kabul ettirmişti.

Salinger'ın 1963'teki çarpıcı konumu Mart ayında *Village Voice*'tan Eliot Fremont-Smith tarafından gecikmiş bir *Franny ve Zooey* eleştirisinde saptanmıştı. Fremont-Smith (bu ad *Dokuz Öykü*'nün hayranlarını kahkahalara boğmuş olmalıydı) "J.D.Salinger'ın çağdaş yazarlar arasında özgün bir yeri var.

Az sayıda eserine oranla, topladığı ilgi herhangi bir başka yazara gösterilen ilgiyi kolayca gölgede bırakır" diyerek yadsınamaz bir gerçeği dile getirmişti.[1]

Voice'un Salinger'ın başarıları konusundaki ayrıcalıklı tutumu övgülerle doluydu fakat dergi Salinger'ın şimdi yüz yüze olduğu ve birleştiklerinde kişisel bir çıkmaz yaratan iki özel çelişkiyi farkında olmadan vurguluyordu. Başarının, paranın, beğenilmenin ve Cornish gibi bir inziva yerinde bile kaçınılmaz bir biçimde artan ilginin sonuçları doğrudan Salinger'ın egosunu harekete geçiriyor ve "*Zooey*"de acı çekerek kabullendiği büyük mücadeleyi yeniden tutuşturuyordu. Salinger gururuna hükmetmeye çalışırken ilerideki yayınlar için kendini yükümlülük altına soktuğunu ve bunların yeni eserler olmasının beklendiğini biliyordu. Fremont-Smith'in makalesinin belirttiği gibi Salinger'a başarı getiren son kitapları yeni eserleri değil eski hikâyelerinin yeni dağıtımlarıydı. Ocak 1963'te Salinger yeni bir eser yayımlamayalı yaklaşık dört yıl olmuştu. Elinde yeni çalışmalar olduğu kesindi. Kişisel yazışmaları Glass ailesi dizisinin yeni bölümleri üzerinde sürekli çalıştığını teyit ediyordu. Lakin onları piyasaya çıkarmakta kararsızdı.

1963'e gelindiğinde Salinger açık bir biçimde sanatına gömüldü ve çelişkilerini kahramanlarına yansıttı. Zooey'nin egosuna karşı verdiği mücadeleyi paylaşmakla kalmıyor artık ait olmadığı bir dünyada mahsur kaldığını hisseden Seymour Glass'in yabancılaşmasını da paylaşıyordu. Salinger şöhretinin o sırada ulaştığı seviyede bir başka başarının —özellikle iki eseri bestseller olmaya çok yaklaşmışken— egosu için bardağı taşıran son damla olabileceğini ve tinsel olarak kendisini raydan çıkarabileceğini hissetmiş olabilir. Salinger'in eseri onun ibadetiydi; bu ikili yıllardır birbirinden ayırt edilemiyordu. Artık tutkusu haline gelen şey başarı değil ibadetti. O, bu tutkunun peşinden gitti, yayınlarının maddi ödüllerine rağmen bu ödüllerin arayışı içinde değildi. Yazarak ibadet etmeyi sürdürdü ve yayımlamaya devam etti. Bu arada Tanrı'nın yazarı olarak kalacak ve "Çalışmaktan tamamen feragat etmenin bir yolu yoktur" diyen ve müritlerine "işinizi yapın ama sonuçlarını Tanrı'ya bırakın" diye buyuran Sri Ramakrishna'nın öğretilerini takip etmeye çalışacaktı.[2]

Salinger yayın hayatını tinsel bir yükümlülük olarak ele almakla emeğinin kaçınılmaz meyveleri tarafından istismar edilmek arasındaki ince çizgide yürüyordu. Sri Ramakrishna'nın her ikisinin de mümkün olduğu yolundaki sözlerinden güç alıyordu. Aslına bakılırsa, işi her zaman yaşamının itici gücü olmuştu ve başka bir yaşam tarzı bilmiyordu.

Salinger'ın emeğinin ödüllerinin harcandığı yerler vardı ve o maddi konfora karşı değildi. Bir de onun konumundaki gibi bolluk içinde büyümüş ve sıra dışı bir mesleki başarı düzeyi elde etmiş bir kişide pek rastlanmayan bir tutumluluk geliştirmişti. Eserlerinden aldığı maddi paydan hiçbir zaman tatmin olmamış ve yayınevlerini aç gözlülükleri nedeniyle defalarca lanetlemişti. Bu nedenle Salinger tutumlu bir şekilde para harcadı; ama harcadı, daha çok ailesi ve Cornish'teki evi için.

Anne ve babalarının çocukken içinde yaşadıkları koşullarla karşılaştırıldığında Peggy'yle Matthew çok sade bir ortamda yetiştiler. Park Avenue'daki malikanenin ya da İtalya'da bir yazlık evin* Cornish'te bir eşdeğeri yoktu ve Salingerlar'ın istediği son şey çocuklarının kendilerini yaşıtlarından üstün hissetmeleriydi. Yine de Peggy ve Matthew zengin kökleriyle güçlü bağlar içinde yetiştirilmişlerdi. Konforlu ve ayrıcalıklı bir yaşam sürme imkânlarına rağmen hayatları böyle değildi fakat Salinger onların dilerlerse üst sınıf çevresine kolaylıkla geçebilmeleri için koşulları hazırlamıştı. Her yıl Şubat ayında Florida'da yapılan tatil, yazar katılsa da katılmasa da bir ritüel haline gelmişti. 60'ların ortalarında bu seyahatleri uzun kalışlı Avrupa ve Karayip seyahatleri izledi. Matthew tenis ve binicilik dersleri aldı ve özel okula gitti; Peggy ise Plaza Oteli'nin** Oak salonunda sofra adabı öğrendi. Salinger çocukları asla şımartılmadılar ama yaşamları Cornish'teki çiftçi çocuklarının yaşamlarından çok farklıydı.

Salinger, *Franny ve Zooey*'nin satışından kazandıklarıyla gelirini artırdıkça, kitap gelirlerinin bir kısmını evi yenilemeye ve genişletmeye harcadı. İki yaşından beri ablasıyla aynı odayı paylaşan Matthew için eve yeni bir oda eklendi. Çocukların başına bela olan çok sayıda delik onarıldı, Peggy'nin odası yenilendi. Salinger'ın kış aylarında Handlerin garajında duran bir cipi ve bir arabası vardı. Yargıç artık hayatta olmadığı için Salinger kendine ait bir garaja ihtiyaç duydu ve bir garaj inşa ettirdi; garajın bir yeraltı geçidiyle eve bağlı olması ekstra bir konfor sağlıyordu.

* Claire'in annesi yıl içinde biri Manhattan'daki daire, diğer ikisi Bermuda ve İtalya'daki evler olmak üzere üç ev arasında mekik dokuyordu. Claire savaş sırasında birbiri ardına evlatlık verildiği koruyucu evlerde parçalanmış bir çocukluk geçirmiş olsa da varlık içinde yetiştiği yılları asla unutmadı.

** Konu kendi çocuklarının eğitimine geldiğinde, Salinger Holden Caufield'in okula ilişkin tutumuna karşı koydu. Matthew ülkenin en iyi özel okullarından biri olan Andover'a kaydoldu; burada John Kennedy Jr.'la aynı sınıftaydı. (Bu durum anneannesini çok mutlu etmişti.)

Eve ilişkin yenileme işlemleri Claire'i bir süre oyaladı. İnşaatçılar, Claire'in gözden geçirip yeniden düzenleyebilmesi için evin yeni eklenen kısımlarını da gösteren tam bir maketini yapmışlardı. Salinger inşaat kargaşasından nefret ederken, Claire halinden memnundu ve ilginç bir soruyu gündeme getirecek bir düzeye kadar da kendini bu işlere vermişti. Garajın üzerine mutfağı ve banyosu da olan tam bir daire inşa edilmişti.[3] Bu bölümü eklemek fikrinin kime ait olduğu belirsizdi. Muhtemelen Claire burasının konukları ağırlamak için yapılmış bir yer olduğunu umut etmişti. Fakat daire biter bitmez Salinger onu kullanmaya başladı; bu, inzivaya artan ilgisinin ve evliliğinde büyüyen gerginliğin habercisiydi.

Salinger 1966'da mülküne en pahalı ilaveyi yaptı. Bir yıl önce komşu çiftlik satışa çıkarıldığında sahip olduğu 360 dönümlük araziyle fazlasıyla yetinmiş ve bu satışa hiç ilgi göstermemişti. Fakat arazi üzerinde bir karavan parkı inşa edileceğini öğrenince dehşete kapıldı ve bitişikteki arsayı satın almak ve elinde tutabilmek için kendi mülküne ipotek koydurdu. Bu alım Salinger'ın birikimlerinin önemli bir kısmını tüketti ama aynı zamanda köylerinin bir karavan parkı tarafından bozulmasını istemeyen fakat yüklenim ücretini karşılama imkânından yoksun olan Cornish sakinlerinin sevgisini kazandı. Bu olayın sonuçları daha da ileri gitti. Köy sakinleri bu kurtarışı asla unutmadılar ve en şöhretli hemşehrilerine karşı güçlü bir sadakat geliştirdiler. Tıpkı bir zamanlar Salinger'ın komşularından korunmak amacıyla çit yaptırması gibi, şimdi aynı komşular onun özel hayatını dış dünyanın müdahalesinden korumak için etrafında kenetlenmişlerdi.

Salinger'ın 1960'ların başında artan zenginliği ülkenin durumuna da ayna tutuyordu. 1950'li durgunluk yılları, gelenekselciliğe ve şovenizme dayalı on yıllık süreç, yerini benzersiz bir ekonomik bolluğun ateşlediği bir toplumsal canlılığa bırakmıştı. Kendini tanıma yaklaşımları ve geleneklerin yeniden sorgulanışı Amerikan karakterinin bir parçası haline geldi. Bu sırada aşk ve renk Amerikan yaşamına yeniden girmeye başladı. Çeşitlilik ve yeni bir açık fikirlilikle birlikte. Salinger 1963'te Warwick Oteli'ndeki yüzüncü yıl balosuna katıldığında Birleşik Devletler kendine güvenen bir ulustu. Dünyadaki yerine inanan ve geleceğe güvenle bakan bir ulustu.

Hiçbir şey, dönemin iyimserliğini Birleşik Devletler'in bir numaralı ailesi kadar iyi simgeleyemezdi. Genç, kültürlü, zengin ve çağdaş olan Kennedyler Amerikan toplumunun öz-yansıtma olarak hevesle benimsediği Camelot yanılsamasını yarattı. Başkan Kennedy 22 Kasım 1963'te öldürüldüğünde tüm dünya şok olmuştu ve Amerika'nın kendinden emin duruşu hızla kuşkuya

ve kendinden şüpheye dönüşmüştü. Ulus sadece örnek liderini ve öz-imajını değil masumiyetinin de bir parçasını kaybetmişti.

Kennedy'nin öldürülmesi Salinger'ı yıkmıştı. Başkan'a saygı duyuyordu fakat hisleri saygıdan çok daha sıcaktı. Kendini Kennedy ailesini şahsen tanıyormuş gibi hissediyordu. 1962 ilkbaharında Başkan Kennedy tarafından ünlü yazarlar onuruna Beyaz Saray'da düzenlenecek bir akşam yemeğine katılması için davet edilmişti. Salinger daveti kabul etmeye niyetliydi fakat Kennedy yönetiminin birkaç hafta önce onu devlet hizmetine zorlama girişimini reddetmiş olması nedeniyle biraz da kararsızdı.

1961 sonbaharında Federal Hükümet Ekonomik Fırsatlar Ofisi'nin bir kolu olan Palo Alto, Kaliforniya'daki Davranışsal Araştırmalar Laboratuvarı yöneticisi Gordon Lish Salinger'la temas kurdu. Hükümet Salinger'ın işsiz şehir gençliğini motive etmeyi hedefleyen heveslendirici bir metin yazısıyla yeni kurulan İş-Kurumlarına destek olmasını rica etti. 1962 Şubat'ında Salinger Lish'i telefonla yanıtladı. Lish'e göre yazar bezgin ve kararsızdı. Sadece Caulfield ve Glass aileleri hakkında yazmayı bildiğini ve İş-Kurumu'nda görevlendirilmesinin belki de zayıf bir tercih olacağını söyledi. "Vay canına, bu iyi olabilir işte. Bana da böyle şeyler ver yeter" diye yanıtladı Lish. Salinger hiçbir vaatte bulunmadı. "Benim katılmamı istemenizin tek nedeni ünlü olmam" diye suçladı. "Hayır, hayır, hayır" diye itiraz etti Lish. "Bunun nedeni çocuklarla nasıl konuşulması gerektiğini bilmen." Salinger durakladı ve sonra şaşırtıcı bir itirafta bulunda. "Hayır" dedi, "yapamam". Ve devam etti: "Ben kendi çocuklarımla bile konuşmayı beceremiyorum."[4*]

Salinger işte bu yüzden Beyaz Saray'a davet edildiğinde temkinliydi. Davetli olmaktan onur duyuyordu fakat devlet hizmetine girmesi için yeniden baskı görmesi muhtemel bir davete katılmaya çekiniyordu. Telefonda Gordon Lish'le baş edebilirdi ama yüz yüze bir toplantıda başkanın yapacağı bir teklifi reddetmek imkansız olacaktı. Onun duraksamasının başka neden-

* Gordon Lish'in 1962'de Salinger'la yaptığı telefon görüşmesine ilişkin olarak söylediklerine ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Bu görüşme olayın üstünden otuz yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra Paul Alexander'a aktarılmıştır ve Lish'in Salinger'la tek karşılaşması değildir. Lish 1973'te Esquire dergisinde roman editörü olarak çalışırken Salinger'ın tarzını kasti olarak taklit eden "Rupert için - Pişmanlık Duymadan" ("For Ruperty—With No Regrets") adlı bir hikâye kaleme almıştı. Daha sonra bu yazıyı "Anonim" olarak Esquire'da yayımladı. Salinger tarafından yazıldığına büyük ölçüde inanılan öykü bir sansasyona yol açtı. Lish'in sonunda bu kaçamağı itiraf edişi ilk sayfa haberi oldu. Salinger Lish'i Dorothy Olding aracılığıyla hiddetle azarladı; yapılan sahtekârlığı "saçma ve aşağılık" olarak niteledi. Lish pişmanlık göstermedi.

leri de vardı. Beyaz Saray'da bir akşam yemeği modanın sahnede olduğu, basın mensuplarının insanın başına üşüşeceği gösterişli bir işti. Tüm gözler ona çevrilmiş olacaktı. Yemekte muhtemelen Salinger'ın resmi bir konuşma yapması istenecekti ve belki bir tür ödül bile verilecekti. Kısacası kaçınmaya çalıştığı ve yıllarca karşı çıktığı her şey oradaydı.

Kennedyler kolay kolay reddedilemezdi. Davete bir yanıt alamayan Jacqueline Kennedy yazarı bizzat ikna etmeye kalkıştı. O ilkbahar Cornish'te çalan telefonu Claire açtı. Heyecan içinde konuşmaya kulak misafiri olan Peggy'ye göre, first-lady Salinger'ın yeteneğine duyduğu hayranlığı ve Salingerların yemeğe katılmalarını umut ettiğini ifade etmişti. Kabul etmeye hevesli olan Claire kocasını telefona çağırmıştı. Salinger hattın öteki ucunda Jacqueline Kennedy'nin olduğunu anladığında donakalmış olmalıydı. Jackie ona Beyaz Saray'daki yemeğe katılması için yalvarırken Salinger fazla bir şey söyleyemedi fakat her şeye rağmen onun efsanevi çekiciliği karşısında direndi. Yazılarında mahkum ettiği pek çok etkinliği içeren ve yoğun denetlenme taşıyan ego-yüklü bir geceye kendi ayaklarıyla gitmeye tahammül edemezdi. Bu "sahtekârlık" olurdu.

Claire ve Peggy, Camelot deneyiminden kendilerini mahrum bıraktığı için Salinger'ı hiçbir zaman affetmediler. Muhtemelen Salinger da kendini hiç affetmedi. 1963 Kasım'ının son haftasında Salinger da günlerini Amerikalıların çoğunun geçirdiği gibi geçirmekteydi; bariz bir şekilde sarsılmış bir halde, televizyonun karşısında oturmuş sessizlik içinde Başkan Kennedy'nin yaslı cenaze törenini izleyerek. Kortejin Arlington Mezarlığı'nda ilerleyişini izlerken unutulmaz bir biçimde aşina olduğu ve savaşın bitiminden sonra bir daha hiç tanık olmadığı imgelerle karşı karşıya kaldı. Cenaze ayininin kasvetiyle ilerleyen sıra sıra askerler, uygun adım önünden geçiyor ve ölen silah-arkadaşlarını sembolize eden binicisiz bir atın eşlik ettiği bayrağa sarılı tabuta refakat ediyorlardı. Bu görüntüler Salinger'ın savaş anılarının yeniden tutuşmasına neden oldu. Eski acılar yeni kederle birleşince Salinger hiç saklamadan ağladı. Peggy, neredeyse kırk yıl sonra o olayı hatırladığında hâlâ şaşkınlık içinde "yaşamım boyunca babamı ilk kez o gün ağlarken gördüm" diye anımsayacaktı.[5]

*

Salinger'ın 1964 yılı boyunca iki proje üzerinde çalıştığı biliniyor: Glass ailesi dizisinin "16 Hapworth 1924" başlıklı yeni bir bölümü ve Whit Burnett

için yazılan ve Burnett'la ilişkilerinin mezar yazıtına dönüşecek olan bir antoloji giriş yazısı. Burnett yıllar içinde *Story* dergisinde çıkan farklı yazarlara ait elli kısa öyküyü bir araya getirip bir derleme oluşturma işine girişmişti. Derlemeyi, *Story'nin Jübilesi: Story'nin 33 Yılı* (*Story Jubilee: 33 Years of Story*) diye adlandıracak ve 1965'te piyasaya çıkaracaktı. Bu yeni derlemede öykülerinden birini kullanmak için Salinger'a bir ricada daha bulundu. Salinger Burnett'ın ricasını bir kez daha reddetti ama bunun editörü şaşırttığını pek söyleyemeyiz. Bununla birlikte Salinger antolojinin girişini yazmayı teklif etti. Sonuç Burnett'ın Salinger'ı Story dergisiyle birleştirme arzusuna cevap verirken Salinger'ın da ilk öykülerini saklamasına izin verecekti. Burnett minnetle kabul etti ve Salinger 1964 yılı boyunca aralıklarla bu yazı üzerinde çalıştı. Tamamlandığında 550 sözcük tutan girişi Story Press'e yolladı.

Salinger, önsözde Burnett'ın Faulker üzerine verdiği dersi, Salinger'a arka plandan yazmanın ve okura saygı göstermenin önemini öğrettiği 1939'daki o yol gösterici olayı yazdı. Özellikle iki adam arasında düşmanlıkla geçen yıllar göz önüne alındığında bu övgü şaşırtıcı ölçüde dokunaklıydı. Hatta bu, Salinger'ın eski öğretmeni ve arkadaşıyla bir uzlaşma girişimi bile olabilirdi. Övgüler ne kadar gurur okşayıcı olsa da, hedeflendiği gibi bir antolojinin girişi olma amacına çok az hizmet etmekteydi ve Burnett'ın kafasındaki aslında bu değildi. Burnett yazıyı geri çevirdi. "Giriş utandırıcıydı" diye açıkladı Salinger'a. "Çünkü elli yazardan çok benden ve Columbia'daki sınıfımızdan söz ediyordu ve onu kullanmaya utandım."[6]

Salinger, Burnett'ın reddi karşısında kuşku ve kırgınlık duymuş olmalıydı. Öncelikle, o yazıyı yazmasının gerçekten asil bir davranış olduğunu düşünüyordu. Whit Burnett'a bir şeyler göndermeyeli on sekiz yıl olmuştu ve şimdi gönderdiğinde ise sanki toy bir yazarmış gibi yazısı reddediliyordu. Burnett açısından bakılacak olursa, *Çavdar Tarlasında Çocuklar'*dan bu yana arka plana itildiği uzun yılların ardından ve eski bir öğrencisinin sayısız reddedişlerinin yarattığı düş kırıklıklarına katlandıktan sonra, nihayet son sözü söylemişti. Lakin bu olay iki adamın bir gün anlaşabilme şansını yok etmişti. O sırada ikisi de buradaki ironinin farkında değildi. 1939'da Salinger'ın ilk öyküsünü geri çevirmiş olan adam, onun sonuncu yayını olabilecek yazısını da şimdi geri çevirmiş bulunmaktaydı.

Whit Burnett, Salinger'ın yaşamını muhtemelen birkaç kez değiştirmişti. Salinger ona "övgü"sünde bir öğretmen olarak yeteneklerini ve edebiyat sevgisini tanımlamıştı. Ayrıca Salinger'ın roman ve öykülerinin sunduğundan çok daha açıklayıcı bir otobiyografik metindi. Burnett, kendini bertaraf

etmekle Salinger'ın umutlarını, öğrenci Salinger'la William Faulkner'ın düşsel dünyası arasında duran yaşam ve edebiyat kavramlarını da yok etmişti. Burnett böyle yaparak onu, Faulkner'ı yeni gözlerle –Salinger'ın kendine özgü bakışıyla– görmeye zorlamıştı. Bu, Salinger'ın hayatının dersi, mesleğinde ilerledikçe daha da güçlenen bir ders olmuştu. Whit Burnett'ın, Faulker üzerine verdiği ders olmasaydı, Salinger kendini asla "sevgili sessiz okur"una ya da sadece "okuyup geçen" birine adamayacak ve onu takdir etmeyecekti.

Salinger'ın "Antolojiye Giriş"inin öyküsü reddedilmekle sona ermedi. 1972'de, Whit Burnett'ın ölümünden üç yıl sonra dul karısı Hallie tarafından *Roman Yazarının El Kitabı*'nın (*Fiction Writer's Handbook*) sonsözü olarak yayımlandı. "Whit Burnett'a Selam" olarak doğru bir biçimde adlandırılan yazı Salinger'ın onayladığı kurgu-olmayan tek yazı olarak kaldı. Ona verdiği onca acıdan sonra bu yazının 1975'te yayımlanması Salinger'ın eski öğretmenine karşı her zaman duyduğu sevgi ve saygıyı dokunaklı bir biçimde ifade etmişti.

*

1964 yazının sonlarında Salinger ve sekiz yaşındaki Peggy beraberce New York'a gittiler. Çocukları büyük anne ve büyük babalarını ve kendi *The New Yorker* "aile"sini ziyarete götürmek üzere yolculuğa çıkarması pek rastlanmayan bir şey olmasa da, Salinger kızına bu seyahatin özel bir seyahat olacağını özenle açıklamıştı. William Shawn'dan, daha önce merhum Leamed Hand'in yerine getirdiği bir vazifeyi, Peggy'nin vaftiz babası olarak kendilerini onurlandırmasını isteyeceklerdi.

Salinger bu isteğe çok önem veriyordu. Hand'in üç yıl önceki ölümünden bu yana Peggy iki defa (önce 1963 yazında ve tekrar o kış) hastaneye yatırılmıştı. Üstelik Claire'le evliliği de çöküşteydi ve artık hemen hemen tüm zamanını garajın üzerindeki küçük dairede geçiriyordu. Özellikle Whit Burnett'la üzücü karşılaşmasından sonra bu istekle Shawn'u onurlandırmaya çok hevesliydi.

Salinger ve Peggy New York'a gelince, doğrudan Batı 43. Cadde'ye Shawn ile buluşmaya gitmediler. Salinger'ın programında önce yerine getirmesi gereken bir başka durak vardı. Baba kız birlikte Central Park'a yürüdüler. Burada, J.D.Salinger'ın yaşamının her anı gibi gerçeküstü ve mükemmel bir anda, Salinger kızını Central Park'taki atlıkarıncanın boyalı atının üzerine oturttu ve sonra geri çekilerek kızının atlıkarıncada fırıl fırıl dönüşünü neşeyle izledi.[7]

*

1960'ların başında Amerikalıların çoğu, güncel olay ve düşüncelere gazete ve dergiler aracılığı ile ulaşıyorlardı. Televizyon haberleri henüz emekleme çağındaydı. Kennedy'ye suikast televizyon haberciliğinin geniş bir izleyici kitlesini zorlama gücüne potansiyel olarak sahip olduğunu kanıtladı ve 60'ların sonunda gazete ve dergilerin etkisi televizyon haberciliğinin gölgesinde kaldı. Halkın iştahının yazılı haberlerden televizyon haberlerine kayması düzensiz bir biçimde gerçekleşti. Çok sayıda gazeteye sahip olan New York gibi yerlerde bu oldukça zorlu bir geçiş oldu. *New York Post*, *Herald Tribune*, *New York Times* ve *Wall Street Journal* gibi yayınların her biri gittikçe azalan okur sayısı için yarışıyorlar ve tiraj için sürekli mücadele ediyorlardı.

1963'te *New York Herald Tribune* düşük okur sayısını canlandırmak amacıyla umutsuz bir girişimde bulunarak yayınlarını kapsamlı bir şekilde elden geçirmeye başladı. Derginin Pazar ilavesi *Today's Living*'i kentin en itibarlı edebiyat ikonu *The New Yorker*'a benzemesi ve ona meydan okuması için yeniden yarattılar. *The Herald Tribune* ilaveyi cüretkâr bir biçimde *New York* olarak yeniden adlandırdıktan sonra hiçbir gazetenin cesaret edemeyeceği bir şeye kalkışarak, Salinger'ın iş ailesiyle savaşmaya başladı.

Başlangıçta Shawn ve *The New Yorker*, *Herald Tribune*'un kabalığına aldırış etmedi. Fakat gazete Tom Wolfe ve Jimmy Breslin gibi iki parlak beyni almıştı ve *The New Yorker*'la rekabeti kısa süre sonra şaşırtıcı bir şekilde başarılı oldu. 1964'ün son aylarında Shawn ve kadrosu *Herald Tribune*'un editoryal tokatlarına karşılık vermeye başladı. Böyle yaparak farkında olmadan, acımasızlıklarıyla *The New Yorker*'ın içinde bulunduğu seçkin birliğe yakışmayan rakipleri karşısında seviyelerini yükseltmiş oldular.

Tom Wolfe doğrudan *The New Yorker*'ın şahdamarına saldırmaya karar vermişti. Bir takım fobilere ve tuhaf özelliklere sahip olan William Shawn, mahremiyetine aşırı düşkünlüğü nedeniyle neredeyse Salinger kadar ünlüydü ve onun hakkında yayımlanmış bir habere rastlamak pek mümkün değildi. Wolfe, Shawn'un "kısa biyografisi" üzerine, editörün yönetim tarzı ve kişisel huylarına ilişkin iğneleyici iki parodiden oluşan bir dizi yapmaya karar vermekle kalmadı, onu bizzat telefonla arayıp röportaj talep ederek alay da etti. Shawn, Wolfe'un niyeti karşısında incinmiş ve tanıdığı herkese *Herald Tribune*'la ilişiği olanlardan uzak durmaları talimatını vermişti.

Wolfe'un Shawn hakkında yazdığı ilk yazı planlanan yayın tarihinden dört gün önce basıldı. Shawn'a meydan okuyarak onu kendisiyle yüzleşmeye zorlayan Wolfe, "kısa biyografi"nin bir kopyasının yirmi dört saat içinde editörün masasında olmasını sağladı. "Minik Mumyalar, 43. Cad-

de'deki Yürüyen Ölüler Ülkesinin Hükümdarının Gerçek Hikâyesi" başlıklı öykü her zerresiyle Shawn'u korkutan tabloit gazeteciliğin pervasız hoyratlığını taşımaktaydı. Shawn kendini kaybetmiş bir halde derhal *Herald Tribune'* un yayıncısı John Whitney'ye bir mektup yazdı ve onun sağduyusuna seslenerek makalenin yayımlanmasını engellemesini rica etti. "Bu iftiranın da ötesinde bir şey" diye feryat ediyordu Shawn. "Bu bir cinayet. Bu yazı tek vuruşla *New York Herald Tribune'*un tüm itibarını yok edecek ve onu çukurun dibine yollayacaktır."[8]

Bir zamanlar Britanya elçiliği yapmış olan Whitney, Shawn'un mektubunu Wolfe ve Breslin'e gösterdiğinde bundan sonra ne yapılması gerektiği konusunda emin değildi. Fakat her iki muhabir de dehşete düşmüştü. Hiç duraksamadan *Time* ve *Newsweek* dergilerini telefonla arayarak mektubu okudular. Sonra içeriğini kendi çıkarlarına göre çarpıtıp, koskoca *New Yorker'*ın Wolfe'un dizisinden çok korkup dizinin yayınını engellemek için dava açma tehdidinde bulunduğunu iddia ettiler. Sonuç olarak, "Minik Mumyalar" 11 Nisan 1965 tarihli *New York* dergisinde yayımlandığında, okur sayısını kat kat arttıran tantanalı bir propaganda da ona eşlik ediyordu.*

Whitney'in aldığı,"Minik Mumyalar"ı protesto eden tek mektup, Shawn'dan aldığı mektup değildi. John Updike, E.B.White, Muriel Spark ve başkaları da Shawn'u savunmak ve bu yayından duydukları tiksintiyi belirtmek için Whitney'ye yazmışlardı. Hiçbir mektup Whitney'in dikkatini Shawn'a en yakın olan ve basın tarafından kullanılmayı ve iftiraya uğramayı en iyi anlayan J.D. Salinger'ın mektubu kadar çekmedi. "William Shawn hakkında doğru olmayan, düşük düzeyde, sinsi ve baştan sona zehir yüklü bir yazıyı yayımlamakla" diye başlıyordu Salinger, "*Herald Tribune'*un adı ve kesinlikle sizin adınız da muhtemelen bir daha hiçbir zaman saygıdeğer ve onurlu hiçbir şeyi temsil edemeyecektir."[9]

Saygı ve onur Salinger için hayati önem taşıyan niteliklerdi. Bu nitelikler onun kişiliğine kazınmıştı. Bunlar Salinger'ın hem kendi yaşamını hem de çevresindekilerin yaşamını ölçmek için kullandığı somut değer ölçüleriydi. Sadece kendisine karşı saygılı ve nazik davranılmasıyla yetinmeyip başkalarına da bu şekilde davranılmasını bekler ve kaba ve hilekâr davranışlar karşısında her zaman şaşırarak üzülürdü. Yaşamının önemli bir kısmı kendi kontrolü dışındaki olaylar tarafından yönlendirildi fakat o yine de yüksek doğruluk standartını asla kaybetmedi. Kendi duygularını serbest bırakıldıklarında kimseye zarar verme-

* The New York Herald Tribune öldü ama Wolfe'un Shawn hakkında yazdığı yazı Breslin'i, Wolfe'u ve günümüze kadar gelen New York dergisini kurtardı.

yecek bir duruma gelinceye kadar baskıladığı savaş esnasında, görev ve onur sayesinde sağlam kalmıştı. Toplumsal gaflar onu inanılmaz ölçüde utandırıyordu: Yaptığı bir konuşma sırasındaki ego patlamaları ya da bir akşam yemeği sırasındaki sahtelik belirtileri. Salinger'ın en iğneli ve dışlayıcı mektupları bile hiçbir zaman terk etmeyi düşünmediği nezakete her zaman bağlı kalmıştı. Ve onu en çok inciten başkalarının duyarsızlıkları olmuştu: Önemli anlayışsızlıklar, bir arkadaşın tutmadığı bir söz, bir çocuğun ona söylediği yalan.

The Herald Tribune'a gelince, Salinger ve arkadaşı Shawn'un gözden kaçırdığı bir nokta vardı. Konu hiç de saygı ve onur değil, tiraj, reklam ve paraydı. -Bunlar Salinger'ın en çok aşağıladığı şeylerdi.- Aslına bakılırsa dünya görev, onur ve saygınlık gibi kavramları geride bırakmıştı. 1965'te bu kavramlara henüz lafta çokça değer veriliyordu lakin onları günlük yaşamda bulmak gittikçe zorlaşıyordu. Salinger'ın *Herald Tribune*'u mağrurca paylayışı, masumiyeti ve nezaket anlayışı kusursuz olan iyi bir dostu savunmak adına yapılan onurlu bir hareketti. Fakat bu tür hassasiyetleri soyut ve eskimiş bulan Whitney'i, Breslin'i ya da Wolfe'u mahkum edememişti. Amerikan toplumu vahşi bir değişim ve değişen değerler çağına girmişti. Bu çağ, Tom Wolfe ve Jimmy Breslin gibi dinamik ikon-parçalayıcıların rahatlığa ve başarıya ulaşacağı bir çağ idi. Fakat bu dünya, kendisi bir ikon olan J.D.Salinger'ın artık ait olmadığı, bizzat kendi karakterini oluşturan incelik ve değerlerin sorgulanıp süpürüldüğü bir dünya idi.

1964'te Salinger'ı hiç değilse mesleki olarak tatmin eden bir şey oldu. O yıl *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ciltsiz baskısı için Signet Book ile yaptığı sözleşmenin süresi nihayet sona ermişti. Salinger sözleşmeyi yenilemeyi kabul etmedi ve bunun yerine eserin haklarını Bantam Books'a sattı. Yeni yayıncılara, genel şartlarını kitap kapağının kendisi tarafından tasarlanması talebini ekleyerek sundu. Bantam sevinerek kabul etti ve Salinger onlara sadece eserin ve kendi adının göründüğü ağırbaşlı bir tasarım yolladı. Bantam'a kullanılacak harf biçimini, yazı karakterinin kesin büyüklüğünü ve aralığını bildirdi hatta kitap kapağı için kullanılmasını istediği rengin bir numunesini postaladı. Sonuçta çıkan *Çavdar Tarlasında Çocuklar*, adını ve yazarını sarı ile turuncu arası bir tonda veren, Salinger'ın ismindeki "J" ve "D" nin iki farklı karakterde yazıldığı bordo kapaklı bir yapıt oldu.[10]

Salinger'ın tasarımı Amerikan edebiyat tarihinin günümüze kadar muhtemelen en beğenilen ve sevilen kitap sunumuydu. Başka hiçbir kitabın görüntüsü tüm sadeliği ve basitliğiyle *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın 1964

Bantam baskısı kadar anı seline neden olmamış ve kalp hoplamasına yol açmamıştır. Yakaladığı başarıyı fark eden Bantom, bu kapak tasarımını yirmi yedi yıl boyunca, yayın hakları 1991'de Little, Brown and Company'ye devredilinceye kadar değiştirmeden kullandı.

*

The New Yorker Ocak 1965'in ilk günlerinde, Salinger'ın son yayını olacak bir esere bir sayının neredeyse tamamını ayırma sürecini başlattı: Bu Glass ailesi dizisine yapılan "16 Hapworth 1924" başlıklı yirmi sekiz bin kelimelik bir ilaveydi. *The New Yorker*'ın dosyaları bu novellanın editör kadrosu tarafından kabulü ve son olarak da William Shawn tarafından onanmasının ayrıntıları konusunda ender rastlanan bir sessizlik içindeydi.* Muhtemelen "Hapworth" tek başına Shawn'un kaçınılmaz onayına bağımlıydı ve "Seymour–Bir Giriş" gibi editoryal incelemeyi atlamıştı. Shawn, Salinger'ın giderek aykırılığı artan eserleri için riske girmeye artık alışmıştı. Geçmişte, risk almakla haklı çıkmış ve kârlı sonuçlar elde etmişti. Şayet "Hapworth"ün dengesiz yapısı gerçekten editörü duraklatacaksa, geçmiş teyitleri anımsayarak kuruntularını dindirebilirdi. Aynı nedenle, dergideki diğer kişiler, Salinger'ın yeni hikâyesinin yapısının farkında olsalardı, onun aleyhine konuşmaya hevesli olmazlardı. Geçmişte bu tür suçlamaların akıllıca olmadığı kanıtlanmıştı ve Shawn'un en iyi arkadaşının, son savunucusunun ve vaftiz-çocuğunun babasının eserine derginin herhangi bir çalışanı tarafından saldırılması riskli olacaktı. 1997'deki bir radyo röportajında William Maxwell hikâyenin *New Yorker*'a kabulü üzerine yorum yapmayı reddetmiş ve "Gerçekten bu konuda hiç konuşmamayı tercih ederim" diye konuyu kapatmıştı. " Salinger'ın dostuydum ve umarım hâlâ da öyleyimdir ve o gerçekten kendisi hakkında konuşulmasını sevmez. Bu yüzden konuşmamayı tercih ediyorum."[11] Büyük ihtimalle "16 Hapworth 1924"ün *The New Yorker*'a kabulü bir tartışma konusu değil, bir *fait accompli* [emrivaki] olmuştu.

*

* The New Yorker'ın mevcut arşivleri Salinger'la derginin yayın kurulu arasında Gus Lobrano'nun ölümü ve 1957'de Zooey'nin yayınından kısa bir süre sonrasına kadar yapılan yazışmalarla doludur. Fakat Salinger esas olarak —ve sonuçta sadece— William Shawn ile çalışmaya başladıktan sonra bu yazışmalar The New Yorker dosyalarından kaybolmuştur. İster Salinger'ın özel ricasıyla olsun, ister her iki adamın yaptıkları işbirliğinin başkaları tarafından irdelenmesini istememeleri nedeniyle olsun, bu hikâyelerin yapımlarını tarihleyen belgelerdeki pek rastlanmayan eksiklik büyük olasılıkla planlıydı.

"Hapworth" Buddy Glass'in okura bir önsözüyle başlar. Tarih 28 Mayıs 1965 günlerden Cuma'dır. Salinger gibi Buddy de kırk altı yaşındadır. *Seymour–Bir Giriş'* i yazalı altı yıl olmuş ve ağabeyi Seymour'ın intiharının üzerinden on yedi yıl geçmiştir. Buddy, annesi Bessie'den az önce bir posta almıştır. Açtığında içinden ta 1924'te Seymour tarafından ailesine hitaben yazılmış bir mektup çıkar. Mektup Seymour'la Buddy'nin biri yedi diğeri beş yaşındayken yaz aylarını geçirdikleri Maine'deki Simon Hapworth Kampı'nın revirinden gönderilmiştir. Buddy mektubu daha önce hiç görmediğini ve okuyucular için tamamını kopya edeceğini açıklar. Buddy'yi "Seymour–Bir Giriş"i yazmaya götüren aynı yükümlülük duygusu şimdi onu Seymour'ın kırk bir yıl önceki mektubunun içeriğinin tamamını paylaşmaya zorlar.

Seymour'ın eve yazdığı mektubun başından itibaren okurların ortalama bir çocukla karşı karşıya olmadıkları açıktır. Seymour'ın karakterini eski hikâyelerden bilenler bile kullandığı sözcükler ve annesiyle babasına hitap şekliyle şaşkına dönerler. Seymour kendisini "ebedi bir zevke ve kedere" sürükleyen Buddy'nin "başka bir yerde meşgul" olduğunu açıklarken, erkek kardeşinden "muhteşem, anlaşılması zor, komik oğlan" diye söz eder.[12] Bu dil, özellikle altı yaşında bir çocuğun kaleminden çıktığı düşünüldüğünde iddialı, bilgiç ve biraz da kendini beğenmiş olmasıyla okuru çarpar. Salinger, Buddy'nin ve Seymour'ın ailelerini "ölesiye" özlediklerini Seymour'ın itiraf etmesine izin vererek bu izlenimi hemen dengelemeye girişir. Tondaki uyumsuzluk okuru dengeden çıkarmanın ötesinde novella boyunca Seymour'ın yetişkin duyarlılıklarıyla çocukça tepkiler arasında gidip gelme eğilimine işaret eder. "Hapworth"de hiçbir şey mutlak değildir. Metnin sunduğu görünür her sonuç için okur o sonucu sorgulayan bir ifade bulabilir. Salinger, "Hapworth"ün değişken doğasını, ikinci paragrafta Seymour'ın okumakta olduğu bir İngiliz kompozisyon kitabı hakkındaki görüşünü "dönüşümlü olarak paha biçilmez ve tam zırvalık" olarak belirtmesiyle dolaylı olarak özetlemiştir.

Seymour'ın parça parça yazılmış gibi görünen mektuplarından oluşan tomar Hapworth kampında geçen olayların anlatımıdır. Seymour, bacağını incittikten sonra kamp revirinde ("zorla yatakta") yatarken, o uzun mektubu yazacak ve kamptaki durumunu, Tanrı'yla, danışmanlarıyla, diğer kampçılarla ve ailesinin bireyleriyle ilişkileri üzerine kafa yoracak zamanı bulur.

Seymour'a göre Glass biraderler kamptaki hiçbir gruba uygun değillerdi. Sadece üç arkadaşları vardı: Bunlar, baş danışmanın hamile karısı Bayan Happy, iyi kalpli ve cesur olarak betimlenen John Kolb ve Seymour'la Buddy'yi bir gölge gibi izleyen ve zengin, gösterişli annesinin Glass kar-

deşlerin kendi oğlunun en iyi arkadaşları olduğunu anladığında hayal kırıklığına uğradığı yatak ıslatan Griffith Hammersmith'ti. Seymour, diğer zamanlarda "iyi ve dürüst" olanların arkadaşlarıyla çevrelendiklerinde iyiliklerinden vazgeçtiklerini ailesine şikâyet etmektedir. "Bu insanın yüreğine dokunan gezegenin her yerinde olduğu gibi" Hapworth Kampı'nda da "taklidin parola, itibarın en yüce tutku" olması nedeniyle kederlenerek, bu grupları daha geniş bir dünya ile karşılaştırır. Aslında, Hapworth kampı yedi yaşındaki ermiş-şair için daha büyük bir dünyanın küçücük hâlidir.

Kamptaki çocuklarla geçinebilmek için Buddy'yle ellerinden geleni yapmaya çalıştıklarını iddia etmesine rağmen ilgi alanlarındaki farklılık kaçınılmaz olarak anlaşmazlıklara yol açar. Gruba katılmadıkları için başları belaya girer. "Toplantı"da şarkı söylemek ya da eşyalarını kurallara uygun bir şekilde düzenlemek için zaman harcamak yerine, kardeşler kendi başlarına meditasyon yapmak, okumak ya da -16 günde Seymour 26 müthiş şiir, Buddy de aynı derecede büyüleyici 6 kısa öykü- yazmak için sıvışırlar.

Sonuçta, "Bowling Toplarıyla Dolu Okyanus"taki Holden Caulfield gibi, Seymour da kardeşiyle birlikte kamptakiler tarafından aforoz edildiklerini itiraf eder. Başlangıçta okurlar diğer çocuklar tarafından dışlandıkları için çocuklara acıma eğilimindedirler fakat kısa bir süre sonra onları huzursuz edenin kamptakilerin duyarsızlığı ya da Seymour'ın hassasiyeti veya üstün zekası olmadığı anlaşılır. Seymour çevresindekilerin ruhsal toyluklarına karşı hoşgörü göstermediğini itiraf edince kendini ve Buddy'yi kamptakilerden uzaklaştıranın kendi züppeliği olduğu açığa çıkar. Seymour diğer çocukları yaşlarının küçük olması nedeniyle bağışlar ama rehber öğretmenleri acımasızlıkla suçlar ve aptallıklarını cezalandırmak için kafalarını her gün kürekle ezmek istediğini itiraf eder. Bu sözler sorumluluk yaşına yeni giren aydınlanmış bir Tanrı-arayıcı için çok şaşırtıcıdır ve Seymour karakterini okura sevdirmez.

Seymour'ın başkalarını hor görüsünün en belirgin örneği onu revire süren olayda ortaya çıkar. Seymour'ın mektubuna başlamasından önceki sabah, Bay Happy, kampçıları yaban çileği toplamak üzere bir gezintiye çıkarır. Seymour ve Buddy de diğer çocuklarla birlikte eski bir at arabasına doluşurlar ve meyve bulmak için "kilometrelerce" yol giderler. Bir gün önce bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştır ve araba bir süre sonra yoldaki çamura saplanır. Çamura bulanan çocuklar arabayı çamurdan kurtarmak için itmek zorunda kalırlar. Araba aniden ileri fırlayınca sivri bir metal parçası Seymour'ın bacağında beş santimlik bir yara açar. Bay Happy Seymour'ı

kendi motosikletine bindirerek hızla kampın revirine götürür; Seymour bu arada eğer yaralanan dansçı bacağı kesilecek olursa dava açacağı tehdidiyle yol boyunca adamı taciz yağmuruna tutar.

Revirde Seymour'a on bir dikiş atılır fakat Seymour duygusal taşkınlığının utancıyla anesteziyi reddeder. Fiziksel acı üzerindeki kontrolü olağanüstü görünebilir lakin mektubu yazarken kontrolsüzce ağlamaktan beş kez söz etmesi söz konusu yeteneğini sulandırmıştır. Fiziksel acısına hâkim olabilir ama duygusal acının hâkimiyeti altındadır.

Özellikle annesine, "mükemmel bacakları, bilekleri, iç gıcıklayıcı göğüsleri" ve "çok diri ve hoş bir kıçı olan" diye tanımladığı kendinden on beş yaş büyük, evli ve hamile Bayan Happy'ye tuhaf bir şekilde ilgi duyduğunu söyler. Seymour'ın toy hislerinin betimlenmesi mektubun belki de -sarsıcı değilse- en rahatsız edici kısmıdır, yine de Seymour Bayan Happy'nin cazibesi karşısında duyduğu cinsel tepkiyi uzun uzun betimlemeye devam eder. Okurlar genç Seymour'ın cinsel uyanışının (kalan birazcık masumiyetini de kesinlikle çalıp götürecek olan bir olay) boyutları karşısında hayretler içinde kalmadılarsa eğer, Seymour'ın bu konuşmayı oğlunun yeni meşgalesi karşısında kuşkusuz dehşete düşecek olan annesi ile sürdürüyor olmasından kesinlikle tiksineceklerdir.

Okurlar Seymour'ın aile üzerindeki etkisini geçmiş öykülerden bilmektedirler. Ardı arkası kesilmeyen dersleri Franny'nin ve Zooey'nin karakterlerini biçimlendirmiştir ve yazıları ölümünden sonra Buddy'yi eğitmeye devam etmektedir. Fakat okurlar "Hapworth" aracılığıyla, Seymour'ın denetiminin gerçekte ne denli baskıcı olduğunu "anlamaya başlarlar. O, ailesine tamamen hükmetmektedir, uzakta olduğu zaman bile onların günlük yaşamlarına ilişkin talimatlar ve emirler yağdırmaktadır. Annesi Besie'ye kendi doğal sesiyle şarkı söylemesini öğütlerken babası Les'e Avustralyalı aksanını gizlemesini önerir. Annesinin vodvilden emekliliği konusunda "son kesin söz"ünü bağışlarken Seymour görülmeyeni görme gücünü kullanarak geleceğe bakar ve annesini en erken Ekim ayını beklemesi için uyarır. Boo Boo'ya okuma ve yazmasını geliştirmesinin yanı sıra ahlak ve görgü kurallarını da öğrenmesini buyurur. İkizler, Walt ve Walker'ın her gün step dansı çalışmaları konusunda ısrar eder ve bunu yapmazlarsa (Seymour'a henüz üç yaşında oldukları mazeretini ileri sürerler ama Seymour bu savunmayı "apaçık saçmalık" diye adlandırır) günde en az iki saat dans pabuçlarını giymelerini emreder. Devam eder ve Walker'ın jonglörlük çalışması gerektiğini ekler.

Daha sonra Seymour mektubun büyük bir kısmını kütüphaneden alıp kendisine yollamalarını istediği olağanüstü sayıdaki kitap adlarına ayırır. Her ad ve yazar, erdemlerine ilişkin bir eleştiriyle birlikte anılır ve Seymour onların niteliklerini ve felsefelerini enine boyuna yansıtır. Bizzat Salinger edebiyat hakkında bu şekilde konuşmaya bayılmaktadır ve bu nedenle Seymour'ın kendi yaratıcısının ilgi alanlarını ve edebi zevklerini taklit etmesi şaşırtıcı değildir. Seymour'ın kitap listesi öylesine uzundur ki, kendisi onları bir yaz tatili boyunca okuyabilecek olsa bile zavallı ailesi hiçbir zaman bu kitapları temin etmeyi başaramayacaktır.

Bu muhtemelen novellanın en önemsiz kısmıdır çünkü görünüşe bakılırsa gereksizdir. Yine de Seymour'ın beğendiği kitap ve yazarların dökümü basit bir okunacak kitaplar listesi değildir. Onlar yeryüzündeki güzelliklerin bildirimidir.

İlerledikçe Seymour'ın mektubunun içselliği artar, ta ki sonunda sadece Tanrı'yla konuşmaya başlayıncaya kadar. Tanrı'ya hitabı doğal bir gelişmedir zira mektup boyunca ruhsal konulara değinmiştir. Mektubun önemli bir kısımda Seymour yazar John Bunyan ve onun klasiği *Hacı Yoluna Devam Ediyor (A Pilgrim's Progress)* üzerine kafa yorar. Geçmişte Bunyan'ın dini bakış açısının mutlaklığını kabul etmediği için onu küçük gördüğünü itiraf eder. Seymour kendi dini felsefesini açıklarken, İncil'den, İsa'nın "Öyleyse siz de mükemmel olun, göklerdeki Babanızın mükemmel olduğu gibi" dediği yeri alıntılar.

Mükemmellik ilahi bir durumken kusursuzluk insana ilişkin bir kavramdır diye açıklar Seymour. Tanrı'nın mükemmel olduğunu ama dünyanın kıtlık ve çocuk ölümleriyle dolu olduğunu ileri sürer.* Seymour, insanoğlunun Tanrı'nın doğasının ya da O'nun yarattıklarının muazzamlığını anlayamadığı şeklinde bir mantık kullanarak, Bunyan'ın zaaflar olarak suçladığı insan eyleminin bu yönlerini bağışlar. Bunyan'ın fazla sert olduğunu ve insan doğasının her yönünün Tanrı'nın tasarımının bir parçası olduğunu söyleyerek karşı çıkar: Toplum tarafından baştan sona kusurlu olarak algılanan niteliklerin aslında pekâlâ Tanrı'nın gizemli planının bir parçası olabileceğini düşünür ve bu nedenle de mükemmel oldukları sonucuna varır.

Seymour, annesiyle babasından Buddy'nin kampa giderken trende kaybettiği tavşanın yerine geçmesi için bir oyuncak tavşan göndermelerini ister. Kendisinin bitmek tükenmek bilmeyen kitap listesinin aksine, evden uzak olduğu

* Seymour küçük çocukların zamansız ölümünün, Tanrı'nın iradesinin ve bu tür çocukların ölüm yerine enkarnasyon süreci yaşadıklarına olan inancının kaderci bir kabulünü öne sürerek bu örneğin uygunsuz bir biçimde "yüzeyde" olduğunu söyler. J.D.Salinger'ın ölüme inanmadığını söylediği bilinmektedir.

sırada kardeşinin oyuncak bir hayvanın vereceği huzura ihtiyacı varmış gibi görünmektedir. Bu talep tuhaf bir talep olarak okuru çarpar. Seymour oyuncak hayvanı mektubun başında isteseydi okurlar bunun üzerinde durmayacaktı. "Hapworth"ün sonuna gelindiğinde okurların çocukları algılayışı değişmiştir ve şimdi beş yaşında bir çocuğun oyuncak hayvan arzusu abes kaçmaktadır.

Ama yine de "Hapworth"te hiçbir şey tamamen değişmez değildir. Hiçbir görüş koşulsuz değildir, Seymour'ın Tanrı hakkındaki görüşleri bile. İsa için "sınırsız" bir sevgi duyduğunu beyan etmesine rağmen, İncil'deki mucizelerin gerçekleşmesine izin verdiği için Tanrı'nın hikmetini sorgular çünkü ona göre bu tür olayların günümüzde varolmayışı inançsızlığı beslemekte ve ateizmi yüreklendirmektedir. Fakat mektubun sonunda, Seymour kendini Tanrı'nın bilinemez iradesine teslim eder ve hayatını Tanrı'ya hizmete adar.

Hapworth birçok bakımdan Salinger'ın eserlerinin mantıksal ilerleyişidir, ruhsal yolculuğunda bir adımdır. Seymour'ın rehberler ve diğer kampçılar hakkında değerlendirmeleri acımazsızcadır, kendi hikâyesinde kız kardeşi Franny'yi hatırlatan ruhsal bir hoşgörüsüzlük sergiler. Glass kardeşlerin, değerlerinin çok farklı olması nedeniyle diğer kampçılarla bağ kuramamaları, erkek kardeşleri Zooey'nin daha sonra, kendisi ve Franny'nin dinden çok fazla uzaklaşmaları nedeniyle birer ucube hâline gelmelerinden şikâyetçi olmasını çağrıştırır. Seymour'ın kamptaki yetişkinleri suçlaması Holden Caulfield'in *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'daki isyanını hatırlatabilir; fakat Salinger'ın önceki kahramanlarıyla Seymour arasında önemli bir fark vardır. Tüm kutsal amaçlarına rağmen Seymour, Holden'a bir serbestlik sağlayan uzlaşma seviyesi geliştirmede başarısız olur. Çevresindeki hiç kimsede "Şişman Hanımı" da göremez. Hapworth kampında daha, Teddy McArdle'ın kabul edilişini ya da Buddy'nin "*Yükseltin Tavan Kirişini Ustalar*"da miras alacağı gelişigüzellik dersini öğrenecektir.

Salinger'ın 1965'te insan doğasının ikiliği konusunda hâlâ takıntılı olduğu açıktır. Bir tomar yazısı gibi "Hapworth"te insanoğlunun ikiliğini inceler ve manevi ve maddi güçler arasındaki çatışmaya dikkat çeker. En aydınlanmış ve üstün insanlar bile Tanrı'nın planını anlama konusunda başarısız olsalar da, Salinger Tanrı'nın iradesinin her şeye karşın kabul edilmesi gerektiği sonucuna varır. Gerçekten de Seymour, "Hapworth"te Tanrı'nın yarattıklarının görünürdeki çelişik doğasını —dönüşümlü olarak paha biçilmez ve çok değersiz— anlayamamasına karşın Tanrı'ya giderek artan bir

saygı ve hayranlık duyar çünkü bu durum onu Tanrı'nın iradesini sorgusuz kabul etmeye zorlamıştır. "Tanrım" diye seslenir Seymour. "Tanrı'ya şükür ki, seni anlamak çok zor! Seni her zamankinden daha çok seviyorum! Kuşkulu yeteneklerim her zaman emrine amadedir!"

Kampın reviri Seymour Glass için bir tür araf, kendi ikili doğası üzerine kafa yorduğu ve geleneksel dünyaya uyum sağlamaya girişmekle Tanrı'yla daha yakın bir birliğe giden o tek yolun arayışında dünyadan vazgeçmek arasında yapacağı seçimin sonucunu tarttığı bir durak haline gelir. Seymour, dâhi bir yetişkinin zekasına ve aydınlanmış bir yoginin ruhuna sahiptir ama yedi yaşında bir oğlanın bedenine hapsolmuştur ve geçmiş enkarnasyonlarına rağmen bir çocuğun deneyimleriyle sınırlıdır. "Utanç verici farklılıklar arasındaki geniş uçurumdan bıktım usandım" diye homurdanır. "İki sese sahip olmak çürümüşlüktür ve insanı kaygılandırır." Seymour Glass "Hapworth"te ikiliğin cisimleşmiş hâli olur ve doğasının iki yönünü idare etmek için mücadele eder: Yetişkin ve çocuk, ruhsal ve fiziksel, ilahi ve insani.

*

"16 Hapworth 1924" 19 Haziran 1965'te *The New Yorker*'da yayımlandı. Mesleki açıdan tam bir felaketti. Bu novella, okurları, Seymour ve Buddy karakterlerini eski hikâyelerden tanımakla yükümlü kılmakla kalmamış, onların bu kahramanları Salinger'ın sevdiği kadar sevmelerini istemiştir. Okurlar bunu yaptıklarında bile, bu duyarlılıkları için kendini beğenmiş, akıl almaz ve abartılı seksen bir sayfalık bir mektupla cezalandırılmışlardır. Bizzat Seymour da bu görüştedir. "Sizlerin, büyük küçük hepinizin, sözcüklerimin ve düşüncelerimin debdebeli akışıyla tıka basa dolu olan çok uzun ve sıkıcı bir mektupla kafanızı şişiriyorum" der. Bu satırın parçanın ortasında yer alması talihsizliktir. Bu satır novellanın en büyük gerçeğini içinde taşımaktadır ve bulunması gereken yer kesinlikle başlangıçtır. O Haziran ayında *The New Yorker* alan ve tek tek her biri usta yazardan yeni bir öykü bekleyen binlerce okurdan çok azı hikâyenin son satırına kadar gelebilmiştir. Seymour'ın utangaç itirafı metinde belirinceye kadar okurların çoğu çoktan dergiyi kapatmışlardır.

Salinger eleştirmenlerin aşağılamasından korunmuştu. Öykü bunun yerine sessiz bir şaşkınlıkla karşılanmıştı. Öyküye kayıtsız kalınmıştı ve bu Salinger'ı hakarete maruz kalmaktan daha fazla rahatsız etmişti. *Time* dergisi 25 Haziran'da öyküyü beğenmeyen bir yorum yayımladı fakat bu "People"

bölümüne ilgisizce sıkıştırılmış basit bir paragraftan ibaretti. Bazı eleştirmenler kendi görüşlerine her zaman karşı koymuş olan ünlü bir yazarı taşlamakta isteksizdiler. Bazılarıysa hikâyenin Salinger'ın bir yazar olarak yolunu kaybettiğini açıkça kanıtladığını düşünerek "Hapworth"ü kendi hâline bırakmakla yetindiler. Hikâyenin piyasaya çıkışına kayıtsız kalarak yazarın kendisiyle de ilgilenmemiş oluyorlardı. Janet Malcolm "J.D.Salinger'a Adalet"te (Justice to J.D.Salinger) "Hapworth"ün Salinger'ın "hızla kötüye gittiği" yolunda artan eleştirel mutabakatı teyit edermiş gibi göründüğünü yazıyordu.[13] Yazının pek çok okur gibi, birçok eleştirmeni de yenilgiye uğrattığı ve bu eleştirmenlerin, tamamını okuyamadıkları bir yazı üzerine yorum yapamadıkları da muhtemeldir. Tuhaf bir biçimde "16 Hapworth 1924" üzerindeki eleştirel sessizlik ardından gelecek olanın işaretiydi: Bu bizzat yazarın kendi sessizliğiydi.

"Hapworth"e ilişkin sorunlar Salinger hayranlarını hep uğraştırmıştır. Yazar bu öyküyü son yayımlanan hikâyesi olmak üzere mi yazmıştır? "Hapworth" neden o kadar zor okunan bir hikâyedir? Öykü, Salinger'ın, profesyonel okurları *Seymour–Bir Giriş*'le yabancılaştırdıktan sonra, hiçbir biçimde sindirilemeyecek bir yapıtla ortalama okuru besleyerek kendini onların sevgisinden kurtarma girişiminde bulunduğu kuşkusunu büyütmektedir.

"Hapworth", yazarın ince vedaları olarak nitelenen pek çok pasaj içerir. İlki Seymour'ın annesine emeklilik imkânlarına açık olması yolundaki öğütüdür. Daha az fark edilir olan iki pasaj vardır ki bu öyküde pek rastlanmayan yaratıcı bir incelik gösterirler. Bir tanesinde Seymour geleceğe ilişkin bir görüsünü yazar. Kardeşi Buddy'yi 1965'te nasıl gördüğünü betimler. Bu betimleme Seymour'ın görüsünde Buddy gibi yaşlanmış olan J.D.Salinger'ın tam bir portresini çizer; saçları beyazlamış, elleri damarlanmıştır. Kitap rafları ve gece ışığıyla dolu yazı stüdyosunda daktilosunun başına oturmuştur. Ve mutludur. "Gençlik hayalleri tamamen gerçekleşmiştir!" der Seymour. "Bu yaşamımda göreceğim son şey olsaydı buna itiraz etmezdim." Salinger böyle tuhaf bir biçimde, okurlarına son bir veda bakışı bahşeder ve gölgelerden sıyrılarak son kez kendini onlara gösterir. Fakat bu gerçekten "son bakış"tır.

Bir başka pasaj Salinger'ın tüm yazıları bağlamında ele alındığında en iyi şekilde anlaşılır. Salinger, "Hapworth"ün sonunda son karakterlerinden birini dünyaya tanıtır: Seymour'ın Otakar Brezina'nın şiirlerini okumasını öneren Çek kadındır bu. Seymour'ın hatırladığına göre güzel bir kadındır, "ciddi ve pahalı giysileri içindedir ama ilginç, etkileyici ve kirli tırnakları vardır." 25 yıl önceki "Gençler"den bu yana Salinger'ın karakterleri benci sahteliğin bir

işareti olarak sürekli tırnaklarını düzeltir ve temizlerler. Bu Salinger'ın meslek hayatı boyunca hiç değişmeden kalan birkaç sembolünden biridir. Salinger nihai eseri olacak hikâyeyi sonlandırırken, nihayet bir erdem işareti olarak tırnaklarına aldırış etmeyen bir kahraman sunar. "Tanrı pahalı ve zevkli giyinen, etkileyici ve kirli tırnaklı kadınları kutsasın" diye haykırır Seymour.

Seymour'dan ezelden beri sahip olduğu her bir çekici özelliği çalan "Hapworth"ün revizyoncu doğasıyla ilgili buna benzer pasajlar, pek çok okurun öyküyü Salinger'ın son perdesi olarak görmesine yol açmıştır. Birçokları "Hapworth" aracılığıyla Salinger'ın kendi karakterine dönüşümünü tamamladığına inanır. O, Seymour Glass olmuştur. "Hapworth"ü edebi bir kurşun olarak kullanmak suretiyle mesleki açıdan intihar etmiş ve -Buddy Glass'in bir zamanlar ağabeyi için söylediği gibi- "Tüm Sevgi Dolu Ailesini yüzüstü bırakmıştır".[14] Salinger'ın son çekilişi için "Hapworth"ü suçlamak kolaydır. Bu yorum uygundur ama olası değildir. Salinger'ın "Hapworth"ü son eseri yapmaya niyetli olduğuna dair hiçbir belirti yoktur ve o, kötü bir hikâye kaleme aldı diye pes edecek bir yazara göre fazla mücadelecidir. "Dans hiçbir zaman alçak ya da yüce değildir" der Seymour. "Çılgınca göründüğü zamanlarda, kişinin muhteşem güçlerini tekrar bir araya getirme ve konuyu gözden geçirme zamanıdır." Salinger 1966'da "Hapworth"ün duygusuz olarak algılanışına karşı koyarken Little, Brown and Company ile ilişkilerini güçlendirdi ve yeni bir kitabını yayımlanmak üzere resmi olarak kurula sundu.[15] Aslında Salinger arkadaşı Michael Mitchell'a Ekim 1966'da -bir değil- iki romanı tamamlamış olduğunu söylemişti.[16]

1965'e gelindiğinde Salinger belki de gerçekten kendi üslubunda ve karakterlerinde "batağa saplanmıştı". Belki de Cornish'in görece inzivasında -onun yaratıcılığını her zaman besleyen farklı insanlar ve deneyimlerden ayrı kalarak- on iki yıl geçirmek onu taze ilhamlardan alıkoymuş ve eserlerinin çapını sınırlamıştı. Kuşkusuz "Hapworth" Salinger'ı en zayıf edebi anlarında -yazılarında giderek daha fazla risk almasıyla kaçınılmaz hâle gelen bir andayakalar. Öykü, *The New Yorker*'ın baskısı olmaksızın "Ters Orman"ın ve "Çocuklar Taburu"nun abartılı uzunluğunu ve hedefsizliğini yansıtır. Fakat Salinger'ın bir yazar olarak tükettiği değişmez inançla "Hapworth"ten uzaklaşmak, Salinger'ı hafife almakla kalmaz, yaratıcılığın esnekliğini ve uyarlanabilirliğini de küçümser. Salinger muhtemelen er ya da geç New York'un hareketli caddelerinde bulduğu yüksek esin düzeyini kırsal Amerika'nın ıssızlığında da keşfedecektir.

19

Sessizliğin Şiiri

Salinger'ın yazar olarak sosyal hayatı "16 Hapworth 1924" ile bitti. Gelecek yıllarda yazmaya devam edecek ama çalışmalarını bir daha asla yayımlamayacaktı. Daha sonra olanlar bir sessizlik kuşağı boyunca devam etti. Salinger için yeni yaşamı huzurdu, egonun günahlarından kaçınarak yazarken inancını gösterdiği bir ibadet yöntemiydi. Salinger'ın çekilişi, dış dünya için bir düş kırıklığı oldu ve pek çok kişinin, onun yalnız bırakılma ricalarına rağmen, doldurmak için kararlı olduğu gizemli bir boşluk yarattı. Salinger'ın sessizliği iki tarafı keskin bir kılıca dönüşecekti. Bu durum, halkın gözünde 1950'lerden beri süregelen cazibesini artırdı ve efsanesinin hiç rakipsiz büyümesine izin verdi. Sonuç olarak adı Amerikan ruhunun (şehir efsanesine yakın bir şey) inzivasıyla bir tutulur oldu ve popüler çekiciliği, halkın eserlerini beğenisinin önüne geçti.

Salinger'ın son yıllarıyla ilgili bilgi eksikliği için kesin bir şiirsel adalet vardır. Yazar her zaman halkın ilgisinin eserleriyle sınırlı olması gerektiğine ve basılı kitap ya da öyküleriyle ilgisi olmayan bilgilerin haklı olarak sadece özel hayatına ait olduğuna inanıyordu. Yine de 1965'ten sonra bazı olaylar gelişecek ve bunlar Salinger'ın profesyonel mirasını şekillendirmesine yardımcı olacaktı. Bunlar, onun eserleriyle ilgili kişisel duygularını ve halkın göz kamaştıran bakışlarından çekilme kararını gösteriyordu.

*

Salinger'ın Claire Douglas'la evliliği gerçekte yıllar önce bitmiş olsa da resmi olarak 1967'de sona erdi. 1966 yazında Claire, "sinir gerginlikleri, uykusuzluk ve kilo kaybı" şikâyetleriyle Claremont, New Hampshire'de bir doktora gitti. Doktor bu belirtilerle ilgili fiziksel bir neden bulamadı ve Claire'in özel hayatını analiz ettikten sonra bozuklukları "evlilik uyuşmazlığı"na bağladı.[1] Bu teşhisle kuşanan Claire hemen bir avukat tuttu ve 9 Eylül'de Sullivan County Yüksek Mahkemesi'ne boşanmak üzere dava açtı.

Esas olarak, Claire'in resmi şikâyeti tartışmasız bir gerçekti. Suçlamasında, inatçı iş alışkanlıklarına doğrudan bir gönderme yaparak Salinger'ın "uzun dönemlerden beri" onunla iletişim kurmayı reddettiğini ve kocasının "kayıtsızlığı"nın karısının "sağlığını bozacak ve aklını tehlikeye sokacak" derecede zararlı olduğunu belirtiyordu. Dilekçe ayrıca Salinger'ın "onu sevmediğini ve evliliklerini sürdürmek için hiçbir istek taşımadığını ifade ettiğini" de belirtiyordu.[2] Bu özel sıkıntı, Salinger'ın yıllardır devam etmekte olan kronik yokluğundan daha baskılayıcı bir boşanma gerekçesiydi. Dava dilekçesinden, Salinger'ın kayıtsızlığını ifade etmesinin Claire'de büyük bir şok etkisi yaptığı anlamı çıkıyordu. Oysa bu doğru değildi.

Daha 1966 gibi erken bir dönemde bile Salinger, yandaki çiftliği satın aldıktan sonra garajın üzerindeki dairenin kendisine çok küçük geldiğine karar vermiş ve kır evinin karşısına yolun öteki tarafına kendisi için bir ev yapmıştı. Yeni binada büyük bir çalışma stüdyosu yer alıyordu. Salinger sığınak stüdyosundaki tüm mobilya ve aksesuarları -kadim daktilosu ve araba koltuğundan tahtı da dahil olmak üzere- boşaltarak yeni evine taşıdı. Claire ve çocuklar kır evinde kaldılar. Salinger'ın evden taşınmasıyla evlilikleri de fiilen sona ermiş oldu.

Mahkeme 13 Eylül 1967'de boşanmayı karara bağladı, 3 Ekim'de karar resmileşti. Çocukların vesayeti Claire'e verildi, Salinger'a da ziyaret hakkı tanındı. Yıllık 8.000 dolar nafaka verecekti, çocukların özel okul ve üniversite masraflarını ödemeye zorunlu olduğu konusunda da uzlaşmaya varılmıştı. Claire kır evi ile 360 dönümlük araziyi almaya hak kazandı ancak bunu satmak istediği takdirde ilk teklifi Salinger'a yapacaktı. Salinger'a 1966'da aldığı arazi, cipi ve yeni evi kaldı.[3]

İlk bakışta, anlaşmanın Salinger'ı yıllar boyunca çalışıp kazanmış olduğu şeylerden yoksun bıraktığı düşünülebilir. Ama Claire'e kır evi ve arazi bırakılmamış olsaydı boşandıktan sonra Cornish'te kalabileceği düşünülemezdi. Büyük olasılıkla New York'a belki de daha uzağa gidecek ve çocukları da beraberinde götürecekti. Anlaşmayla bile olsa, Claire'in yıllar boyu kendini bir tutsak gibi hissettiği Cornish'te kalması şaşılacak bir durumdu.

Genel olarak Salingerlar'ın yaşamı boşanmadan sonra değişmedi. J.D. ve Claire şimdi komşuydular. Yolun öteki tarafındaki yeni evinden kır evine ziyarete gelmesiyle, yazı sığınağından ya da garaj apartmanından ara sıra çıkıp kendini göstermesi arasında çok az bir fark vardı. Ama en önemlisi, her ikisi de, çocukları boşanma sürecinden hayran olunacak bir şekilde korudular. Aralarındaki düşmanlık ne olursa olsun, bunu çocuklardan olabil-

diğince uzak tuttular; böylece Peggy ve özellikle Matthew için hayat önemli biçimde değişmeden devam etti. Çocuklar her ikisini de sürekli olarak gördü. Claire çocukların tenis ve binicilik derslerini üstlenirken (Salinger bununla sürekli alay ediyordu ama yine de kabullenmişti) Salinger onlara çocukluğunun adımtaşları olan beyzbolu ve stoopball'un kırsal versiyonunu öğretti. Çocuklar yaz kamplarına katıldılar ve her yıl Florida'ya tatile gitmeye devam ettiler. Salinger sık sık New York'a giderek ailesini ve *The New Yorker*'daki arkadaşlarını ziyaret ediyor, böyle zamanlarda çoğunlukla çocuklarından biri ona eşlik ediyordu. 1968'de nihayet, Claire'e 11 yıl önce söz vermiş olduğu İngiltere ve İskoçya seyahatine çıktı. Lakin şimdi yanına sadece Peggy ve Matthew'u almıştı.*

*

Salinger, yayımlama hevesinin azalmasına karşın tüm sadakatiyle yazmaya devam etti. Truman Capote, John Updike'a William Shawn'un telefonda Salinger'ın teklifini reddedişine kulak misafiri olduğunu anlatarak Salinger'ın, "Hapworth"ten sonra başka bir öyküsünü daha *The New Yorker*'da yayımlamaya çalıştığını ileri sürecekti. Shawn'un Salinger'a derginin onu şimdi yüzüstü bıraktığını açıklarken gözyaşları içinde olduğunu iddia edecekti Capote. Updike, Capote'nin öyküsüne inanmayı reddetti ve onu güvenilir bir kaynak olmaması nedeniyle (hiçbir yanlış anlamaya meydan vermeyecek şekilde) uyardı. Salinger'ın yayımlama tutkusunu söndürme kararı 1972'ye kadar tam olarak kesinleşmemişti. O yıl kendini süreç içerisindeki sözleşmeden kurtarmak amacıyla Little, Brown and Company'ye sonraki kitabı için ödenen -yüzde 5 faiziyle- 75.000 dolar avansı iade etti.[4] Aynı zamanda özel hayatını korumayı giderek daha çok kafasına takan Salinger, eserlerinden oluşturulacak pek çok derlemeyi reddetti ve izin verdiklerinin sunumlarının da tüm denetimini elinde tuttu. Bunlar yazarın eski eğilimleriydi ama muhtelif olaylar çok yakın zaman içerisinde onları sertleştirecek ve takıntıya dönüştürecekti.

1967 sonuna doğru Salinger ve ajansıyla irtibata geçen Whit Burnett'dan başka hiç kimse kalmamıştı. Editör yeni bir kitap oluşturma süreci içindeydi, bu *En İyilerim (This Is My Best)* başlıklı kişisel bir antolojiydi. Burnett daha

* Bu yolculuk, boşanmadan sonra Claire ve Salinger'ın ne kadar uyumlu olduklarını gösteriyor. Anlaşmaya göre her iki taraf da karşıdan onay almadan çocukları yurt dışına çıkaramayacaklardı, alsalar bile bu süre 10 günü aşamayacaktı.

önce pek çok kez olduğu gibi, Salinger'ın bir öyküyle katılımda bulunup bulunmayacağını merak ediyordu. Whit Burnett'ın böyle bir soruyla yüzünü kızartması, özellikle Salinger'ın önceki antolojisi için yazdığı girişi geri çevirmesinden sonra, çok tuhaftır. O zamana kadar Salinger ağır ağır, Burnett'a karşı sabrını ve öykülere olan çekimini yitirmişti. Ocak 1968'de Burnett'ı kesin bir şekilde reddetti. "Antolojiye dâhil etmek istediğim yayımlanmış ya da yayımlanmamış hiçbir hikâyem yok" diye çıkıştı ve sonra da inadı nedeniyle Burnett'ı payladı. "Geçmişte de pek çok kereler aynı şeyi yaşadık."[5] Whit Burnett yalnız değildi. Salinger'a, öykülerini yeniden basması, röportajlar yapması, eserlerini sinema ve tiyatroya göndermesi için sayısız teklif geliyordu. Bu tür teklifleri Salinger adına reddetmek genellikle Dorothy Olding'e düşüyor, o da bunu giderek artan bir katılıkla yapıyordu. "Salinger'ın eserlerinin antoloji kullanımı için izin vermemiz mümkün değil" diyerek Hughes, Massie'yi 1972'de uyarmıştı. "Üzgünüm, ama bu böyle."[6]

1968'de meydana gelen olay ise daha da sıkıcıydı. Teksas Üniversitesi'nin rektörü Harry Ransom, Princeton, Yale ve Harvard'ın dev koleksiyonlarıyla yarışabilmek amacıyla ender bulunan kitapları ve taslakları toplayarak okul kütüphanesini geliştirmek işine kendini adamıştı. Bu hazineleri ele geçirmek konusunda Ransom'ın bazı yöntemleri anlaşmazlığa neden oldu. Daha eski ve daha iyi yapılandırılmış koleksiyonlara sahip olan Ivy League üniversiteleriyle rekabete kalkışan Ransom hayatta olan yazarların dökümanlarını izinsiz elde edebilme yetkisine sahip değildi. "Ender kitaplar ve taslaklar alımı" için müzayede evlerini, emlak satışlarını takip etmek ve Ransom'ın hazinesine katkıda bulunabilecek herhangi bir şeyin kokusunu almak üzere Lew David Feldmann adında New Yorklu bir ajanı işe aldı. Söylentilere göre Feldmann, aniden üst kültüre geçen ve Madison Caddesi'nde havalı ama anlamsız "El Dieff Evi" adıyla ofis açan Brooklynli bir tezgâhtardı. 1967'de, Feldmann aralarında yazarın Elizabeth Murray'e yazdığı 40 kişisel mektubun da bulunduğu oldukça büyük miktarda saklı kalmış Salinger taslağını ele geçirmeyi başardı. Koleksiyonu Ransom'a sattı ve 6 Ocak 1968'de taslaklar ve mektuplar Teksas Üniversitesi'nin bir parçası oldu. Dehşete düşen Salinger süratle Ransom'ın elindeki belgelere, özellikle Murray'e yazdığı özel mektuplara halkın erişimini yasaklamak üzere harekete geçti.

Ransom olayının çok önemli etkileri oldu. Kendini kirletilmiş hisseden Salinger, bir daha hiçbir mektubunun koleksiyoncuların eline düşmemesini garantiye almaya azmetti. Dorothy Olding'den ona yolladığı bütün mektupları, 1941'e kadar uzanan paha biçilmez yazışmayı yok etmesini istedi. Ol-

ding görev duygusuyla bunu kabul etti ve bir yaşam boyu süren haberleşmeyi silerek ve edebi tarihte asla doldurulamayacak boşluklar yaratarak beş yüzden fazla Salinger mektubunu yok etti.[7] Salinger aynı zamanda diğer arkadaşlarından ve ailesinden de benzer taleplerde bulunmuş olabilir. Kaybolanlar arasında Salinger'ın William Shawn ile tüm yazışmaları da vardı; ayrıca hiç kimse hiçbir zaman Salinger'ın muhtemelen en kıymetli haberleşmesi sayılabilecek mektuplara göz dikemedi, bunlar ailesine, özellikle annesine gönderdiği olağan mektuplardı.

Salinger, 1970'ten başlayarak ve Dorothy Olding'in de sadık desteğiyle, kendini geçmişe ve mevcut zamana ait her kişisel bilgi açıklamasını yok etme işine adadı. Ama Salinger'ın mahremiyetine olan bu tutkusu ters etki yaptı. Çekilmekle, halkın bilincinden silinip gitmek yerine daha da meşhur oldu. Bilerek ya da bilmeyerek Salinger'ın kendini halkın inceleyen bakışlarından kurtarmak amacıyla attığı her adım sadece efsanesinin büyümesine yol açtı. "Tuhaf ve soğuk bir insan olarak tanındığımı biliyorum" diye itiraf ediyordu, "bu hâlimin bedelini ödüyorum."[8]

1970'te, Amerikan toplumu yıllardan beri süregelen bir karışıklık içindeydi. Sayısız kent, yıkıcı ırkçı ayaklanmalara maruz kalmıştı ve Vietnam savaşı toplumu öylesine kutuplara ayırmıştı ki şiddetli sokak savaşları neredeyse sıradan sayılır olmuştu. Irklar, cinsiyetler ve kuşaklar arası sürtüşmeler döneme damgasını vurmuştu. Böyle bir kesinlikler ve zıtlıklar atmosferinde, Salinger'ın yeni yazılarının nasıl karşılandığını tahmin etmek ilginç olur. Bunlar ılımlı düşüncelerden ya da ince açıklamalardan çok eyleme değer veren yıllardı, çoğunlukla korkusuz ve hatta şiddetliydi bu eylemler. O nedenle dönem okurlarının yumuşak atlıkarınca tezahürlerine ya da fazlasıyla aydınlanmış dâhi çocukların öğütlerine sabır gösterebildiklerini düşünmek güç olur.

Bununla birlikte *Çavdar Tarlasında Çocuklar* yeni kuşağa geçirilirken daha da popüler oldu. Bu kuşak anne ve babalarına yoğun bir şüphe ile bakıyor ve "Kuruluş"a Holden'ın yetişkinlerle uzlaşmaya ve sahteciliğe sövüp sayması gibi şiddetle sövüp sayıyordu. Ayrıca, on yıl öncesine kadar Salinger'ın tuhaf görünen pek çok kişisel özelliği şimdi genç kuşak tarafından özellikle benimsenmişti. Dönem, binlerce genç insanın komün hayatı yaşamak ve çalışmak üzere Amerikan kırsalına çekilmesiyle kısa bir toprağa dönüş yaşadı. Çevre bilincinin artmasıyla birlikte organik besinler ve holistik ilaçlar önem kazandı. Zen Budizmi ve çeşitli Hindu felsefeleri çok popüler oldu. Toplum, zamanın belirsizliğiyle baş edebilmek için genel bir tinsel arayış yükselişi yaşadı. Bu eğilimleri benimseyenler için Salinger adeta bir pey-

gamberdi ve Salinger'ın sadece birkaç yıl öncesine kadar çok tuhaf görünen yaşam biçimi artık özgünlüğün canlı bir örneği olmuştu. Ama Salinger'ın tepkisi her zamankinden farklı değildi. Sadece yalnız bırakılmak istiyordu.

Salinger artık kitap yayımlamamasına karşın yaşamı değişmeyen bir rutinle devam ediyordu. Erken kalkıyor, meditasyon yaptıktan ve hafif bir kahvaltı ettikten sonra yazmak üzere çalışma odasına çekiliyordu. Bahçeyle uğraşmaktan hoşlanıyor, organik besinlerle ve homeopatik tedavilerle ilgileniyordu. *The New Yorker*'daki gelişmelerden haberdar oluyor, William Maxwell ve William Shawn ile dostluğunu sürdürüyordu. Doğu felsefesi çalışmaları da sürekliydi. New York'taki Kendini Gerçekleştirme Derneği ve Ramakrishna-Vivekananda Merkezi ile ilişkileri devam ediyordu.

Salinger'ın rutinleri arasında, New York'a her gelişinde Gotham Bookmart'a [1920-2007 yılları arasında Manhattan'daki çok ünlü bir kitapçı dükkanı, edebi toplantılara ev sahipliği yapmasıyla da tanınır—ç.n.] yaptığı bir kutsal ziyaret de vardı. 1920'den beri bir New York kuruluşu olan Gotham'de ünlü yazarlar olağandı ve Salinger'ın varlığı kendisinin dinlendirici bulduğu bir kayıtsızlıkla karşılanıyordu. Doğu felsefesine duydukları ortak ilgi sayesinde kitabevinin sahibi Salinger Frances Steloff'la yakınlaşmıştı. Steloff'un emekliliğinden sonra Gotham'i devralan Andreas Brown'la da daha sonra dost olacaktı.*

1974'te, Salinger'ın son kitabını piyasaya sürmesinden beri on yıl, son öyküsünden beri dokuz yıl geçmişti. Yazarın kendi yalnızlığıyla haşırneşir olduğu ve bir daha hiç yayımlamayabileceği halkın gözünde iyice netleşmeye başlamıştı. Çoğu hayranı düş kırıklığı içindeydi. Artık yeni yayınlarının çıkmayacak olması nedeniyle, hayranlarının iştahlarını bastırmak için *New Yorker* öncesi öykülerine dönmeleri çok normaldi. Oysa Salinger'ın hiçbir zaman kitap içinde toplamadığı erken dönem öykülerini bulmak güçtü. Çoğu ancak *Collier's*, *Esquire* ya da *Saturday Evening Post* gibi 1940 dergilerinde bulunabilirdi. Her öykünün izi tek tek sürülüyordu. Çok az kütüphane hepsine birden sahipti. Yerleri tespit edilebilen ve hâlâ öyküleri içeren dergilerin çoğu parçalanmış ya da solmuştu. (Çoğunun sayfaları "özel" koleksiyonlar için koparılmıştı.) Bu nedenle 1974'te bir grup hain Salinger hayranı, yazarın ses-

* Andreas Brown daha sonra Salinger'ın Gotham Bookmart'a yazar Paul Alexander için yaptığı bir ziyareti anımsayacak ve Salinger'ı oğlu Matthew ile birlikte salona girerken betimleyecekti. 10 yaşlarında olan Matthew çizgi romanlar bölümüne koşarken Salinger din kitapları arasında kaybolmuştu. Brown'ın anlattığına göre, Matthew'ın, beyzbol şapkasını ters giymek gibi hoş bir alışkanlığı vardı, bu alışkanlık yıllar sonra moda olacaktı.

sizliğine çözüm bulmak için seçkilerde yer almayan kısa öykülerini toplamaya karar verdiler. "Gençler" ve "Mavi Melodi"de böyle 21 kısa öykü saptadılar, bunların kopyalarını çıkardılar ve *J.D. Salinger'ın Toplanmamış Tüm Kısa Öyküleri, 1. ve 2. Ciltler* (*The Complete Uncollected Short Stories of J.D. Salinger, Vols.1 and 2*) adı altında bir korsan baskıda bir araya getirdiler. Bu izinsiz seçki tahminen 25.000 adet basıldı ve San Fransisco, Chicago ve New York'taki kitapçılara gönderildi. Gotham Bookmart'a bu şeçkinin kopyalarını satmaya çalışan genç bir adam (Brown'ın tarifiyle "entelektüel bir hippi") geldiğinde Andreas Brown hemen Salinger'la bağlantı kurdu.

Salinger için eserlerinin ve özel hayatının korunması tam-gün işe dönüşmüştü. Olding'le birlikte özel hayatını tehdit edecek ve telif haklarını çiğneyecek her türlü şeye her daim hazırlıklıydı. Bundan yalnızca bir yıl önce *Esquire*'dan Gordon Lish'e, Salinger-benzeri sahte bir öykü olan "Rupert için—Pişmanlık Duymadan"ı ("For Rupert—With No Regrets") yazması nedeniyle çok öfkelenmişti. Burada eserlerinin en ufak noktasında tam kontrol isteyen ve eserlerinin yayınında ve sunumunda tek otorite olmaya kararlı olan bir yazar söz konusuydu. *New Yorker* öncesi erken dönem öykülerinin yeniden basımlarını defalarca reddeden Salinger korsan seçkiyi duyduğunda çok öfkelendi. Doroth Olding'le irtibat kurdu ve Olding bir avukat tuttu.

Ne kadar kızarsa kızsın, Salinger muhtemelen dava açmaktan kaçınmak isteyecekti. Bir hukuk davası basını uyandıracaktı. Ülkedeki her gazete ve dergi, münzevi yazarın 1965'den beri yapmış ya da yapmamış olduklarını açıklamak hevesiyle bu olayı kapak yapacaktı. Bu Salinger için işkence demekti. Dorothy Olding hukuk davasının bir alternatifi olabileceğini düşündü. İzinsiz seçkinin yayıncıları, Salinger'ın dağıtımı durdurmak konusundaki ciddiyetini anladıkları takdirde belki geri adım atabilirlerdi. Salinger o zaman davadan vazgeçebilir ve bu arada da eski öykülerinin yayınını durdurabilirdi. Olding *New York Times*'la irtibata geçerek durumu açıkladı. Gazete, bunun üzerine Salinger'dan bir röportaj istedi. Böylece, Ekim 1974'ün son haftasında Salinger kendisi için muhtemelen çok büyük bir cesaret gerektiren bir şey yaptı: *Times* muhabiri Lacey Fosburgh'ü aradı ve röportaj vermeyi kabul etti.

Salinger'ın *New York Times* ile yaptığı röportaj şaşırtıcı biçimde en açıklayıcı ve en aydınlatıcı röportajı oldu. Fosburgh'ü telefonda "sadece bir dakika" kalmaya niyetli olduğu konusunda uyardıktan sonra tam 30 dakika konuştu. Salinger, Fosburgh'e "zaman zaman sıcak ve cazibeli, zaman zaman da dikkatli ve gergin" gibi geldi. Hâlâ yazdığını ama yayımlamaya

hiç niyeti olmadığını itiraf etti. "Yayımlamamakta harikulade bir huzur var" diyordu. "Çok huzurlu. Sakin. Yayımlamak özel hayatıma korkunç bir tecavüz. Yazmaktan hoşlanıyorum. Yazmayı seviyorum. Ama sadece kendim ve kendi zevkim için yazıyorum."*

Röportaj, Salinger'ın eski eserlerine özellikle sahip çıksa da pek çok erken dönem öyküsünün yitip gitmesini görmeye hazır olduğunu açıklayarak Salinger'ın geçmiş eserlerine hangi gözle baktığının yorumunu da yapıyordu. Onları kişisel eşyaları, neredeyse çekmecesindeki çorapları gibi görmekteydi. "Bazı öykülerim, malım, mülküm çalındı" diye söyleniyordu. "Birileri onları gasp etti. Bu yasaya aykırı bir davranıştır. Adaletsizcedir. Çok sevdiğiniz bir paltonuzun olduğunu ve birinin dolabınıza girip onu çaldığını düşünün. Ben de aynen böyle hissediyorum."

Salinger, tabii ki, Fosburgh'le irtibata, dünyaya 1965'ten beri ne yaptığını duyurmak ya da yayıncılık ve çalınmış giysilerle ilgili duygularını paylaşmak için geçmemişti. *Toplanmamış Tüm Kısa Öyküler*'in yaratıcılarını dava etmekle tehdit ederek bu dertten kurtulabileceğini düşünmüştü. Fosburgh'ün makalesi 3 Kasım'da *New York Times*'ın ön sayfasında yer aldı. Fosburgh yazısında sadık bir şekilde Salinger'ın Federal Bölge Mahkemesi'nde "John Greenberg" rumuzlu yasadışı yayıncılara ve koleksiyonu satma cesareti gösteren 17 büyük kitapçıya karşı bir hukuk davası açtığını bildiriyordu. Salinger, telif haklarını ihlalle suçladığı Greenberg'den zararlar için 250.000 dolar talep ediyor ve sattıkları her kopya için kitapçıların 4.500 dolar ile 9.000 dolar arasında ceza ödeyebileceklerini de özel bir notla belirtiyordu. "Gerçekten çok rahatsız edici" diye içini döküyordu Salinger "altüst oldum."

Salinger'ın önceki röportajlarının ve açıklamalarının çoğunda olduğu gibi *Times* makalesi de bir miktar samimiyetsizlik içermekteydi. "Gençler" antolojisini (Fosburgh ve okurlarının haberi olmadığı bir durumdu bu) yayımlamak için taşıdığı eski niyetini gözardı eden Salinger ilk öykülerini asla kitap olarak çıkarmayı düşünmemiş olduğunu açıkladı. "Onları uzun süre önce yazdım" diye açıkladı "ve onları yayımlamaya hiç niyetlenmedim. Çok doğal bir ölümle ölmelerini istedim. Gençliğimin beceriksizliklerini saklamaya çalışmıyorum. Sadece basılmaya değer olmadıklarını düşünüyorum."[9]

* Salinger'ın "Yayımlamak özel hayatıma korkunç bir tecavüzdür" sözcükleri çok ilginç bir anlayıştır. Bu, yaşamının ve kişiliğinin ayrıntılarını eserlerine yerleştirdiğini kanıtlar. Salinger yalnızca kendisi için yazmıyordu, öykülerinin dünyayla paylaşmaktan rahatsızlık duyacağı özel açıklamalar olduğu anlamına gelecek derecede kendini de yazıyordu.

Times makalesi Salinger'ın istediği ani etkiyi yarattı. Mahkeme emriyle korsan seçkinin dağıtımı ve satışı yasaklandı. Reklamlar durdu, esrarengiz "John Greenberg" yok oldu ve dava düştü. Olayın tümü Salinger'ın bencil ve belki de kindar olduğu izlenimini verdi. Bu durum, yazarı tarafından nasıl görülürse görülsün bir edebiyat eserinin bir kez yayımlandıktan sonra okurlarının elinden etik olarak alınıp alınamayacağı konusunda bir tartışmaya yol açtı.

İzinsiz öykü seçkisi, 1974'te Salinger'ın en büyük sıkıntısı değildi. Salinger, o yıl annesiyle babasını kaybetti. Mart'ta Solomon Salinger öldü, üç ay sonra Miriam onu izledi. Kuşkusuz, Salinger özellikle annesinin ölümüyle çok sarsılmıştı, bu olay onu kız kardeşi Doris'e daha da yakınlaştırdı. Bu iki katı üzüntü Salinger'ın toplanmamış öykülerinin sözde yayıncılarına neden böylesine inatçı bir savaş açtığını açıklayabilir. Belki de annesiyle babasının kontrol edemediği bir olay olan ölümle kendisinden çalındığını düşünen Salinger, böylelikle geçmişinin büyük kısmını simgeleyen çalışmalarının bütünü olan toplanmamış öykülerinin üzerindeki gücünü kaybetmeyi engellemek istemişti.

*

8 Aralık 1980'de *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı sonsuza kadar damgalayacak ve Salinger hayranlarını tehlikeli bir duygu dengesizliğiyle ilişkilendirecek olan bir trajedi meydana geldi. Eski bir Beatles üyesi olan John Lennon, karısı Yoko Ono ve oğulları Sean, Central Park'a bakan seçkin bir apartman olan Dakota'da yaşamaktaydılar. 8 Aralık akşamı, aile Dakota'ya girerken Mark David Chapman adında 25 yaşında bir meczup, Lennon'ı oyuk uçlu mermi çekirdekleriyle yakın mesafeden ateş ederek öldürdü. Katil daha sonra sakin bir şekilde kaldırım kenarına oturdu, cebinden *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı çıkardı ve hiçbir şey olmamış gibi okumaya başladı.

Dünya şaşkına dönmüştü. Kendini Lennon'la yakından bağdaştıran tüm bir kuşak onun anlamsız ölümünü kişiliklerine yapılmış bir saldırı olarak gördü. Suikastin detayları aydınlandıkça, Chapman'in cinnete sığınacağı açıklık kazandı. Kafasının içindeki bir sesin onu, Lennon'ı öldürmeye ittiğini açıkladı. Ama en önemli savunması daha da şeytancaydı ve tüm dünyadaki Salinger hayranları üzerinde buz gibi bir etki bırakacaktı. Chapman suçu *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın üzerine attı.

Chapman, Hawaii'den New York'a bu cinayeti işlemek üzere gelmişti. Kente gelir gelmez bir kitapçı aramış ve bir tane *Çavdar Tarlasında Çocuklar* satın almıştı. Daha önce kitabı defalarca okuyan Chapman kendisinin

modern zaman Holden Caulfield'ı olduğuna inanıyordu. Chapman, kitapla birlikte Holden'ın romanda attığı her adımı izledi. Yeşil giysili bir fahişeyle konuştu, Central Park Hayvanat Bahçesi'ne gitti, gölü ve atlıkarıncayı ziyaret etti ve gerçekten de bir polise Central Park ördeklerinin kışın nereye gittiklerini sordu. Daha sonra Dakota'ya yöneldi. Polisler Chapman'i tutuklamak üzere geldiklerinde o hâlâ uysal bir şekilde okumasına devam ediyordu. Kitabı elinden aldılar ve onu tutukladılar. Chapman'ın romanın içine tedirgin edici bir yazı yazmış olduğunu gördüler. "Bu benim ifademdir. Holden Caulfield, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*".

2006 yılına kadar verilen röportajlarda Chapman John Lennon'ı Salinger'ın romanından etkilenerek öldürdüğü ifadesini hep korudu. Sırayla, kendini gerçekten Holden Caulfield gibi hissettiğini, Lennon'ın kendini çavdardaki yeni yakalayıcı olarak ilan etmesinden korktuğunu ve müzisyeni sahtelikten korumak için öldürdüğünü anlattı. Chapman daha sonra deli rolünü bıraktı ve suçunu kabul etti. Suçlu bulundu ve şu anda hâlâ yatmakta bulunduğu Attica Eyalet Cezaevi'nde 20 yıla hüküm giydi.

Mark David Chapman, Salinger'ın eserini olabilecek en sapkın şekliyle yorumlamıştı. Ne yazık ki, daha sonraki yıllar boyunca Salinger hayranlarına, Salinger eserlerini beğenmekle dengesiz olmak aynı şeymiş gibi şüpheyle bakılacaktı. 30 Mart 1981'de, Lennon cinayetinin üzerinden henüz dört ay bile geçmemişken Başkan Ronald Reagan'a bir suikast girişiminde bulunuldu. John Hinkley Jr. adında bir psikotik, başkanı, basın sekreterini ve korumasını aktris Jodie Foster'ın dikkatini çekebilmek amacıyla vurdu. Polis, Hinkley'nin Washington'daki otel odasında yaptığı aramada, Hinkley'nin beraberinde getirdiği 10 kitabı ele geçirdi. Aralarında, Shakespeare'in bir kitabı, cinnet davaları hakkında bir kitap ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar* vardı. Lennon cinayetine bu kadar yakın olması nedeniyle, basın Hinkley'nin eşyaları arasında Salinger'ın romanının bulunduğu haberini kullandı. Bu olaylardan tuhaf bir kurgu ortaya çıktı. Bazıları Lennon'ın ölümüyle Reagan'ın vurulmasının karmaşık bir komplonun parçaları olduğuna inandılar. Olaylar silsilesi *Casuslara Karşı* [*Manchurian Candidate*] filmini anımsatıyordu. Bir takım yayınlar ve makaleler, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın, Birleşik Devletler hükümetindeki bazı esrarengiz unsurlar tarafından şeytani bir şekilde bilinçaltı cinayet emirleriyle aşılanmış olduğunu ileri sürdüler. Bu tuhaf inanç 1997'de, programlanmış bir suikastçinin zorlanımlı bir davranışla *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın yüzlerce kopyasını topladığı *Komplo Teorisi* [*Conspiracy Theory*] filmiyle yeniden alevlendi.

Salinger'ın rahat bırakılma ricalarına medya kulak asmadı, bu onun hiçbir zaman tam olarak anlayamadığı bir durumdu. Onun gönüllü ulaşılmazlığının gizemiyle baştan çıkan gazete ve dergiler inzivasında da onu 1961'de mesleki başarısının doruğunda olduğu zamanki kadar hevesle kovaladılar. Salinger'a ait en kötü şöhretli "haber atlatması" muhtemelen 24 Temmuz 1981'de popüler edebi dergi *The Paris Review*'da çıkan ender rastlanır bir röportajdı. "Geçen Yaz Ne Yaptım?" başlıklı makalenin editörü George Plimpton, yazarı "Betty Eppes" idi.

Eppes "röportajı" aldatmacayla elde etmişti. Makaleye göre, Salinger, Eppes'le buluşmak için Windsor Postanesi'ne kendisi için bırakılan bir notla kandırılmıştı. Notta, Eppes kendisini mücadele etmekte olan bir romancı olarak tanıtmış ve sadece büyük bir yazarla tanışmak istediğini ve Salinger'ın mahremiyetine saygı göstereceğini belirtmişti. Salinger, Eppes ile buluştu fakat yalnızca birkaç sorusuna yanıt verdi. Bu nedenle Eppes, makalesinde Salinger'ın ketumluğuna ait betimlemeleri bol bol kullanmak ve ses kayıt cihazıyla fotoğraf makinesini Salinger'dan nasıl saklamaya çalıştığını anlatmak zorunda kaldı. Eppes bu arada nasılsa, Salinger'a Amerikan rüyasında kadının yeri hakkında önemli bir soru sormayı başarabildi. Bu soru onun bariz cesaretsizliği karşısında dehşete düşen yazarın ateşli bir yanıtına yol açtı. "Amerikan Rüyası bütün Amerikalılar içindir" diye itiraz etti Salinger. "Kadınlar da Amerikalıdır. Bu aynı zamanda senin içindir. Hadi devam et. Eğer onu istiyorsan ona sahip çıkacaksın..."[10] O anda, gazeteci sezgisinden yoksun olduğunu gösteren Eppes, sabırsızca Salinger'ın sözünü kesti:

> Bir süre sonra Saliger'ın ne zaman susacağını merak etmeye başladım, benim için sorun yoktu, çünkü ses kayıt cihazı artık sonuna yaklaşmıştı, bip sesi çalmaya başlayacaktı.

Eppes Salinger'ın çileden çıktığını nakletti ve Windsor park yerinde gerçekleşen bu karşılaşmaya tanık olan bir bölge sakininin Salinger'la konuşmak istediğini, Salinger'ın da teklifi reddettiğini anlattı. Olay gerçek olabilir ama muhtemelen Salinger Eppes'in taktiğini anlamış ve bu nedenle de çok öfkelenmişti.

"Geçen Yaz Ne Yaptım?" nazik ve iç acıtıcı derecede utangaç görünen Salinger'a duyulan tüm sempatiyi yok etmek isteyen bir ahlaksızlıkla sunulmuştu. "Geçen Yaz Ne Yaptım?" geleceğin gazeteci ve tarihçilerine çok büyük zarar verecekti. Eppes röportajı, Salinger'ın son röportajı oldu. Bir

daha kendi öyküsünü asla kimseye anlatamayacak ya da bakış açısını halkla paylaşamayacaktı.

*

1980 ortalarında Salinger 20 yıllık suskunluğunu hâlâ sürdürmekteydi. Kendi eserlerini yayımlamamaya karar vermişti ama başkalarının kendisi hakkında yazmalarını bir türlü engelleyemiyordu. J.D. Salinger hakkında sürekli yeni kitaplar piyasaya çıkıyordu ve bunların üzerinde hiçbir kontrol sağlayamıyordu. Frederick Gwynn'in *J.D. Salinger Hikâyesi* (*The Fiction of J.D. Salinger*) 1958'de yayımlamıştı. 1961'de bunu Warren French'in *J.D. Salinger*'ı izlemiş ve 1962 yılı Belcher and Lee yayını *J.D. Salinger ve Eleştirmenler*'i (*J.D. Salinger and the Critics*) görmüştü. Sonraki yıl ise Salinger ile ilgili kitapların tufanına tutuldu; aralarında Donald Fein'in açıklamalı Salinger bibliyografyası ve Marvin Laser ile Ihab Hassan'ın eserleri vardı. Sonraki yıllarda James E. Miller, James Lundquist ve Harold Bloom listeye eklendi, 1980 ortalarına gelindiğinde Salinger kendi sessizliğini korurken eserlerini toplum bilincinin içinde tutmak için çalışan pek çok yazının, düzinelerce yayının konusu olmuştu.

Her kitap Salinger'ın eserlerinin eleştirel analizi olarak yazılmıştı. Bunlar, yorumlayıcı açıklamalarını desteklemek için, çeşitli Salinger parçalarından özellikle *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan alıntıları cömertçe kullanmışlardı. Salinger, eğitsel amaçla hazırlanan edebi incelemeler olmaları nedeniyle içeriklerine söz geçircmiyordu. Salinger'ın doğum tarihini, savaştaki askerlik hizmetini ve yayımlama tarihlerini kapsayan gelişigüzel zaman çizelgeleri dışında, hiç kimse yazarın ayrıntılı biyografisini yazmaya henüz yeltenmemişti. 1982'de W.P. Kinsella, J.D. Salinger'ın başkarakter olduğu bestseller kitabı *Ayakkabısız Joe*'yu (*Shoeless Joe*) yayımladı. Kinsella'nın romanında Salinger, hayatından özgürce söz etmiş olsa da *Ayakkabısız Joe* bir kurgu çalışması olarak kaldı. Zaten Salinger karakteri de yazarın edebi betimlemesini yapmak niyetiyle yaratılmamıştı.

Mayıs 1986'da Salinger'a Dorothy Olding'den bir paket geldi. Paketin içinden, Salinger'ın izinsiz biyografisinin yayınevi için yapılan ilk dizgisi, *J.D. Salinger: Yazan Bir Yaşam* (*J.D. Salinger: A Writing Life*) çıktı. Taslağın yazarı, Salinger'ın toplumsal imajındaki muammayı kırmak üzere Random House tarafından görevlendirilen tanınmış İngiliz editör, biyograf ve şair, Ian Hamilton idi. Salinger ilk dizginin sayfalarını şöyle bir çevirdi. Kişisel mek-

tuplarından uzun alıntıların bolca eklendiği sayfalar, özel hayatına ait daha önce hiç yayımlanmamış bilgileri içermekteydi.

1968'de Salinger'ın Elizabeth Murray'e gönderdiği mektuplar Ransom Center'ın eline geçtikten sonra, Salinger Ober Associates ve *The New Yorker* (daha az olarak) arşivlerinden kişisel yazışmalarının çoğunu çıkarmayı başarmıştı. Ama Whit Burnett'a yazdığı mektuplar kurtarılamamıştı. Story Press arşivleri 1965'te Princeton Üniversitesi tarafından satın alınmıştı. Salinger'ın sabık danışmanıyla yazışmaları Princeton'ın elinde bulunanlar arasındaydı. Hamilton bu mektupları keşfetmiş ve Ransom Center koleksiyonuyla birlikte kitabında kullanmıştı.

Ondan önceki sayısız gazeteci gibi, Hamilton da Salinger'ın arkadaşları, komşuları ve meslektaşlarıyla görüşmek için girişimde bulundu. Yazarın Ursinus ve Valley Forge'daki eski arkadaşlarının izini bularak, onlardan görüşlerini ve anılarını istedi. Ober Associates'a da yazdı ama yanıt alamadı. Hamilton, bunun üzerine New York telefon rehberindeki her Salinger'a, konusuyla bağlantılı olabilmeleri ihtimalini göz önüne alarak, hazır birer mektup gönderdi. Hamilton hiç Cornish'e gitmemiş ve Salinger'la doğrudan görüşmeyi gereksiz bulmuştu. Aslında, Salinger'la, uzun zamandır ölmüş olan bir halk figürüymüşçesine uğraşıyordu. "O, gerçek yaşam bağlamında, görünmezdi, bir ölü gibiydi" diye karar vermişti nihayetinde.[11] Hamilton, sempatik olmaktan uzak bir metin oluşturuken bile Salinger'ın onayını kazanacağı umudunu taşıyordu. "Hâlâ kitabımı sevebileceğine inanmayı istiyorum" diye yazmıştı.

Salinger daha ilk dizgi eline geçmeden aylar önce Hamilton'ın çabalarından haberdardı. Kız kardeşi Doris'in adı New York telefon rehberindeydi ve Hamilton'ın hazır mektubu eline geçer geçmez ağabeyine haber vermişti. Salinger daha önce de bu tür olaylarla karşılaşmıştı ve Hamilton'a da tıpkı daha önce *Time* ve *Newsweek*'e davrandığı gibi davrandı. William Faison ve John Keenan gibi arkadaşlarıyla bağlantı kurarak Hamilton'ın isteklerine cevap vermemeleri konusunda talimat verdi. Daha sonra Hamilton'a yazarak, projeyi ve yaşamının ayrıntılarını bir araya getirme yöntemlerini ciddi biçimde onaylamadığını ifade etti. Hamilton ve Random House'u, kendisine bir "suç zanlısı" gibi davranarak özel hayatına tecavüz ettikleri için suçladı; Hamilton'a, ailesinin üyelerine telefon rehberi dalaveresiyle rahat vermediği için özellikle içerlemişti. Salinger, en sonunda, kararlı oldukları takdirde, Hamilton ve Random House'u biyografinin peşinden gitmekten alıkoyamayacağını kabullendi. Ama projeye kırgınlığın ötesinde duygular beslediğini

de -proje ona acı veriyordu- açıkça belirtti. "Tüm bir yaşam boyu dayanabileceğim kadar suistimale ve mahremiyet kaybına katlandım" dedi.[12]

Hamilton, Salinger'a cevap yazdı ve ailesini rahatsız ettiği için özür diledi. Sonra da biyografinin saygılı olacağını ve 1965'te "Hapworth"ün yayımlanmasıyla biteceğini garanti ederek Salinger'ı rahatlatmaya çalıştı. Salinger etkilenmemişti. 25 Mayıs 1986'da, Hamilton and Random House, Salinger'ın avukatlarından, yayımlanmayan mektuplara ait alıntıların metinden çıkarılmasını talep eden bir mektup aldı.

Random House, Hamilton'ın Salinger'ın özel mektuplarından yapılan doğrudan alıntıları azaltmasını istedi. Sonuç o Eylül'de, Hamilton'ın ilk dizgide kullanılan çoğu doğrudan alıntıyı açımladığı ikinci dizgi oldu. Yeni dizginin bir kopyası, kendi sözcükleriyle -ya da artık kendi sözcüklerinin yanıltıcı açıklaması olarak düşündükleriyle- sergilenmeye hâlâ karşı olan Salinger'a gönderildi. Hamilton tarafından yapılan değişiklikleri "kozmetik" olarak niteledi ve 3 Ekim 1986'da *J.D. Salinger: Yazan Bir Yaşam*'ın yayınını durdurmak üzere resmen mahkemeye başvurdu.

Dava Salinger'ın New York'a gitmesini ve mahkemeye depozito yatırmasını gerektiriyordu. Random House, bu tatsız olayın Salinger'ı dava açmaktan vazgeçireceğini ümit ediyordu. Oysa 10 Ekim'de, Salinger ve avukatı Marcia Paul, Satterlee Stephens'ın Manhattan'da Helmsley Binası'ndaki hukuk bürosuna gittiler ve masada Ian Hamilton ile Random House avukatı Robert Callagy'nin karşısında kendileri için ayrılan yere oturdular.

Altmış yedisindeki Salinger sağlıklı görünüyordu. Özenli giyinmişti ve Callagy'nin daha sonra aristokrat havalı olarak niteleyeceği bir davranış biçimine sahipti. Dış görünüşüyle yarattığı bu izlenim, gerçekte hissettiği keyifsizliği saklıyordu. Elleri görüşme boyunca masa altında kontrol edilemez biçimde titredi durdu, avukatı görüşme boyunca onları sıkı sıkı tuttu.

Callagy, yazarı niyetinden vazgeçirmek için ona makineli tüfek gibi arka arkaya sorular yöneltti. Salinger her zaman olduğu gibi yanıt vermekte gönülsüzdü ve zaman zaman alaycı esprilerini yanıtlarına sokmaya çalıştı ama Callagy buna izin vermedi. Art arda gelen sorularıyla Salinger'ı zorladı. O yıl kaç adet *Çavdar Tarlasında Çocuklar* satılmıştı? 400.000'in üzerinde. Salinger'ın yıllık geliri ne kadardı? Yaklaşık 100.000 dolar. 1965'ten sonra yazmaya devam etmiş miydi? Evet. Son 20 yıl içerisinde bunlardan herhangi biri yayımlanmış mıydı? Hayır.

Callaghy daha sonra Hamilton'ın taslakta kullanmış olduğu bir Salinger mektubunu uzattı. Salinger bu mektubu hatırlıyor muydu? Kime yazılmıştı?

Ne zaman yazılmıştı? İçindekileri açıklayabilir miydi? En can alıcı satırları nelerdi?* Callagy'nin çıkarıp gösterdiği her mektup için -yaklaşık 100 taneydi- aynı sorular tekrarlandı. İfade altı uzun saat boyunca devam etti. Salinger için bu korkunç bir işkenceydi.

Hamilton, Bölge Mahkemesi'nde davayı kazandı ama Salinger temyize başvurdu. 29 Ocak 1987'de, Birleşik Devletler Yargıtay İkinci Dairesi, Bölge Mahkemesi'nin kararını bozdu ve Salinger'ın lehinde bir karara vardı. Mahkeme, Hamilton'ın, Salinger'ın kişisel mektuplarının konuları ve genel havası hakkında bilgi vermesine izin verilebileceğine karar verdi ama eğer Hamilton kitabının yayımlandığını görmek istiyorsa doğrudan alıntıları çıkarmak ve açımlamaları kapatmak zorundaydı.

Random House, Yargıtay'ın kararına itiraz etti. Dava Yüksek Mahkeme'ye götürüldü, mahkeme kararı Salinger'ın lehine destekleyerek davayı reddetti. Bugüne kadar, *Salinger v Random House* Birleşik Devletler telif hakları kanununda bir yapıtaşı olarak kabul edildi ve tüm ülkede hukuk öğrencileri için zorunlu çalışma konusu oldu. Oysa gerçekte Salinger bunun peşinde koşarak kendine zarar vermişti. 1987'de, Ian Hamilton özgün Salinger biyografisinin bir versiyonunu, ikinci dizginin biraz değiştirilmiş biçimiyle yayımlamaya kalkıştı. Taslağı *J.D. Salinger'ın Peşinde (In Search of J.D. Salinger)* olarak yeniden adlandırdı ve hukuki mücadelesini de olay örgüsüne dâhil etti. Sonunda, biyografi temelde aynı kalmış oldu ve bunun yanı sıra şimdi bir de öznesine karşı sert bir ifade benimsemişti. *New York Times* bile "Bay Salinger, mektuplarının böylesine kindarca betimlenmesi yerine alıntılanmasına izin vermiş olsaydı onun için daha iyi olacaktı" diye görüş belirtti.[13]

Dava, ilk sayfa haberi oldu. *In Search of J.D. Salinger*'ın satışlarını katlayarak artırdı. Gelecek projesinin öznesinin ne olacağı sorulduğunda, Ian Hamilton belli olmadığını ama "100 yıldır ölü olmayan hiç kimse olmadığından emin olduğunu" söyleyecekti.[14]

*

Salinger'ın dava tehditleri ve mahremiyet çabaları, hayatına ve inzivasına halkın duyduğu ilgiyi azaltmadı. Unutulmak bir yana Amerika'nın en ünlü özel şahsiyeti olmuştu. Yazdıklarından çok geldiği durum ya da en azından

* Salinger'a savaştan önce ve savaş sırasında yazdığı mektuplar sorulduğunda, kendine üçüncü şahıs "çocuk" olarak hitap edecek ve "çocuk" kime yazıyor ve "çocuk" ne iletmek istiyor şeklinde açıklamalar yapacaktı. Hamilton'ın avukatı bu değinme biçimini tuhaf olarak niteledi, sanki Salinger genç benliğini tamamıyla başka bir kişi olarak görüyordu.

halkın geldiği durumu algılayış şekli nedeniyle artık yaşayan bir efsaneydi. Salinger, karakterlerini ve gençlik çağının delikanlısını sömürüden korumakta bir şekilde başarılı olsa da yetişkin yaşamını ve inzivasını saran efsaneyi kontrol edemeyecekti. Sayısız söylentinin ve tuhaf öykünün konusu oldu, bunlar gerçekte suskunluğuyla güçlenen efsanelerdi çünkü onları hiçbir zaman tekzip etmedi.

Salinger'ın gerçekte yayımlamaktan vazgeçtiğini kabul etmeye gönülsüz olan çoğu hayranı Salinger'ın bir takma adla yazdığı umudu içinde başka yazarlarda benzerlikler aramaya başladılar. 1976'da *SoHo Weekly News,* yazar Thomas Pynchon'ın gerçekte Salinger olduğunu iddia eden bir makale yayımladı. Bu inanış yaygınlaştı. Pynchon'ın ilk yayımlanan yazısı Salinger'ın inzivaya çekildiği yıl olan 1965'te *New York Times Magazine*'de çıktı.

Salinger gibi Pynchon da özel yaşama çok önem veriyor ve fotoğraflarının çekilmesinden özellikle hoşlanmıyordu. 1973 yılında, görkemli romanı *Yerçekiminin Gökkuşağı*'nı (*Gravity's Rainbow*) yazdı; bu çok sesli bir kitaptı, hayranları bu seslerden birinin şaşılacak derecede Salinger'ınkine benzediğini düşündü. Pynchon'ın, Salinger olmadığını göstermek için birkaç kez görünmesine ve *SoHo Weekly*'nin bu karışıklık için özür dilemesine karşın Salinger hayranlarının çoğu bu yanılsamadan vazgeçmekte güçlük çektiler. Little, Brown and Company 1991'de Salinger kitapları için yeni bir ciltsiz kitap tasarımı yaptı, aksi takdirde dümdüz beyaz kalacak kapağın üzerinde bir gökkuşağı vardı ve Pynchon-Salinger teorisi yeniden alevlendi.

Bazı Salinger efsaneleri ise gerçek olaylardan kaynaklanıyordu. Savaştaki ortağı, John Keenan'ın, 1982'de emekli olurken verdiği veda yemeğine Salinger da katılmıştı ve hemen ardından, Salinger'ın yemekte bir konuşma yaparak İkinci Dünya Savaşı'na ait bir romanı tamamladığını duyurduğu bildirilmişti. Bu öykünün kaynağı açık değil ve gerçekten de Salinger, Keenan'ın şerefine birkaç kelime söylemiş olabilir ancak arkadaşını kendi mesleği hakkında ve kendine hizmet eden bir açıklamayla gölgede bırakmış olabileceği pek muhtemel değil.

Salinger'ın daha sonraki yaşamını saran en dikkat çekici efsane muhtemelen inzivasından sonraki eserlerle ilgili olanıdır. 1965'ten beri durmaksızın yazdığı ve yeni eserlerinden dev bir cilt oluşturduğu kuşku götürmez bir gerçekti. Ancak Salinger her zaman neredeyse gizemli olarak nitelendirilebilecek bir şekilde çalışmıştı. Yazıları ibadetinin tecrit edilmiş gizli dünyası olmuştu. Eserlerini yayımladığı sırada bile hiç kimse üzerinde çalıştığı parçaları gö-

remiyordu. Güncel öykülerinden ya da karakterlerinden yemek masasında söz edilmiyor, gelişmekte olan olay örgüsü aile ve arkadaşlarla tartışılmıyordu. Salinger'ın işi sadece ona aitti ve o, bunu başkalarıyla paylaştığı yaşamından özenle ayırıyordu. Kendi öz kızı okula gidene kadar babasının mesleğini bilmedi; babasının ünlü bir yazar olduğunu ona öğretmenleri (biraz da eğlenerek) söylediler. Peggy'nin hiçbir fikri yoktu. O zaman bile, bir yetişkin olana kadar babasının yaptığı işle ilgilenmemişti. Peggy, "Fransa'da Bir Çocuk" ya da "16 Hapworth1924"ü babasının stüdyosunda okumak yerine onların Kongre Kütüphanesi'ndeki yerlerini bulmakla yükümlüydü. Bu nedenle Salinger'ın son çalışmalarını gerçekten gören pek az kişi -eğer varsa- olsa da, bu eserler hakkında ortalıkta bol miktarda söylenti dolaşmıştır. Çoğu söylentide bu eserler zaman zaman kocaman bir oda olarak betimlenen dev bir kasa dairesinde durmaktadırlar, ama içlerinde en az bir tanesi bunların arazisinde bir yerlerde gömülü olduğunu anlatır. Bu söylentilerin en umutlandırıcı olanı bu hazinenin yazar tarafından statülerine göre kodlandırılmış olduğunu açıklar: Tamamlanmamış olanlar, yeniden gözden geçirilecek olanlar ve yayına hazır olanlar.

*

1996'da edebiyat dünyası, 30 yıllık sessizlikten sonra Salinger'ın müthiş bir karar vererek "16 Hapworth 1924"ü ciltli olarak yayımlayacağı haberiyle sarsıldı. Salinger'ın, novellanın haklarını vermek için, büyük yayıncıları hiçe sayarak Alexandria, Virginia'da Orchises Press adında tanınmayan bir yayınevini seçtiği söyleniyordu. Eleştirmenler, kalan birkaç eski Temmuz 1965 *The New Yorker* kopyasından uzun süre önce kesilmiş olan ve şimdi neredeyse hiç bulunamayan özgün "Hapworth"ü bulmak için çılgın bir arayışa girdiler. Orchises, Ocak 1997'de Hapworth'ün deneme yayınının yapılacağını bildirdi ama Ocak geldi ve geçti, kitap yayımlanmadı, Orchises ve Salinger tarafından hiçbir yorum yapılmadı. Gerçekten de 1997 başlarına doğru yayın üç kez geciktirilmişti. Bu durum Salinger hayranları arasında endişeye yol açtı.

Gecikmeler, eleştirmenlere novellanın kopyalarının izini sürme fırsatı verdi ve basılı kopyalar kısa sürede birbiri üstüne düşmeye başladı. Sonuç novellanın, ilk basımda kaçınmaya çalıştığı bir "Hapworth" reklamları ve eleştirileri patlamasıydı. *Washington Post*, *New York Newsday*, *Chicago Tribune*, *Newsweek*, *Time* ve *Esquire* dergilerinde makaleler çıktı. CNN ve diğer büyük haber kurumları kitabın yaklaşmakta olan piyasaya çıkışını bil-

dirdiler. *Saturday Night Live* bile haber parodisinde Salinger'a alayla takıldı. SNL, kendisine bunca yıl sonra neden "Hapworth"ü yayımladığı sorulduğunda Salinger'ın "Bahçemden defolun" diye cevap verdiğini bildirdi.

Hapworth hakkındaki eleştirilerin özeti, gece yarısı komedi parodilerinden çok daha ciddi bir şekilde, 20 Şubat 1997'de *New York Times Book Review*'da çıktı. *Times* eleştirmeni Michiko Kakutani, kritiğinde novellayı "buruk, inandırıcılıktan uzak ve söylemesi acı olsa da hiçbir çekiciliği olmayan bir öykü" olarak niteliyor ve Salinger'ı, Seymour karakterini inandırıcılıktan uzak azizliği nedeniyle daha önce maruz kaldığı ithamlara karşı koymak amacıyla yeniden yaratarak onu kötüleyenlerin kaprislerini tatmin ettiği için suçluyordu. Kakutani Hapworth'ün karakterlemesine, olay örgüsüne, yapısına ve altta yatan güdülerine hayıflanıyordu. Salinger'ı ve yeteneklerini aşağıladığı için değil, kritiğini iyice düşünüp taşınarak yazdığı için ortaya sert bir eleştiri çıkmıştı. Kakutani ödevini yapmış ve John Updike'ın yıllar önceki değerlendirmesi kadar saygılı ama bir o kadar da aleyhte bir değerlendirme ortaya çıkarmıştı. Kakutani bir sonraki yıl değerlendirmeleri için Pulitzer Prize'ı kazandığında "Hapworth"ün iç karartıcı değerlendirmesi de geçerli kılınmış oldu ve kısa romanın ciltli basımı belirsiz bir arafa atılmış oldu.* Gazeteciler o Şubat ayında Orchises Press ile bağlantı kurmaya çalıştıklarında sadece bir teypkaydı mesajla karşılaştılar, bu Salinger'ın sessizliğinin bozulmasıyla igili son ve kesin bilgi olarak kalacaktı:

> Burası Orchises Press. "16 Hapworth 1924"ün basımında bir gecikme olmuştur. Şu sırada kesin yayımlama bilgisi mevcut değildir. Belirsizlik ve karışıklık için özür dileriz...[15]

Olay Salinger hayranlarını yıkmıştı, on iki yıl sonra internet kitap satıcıları aldatmacayı tekrarladıklarında bir kez daha ortaya çıkan düşkırıklığı bu duyguyu daha da kızıştırdı. Salinger "Hapworth"ü yeniden basma tekliflerini geri çekerek okurlarını kızdırmış olsa da, manevranın yalnızca ona ait olması pek mümkün görünmüyordu. Salinger, dikkate şayan bir istisna dışında yasal ola-

* "Hapworth"ü ciltli yayımlama hayali 2007'de, Salinger'ın 90. doğum günü olan 1 Ocak 2009 yayın tarihine göre ayarlanarak yeniden ortaya çıktı. Okurlar ve eleştirmenler haklı olarak duyuruyu şüpheyle karşıladılar. Bu durum, 2007 yılına doğru şiir antolojileri yayımlayarak ünlenen Orchises Press'e yeniden ilgi duyulmasını sağladı. Salinger'ın pekâlâ destekleyebileceği bir durumdu bu.

rak yayımladığı her kitap ve öykünün tüm haklarına sahipti. Bu istisna, *The New Yorker*'ın malı olan "16 Hapworth 1924"tü.

*

1990'ların sonlarına doğru Salinger artık seksen yaşına iyice yaklaşmıştı; artan bir şekilde sağırlaşsa ve yaşı nedeniyle hafif kamburlaşsa da sağlıklıydı. Saçı daha yıllar öncesinden kuzguni siyahtan kar beyazına dönmüştü, ama gözleri hâlâ gençliğinde Ursinus Kolej'deki genç kadınları büyüleyen aynı koyu yoğunluğa sahipti. Çocuklar uzun zaman önce büyümüşlerdi, artık kendi işleri vardı. Claire, on yıl önce kır evi ve 360 dönümlük araziyi eski kocasına bırakarak Cornish'ten California'ya taşınmış ve yeni bir hayat kurmuştu.* Salinger geçmişe dönüp de baktığında hayatı süresince cazibesine kapılmış olan pek çok kadınla karşılaşacaktı belki, ama akıllı seçimler yaptığı çok enderdi. Oona O'Neill bir kadında nefret ettiği ve arzuladığı her şeyi taşıyordu. Sylvia Welter ile evliliği çok hızlıydı. Ve Claire

Douglas'ta huysuzlukları kendisininkiyle aşık atabilecek insanı bulmuştu. Salinger, Claire'den boşandıktan sonra birçok kadınla çıkmış ve yanlış kararlar almaya devam etmişti. Bu seçimlerinden bir tanesi 1998'de herkesin önünde yakasına yapışmaya kalkışacaktı.

Nisan 1972'de Salinger *New York Times Magazine*'de Joyce Maynard adında bir üniversite öğrencisinin yazdığı "Bir On-sekizlik Hayata Bakıyor" başlıklı bir makale okudu. Derginin kapağında fotoğrafı olan ağırbaşlı genç yazarın kendisi kadar makalesi de Salinger'ın ilgisini çekmişti. Maynard'a, hayranlığını bildiren bir yazı yazdı. Mektupların gelip gitmesinden sonra Maynard kendini Cornish'te Salinger'la yaşarken buldu, kendinden 35 yaş büyük ve deneyimde ondan ışık-yılları kadar önde bir adamla romantik bir ilişki içindeydi. Salinger kesinlikle Maynard'dan etkilenmişti, yine de ilişkisini ihtiyatla sürdürdü. Bir yıl içinde bağları kopmuş ve Maynard annesiyle babasının yanına dönmüştü. Duyarsızca onu kullanan bir adam tarafından fırlatılıp atılmış olduğuna karar vermişti.

1998'de Joyce Maynard anılarını yayımladı, *Dünyadaki Evimde*'de (*At Home in the World*) 26 yıl önce Salinger'la yaşadığı ilişkiyi anlatıyordu. An-

* Claire hayran olunacak biçimde kendini yeniden yarattı. 1980 ortalarında psikoloji doktorası yapmış, California'ya taşınmış ve burada başarıyla çalışmaya başlamıştı. Pek çok kitabın yazarı olan Claire hâlâ ders vermeye devam ediyor. Salinger'la yaptığı evliliği hiçbir zaman kendi çıkarları için kullanmadı.

latısı son derece eziciydi. Salinger'ı soğuk ve manipülatif olarak niteliyor ve masum bir kızın en duyarlı olduğu bir çağda ondan faydalandığını belirtiyordu. Kitap farklı eleştiriler aldı ve gerçekliği hemen sorgulanmaya başladı ama okurlar kendilerinden geçmiş bir halde metne daldılar. Maynard 23 Haziran 1999'da Salinger ile mektuplaşmalarını açık arttırmaya koydu. On dört mektup Sothebys'de açık artırmayla yaklaşık 200.000 dolara satıldı. Müzayede sürpriz bir sonla bitti. Mektupları satın alan yazılımcı Peter Norton, onları Salinger'ın mahremiyetini korumak için almış olduğunu açıkladı. Mektupları yazara iade etmeyi ya da Salinger tercih ederse yok etmeyi teklif etti.[16]

Salinger 1992'de yeniden evlendi. Yeni gelinle birkaç yıl önce ironik bir şekilde kendi annesiyle babasının ilk karşılaştıkları yeri anımsatan Cornish Fuarı'nda karşılaşmıştı. Adı Colleen O'Neill'dı, oranın yerlisiydi, profesyonel hemşire ve amatör yorgancıydı, iyi huylu ve alçakgönüllüydü. Çift kısa bir süre sonra kentte kolkola alışveriş yaparken ya da Windsor restoranlarında yemek yerken görüldüler. Evlilik duyurulmadığı için ilişkilerinin gerçek niteliği Salinger'ın pek çok komşusu için bile belirsizliğini korumaya devam etti. Colleen, durumu daha da karıştıracak şekilde, Haziran 1959'da doğmuştu, Salinger'dan 40 yaş küçüktü ve belki de, imkânsız bir eşti.

*

Aralık 1992 başlarında Salinger'ın evi yandı. Çevre kasabalardan yardıma koşan itfaiyecilere karşın alevler kontrolden çıktı. İtfaiye araçlarını, evi yanan kişi nedeniyle alarma geçirilmiş olan haber arabaları izliyordu. Gazeteciler ortaya çıkıp onlara röportaj için yaklaştıklarında Salinger ve Colleen çimenlikte durmuş alevler içindeki evlerini seyrediyorlardı. Çift hızla uzaklaştı. Olay ulusal boyutta bir haber oldu ve her büyük gazete münzevi yazarın sorulara maruz kalmaktan kurtulmak için gazetecilerden nasıl kaçtığını anlattı. Gazeteler ayrıca Colleen'in Salinger'ın karısı olduğunu açıkladılar ve yaşının küçüklüğünü vurguladılar. Yangının, çalışma odasına ve dolayısıyla taslaklarına uğramamış olması nedeniyle, Salinger'ın o geceye ait kendi anlatılarında gazetecilerden ve eviyle değerli eşyalarına duyduğu endişeden hiç söz edilmiyordu.[17] Salinger köpekleri için çok endişelenmişti, bunlar yangından korkarak ormana kaçan bir çift İtalyan tazısıydı.[18]

20

Çavdardan Çıkış

Salinger'ın ilk öyküleri gerçek bir teknik atılımdı
ve ben hâlâ onun öbür tarafa salimen çıkacağını umut ediyorum...

John Updike, 1966

2010 yılının ilk günü, J.D. Salinger 91 yaşına girdi. Bir yıl önce doksanıncı yaşında, sayısız süreli yayın ve web sitesi, olayı normalde Hollywood ünlülerine sakladıkları bir coşku ile anmışlardı. Yine de bu kutlamalara yakından bir bakış, onların gerçek anmalar olmayıp, norma karşı koymaya cüret eden bir yazara yöneltilen öfke dolu çıkışlar olduklarını gösterdi. Çoğu yayımlamayı reddettiği için onu yerdi, diğerleri "Hapworth"ü 1965'miş gibi yeniden değerlendirdi. Makalelerdeki kızgın ton birbirinden farklı olsa da, hemen hepsi Salinger'ın mirasının ateşlemeye devam ettiği yüksek duygu düzeyini doğrulayan bir güç sunmaktaydı.

Belki de çoğu parçanın en tuhaf yönü -eğer zalimce ironik değilse-, yazarı *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın ilk nüshasının arka kapağında yer alan resmindeki gibi otuz iki yaşında dondurulmuş haliyle tarif etmeleriydi. Gerçekte, Salinger ileri yaşın sonuçlarını hissediyordu. Kafası sağlam kalmış olsa da, ince yapısı öylesine narinleşmişti ki çoğunlukla baston kullanıyordu ve savaş sırasında başlayan işitme kaybı neredeyse tam sağırlığa dönüşmüştü. Yine de, doksanındaki Salinger'ın kalan yıllarını huzurlu ve kavgadan uzak geçireceğine inanmak için haklı nedenleri vardı. Aslına bakılırsa, öyle olmasını garantileyecek adımlar atmıştı. Arazisi üzerinde anlaşmazlık çıkmasını önlemek için 2008'in çoğunu yasal ve finansal işlerini düzene sokmakla geçirmişti. 24 Temmuz'da, herhangi bir bireyin yayınları üzerinde tam kontrolü ele geçirmesini önlemek için ve ölümünden sonra eserlerinden elde edilecek parasal kazançların uygun şekilde harcanmasını garantilemek üzere resmi olarak J.D. Salinger Edebiyat Vakfı'nı kurdu. Salinger daha sonra birkaç öykü üzerindeki telif haklarını yeniledi ve 15 Ekim'de bütün yayınlarının tüm haklarını vakfa devretti, hepsi toplam 39 başlıktı.[1]

*

Salinger'ın huzur beklentisi 14 Mayıs 2009'da *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın devamı olduğunu iddia eden bir kitabın çıkmak üzere olduğu haberiyle darbe aldı.[2] Kitap haberi İngiliz gazetesi *Guardian*'da çıkmış ve hızla internette yayılarak Amerikan haberlerinin içine kadar girmişti. Duyuru, Salinger'ın klasik romanının devamını getirerek inzivasını bitirmeye karar vermiş olduğuna dair uzun zamandır baskılanmış olan umutları canlandırdı. Daha detaylı bilgi arayışı, okurları devam kitabının yayıncısı, İsveç kökenli Nicotext Press ve yan kuruluşu Windupbird Publishing'e ulaştırdı. Orada karşılaştıkları içerik ise cevaptan çok soru yarattı. Duyuru, *60 Yıl Sonra: Çavdar Tarlasından Çıkmak* (*60 Years Later: Coming Through the Rye*) başlığını taşıyordu. Kitap, İngiltere'de mevcuttu oysa Amerika'da piyasaya çıkışı Eylül ayına kadar programa alınmamıştı. Kitabın konusunun kısa özeti belirsiz bir şekilde tanıdıktı. *60 Yıl Sonra*, tıpkı onlarca yıl önce özel okulundan kaçıp New York sokaklarında dolaşan Holden Caulfield gibi emeklilik evinden kaçıp Manhattan sokaklarında dolaşan yetmiş altı yaşındaki Bay C adlı kahramanın gezilerini anlatıyordu. Potansiyel okurların bir şekilde asıl konuyu kaçırmamaları için *60 Yıl Sonra* en sevilen klasiklerimizden birinin harikulade bir devamı olarak kendi kendini selamlıyordu.

Kitabın yazarı hakkındaki bilgi daha da belirsizdi. John David California takma adıyla tanınan yazarın biyografisinde önceki işi mezar kazıcılığı ve triatloncu Demiradam olarak belirtiliyor ve Salinger'ın romanıyla ilk kez "Kamboçya kırsalında metruk bir kulübede" karşılaştığı belirtiliyordu. California'nın biyografisini okuduktan sonra hâlâ Salinger'ın ilişkisine dair bir ümit kalmışsa eğer, o da yayıncının bir dizi mizah kitabı, seks sözlükleri ve porno flip-kitabından [el-sineması da denilen sayfaları hızla çevrildiğinde çizimleri hareketlenen küçük kitap---ç.n.] oluşan internet katalogunun incelenmesinden sonra yok olup gidiyordu.

Websitesini araştıran basın bütün olayın bir şaka olabileceği yorumunu yapmaya başladığında, *60 Yıl Sonra*'nın yazarı gerçek kimliğini açıklamak zorunda kaldı. John David California gerçekte Nicotext and Windupbird Publishing'in sahibi İsveçli yazar Fredrik Colting'di. Colting *Sunday Telegraph*'i arayarak ciddiye alınmak istediğini belirtti. "Bu dolandırma değil" diye belirtti, "Hiçbir yasal sorun kaygısı taşımıyoruz. *60 Yıl Sonra*'nın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı tamamlayan çok özgün bir hikâye olduğunu düşünüyoruz."[3]

Salinger'ın, iş özellikle Holden Caulfield ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a geldiğinde seve seve kavgacı olacağı düşünülebilirdi. Colting'in yasal

konulardan söz etmesi, basının da ima etmiş olduğu gibi kitabının reklamını yapmak umuduyla Salinger'ı yasal bir mücadelenin içine çekmeye çalıştığı şüphesini güçlendiriyor gibi göründü. Colting'in, aynı zamanda, olaylarla gerçekten kafası karışmış gibi görünmekteydi, kitabının yarattığı tepkinin büyüklüğü karşısında önce şaşırmış sonra sersemlemişti. İsveç'te her biri arsız ve saygısız olan düşük profilli birkaç yayın yaptıktan sonra, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a pek çok kişi tarafından beslenen duygusal bağı tümüyle hiçe sayarak devam kitabını yazmış görünüyordu. "Bir darbe yaratmak, kimseyi kızdırmak ya da Salinger eksprese otostop yapmak için yola çıkmadım" diye itiraz etti. "Tek istediğim onunla ilgili biraz yenilik taşıyan iyi bir kitap yazmaktı."[4]

"Yenilik" kavramı kesinlikle sorundu. Ober Associates'ta uzun zamandır Salinger'ın ajansı olan Phyllis Westberg, Colting'in kitabının bir kopyasını ele geçirdiğinde kitabı Salinger adına, telif hakkının dışında bırakacak yaratıcı değerler içerip içermediğini aramak için inceleyeceğine söz vermişti. Ama akıbet kaçınılmazdı. Devam kitabını Salinger'ın özgün kitabıyla karşılaştıran Westberg kuşku uyandıracak benzerlikte pek çok sahne ve olay buldu, Holden'ın şivesi ve ruhu 1951'den beri hiç değişmemişti. Karakterler yaşlanıp acınacak hale gelmiş olsalar bile hâlâ aynıydılar. (Holden idrarını tutamıyordu ve Phoebe ilaç bağımlısı bir yaşam sürüyordu.) *60 Yıl Sonra* ile *Çavdar Tarlasında Çocuklar* arasında bir önemli fark vardı ve Westberg en zararlısının bu olduğunu düşünüyordu. Kitabı derinlemesine taradığında, Salinger karakteriyle karşılaşmıştı. Şimdi Mary Shelley'yi anımsatan bir arkta Holden, onu öldürmek amacıyla edebi "canavarı"nı dirilten yaratıcısıyla yüzleşmek üzere Cornish'e yolculuk ediyordu. Mayıs sonunda, değerlendirmesini tamamlayan Westberg, Salinger'a başvurdu. *Sunday Telegraph*'in bir sorusuna cevap verdiklerinde beklenildiği gibi düşünceleri hiç değişmemişti. Westberg, "Olay bir avukata devredilmiştir" diyerek bilgi verdi.

*

1 Haziran 2009'da Manhattan İkinci Bölge Mahkemesi'nin kayıtlarına J.D. Salinger ve J.D. Salinger Edebiyat Vakfı adına, *60 Yıl Sonra: Çavdardan Çıkış* aleyhine ihtiyati tedbir konmasını talep eden bir dava açılması istemi eklendi. Salinger devam kitabını telif haklarının ihlali olarak görüyor ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yayımlanmasını ve dağıtılmasını önlemek için dava açıyordu. Salinger şikâyet dilekçesini ibraz etmek için mahkemeye

gitmedi; dava sonuçlanıncaya kadar ortada da görülmeyecek, bunun yerine Westberg ve avukatı Marcia Paul tarafından temsil edilecekti. Marcia Paul, 22 yıl önce Ian Hamilton olayında Salinger'ın haklarını koruyan avukattı.

Resmi oturumlar 8 Haziran Pazartesi günü başladı. Davaya Federal Mahkeme'nin on beş yıllık kıdemli Yargıcı Deborah Batts atanmıştı. Salinger tarafı, ilk baştan itibaren *60 Yıl Sonra*'yı, "kopya edilmiş eser" olması, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan çalınmış materyal içermesi ve Salinger'ın telif haklarını ihlal etmesi nedeniyle suçlayarak yasaklanmasını istedi. Bakış açılarını ihtilafın kalbini açığa çıkaran cesur bir açıklamayla özetlediler: "*Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın devamını yaratmak ya da herhangi bir başka çalışmada Holden Caulfield karakterini kullanmak hakkı Salinger'a ve yalnızca Salinger'a aittir ve kendisi kesin olarak bu hakkı kullanmamayı seçmiştir.[5] Açıklamada, Salinger'ın kurgu karakter Holden Caulfield'in, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın telif haklarına dahil olması gerektiğine inandığı açıkça belirtiliyordu. Hiçbir yazar şimdiye kadar böyle bir iddiada bulunmamıştı.

Avukat Edward Rosenthal'un başı çektiği Colting tarafı, mahkemeye *60 Yıl Sonra*'nın bir devam kitabı olduğu ifadesini geri almış olarak girdi. Kitabı satirik bir parodi olarak görüyorlar ve Birinci Anayasa değişikliğindeki iyi niyetli kullanım fıkrasıyla korunan benzersiz bir eser olarak değerlendirilebilecek kadar da Salinger'ın özgün eserinden bağımsız bir çalışma olarak addediyorlardı. Karşı oldukları nokta "ortaya konulan en temel konu" olarak kabul ettikleri Salinger'ın Holden Caulfield karakterine sahip olma iddiasıydı.[6] "Mahkemeler edebi karakterlere davacının Holden Caulfield için istemiş olduğu türden koruma bahşetselerdi" diye itiraz ettiler, "kurgu, zaman içerisinde donakalırdı."[7]

Yargıç Batts, Holden Caulfield dışında diğer konuları da dikkate almakla yükümlüydü. En önemlisi, *60 Yıl Sonra*'nın Salinger'ın telif haklarından kurtulabilecek kadar "dönüşmüş" olup olmadığıydı. Colting'in avukatları savunmalarını kitabın Salinger'ın özgün eserine gerektiğinden fazla uzanmaması nedeniyle münferit bir eser olduğuna dayandırıyorlardı ama Salinger'ın avukatı bunu "saf ve basit hırsızlık" olarak niteliyordu. İki kitap arasındaki belirgin benzerliklerin uzun bir listesini yaptılar ve Holden'ın sesiyle şivesinin de korunmuş olduğu konusundaki ısrarlarını sürdürdüler.

Yine de eğer Colting tarafı, yargıcı kitabın gerçekten *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'a nitelikli ve özel bir yorum sunan parodi olduğuna ikna ederse, Yargıç Batts bunu serbest konuşma özgürlüğü olarak kabul etmek zorunda

kalacak ve Salinger'ın özgün eserinden kapsamlı bir şekilde ödünç alınmasına izin vermiş olacaktı. Colting'in avukatları kitabın Holden'ın Salinger'la karşılaştığı bölümlerine dikkat çekerek bunu, yazarla karakteri arasındaki ilişkinin yorumu olduğu gerekçesine dayandırdılar. Bu sav ana savunmaları olmuştu ama mahkemeyi *Çavdar*'dan alınan materyali aklamak üzere yeterince yorumla tatmin edip etmedikleri hâlâ belirsizdi.

Eğer Colting bir yerde üstün gelecekse, bu yargıcın son değerlendirmesiyle ilgili olarak gerçekleşecekti: *60 Yıl Sonra*'nın, gelecekte Salinger'ın, eserlerini pazarlama kabiliyetine yapacağı etki. Salinger tarafı *60 Yıl Sonra*'nın dağıtımının, eğer Salinger yazmayı seçerse gerçek bir *Çavdar*-devamı için halkın hevesini kaçıracağını iddia etti. Bu, başka bir yazar için geçerli olabilecek bir nedendi, oysa doksanındaki Salinger'dan pek az kişi yeni bir kitap beklemekteydi ve Colting'in, okurları *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı satın almaktan vazgeçirmek için çabalaması hiç de mantıklı değildi.

Bu yasal çekişme, basın için sadece uyuşuk ve küçük bir gösteriydi. Yazardan özel olarak bir haber alınmadığı ve ortalıkta görülmediği halde, basının ilgisi, Salinger'ın üzerinde sabitleşip kaldı. Phyllis Westberg, mahkemeyi açık bir biçimde Salinger'ın hazır bulunmasını talep etmekten caydırmak üzere düzenlenmiş bir yeminli ifade göndermişti. Westberg, yargıcın kendisini yazarın vekili olarak kabul etmesi çabasıyla, Salinger'ın şimdi tamamen sağır ve başkalarına bağımlı olduğunu ve kalçasını kırması nedeniyle halen bir rehabilitasyon merkezinde iyileşme sürecinde bulunduğunu açık bir şekilde ifade etmişti.[8] Basın şimdi kadim yazarın dayanıksız ve sağır olduğunu yine de inatla mücadele ettiğini duyuran başlıklar adına "kopya edilmiş eser" üzerindeki kansız tartışmaları bir yana bıraktı ve bu yeni haberlerin üzerine atladı.

*

Okurları genellikle yeniden öyküye çeken *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın sonundaki belirsizliktir. Roman biterken, Holden özellikle kararsız bir durumda bırakılır çünkü Salinger kendi benliklerini, kendi kuşkularını, kendi isteklerini ve kendi memnuniyetsizliklerini yerleştirebilmeleri için sonu kasten okurlarına bırakmıştır.

Basın Salinger'ın hastaneleriyle ilgilenirken, okurların düşünceleri çok farklı bir kaygıyı açığa çıkarıyodu. *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı ilk kez okudukları zamanı anımsayan ve Holden Caulfield'ın gençliklerinde kendilerine

ne kadar çok şey ifade ettiğini açıklayan insanlar tarafından yazılan makaleler ve yorumlar giderek artan bir sıklıkta gazetelerde ve internette görülmeye başladı. Her anıda Holden vardı ama hiçbir Holden diğerine benzemiyordu. Holden'ın her biri canlı ve çok kişisel olan pek çok biçimi vardı, bireysel yaşamlar yeniden düzenlendikçe görüntüsü değişiyordu. Bir adam, yeniyetmeliğinde yalnızca Holden ile bağlantı kurabildiğini ve bunun, zor bir zamanda kendisini ayakta tuttuğunu yazmıştı. Bir diğeri Holden'ın isyanına olan hayranlığını ve üniversite boyunca Salinger'ın romanını nasıl yanından ayırmadığını anımsadı. Hassas anılar da vardı, mahçupça Holden Caulfield'in ilk aşkı olduğunu itiraf eden kadın ya da benzer duyguları yazarken yeniden yaşayan genç kız gibi. Bu anlatılar arasında Holden Caulfield'in gerçekten kime ait olduğu ve davadan sonra ona ne olacağı sorusu yükseldi. İnsanlar Fredrik Colting'e pek saygı duymuyorlardı ama yine de birtakım tepkilerle, okurların kendilerinin bir parçası, kendi öz-imajlarının bir bölümü olduğunu açıkça düşündükleri şeylerin kendisine ait olduğunu iddia etmesi nedeniyle Salinger'a karşı giderek artan bir düş kırıklığı açığa vuruldu.

*

1 Temmuz'da, Yargıç Deborah Watts hükme vardı, mahkeme *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın izinsiz devamı olduğunu belirlediği kitabın Birleşik Devletler sürümünü yasaklayan bir karar aldı. Yargıç ayrıca iddianın her noktasını Salinger lehine bularak Holden Caulfield karakterinin gerçekten onun telif hakları tarafından korunduğuna ve Colting'in kitabının parodi değil "kopya edilmiş eser" olduğuna karar verdi. Özgün eserden ne kadar çok alınırsa sonucun o kadar az yenilikçi olduğu çıkışını yaparak *60 Yıl Sonra*'yı davalının iddia ettiğinden çok daha az "dönüşmüş" buldu.[9]

Kararı yasalarla desteklenmiş olsa da, Yargıç Batts'in görüşlerinin hepsi yalnızca yasal değildi. Ayrıca Salinger'ın romanının bütünlüğünü onun yarattığı biçimiyle korumakta ısrar etti ve bunu yaparken okurların haklarını korumaya teşebbüs etmiş oldu. Mahkeme, "Yazarın sanatsal görüşü, karakterinin öyküsünün bazı bölümlerini ya da yönlerini okurlarının farklı hayal güçlerine bırakmayı içerir" beyanında bulundu.[10]

Olayın özünde Holden Caulfield'in, sadece sözcüklerle betimlenen kurgu bir karakter olarak Salinger'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ının telif haklarına yasal olarak dâhil olup olmadığı sorusu yatmaktaydı. Holden'ın, ünlü imajlar, sanat eserleri, logolar ve film kahramanları gibi fiziksel bir simgesi

yoktu. Ama ikonik bir figür olmayı başarmıştı —Salinger'ın yazısının gücü sayesinde olsa da. Yine de mahkeme Holden'ın tanınmış olduğuna karar vererek onu herhangi bir ünlü imaj ya da sanat eseri gibi telif haklarına dâhil etti ve "Holden Caulfield sözcüklerle yeterince resmedilmiştir" kararına vardı. "O, sözcüklerle yapılmış bir portredir."[11]

Dava sürecinde, Colting aşırı şekilde küstahlaşmıştı, şimdi de Yargıç Batts'in hükmüne inanmadığını belirtiyordu. "Eğer hiç kimse kızmazsa doğru yapmamışsındır"diye mantık yürüttü. "Şüphesiz *Çavdar* çok büyük bir sanat eseriydi, hâlâ da öyle, ama T-Ford [T-Model Ford: 1908-1927 yılları arasında Henry Ford tarafından üretilen ilk satın alınabilir Amerikan arabası—ç.n.] da öyleydi. Bence, eski bir metal parçasını yeniden neşeyle kullanma ve onu yeni zamanla uyuşacak bir konuma getirme yeteneği, işte bu yaratıcılıktır."[12]

Davadan sonra Colting'in websitesi ziyaret edildiğinde devam-kitap iddiasının kaldırıldığı, onun yerine *60 Yıl Sonra: Çavdardan Çıkış'*ın kapağına büyük bir başlık atılmış olduğu görüldü: "ABD'de yasaklandı!"

*

Çavdar Tarlasında Çocuklar'da, canı sıkılan Holden, Doğa Tarihi Müzesi'nin doldurulmuş diyoramasının güven verici aynılığındaki anılarla sakinleşir. Holden özlemle, güven içinde kusursuzluklarında donup kalmış olan ve hiç yaşlanmayan camlı sergi vitrinlerini düşünür. Kımıldamadan ateş yakan Kızılderili, sonsuza kadar balık avlayan Eskimo, uçuşlarına ara verilmiş hareketsiz kuş figürlerini anımsar. "Her şey her zaman hep olduğu yerde kalıyordu" diye sevgiyle anımsar. "Kimse değişmeyecek. Tek değişen sen olacaksın."[13]

1951'den sonra Salinger pek çok Holden karakterini uyarlama başvurusunu reddetmişti. Başkalarıyla birlikte, Holden'ı sahneye ve bayaz perdeye taşımak isteyen Elia Kazan, Billy Wilder ve Steven Spielberg'ün tekliflerini de geri çevirmişti. 2003'te *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın televizyon oyununa dönüştürülmesi projesi üzerine BBC'yi dava açmakla tehdit etti. Ve sürekli olarak Holden'ın görüntüsünü kitap kapaklarına çizme girişimleriyle mücadele etti.

Salinger, Holden'ı okurlarına doldurulmuş diyoramanın durdurulmuş dünyasında koruma özlemi içinde sunabilirdi. Oysa şimdi pencereden dışarı gözünü dikerek, değişiklikten koruyabilme umudunu yitirdiği eserine kıs-

kanç bir dehşet içinde bakan Salinger'ın ta kendisiydi. Salinger 1980'de Betty Eppes'e "Artık Holden Caulfield yok" demişti. "Holden Caulfield yalnızca zamanın içinde donan bir an."[14]

*

Colting derhal temyiz başvurusunda bulundu ve dava Yargıtay İkinci Dairesi'ne havale edildi. 23 Temmuz'da Rosenthal mahkemeye Colting adına, bir alt mahkemeye sunmuş olduğu itirazdan daha kusursuz bir dava özeti gönderdi. *60 Yıl Sonra*'nın Salinger'ın telif haklarını ihlal etmeyen bir parodi olarak işlendiği konusundaki kararlı tutumlarını sürdürmelerine karşın, bu yeni başvurunun altında *60 Yıl Sonra*'nın *Çavdar*'dan ödünç aldıklarının bedelini Salinger'a ödeme niyeti yatmaktaydı. İsveç'te evinde olan Colting, umudunu sürdürmekle birlikte yavaş yavaş kabullenmeye başlamıştı. "Umarım kazanırız" diye yansıtıyordu bunu. "Yalnızca kitabım için değil, onun işi tamam ve ben ona daha sonra olacaklar için ağlamayacağım, ama akbabaların parçalamaya çalışacağı bütün diğer kitapların iyiliği için. Onların içine edeceğim."[15]

7 Ağustos Cuma günü temyiz mahkemesine sunulan bir bilirkişi raporuyla -Salinger'ın lehine olan kararın bozulması için yasal bir itiraz dilekçesiydi bu- Colting'in görüşlerinin konumu değişti. Doküman ülkenin en güçlü medya devlerinden dört tanesi tarafından hazırlanmıştı: New York Times Company, Associated Pres, Gannett Company ve Tribune Company. Belge güçlü ve açıktı. Colting'in kitabını "yasaklayan" 1 Haziran kararının Birinci Anayasa Değişiklikleri'ni açıkça ihlal ettiğini öne sürüyor ve şöyle bir gerekçe gösteriyordu: "Bütün zarar, arzuları karşılanmayan münzevi bir yazarın gururuna verilmiş gibi görünmektedir."[16]

Salinger'ın avukatı, 13 Ağustos'ta Colting'in itirazını çürütmek üzere bilirkişi raporuna zıt bir karşı sav gönderdi. Dosyada, Marcia Paul *Çavdar*'ın yasaklanan devam kitabının Salinger'ın telif haklarını ihlal ettiğine dair alt mahkeme görüşünü açıklıyordu. Daha sonra Colting'i ve medya devlerini "ihtiyati tedbir koymak amacıyla tamamiyle yeni standartlar ve yasada büyük çapta değişiklikler önermek" yoluyla emsal oluşturma girişiminde bulunmakla suçladı.[17] Paul'ün savı iyi yapılandırılmıştı ve kesinlikle güçlüydü ama müvekkilinin karşısında yer alan medya devlerinin verdiği zararı geri döndürmesi mümkün değildi.

Bilirkişi raporu Salinger ve hukuk takımı üzerinde buz gibi bir etki yarattı. Bu, medyanın, olaya bakışını değiştirdiğinin göstergesiydi. Basın, *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın onlarca yıl boyunca adil olmayan kısıtlamalarla uğraşmasını okurlara anımsatarak, şimdi yazarı bir kitabı yasaklatma girişiminde bulunduğu için suçluyordu; esas itibariyle Salinger'ı sahtekârlıkla suçluyordu. Rapor, kişisel olarak Salinger için daha korkutucu bir üstü kapalı tehdit de taşıyordu. Raporu yazan, ülke içindeki yüzlerce gazete, dergi, radyo ve televizyon istasyonlarıyla birlikte sayısız websitesini kontrol eden medya kuruluşlarıydı. Halk görüşünü etkilemedeki kudretleri muazzamdı. Salinger temyiz mahkemesinde galip geldiği takdirde karşılık olarak mirasını yok edebilirlerdi.

*

Temyiz mahkemesi 3 Eylül'de kararını açıklamadan tarafları dinledi. Hiçbir yaklaşan karar belirtisi olmadan Salinger'ın 91. yaşgünü geldi çattı. Sonuç ne olursa olsun Amerikan telif hakları yasası için geniş kapsamlı bir anlam taşıyacaktı ama Salinger için sonuç şimdiden belliydi. Yasal hüküm ne olursa olsun Holden Caulfield üzerindeki hâkimiyetini kaybetmişti ve şimdi kendi mirası üzerindeki kontrolünü yeniden kazanmaya çalışıyordu. Basının olaylara tepkisi öngörülebilirdi. Salinger'ın iddialarından bıkan basın kısa bir süre sonra, davadan vazgeçmesini talep ederek ve onu kişisel çıkarları doğrultusunda Birinci Anayasa'ya yapılan değişikliği çiğnemekle suçlayarak, yazardan cevap gelmeyeceğinden emin bir şekilde şikâyetlerini bildirdi.

Salinger, Ian Hamilton'a meydan okuduğu zaman yaptığı gibi aynı avukatı tutabilir ve aynı bölge mahkemelerinde davasının sonuçlandığını görebilirdi ama 1987'den bu yana dünya değişmişti; hem de farkına vardığından daha fazla. Devam kitabının Avrupa'da yayımlanmasıyla Birleşik Devletler telif hakları yasalarının ona erişimi önlenmiş oldu ve kitap internet yoluyla dünya genelinde satışa çıkarıldı. Yasal sonuçlar ne olursa olsun, *60 Yıl Sonra*, e-posta adresi ve bilgisayar erişimi olan her ülkeden her insan tarafından ulaşılabilir oldu, temyiz mahkemesinde kaybedilmeyen bir durumdu bu.

Doğruyu söylemek gerekirse, Salinger Holden üzerindeki kontrolünü işte o zaman kaybetti; davalarla ya da hırsızlıkla ya da dikkatsizlikle değil ama teknoloji yoluyla. Aslında Salinger, daha derin anlamda mahkeme salonu duruşmalarından ya da steril kanunlardan çok daha önemli bir şekilde, Holden Caulfield'e hiçbir zaman gerçekten sahip olmamıştı. Kahramanı

değiş tokuş edilen bir eşya değildi. Holden uzun zaman önce okurlarının yaşamlarına girmişti. O, ona hayran olan asiye, ondan güç alan serseriye, ona tutulan genç kıza aitti. Ve okurların her *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ı açışında benzersiz bir biçimde yeniden yaratılan Holden'ın *kendi* malı olduğunu anlamak istemeyen *her* yazara öfke duymalarını sağlayan işte baş kahramana besledikleri bu sevgiydi.

*

Klasik film *Düşler Tarlası*'nda (*Field of Dreams*) meşhur bir sahne vardır, aktör James Earl Jones ölü ruhları taşıyan çok büyümüş bir mısır tarlasına girer. Başka bir diyara geçmek üzere olduğunu anlayan Jones korkmaz. Bunun yerine çocuksu bir umutla gülümser. Sahnenin özgün kitap anlatımı, Kanadalı yazar W.P. Kinsella'nın 1982 kitabı *Ayakkabısız Joe*'da (*Shoeless Joe*) yer alır. Kinsella'nın romanında Jones'un oynadığı karakter gerçekte Salinger'dır; filmde adı Terence Mann olarak değiştirilmiştir. *Ayakkabısız Joe*'nun son bölümü "J.D. Salinger'ın Kopuşu" ("The Rapture of J.D. Salinger") başlığını taşır ve burada geçmişin ve karakterlerinin ruhlarıyla söyleşmek üzere mısır tarlasına giren yine Salinger'dır.

Salinger'ın 2009 ilkbaharındaki kalça ameliyatından sonra karısının ve evinin tanıdık konforuna dönüşünün ardından, sağlığı gözle görülür biçimde iyileşmeye başladı. Yıllardır Colleen ile birlikte yakınlardaki Hartland, Vermont'a neredeyse her hafta yolculuk ediyor ve cemaat kilisesinde düzenlenen toplu rozbif yemeklerine katılıyordu. Salinger kışın soğuk aylarında dahi seyahatlerine devam edecek kadar haftalık ritüeline döndüğünde tamamiyle iyileşmiş görünüyordu. Yılın ilk günü doksan birinci yaşına girerken ailesi, onun daha yıllar boyunca kendileriyle birlikte olacağına ikna olmuştu. Ama Ocak ilerledikçe sağlığı bozulmaya başladı. Hiç acı çekmiyor gibi görünüyordu ama bedeni yavaş yavaş kapanıyordu. 27 Ocak 2010 Çarşamba günü geç saatlerde, J.D. Salinger öldü.

28 Ocak'ta Salinger'ın ajansı haberi duyurdu. Salinger'ın oğlu Matthew tarafından yazılan bildirimi aile adına sunan Westberg olağandışı bir açıklama yaptı, esasen bunlar Salinger'ın dünyaya son sözleriydi:

> Salinger bu dünyanın içinde olduğunu ama ona ait olmadığını düşünüyordu. Bedeni artık yok ama ailesi onun dini ya da tarihi kişiler olsun, özel dostlar ya da kurgu karakterler olsun, hâlâ sevdikleriyle birlikte olmaya devam ettiğini umut ediyor.

Salinger'ın bu dünyada olup da artık onun bir parçası olmadığı onlarca yıldır âşikardı. Kaynak İncil'di ve başka bir yazar tarafından dile getirilseydi debdebeli gelebilirdi, ama Salinger için bu özdeşleşme doğaldı. Basit gerçekti ve hiç kimse tümüyle egosuzca söylenip söylenmediğini sorgulamadı. Ailesi tarafından temin edilen ifade bir teyitti. Onun sevdiklerine kavuştuğuna dair inançlarını ifade ederken Salinger'ın uzun zamandır yazılarında taşıdığı dini görüşleri yansıtıyordu. Onun kurgu karakterlerini, geçmiş dostlarının ve tanımaya özlem duyduğu dini ve tarihi kişilerin ruhlarıyla eş tutan satırlar, Salinger'a lâyık zengin görüntüleri çağrıştırıyordu.

Salinger'ın ölümünün ardından, dünya nadir görülür bir şekilde durakladı. Yaşına ve gönüllü sürgün hayatına karşın toplum kaybıyla afalladı. Basın, belki de Ernest Hemingway'in elli yıl önceki ölümünden beri kimseye gösterilmemiş olan bir övgü ve takdir patlaması sunuyordu. Ölümü tam bir yıl önce gerçekleşen (günü gününe) John Updike'a bile telaşlı bir veda sunulmuştu. Çoğu yazarda olduğu gibi, basın Updike'ın ölümüne edebi bir olay gözüyle bakmıştı; ama Salinger Amerikan kültürünün bir parçası olmuştu, inatçı inzivasının çekiciliğiyle neredeyse mistik bir figürdü, yine de *Çavdar Tarlasında Çocuklar* ve Holden Caulfield karakteriyle günlük insanın yaşamına dokunabilmeyi başarmıştı.

J.D. Salinger benzersizdi, pek çok kişi onun soylu başkaldırısını rahatlatıcı bulmuştu. Başkaları, gençliklerine ait kalıntıların uzun zaman önce yitip gitmesine karşın J.D. Salinger'ın aynen kaldığı basit bilgisiyle rahatlamıştı. Ölümüyle birlikte, yeryüzünde bir daha onun benzersiz niteliklerinin görülmeyeceğine ve bir çeşit korkunç yok oluşun gerçekleştiğine dair ani bir farkındalık oluştu.

İnternet haberle çalkalandı. Duyurudan sonraki bir iki saat içerisinde binlerce blog ve websitesi övgülerle doldu. Stephen King'den Joyce Carol Oates'a ve *The New Yorker* ile Little, Brown'ın personeline kadar sayısız yazar ve yayıncı Salinger'ın etkisine ait belgeler sundular. William Shawn'un uzun zamandır ortağı ve Salinger'ın vaftiz oğlunun annesi olan Lillian Ross onun özel arkadaşı olarak erdemlerini anlatmak üzere yıllardır süren sessizliğini bozdu. Ayrıca Salinger'ın, yeni yürümeye başladığı sırada oğlu Erik'le çekilmiş fotoğraflarını paylaştı: Yazar ve çocuğun birlikte gülüp oynadığı pek çok Salinger öyküsünü anımsatan büyülü sahnelerdi bunlar.

Televizyon ağları, ellerindeki az bilgiyle ellerinden geldiğince yazarın hayatının kronolojik sıralamasını yaparak uzun sunumlar yaptılar ve *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'ın kalıcı etkisine yoğunlaştılar. Ulusal kanallar Salin-

ger'ın halkın gözündeki cazibesinin uzun-ömürlülüğü üzerinde düşünmek ve mirasını incelemek üzere sıra sıra bilim adamları takdim etti. Özne sınırları aşıyor gibiydi. Salinger tabloit haber programlarında da bilimsel yayınlarda olduğu kadar popüler bir konuydu.

Salinger'ın ölümü her Amerikan gazetesinde ve dünyanın büyük kısmında ilk sayfa haberi oldu. *The New York Times*, bir yıl önce mahkemede onun aleyhinde dilekçe vermiş olmasına karşın çok uzun bir övgüye yer verdi. Gazete, son zamanlarda ilk kez olarak, kapağında siyah beyaz bir fotoğraf yayımladı, bu pek az kişinin daha önce görmüş olduğu Salinger ve William Maxwell'e ait 1961 yılında çekilmiş enstantane bir fotoğraftı. *The Times* yazarın ölümünü duyuran kapak makalesine ek olarak gözde evladın kaybı için duyulan gerçek kederle dolu iki tam sayfa ayırmıştı. *The Times* yalnız değildi. Artık açıkça ulusal bir kayıp olarak nitelenen bu ölüm için *The Times*'ın ayırdığı kapsamlı yer Amerika ve dünya gazetelerinde de oldukça yaygındı.

Ne yazık ki, Salinger çılgınlığının bu ani patlaması tuhaf öyküler ve yanlış bilgi tekrarlarına da yol açtı. Annesinin İrlandalı ve hatta "İskoçya doğumlu" olduğu, Salinger'ın yeniyetme kızlara düşkün olduğu ve donmuş bezelye diyeti yaptığı bir kez daha söylendi. Salinger'ın ölümünden hemen sonra yazarın fotoğraf ve filmleri ortaya çıkmaya başladı, yaşarken saklanan görüntülerdi bunlar. Kısa öyküleri de birdenbire kendisinin asla izin vermeyeceği düzenlemelerle kitap kapakları dışında görülmeye başlandı. *Esquire* "Bu Sandviçte Mayonez Yok" ve "Kırık Öykünün Kalbi" öykülerini yeniden yayımlarken *The New Yorker* internet abonelerine "anma koleksiyonu" olarak bastığı 12 Salinger öyküsünü karşıdan yükleme olanağı sağladı.

En fazla ilgiyi çeken malum konu Salinger'ın 1965'ten beri yazmakta olduğu söylenen ciltlerce eserin üzerini örten esrar perdesiydi. Kasasındaki gizli edebi malzemeler, en az 15 tam uzunlukta roman bitirmiş olduğu hakkındaki basın iddialarıyla körüklenerek sürekli bir yorum kaynağına dönüşmüştü. Stephen King bile dünyanın Salinger'ın yıllar içinde büyük başyapıtlar biriktirip biriktirmediği hakkındaki gerçeği nihayet öğrenebileceğini belirtti. Edebi dünya beklenti içinde nefesini tuttu.

Bu arada, Cornish'te sadece sessizlik vardı. Salinger'ın ölümünün üzerinden dört gün geçmişti ve basında anmalar çıkmaya devam ederken Westberg'ün ilk duyurusundan beri aileden hiçbir şey işitilmemişti. Westberg aynı zamanda Salinger için sağlanmış olan mahremiyet ve saygının şimdi ailesine de aynı düzeyde bahşedilmesini rica etmişti. Sonuç olarak, Salinger'ın gö-

mülmesine ya da yakılmasına ait yer, zaman ve biçim ile vasiyetinin içeriği ve kasasındaki şahesерler hakkında tek bir kelime bile edilmemişti.

1 Şubat'ta, Amerika yazarı onurlandırdı, Salinger'ın portresi Smithsonian Institution tarafından National Portrait Gallery'de gösterime sunulmuştu. Böyle bir şeref Salinger hayattayken söz konusu olamazdı, ama yarım asırdır bastırılan hayranlık şimdi sabırsızca patlamıştı.

Acının dışa vurumu ironikti. Salinger muhtemelen hayattayken ilgiden kaçındığı gibi, anısına yağdırılan onurlara da sırtını dönecekti. Ama ölümünün halk üzerinde, kendisinin gerçekten keyif alacağı olumlu bir etkisi olmuştu. İnsanlar onun şerefine, yeniden keşfedilen bir beğeniyle inanılamayacak kadar çok sayıda kitabını okumaya başladılar. Salinger'ın ölümünden iki gün sonra *Çavdar Tarlasında Çocuklar* en iyi satan kitaplar listesinde beşinci sıradaydı; 1951'deki konumundan bir sıra aşağıdaydı. Dünyadaki en büyük kitap satıcısı olan amazon.com, yalnızca *Çavdar Tarlasında Çocuklar* stoklarını değil, *Dokuz Öykü*'yü, *Franny ve Zooey*'yi ve *Kaldırım Kirişi* ile *Seymour*'ı da tüketmişti. Firma, kitapların şimdilik ellerinde kalmadığını açıkladı. Amerika Salinger'ın tamamını satmıştı.

Salinger, ailesinin uygun gördüğü şekilde son yolculuğuna uğurlanırken, inanılmaz bir şekilde anısını şereflendirecek tüm diğer çabaları gölgede bırakacak bir dizi küçük tuhaf olay gerçekleşmeye başladı. Önce yavaş yavaş ama giderek artan bir sıklıkta internette sıradan bireyler tarafından yüklenen kısa ve doğaçlama ev videoları gösterilmeye başlandı. Önce sadece bir tanesi, kameraya nasıl göründüğü umrunda olmayan, profilinin iyi görünüp görünmediğine, saçlarının dağınık olup olmadığına aldırmayan tek bir cesur ruh vardı. Bir gün içerisinde böyle yüzlerce film oldu. Sayı iki günde bine ulaştı. Hepsi sıradan insanlardı, çoğu gençti, bilinçsizce yüzlerini kameraya çeviriyor ve ister milyonlar tarafından ister tek kişi tarafından izlensinler hiç önemsemeden konuşmaya başlıyorlardı. Salinger'dan söz ediyorlardı. Onlar için ne anlam ifade ettiğini, onlara ne armağan ettiğini anlatıyorlardı. Onun yazılarının yaşamlarına dokunduğunu ve onu özleyeceklerini dünyaya anlatmak için dayanılmaz bir istek duyuyorlardı.

Sanki bir kitle sezgisi komplosuyla, aynı spontan tepki neredeyse her videoda yer alıyordu. Kameranın önündeki her insan eline bir kitap alıp sesli olarak okumaya başlıyordu. *Franny ve Zooey*'den okuyorlardı. *Seymour–Bir Giriş*'ten okuyorlardı. *Dokuz Öykü*'den okuyorlardı. Ama hepsinden çok *Çavdar Tarlasında Çocuklar*'dan okuyorlardı. Sonuç göz kamaştırıcıydı: yüzlerce okur aynı anda Holden Caulfield'in sözcüklerini okuyordu, sesleri

çoğunlukla çatlaktı, bazen büyülenerek yükseliyor ama hep yürekten geliyordu ve her biri belli belirsiz de olsa yalnız olmadığını biliyordu.

*

Eğer J.D. Salinger'ın yaşamını -gerçekten yargılamak için- araştırmak istersek öncelikle bütün hayatını tüm karmaşıklığıyla inceleme zorunluluğunu kabul etmeliyiz; içindeki yürekli askeri olduğu kadar başarısız kocayı ve koruyucu keşişe yol açan yaratıcı ruhu tanımak üzere.

İnsanın yapısında, onu yücelttiği idolleri yıkmaya zorlayan bir şey vardır. Hayran olduklarımızın erdemlerini gerçeğin ötesinde yüceltmekte ısrar ederiz ve sonra da onları mecbur tuttuğumuz yükseltilere kızarcasına alaşağı etmeye kendimizi zorunlu hissederiz. İdollerimizi parçalamak bizim yapımızda var olabilir, oysa aynı yapı sürekli olarak, saygı duyacağı bir şeyin özlemi içerisindedir.

En azından bir süre için, Salinger kendini bir Amerikan peygamberi, kentin ıssızlığında bağıran bir ses olarak düşünmüş olabilir. Bugün, sanki dünyaya vermiş olduklarından daha fazlasını borçluymuşçasına, devam etmeyi reddedişi nedeniyle hâlâ paylanarak, tanıklığının kısalığı ile anılıyor. Her nasılsa, zamanın geçmesi, neredeyse öykülerindeki ince tezahürler kadar gizemli bir şekilde, J.D. Salinger'ın yazar olarak görevini ve belki peygamberlik misyonunu bile uzun süre önce tamamladığını açığa kavuşturabilir. Kalan zorunluluk bize aittir. Böylece Salinger'ın öyküsü sürer, tamamlanmak üzere yazardan okura geçer. Yazılarında ilettiği mesajlarla birlikte tüm hüznü ve kusurlarıyla J.D. Salinger'ın yaşamını incelemek bizi, yaşamlarımızı yeniden değerlendirmekle, bağlantılarımızı gözden geçirmekle ve dürüstlüğümüzü ölçmekle yükümlü kılar.

NOTLAR

1. Bölüm – Sonny

1. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction* Little, Brown and Company. 144.
2. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction.* 177.
3. Solomon Salinger'a ait Doğum Sertifikası. Cleveland Şehri Sağlık Müdürlüğü. 16 Mart 1887. Bu belge Fannie'nin yaşını 22, Simon'ınkini 26 olarak vermektedir. Anne ve babanın doğum yeri, Litvanya o zamanlar Rus İmparatorluğu'nun bir parçası olduğundan, 'Polania, Rusya' olarak belirtilmekte. Belge Salingerların adresi olarak 72, Hill Street, Cleveland'ı vermektedir, böyle bir adres artık mevcut değildir.
4. Alexander, Paul. *Salinger – a Biography.* Renaissance Books, 1999. 31.
5. Alexander, Paul. *Salinger – a Biography.* Renaissance Books, 1999. 31.
6. Sosyal Güvenlik Ölüm Kayıt Numarası: 107-38-2023; Miriam Jillich Salinger. Sosyal Güvenlik ve nüfus kayıtları Salinger'ın annesinin doğum yılını 1891 olarak gösteriyor oysa Miriam sık sık 1882'de doğduğu konusunda ısrar ederdi.
7. Birleşik Devletler Onikinci Nüfus Sayımı, 1900.
8. Birleşik Devletler Onüçüncü Nüfus Sayımı, 1910.
9. Birleşik Devletler Ondördüncü Nüfus Sayımı, 1920.
10. Sidney Salinger'dan Yazara, 26 Aralık 2005.
11. Birleşik Devletler Ondördüncü Nüfus Sayımı, 1920.
12. Kur'a ile Askerlik Kaydı, Solomon Salinger, 5 Ekim 1917. Kayıt Birinci Dünya Savaşı içindi ve 30 yaşındaki halinin fiziksel bir betimlemesini içeriyordu.
13. 1930 *Camp Wigwam Annual. (Wigwam Kampı Yıllığı)* 65.
14. 1932 –1933 Jerome Salinger'ın Öğrenci Karnesi. McBurney Okulu. Ian Hamilton'ın Çalışma Belgeleri'ndeki Kopyası.
15. Salinger'dan Jeffrey Dix'e, Temmuz 1993.
16. Richard Gonder'dan Ian Hamilton'a, Mart 1985.
17. Salinger, J.D. "Class Prophecy", *Crossed Sabres*, 1936 Valley Forge Askeri Akademi Yıllığı.
18. Salinger, J.D. "A Girl I Knew" ("Tanıdığım Bir Kız"), *Good Housekeeping* 126 (Şubat 1948). 37.
19. Salinger, J.D. "Contributors", *Story* XXV (Kasım–Aralık 1944). 1.
20. Maxwell, William. "J.D. Salinger", *Book of the Month Club News*, Temmuz 1951.
21. Francis Glassmoyer'dan Ian Hamilton'a, 12 Şubat 1985.
22. Salinger, J.D. "Musings of a Social Soph, The Skipped Diploma", *The Ursinus Weekly*, 10 Ekim 1938, Pazartesi. 2.

2. Bölüm – Tutku

1. Whit Burnett'dan Salinger'a, 7 Kasım 1959.
2. Salinger, J.D. "Early Fall in Central Park". 1939. Charles Hanson Towne Belgeleri (1891 –1948). New York Public Library, Manuscripts and Archives Division.
3. Salinger, J.D. "A Salute to Whit Burnett" *Fiction Writer's Handbook*, Hallie and Whit Burnett, New York: Harper and Row, 1975.
4. Salinger'dan Whit Burnett'a, 21 Kasım 1939.

5. Whit Burnett. *Fiction Writer's Handbook.*
6. Salinger'dan Whit Burnett'a, 17 Nisan 1940.
7. Salinger'dan Whit Burnett'a, 21 Kasım 1939.
8. Salinger'dan Whit Burnett'a, 28 Ocak 1940.
9. Salinger'dan Whit Burnett'a, 28 Ocak 1940.
10. Whit Burnett'dan Salinger'a, 28 Şubat 1940.
11. Whit Burnett'dan Salinger'a, 18 Nisan 1940.
12. Salinger'dan Whit Burnett'a, 19 Nisan 1940.
13. Salinger'dan Whit Burnett'a, 16 Mayıs 1940.
14. Salinger'dan Whit Burnett'a, 4 Eylül 1940.
15. Salinger'dan Whit Burnett'a, 6 Eylül 1940.
16. Salinger'dan Whit Burnett'a, 4 Eylül 1940.
17. Salinger'dan Whit Burnett'a, 6 Eylül 1940.
18. Yolcu listesi (mürettebat), SS Kungsholm, 6 Mart 1941.
19. Salinger'dan Albay Milton G. Baker'a, Supt. VFW'A, 12 Aralık 1941.
20. Salinger, J.D. "The Ocean Full of Bowling Balls" Yayımlanmamış 1944. 1.
21. Salinger'dan Whit Burnett'a, Haziran 1943.
22. Gloria Murray'den Ian Hamilton'a, 1984.
23. Scovell, Jane. *Oona Living in the Shadows: A Biography of Oona O'Neill Chaplin.* New York: Warner, 1998. 87.
24. Hamilton, Ian. *J. D. Salinger: A Writing Life* (Yayımlanmamış Ekim Dizgisi). New York: Random House, 1986. 54.
25. Kurt M. Semon'dan (*Story*'de editör) Harold Ober'e kısa not, 11 Ağustos 1941.
26. Salinger, J.D. "The Heart of a Broken Story". *Esquire* XVI (Eylül 1941). 32.
27. Salinger'dan Whit Burnett'a, 22 Ocak 1942.
28. Salinger'dan Whit Burnett'a, 22 Ocak 1942.
29. Yagoda, Ben. *About Town: The New Yorker and the World It Made.* Cambridge: Da Capo Press, 2001. 233.
30. John Mosher'dan Harold Ober'e, 14 Şubat 1941.
31. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 31 Ekim 1941.
32. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 31 Ekim 1941.
33. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 31 Ekim 1941.
34. Salinger'dan Herb Kauffman'a, Temmuz 1943.
35. Salinger, J.D. "Slight Rebellion Off Madison". *The New Yorker* (Aralık 1946), 76–79.

3. Bölüm – Kararsızlık

1. Salinger'dan Whit Burnett'a, 11 Ocak 1942.
2. Salinger'dan Whit Burnett'a, 11 Ocak 1942.
3. Salinger'dan Whit Burnett'a, 2 Ocak 1942.
4. William Maxwell'den Harold Ober'e, 26 Şubat 1942.
5. Salinger'dan Whit Burnett'a, 2 Ocak 1942.
6. William Maxwell'den Harold Ober'e, Tarihsiz (fakat Şubat 1942'den sonra).
7. Salinger'dan Albay Milton Baker'a, 12 Aralık 1941.
8. ABD Ulusal Arşivler ve Kayıtlar Dairesi. Askerlik Kayıtları: Jerome David Salinger. 32325200.

9. Salinger, J.D. "The Last and Best ofthe Peter Pans". Yayımlanmamış. 1942.
10. ABD Ulusal Arşivler ve Kayıtlar Dairesi. Askerlik Kayıtları: Jerome David Salinger. 32325200.
11. Salinger'dan Whit Burnett'a, 8 Haziran 1942.
12. Albay Milton Baker'dan Albay Collins'e, 5 Haziran 1942.
13. Whit Burnett'dan Albay Collins'e, 1 Haziran 1942.
14. Salinger'dan Randy Troup'a, 4 Aralık 1969. Tara, *Gone With the Wind* 'deki (*Rüzgar Gibi Geçti*) plantasyonun adıydı.
15. Salinger'dan Whit Burnett'a. 3 Eylül 1942.
16. Whit Burnett'dan Dorothy Olding'e. 25 Kasım 1942.
17. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz fakat Eylül 1942'den sonra.
18. Capote, Truman. "La Cote Basque". *Unanswered Prayers*. 1994. Bölüm ilk olarak *Esquire*'ın Kasım 1975 sayısında yayımlanmıştı.
19. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz fakat Mart 1943.
20. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 27 Aralık 1942.
21. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat 1942 Noeli'nden sonra veya 1943 başlarında).
22. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat 1942 Noeli'nden sonra veya 1943 başlarında).
23. Salinger, J.D. "Varioni Kardeşler" *Saturday Evening Post* CCXVI (17 Temmuz 1943). 12 –13, 76 –77.
24. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat 1942 Noeli'nden hemen sonra.)
25. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat Mart 1943).
26. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 31 Ekim 1941.
27. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 11 Ocak 1943.
28. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat Temmuz 1943).
29. Salinger, J.D. "Soft Boiled Sergeant". *Saturday Evening Post*, CCXVI, (15 Nisan 1944). 18, 32, 82–85.
30. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction* Boston: Little, Brown & Company 1991. 163.
31. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 31 Ekim 1941.
32. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat Haziran 1943).
33. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat Haziran 1943).
34. Joe Alfandre'den (Laurene Powell'ın oğlu) Yazara, 2 Ocak 2005.
35. Salinger, J.D. "İki Yalnız Adam", Yayımlanmamış. 1944.
36. Salinger, J.D. "İlgili Taraflar". Saturday Evening Post, CCXVI
(26 Şubat 1944). 14, 47 –48.
37. Salinger'dan Whit Burnett'a, 1 Temmuz 1943.
38. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz fakat Haziran 1943.
39. Salinger'dan Herb Kauffman'a, 7 Haziran 1943.
40. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, Haziran 1943.
41. Salinger, J.D. "Elaine" XXV. *Story* Mart/Nisan 1945. 38-47
42. Salinger'dan Herb Kauffman'a, Tarihsiz (fakat 1943 yazı sonları)
43. Salinger'dan Herb Kauffman'a, Tarihsiz (fakat 1943 yazı sonları)
44. Komutan James H. Gardner'dan Whit Burnett'a, 15 Temmuz 1943.
45. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat 3 Ekim 1943 haftası)

46. Salinger'dan Whit Burnett'a, Tarihsiz (fakat 3 Ekim 1943 haftası)
47. Salinger, J.D. "Last Day of the Last Furlough", *Saturday Evening Post* CCXVII (15 Temmuz 1944). 26–27, 61–62, 64.
48. Salinger, J.D. "Last Day of the Last Furlough", *Saturday Evening Post* CCXVII (15 Temmuz 1944). 26–27, 61–62, 64.

4. Bölüm – Yer Değişikliği

1. Salinger'dan Burnett'a, 3 Ekim 1943.
2. Story Press ofis-içi kısa notu, tahminen 1943 sonları veya 1944 başları.
3. Burnett'dan Harold Ober'e, 9 Aralık 1943.
4. Burnett'dan Harold Ober'e, 3 Şubat 1944.
5. Salinger'dan Burnett'a, 14 Ocak 1944.
6. Salinger'dan Wolcott Gibbs'e, 20 Ocak 1944.
7. Salinger'dan Herb Kauffman'a, Tarihsiz (fakat 1943 yazı sonları).
8. William Maxwell'den Dorothy Olding'e, 4 Şubat 1944.
9. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. Washington Square Press, 2000. 50, 53.
10. Salinger, J.D. "For Esmé – with Love and Squalor". *The New Yorker*, 8 Nisan 1950. 28–36.
11. Salinger'dan Burnett'a, 13 Mart 1944.
12. Salinger'dan Burnett'a, 19 Mart 1944.
13. Salinger'dan Burnett'a, 2 Mayıs 1944. Bu öyküye istinaden, Salinger iki başlık arasında gidip geliyordu, "The Children's Echelon" ve "Total War Diary," ve öykü hiç yayımlanmadığı için, bugün bu iki başlıkla da anılmaktadır.
14. Salinger, J.D. "The Children's Echelon". Yayımlanmamış (fakat 1944 baharı).
15. Story Press ofis-içi kısa notu, 1944.
16. Salinger'dan Burnett'a, 22 Nisan 1944.
17. Burnett'dan Salinger'a, 14 Nisan 1944.
18. Salinger'dan Burnett'a, 19 Mart 1944.
19. Salinger, J.D. "Two Lonely Man", Yayımlanmamış (fakat 1944 baharı).
20. Yıllık Rapor, 4. Piyade Tümeni Karargahı, Bölüm Baş Tabibinin Ofisi. 10 Ocak 1945. 2.
21. Greene, Ralph C. ve Allen, Oliver E. "What Happened Off Devon," *American Heritage*, Şubat 1985.
22. Harrison, Gordon A. "Chapter VIII: The Sixth of June", *Cross Channel Attack*. Washington: 2002 (1951) ABD Ordusu Askeri Tarih Merkezi.
23. Salinger'dan Burnett'a, 2 Mayıs 1944.
24. Burnett'dan Salinger'a, 14 Nisan 1944.
25. Burnett'dan Salinger'a, 14 Nisan 1944.
26. Salinger'dan Burnett'a, 2 Mayıs 1944.
27. Salinger, J.D. "I'm Crazy", *Collier's* CXVI (22 Aralık 1945). 36, 48, 51.

5. Bölüm – Cehennem

1. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*, New York: Washington Square Press, 2000. 53.
2. Firstman, Richard. "Werner Kleeman's Private War". *The New York Times*, 11 Kasım 2007.
3. "The Sixth of June", ABD Askeri Tarih Merkezi.
4. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. 45.

5. ABD Askeri Tarih Merkezi. Dördüncü Piyade Tümeni için Muharip Raporları (bundan sonra: USACMH) [United States Army Center of Military History için], 6 Haziran 1944 – Temmuz 1945, 8 Haziran 1944 için Bölüm Raporu.
6. Çavuş Jim McKee, 3. Müfreze, 12. Piyade Alayı. 12 Ocak 2003.
7. USACMH – 12 Haziran 1944 için Dördüncü Piyade Tümeni Raporu.
8. Salinger'dan Burnett'a, 12 Haziran 1944.
9. USACMH – 25 Haziran 1944 için Dördüncü Piyade Tümeni Raporu.
10. Burnett'dan Harold Ober'e, 9 Haziran 1944.
11. Burnett'dan Harold Ober'e, 9 Haziran 1944.
12. Salinger'dan Burnett'a, 28 Haziran 1944.
13. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 25 Eylül 1945.
14 Corbin, Charles R. (391 Sahra Topçu Müfrezesi Üçüncü Zırhlı Tümeni), "100 Yards to Mortain 1944".
15. USACMH – 25 Haziran 1944 için Dördüncü Piyade Tümeni Raporu.
16. Salinger'dan Burnett'a, 9 Eylül 1944.
17. Salinger'dan Burnett'a, 9 Eylül 1944.
18. Salinger'dan Ernest Hemingway'e, 27 Temmuz 1945.
19. Büyük harf kullanımı Burnett'a ait.
20. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 30 Aralık 1945.
21. Salinger, J.D., "The Magic Foxhole", yayımlanmamış, (fakat 1944).
22. USACMH, 6 Haziran 1944 – Temmuz 1945.
23. Johnson, Albay Gerden E. *History of the Twelfth Infantry Regiment İn Worl War II.* Boston: National Fourth Division association, 1947. 215 –216.
24. Shelby W. Wood. Bölük I, 12. Piyade Alayı, Dördüncü Piyade Bölüğü. 15 Aralık 2000
25. Cole Hugh M. *The Ardennes: Battle of the Bulge.* USACMH Yayını. Kasım 2000. 238
26. USACMH – Ekim 1944 sonu için Dördüncü Piyade Bölüğü Raporu.
27. Salinger, Margaret. *Dream Catcher.* 65.
28. Salinger, J.D. "Contributors". *Story* #25 (Kasım–Aralık 1944). 1.
29. Hoban, Phoebe. "The Salinger File". *New York Magazine.* 15 Haziran 1987. 40.
30. Salinger, J.D. "A Boy in France". *Saturday Evening Post* CCXVII (31 Mart 1945). 21, 92.
31. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction,* Boston: Little, Brown and Company, 1991. 121.
32. Cole Hugh M. *The Ardennes: Battle of the Bulge.* Washington: Kara Kuvvetleri Bakanlığı, 1965. 238.
33. USACMH – 16 Aralık 1944 için Dördüncü Piyade Bölüğü Raporu.
34. Cole Hugh M. *The Ardennes: Battle of the Bulge.* Washington: Kara Kuvvetleri Bakanlığı 1965. 242 –257.
35. Whit Burnett. Story Press ofis kısa notu. 9 Ocak 1945.
36. Salinger, J.D. "This sandwich Has No Mayonnaise" *Esquire* XXIV (Ekim 1945). 54 –56, 147 –149.
37. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 25 Eylül 1945.
38. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction.* 202.
39. Salinger, J.D. "The Ocean Full of Bowling Balls". Yayımlanmamış. Tarihsiz (fakat 1944).
40. Çavuş Ichiro Imamura'nın Günlüğü; 29 Nisan 1945

41. "Concentration Camp Listing" ("Toplama Kampı Listesi") *Jewish Virtual Library*. Amerikan–Israil Ortak Teşebbüsü. 2008.
42. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*, 156.
43. Salinger'dan Herb Kauffman'a, 7 Haziran 1943.
44. Hamilton, Ian. *Salinger, A Writing Life*. (Yayımlanmamış Ekim Dizgisi) 1986.
45. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 13 Mayıs 1945.
46. Fiene, Donald M. *A Bibliographical Study of Salinger: Life, Work, and Reputation*. 1962.
47. Salinger, J.D. "Backstage with Esquire". *Esquire*. 24 Ekim 1945. 34.
48. Salinger'dan Ernest Hemingway'e. 27 Temmuz 1945.
49. Salinger, J.D. "The Stranger". *Collier's* CXVI (1 Aralık 1945). 18, 77.

6. Bölüm – Araf

1. Salinger'dan Ernest Hemingway'e, 27 Temmuz 1945.
2. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 30 Aralık 1945.
3. "Manifest of Alien Passengers". SS *Ethan Allen*. 28 Nisan 1946.
4. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press, 2000. 71.
5. Alexander, Paul. *Salinger: A Biography*. Los Angeles: Renaissance Books, 1999. 113.
6. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 25 Eylül 1945.
7. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 25 Eylül 1945.
8. History and Mission of the Counter Intelligence Corps in World War II, Baltimore: Counter Intelligence Corps School (Fort Holabird). 1959.
9. Basil Davenport'tan Salinger'a, 28 Mart 1946. Basil Davenport mss., Beinecke Rare Book and Manuscript Library, Yale Üniversitesi.
10. "Birleşik Devletler Vatandaşları Listesi". SS *Ethan Allen*. 10 Mayıs 1946.
11. Salinger, J.D. "Birthday Boy". Tarihsiz (fakat 1946) & yayımlanmamış. Ransom Center, Teksas Üniversitesi, Austin.
12. Whit Burnett'dan Dorothy Olding'e, 5 Aralık 1963.
13. Hoban, Phoebe. "The Salinger File". *New York Magazine*. 15 Haziran 1987. 40.
14. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 25 Eylül 1945.
15. Maxwell, William. "J.D. Salinger", *Book of the Month Club News*, Haziran 1951.
16. "Backstage with Esquire", *Esquire*. 24 Ekim 1945. 34.
17. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*, Boston: Little, Brown and Company, 1991. 196.
18. Hoban, Phoebe. "The Salinger File". *New York Magazine*. 15 Haziran 1987. 41.
19. "Sonny: An Introduction". *Time*. 15 Eylül, 1961.
20. Hotchner, A.E., *Choice People*. New York: William Morrow & Company, 1984. 65-66.
21. Hotchner, A.E. *Choice People*. New York: William Morrow & Company, 1984. 65-66.
22. Salinger, J.D. "The Inverted Forest", *Cosmopolitan* (Aralık 1947). 73 –109.

7. Bölüm – Tanınma

1. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 13 Mayıs 1945.
2. Salinger'dan Herb Kauffman'a, Tarihsiz (fakat 1943 yaz sonu).
3. Salinger'dan William Maxwell'e, 19 Kasım 1946.
4. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 14 Ağustos 1947.

5. Yagoda, Ben. *About Town: The New Yorker and the World It Made*. Cambridge: Da Capo Press, 2001. 205–206.
6. Salinger, J.D. "A Perfect Day for Bananafish", *The NewYorker*, 31 Ocak 1948. 21–25.
7. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*, Boston: Little, Brown and Company, 1991. 13.
8. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 29 Kasım 1948.
9. Dorothy Olding'den Whit Burnett'a. 10 Nisan 1947.
10. Salinger, J.D. "A Girl I Knew", *Good Housekeeping* 126 (Şubat 1948). 37, 186 –196.
11. Salinger, J.D. "Blue Melody", *Cosmopolitan*, CXXV (Eylül 1948). 50–51, 112 –119.
12. Salinger, J.D. "The Inverted Forest", *Cosmopolitan* (Aralık 1947). 73–109.
13. Hotchner, A.E. *Choice People: The Greats, Near-Greats, and Ingrates I Have Known.* New York: William Morrow & Company, 1984. 66.
14. Wilkinson, Alec. *My Mentor: A Young Man's Friendship with William Maxwell.* Boston: Houghton Mifflin, 2002. 58–62.
15. Hamilton, Ian. *Salinger: A Writing Life.* (Yayımlanmamış Ekim Dizgisi). New York: Random Housė, 1986. 102.
16. Salinger, J.D. "Uncle Wiggily in Connecticut" ("Sarsak Dayı Connecticut'da"). *The New Yorker*, 20 Mart, 1948. 30-36.
17. Salinger, J.D. "Just Before the War with the Eskimos" ("Eskimolarla Savaştan Hemen Önce") *The New Yorker*, 5 Haziran 1948. 37-40, 42, 44, 46.

8. Bölüm – Yeniden Teyit

1. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*, New York: Washington Square Press, 2000. 17–18.
2. Salinger. J.D. *The Catcher in the Rye* (*Çavdar Tarlasında Çocuklar*). Boston: Little, Brown and Company, 1991. 139.
3. Salinger. J.D. "Notes on the Holocaust", 1948. Harry Ransom Center. Teksas Üniversitesi, Austin.
4. Wechsberg, Joseph. "The Children of Lidice", *The NewYorker*, 1 Mayıs 1948. 51.
5. Alexander, Paul. *Salinger: A Biography.* Los Angeles: Renaissance Books, 1999. 132.
6. Salinger, J.D. "Down at the Dinghy" ("Teknede"). *Harper's* CXCVIII, Nisan 1949. 87– 91.
7. Capote, Truman. "La Cote Basque". *Unanswered Prayers*. London: Plume, 1987.
8. Salinger'dan Elizabeth Murray'e, 29 Kasım 1948.
9. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, 14 Ocak 1949.
10. Fiene, Donald M. *A Bibliographical Study of J. D. Salinger: Life, Work, and Reputation.* Louisville: Louisville Üniversitesi, 1961. 23.
11. Gus Lobrano'dan Dorothy Olding'e, Tarihsiz (fakat 1949).
12. Salinger'dan Gus Lobrano'ya. 12 Ekim 1948.
13. John Updike ile Söyleşiler'den NPR 1994.
14. Foley, Martha. *Best American Short Stories of 1950*. Boston: Houghton Mifflin. 449.
15. "J.D. Salinger – Biographical", Harper's CXCVIII (Nisan 1949). 8.
16. Mary Milligan'dan (Sarah Lawrence Koleji Sekreteri) Donald Fiene'e, 7 Haziran 1971.
17. Hamilton, Ian. *J. D. Salinger: A Writing Life.* 1986. 110
18. "Backstage with Esquire". *Esquire.* 24 Ekim 1945. 34
19. Alexander, Paul. *Salinger: A Biography.* 142.

20. Salinger, J.D. "For Esmé – with Love and Squalor". *The NewYorker*, 8 Nisan 1950, 28-36.
21. Salinger'dan Whit Burnett'a, 14 Mart 1944.

9. Bölüm – Holden

1. Salinger'dan Gus Lobrano'ya. 20 Nisan 1950.
2. "Sonny: An Introduction". *Time*. 15 Eylül 1961
3. Hamilton, Ian. *In Search of J. D. Salinger*. London: Minerva Press, 1988. 122.
4. William Maxwell. "Salinger", *Book of the Month Club News*, Temmuz 1951.
5. Salinger'dan the *Saturday Review*'a. 14 Temmuz 1951. 12–13.
6. Robert Giroux'dan Ian Hamilton'a. 2 Mayıs 1984.
7. Jamie Hamilton'dan Salinger'a. 18 Ağustos 1950.
8. Salinger'dan Jamie Hamilton'a. 11 Aralık 1951.
9. Giroux'dan Ian Hamilton'a. 2 Mayıs 1984.
10. Don Congdon'dan Ian Hamilton'a. Eylül 1985
11. Jamie Hamilton'dan John Betjeman'e. Tarih Bilinmiyor
12. Gus Lobrano'dan Salinger'a. 25 Ocak 1951.
13. Van Boven, Sarah. "Judging a Book by its Cover". *Princeton Alumni Weekly*. 10 Haziran 1998.
14. Salinger'dan Jamie Hamilton'a. 11 Aralık 1951.
15. Vanderbilt, Arthur. *The Making of a Bestseller*. 94.
16. Whit Burnett'dan Little, Brown, & Co. Reklam Departmanı'na. 6 Nisan 1951.
17. D. Angus Cameron'dan Whit Burnett'a. 14 Nisan 1951.
18. Salinger'dan Gus Lobrano'ya. 3 Haziran 1951.
19. Salinger, J.D. *The Catcher in the Rye*. Boston: Little, Brown & Company. 1991. 117.
20. Salinger'dan Lobrano'ya. 3 Haziran 1951.
21. Salinger'dan Jamie Hamilton'a (Fort William, İskoçya'dan). 7 Haziran 1951.
22. Yolcu Listesi, SS *Mauretania*. 11 Temmuz 1951.
23. "With Love & 20 –20 Vision". *Time*. 16 Temmuz 1951.
24. Stern, James. "Aw, the World's a Crumby Place". *The New York Times*. 15 Temmuz 1951
25. Maxwell, William. "J.D. Salinger", *Book of the Month Club News*, Temmuz 1951.
26. Salinger'dan Dorothy Olding'e, 7 Eylül 1973.

10. Bölüm – Kavşak

1. Salinger, J.D. "A Salute to Whit Burnett", *Fiction Writer's Handbook*, Hallie and Whit Burnett, New York: Harper and Row, 1975.
2. Faulkner, William. *Faulkner in the University*. Ed. Frederick L. Gwynn and Joseph L. Blotner. Charlottesville: University of Virginia Press, 1959, 1995
3. Salinger, J.D. *Catcher in the Rye*. Boston: Little, Brown and Company. 1991. 18.
4. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press. 2000. 11.
5. J.D. Salinger'dan Eloise Perry Hazard'a. "Eight Fiction Finds" *Saturday Review* 35. 16 Şubat 1952. 16.
6. Hamilton, Ian. *In Search of J. D. Salinger*. Minerva Press: London. 1989. 127.
7. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. 11.
8. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 4 Ağustos 1951.

9. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 17 Ekim 1951.
10. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 11 Aralık 1951.
11. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, Tarihsiz (fakat Westport'tan, 1951).
12. Gus Lobrano'dan J.D. Salinger'a. 14 Aralık 1951.
13. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, 15 Kasım 1951.
14. Salinger, J.D. "De Daumier-Smith's Blue Period." *World Review* XXXIX, Mayıs, 1952. 33–48.
15. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 11 Aralık 1951.
16. Wolfe, Thomas. "The Virtues of Gutter Journalism". *San Francisco Chronicle.* 10. 17 Aralık 2000.
17. Alexander, Paul. *Salinger: A Biography.* Los Angeles: Renaissance Press. 1999. 160.
18. Wolfe, Thomas. 'The Virtues of Gutter Journalism'. *San Francisco Chronicle.* 10. 17 Aralık 2000.
19. Whit Burnett'dan J.D. Salinger'a, 19 Şubat 1952.
20. Hamilton, Ian. J. D. Salinger. *A Writing Life* (Yayımlanmamış Ekim Dizgisi) New York: Random House, 1986. 127
21. Salinger'dan William E. Ferguson'a, 25 Haziran 1952.
22. Ramakrishna-Vivekananda Center of New York. 1997.
23. Salinger, Margaret. *Dream Catcher.* 80–82.
24. Salinger'dan Gus Lobrano'ya 15 Kasım 1951.
25. Salinger, J.D. "Teddy". *The NewYorker,* 31 Ocak 1953. 26–34, 36, 38, 40-41, 44-45.
26. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction.* Boston: Little, Brown and Company, 1991. 205.

11. Bölüm – Yerleşme

1. Sullivan County Tapu Sicili, 354. cilt. 233.
2. Hamilton, Ian. *J. D. Salinger – A Writing Life.* Random House, New York. (Yayımlanmamış) 1986. 138.
3. Jamie Hamilton'dan Salinger'a, 25 Kasım 1952.
4. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 17 Kasım 1952.
5. Hamilton'dan Salinger'a, 25 Kasım 1952.
6. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, 1 Nisan 1953.
7. Poore, Charles. "Books of the Times". *New York Times.* 9 Nisan 1953.
8. Welty, Eudora. "Threads of Innocence". *New York Times,* 5 Nisan 1953.
9. Salinger'dan Lobrano'ya, 1 Nisan 1953.
10. Salinger'dan Lobrano'ya, 1 Nisan 1953.
11. Salinger, Margaret. *Dream Catcher.* Washington Square Press: New York. 2000. 83.
12. "Gelen Yolcuların Listesi". SS *Vulcania.* 16 Eylül 1953.
13. Salinger, J.D. *The Catcher in the Rye.* New York: Little, Brown and Company. 1991. 204.

12. Bölüm – Franny

1. Mockler, Joanna. "Life Can Begin at Any Age When You Decide to Make a Difference in the Lives of Others", *The Advisor.* Yaz, 2004. Cilt 3. 3.
2. "ABD'ye Gidecek Yabancı Yolcu Bildirgesi". SS *Scythia,* 7 Temmuz 1940.

3. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press, 2000. 6–7.
4. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, 15 Aralık 1951.
5. Salinger, J.D. "Franny", *Franny and Zooey*'de. Boston: Little, Brown and Company, 1991. 41.
6. Salinger'dan Gus Lobrano'ya, 20 Aralık 1954.

13. Bölüm – İki Aile

1. Jerome D. Salinger ve Claire Douglas'ın Evlilik Belgesi, Office of Secretary of State, Vermont Eyaleti, 17 Şubat 1955.
2. Hamilton, Ian. *In Search of J.D. Salinger*. London: Minerva Press, 1988. 146.
3. Hoban, Phoebe. "The Salinger File". *New York Magazine*. 15 Haziran 1987. 41.
4. M. *The Gospels of Sri Ramakrishna*. Bölüm 1: "Master and Disciple".
5. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown and Company, 1991. 7.
6. Salinger, J.D. *Franny and Zooey* (kitap kabından). Boston: Little, Brown and Company, 1961.

14. Bölüm – Zooey

1. "Doğum Belgesi. New Hampshire Eyaleti: Margaret Ann Salinger". 17 Aralık 1955.
2. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown and Company, 1991. 91.
3. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press, 2000. 115.
4. Salinger'dan Learned Hand'e, 16 Nisan 1956.
5. Salinger'dan Hand'e, 16 Nisan 1956.
6. Publicover, Sue. "Still Growing at 91? Windsor Teacher Celebrates 65 Years of Organic Farming". *Vermont Woman*. Nisan 2006.
7. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 19 Haziran 1957.
8. Salinger'dan Hand'e, 16 Nisan 1956.
9. Richler, Mordecai. "The Road to Dyspepsia", *New York Times*. 9 Ağustos 1987
10. Richler, Mordecai. "The Road to Dyspepsia", *New York Times*. 9 Ağustos 1987
11. Salinger'dan K.S. White'a, 29 Mart 1956.
12. Salinger'dan Whit Burnett'a, 24 Şubat 1940.
13. Salinger'dan "Miss Cardoza"ya, 16 Nisan 1956.
14. William Maxwell'dan Harold Ober'e, 8 Şubat 1956.
15. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 16 Nisan 1956.
16. Salinger'dan Hamilton'a, 16 Nisan 1956.
17. Yagoda, Ben. *About Town: The New Yorker and the World It Made*. Cambridge: Da Capo Press, 2001. 286
18. Salinger'dan "Miss Cardoza"ya, 16 Nisan 1956.
19. Elfin, Mel. "The Mysterious J.D. Salinger", *Newsweek*. 30 Mayıs 1960.
20. K.S. White'dan J.D. Salinger'a, 20 Kasım 1956.
21. K.S. White'dan J.D. Salinger'a, 2 Ocak 1957.
22. K.S. White'dan Salinger'a, 2 Ocak 1957.
23. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. s. 115-116.
24. Jerry Wald'dan H.N. Swanson'a, 25 Ocak 1957.

25. Salinger J.D. "Zooey". *Franny and Zooey*. Boston: Little, Brown and Company, 1991. 51.
26. "Backstage with Esquire", *Esquire*. 24 Ekim 1945. 34.
27. Salinger, J.D. *Franny and Zooey*. 169.
28. Salinger, J.D. *Franny and Zooey*. 201.

15. Bölüm – Seymour

1. Alexander, Paul. *Salinger – A Biography*. Los Angeles: Renaissance Books, 1999. 199.
2. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 19 Haziran 1957.
3. Salinger'dan Jamie Hamilton'a, 19 Haziran 1957.
4. Salinger'dan Robert Machell'a, Şubat 1958.
5. Salinger'dan Learned Hand'e, 10 Ocak 1958.
6. Salinger'dan Learned Hand'e, 27 Ekim 1958.
7. Hamilton, Ian. *J. D. Salinger – A Writing Life*. (Ekim Dizgisi) 1987.
8. Yagoda, Ben. *About Town: The New Yorker and the World It Made*. Cambridge: Da Capo Press, 2001. 287.
9. Salinger'dan Warner G. Rice'a (İngilizce Bölüm Başkanı, Michigan Üniversitesi), 10 Ocak 1957.
10. Salinger'dan "Mr. Hammond"a, 16 Haziran 1957.
11. Salinger'dan "Mr. Stevens"a, 21 Ekim 1962.
12. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown & Company, 1991. 160.
13. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown & Company, 1991. 114.
14. Salinger'dan Yargıç Learned Hand'e, 18 Nisan 1958

16. Bölüm – Karanlık Zirve

1. Salinger'dan Learned Hand'e, 18 Nisan 1958.
2. Editöre mektup, New York Post, 9 Aralık 1959, Çarşamba. 49.
3. Whit Burnett'dan J.D. Salinger'a, 7 Kasım 1959.
4. Dorothy Olding'den Whit Burnett'a, 10 Kasım 1959.
5. Vermont Eyaleti. Matthew Robert Salinger'a ait Doğum Belgesinin Onaylı Kopyası. 9 Ağustos 1960.
6. Salinger'dan Learned Hand'e, 18 Nisan 1960.
7. Salinger'dan Learned Hand'e, 18 Nisan 1960.
8. Jamie Hamilton'dan Ian Hamilton'a, 26 Haziran 1984.
9. Salinger, J.D. *Franny and Zooey*. İthaf. New York: Little, Brown and Company. 1961.
10. Havemann, Ernest. "The Mysterious J.D. Salinger". *Newsweek*. 30 Mayıs 1960. 92 –94.
11. *New York Post*, 30 Nisan 1961. Magazine. 5.
12. Fiene, Donald. *A Bibliographical Study of J.D. Salinger: Life, Work and Reputation*. Tez. Yayımlanmamış. 26 Ağustos 1961.
13. Frederick A. Colwell. Amerikalı Uzmanlar Şube Şefi. Eğitim ve Kültür İşleri Dairesi'nden Yargıç Learned Hand'e, 20 Eylül 1960.
14. Learned Hand'den Frederick A. Colwell'e, 28 Eylül 1960.
15. Frederick A. Colwell'den Learned Hand'e, 5 Ekim 1960.

16. Yargıç Learned Hand'den Frederick A. Colwell'e, 11 Ekim 1960.
17. Salinger'dan Ned Bradford'a, 13 Mayıs 1961.
18. Mailer, Norman. "Evaluation: Quick and Expensive Comments on the Talent in the Room", *Advertisements for Myself.* New York: Putnam, 1959. 467-468.
19. Kazin, Alfred. "J.D. Salinger: Everybody's Favorite". *Atlantic Monthly*, Ağustos 1961.
20. Didion, Joan. "Finally (Fashionably) Spurious", *National Review*, 18 Kasım 1961.
21. Updike, John. "Anxious Days For The Glass Family". *Sunday New York Times Book Review*, 17 Eylül 1961.
22. McCarthy, Mary. "J.D. Salinger's Closed Circuit". *The Observer*, Haziran 1962.
23. Kieman, Frances. *Seeing Mary Plain: A Life of Mary McCarthy.* London: Norton, 2002. 493.
24. Salinger, J.D. (Kitap kabındaki alıntı) *Franny and Zooey.* Little, Boston: Little, Brown and Company, 1961.
25. "Sonny–An Introduction", *Time*. Cilt LXXVIII No.11, 15 Eylül 1961.
26. Havemann, Ernest. "The Search for the Mysterious J.D. Salinger". *Life*, 3 Kasım 1961.

17. Bölüm – Kopuş

1. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction.* Boston: Little, Brown and Company, 1991. 121.
2. J.D. Salinger'dan Learned Hand'e, 18 Nisan 1960.
3. J.D. Salinger'dan Robert Machell'a, 22 Mart 1960.
4. J.D. Salinger'dan Learned Hand'e, 19 Şubat 1961.
5. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press. 2000. 148.
6. Salinger, J.D. (kitap kabından) *Franny and Zooey.* Little, Boston: Little, Brown and Company, 1961.
7. J.D. Salinger'dan Donald Fiene'e, 6 Eylül 1960.
8. Heinemann Press notu. 20 Mart 1962.
9. J.D. Salinger'dan Bayan Pat Cork'a, Hughes, Massie & Co., Ltd., 26 Mayıs 1962.
10. Bayan Pat Cork, Hughes, Massie & Co., Ltd.'dan Ober Associates'a, 31 Mayıs 1962.
11. Salinger, J.D. Kitap Kabı Eleştirisi, *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction.* Boston: Little, Brown and Company, 1991.
12. Howe, Irving. *New York Times Book Review*. 7 Nisan 1963.
13. "The Glass House Gang". *Time*. 8 Şubat 1963.
14. Salinger, J.D. İthaf, *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown and Company, 1991.

18. Bölüm – Veda

1. Fremont-Smith, Eliot. "Franny and Zooey", *The Village Voice*. 8 Mart 1962.
2. M. *The Gospels of Sri Ramakrishna*. Bölüm 4 "Advice to Householders".
3. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. New York: Washington Square Press, 2000. 142.
4. Alexander, Paul. *Salinger – A Biography*. Los Angeles: Renaissance Books. 221–223.
5. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. 154.
6. Whit Burnett'dan Salinger'a, 17 Nisan 1965.
7. Salinger, Margaret. *Dream Catcher*. 185.
8. William Shawn'dan Jock Whitney'e, 8 Nisan 1965.

9. Salinger'dan Jock Whitney'e, Nisan 1965.
10. Davis, Kenneth C. *Two-Bit Culture: The Paperbacking of America*. Boston: Houghton Mifflin, 1984. 204.
11. William Maxwell'den Susan Stamberg'e, "All Things Considered", NPR. 24 Şubat 1997.
12. Salinger, J.D. 'Hapworth 16, 1924'. *The New Yorker*, Haziran 19, 1965. 32-113
13. *The New York Review*, Cilt 48, No.10, 21 Haziran 2001.
14. Salinger, J.D. *Raise High the Roof Beam, Carpenters and Seymour—An Introduction*. Boston: Little, Brown and Company 1991. 169.
15. Dorothy Olding'den Hughes, Massie & Company'ye, 14 Ocak 1972.
16. Salinger'dan E. Michael Mitchell'a, 16 Ekim, 1966.

19. Bölüm – Sessizliğin Şiiri

1. Dr. Gerard L. Gaudrault'dan New Hampshire Eyaleti Yüksek Mahkemesi'ne, 28 Eylül 1967'de dosyalanmış.
2. New Hampshire Eyaleti Yüksek Mahkemesi, Boşanma Davası Dilekçesi, *Claire Salinger v Jerome D. Salinger*, 14 Eylül 1967.
3. New Hampshire Eyaleti Yüksek Mahkemesi, Boşanma Davası Dilekçesi, *Claire Salinger v Jerome D. Salinger*, 14 Eylül 1967.
4. Dorothy Olding'den Hughes, Massie & Company'ye, 14 Ocak 1972.
5. Salinger'dan Whit Burnett'a, 18 Ocak 1968.
6. Olding'den Hughes, Massie'ye, 14 Ocak 1972.
7. "Depositions Yield J.D. Salinger Details". *New York Times*, 12 Aralık 1986.
8. Fosburgh, Lacey. "J.D. Salinger Speaks about His Silence". *New York Times*, 3 Kasım 1974.
9. Fosburgh, Lacey, 3 Kasım 1974.
10. Eppes, Betty. "What I Did Last Summer". *The Paris Review*, Cilt 80. 24 Temmuz 1981.
11. Hamilton, Ian. *In Search of J. D. Salinger*. London: Minerva Press, 1988. 191.
12. Salinger'dan Ian Hamilton'a, Tarihsiz (fakat 1986).
13. Richler, Mordecai. "Summer Reading; Rises at Dawn, Writes, Then Retires". *New York Times Book Review*, 5 Haziran 1988.
14. Ian Hamilton'ın CBS Radyosu için Don Swain ile röportajı. 1988.
15. "All Things Considered". NPR. 24 Şubat 1997.
16. "The World Today". ABC News, 24 Haziran 1999.
17. Salinger'dan E. Michael Mitchell'a. 16 Aralık 1992.
18. Salinger'dan William Dix'e. 6 Temmuz 1993.

20. Bölüm – Çavdardan Çıkış

1. İbraz edilen B Dosya 1 *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 5095 1dab, F2d 31-36. 1 Haziran 2009.
2. Dosya 5 *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 5095 1dab, F2d 12. 1 Haziran 2009.
3. Fredrik Colting'den *Sunday Telegraph'a*, 30 Mayıs 2009.
4. Fredrik Colting'den Yazara, 14 Ocak 2010.
5. Dosya 5 *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 5095 1dab, F2d 3. 1 Haziran 2009.
6. Dosya 17 *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 5095 1dab, F2d 13. 15 Haziran 2009.
7. Dosya 17 *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 5095 1dab, F2d 17. 15 Haziran 2009.

8. Dosya 6 *Salinger et al v John Doe et al* 09cıv 50951dab, F2d 3. 2 Haziran 2009.
9. *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 50951dab, F2d 22 (2dCir. 2009).
10. *Salinger et al v John Doe et* al 09civ 50951dab, F2d 35 (2dCir. 2009).
11. *Salinger et al v John Doe et al* 09civ 50951dab, F2d 11 (2dCir. 2009).
12. Fredrik Colting'den Yazara, 14 Ocak 2010.
13. Salinger, J.D. *The Catcher in the Rye*. Little. Brown & Comapany, 1991. 121.
14. Eppes, Betty. "What I Did Last Summer". *The Paris Review*, Cilt 80. 24 Temmuz 1981.
15. Fredrik Colting'den Yazara, 14 Ocak 2010.
16. Bilirkişi Dosyası için Belge *Salinger v Colting et al* 09 2878 cv, F.App.2d 42. 7 Ağustos 2009.
17. Davacı-Temyiz Dilekçesi *Salinger v Colting et al* 09 2878 cv, F.App.2d 1. 17 Ağustos 2009.

KENNETH SLAWENSKI

üzüntü, muz kabuğu ve
J. D. SALINGER*

Türkçesi: Hülda Öklem Süloş

Biyografi

Hakkında çok az şey bilinen, çok fazla merak edilen, kendini yalnızca yazıya, yazmaya açmış usta yazar J. D. Salinger'ın dünyasının perdeleri ilk defa gerçekten aralanıyor. Yaşamı boyunca gazetelerden, magazinden, insanlardan ve hatta sonunda okurlarından ve yazdıklarını yayımlamaktan dahi kaçınan Salinger'ın bu ilk kapsamlı yaşam öyküsüyle sadece yaşadıkları değil, yazdıklarının anlamı ve arkasındaki koşullar da anlaşılacak.

üzüntü, muz kabuğu ve J. D. Salinger, hakkındaki sır perdesini aralarken yazarın mahremiyetine gösterdiği önemi ezip geçmeyecek, aksine mahremiyetini o yaşarken ezip geçen medyanın yarattığı imajını silecek ve okura Salinger'ın gerçek kimliğini, yazar kimliğini hatırlatacak.

Son röportajını yaklaşık 30 yıl önce veren Salinger'ın edebiyat dünyasıyla çatışmaları, askerlik hayatı, yayıncılarla yaşadığı sorunlar, aşkları, evlilikleri, öykülerindeki en önemli karakterler olan çocuklarla ilişkisi, açık artırmalarda rekor fiyata satılan mektupları, ünlü kitabının John Lennon cinayetinde oynadığı rolün perde arkası, gazetecilerle öldükten sonra bile süren savaşı...
Hepsi hakkında ama en çok yazar Salinger hakkında uzun ama sürükleyici bir yolculuk.

ISBN 978-975-570-520-0

*SEL